visto 1640

¶ Sigeberti Gemblacensis cœnobitæ Chronicon ab anno 381 ad 1113 cum insertionibus ex historia Galfridi & additionibus Roberti abbatis Montis centū & tres sequētes ānos cōplectentibus promouēte egregio patre D. G. Paruo/ doctore theologo/ cōfessore regio: nunc primū in lucem emissum

Cum priuilegio.

¶ Venale habetur in officina Henrici Stephani (vbi impressum est) e regione scolæ Decretorum sita: & in vico sancti Iacobi in officina Ioannis Parui sub Lilio aureo.

Priuilege pour ce p̄nt liure.

¶ Le Roy nostre sire a dōne & octroye a Iehan Petit libraire iure de luniuersite de Paris: & a Henri Estiēne imprimeur en ladicte vniuersite Priuilege de troys ans pour ce present liure intitule les Chroniques de Sigebert: de imprimer & faire imprimer. & a defendu & defend a to⁹ aultres de ce Royaulme de non imprimer ne faire imprimer / vendre ne distribuer aultre que ceulx que lesdicts libraires dessus nōmes aurōt fait imprimer / ne eulx en mesler en maniere que ce soit du iourduy. vij. iour de Iuin lan mil cinq cens & treze: iusques a troys ans reuolus & accomplis. Non obstāt quelconques ordōnāces / inhibitions ou defenses a ce contraires sur certaines grandes peines / a plain & bien au long declarees es lettres du dessusdit priuilege. Dōne a bloys le douzieme iour de Mars lan mil cinq cens & vnze Par le Roy. Et signe Geuffroy.

¶ Alphabeticus index historiarum in hoc opere cōtentarū: per foliorū numerū signatus. cui quidem numero prępositus punctus / primū folij latus indicat: postpositus autē / secundū.

SIGEBERTI DE TEMPORIBVS INDEX

INDEX

Idatius. 21. a.

Alphabetici indicis finis.

¶ Plurimū reuerendo patri & domino D. Guillelmo Paruo regiæ maiestati ascito confessori / doctori theologo q̄ clarissimo Antonius Rufus. S.

SVperioribus diebus cultor tui nominis & litteris achademiæ nostræ Parisiensis vtcunq; potest inseruiens Iacobus Faber/ tuo nomine & Ioannis Parui insignis bibliopolæ eiusdē studij colendissime pater/ tradidit michi historiā Sigeberti Gemblacensis monachi: q̄ superiore æstate Chronicon Eusebij de temporibus emitti iusseras. Ego vero protinus acceptā historiam cum vetusto exemplari ex bibliotheca diui Victoris in sūmenijs vrbis Pariseæ multa cum humanitate cum abbatis tum venerabilium illius loci patrum ad tuum nomen extracto: contuli. & q̄ plurima scitu digna comperi: maxime quę ad rem ecclesiasticam & religiosam pertinent. in tuo tamen exēplari religiosissime pater/ sunt quędam inserta ex historia Britannica Galfridi Monemutensis: ex antiquissimis Britānici sermonis monumentis in latinū sermonem traducta. quę quia sic repperi: intexta dimisi. Quare celeberrime pater arbitraturus nostrā operā haud tibi displicituram: aggressus sum domesticæ officinæ Henrici Stephani apud quem diuersor cōmittere opus/ vt ad effigiem Eusebij cuderetur. sic enī hoc opus cupiebas multis prodesse/ ac in publicum elucescere. Si optimo desyderio tuo satisfecero: reipublicę satisfactū putauero. cuius vtilitati in emittendis nondum luce donatis libris/ quæ tua est animi tui nobilitas: vel maxime studes. Vnde tibi non parū merito debebit studiosorum omnium posteritas. Recte Vale.

¶ Cęterū egregie pater quia inuenimus hūc Sigebertū multa alia cudisse o͞pa quę forte nōnullis placere poterūt: visū est michi nō p̄ter officiū si huic epistolæ meę subiecero de hoc viro

ex libro scriptorũ ecclesiasticorũ testimoniũ. Sic enĩ in eo de ipso scribitur Sigebertus monachus Gemblacẽsis ordinis sancti Benedicti natione Gallus/vir in diuinis scripturis a iuuentute sua studiosissimus & multũ eruditus/atq; in sęcularibus litteris nulli suo tempore in Leodiensiũ territorio secundus/carmine exercitatus & prosa. Scripsit vtroq; stilo multa volumina: quibus nomen suum transmisit ad posteros. qui cũ in cœnobio sancti Vincentij Metensis ad instituendos pueros esset positus: scripsit heroico carmine.

Vitam sancti Theoderici episcopi	Lib.	I
Passionem sanctę Lucię metrice	lib.	I
De translatione eiusdem	lib.	I
Vitam Sigeberti regis	lib.	I
Passionem Thebeorum metrice	lib.	I
Vitam sancti Guiberti	lib.	I
Vitam abbatũ Gemblacensium	lib.	I
Vitam sancti Maclouij	lib.	I
Vitam sancti Theodardi	lib.	I
Contra papã Gregorium	lib.	I
Apologiam ad imperatorem	lib.	I
Contra epistolam Pascalis papę	lib.	I
In Ecclesiastẽ heroico metro	lib.	I
Historiam post Eusebium	lib.	I
De illustribus viris	lib.	I
De compoto ecclesiastico	lib.	I
Sermonum	lib.	I
Epistolarum ad diuersos	lib.	I

Alia etiam post hęc ædidit: quæ cũ suprascriptis opusculis non signauit.

Claruit temporibus Henrici imperatoris tertij: Anno domini M. C. X. Chronicã suam perduxit vsq; ad annũ Millesimũ Centesimũ Vndecimum.

¶ Amplifs. patri D. Antonio Boero D. Fiscannensi Guillelmus Paruus S.

CVM præsens Sigeberti clarissimi monachi Chronicon michi hodie cum præfixo ad me epistolio oblatum fuisset: id non satis pro dignitate factū putaui / & indolui plane. Nam non michi debebatur: sed alij potius / & tibi potissimum qui es ingentis monachicæ vitæ multitudinis amplissimus pater & optimus moderator / & eius quidem professionis cuius fuit & ipse Sigebertus temporū rerūq; insigniū in eis ipsis gestarum vigilantissimus collector. Quare exemplo eius (presertim cū tibi nuncupabitur opus) poterunt tui exhortari vt studijs honestatis vacantes posteris viuāt. Ad quod præterea poterunt animos eorum plurimū impellere multorum sanctorum illic descripta clarissima facinora: sed maxime omnium (vt mea fert opinio) tui nominis in huius libri frontispicio grauissima conspecta authoritas. Hęc me causa permouit: vt & opus tibi dicatum iri vellem & ad te breuiusculam hanc conscriberē epistolā / preter illā antiquā obseruantiam qua te tuosq; semper summe colui atq; magnifeci. Vale.

Parisijs ex regia curia septimo Idus Iunias. Anno Christi M D XIII.

¶ SIGEBERTI GEMBLACENSIS COENOBITAE CHRONOGRAPHIA INCIPIT.

DIcturi aliquid iuuante deo de cõtẽporalitate regnorũ. Primũ pauca dicamus de origine singularũ gentiũ: quatenus sequi poterimus vestigia maiorũ/ ducti per semitas historiarũ. Ponemus igitur in prima linea: regnũ Rhomanorũ. In secunda: Persarum. In tertia: Francorũ. In quarta: Anglorũ. In quita: Vuãdalorũ. In sexta: Lõgobardorum. In septima: Vuisigothorũ. In octaua: Ostrogothorũ. In nona: Hũnorũ.

¶ De regno Rhomanorum.

DE REGNO Rhomanorũ non aliud dicendum puto/ nisi quod propheta Daniel interpretatus est de quarto regno/ quod sicut ferrũ cõminuit/ domat & conterit omnia: sic ab origine sui tutuderit/ domuerit & cõtriuerit omnia pene mundi regna. Nouissimo vero tempore/ regnũ illud quod in tibijs suis ferreis diutissime & firmissime sine aliqua lassitudine steterat: tandẽ ferro suæ fortitudinis cõmixto cũ testa humanę imbecillitatis ex alto dominationis suæ gradu cũ fragore terribili labare cœperit. Hoc regnum primi Persæ impulerunt/ qui semper cum Rhomanis pene ex equo se habuerunt: modo vero vacillante reipublicæ statu eos vltro impetere non timuerũt/ & insuper eos suis finibus mutilare potuerunt. quando Iuliano apostata cęso & exercitu miserabiliter subiugato/ nimis fortunati facti sunt ex eorũ infortunio. Ita regnũ illud quod tanto tẽpore omnes pene mũdi gentes prędæ & dominationi habuit/ modo dei omnipotẽtia miscẽte ei duplũ in poculo quo cęteris miscuit/ cũctis pene gentibus prędæ & ludibrio patuit: & qui olim cũ alijs gentibus pro sola gloria certabant/ modo saluti suę vix satis cõsulere poterant. Nam quęcũq; gentes aut minuendæ domo multitudinis causa/ aut amore exercendæ suæ feritatis a patria sua exulabant/ Rhomanum imperiũ incessebant: & de eius latissimo corpore velut partes quasdã sibi exscindebant/ & in eis sibi regnandi locũ statuebant. Hoc in sequentibus clare apparebit.

¶ De regno Persarum

PORRO Regni Persarum originem altius repetere modo non videtur vtile/ quia quæ huius regni fuerit antiquitas/ quanta & q̃potens huius antiquitatis nobilitas: satis recolet lector per antiquorum historias. Hoc tantum notabo/ quia sępe victoria abusi de Rhomanis nũc autem recens cęso Iuliano & exercitu Rhomanorũ profligato/ & finibus suis Rhomano ĩperio mutilato/ & sic pro suo libitu pacis fœdere in viginti nouẽ annos composito/ fœlicitatem suam non tẽperanter ferebãt: & Sapore rege eorũ insolẽtius agẽte/ Christianis & Rhomanis oimodis infesti erãt.

¶ De Regno Francorum.

ORIGINEM Gentis nostræ regni scilicet Francorũ notificemus alijs ex relatu fideli maiorum. Post illud famosum & cunctis seculis & gentibus notum Troianæ ciuitatis excidiũ victoribus Grecis cedentes reliquiæ Troianorum: pars eorũ cum Aenea ad fundendum Rhomanum imperium ad Italiã perrexit / pars vna scilicet duodecim milia duce Antenore in finitimas Pannoniæ partes secus Meotidas Paludes peruenit. Ibiq; ciuitatem ædificauerũt quam ob sui memoriã Sicambriã vocauerũt: in qua multis annis habitauerunt / & in magnã partẽ coaluerũt / & a crebris incursibus Rhomanũ solũ incessentes: vsq; ad Gallias ferocitatis suæ vestigia dilatauerunt. Hos adeo Rhomanis infestos Constans Cæsar filius magni Constantini bello oppressit / & tandem Rhomano imperio subiectos aliquantulũ a sua feritate mansuefieri coegit. Post aliquot annos rebellantibus Alanis contra Valentinianum imperatorem / cum eos non posset imperator penitus debellare eo ꝙ eos intransibiles Meotide paludes tutarentur: proposuit Valentinianus ꝙ si qua gens has paludes intrare / & rebelles Alanos posset conterere / decem annis eos a tributis liberos redderet. Hac pactione Troiani illecti / & fortitudine & prudentia confisi: duce Priamo Meotidas paludes Rhomanis inuias ingressi / Alanorũ gentem exterminauerũt / & ita Valentiniano satisfecerunt. Valentinianus eorũ virtute delectatus / eos qui prius vocati erãt Troiani / deinde Antenoride postea etiã Sicãbri: Francos Attica lingua appellauit / quod Latina lingua interpretatur feroces. ¶ Alij Francos cognominatos dicunt a quodam eorũ rege Francione / qui in bello fortissimus dum cum multis gentibus dimicasset: in Europam iter direxit / & inter Danubiũ & Rhenũ cõsedit / ibiq; progenies eius coaluit / nulliusq; iugũ vsq; ad id tempus suscipere voluit. Vndecũq; ergo denominati sunt Franci: q̃tum altius colligere potuerunt Historiographi / hic Priamus regnabat super eos tempore prioris Valentiniani. Nam ex ipso regis nomine recolentes nobilitatẽ illius Priami sub quo euersa est Troia: inde gl̃iabantur gentis suę manasse primordia. Exacto decennio cum exactores repeterent tributa a Francis / Franci pro superiori victoria insolescentes / & de viribus suis presumentes: non solũ tributa negare / sed etiam Rhomanis presumunt rebellare. Rhomani collecto exercitu super Francos irruunt / & victos vsq; ad internitionẽ proterunt.

¶ De regno Britannorum.

NARRAT Antiqua Britannorũ historia: ꝙ Ascanius Aeneę Troiani filius de filio suo Siluio nepotem habuerit nomine Brutum. Hic matrẽ suam nascendo: patrem vero venando / casu interfecit. Cuius parricidij causa / tam exosum eum parentibus suis reddidit: vt de Italia pulsus / in Gręciã fugeret. Vbi exul cum esset tanta cœpit probitate pollere: vt confluentibus ad eum Troianis qui ibi captiui habebãtur / ducatum eorum sortiretur. Quorum fretus multitudine &

animatus consilio/ petijt a Pandraso rege Grecorū libertatē eundi ad alias nationes. Rex autem ira permotus/ bello eos cōterere voluit: sed nequaq̄ potuit. Nam victoria Bruto adeo ꝓspera ꝓuenit: vt plurimos de exercitu regis perimeret/ ipsumq̄ ex improuiso caperet. Regi autem mortem interminatus nisi rogatis annueret/ exegit ab eo filiam suam in coniugium/ auri & argenti copiam multam/ naues/ frumentū/ ceteraq̄ marino itineri necessaria. Quesitis igitur ex regis īperio plusq̄ trecentis nauibus/ & omni genere farris oneratis Troianis auro & argento plurimo ditatis: Brutus filiā regis accepit & soluto rege æquoreū iter aggressus est. Transierunt autem Africani & Mauritaniam/ veneruntq̄ ad littora Tirreni maris vbi quatuor generationes gentis suæ exules inuenerunt cum duce eorum Corineo: quibus secū assumptis direxerunt iter ad fines Aquitaniæ. Ibiq̄ eis exortū est cum Gallis grauissimū prelium: quibus eo tempore decem reges presidebant. In quo cōgressu apparuit miranda fortitudo Corinei ducis/ qui tam valide percussit cōsulē vnum in summo capite: vt eum dissecaret in duas partes toto corpore diuiso.

¶ Nepos autē Bruti Turonis & ipse fortissim9 miles/ qui solo gladio sexētos viros ibi ꝑimit: hostiū gladijs occisus est/ deditq̄ nomē Turoni ciuitati quia illo in loco inhumatus fuit. Hanc ciuitatem Brutus dicitur postmodū construxisse (vt Homerus testatur) finito illo certamine: vbi ex vtraq̄ parte multi sunt interfecti. Brutus cū suis ad naues transijt/ cœptumq̄ iter aggressus: tandem ad insulam destinatam peruenit. Erat autem nomē insule illius Albion & a solis gigantibus inhabitabatur/ cum quibus certamen persepe habuerunt. Brutus vero de suo nomine insulam appellauit Britanniā: hominesq̄ suos Britones vel Britānos. Dux autem Corineus terram quæ sorti suæ cesserat: Corineam vocauit/ quæ modo Cornubia vel a cornu Britannie/ vel per corruptionem prædicti nominis appellatur. Porro exactis vigintiquatuor annis ex quo insulam ingressi sunt: mortuus est Brutus/ relictis tribus filijs regni sui heredibus. Qui sepulto patre distribuerunt inter se regnum patris/ singuli partē suam de nomine proprio appellātes. Primus cui nomē erat Locrinus mediam partem insulæ possedit: quæ postmodum Leogria est appellata. Secundus qui Camber dicebatur/ accepit partem illam quæ postea Cambria dicta est/ & modo Guallia vocatur. Terti9 cui nomen erat Albanacius possedit terram quæ nunc Scotia dicitur: eiq̄ indidit nomen de nomine suo Albaniam. Regnauit autem Locrinus: decem ānis & mortuus est. Et ita vsq̄ ad Iulium Cæsarem Britanni libera dignitate regnauerunt: sub cuius imperio Rhomani tributarij facti sunt. Porro tempore Marci Antonij veri instantia Lucij Britanniarum regis per legatos Eleutherij papæ mysteria Christianitatis perceperunt: in qua aliqui eorum vsq̄ ad martirij coronā prouecti sunt. Orta enim persecutione sub Dyocletiano Cæsare/ licet fides in pluribus deficeret: in alijs tamen frangi/ nec mori potuit. Sed postq̄ Maximus tyrannus insulam Britanniæ militum præsidio euacuauit: irruerunt Picti/ ceteriq̄ barbare nationes cum eis populumq̄ imbellem & terram

totam in cęde & pręda vaſtare cœperunt. Acceſſit huic malo & aliud ꝙ rex Vuortigernus ad tutamen ſui/hoſtiumq; expugnationem inuitauit gentem Saxonum adhuc Paganorum. Nam cum aliquandiu ſtrennue/ac fortiter eos tutati fuiſſent/dominandi cupiditate illecti/dignitates ciuium a rege pe tierunt vt non iam opem ferre ciuibus: ſed potius tyrannidem exercere in eos liberius poſſent. Quod Britanni precauẽtes expulerũt eos/ſed illi repulſi multiplicius redierunt pacemq; ſimulantes pene vniuerſos principes eorũ fraudulẽter occiderũt. Pręualentes igitur ad tempus ciuitates & caſtella oc cupauerunt/donec ſurgeret rex Aurelius Ambroſius qui eorum ducem in terfecit: ciuitates eis abſtulit & reliquias eorum effugauit. Poſt quem ſurre xit Vtherpendragon Aurelij frater qui genuit Arturum regem inuictũ atq; magnificum. Poſt hos ſex reges de gente eorum regnauerunt/& tunc pręualentibus Anglis auxilio Africanorum aliarumq; gentium Britones monarchiam inſulæ/& dyadema regni amiſerunt/& alij quidem in minorem Britanniam vbi eorum & genus/& nomen permanet: alij vero in Gualliam tranſfugerunt. Denuo cum redirent/regnum obtinuerunt ſed non multo poſt vrgente eos diuina vltione per famem & mortalitatem inſulam alienigenis gentibus inuadendam reliquerunt/& ab illo tẽpore Saxones/id eſt Angli/Angliam de nomine eorum nuncupatam ſub iugo tenuerunt.

De regno Vuandalorum

VANDALI Quoq; de Scithia oriundi/a Gothis victi/alienas terras inuadere cœperunt: qui ſuas retinere non potuerunt. Hos circa Danubium commorantes rurſum poſt multũ tempus Giberich Gothorum rex bello victos inde exturbauit/& ad hoc perpulit vt quas quoquomodo habere videbantur relictis ſedibus Rhomano imperio ſe ſubderent: & a Conſtantino magno locum habitandi ſibi dari ſuppliciter pe terent/quod & impetrauerunt/& Pannonias ab eo ſibi delegatas per ſexaginta annos pacifice inhabitauerunt. Vnde anno Archadij tertiodecimo & Honorij euocati inſtinctu Stiliconis rebellionem contra rempublicam meditantis infuderunt ſe per Gallias iunctis ſecum Alanis: eaſq; aliquandiu miſerrime dilacerauerunt. Etiam inde eos expellebant Gothi/non quidem proſpicientes Galliarum quieti: ſed vacue facientes patriam ſuæ rapacitati. Vuandali Hiſpanias aggreſſi: nunc Hiſpanias/nunc Gallias multo tẽpore depopulati ſunt/ſed nec ibi a Gothis tuti eſſe potuerũt. Quippe quia Gothi nimis Italiam inquietabant. Honorius deliberato cum ſuis cõſilio Hiſpanias & Gallias/quas ſibi a Vuãdalis & alijs gentibus pręreptas dolebat: Gothis rata cõfirmatione donauit. Cũ ergo Gothi a finibus

ſibi deputatis Vuandalos / alioſq; hoſtes effugare maturarent / & Vuandali vndiq; concluſi timore Gothorum æſtuarent : populi peccatis facietibus inopina & grata occurrit eis fœlicitatis oportunitas. Nam inter Bonifaciū & Etium Rhomanos duces per inuidiā orta ſimultate/ Bonifacius factus inferior cum dolorē ſuæ iniuriæ nollet vlciſci/ niſi dāno & periculo reipubicæ: ad Hiſpanias tranſiuit & Vuandalos ad occupandā Libyam & Africam inuitauit. Quo cum peruolaſſent: ibi regnū ſuum multo tempore confirmauerūt/ & diuina & humana ſine aliquo reſpectu humanitatis vel diuinitatis perturbauerunt.

ℭ De regno Vuinilorum.

VVINILORVM qui poſtea patria ligua Lōgobardi a longis barbis vocati ſunt/ certam quidem originem legimus: ſed certum originis eorum tempus non inuenimus. Nam reges regnaſſe ſuper eos legimus/ quorum etiam nomina didicimus: ſed annos regni eorū per tempora diſtinctos non inuenimus. Hi in Scandinauia Scithiæ inſula degentes / cum ita multiplicati eſſent vt eos terra ſua capere nō poſſet/ egreſſione tertię partis minuere multitudinē, cōſiliū habuerūt: & quinā exire deberent miſſa ſorte quęſiuerunt. Ergo tertia pars Vuinilorum prout eos miſſa ſors elegerat ducibus Agion & Ibor de Scandinauia egreſſi / de loco in locum incerti & vagabundi : & a multis ſępe bellis impetiti viriliter quia pro anima res erat illis/ ſalutem & libertatē ſuam defendebant. Porro Agion & Ibor mortuis/ regnauit primus ſuper eos Agelmūdus triginta tribus annis/ qui dum ageret ſe iuſto ſecurius: a Bulgaribus cum multis ſuorū eſt extinctus. Lamiſſio regnauit ſecundus / & poſt eum quadraginta annis regnauit Lethu tertius/ Ildehoc quartus/ Gudeoch quintus / eo tēpore quo Odoacer regnabat in Italia. Sextus Longobardorum rex fuit Claffo: ſeptimus Tato. octauus: Vualtarith. nonus: Audoluin/ qui Longobardos in Pannoniam duxit. decimus: Alboin. qui tranſductis in Italiam Longobardis: regnum eorum ibi firmiſſime ſtabiliuit.

ℭ De regno Gothorum.

AT GOTHORVM Qui apud antiquos Gethæ dicti ſunt/ quiq; poſtea diuiſi duo ex ſe regna/ id eſt Oſtrogothorum & Vuiſigothorū fecerunt: talem originem fuiſſe cognouimus ex hiſtoria Iordanis. Iſti Scādinauiā Scithiæ iſulam primo incoluerunt/ cuius poſſeſſione non contenti cum rege eorum Berich inde exierunt : & vicinas Scithiæ inſulas & terras peragrantes/ vicinas gentes bellis laceſſebant & terrore nominis ſui finitimas gentes ſibi ſubigebant. Poſt ſub Filemere quinto rege ſuo ad vlteriora Scithiæ progreſſi / ad citeriores vſq; ripas Danubij / terras Thraciæ/ Dacię / Meſięq; diu longe lateq; ſunt peruagati. Ibi per multa tempora/ imo per multa ſęcula in gentem magnam coaluerunt & multas gentes victorijs ſuis applicantes/ nomē & fortitudinē ſuam amplificauerunt : viribus vigentes/ ingenio callentes / philoſophiæ quoq; ſtudijs eruditi/ natiuam barbariē exuentes/ humanitate & honeſtate alijs barbari-

cis gentibus præminebant. Tempore autem Decij imperatoris transito Danubio cum Gniua rege suo grauiter incubabant Rhomano imperio. Qui a Decio ipetiti bello/exercitu Rhomano protrito/ipm Deciũ peremerũt cum filio Decio. Hac fœlicitate elati & sępe postea in congressu Rhomanis ducibus superiores effecti toti orbi Rhomano erant terrori. Isti adhuc trans Danubiũ cõstituti: tempore Valentis imperatoris cœperunt ciuili bello inter se collidi Athalaricus dux vnius partis: cum pręualuisset Fritigerno duci alterius partis. Fritigernus a Valente auxiliũ petit/Christianum se fieri promittit. Valens auxilium mittit/eosq; in sectam Arrhianorũ Arrhianus ipse induci fecit. Anno tertiodecimo Valentis Hunni qui & ipsi in Scithia potenter debachabantur atq; ferociter/ nacti oportunitatẽ ex intestina Gothorum simultate fines eorũ ex iprouiso inuadũt/eosq; bello victos aut sibi subiugant/ aut captiuitate excruciant/ aut patria eliminant. Ita Gothi qui multas gentes subdiderant suo seruitio: Hũnorum subduntur dominio/& nimis eorum potentiam adaugent/dum omnes qui Gothis seruiebant per Gothos Hunnorum parent principatui. Taliter Hunni in omni pene Scithia principatu & fortitudine cunctis pręminebant. Gothi victi/ partim se Danubio transito ingesserunt finibus Rhomani imperij/ & a Valente petierunt terram ad inhabitandũ sibi dari. Qua re impetrata cum aliquandiu se continuissent ab omni armorũ insolẽtia: tandem Rhomanorũ auaricia coacti/ & dei familiaris inopia/in ipso imperij sui sinu/grauia concitauerunt prelia. Quibus Valens imperator occurrens bello/victus ab eis & igni crematus: iusto dei iudicio reipublicæ nimiam itulit incommoditatem/hostibus vero auxit elationem. Hi ergo Gothi qui Rhomano imperio incubabant: Vuisigothos id est se occidentales Gothos nominabant/& per multos ãnos occidentales Rhomanorum fines vsq; ad ipsas vlteriores Hispanias infestabant/ vbi etiã postmodũ in regnũ coaluerunt. ¶ Porro Gothi qui in patrio solo trans Danubiũ sub Hũnorũ dñio remanere passi sunt: regulos quidẽ suæ gẽtis habuerũt/ & sese Ostrogothos id Orientales Gothos appellauerunt/ qui & ipsi postea per Theodericũ regem suũ a Zenone imperatore Italiæ regnũ dono acceptum per multos ãnos tenuerũt. Ita Gothi quasi duobus capitis sui cornibus Oriẽtem & Occidentẽ ventilãtes acerrime duo ex se regna creauere/ scilicet Vuisigothorum in Hispania: & Ostrogothorum in Italia.

¶ De regno Hũnorum.

DE REGNO Hunnorum quod in omni pene Scithia tenebat principatũ/ipsa gentis barbaries me silere faceret: nisi illud famosum Galliarum & Italiæ excidium me loqui cogeret / quando per Attilam eorum regem iudicium dei se longe lateq; effudit / quem quasi gladium limatum & exacutum de vagina suę indignationis super peccatrices gentes deus distrinxit. ¶ De eorum ergo origine quæ in antiquorum leguntur historijs aperiam paucis. Filimer Geharum rex Gandarici magni filius qui post egressum Scantiæ insulæ iam quinto loco tenens principatum Getharum / cum terras Scithiæ cum sua

gente introijt / repperit in populo suo quasdam magas mulieres quas Getico sermone Alirūnas dicunt/easq; habens suspectas/de medio sui proturbat/ longeq; ab exercitu suo fugatas in solitudine coegit errare. Quas siluestres homines quos nonnulli Faunos Ficarios vocant/ per desertum vagantes dum vidissent & earum complexibus se in coitum miscuissent: genus hoc ferocissimū ædiderunt. Quod fuit primū inter Meotidas paludes minutum/ tetrum atq; exile/quasi hominū genus : nec alia voce notum nisi quod humani sermonis imaginem assignabat/& quos bello forsitan minime superabant/vultus sui terrore nimiū pauorem ingerentes:terribilitate fugabant eo q; erat eis species pauendę nigredinis & velut quædam (si dici fas est) deformis offa nō facies:habēsq; pūcta magis q̄ lumina. Quorū animi fiduciā toruus prodit aspectus.Qui etiam in pignora sua primo die nata deseuiūt.Nam maribus ferro genas secant/vt anteq̄ lactis nutrimenta percipiant: vulneris cogantur subire tolerantiā.Hinc imberbes senescunt & sine venustate ephebi sunt:quia facies ferro sulcata/tempestiuam pilorum gratiam cicatrice absumit.Exigui quidem forma/sed arguti/motibus expediti/& ad equitandum promptissimi/scapulis latis & ad arcus sagittasq; parati/ceruicibus firmi/& superbia semper erecti.Hi vero sub hominū figura viuūt beluina seuitia. Tali ergo stirpe procreati Hūni: cunctis vicinis gentibus erant horrori & formidini. Horum potentiam auxit victoria de Gothis manentibus trans ripas Meotidis Paludis/qui in Scithia pollebant gloria singularis potentiæ & fortitudinis. Quam victoriam hoc modo adepti sunt. Venatores Hunnorum sequentes vestigia ceruæ Meotidas paludes transeuntis quas imperuias hactenus esse putabant : Sciticam regionem diligenter explorant / explorata omnia Hunnis nunciant / ad transeundum eos animant. Horum ducatu paludibus transitis/ velut quidam turbo subito incubuerunt gentibus Scithicis:easq; omnes subiugauerunt sibi/ipsosq; Gothos cęteris imperitantes aut pręminentes expulerunt sedibus suis. Hoc fœlicitatis successu Hunni inter cæteras Scithiæ gentes elati : per victoriam de Gothis per annos fere octoginta laborauerunt ad concussionem & ruinam mundi. Ab hac ergo eorum victoria vsq; ad mortem Attilæ regnum eorum in hoc opere annotabimus.

¶De cæteris regnis.

EXTRA Has/& aliæ gentes fuerunt quæ Rhomanum imperium dilacerauerunt/id est Gepides/Turcæ/ Alani/ Bulgares / & aliæ plures quæ omnes ab Aquilonis plaga exierunt/vt super hoc fortasse videatur dictum per prophetam: ab Aquilone pandetur malum super vniuersam terram.

RDIAMVR Ergo telam narrationis nostrę ab Anno dñi tricētesimo octogesimo primo. Quo āno post mortē Valentis/ Valētinianus minor & Gratianus filij maioris Valentiniani incipiētes simul regnare: regnauerūt ānis sex. Ab hoc anno Sapor qui diu imperauerat Persis: imperauit annis viginti octo. Ab hoc anno Britāni sub imperio Rhomano fuerunt annis triginta tribus / super quos regnabat Maximus tyrannus. Ab hoc anno: Vuandali cū rege suo Modigisilo/ per Gallias crudeliter debachati sunt/ annis triginta tribus. Super Francos in Sicambria commorantes: regnabat Priamus. Alij scribunt perisse eum in bello/ quo (vt diximus) Franci nimis attriti sunt ab exercitu prioris Valentiniani: & de Sicambria exire compulsi. Fritigernus qui super Vuisigothos aliquandiu regnauerat: ab hoc anno tribus annis regnauit. Ostrogothis in patrio solo sub Hūnorum dominio remorantibus/ prçerat Vuinitharius / eisq; ab hoc anno vsq; ad mortem Attilæ per annos plus minus octoginta/ prçfuerunt reguli gentis suæ. Balamber Hūnis imperabat/ qui & post eum Mundzuch pater Attilæ/ Octar & Rugila fratres eius/ Bleda & Attila frater eius: ab hoc anno vsq; ad mortem Martiani imperatoris regnauerunt annis plus minus octoginta.

¶ Anno ab Adam 5579 secundum Dionysium. Anno vero domini 381 secundum Dionysium. Olympiade 289. Anno quarto post mortem impij Valentis: imperāt Gratianus & Valentinianus/ Sapor/ Priamus/ Britanni/ Modigisilus/ Fritigernus/ Vuinitharius/ Balamber.

Rhomanorum.	Persarum.	Francorum.	Britanorum.	Vuandalorum.	Vuisigothorum.	Ostrogothorum.	Hunorum.	Anni.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
1	1	1	1	1	1	1	1	381

THEODOSIVS a Gratiano magister militũ ordinatus: ĩcredibili celeritate & mira fœlicitate deuictis multis barbaris gẽtib⁹/lassã rẽ publicã in oriẽtis partib⁹ reparauit. ¶ Clarebant eo tempore Damasus Rhomæ 13. papatus annũ agens. Didimus Alexandrin⁹/qui a quito ętatis ãno lumĩe captus: quãuis esset elemẽtorũ ignarus tñ ĩ litterarũ sciẽtia/etiã phũs mirabilis. Hieronym⁹ tot⁹ diuię ſcripturę ĩcũbẽs. Gregori⁹ Nisen⁹. Gregori⁹ Nazãzen⁹. Martin⁹ Turonẽsis archieps. Ambrosi⁹ Mediolanẽsis. Rufin⁹ Aquileiẽsis presbyter. Miletius Anthiochen⁹ eps: p hoc clarior qđ Theodosi⁹ in sõnis ꝑuidit se ab eo idui clamide ipeꝛiali/& diademate coronari. In Aegypto Pachomi⁹ abbas.

¶ Damasus papa.

[illegible]	2	[illegible]	2	[illegible]	2	[illegible]	2	382

¶ Gratianus valde religioni fauet/& per oĩa reipublicæ prompt⁹: Theodosiũ cõsortẽ iperij facit ¶ Paula iter nobiles Rhomãorũ matronas pręnobilis: abrenũciat mũdo. ¶ Ciuitatẽ quã Antoni⁹ pi⁹ cũ filio Aurelio cõdidit/& Sõmonobriã ab adiacẽte flumĩe appellauit: Grãnus ĩperator suo dño mãcipatã/mutato noĩe Ambianis ab ambitu fluminũ fecit vocari. ¶ Psalteriũ qđ ſcđm septuagita iterꝑtes in oĩbus ecclesijs cãtabaẗ/Hieronym⁹ correxit. Quo iterũ viciato: psalteriũ nouũ cõposuit. qđ & a septuagita iterꝑtũ ęditiõꝫ nõ multũ discordaret: & cũ Hebraico multũ cõcordaret. Qđ vt oĩb⁹ clarũ fieret: psalteriũ distinxit p astericũ/id est stellã & per obelũ id est virgã iacentẽ / docẽs ea q̃ cõtinẽtur sub asterico vsq; ad duo pũcta: in Hebręo haberi/& a septuagita ꝓtermissa esse. Ea vero q̃ cõtinenẗ sub obelo vsq; ad duo pũcta: in Hebraico nõ haberi/sed a septuagita addita esse iuxta Theodonis dũtaxat trãslationẽ. Hoc psalte-

[illegible]	Persa.	[illegible]	Britã.	[illegible]	Vuisi.	[illegible]	Hunñ.	[illegible]

riũ Damas9 papa rogatu Hieronymi ĩ Gallicanis ecclesijs cã=
tari ĩstituit: & ꝑpter hoc Gallicanũ vocatur. Rhõanis psalteriũ
scd̃m septuaginta retinẽtibus sibi: ꝑpter qđ Rhomanũ vocaẗ
Hęc duo psalteria cũ nõ sufficerent ad ꝑponẽda testionia de
Christo cõtra Iudęos qui nõ recipiũt nisi ea q̃ hñtur in Hebręo.
addidit et tertiũ qđ vocaẗ Hebraicũ: ꝓ eo ꝙ rogatu Sophro=
nij viri sapiẽtis trãstulit illud de hebraica veritate ĩ latinũ/ver
bo ad verbũ. Quod psalteriũ & alia Hieronymi opuscula idẽ
Sophroni9 de Latino in Græcũ trãstulit. Eo tp̃e pręfecturã
Gallicã mistrabat vir illustris Faustinian9/qui genuit filiũ: quẽ
ob amorẽ et memoriã beati Firmini martyris Firminũ vocauit
Ambianẽsis tp̃e posteriori ep̃m. Theophilus Alexãdrię ep̃s
cyclũ de obseruatiõe pasche ꝑ centũ ãnos digestũ/ quẽ latercu=
lũ vocauit/ab hoc ãno ĩchoauit: hoc est a prio cõsulatu Theo=
dosij. Damasus papa ĩstituit rogatu Hieronymi dicere in ec=
clesia in fine psalmorũ Gloria patri & ceťa. Sicut erat & ceťa.
Et instituit etiã in ecc̃lia psalmos nocte dieq; cãtari. Vt aũt
chori in duas ptes diuisi ĩpos psalmos alternatĩ cãtarẽt: iã tp̃e
Cõstãtij ĩperatoris in ecclesia Antiochena ĩstituerãt primi Fla=
uianus & Diodorus viri ꝓbatę vitę & doctrinæ/ quod inde ad
termĩos totius orbis vsq; peruenit.

[illegible]	3	3	3	3	3	3	3	[illegible]

Maximus in Britãnia ꝑ tyrãnidẽ ĩperiũ inuadit.
Maximus iste ex ĩperatorio gñe descẽderat & magni Cõstã=
tini cõsanguineus fuit: vnde et partẽ ĩperij sibi cõpetere calũ=
niabatur. Qui cũ Britãnię factus fuisset rex: cępit subire/ atq;
tyrãnidẽ cõtra Rhomanũ ĩperiũ exercere. Basilius Cęsarien=
sis qui gemina phia et sanctitate claruerat/ cui deus apparẽs
ad precẽ eius eũ docuit: vt ꝓprijs verbis sanctũ sacrificiũ cõ=
secraret. Cui reuelatũ est ꝙ Mercurius miles & martyr Iulianũ
ĩperatorẽ ꝑemerit: qui iuuenẽ qui ob amorẽ virgĩs sibi ꝑ diabo
lũ cõciliatę negauerat Christũ: Christo recõciliauit/ palã alť cãs
cũ diabolo q ĩpetrauit a deo vt sanctus Effrẽ Syrus Gręce loq=
retur q peccata peccatricis scripta & signata orãdo obliterauit.
His & multis alijs clarus dũ medicus Hebręus ĩminere sibi
mortẽ per tactum venę reuera pronũciaret / mortẽ orando in
crastinũ distulit: & ita medicũ cũ suis ad Christũ cõuertẽs fœlici
ter moritur. Damasus papa inuidiose de adulterio accusatus:

Rhomanorum	Persarum	Francorum	Britannorum	Vuandalorum	Vuisigothorum	Ostrogothorum	Hunnorum	Anni domini

purgať a 44 epis. accuſatores vero eius: de eccľia expellũtur. Apolliaris Laodiciȩ eps cõuerſ9 i hȩreſim ſui nõis a Damaſo papa dãnať/qa dicebat ꝙ xps nat9 ſolã carnẽ nõ aiam ſuſcepit/aut ſi ſuſcepit nõ rõnalẽ ſed tantũ viuificalẽ aiam ſuſcepit/ſed potẽtia deitatis ſuſceptȩ carni ꝓ aia fuerit/& ipa caro nõ de maria ſuſcepta ſit: ſ; caro et verbũ vni9 ſubſtãtiȩ fuerit. Poſt Fritigernũ ſcđs apđ Vuiſigothos regnat Athanaric9 ãno vno:q cõfȩderat9 Theodoſio/& ab eo Cõſtãtiopoli iuitat9/mox quartodecio die ex quo venerat ibidẽ obijt.

Athanaric9

–	4	–	4	–	1	–	4	384

Damaſus papa decreuit ne quid cõtra epos prȩſumãt archidiaconi qui dicũtur corepi: id eſt regionũ vel villarũ epi. Maximus Pictos & Scotos Britãniã icurſantes ſupat. Vuiſigothi ſub Theodoſio ipatore ſine rege fuerũt: ãnis 14. Vuinitharius rex Oſtrogothorũ: ꝓ libertate cõtra Hũnos rebellat i Gothia. Ambroſius epiſcopus libros de ſpiritu ſancto ad Gratianũ imperatorẽ ſcribit. Corpus Pauli Cõſtãtinopolitani epi ſub Cõſtãtio i exilio ab hȩreticis ꝓ xpo ſuffocati: Cõſtãtinopoli refert cũ gľia a Theodoſio iperatore.

5	5	5	5	5	1	5	5	385

In Gallia ſctũs Rhoman9 Blauienſis obijt. Theodoſium Archadiũ filiũ/Auguſtũ facit. Iuſtina mať Valẽtiniani Arrhiana: i Ambroſiũ & oẽm ſãctã eccľiam catholicã execrabili odio deſeuit. Frãcis poſt Priamũ Priami fili9 Marcomirus & Sõno filius Antenoris: pricipãtur ãnis 33. Quorũ ducatu Frãci Sicãbria egreſſi: cõſedere ſecus rhenũ i oppidis Germaniȩ. Vuinitharius Hunnos in bello ſuperat.

Marcomirus

6	6	1	6	6	2	6	6	386

Maxim9 i Gallias trãſit/ptẽ Galliȩ ſibi ſubditã: Britonibus tradidit. vnde vſq; ad hũc diẽ mior Britãnia appellať. Maxim9 quoq; apud Treueri ſedẽ iperij ſui ſtatuit & Gratianũ ipatorẽ Lugduni pimit: fratrẽ vero ei9/Valẽtinianũ ſimulato pacis fœdere/p triẽniũ Italia expellit. Scđa ſynodus vniuerſalis 150 patrũ cõgregať Cõſtãtinopoli iubẽte Theodoſio & ãnuẽte Damaſo papa q Macedoniũ negantẽ ſpiritũ ſanctũ deũ eſſe cõdẽnãs/cõſubſtãtialẽ patri & filio ſpm ſanctũ eſſe docuit/dãs ſymboli formã quã tota grecorũ & latinorũ cõfeſſio in eccleſia ad miſſas ſolẽnibus diebus decãtat. Hic decretũ eſt vt Cõſtãtinopoľ tãq̃ nouȩ Rhõȩ eps poſt Rhõanũ põtificẽ hẽat puilegiũ.

Rhomañ. | Persa. | Fran. | Britã. | Vuãd. | Vuisi. | Ostrog. | Huñ. | Anni dñi.

Priscilianus i Hispãia eps condẽs heresim sui nois:
ecclesiã pturbat. Hic psonas sanctę trinitatis cõfunde=
bat / dicẽs eundẽ esse patrẽ quẽ filiũ & spiritũ sanctũ/
carniũ escas pro imũdis habebat/ cõiuges viros a no=
lentibus fœminis/fœminas a nolẽtibus viris: separa=
bat. Opificiũ oĩs carnis nõ deo bono & vero: sed ma=
lis angelis assignabat. aĩas eiusdẽ naturę & substãtiæ
cuius est deus esse dicebat/ & eas ad agonẽ quendam
spontaneũ/non tamen in terris exercendũ per septem
cœlos/& per quosdã pricipatus gradatĩ descẽdere / &
in malignũ principẽ incurrere/a quo mũdũ istũ factũ
esse dicebat. Atq; ab hoc pricipe p diuersa carnis cor=
pora seminari: hoĩes vero fatalibus stellis colligatos/
corpusq; nostrũ secundũ duodecĩ signa cœli cõpositũ
esse dicebat. cõstituẽs Arietẽ in capite/Taurũ in ceruí=
ce/Geminos in humeris/Cancrũ in pectore/Leonẽ in
manibus/Virginẽ in vẽtre/ Librã in vmbilico/ Scor=
piũ in coxis/Sagittariũ ĩ virili/Aquariũ in vesica. Ca=
pricornũq; in tibijs. Pisces in plãtis. Sup his auditus
in cõcilijs episcoporũ Rhomã petit/ibiq; a sanctis Da
maso & Ambrosio repudiatus in Gallijs quoq; in sy=
nodo Burdegalẽse a sancto Martino/alijsq;: hęreticus
iudicatus. vbi se dãnandũ intellexit ĩperatorẽ Maxim
appellat: a quo audit⁹ & ẽpatu puls⁹ Treueris ab Euo=
dio p̃fecto perimit̃/cũ multis suis sequacibus edicente
ĩperatore/vt hui⁹ sectę cõplices ĩ Hispania pimerẽtur.
Paula Rhomę prępones Bethleẽ/ibi cũ filia Eusto=
chio ancillat̃ xp̃o: & sancte viuẽdo multas ad emula=
tionẽ sctitatis inuitat. Itachius & Vrsatius ẽpi accu
satores Prisciliani cõione ecclesię priuãtur ab ẽpis ne=
phas esse dicẽtib⁹: cuiuscũq; modi hoĩem ẽpoꝝ accusa=
tione necari/ maxĩe ĩpatores & aliqb⁹ ẽpis Itachiũ &
Vrsatiũ defendẽtibus. & hac de causa sctũs Martinus
a Maxĩo molestat̃: quia nolebat cõicare Itachiãis. vix
tñ obtinuit/vt Priscilianistę nõ occiderẽtur. Theo=
dosius solus: ãnis 11. ĩperat. Balãber rex Hũnorum
Vuinithariũ ĩ bello pimit post quẽ scd̃s apud Ostrogo=
thas regnauit Hũmũdus: annis duobus.

¶ Rhomanõ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anno do.
Theodosius.						Hunimũdus		
1	7	2	7	7	3	1	7	387

¶ Syricius Rhomanę ecclesię.36.p̃sidet. ¶ Hic cõstituit hęreticũ pœnitentẽ per ĩpositionẽ manus sacerdotalis: ab eccl'ia esse recipiẽdũ. ¶ Hic manicheos Rhomę iuẽtos: exiliauit. ¶ Ambrosiꝰ eps ritũ canẽdi antiphonas in eccl'ia primus apud latinos trãstulit a Gręcis: apud quos hic ritus iã inoleuerat ex ĩstituto Ignatij Anthiocheni epi & ap'orũ discipuli. qui per visionẽ in cœlũ raptus/ vidit & audiuit quomõ angeli p antiphonarũ reciprocationẽ/ hymnos sanctæ trinitati canebant. ¶ Franci Quitinũ & Heracliũ Rhomanorũ duces/ cũ oibus pene suis iuxta Treueri delent. | ¶ Syriciꝰ pp.

¶ In Aegypto: Ioannes Anachorita sanctitate & prophetiæ spiritu claret.

2	8	3	8	8	4	2	8	388

¶ Corpora Geruasij & Prothasij martyrum: Mediolani ab Ambrosio reperta sunt. ¶ Ostrogothis regnat Horismuth: annis duobus. | Horismuth

3	9	4	9	9	5	1	9	389

¶ Valẽtinianꝰ ĩperator maximũ fugiẽs/ Cõstãtinopoli venit: & a Theodosio paterne suscipit. ¶ Pictorũ & Hũnorũ ducibꝰ Gnamo & Melga regnũ Britãnię ĩcursantibus ac deuastãtibus quia rectore & defensore carebat/ ex quo Maximꝰ oẽs bellicosos viros secũ abduxerat: nũciata est Maximo regni sui tãta calamitas. At ille misit Gratianũ municipẽ cũ duabꝰ legionibꝰ vt Britonibꝰ ferret auxiliũ: qui cũ hostibꝰ p̃liati/ fugauerũt eos in Hyberniã. ¶ Augustinꝰ cũ esset Manicheus p Ambrosiũ ad rectã fidẽ cõuertitur/ & relictis scholis baptizatur.

4	10	5	10	10	6	2	10	[illegible]

¶ Maximꝰ tyrãnꝰ ab Ambrosio excõicatꝰ/ quia corigi noluit: a Theodosio Aquileiæ ĩ bello p̃imit/ & valẽtinianꝰ ĩperio restituit. Alia historia dicit Maxim Rhomæ ab amicis Gratiani esset interfectum.

¶ Gratianꝰ municeps: audita nece Maximi/ cępit dyadema regni. Exĩde tantã tyrãnidẽ exercuit in populo vt cateruatim irruentes in eũ/ interficerent illum.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.

Ostrogothi sine rege fuerũt: annis 40.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.
5	11	6	11	11	7	1	11	391

Theodosi⁹ iperator imane facin⁹ qđ cõmisit/ quãdo Thessalonicę septẽ millia ciuiũ fecit occidi ĩ vltionẽ iudicũ in seditiõe occisorũ imitabili publicę pœnitẽtię exẽplo diluit. ab Ambrosio ecciia expuls⁹: & hũili satisfactiõe recõciliatus. Gregorius Nazãzenus eps obijt.

Ambrosi⁹ post Hilariũ Pictauẽsẽ/ hymnos ĩ eccl'ia canẽdos: prim⁹ cõposuit. Claudianus gẽtilis poeta Rhomę claret.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.
6	12	7	12	12	8	2	12	392

Caput Ioãnis baptistę a Theodosio iperatore/ Cõstãtinopolim trãslatũ est: qđ cũ Valẽs iperator olim illuc voluisset trãsferre: vehiculũ ĩ quo sanctũ caput ferebaẗ/ nullo modo moueri potuit.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.
7	13	8	13	13	9	3	13	393

Terribile in cœlo signũ: colũne per oĩa simile apparuit.

In Hispania Prudẽtius Lyricus poeta claruit.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.
8	14	[illegible]	14	14	10	4	14	[illegible]

Hieronymus librũ Illustriũ virorũ hic finit. Gennadius abhinc icepit. Alexãdrię iussu Theodosij/ tẽpla idolorũ a Theophilo epo destruũẗ: & euerso famoso Serapis Fano martyriũ ibi cõsecraẗ. et ĩ eo ossa Ioãnis baptistę recondũtur/ q̃ hoc modo Alexãdriã trãslata fuerũt.

Apostata Iuliano ĩpãte/ & cõtra xp̃m furẽte: pagãi ossa Ioãnis baptistę in vrbe Samaria sepulti/ effracto sepulchro: extrahẽtes dispgebant p agros ea q̃ rursus collecta igni cremabãt/ & sanctos cineres pulueri imixtos/ p aera dispgebãt. Sed quidã monachi ex Hierosolymis imixti furẽtib⁹ pagãis/ quotquot potuerũt ossa collegerũt & ad abbatẽ suũ Philippũ Hierusalẽ detulerũt. Philippus ea Athanasio epo misit Alexãdriæ.

Sãctus patrici⁹ Scotus ĩ Hybernia cũ suis sororib⁹ vẽdiẗ/ vbi cũ eẽt regis portari⁹: ãgeli sępe allogo fruiẗ.

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.
9	15	10	15	15	11	5	15	395

Hieronymo sacras scripturas veteris testamẽti de Hebraica veritate ĩ Latinã linguã vertẽte/ æditio 70. ĩterp̃tũ q̃ tenebaẗ a cũctis/ & Gręcis & latinis cępit in scđis hẽri: quod cũ cõtra ĩueteratũ vsũ eccl'ie fieri/ q̃uis scti & docti viri ægre ferrẽt/ p̃ualuit tñ authoritas Hebraicę veritatis postq̃ patuit q̃tũ ab ea discrepẽt 70. interp̃tes.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Ann.

¶ Arsenius Rhomę claret / qui vsq; ad quadragesimũ ætatis annũ in aula ĩpatorũ gl'iose militãs: ex senatore fit monachus et per ãnos quinquagintaquiq; in eremo sanctitatis exẽplo / oĩbus mirabilis enituit. | ¶ Chr.

[illegible]	16	11	16	16	12	6	15	396

¶ Hoc tp̃e in castello Iudeæ Emaus natus est puer pfectus: ab vmbilico & sursũ diuisus / ita vt hẽret duo pectora et duo capita: et vnusq̃sq; pprios sẽsus / & vn9 edebat et nõ alter / vn9 dormiebat & alter vigilabat / nõnũq̃ insimul dormiebãt / ĩsimul ludebãt ad alterutrũ / & flebat vterq; / et percutiebãt seinuicẽ. Porro vixerũt ãnis ferme duobus / & vn9 quidẽ mortu9 est: alter vero supuixit dieb9 q̃tuor. ¶ Valẽtinian9 ĩpator nimia austeritate Arbogastis magistri militũ ad vitę tediũ pduct9: laq̃o vitã finiuit. Eugeni9 auxilio Arbogastis tyrãnizat. ¶ Corpa Abacuch & Michee pphetarũ reuelanř. ¶ Didim9 absq; oc'lis / ãno ętatis 85. Alexãdrię obijt.

[illegible]	17	[illegible]	17	[illegible]	13	[illegible]	17	397

¶ Theodosius Eugeniũ & Arbogastẽ ĩ bello pimit: & ip̃e nõ multo post obijt. Post quẽ filij ei9 Archadius & Honori9 iperãt: ãnis 13. ¶ Corpa Nazarij & Celsi martyrũ Mediolani ab Ambrosio reperta & leuata sunt.

Archadi9 et Honori9

1	18	[illegible]	18	[illegible]	14	[illegible]	18	398

¶ Cõstãtinopolis irã dei formidãs / igne sup nubẽ terribiliter fulgẽte: ad pœnitẽtiã cõuersa euasit. ¶ Rufin9 magister militię oriẽtalis rebellãs / a Stilicone magistro militię occidẽtalis: pimiř. ¶ Gildo comes Africę rebellãs cõsueta stipẽdia Rhomãis subtraxit: quẽ nõ multo post Stilico ĩterficiẽs / Africã ad ius pristinũ redegit. ¶ Vuisigothi rupto cũ Rhomãis fœdere: Alaricũ sup se regẽ creãt q regñ. ãnis 15. | Alaric.

2	19	19	19	[illegible]	1	9	17	399

¶ Anastasius Rhomanę eccl'ie 37. p̃sidet. ¶ Sãctus Martin9 scd̃m quosdã obijt hoc ãno. ¶ Florebãt ĩ ecclesia hoc tp̃e scti et docti viri Ioãnes Chrisostom9 Cõstantinopolis ep̃s: sctitate quidẽ et sciẽtia clar9 / sed ĩ facũdia sua seuerior & liberior iusto. Donat9 Ephyri ep̃s / qui ĩ gentẽ draconẽ expuẽs ĩ ore eius ĩterfecit: quẽ octo iuga boũ vix trahere nõ potueřt ad cremãdũ. ¶ In Hispãia Orosi9 historiographus: clarus habeř. ¶ In Aquitania Seuerus qui vitã sancti Martini & multa alia scripsit / qui ĩ senecta a Pelagianis seductus: silentiũ vsq; ad | ¶ Anastasi9 papa.

[illegible]	Persa.	[illegible]	Britã.	[illegible]	Vuisig.	[illegible]	Huñ.	[illegible]

mortẽ tenuit tacẽdo corrigẽs quod loquẽdo peccauit.

¶ In Gallia Seuerinus Agripinẽsis agnoscitur.

¶ Seruatius quoq; decim⁹ Tungrẽsis eps: dñi nostri iesu xp̄i cõsanguineus/ nõ solũ ex eo ꝙ volũtatẽ dei patris faciebat: sed etiã scd̃m carnẽ. qui natus quidẽ in Perside fili⁹ fuit Eminiu cui⁹ pater fuit Eliud frat Elizabeth/ q̃ pepit Ioannẽ baptistã. Mat vero Eliud & Elizabeth Esmeria soror fuit Annæ quæ genuit Mariam matrem domini.

[illegible]	20	[illegible]	20	[illegible]	2	10	20	400

¶ Rhomanorũ prouincias hinc Vuisigothi: inde Hunni grauiter incursant.

¶ Rhomę celebrato gladiatorio ludo Thelematius monachus increpans populũ attẽtius spectaculo inhiantẽ: lapidatur a pp̄lo. vnde offensus Honori⁹ imperator: gladiatoriũ ludũ edicto suo in perpetuũ remouit.

[illegible]	21	16	21	[illegible]	3	[illegible]	21	[illegible]

¶ Imperatores zelũ patris Theodosii secuti: i toto orbe Rhomano templa idolorũ destrui iubent.

¶ Hieronym⁹ & Rufinus presbyter Aquileiẽsis orta inter se simultate/ pro q̃stionibus scripturarũ libros inuectiuarũ satis quidã luculẽto: sed nimis mordaci sermone in alterutrũ scribunt.

[illegible]	22	17	22	[illegible]	4	[illegible]	22	[illegible]

¶ Sanctus martinus ætatis anno octogesimo primo/ ep̄atus vero vicesimosexto obijt hoc anno secundũ prosperũ/ qui scripsit eũ obijsse ãno quĩto Archadij & Honorij: imo scd̃m Seuerũ qui scribit in vita ei⁹/ eũ post mortẽ Priscilliani. 16. annos vixisse.

[illegible]	23	[illegible]	23	[illegible]	5	[illegible]	23	[illegible]

¶ Ambrosius Mediolanensis obijt/ cuius vitã Paulinus Nolanus eps ad Augustinũ episcopum describit.

¶ Hic Paulinus Nolę postmodũ eps cũ esset inumerabiliũ prędiorũ dñs/ admirabili exẽplo venditis oĩbus/ religionẽ expeditus elegit: cui Thesaria ex cõiuge soror facta/ æquatur beatę vitę testimonio & merito. hic se ep̄m pro captiuo filio pauperis viduæ

Rhoma.	Persa.	Fran.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostro.	Hūn.	Anno domini

in seruitutē barbari addixit/sed diuinit⁹ ꝓditus quis esset: multos captiuos libertati restituit.

Hoc tēpore in Italia Sisinnius/Martyrius & Alexander a gentilibus martyrizantur. Quorū corpora cū Mediolanū deferrētur: cęcus per eos illuminatꝰ/ dicens se illuc per visum directū esse ab Ambrosio epo dicēte se in horū martyrū cōsortio deputatū esse

Stilico pacē fratrū iperatorū interturbare volens: Alaricū regē Gothorū fecit ordiari magistrū militū.

7	24	19	24	24	6	14	24	404

Innocētius Rhomanę ecclesię 38 psidet. Hic decreuit pacis osculū ad missas dari: sabbato ieiuniū celebrari. oleo advsus infirmorū ab epo cōsecrato licere vti/ nō solū presbyteris/sed oibus etiā xpianis in suā/suorūq; necessitatē vngendo. — Innocētius papa.

In Britānia Pelagius execrabili doctrina ecclīam Christi maculare nititur / dicens hoiem sine gratia posse saluari suis meritis. vnūquēq; ad iustitiā ꝓpria volūtate regi / infantes sine peccato originali nasci sed tā ilōtes esse q̄ isōs fuit Adā āte p̄uaricationē/nec ideo baptizādos esse vt a pctō soluantꝰ: sed vt p adoptionē in regnū dei admittantꝰ/ qui & si nō baptizētur esse tn̄ eis extra regnū dei æternā & beatā vitā Adā solū suo pctō lęsum esse/eūq; mortuū esse nō ex culpæ merito: sed ex conditione naturæ qui moriturus fuisset/ etiā si nō peccasset. dicebat etiā irritas esse orōnes q̄ fiūt ab ecclīa: siue pro fidelibus/siue ꝓ infidelibus. Hūc & Celestiū & Iulianū cōplices ei⁹: Innocēti⁹ papa dānauit. Hieronym⁹ quoq; & Augustin⁹ & alij/eos vt fidei hostes armis veritatis ipugnabant. Orietales etiā grauit exagitat mota de deo questio. vtrū deus sit corpus & hūanū scema habeat an sit incorporeus/& ab hūano scemate oino alien⁹: simpliciorib⁹ deū corporeū & ab hūano scemate esse astruentibus/ alijs hoc destruentibus.

8	25	20	25	25	7	15	25	405

Rhomę Alexis nobilissimi Rhomanorū vita mirabilis declarata est: qui prima nuptiarū nocte sponsā reliquēs

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuan.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Anni dñi.

pro Christo pegrinat9 est p decē & septē ānos: & tādē apud Edissā Syrię vrbē imagine sanctę genitricis Marię eū diuulgāte/inde quoq; fugit. & ad portū Rhomanū nō spōte appulsus a patre suo vt paup accipit. Ibiq; nulli cognitus decē & septē ānos agēs tenore vitæ suæ in charta descripto: obijt. & diuia voce manifestatus: totā Rhomā stupore & gaudio affecit.

Ioannes Chrisostomus Eudoxiā vxorē Archadij iperatoris multosq; sacerdotū infestos habens: : epatu pellitur & exiliatur. Sed populo ꝑ hoc tumultuāte/reuocat. scdo exiliat: sed terręmotu regiā vrbē grauiter cōcutiente/ a ciuibus reuocatur.

9	25	21	26	26	8	16	26	[illegible]

Pachomius abbas centesimū decimū ānū agēs: in virtutib9 cōsumat. Archadius iperator ossa Samuelis ꝓphetę a Iudęa Cōstātinopoli trāstulit: tā hilariter occurrētibus populis: ac si eū viuentē cernerēt. Paula Bethleē obijt: cui9 vitā Hieronym9 scribit. Augustinus in ecclesia philosophatur: cuius librorū tractatuū & epistolarū numerus plusq̄ ad mille triginta extēditur/ multis numero non cōpręhensis.

10	27	22	27	27	9	17	27	[illegible]

Ragadaisus Scitha cū ducētis millibus Gothorū a Scithia veniēs: Italiā iuadit. Ex hoc murmur multum blasphemantiū infremit in Christū/Christianitatis tēpora culpātes: fœlicitatē gentiū attollūt: inter quos pcipue Symachus orator furebat: qui etiā scriptis epistolis suis aiebat de ydolatria/& de repetenda ara victoriæ. Quorū latrantiū ora/iiecto eis veritate osse obstruxerūt: Augustinus libro de ciuitate dei/& Orosius historia sua. Prudētius quoq; poeta/luculento metrici operis libello: blasphemias Symachi refellit.

[illegible]	28	[illegible]	28	28	10	18	28	[illegible]

Augustin9 apud Yponē Africæ/& Hieronym9 apud Bethleem Iudę per epistolas iter se vsq; ad simultatē discepant de quibusdā scripturæ capitulis: maxime de eo quod dicit Paulus se Petro i faciē restitisse: quia reprępensibilis erat. de quo Hieronym9 scripserat: quia Pau

[illegible]	Persa.	Frañ.	Britã.	[illegible]	Vuisi.	[illegible]	Hunñ.	Anni dñi.

lus Petrũ nõ reuera sed simulate reprę̃hẽderit. Augustinus cõtradicebat: ꝙ eũ reuera/ nõ simulate rephẽderit. ¶ Multis vrbib⁹ vastatis/ Radagaisus a Rhomanis conclusus: interijt cũ omnibus suis. ¶ Sdigerdis imperat Persis: annis 34.

Sdigerdis

12	1	24	29	29	11	19	29	409

¶ Ioãnes Chrysostomus vrgentibus inimicis episcopatu abdicatus/ ab Archadio exilio relegatur: ibiq; nõ multo post moritur.

¶ Innocentius papa/ & occidẽtales epi: pro Ioãnis prę iudicio ab orientaliũ se cõmunione suspendunt.

¶ Iram dei pro morte Ioãnis/ nimia grandinis tempestas Constantinopoli incũbens: & mors Eudoxię Augustæ subsecuta/ intentat.

[illegible]	2	[illegible]	30	[illegible]	12	[illegible]	30	[illegible]

¶ Archadius orientalis imperator timẽs filio suo octẽni puero Theodosio/ eiq; tutorẽ Sdigerdẽ Persarũ regẽ testamẽto designãs: mortẽ obijt. Sdigerdis tutela pueri benigne suscepit: & pacẽ firmissima cum Rhomanis fecit/ mediãte Marutha Mesopotamiæ episcopo. Is Maruthas & apud Persas/ & apud Rhomanos omnimodis clarissimus habebatur.

¶ Vtice terra septem diebus mugitũ dedit.

¶ Vtilico regnu Honorij affectas filio suo Eucherio/ reipublicæ perniciosus efficitur. barbaras gentes ipse alias regno immittens/ alias consensu suo fouens. vnde modo solito/ grauius earum & maxime Vuandalorum rabies per Gallias exarsit.

¶ Honorius post Archadij mortẽ/ cum fratruele suo Theodosio regnauit: annis quatuordecim.

Honorius

1	3	26	31	31	13	[illegible]	31	[illegible]

¶ Atticus Constantinopolites episcopus: claret.

¶ Vuandali duce Crosco Gallias peruagati: multas vrbes & ecclesias subuertũt. Croscus tãdem a Mariano pręside Arelati captus/ et per victas vrbes ignominiose retractus: ad mortem tormentatur.

Rhomano.	Persa.	Franc.	Britã.	[illegible]	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	[illegible]

Sub hoc turbine inter multos martyrizãtur Sedunẽsis Florẽtinus & Hylarius/ Desyderius Lingonẽsis cũ Vincentio Archidiacono/ Antidius Vesontiẽsis epus.

De hoc Antidio legit̃ q̨ aliquãdo tertia feria post palmas transiens pontẽ Duuij flumis/ vidit agmen dęmonum gesta sua principi suo referentium: & inter eos Aethiopẽ in manu Sandaliũ p̃ferentẽ ad iudiciũ qđ Romanũ p̃sulẽ cuius hoc erat per septẽ ãnos ipugnatũ: tãdẽ ad lapsũ traxerit. qui vocãs ad se Aethiopẽ et in virtute dei & sanctę crucis sup eũ ascendẽs/ eo vectãte Rhomã venit feria quita/ hora celebrãdi officij: & dæmone pro forib9 expectãte/ papę rem retulit. negãtẽ p Sandaliũ ad pœnitẽtiã mouit. & missa vice eius celebrata & parte Chrismatis a se cõsecrati assumpta/ dęmone reuectãte ad ecclesiã suã redijt sabbato sancto/ hora celebrandi officij.

Rhomæ fœmina gygãtheæ magnitudinis/ de parẽtibus mediocris staturæ nata: multis stupori erat.

[illegible]	4	[illegible]	32	[illegible]	14	[illegible]	32	[illegible]

Alaricus rex Vuisigothorũ per Italiã debacchatus: mãdat Honorio iperatori/ vt aut secũ bello cõgrediat̃/ aut Gothis in regno suo locũ ad habitandũ largiat̃. Honori9 Gallias furori gẽtiũ vndiq̨ expositas/ eis cõcessit.

[illegible]	5	[illegible]	33	[illegible]	15	[illegible]	33	[illegible]

Vuandali Gallias quas per tot ãnos lacerauerũt relinquẽtes timore Gothorũ/ cũ alanis & suerijs Hispanias occupãt: ibiq̨ fere 30 ãnis habitauerũt.

Alaric9 facto fœdere cũ Honorio/ cũ ad Gallias sibi datas tenderet: Stilico ĩpo sancto die paschę ex iprouiso sup eũ irruit/ & primo ipetu victor: postea a Gothis turpiter vincitur. Honorius cognito Stiliconẽ esse tantorũ malorũ incentorẽ/ & vitæ suæ isidiatorẽ: eũ cũ filio eius Eucherio occidit. Alaricus rupto fędere Italiã repetit/ ipsã Romã accipit/ & i ea multa incendit/ multos affligit: a sanguie tamẽ & cæde tẽperat/ & ad sanctorũ limina cõfugiẽtibus indulget/ tertia die sponte Rhoma egreditur: ad Siciliã nauigare contendens/ naufragiũ patit̃/ & nõ multo post

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	Anni dñi

apud Cõsentiã vrbē subita morte desungitur. ¶ Capta est autem Rhoma. 9. Calēdas Septēbris: ãno 1164. cõditionis suæ. ¶ His diebus apud Africã in Vticensi littore / dens gygantis inuentus est tã ing ēs vt si minutati in modulos nostrorũ dentiũ cõcideret: cētũ dētes inde fieri possent. ¶ Interī Vuãdalis Gallias ĩcursantibus cõgressi Franci Modigisilũ regē cũ viginti millibus Vuandalorũ extinguũt: et supma forte interitio Vuãdalorũ fuisset / nisi reliqis eorũ Alanorũ Resplēdial subsidio vēisset ¶ Britãnorũ vires hac tempestate nimijs hostiũ irruptionibus / nimis erant attenuatę / & quia a Rhõanis vndiq; bello laborãtib⁹ nihil subsidij hēre potãt: subtrahũt se ab eorũ dña: iõe et per ãnos circiter 78. multũ calamitatib⁹ laboraueruñt. Inito aũt cõsilio: dixerũt Lundoniēsem archiepm ad regē mioris britãnię Aldroenũ vt eis succurreret. At ille tradidit eis fratrē suũ Cõstãtinũ cũ armata m i litũ manu / sicq; Cõstãtin⁹ erectus est ĩ regē: regnauitq; decē ãnis. habuit autē tres filios: Cõstantē qui monachus fact⁹ est / Aureliũ / Ambrosiũ & Vtherpēdragon. ¶ Vuãdalis post Modigisilũ / Modigisili filius Gundericus regnat in Hispanijs: ãnis 15. ¶ Vuisigothorũ tertius regnat Athanulphus: annis 3. ¶ Franci sępe Gallias ĩcessantes: diripiũt primo / & secũda irruptiõe incendũt vrbē Treuerim quã condidit Treber filius Nini Assyriorum regis profugus a facie nouercę suæ Semiramidis / & a suo noĩe Treuerim denoĩauit.

Britãni Gũderic⁹ Athanulphus

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	Anni dñi
4	6	13	1	[illegible]	1	[illegible]	34	[illegible]

¶ Athanulphus Rhomã redijt / quod reliquũ erat abradit / inter cæteros Placidiã quoq; sororē Honorij ĩperatoris captiuã abducit: eãq; sibi vxorē ducit. ¶ Honori⁹ ĩpator quia ĩ deo spauit affectu optimę religionis: liberauit eũ deus a multis in se vndiq; insurgētibus tyrãnis. ¶ Siquidē in Britãnijs: Gratianus. in Gallijs: Cõstantinus / & Cõstãs filius eius ex monacho Cęsar factus. Itē post eos ĩ Gallijs: Gerontius & Maxim⁹ Salustius Iouinus Sebastianus. in Africa: Eraclianus. Rhomæ:

Rhomañ.	Persa.	Fran.	Britã.	Vuãda.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	M.

Tertulus & Attalus ille/quē Gothi capta Rhoma imperatorē Ludicro creatū vno die iperiali scemate pcedere/crastino aūt seruili scemate sibi ministrare fecerūt. hic inquā nō iā Ludicro sed serio iperatore affectans: & hi oēs in tyrānidē inuaserūt diuersis locis/diuersis tpibus a militibus Honorij capti aut extincti perierūt. ¶ Notandū vero ꝙ tres primi reges quidē Britāniæ fuerūt sibi succedētes: Gratianus videlicet Cōstantin9 & Cōstans/sed ideo tyrāni vt arbitror appellātur/ quia Rhomano iperio subiectionē minime exhibebāt: vel quia ipm imperiū inuadere nitebātur.

5	7	[illegible]	2	2	2	25	35	[illegible]

¶ Maximus Taurinēsis eps claret/ qui in omelijs cōponēdis & in ecclesia declamādis: studuit eleganter. ¶ Hispaniæ: Vuādalorū ferro/fame/pestilētia/morsib9 bestiarū grauit laborāt. ¶ Valentia Galliarū ciuitas a Gothis capta est. ¶ Prędestinatorū heresis/hoc tēpore cœpit serpere/qui ideo pdestinati vocātur: quia de prędestinatiōe & diuina gratia disputātes/asserebant quod nec pie viuētibus prosit bonorū operū labor: si a deo ad mortē pdestinati fuerit/ nec ipijs obsit ꝙ iprobe viuāt: si a deo pdestinati fuerint ad vitā. quę assertio: & bonos a bōis auocabat/& malos ad mala puocabat. Hæc heresis ex libris Augustini male itellectis: initiū sumpsisse dicitur.

6	8	31	3	3	3	26	36	416

¶ Honorius iperator sopitus in Africa hereticus: pacē reddit ecclesijs. ¶ Perempto a suis Athanulpho Vuisigothorū rege: Sigericus regnat/anno vno.

¶ Iudęus quidā cū questus causa sępe in multis hereticorū ecclesijs baptizatus fuisset: venit etiā ad ecclesiam ortodoxorū sub eadē intentione baptizandus/ et cū baptizari deberet/aqua fontis subito disparuit/ et iterū allata aqua & fonte repleto/iterū atq; iterum aqua disparēs/virtutē dei & Iudęi perfidiā ostendit.

					Sigericus			
7	9	32	4	4	1	27	37	417

Zosimus. 39. ¶ Zosimus Rhomanę ecclesię 39. pręsidet. Hic decre-

[illegible]	Persa.	[illegible]	Britã.	[illegible]	Vuisi.	Ostrog.	Hunn̄.	[illegible]

uit cęreū sabbato sancto paschę per ecclesias bn̄dici. [illegible]

Quidā occidentales vltimo āno cycli decēnoualis pro embolismo cōmunē annū tenētes/ac per hoc in pascha celebrādo aberrātes: diuio miraculo ad veritatē reuocātur. In vna eni Italię ecclesia vbi annuatī sabbato sancto paschę hora baptizandi solebat aqua diuinitus manare/& statim ex sese redire nullo deductorio penitus apparēte/nūc tēperius iusto/ id est 8. Calendas Aprilis pascha celebrātes aqua nō emanās expectatiōe totius diei ac noctis fefellit. legitimo aūt die paschę hora baptizādi aq̄ solito emanās 10 calēd. maij pascha debere celebrari ostendit. Corpa sanctorū Stephani ꝓthomartyris/ Nichodemi/ Gamaliclis & Abibon: Luciano presbytero reuelata sunt/& corpus quidē prothomartyris Stephani Ioānes eps a Caphargamala Hierusalē trāstulit/ quod post aliquot annos inde leuatū/ a Iuliana matrona quę corpus Alexādri viri sui sepulti/iuxta corpus ꝓthomartyris leuare volēs/pro corpore viri sui corpus ꝓthomartyris leuauit/& multa miraculorū gloria illustratum Constātinopolim detulit. Perempto a Vuisigothis Sigerico/regnat Vuallia: annis duobus.

Vuallia

[illegible]	10	[illegible]	5	[illegible]	1	[illegible]	38	[illegible]

Orosius p̄sbyt̄ rediens a Hieronymo/ad quē missus fuerat ab Augustino pro discenda quęstione/ de origine animæ/ reliquias prothomartyris Stephani ad Africā detulit cum Historia inuentionis eius quam gratia miraculorū prosequēte/vbiq; deus mirificauit. Vnde plura Augustinus multo plura scripsit Euodius.

Honorius pacto fœdere cum Gothis: Aquitaniā tradit eis.

Vuallia Placidiā ab Athanulpho captā reddit Honorio fratri: Honorius eam dat vxorē Constātino comiti/ex quo Placidia Valentinianum genuit/qui post Honorium regnauit.

Honorius	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hũñ.	Añ.dñi
9	11	14	6	6	2	29	39	419

Symone & Marcomiro Francorũ ducibus defunctis Frãci in cõe deliberãt vt et ipsi sicut aliæ gentes regnum habeant: et filiũ Marcomiri ducis Pharamundũ sibi regem ordinant/qui regnauit annis 11.

		Pharamundus						
10	12	1	7	7	3	30	40	420

Bonifacius papa.

Bonifacius Rhomanę ecclesię 40. pręsidet. Cõtra hũc Bonifaciũ ordinato Eulalio/& pro hoc dissidẽte ecclesia: ambo iussu Honorij Augusti vrbe egrediuntur/& sic reprobato Eulalio iussu Augusti Bonifaci9 quia prior ordinatus fuerat/sedi apostolicę restituit. Hic decreuit vt nulla mulier/aut monacha pallã sacratã altaris cõtingeret/aut lauaret/aut incẽsum poneret: & vt seruus/vel obnoxius curiæ/aut cuiuslibet rei non fiat clericus.

11	13	2	8	8	4	31	41	421

Hieronymus per quinquagintasex annos libris suis cõfectis: ita pectore prę laborib9 defecto/vt lecto surgere nequiret nisi apphenso manibus fune qui ad hoc de trabe pendebat: obijt apud Bethleẽ anno ætatis suæ 98.

12	14	3	9	9	5	32	42	422

Franci vti cęperũt legibus/ & legẽ Salicã dictauerũt, per quatuor gentis suę proceres electos de plurib9: his appellatos noibus. Viogast/ Bosogast/ Salagast/ Vuidigast. In villis Germanię Salechaim/ Bodohai/ Vuindehaim. hi quatuor proceres per tres mallos causarũ origines cõueniẽtes solicite tractãtes: de singulis discutiẽdo sicut lex Salica declarat iudicare decreuerũt. Vuãdali/ Alani/ Sueui: regiones Hispaniarũ ad habitandũ inter se trifariã cõpartiti/et in tribus regnis diuisi collidũtur ĩter se intestino bello.

13	15	4	10	10	6	33	43	423

Honorius Cõstantiũ virũ sororis suæ Placidię in ĩperiũ asciscit: qui octauo ĩperij mense obijt. Estimo hũc esse Cõstantinũ quẽ Beda dicit ĩ Galliã ab Honorio missum. Britãnis subiectionẽ Rhomano ĩperio repromittẽtib9: subsidiũ mittit Honori9 & Hispanis Vuã-

¶ Rhomañ.	Persa=	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog	Hũno	Añ. dñi.

dalorũ bello laborantibus: sed id frustra fuit.

14	16	5	11	11	7	34	44	424

¶ Honorius tricẽnalibus suis de pompa capti Maximi tyrã= ni Rauẽnę celebratis: obijt. ¶ Theodosius vtriq; re= gno ĩperat ãnis tribus. ¶ Vuallia rex Vuisigothorũ Vuandalos in Hispanijs prosequutus: debellat.

¶ Constantino rege Britonũ Vuortegirnus cõsul Ge= musseorũ Cõstantẽ ex monacho ĩ regẽ sublimauit & vice epĩ ipse capiti eiꝰ dyadema ĩposuit. affectabat enĩ regnũ sibi vsurpare: sed Cõstãs q legitie non poterat regnare quolibet modo/ aut depositus/ aut perẽptus fuisset. Nã fratres illius adhuc pueri erant/ Ambrosiꝰ & Vtherpendragon/ & ad regni gubernaculũ nõdũ idonei. Rhomã autẽ ad opẽ ferendã Britonibꝰ vltra nõ reuersuri suaserunt ei murũ cõstruere ab oriẽte in occidentẽ/ inter Deirã & Albaniã: vt hostiũ accessus detineret/ peritiãq; armorũ tradiderunt eo q patria militibus esset euacuata.

Theodosius								
1	17	6	12	12	8	35	45	425

¶ Ioãnes Hũnos regno ĩmittit: & eorũ auxilio ad tyrãnidẽ intendit. ¶ Vuandali Mauritaniã inuadunt.

¶ Hoc tẽpore Theonistus epѕ ab hęreticis pulsus est vrbe sua Philippis cũ discipulis suis/ Albano/ Yrso/ Tabrahã: ex quibus Albanꝰ apud Maguntiã Gallię ciuitatẽ/ reliqui vero in diuersis locis Italię pro Chri= sto martyrizantur.

2	18	7	13	13	9	36	46	426

¶ Celestinus Rhomanę ecclesię 41: p̃sidet. Hic cõstituit vt psalmi Dauid centũquiquagĩta ante sacrificiũ cane= rentur antiphonatim ex oĩbus. quod ante nõ fiebat: nisi tantũ epistola beati Pauli & sanctũ euangeliũ re citabatur. Ex hoc instituto excerpti de psalmis ĩtroi= tus/ gradalia/ offertoria/ ante sacrificiũ cõmuniones/ inter cõicandũ cũ modulatione ad missã in ecclesia Rhomana cãtari cœperũt. ¶ Theodosius per Arda= burium ductu angeli: Ioãnẽ tyrannũ opprimit.

¶ Celestinus papa.

¶ Rhomę inter Etiũ & Bonifaciũ ex rei militaris gł'ia

¶ Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	Añ. dñi.

orta inuidia: reipublicæ parturit dispendia.

[illegible]	19	8	14	14	10	37	47	427

¶ Theodosi9 Valẽtinianũ Placidię amitę suę ex Cõstãtio filiũ imperatorẽ facit/ eumq; cũ Placidia matre Rhomã ad imperandũ mittit: et regnauerunt simul ãnis 24.

¶ Carthago permissa est muro circundari.

¶ Cassianus de ecclesia Cõstantinopolitana a Ioãne Chrysostomo electus/ et in Massiliã Gallię p̃sbyter ordinatus: multa scripsit. Inter quę etiam cõpertas in Aegypto vitas patrũ/ doctrinasq; & regulas datis ad plurimos libris: exponit.

Theodosi9 et Valẽtinian9

1	20	9	15	15	11	38	48	428

¶ In Britãnia Timotheus quidã cõtinẽtiæ & religionis imagine multis illudẽs/eos in errorẽ suę heresis induxit/ dicens Christũ verũ quidẽ deũ & verũ hoĩem de virgine Maria natũ fuisse: sed mentiẽs dicẽdo ꝙ diuina natura cõuersa sit in humanã naturã.

¶ Rhomãi Hũnos a Pãnonia fugãt: quã p̱ quiquaginta tenuerant annos.

2	21	10	16	16	12	39	49	429

¶ Bonifacius Africã cui pręerat: solicitat ad rebellionẽ.

¶ Gundericus rex Vuandalorũ capta Hispali cũ impie elatus manus in eccl'iam ipsius ciuitatis extendisset: mox dei iudicio a dęmone correptus interijt. Cui Gensericus frater i regno succedẽs: regnauit ãnis 48. Hic vt fertur de fide catholica in Arrhianã sectã apostatauit.

Gensericus

3	22	11	17	1	13	40	50	430

¶ Clodius filisu Pharamũdi rex crinitus/regnat sup̱ Frãcos ãnis decẽ & octo. Ex hoc Frãci crinitos reges habere cœperũt. ¶ Augustinus in ep̃atu Ypponẽsi Heracliũ sibi substitui fecit. ¶ Vualamer Ostrogothorũ regnũ suspiciẽs: regnauit ãnis 31. Hui9 frater fuit Theudemer: de quo ortus est Theodericus rex Italiæ.

Clodius | Vualamer

4	23	1	18	2	14	1	51	431

¶ Clodius Thoringiã iuadit/ & in Dispargo castello Thoringorũ aliquãdiu hitauit. ¶ Perẽpto Cõstãte rege Bri-

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn.	An. dn̄i.

tonū factione vt putatur Vuortegirni cōsulis: inuasit regnū ipse Vuortegirnus/ cū parē sibi nullū videret.

¶ Interea Saxones cū trib9 nauib9 exeūtes a Germania/ applicuerūt in ptibus Cautiæ regiq; aduētus sui causā apientes: cū gaudio suscepti sunt ab eo/ irruētibus vero more solito ab Albuna hostibus/ pugnāq; acerrimā ex vtraq; pte cōmittētibus/ rex victoriā obtinuit auxilio Saxonū strēnue dimicātiū. Quorū pbitatē inermis cū rex exptus fuisset: dedit eis possessiōes in terra sua/ magnāq; familiaritatē & cōfidentiā apud eum adepti sunt.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn.	An. dn̄i.
[illegible]	24	[illegible]	19	[illegible]	15	[illegible]	52	[illegible]

¶ Celestinus papa ad Scotos in Christū credētes: Palladiū mittit primū epm. Post quē ad eosdē ab eodē Celestio missus est sctūs Patrici9 genere Brito filius Conches sororis sancti Martini Turonēsis: qui i baptismo qdē dictus est Suchat/ a sancto Germano Magoni9/ a Celestino vero Patrici9/ a quo archieps Scotorū ordinat9 per 60. ānos signis/ sanctitate/ doctrina/ excellēs totā insulā Hyberniā cōuertit ad Christum.

¶ Nestorius Cōstantinopolis eps factus/ fit actor hēresis separātis in Christo hoiem a deo/ dicēs purū hominē nō deum de Maria natū: & a Iudēis crucifixū.

¶ Vuandalos qui olim timore Athanulphi excesserāt a Gallijs: Vuallia rex Gothorū expellere parat etiam ab Hispanijs.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn.	An. dn̄i.
6	25	[illegible]	20	[illegible]	16	[illegible]	53	[illegible]

¶ Tertia synodus vniuersalis Ephesina prima ducētorū episcoporū iussu Theodosij iunioris Augusti ēdita est/ q̄ Nestoriū duas personas i Christo asserentē iusto anathemate cōdēnauit: ostendēs manere i duas naturas/ vnā dn̄i nostri IHESV Christi personam.

¶ In Hispanijs 20 milia ferme militū cōtra Vuādalos pugnantiū cæsa. ¶ Gensericus odia Gothorū veritus et simul a Bonifacio iuitatus/ cū Vuandalis & omnibus eorū familijs ad Africā transfretauit/ eāq; inuadens & dilacerans: multam multo tempore cladem Rhomanis intulit.

Rhomanorū	Persa.	Franc.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	Añ.

In Gallia cū Supthar rex Hūnorū Burgūdiones nimis opprimeret: illi in deū Christianorū spem suā ponētes/ se baptizari petierūt. Et statim Hūnis congressi: pauci multa milia eorū peremerūt/ & sic rabiē ipsorū refrenauerunt.

7	26	4	21	5	17	4	54	434

Sixtus pp. Sixtus Rhomanę ecclesiæ 42: pręsidet.

Rhomani in Africa Vuandalis congressi: supant.

Bonifacius conflictu cū Etio habito: victor quidē/ sed moriturus abscedit. In Britānia dux Saxonū Hēgistus cōsyderans anim regis ad amorē sui/ sueq́ gentis inclinatū: dedit ei hoc cōsiliū tanq̄ salutiferū vt legatos dirigerent in Germaniā/ & legiones militum inuitarent/ quatenus multiplicato exercitu suo facilius inimicis superuenientibus resistere possent. Quod cū rex gratanter accepisset: petijt ab eo Hengistus dignitatē sublimioris ordinis consulatū/ scilicet aut principatū aut alterius dignitatis officiū/ sed minime īpetrauit. Deniq́ postulauit tantū terrę spaciū sibi dari quātū vna corrigia posset ambiri: vt ibi promontoriū ædificaret. Cui cū rex acquieuisset: accepto ille corio tauri incidit illud in longissimā corrigiā & loco quem pręuiderat circūducens itra ambitū illius cōstruxit castellū/ appellauitq́ illud castellū corrigię.

8	27	5	22	6	18	5	55	435

Etius conferens se ad Rugilā regem Hūnorū: eius auxilio regreditur ad Rhomanū solū. Sixtus papa a Basso crimīatur/ et iussu Valentiniani imperatoris Rhomę congregata synodo corā 56 epis synodico iudicio purgatur: Bassus vero damnatus proscribitur/ & non multo post a deo percussus/ ipsius Sixti manibus honorifice sepelitur.

Germanus Antissiodorensis/ Lupus Trecassinus Eucherius Lugduneñ. Hilarius Arelatēsis episcopi: in Gallijs clarent.

9	28	6	23	7	19	6	56	436

Etius in gratiam recipitur.

Rugila rex Hūnorū fœderatus Rhomanorū mori-

Romano.	Persa-	Franc.	Britã.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	An. dñi.

tur: eiq; Bleda succedit.

¶ Rex Britonũ Vuortegirnus accepit vxorẽ filiã Hengisti ducis Saxonũ/ Pulcherrimã quidẽ: sed paganã patriq; illius dedit prouinciã Cautię. Cuius rei causa exosum eum reddidit pceribus & filijs suis.

¶ Hengist⁹ aũt cũ volũtate & cõsilio regis iterũ misit in Germaniã/ tantãq; multitudinẽ inuitauit: vt ipsis Britonibus terrori essent & suspitioni. Qui cum regi dissuaderẽt retinere gentẽ paganã / rex autem nolet eos audire: deseruerũt ilico Vuortegirnũ filiũq; Vuortunerũ regẽ fecerũt. ¶ Tẽpore hoc Germanus Antissiodoreñ & Lupus Trecassinus petẽtibus Britãnis in Britãniã dirigũtur/ vt hęresim Pelagianã quæ ibi ante aliquot ãnos pullularat cõfutarent: & rectã fidẽ apostolica auctoritate solidarent/ atq; vt Christianitatem quæ ibi per societatẽ paganorũ corrupta fuerat/ restaurarent. ¶ Interim hostibus insulam ex more incursantibus/ Aniani omnes ad resistendũ/ Germanus & ipse dux factus/ iam in procinctu positis hostibus/ elato clamore alleluya incipiens: & suis secũ clamantibus idẽ hostes vertit in fugã/ & incruentẽ obtinens victoriã/ ab iminẽti periculo eripuit patriã.

10	29	7	24	8	20	7	1	437

¶ Gallia citeriore ab Attone pricipe in rebellationẽ cõmota: conspirauere in Bagaudam omnia pene Gallorũ seruitia. ¶ Cyrillus Alexandrinus eps ab hoc anno orditus / cyclũ de ordinatiõe paschæ per nonagintaquinq; annos summa breuitate collegit/ infra quem omnes paschalis obseruationis varietates cõpręhẽdi notauit. ¶ Filius Vuortegirni Vuortunerus sublimatus in regno/ cõmisit prelia multa cũ paganis/ qui patrem eius adiuuabant: victoriãq; obtinuit adeo vt cogeret eos insulã hospitẽ deserere/ & ad natale solũ redire. Deinde renouabat ecclesias/ possessiones ciuibus creptas restituebat: imperãte sancto Germano & adiuuante. Cuius bonitati diabolus inuidens incitauit animũ nouercæ illius/ vt per aliquẽ familiarẽ suũ donis corruptũ: daret ei venenũ mortiferũ. quo hausto

Rhomã.	Persa.	Franc.	Britã.	[illegible]	Vuisi.	[illegible]	Hunn.	Ãn. dñi.

cũ mortem sibi sentiret imminere: diuisit thesauros suos/hortãsq; milites pro patria fortiter cõtra hostes prȩliari/iussit piramidẽ æreã fieri & in portu quo Saxones applicare solebant locari/ & super eam corpus suũ sepeliri/& viso tanti viri sepulchro/territi hostes ad propria redirent. Sed aliter actũ est/quia sepultus est in vrbe Trinouantũ quæ modo Lundonia appellatur. Post obitum vero illius: restitutus est in regnũ Vuortegirnus.

[illegible]	30	[illegible]	25	[illegible]	21	[illegible]	2	[illegible]

Apud Persas hoc tẽpore Christianitas dilatata est. nã Maruthas eps legatione ad eos functus / filiũ Sdigerdis regis orando a dȩmonio liberauit/ per quod maior quidẽ gloria fidei accreuit: at contra ab inimicis dei grauior in Christianos persecutio exarsit.

Eudoxia Augusta vxor Theodosij Hierosolymam ex voto properauit/ & inde reliquias prothomartyris Stephani/& duas catenas quas angelus de manibus Petri apostoli disiecit dei nutu attulit: eisq; adiũcta catena qua etiã Rhomȩ Petrus victus fuit triadẽ fecit/ & inde cum cõsilio Rhomani prȩsulis solẽnitatẽ sancti Petri quȩ dicitur advincula Rhomȩ instituit Calẽdis Augusti/ ideo maxime vt populũ reuocaret a gẽtilis superstitionis pompa/quod adhuc solẽnizabat in hac die ciuitas ex ritu gentili pro victoria Octauiani Augusti de Antonio & Cleopatra Calẽdis Augusti collata. Diabolus Iudȩos in specie pseudo prophetæ Mosen se esse mentiens seduxit/ & promittẽs se in terrã repromissionis eos reducturũ ad mare transfretandũ adduxit: ibiq; eorũ multos multis modis perire fecit. Q ue res multis eorũ hoc periculo erutis: credendi in Christum causa fuit.

[illegible]	31	[illegible]	26	[illegible]	22	[illegible]	3	[illegible]

Rex Vuortegirnus cõiugis suæ precibus deuictus: mandauit Saxonibus vt redirent in Britãniam/priuatim tamen & cum paucis. At illi cõgregato maximo armatorum exercitu: reuersi sunt/paucisq; cum fœdere cõdicto/fraudulenta proditione peremerũt quadringen

Rhomani.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn.	

tos et eo amplius barones siue cōsules qui inermes cō uenerant ad colloqutū nominatim. Quo facto regē ligatū cōpulerūt iurare/quicquid ab eo exigebāt/eoq; secedente in Cambriam/ipsi ciuitates et castella obtinuerunt. Vuallia rex Gothorum Vuandalos insectans/etiā in Affrica eos persequi disponit: sed morte preuentus obijt/ eiq; in regnū Theodericus successit & 14. annis regnauit.

13	32	10	27	11	1	10	4	440

Vuandali inuasam Africā deuastant omnimodis.

Sub hoc turbine tribulationis/sanctus Augustinus migrauit ad dominū 13 mense obsidionis suæ vrbis: anno ætatis suæ 73 clericatus vel episcopatus 40. qui tāta scripsit: vt nullus libros ei9 omni tēpore vitę suæ nō solum scribere/sed nec legere quidem valeat

14	33	11	28	12	2	11	5	441

Leo Rhomanę ecclesię 43: p̄sidet. Hic in omelijs declamādis multū valuit. hic in canone missę addidit sanctū sacrificiū/immaculatā hostiā. Hic quoties rogabatur ab aliquibus vt eis aliquorū apostolorū vel martyrū reliquias daret: cōsueuit ad corpora / vel memorias apostolorū vel martyrum quorum reliquię petebantur missas celebrare in ipsorum honore/& sic brandeū altaris quo consecratum corpus domini inuoluerat particulatim diuidebat/& pro reliquijs apostolorum vel martyrū dabat. Vnde si ab aliquibus dubitabatur: cultello pannos illos pungēs/sanguinē eliciebat. Sic palā cunctis faciens quod in cōsecratione mysteriorū Christi sanguis apostolorū vel martyrū qui pro illo effusus est/intret per diuinā virtutem in pannos illos: et ideo merito illos dari pro reliquijs sanctorū in quorum honore cōsecrati sunt. — Leo papa.

Bellum contra Burgundiones memorabile exarsit: quo tota pene gens cum rege suo per Ethium victa concidit.

Corpora Prisci/aliorumq; cum eo apud Antissiodorum passorum: Germano episcopo diuinitus reuelantur.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn	[illegible]
15	34	12	29	[illegible]	3	12	6	[illegible]

¶ Defuncto Sdigerde: Gauraranes filius eius Persis iperat/ annis 38. ¶ In Gallijs principibus seditionis attritis/ & Battone capto: quiescit Bagaudarū cōmotio.

16	1	13	30	14	4	[illegible]	7	[illegible]

¶ Gauraranes fœdus cū Rhomanis a patre initū dissoluit: et prouincias Rhomanorū incursat. ¶ Portione Africę cōcessa ad habitandū Genserico a Rhōanis: cōuenit inter Vuandalos & Rhomanos pax magis necessaria q̃ vtilis.

17	2	14	31	15	5	14	8	[illegible]

¶ Corpus Ioānis Chrysostomi in exilio defuncti/ tandē Constantinopolim refertur instantia Proculi epi/ & iussu Theodosij iperatoris: cū lachrymis orantis vt veniā daret Archadio patri suo/ & Eudoxię matri qui eum exiliauerant/ et per hoc finita est dissensio quę adhuc erat in ecclesia pro eiusdem Ioānis dānatione.

¶ Constantinopoli per quatuor menses terręmotu terra fluctuāte/ quidā coram omnibus orantibus sublatus in aera a diuina virtute admonitus est a diuia voce: vt factis letanijs canerēt omnes. Sanctus deus/ Sanctus fortis. Sanctus imortalis miserere nobis: nichil aliud apponētes/ quo facto cessauit terręmotus.

¶ Rhomāi duce Littorio: cū Vuisigothis pugnāt miserabilit.

18	3	15	32	16	6	15	9	[illegible]

¶ Clodius rex Francorū missis exploratoribus de Dispargo castello vsq; ad vrbē Cameracū transijt Rhenū/ & protrito multo Rhomanorū populo citra Rhenū vsq; Ligerim fluuiū habitātiū/ Carbonariā syluā ingressus vrbē Tornacū obtinuit/ & inde vsq; ad vrbē Cameracū properauit/ vbi pauco tēpore residens: Rhomanos si quos ibi iuenit/ peremit & exinde ad Somenam fluuiū perueniens: omnia occupauit.

¶ Theodoricus rex Vuisigothorū: Hispanias occupat. ¶ Rex Vuortegirnus consilio inito cū sapiētibus quid agere deberet/ ad tutamē sui iussit cōuenire artifices vt ei turrim fortissimā cōstrueret: sed cum opera

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	Añ. dñi.

eorum tellus absorberet/ suasum est ei vt hominẽ sine patre quęreret/ et eius sanguie lapides & cementũ aspergi pręciperet: quasi hoc facto fundamentũ stare potuisset. Inuẽtus igitur adolescens cui nomẽ erat Merlinus cũ matre sua adducitur corã rege/ quæ professa de spiritu in specie hominis se illũ cõcepisse. Merlin9 autẽ multa obscura reuelauit multa ꝑdixit ventura. Aperuit eñi sub fundamẽto: lacũ. sub lacu: duos latere dracones/ quorũ vnus rubeus populũ Britonũ: alter vero albus: gentẽ Saxonũ designaret/ & quis in cõflictu suo alteri ꝑualeret. Pręd ixit Aureliũ Ambrosiũ deuicto Hengisto & cõbusto Vuortegirno regnaturũ fratrẽq; eius Vtherpẽdragon ĩ regno ei successurum/ et vtrũq; veneno pariturũ. Arturũ vero quem aprum cornubię vocat: prophetauit ꝙ ecclesię dei succurreret/ ꝙ ĩsulas occidẽtales sibi subiugaret/ ꝙ Gallicanas prouĩcias possideret/ ꝙ Rhomano exercitui terribilẽ se exhiberet/ & ꝙ exitũ dubiũ haberet. Pręnunciauit ꝙ archiepatus Lundoniarũ transferẽdus esset in Doberniã/ quę modo Cantuaria nominatur/ & ꝙ Eboracensis archieps beatus Sampson cũ septẽ epis ad Armoricanã transierit regionẽ/ quæ modo minor Britãnia noĩatur. Prophetauit etiã ꝙ sub Normanorũ dñio redigẽda esset anglia: & alia plura quę vix ĩtelligi possunt donec apparere incipiant. Solet eñi spũs dei per quos voluerit mysteria sua loqui sicut per Sybillã: sicut per Balaam/ cetercsq; huiusmodi.

19	4	16	33	17	7	16	10	[illegible]

Gauraranes ĩ Perside ꝑsecutionẽ in Christianos excitauit: quã per 30. ãnos grauiter exercuit. Porro Theodosius q̃uis sępe fœliciter Persas vicisset/ pacẽ tamẽ amplecti voluit: vt ꝑsecutio cessaret a Christianis.

Gensericus dolo Carthaginẽ capit / & oẽm Africã sibi subiĩciẽs: lachrymabili Clade potentiã Rhomani regni deiecit. Hic nichil pensi/ neq; sancti habens/ & infestus cũctis/ maxime nobilitati & religioni: omnia diuina & humana exinaniuit episcopũ & oẽm clerũ ecclesię Carthaginensis expulit/ loca sancta: aut suorũ

Romani.	Persa.	Franc.	Britã.	Vand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	An. dñi

hitacula fecit aut Arrhianis cõtradidit & catholicos vbiq; persequi iussit. ¶ Hoc loco ponũt quidam Anglos venisse Britanniã/ & Ambrosium Aurelium ab hinc regnare cœpisse: sed verius videtur eos multo ante venisse q̃ ille regnaret cũ ipse rex Vuortegirnus eos inuitatos receperit/ tantoq; tẽpore secũ detinuerit vt de eorũ societate Christianitas correpta fuerit & pro eorũ odio ipe de regni solio deposit9 fuerit/ filiusq; illius subrogatus ei fuerit/ illoq; mortuo ipse in regno restitutus est. Ambrosius

Romani.	Persa.	Franc.	Britã.	Vand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	An. dñi
20	5	17	1	18	8	17	11	447

¶ Bledæ Hũnorũ regi cũ fratre Attilla peruaganti orientale imperiũ dat Theodosius pro recessu sex milia librarũ: pollicitus ei annuũ mille librarũ tributũ.

¶ Apud Ephesum 7 fratres a Decio imperatore pro Christo tormentati/ in spelunca se clauserunt: & facta oratione ibi obdormierunt & post annos suæ dormitionis circiter centũnonagintaduos ore speluncæ quod in suo tẽpore Decius obstruxerat patefacto: diuinitus a somno surgũt/ & asserta fide nostrę resurrectionis corã Theodosio imperatore de qua multũ dubitabatur iterũ dormiũt in Christo. Nomia autẽ eorum hęc sunt quæ in baptismo acceperũt: Malchus/ Maximianus/ Martinianus/ Dionysius/ Ioãnes/ Serapion/ Constantinus.

¶ Ambrosius Aurelius Vuortegirno incenso pręliũ cum Saxonibus cõmittit: Hengistũ ducẽ/ captũ perimit/ cæteros intra ciuitates includit: misericordiã poscentibus donat/ & terra eis iuxta Scotiã delegata: fœdus pacis cum eis cõfirmat. Deinde reuocat ciues/ regnũ disponit/ leges sopitas renouat/ ecclesias reformat/ pręsules statuit/ atq; sepulturã cõsulũ qui in proditione ciciderant/ per industriã Merlini miris lapidibus construit.

Romani.	Persa.	Franc.	Britã.	Vand.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	An. dñi
	6		2		9	[illegible]	12	[illegible]

Meroueus filius Clodij super Francos regnat annis 10. a quo nimis vtili rege/ Franci Merouingi cognominati sunt. Germanus Antissiodorensis cum Seuero

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	Añ.

Treuereñ. epo iterũ ad Britaniã missus: renascentem Pelagianã heresim confutat.

Marcian.								
22	7	1	3	20	10	1[illegible]	13	449

¶ Bleda rex Hũnorũ fraude fratris Attillę perimitur/ eiq; succedens ipse Attilla totus in excidiũ orbis animo fert. ¶ Remigius Remeñ. nascitur/ prenũciatus ex noie p Mõtanũ monachũ: quo nato idẽ Montanus quia cęcus erat/ de lacte Cilinię matris eius oclos suos liniẽs illumiatus est.

[illegible]	8	[illegible]	4	21	11	20	1	450

¶ Noua iterũ orienti cõsurgit ruina: quia septuaginta non minus ciuitates deprędatione Hũnorũ vastantur. ¶ German9 Antissiodoreñ. in Italiã pfectus: Rauẽnę morit/ corpusq; eius cũ multa miraculorũ glia Antissiodorũ refert.

[illegible]	9	[illegible]	5	[illegible]	12	[illegible]	2	451

¶ In Africa exardescẽtibus Vuãdalis ita vt libros diuinos exurerẽt/ & de sacris pallijs ac vestibus vestes sibi facerent: Valerianus eps octogenarius nolẽs diuia sacramẽta pfanis tradere/ a rege Genserico omni vrbe & domo exclusus/ reliquũ vitę vsq; ad mortẽ nudus sub nudo aere exegit. ¶ Placidia mater Valẽtiniani Rhomę defuncta est. ¶ Theodosius iperator obijt/ cui succedẽs Marcian9 iperat ãnis sex/ cũ quo Valentinianus: annis quinq;.

Marcian9								
1	10	[illegible]	6	[illegible]	13	[illegible]	3	452

¶ Instantia Leonis papę iubẽte iperatore Marciano/ cõgregata & habita est quarta vniuersalis synodus sexentorũ et triginta epõrũ apud Calcedonẽ: in qua Euticẽ Cõstantinopolitanũ abbatẽ pnũciantẽ verbi dei & carnis vnã esse naturã/ eiusq; defẽsorẽ Dyoscorũ Alexãdrinũ quodã epm vna patrũ sẽtẽtia piudicauit. Nestoriũ etiã Cõstãtinopolitanũ quondã epm olim in Ephesina synodo dãnatũ: iterũ anathematizãs cũ reliqs hereticis dãnauit/ pdicãs eadẽ synodus Christũ deũ sic de virgine natũ vt i eo & diuię & humanę naturę substãtiã esse fateamur. Hic decretũ est/ vt mat dñi maria nõ solũ Christothocos: sed etiã theothocos credat & appellet pter blasphemias Nestorij mentiẽtis eã nõ deũ sed hominem purum genuisse.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuad.	Vuisi.	Ostro.	Hunn.	An. dni.

¶ Terremotus pene assidui/& signa plurima in cęlo ostẽdũtur. Vespere ab aquilone cœlũ efficitur rubens vt ignis/intermixtis per igneum руborẽ clarioribus lineis: ĩ hastarũ speciẽ deformatis. Luna obfuscatur/ cometes apparet / & multa alia quæ non esse ociosa ostendit instans rerũ consequentia.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuad.	Vuisi.	Ostro.	Hunn.	An. dni.
2	11	5	7	24	14	21	4	451

¶ Attilla Hũnorũ rex Vualameris Ostrogothorũ regis & Ardarici Gepidarũ regis/& multarũ aquilonariũ gentiũ sibi subiectarũ auxilio fultus/a Pannoniis egressus occidentale ĩperiũ inuadit: cũ quingentis milibus armatorũ. Et primo per totas Gallias p eos tanta efferbuit dei indignatio: vt nullã oĩno ciuitatẽ/castellũ vel oppidũ aliqua a furore eorũ potuerit tutari minutio. Postremo Aurelianis vrbẽ eis obsidentibus: ad subsidiũ Galliarũ aduolauit Patricius Rhomanorũ Etius fultus & ipe Theoderici Vuisigothorũ regis & Merouei Francorum regis/aliarũq; gentiũ copiis militaribus. Cõserto p̃lio in campis Cathalaunicis : pugnatũ est vsq; ad diremptionẽ noctis. Etius superior quidẽ recessit. Atillã tamẽ nõ vsq; ad iternitionẽ deleuit. Cęsa sunt ibi centũ octoginta milia pugnatorũ: inter quos etiã cecidit Theodericus rex Vuisigothorũ. ¶ Attila resũpta spe ex Etii discessu repatriauit: mature redditurus suppleto exercitu. ¶ Nichasius Remẽsis eps̃ cũ Eutropia sorore ab Hũnis martyrizatur.

¶ Auctor Mettensis eps̃ captiuatur: sed Hũnis cæcitate percussis/cũ captiuis suę vrbis relaxatur.

¶ Hoc excidiũ Galliis ĩpendere Seruatius Tungreñ. longe ante in spiritu pręuiderat/& Rhomę a Petro apostolo hoc iudiciũ dei ineuitabile fore didicerat/ ideoq; relicta Tungreñ. vrbe quę euertenda erat ad Traiectũ sedẽ ep̃alem transposuit.

¶ Pullulante intra Gallias Arrhiana heresi quæ inæquales credens esse personas sanctæ trinitatis/ dicebat filiũ minorẽ esse patre/spiritũ vero sãctũ minorẽ patre & filio: dominus errantes corrigit ostendẽs plano miraculo deũ in tribus personis vnius & æqualis

¶ Rhomañ. | Persa. | Franc. | Britã. | Vuãdl. | Vuisi. | Ostrog. | Hunñ. | Añ. dñi.

esse substantiæ/nec debere ab indignis de diuinitate tractari. Nã Vasatẽsi vrbe ab Hũnorũ obsidiõe liberata per diuinũ auxiliũ/cũ eps pro gratiarũ actione missam populo celebraret:respiciens sursum vidit desuper altare/quasi de camera templi cadere æqualiter tres guttas æqualis magnitudinis crystallo clariores/quæ simul defluentes & in vnũ coniũctę quasi vnã gẽmã pulcherrimã effecerũt/quã cũ ĩ medio crucis aureę & gẽmatę posuissent/aliæ gẽmę ceciderũt. seorsum vero posita:infirmis dabat sanitatẽ. Adorãtibus vero imaginẽ sanctę crucis:augebat deuotionẽ quia pijs & mũdis clara/et ĩmũdis obscura videbat̃.

¶ Omnibus bellis famosius fuit bellũ/quod candidatus sanctarũ vndecĩ miliũ virginũ exercitus bellauit/duce sancta virgine Vrsula:quę filia vnica Nothi nobilissimi Britãnorũ principis cũ nõdũ nubilis a filio cuiusdã ferissimi tyrãni ad nuptias expeteret̃/& patre suũ sup hoc anxiari videret qui deũ metuebat/si filiã deo iam deuotã nubere cogeret/& tyrãnũ timebat si ei filiã denegaret/diuinitus ĩspirata nutãti patri suasit/vt tyrãno assentiretur. ea tamẽ illi ꝓposita cõditione/vt ipse & tyrannus decẽ virgines genere/forma & ætate electas sibi traderent/& tam sibi q̃ singulis illarũ mille virgines subscriberẽt/et cõparatis ad numerũ ipsarũ vndecĩ trieribꝰ inducias triẽnij sibi daret ad exercitũ virginitatis suæ:nouo vsa cõsilio/vt aut difficultate ꝓpositę cõditionis animũ eius a se auerteret/aut hac oportunitate oẽs coeuas suas secũ deo dicaret. Et ex hoc cõdicto/virginibus trieribꝰ & sumptibus cõparatis:per trienniũ belli pręludia cunctis mirantibus/tandẽ sub vno die agente vento ad portũ Galliæ qui Ticla dicitur & inde Coloniam appulsæ sunt/ibiqꝫ ex angeli monitu Rhomam tendentes/ad vrbẽ Basiliã nauibus/a Basilia Rhomã vsqꝫ pedibus profectæ eodem eundi tenore Coloniã sunt reuersæ/ab Hũnis vndiqꝫ obsessam a quibus cunctæ martyrizatæ/nouo & mirabili modo triumpharunt/& Colo=

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuañ.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	An. dñi.

niam sanguine & sepultura sua clariorẽ reddiderũt.
Thurismodus filius Theoderici regnum Vuisigothorum suscepit: & annis tribus regnauit.

Thurismodus

3	12	6	8	25	1	24	5	454

Attila Italiã aggressus: oẽs pene eius ciuitates/ aut diruit/ aut diripuit/ aut incendit. Ad eũ Leo papa venit/ & non solum salutem: sed etiam vt rediret obtinuit.
Rex Attila requisitus a suis/ cur ei fuisset tam placabilis: respondit se non eum fuisse reueritum sed senem quẽdam venerabilẽ euaginato gladio sibi mortẽ minitantẽ/ nisi eius in omnibus expleret voluntatem.

4	13	7	9	26	2	25	6	455

Attila Vuisigothos debellare aggressus: a Thurismodo victus/ rediit inglorius.
Marciano imperatori apparẽs dominus in somnis: arcum Attilæ fractum esse ostendit/ nec id vanũ fuit. Eadem quippe nocte Attila ĩ nuptijs suis crapulatus: erumpente per apoplexiã sanguine de naribus in lecto est suffocatus.
Hernac filius eius post eũ regnat: annis sex.
Valẽtinian9 ĩpator: Etiũ Patriciũ ĩterficit Hernac

5	14	8	10	27	3	16	1	456

Thurismodus rex Vuisigothorũ a fratribus suis Friterico & Theoderico iugulatur. Theodericus frater eius in regnũ ei succedens: regnauit annis 13.
Filij Attilæ dum contendunt de regno: subiectæ Hunnis gentes/ ab Hunnorũ se excutiũt iugo.
Consilio Maximi tyrannidem meditantis: Valentinianus imperator a Transilla milite Etij perimitur.

Theodericus. 2.

6	15	9	11	28	1	27	2	457

Genouefa virgo Parisiensis multa sanctitate claret per Gallias. Maximus tyrannidem arripuit/ Eudoxiã relictã Valentiniano vi rapuit. Illa Gensericum ex Africa inuitat: vt se a Maximo eripiat.
Gensericus Rhomã capit/ omnia diripit. vt tamen ab igne/ cęde & supplicijs hominũ abstineret: Leo pa

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	Añ. dñi.

pa ab eo obtinuit.

¶ Per quatuordecim dies Rhoma despoliata: Gensericus Eudoxiã cum duabus filiabus & multo populo captiuat: & Campanię vrbes omni vastatiõis genere exterminat. Inter hęc Paulin9 Nolanus eps dum pro captiuo filio viduæ se vicariũ in seruitutẽ barbari subicit: omnes captiuos suæ vrbis recepit.

¶ Maximus tyrannus a populo mẽbratim discerpitur. ¶ Auitus a Rhomanis iperator cõstituitur.

¶ Theodericus rex Vuisigothorũ Sueuos in Hispania vicit: & regno eorũ destructo/ regnũ suũ eousq; extendit. ¶ His Marciani tẽporibus/ Ioannem Baptistam caput suum duobus monachis reuelasse quidam scribunt.

¶ Ardarico regi Gepidarum: qui primus a seruitio Hunnorũ resiliuit. Hernac filius Attilæ bellũ indixit cum quo Ardaricus conflixit/ eoq; cum triginta Hunnorum milibus perempto/ Hunnos grauiter afflixit. Sicq; recepta libertate gentis suæ & terris eorum inuasis cæteris gentibus: exemplum dedit repetendæ libertatis.

¶ Super insulam Britanniæ stella miræ magnitudinis apparuit: cuius radio globus igneus draconi similis adhęrebat. Ex cuius ore duo radij procedebant: quorum vnus vltra Galliam se extẽdebat/ alter vero versus Hyberniã tendens/ in septem minores radios terminabatur. ¶ Eo tempore occiso Aurelio Ambrosio rege: interrogatus Merlinus vates a fratre regis Vther de stellę significatione: dicit eum illo sydere & igneo dracone signatũ. per radium vero de ore draconis procedentem & Gallias respicientẽ: figurari filium ei potentissimum nasciturum. Altero autem radio portendi filiam: cuius filij & nepotes regnum Britannie succedenter essent habituri. Vther autem audita morte fratris sui/ cœpit dyadema insulæ/ duosq; dracones ex auro iubens fabricari ad instar ignei draconis: ob-

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Hunñ.	Añ. dñi.

tulit vnum in ecclesia/ altero autem in prælijs pro signo vtebatur. & ex eo tempore cognomentum accepit Vtherpendragon: id est caput draconis. Saxones vero post mortē Aurelij: a pactione fœderis soluti īuaserūt ciuitates & ꝓmontoria & ab Albania vsq; Eboracū oīa vastabāt/ Cū quibus rex p̄liatus fugam cū suis inijt/ sed nocturno tēpore illos aggressus supauit/ captisq; eorū ducib9 Octa & Cosa ceteros Saxones dissipauit. Post hæc amauit rex vxorē cuiusdā ducis: habuitq; rē cū ea de qua genuit celeberrimū illum Arturū & filiā nomine Annā.

¶ Mortuo Marciano: succedēs Leo regnauit ānis 16. Hic sup synodo Chalcedoneñ. singulorū patrū singulas sententias requisiuit/ & quia eim vnā esse cognouit: eā fideliter tenuit. hic cū Vualamere Ostrogothorū rege fœdus pepigit & Theodericū fratruclē eius puerū octennē obsidem accepit.

¶ Hucusq; Prosper Chronicā suam perduxit.

Leo

1	16	10	12	29	2	28	3	458

¶ Merouco Francorum rege mortuo: Hildericus filius eius regnauit ānis 26. ¶ Hernac filius Attillę Hūnorum rex Ostrogothos quasi refugas dñationis suæ bello repetens: sup Vualamerē irruit a quo victi Hūni/ in vltimas Sythię partes fugere sunt cōpulsi.

¶ Mortuo Auito: Maiorianus īperat ānis 4.

¶ Symeon qui 40 ānis inclusus in Colūna stetit/ mira sanctitate Antiochiæ claruit: qui inter cætera monebat ne quis per dei aut sancti alicuius nomē/ imo per nomē Symeonis iuraret promittēs īpunitatem in se peierāti se a deo postulaturū.

2	17	1	13	30	3	29	4	459

¶ Ostrogothi duce Theudemere Sueuos bello vicūt/ & Hūnimundū regē eorū capiūt: sed eū liberū remittūt.

3	18	2	14	31	4	30	5	460

¶ Rhomani Biorgū Alanorū regē cū exercitu suo in Venetia extingunt. ¶ Dinzich filius Attillę Hūnorum rex

Rhomañ.	Persa.	Franc.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	Añ. dñi.

Ostrogothos iterũ bello ꝓuocat/a quibꝰ hũni ita sũt deuicti: vt eis postea semp Ostrogothi fuerint terrori.

4	19	[illegible]	15	[illegible]	5	[illegible]	6	461

Occiso Maioriano: Seuerus imperat annis quatuor.

Hildericũ insolenter et luxuriose se agentẽ: Franci regno deturbãt. qui data aurei medietate amico suo Vuidiomaro q̄ esset signũ reuocationis suę si aliquãdo intercederet recõsiliato: apud Basinũ regẽ Thuringorũ latuit ãnis 8. Franci vero Egidiũ ducẽ Rhomanorũ regẽ sibi ꝓficiũt. Hũnimũdus rex Sueuorũ fultus Scyrorũ auxilio: Ostrogothos aggreditur/ in quo bello rex Vualamer ꝑimitur. Cui succedẽs frater eius Theudemer: regnat ãnis 11. Hũni regno suo diminuto/ tũ ex gentiũ subiectarũ dissensione/ tum ex pugnãdi ĩfœlicitate/ regnauerũt quidẽ sed nõ in priori fortitudine/ donec longo post tẽpore a Carolo magno victi/ cũ ipo suo noie disperiere. His ab hinc filij Attilæ/ & post eos Zeliobes: regnauerũt ãnis 58.

Apud Tholosam vrbem Galliæ ex eius medio tota die sanguis largissimo fluxit riuo: quod Gothi pro portento suæ perditionis acceperunt.

Theudemer [illegible]

[illegible]	20	[illegible]	16	[illegible]	6	[illegible]	1	462

Hylarius Rhomanę ecclie 44: pręsidet. Hoc iubẽte Victorius cyclũ magni ãni scribit. Theudemer Sueuos & Scyros in vltionẽ fratris occisi: vsq; ad internitionẽ debellat.

[illegible]

[illegible]	21	[illegible]	17	[illegible]	7	[illegible]	2	[illegible]

Theudemer glaciali via transito Danubio: etiã ibi Sueuos ꝑterit.

Pictor quidã cũ saluatorẽ secundũ similitudinẽ Iouis pingere voluisset: aruit manus eius. Quẽ culpã cõfessum sanauit Gẽnadius eps Cõstãtinopolitanus.

	22	[illegible]	18	[illegible]	8	[illegible]	3	[illegible]

Theudemer filiũ suũ Theodericũ a Leone Augusto sibi remitti gratulaẽ. Eliseus propheta qui duplici Helię spiritu plenus/ multis in vita claruit virtutibus/ & mortuus mortuũ hominẽ supra corpus suũ casu iactatum solo corporis sui attactu resuscitauit: & multo tẽpore in Samaria vbi sepultus est multis claruerat

Rhomanorū.	Persa.	Franc.	Britã.	[illegible]	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	M.

miraculis/vt preterea cętera etiā dęmones ibi fremētes variarū ferarū vocibus ab inuasis fugarētur corpibus: Alexandriam transfertur.

[illegible]	23	[illegible]	19	[illegible]	9	[illegible]	4	[illegible]

Seuero mortuo: Antemius iperat ānis 4. Theodericus adolescēs ānorū 18: transito Danubio sup Sarmatas irruit/& regē eorū Barbach pimit/& cū bellicis manubijs victor ad patrē redijt.

9	24	[illegible]	20	[illegible]	10	[illegible]	5	[illegible]

Seruādus tyrannidē meditās: ab Antemio pimitur.

Vtherpēdragon rex Britonū: diuturna infirmitate vexat/& pricipes Saxonū Octa & Cosa quos tenebat in vinculis cū custodibus carceris fugerūt in Germaniā: cōmouerūtq; inumerabilē armatorū manū/& reuersi sunt insulā vastaturi. Rex aūt in ifirmitate decubās: ducē belli posuerat generū suū/sed ignauia ciuiū atq; supbia/plurimū quidē eis nocebat/hostibus aūt maiorē audaciā atq; fortitudinē mistrabat. Cūq; dubia iter eos alternaret victoria vt rex hostes sua pugna deterreret: se deferri ad pręliū iussit/qui positus i vehiculo & ad bellū delat9/suos quidē aiauit/sed hostib9 risum fecit q semimortuus homo ad pugnā venisset. Cōgressu iito Britōes victoriā obtinuerūt/Saxonūq; duces Octā & Cosā interfecerūt. Tūc rex hilaris effectus tanq sanitatē recepisset: erexit se & ait. Vocabāt me semimortuū Ambrones isti: sed malo semimortu9 eos supasse/q̄ icolumis supari. Pręstātius est eni mori cū honore/q̄ cū pudore viuere.

10	25	[illegible]	21	[illegible]	11	[illegible]	6	[illegible]

Simplici9 pp. Simplici9 Rhomanę ecclię 45: psidet. Hic dānauit Petrū Alexādrinū epm Euticianę hęresis accusatū. Rhomanus tyrānidē meditās ab Antemio pimitur. Gensericus rex italiā aggressus nauali bello a Rhomanis vincitur.

11	27	[illegible]	22	[illegible]	12	[illegible]	7	[illegible]

Antemio & genero suo Ricimere Patricio Rhomę cōtēdētibus de iperio interi Olibrio ad iperandū a Leone Augusto trāsmisso: Recimer Antemiū pimit. Mamertus eps Viēneñ.

Romani.	Persa.	Franc.	Lõgo.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hũno.	Ãn.

claruit/ qui letanias ante ascensionē dñi istituit: hac de causa [illegible]
q terremot9 in vrbe Viēna eccl'ias/domosq; eucrtebat/& fe-
ritas luporũ/aliarũq; siluaticarũ bestiarũ toto anno per vrbē
vagantiũ hoies deuorabat/ adhuc palatiũ regis die sancto
pascħę cœlesti igne cõsũptũ/ad cladē multũ troris addebat.
Qui lętaniarũ ritus/a Viēneñ. eccl'ia in oēs Galliaɋ eccl'ias decurrit.

12	27	11	23	40	13	8	8	469

Olibrio iperij sui mēse 7 mortuo: Lucerius iperat. Egidius cũ Frãcos opprimeret graui9 iusto: ppendēs Vuidiomarus Frã- cos pœnitere sup eiecto Hilderico reuocat eũ clã misso diuisi aurei signo/egitq; vt eiecto Egidio ille restituereť in regno.

Basina vxor Basini regis Thuringorũ relicto viro suo ad Hildericũ venit: quã ille vxorē ducit/& ex ea Clodoueũ ge- nuit. Theoderico Vuisigothorũ rege a fratrib9 suis iugula- to: Eoricus regnauit ãnis 19. Eoricus

13	28	12	24	41	1	9	9	470

Nepos Patricius Lucerio expulso/& epo Salonis eo ordinato: ĩpe- rium arripuit. Eoricus rex Vuisigothorũ Gallias occupare nisus: Riothimũ regē Britonũ ad defēsionē Galliarũ Rõanis auxilio veniētē/bello cõtriuit. Quis aũt fuerit Riothim9 iste historia Britonũ minime dicit: q̃ regũ suorũ noĩa & gesta p or- dinē pãdit. Nã si fidē narrationi illi9 historię pbeam9: huic lo- co inserendi actus Arturi celeberrimi regis/qui post patrē suũ Vtherpēdragon regnũ Britãniæ adeptus est. Sed quia ĩ alijs historijs nullã de eo mētionē ĩuenim9/& hęc ĩpa Britonũ hi- storia supputationē ãnorũ quib9 Artur9 & multi alij regnaue- rũt vel aperte nõ dicit/vel ois tacet. Nec dubia p veris affir- mam9/nec historicã narrationē q̃ nup de Britãnico ĩ Latinũ trãslata est: lectori subtrahim9. Multã enĩ ĩter historicos varia- re cõsydero diuersitatē: nõ solũ ĩ ãnis/sed etiã ĩ gestis atq; noĩ- bus psonarũ: vt quod iste fecerit/alius fecisse vel dixisse asse- ratur: & quod hoc ãno euenerit in alio ãno euenisse dicatur/ & res gesta quę hoc modo ab vno historico describiť ab alio multũ dissona ratione narretur.

Mortuo igitur Vtherpendragon rege: sublimatus est ĩ regno filius eius Arturus/cuius mirabiles actus etiã linguę psonant populorũ/licet plura esse fabulosa videãtur. Qui multa probitate pollens cũctis se ama

Rhoman.	Persa.	Franc.	Britā.	Vuan.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	An.

bilē exhibebat: quia cū virtute animi/ etiā mira liberalitate affluebat. Porro aduersus Saxones/ Scotos & Pictos vario cōflictu decertās: tādē cōclusit eos quodam in saltu/ sed illi arboribus pro munimēto contra Britonū tela/ vtebātur. Quod vidēs Arturus iussit arbores per multa loca incidi & in circuitu nemoris poni/ vt liberos exitus nō habētes/ fame ibi deficerent. Vnde cogēte necessitate ad hoc cōpulsi sunt/ vt licētiā peterēt redeūdi in patriā sua oia relicturi/ & tributa cū obsidibus reddituri. Sed in reditu positi pactionē ruperūt: & retroactis velis īsulā depopulari cœperūt. Arturus vero cōgregato exercitu ꝓcessit cōtra hostes in pręliū accinctus gladio nomīe caliburno & aureā galeā simulachro drachonis īsculptā capiti supponēs clipeūq; ī quo imago sanctę dei genitricis erat īpicta humeris īponēs/ lanceā quoq; quę ron vocabat̄ assumēs. Cūq; pugna valida vtriq; fieret/ Arturus īpetu facto in hostes occidit ex eis solo caliburno gladio 470 viros: cæteros autē in fugā cōuertit principibus eorum prostratis.

14	29	13	25	[illegible]	2	[illegible]	10	[illegible]

Eoricus Burgūdiones victos sibi subegit/ Auernis etiā Arelatū & Massiliā Galliarū vrbes iuasit/ ad occupādas ꝓuincias Rhomanorū animatus cōsilio Gēserici: qui versute agebat vt orientē Ostrogothi/ occidentē Vuisigothi vastarent/ vt occupatis alias īperatorib⁹ īpe in Africa regnaret securus. Remigius fit Remoꝝ eps. Sarracenis Aegyptū īcursātib⁹ hoc tpe: negociatores Venetię corpus sancti Marci euāgelistę ab Alexandria transtulerunt ad Venetiam.

15	30	[illegible]	26	[illegible]	3	[illegible]	11	[illegible]

His diebus sctūs Perpetu⁹ Turoneñ. eps cernēs ad sepulchrū sancti Martini fieri miracula multa fecit magnā Basilicā fabricari iuxta cellulā/ in qua corpus ipsius quiescebat/ eāq; in eius noie dedicās trāstulit in illā sanctū corp⁹ ipsius/ ꝑmonēte piter & adiuuāte quodā venerāda canitie formoso: qui nec prius visus fuerat/ nec postea comparuit.

Rhomanũ.	Persa=	Franc.	Britã	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hũno	Anni dñi.

¶ Orestes Patricius nepotem regno expulit.

¶ Theudemer rex Ostrogothorũ moritur: & Theodericus filius eius regno substituitur.

¶ Rex Arturus Scotos & Pictos obsidet & fame affligit/ sed epis cũ clero & reliquijs sanctorũ misericordiã poscentibus: veniã donat. Deinde ciuitates sibi subditas visitans: ecclesias a paganis destructas renouat/ presules statuit ac religiosos cœtus virorũ ac mulierũ exornat/ proceres quoq; suos honoribus restituit.

Theodericus

16	31	15	27	44	4	1	12	473

¶ Orestes Augustulũ filiũ suũ regnare cõstituit: & fœdus cũ Genserico rege facit. Interim Odeacer cũ multa multarũ gentiũ multitudine ab extremis Pãnoniæ finib9 Italiã petit. qui per Noreiã iter faciens: beati Seuerini cuius nomẽ tũc ibi celebrabatur benedictionẽ petijt/ et ab eo ventura sibi didicit.

¶ Odeacer Oreste victo apud Papiã obsesso/ capto & occiso: Italiã subdit iuri proprio.

¶ Leone imperatore mortuo: Zenon ĩperat ãnis 19.

¶ Artur9 parata classe Hiberniã petit/ illato bello regem captũ deditioni cogit: & subiugata Hibernia/ Islandiã insulã debellatis habitatoribus suo dño subicit. Quo audito rex Godlandiæ & rex Orcadũ vltro venerũt: & Arturo spontaneã deditionẽ fecerunt.

Zenon

1	32	16	28	45	5	2	13	[illegible]

¶ Augustulus ĩperiũ deponit/ quod Odeacer arripiens 14 ãnis nullo inquietãte obtinuit.

¶ Zenõ ĩperator Theodericũ regẽ Ostrogothorũ cõsulẽ ordinariũ facit/ quę post ĩperialẽ dignitatẽ prima est dignitas: & equestrẽ statuã aureã ante regiã illi collocat.

[illegible]	33	[illegible]	29	[illegible]	6	[illegible]	14	[illegible]

¶ Franci post Vuandalos & Alanos post Gothos & Hũnos incessunt Gallias/ nõ tantũ vt eas habeãt direptioni: sed vt sibi sint perpetuę habitationi. qui capta Colonia Agripina/ fugato de bello duce Egidio: multos Rhomanorũ occidunt.

¶ Rhoman.	Persa.	Fran.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn̄.	Anno
3	34	18	30	47	7	4	15	476

¶ Franci Treuerim ciuitatē sup Mosellā capiūt. ¶ Hęresis Acephalorū exorta est: īpugnantiū tria capła synodi Calcedonēsis/ sine noīe authoris ob qđ Acephali/ id est sine capite vocati sunt.

4	35	19	31	48	8	5	16	477

¶ Gensericus rex Vuandalorū successiōe regnādi inter filios suos ordinata vt fratri morienti frater supstes sine controuersia filiorū succederet: moriť. Cui succedēs Honoricus filius eius: regnauit annis octo.

5	36	20	32	1	9	6	17	478

¶ Eugenius Carthaginēsis eps̄ & oīs clerus ei9: cōtra Arrhianā hęresim Vuādalorū fortiter pro Christo agonisāt.

6	37	21	33	2	10	7	18	479

¶ Odoacer rex Italię Pheletū regē Rugorū bello oppressum: extinguit. ¶ Huic Pheleto & vxori eius Gisę sanctus Seuerinus hęc vētura prędixerat: quia eos a malis cōpescere nō poterat. ¶ In Africa rex Vuādalorū Honoricus multos orthodoxos diuersi ordinis/ diuersæ ætatis vsq; ad quatuor milia nōgētos septuagītasex in exiliū trusos diuersis in locis/ diuersis tēporibus/ diuersis pœnis: ad mortē excruciauit.

¶ Exterminatis Rugis Longobardi Rugilā/ id est Rugorū patriā inuadūt: quibus tūc temporis quintus rex Gudeoch principabať. Quia ergo Longobardorū mentionē fecim9/ quorū tēpora ,ppter ignoratā historicę narrationis distinctionē nondū attingimus: iam nūc narrationē eorū ordiamur/ & paulatī ad plenā & distinctā eorū historiā ascēdere nitamur. ¶ Horū vt dixim9 post Ibor & Agion primus fuit rex Agelmūdus scđus Lamissio sic dictus: ꝙ a lama/ id est voragine fuit extract9. Nā mater eius septē vno partu enixa/ cum eos in piscinā ,piecisset/ & rex Agelmūdus iter faciens eos hasta reuolueret: is hastā eius firmiter tenuit/ & ab eo nutritus eo virtutis ,pcessit vt in regno ei succederet/ & necē eius in Bulgares vltus sit. Lethu tertius Hildeoch quartus. Gudeoch quītus fuit. Ex quo ergo ī Rugilā ,pfecti sūt vsq; ad ānos 40: talis fuit rerū gestarū eorū cōsequētia. Sub Gudeoch & filio

Rhomanorum.	Persarum.	Francorum.	Longobardorum.	Britanorum.	Vuandalorum	Vuisigotho.	Ostrogotho.	Hunorum.	Anni dñi

eius Classone sexto rege: i Rugilã habitauere. Sub Tattone septimo rege: in cãpis Affeld habitauere. Vbi tertio ãno Rhodulpho Herulorũ rege a Tattone pempto/ & regno Herulo# destructo: Longobardorũ potẽtia creuit. Tattonẽ Vuaceho pimit: & ĩpe octauus regnauit/ filiũq; suũ Vualtharith successorem regni reliquit.

[illegible]

[illegible]	38	[illegible]	1	34	[illegible]	11	8	19	480

¶ Audouachri9 dux Saxonũ: nauali hostico Andegauis populatur.

¶ Charthaginę liberatus abbas cũ fratribus sex a rege Honorico: carcere/ catenis/ igni & vectibus martyrizantur.

¶ Persis imperat Euades: annis 41.

Euades

10	1	[illegible]	2	35	[illegible]	12	9	20	481

¶ Egidius dux ĩ Galliis morit̃: Siagrius filius eius substituit̃.

¶ Audouachrius Andegauis & alias vrbes sibi subigens obsides accipit. ¶ Hildericus rex & Audouachrius confœderati: Alemãnos sibi subiugant.

¶ Hildericus rex Andegauis incẽdit/ & Paulũ comitẽ vrbis perimit. ¶ Famis tẽpore ĩ Burgũdia senator Felicius quatuor milia pauperes sustentãs: cœlestis promissionis vocem audiuit.

[illegible]	2	[illegible]	3	35	[illegible]	13	[illegible]	21	482

¶ Felix Rhomanę ecclesię 46: pręsidet. Hic Achatiũ epm̃ Constantinopolitanũ dãnauit/ assentientẽ petro Alexandrino dãnato. ¶ Felix. p[illegible]

¶ Artur9 rex Norguegiã & Daciã suę ditiõi subegit: deinde trãsiit ad Galliã. Porro historia illius dicit hoc factũ fuisse sub Leone ĩperatore/ et quẽdam Follonẽ tribunũ Galliarũ cum Arturo singulare certamen habuisse/ hoc pacto. vt cui victoria pueniret: ipse alterius regnum obtineret/ victoq; illo Follone ceterisq; ducibus Galliarũ subactis/ Parisius curiam Arturũ tenuisse/ statumq; regni pace & lege confirmasse/ virisq; nobilibus prouinciarum dignitates legasse/ & ita post nouem annos in Britanniã rediisse.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	Ān.d.
10	3	[illegible]	4	37	6	14	11	22	[illegible]

¶ In Africa Honori9 rex Vuandalorū in ecclesiā dei grauius solito efferatus: omnes Africę ep̄os quasi ad synodū cōuocat/ & fugatis & exiliatis 444 ep̄is catholicis ecclesias clausit/ aut Arrhianis dedit/ plebēq; varijs supplicijs affligit. Lethū vero ep̄m: incendio cōcremauit. Eugeniū quoq; Carthaginis ep̄m cū clericis suis plusq̄ quīgētis: cruciatos multis modis exiliauit.

11	4	[illegible]	5	38	7	15	12	23	484

¶ Hilderico rege mortuo: Clodoueus filius eius regnat ānis triginta. Hic duxit vxorē Clotildē filiā Chilperici regis Burgundionū quē Gundobaldus rex eius frater peremerat: vxorēq; eius matrē scilicet Clotildis ligato ad collū eius saxo: aquis imerserat.

		Clodoueus							
12	5	1	6	39	8	16	13	24	485

¶ Honorius rex Vuādalorū iudicio dei percussus: scatēs vermibus mirabiliter expirauit. Post quē Gunthamundus annis nouē regnat.

					Gunthamūdus				
13	6	2	7	40	1	17	14	25	486

¶ Clarent in Gallijs: Remigius Remēsis & Patricius frat ei9 Suessonensis ep̄us & Vedastus post Atrebateñ. eps. in Africa Fulgētius ep̄s Rupeñ. in Italia German9 Capuan9: et Epiphanus Ticinensis.

14	7	[illegible]	8	41	2	18	15	26	487

Gelasius. pp. ¶ Gelasius Rhomanę ecclesiæ 47: pręsidet. Hic Manicheos Rhomę inuētos: in exiliū deportari fecit & codices eorū incendit. Hic tractatus & hymnos cōposuit. hic inter cętera: sacramētorū p̄fationes & orōnes cauto & limato sermone fecit.

¶ Zenō imperator regnū Italię donat Theoderico Ostrogothorū regi. Hic Theodericus Trapsilā Gepidarū regē & Busam Bulgarorū regē bello victos extīguit. ¶ Gunthamūdus rex ab exilio reuocat Eugenium episcopum.

15	8	4	9	42	3	19	16	27	488

¶ Theodericus cū iam sedecim ānis Ostrogothorū regnum tenuisset: a Mesia egressus Italiā petijt / & Odoacē

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuan.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn	An. dni.

Italię regē bis sibi cōgressū bis ī fugā vertit/& Papię inclusum obsedit triēnio. ❡ Hoc tempore facta est inuētio criptę sancti Michaelis archāgeli in mōte Gargano: vnde & eius memoria singulis ānis celebri festiuitate/in ecclesijs dei recolitur. ❡ Eorico Vuisigothorū rege mortuo: regnat post eū filius eiꝰ Alaricus viginti annis.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuan.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn	An. dni.
16	9	[illegible]	10	43	4	1	17	28	489

❡ Barnabas apostolus qui apud Salaminam Cypri a Barieu mago & a iudęis pro Christo igne crematꝰ est: corpus suū qđ a Ioāne Marco cōsobrino suo ī cripta occultatū adhuc latebat/ reuelatione sua inueniri fecit: cū quo etiā euangeliū Matthei/ ipsius Matthei manibus Hebraicę scriptū qđ erat simul recōditū īuenitur. quod euāgeliū ipse Barnabas ex doctrina apostolorū secū semꝑ ferre solebat/& vbicūq; īueniebat infirmos/ponebat illud super illos: & tam fide Barnabę ꝙ merito Matthei omnes sanabantur.

❡ Clodoueus rex Francorū Suessionis Siagrio duci Rhomanorū cōgreditur: Siagrius Tholosā ad Alaricū fugit: a quo Clodoueo roposcenti remissus occiditur. Clodoueus vero ꝗcquid Galliarū sub iure erat Rhomanorū: ad ius Francorū transfert.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuan.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn	An. dni.
17	10	6	11	44	5	2	18	29	490

❡ Auitus Viennē. eps̄ claruit: qui Gallias ab Arrhiana hęresi defendit. Hic metrice de conditione mūdi libros cōposuit. ❡ Sollēnis Carnoteñ. eps̄ claret: qui in prędicando Francis Christū nō segniter institit.

❡ Idacius Lemicę Hispaniarū vrbis epus: Chronicā suam a primo Theodosij cōsulatu inchoatam/hucusq; perduxit.

❡ Gennadius eps̄ librū suū de illustribꝰ viris hucusq; perduxit. ❡ In Mineo Hispanię fluuio pisces capti sunt: in quorū squamis videbatur inscripta æra pn̄tis āni.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuan.	Vuisi.	Ostrog.	Hunn	An. dni.
18	11	7	12	45	6	3	19	30	491

❡ Anastasius Rhomanę ecclesię 48: pręsidet. Huic Achatiū dānatū reuocare volēti: multi Rhomanorū nō cōmunicabāt. ❡ [illegible]

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	Ān.

Hoc loco quidā ponūt initiū regni Anglorū: sed in hac re multū dissonāt ecclesię/ cū secundū pręfatū libellū de regibus Britonū adhuc regnaret Arturus totius Britāniæ monarchiā tenēs vsq; ad dñicæ incarnationis annū 542/ quādo vltimū ei bellū fuit cōtra Modredū nepotē suū/ vbi & letaliter vulneratus fuisse dicit.

Britāni nō valētes amplius virtutē ferre Anglorū: vt victi concessere in ius & nomen eorū. Et primus de genere Anglorū: Elli. & scđs: Celim. alter alteri mortuo succedēdo: regnauerūt apud eos per ānos 70.

Sanctus Patricius secundus Hybernię archiepus: anno ætatis suæ 122 in Christo quieuit.

Odoacer a Theoderico in fide susceptus: ab eo perimitur/ & Theodericus Italia potitur/ & deposito priuato habitu induit regali scemate & regnat i Italia ānis 32.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	Ān.
				Illi. Celim			Theodericus		
19	12	8	13	1	7	4	1	31	492

Gūthamūdus rex in Africa ecclesias catholicorū a patruo suo Hunerico vel auo Genserico clausas: aperuit/ & omnes dei sacerdotes petēte Eugenio Carthaginēse epo: ab exilio reuocauit. Achatius eps Cōstātinopolitanus: diuino nutu percutitur.

Zenone īperatore mortuo: Anastasius īperat ānis 25/ vel (vt quidam volunt) 27.

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	Ān.
Anastasius									
1	13	9	14	2	5	5	2	32	493

Symmachus papa.

Symmachus Rhomanę ecclesię 49: pręsidet. Ordinato cōtra eū per cōtentionē Laurentio. Quæ res graue dissidiū ecclesię diu vsq; ad ipsa protraxit homicidia: donec tandē hāc altercationē compressit Theoderici regis quis Arrhiani potētia/ hoc æquitatis iudicio obtinente vt Symmachus papa esset quia prior ordinatus fuerat/ eiq; pars maxima faueret. Pro cuius dissensionis culpa aīam Paschasij dyaconi qui ptinaciꝰ Laurētio fauerat/ alias magnę sāctitatis vir Germanus Capuanus eps īuenit ī thermis in igne purgatorio positam. Hic Symmachus cōstituit ōni die dñico vel natalicio martyrū. Gloria ī excelsis deo

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Britā.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	An. dñi.

ad missas cātari/quē hymnū Theleforus septimus a Petro papa nocte tantū natalis dñi ad missas a se in ipsa nocte institutas cantari instituit: & in eo ad angelorū verba quæ sequūtur/ adiecit.

2	14	10	15	3	9	6	3	33	494

¶ Gunthamūdo Vuandalorū rege defuncto: Trasamūdus frater eius/regnauit post eū annis 26.

Trasamundus

3	15	11	15	4	1	7	4	34	495

¶ Clodoueus rex: Thoringiā sibi subiugat. ¶ Theodericus rex omnes vicinarū gentiū reges & principes/aut amicitia/aut affinitate sibi cōsiliat: & pacifice agens in locis celeberrimis regalia habitacula ædificat. ¶ Florebāt hoc tēpore Launomar⁹ Carnoteñ. fūdator cenobij Curbioneñ/& Maximus Aurelianeñ fundator cenobij Miriaceñ. cui⁹ discipuli fuerūt Carilefus et Auitus abbates.

4	16	12	17	5	2	8	5	35	496

¶ Clodoueus rex regnū Francorū vsq; Sequanā dilatauit. ¶ Aliqui Rhomanorū subornatis falsis testibus incriminātes Symmachū papā: latēter Laurētiū i papatū subintroduxerūt/ ꝓ quo scismate dirimēdo rex Theodericꝰ epm Petrū cōtra canones visitatorē sedis aplīcę istituit.

5	17	13	18	6	3	9	6	36	497

¶ Clodoueus regnū Frācorū vsq; Ligeri amplificat. ¶ Symmachus papa in cōsilio 115 epōrū: se purgat de obiecto crimine/ & dānatis Petro & Laurētio/ipe quidē sedi suę restituit̄ cōtētio autē vsq; ad cędes & homicidia intra & extra ecclesiā diu ꝓtrahit̄.

6	18	14	19	7	4	10	7	37	498

¶ Clodoueus rex Castrū Meledunū capit. ¶ Trasamundus rex Vuādalorū in Africa clausis catholicorū eccl̄ijs: ducētos vigiti epos exiliauit/erga quos Symmachꝰ papa manū suę liberalitatis exercuit beniuole. ¶ Hac ꝑsecutione Fulgētius eps/sc̄titate/sapiētia & sciētia/ stilo & facūdia ꝑclarus: multa ab Arrhianis pro vera fide ꝑpessus/ diutino in Sardiniā exilio maceratur. ¶ Clotildis regina orthodoxa Clodoueū regē a gētilitatis errore auocare conabat̄: sed frustra conari videbat̄.

Rho.	Persa.	Fran.	Lõgo.	Britã.	Vuãd.	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ	An.
–	19	15	20	8	5	11	8	38	499

¶ Clodoueus rex Alemãnis bello cõgreditur/ ibiq; laborãte exercitu voto suscipiendi Christianisim se obligare cogitur/ sicq; perẽpto Alemãnorũ rege/ & Alemãnia sub tributo redacta: baptizatus a sancto Remigio Remorũ epõ exemplo & ædicto suo perduxit ad fidem Christi populum Francorum.

8	20	16	21	9	6	12	9	39	500

¶ Collatis a Clodoueo rege multis prędijs ecclesię Remẽsi: Remigius multa eorũ parte data ecclesiæ Laudunẽ. sedẽ epãtus ibi esse cõstituit. Primũq; illic epm̃ Genebaudũ cõstituit/ & eundẽ in fornicatiõe cũ sua quondã vxore prolapsum/ sed septẽnali pœnitẽtia purgatũ & de reclusione diuino iussu eductũ: sedi suę restituit.

9	21	17	22	10	7	13	10	40	501

¶ Clodoueus rex Gũdebaudo regi Burgũdionũ cõgressus eo victo Burgundiã redegit sub tributo

10	22	18	23	11	8	14	11	41	502

¶ Symmachus patricius rempublicã illustrat/ & cũ eo gener eius Boetius vir cõsularis/ cõspicuus in vtraq; ligua/ eruditione omniũ liberaliũ artiũ/ quas pene omnes a Gręco in Latinũ transtulit/ & exposuit.

11	23	19	24	12	[illegible]	15	12	42	503

¶ In Afr'ca Olimpus quidã dum in balneis sanctã trinitatẽ blasphemaret: ignito iaculo cœlitus veniente/ visibiliter cõbustus est.

12	24	20	25	13	10	16	13	43	504

¶ Constantinopoli dũ Deuterus Arrhianus epš Barbã quẽdam baptizaret: et male distinguens trinitatẽ diceret: baptizo te Barba in nomine patris per filiũ in spiritu sancto/ aqua disparuit.

13	25	21	26	14	11	17	14	44	505

¶ Alamindarus rex Francorũ ab Orthodoxis baptizatus/ cũ cũ vellẽt Euticiani seducere: refellit eos hac fabulosa inductione. dicens q̃ litteras acceperit Michaelem archãgelũ mortuũ esse/ illisq; respõdẽtibus hoc ipossibile esse q̃ angeli sint impassibilis naturæ: quomodo ergo inquit secundũ vos nudus crucifixus est Chri-

[illegible]	Persa.	[illegible]	Lõgo.	An.	[illegible]	Vuisi.	Ostrog.	Hunñ.	Añ.

stus/nisi duarũ naturarũ esset/quãdoq̃dẽ nec ãgelus mortu9 est.

[illegible]	26	[illegible]	27	15	[illegible]	18	[illegible]	45	506

Clodoueus & Alaricus reges: cõfœderãtur. Quitianus Rutenẽsis eps̃ & Maxentius Pictaueñ. abbas: clarẽt in Gallia.

[illegible]	27	[illegible]	28	16	[illegible]	19	16	46	[illegible]

Vitalianus instinctu populi insurgit in ĩperatorẽ Anastasiũ ꝑpter Euticianã hęresim deo & hoibus exosam.

[illegible]	28	[illegible]	29	17	[illegible]	20	[illegible]	47	[illegible]

Hormisda Rhomanę ecclesię 50: pręsidet. Hic clerũ cõposuit: & psalmis erudiuit. Hic respectu aplice hũanitatis Gręcos cõuictu hęreticorũ maculatos absoluit per suos nũcios. Alaricus rex Clodoueo regi insidias molitus: fœdus violat. — Hormisda papa

[illegible]	29	[illegible]	30	18	[illegible]	21	[illegible]	48	[illegible]

Clodoueus rex signis diuini auxilij aiatus ad bellãdũ: Turonis quippe transiẽs equũ suũ sancto Martino misit: quẽ centũ solidis redẽptũ/ recipere nõ potuit. Missis alijs centũ solidis/recepit: credẽs illũ bonũ esse ĩ auxilio/ qui tã carus erat in negocio. Insup accepto victorię ꝑsagio a clericis cantãtibus pręcinxisti me virtute ad bellũ/ Alarico Vuisigothorũ regi cõgreditur/ eoq; pempto quicquid Galliarũ Vuisigothi possidebant: ad partes Frãcorũ trãstulit: & inuadẽs Tholosam sedẽ regni Gothorũ vsq; ad Pireneos mõtes: regnũ Francorũ dilatauit. Fert autẽ muros Ecolesinæ vrbis ante faciẽ eius corruisse. Amalricus fili9 Alarici fugiẽs in Hispaniã: regnat ibi ãnis 16.

Sigismundus mortuo patre suo Gũdebaudo: regnat in Burgũdia.

Gibrianus Scotus cũ fratribus & sororib9 in Galliã pegrinatus: vrbẽ Remensem/ vita & morte sua illustrat.

Faustus sancti Bñdicti discipulus/ & ab eo cũ Mauro ĩ Gallias hoc ãno trãsmissus/ scribit in vita illius Mauri sanctũ Benedictũ claruisse tẽporib9 Iustini senioris & Hilderici Vuãdalorũ regis: addens ꝙ eo tẽpore rex Theodericus Symmachũ Patriciũ & Ioãnẽ papã occiderit. Scribit quoq; eũdẽ Bñdictũ hoc eodẽ ãno quo Maurus ad Gallias tẽdebat/ obijsse 12 Calẽdas aprilis: hora diei q̃si tertia: ꝙ eo ãno in sabbato paschę proueniẽs/ primũ pascha fuisse demõstrat/ se quoq; dicit ĩ Gal

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo	Anglo.	Vuād.	Vuisi.	Ostrog.	Hūno	An. dni.
	lias venisse tēpore regis Theodeberti nepotis Clodouei regis								
	Quia ergo ille scripsit q̄ viderat/quomodo hoc cōsequētię hi=								
	storiarū cōueniat/quivalet aduertat/qui aduerterit exponat.								
						Clodoueus			
18	30	[illegible]	31	19	16	1	[illegible]	49	510
	Clodoueus rex ab Anastasio īpatore codicellos de cōsulatu & coro								
	nā aureā cū gēmis/& tunicā blacteā accepit: & ex ea die cōsul								
	& Augustus est appellat⁹. Ipse vero rex misit Rhomę sancto								
	Petro coronā aureā cū gēmis: quę regnū appellari solet								
[illegible]	31	[illegible]	32	20	[illegible]	2	[illegible]	50	511
	Theodericus rex Italię Ibba comite suo cōtra Frācos misso: 30 mi=								
	lia occidit eorū/in vindictā necis Alarici generi sui.								
20	32	28	33	21	18	3	21	51	512
	Prima synodus a Francis iussu Clodouei regis Aurelianis habita								
	est: in qua decernūtur multa ecclesiæ vtilia.								
	Genouefa virgo Parisieñ. octogenaria transit ad dñm.								
[illegible]	33	29	34	22	19	4	22	52	[illegible]
	Sanctus Arnulphus sancti Remigij ī baptismo fili⁹ in Gallia claret								
	qui post multos in p̄dicādo Christū agones/martyrizat̄ ī silua Pa=								
	risiorū Aquilina & a Scariberga cōiuge quondā sua tumulatus est.								
[illegible]	34	[illegible]	35	23	[illegible]	5	[illegible]	53	[illegible]
	Clodoueus rex regno Francorū per oēs Gallias dilatato/& legiti=								
	me & pacifice cōfirmato: morit̄ & sepelit̄ Parisius in basilica								
	sancti Petri apostoli quā ipe & regina Clotildis ędificauerāt.								
	Lotharius vero filius eius cōpartito regno cū fratrib⁹ suis								
	Theoderico/Clodomire & Hildeberto: regnauit ānis 50. So								
	rorē eius Clotildē: Amalricus rex Vuisigothorū duxit vxorē.								
		Lotharius							
[illegible]	35	1	36	24	21	6	24	54	515
	Rex Burgūdiæ Sigismūdus qui monasteriū Agaunēsiū cōstruxe=								
	rat filiū suū Sigericū pimit: malo nouercę illius vsus cōsilio.								
	Qui cōpetēti pœnitētię se adiacēs/ & martyrib⁹ Agaunēsib⁹								
	se totū deuouēs: ꝙ dignus fuerit venia / testatur crebra post								
	mortē eius/p eū multis cōcessa sanitatū gr̄a: & per eū febrici=								
	tātibus īdulta curatio. Hoc tp̄e ī Alexādria multi vtriusq;								
	sexus arrepti a dęmone: repēte quasi canes latrabant.								
24	36	2	37	25	22	7	25	55	[illegible]
	Theodericus rex frater Lotharij Clochilaicū regē Danorū Gal=								
	lias vastantē: perimit.								

Rho.	Persa.	Fran.	Lōgo.	Anglo.	[illegible]	Vuisi.	Ostro.	Hūno.	[illegible]
[illegible]	37	[illegible]	38	26	[illegible]	8	[illegible]	56	[illegible]

Anastasius iperator fulmie a deo pcussus: interijt. Post quē Iustin⁹ senior ānis 10 regnauit. Boetius ānitēte sibi Symmacho cū auctoritatē Rhomani senatus cōtra Thedericū regē Italię tueri nititur / ab ipo exiliatur: ibiq; librum de cōsolatione philosophiæ edidit.

Iustinus

[illegible]	38	[illegible]	39	27	[illegible]	9	[illegible]	57	[illegible]

Theodericus rex frater Lotharij / ab Ermēfrido rege Thuringorū ad pimendū fratrē illius Baldericū pactione medietatis regni illi⁹ iuitatus: Baldericū regē pimit.

Virgo dei Brigida obijt in Scotia.

2	39	5	40	28	25	10	28	58	[illegible]

Ioānes papa Rhomanę ecclesię 51: pręsidet. [illegible]

Vuatheone Longobardorum rege defuncto: filius eius Vualtarith regnauit annis septem.

[illegible]

3	40	6	1	29	26	11	29	59	520

Clodomeris frater Lotharij regis & fratres eius / instinctu Clotildis matris suę insurgunt in Sigismundū & Godemarū filios Gundebaudi regis ad vīdicandā necē auię suę & aui sui Chilperici regis: in cōgressu Sigismundus capitur Godemarus fuga elabitur.

Trasamūdus rex Vuandalorū Hildericū filiū suū ex Eudoxia filia Valentini iperatoris a Gēserico captiuata: astringit sacramēto ne catholicis in regno suo cōsuleret / qui pre mortuo āteq̄ regnū susciperet: oēs catholicos ab exilijs iussit reuocari / & epis ecclias reformari. Sicq; suscepto regno regnauit ānis octo: euolutis 74 ānis. Ex quo Gēsericus auus eius statū ecclesię in Africa ꝓphanauit. Bello orto iter Rhomanos & Persas Chuades rex Persarū Zeliobē regē Hūnorū venientē cū 20 milib⁹ auxiliari sibi: cōtra Rhōanos imisso exercitu occidit & totū pene eius exercitū deleuit / suspectū eū habēs ꝙ vtriq; munera acceperit: & a se cōtra Rhomanos & a Rhomanis cōtra se.

Ab hinc regnū Hunnorū ānotare cessabo. quia oēs gētis illius reges Kaganos vocatos lego: & nullam distinguendi proprietatem inuenio.

Regnum Hunnorum finitur.

Rhomani.	Persa.	Franc.	Lõgo.	An.	Vuād.	Vuisi.	Ostro.	Mundi
					Hildericus			
4	41	[illegible]	2	30	1	12	30	[illegible]

Chuade Persarũ rege mortuo: Kabades post cũ regnauit annis 16. Clodomiris rex Sigismũdo rege cũ vxore & filijs perempto: iterũ cõgressus fratri eius Godemaro perimitur ab eo. Boetius longo exilio fatigatus: a Theoderico Gothorũ rege Italiæ pimitur.

	Kabades							
5	1	8	3	31	2	13	[illegible]	[illegible]

Vt scribit Faustus: hac ætate scilicet tẽpore Iustini senioris & Hilderici Vuãdalorũ regis / reuera floruit sanctus Benedictus. Sed nec de vita / nec de morte eius procedit ratio secundũ Dionysij cyclũ.

Zatus rex Lazorũ Cõstantinopoli baptizatur: & a Iustino imperatore susceptus muneratur.

Symmachus ex cõsule a Theoderico rege Italię pimitur.

[illegible]	2	[illegible]	4	32	3	14	32	523

[illegible]

Felix Rhomanę ecclesię 52: pręsidet. Hic Gregorij papę atau9 fuit. Iustinus Arrhianos vbiq; extermi nari ædicit: ad quod ædictũ deducendũ Ioãnes papa a rege Italię Theoderico Arrhiano & Arrhianorum defensore Constãtinopolim missus: ante portã vrbis cæcũ illumiauit / & cõpos petitionis ad Theodericũ reuersus / Rauẽnæ ab eo in carcere excruciatus fame defecit. cui successit prędictus Felix. Post dies autem nonaginta: Theodericus subito defũctus / a quodam sancto eremita visus est nudus & discalciatus a Ioãne papa & Symmacho Patricio in olla Vulcani esse detrusus.

Athalaricus Theoderici ex filia nepos in regno Italiæ / & Ostrogothorũ succedẽs: regnat ãnis 8.

							Athalaricus	
7	3	10	5	33	4	15	1	524

Theodericus rex reposcẽs ab Ermẽfrido rege pactũ cum fratre Lothario insurgit in eũ: eoq; post nimiã stragẽ suorũ de bello fugato & nõ multo post mortuo / totã Thuringiã sibi subdunt. Captiuatã inter alios Radegundẽ filiã Bertharij regis olim a fratre Ermẽfrido perẽpti Lotharius rex suo sociauit matrimonio.

Rhoman.	Persa.	Fran.	Longo.	Anglo.	Vuanda.	Vuisi.	Ostro	An.do
8	4	11	6	34	5	16	2	525

Almaricus rex Vuisigothorũ cũ vxorẽ suã Clotildẽ tracta‑ ret indigne: eo ꝙ Arrhianę sectę secũ inseruire nolet pimitur in Hispania a fratre Clotildis Childeberto. Theuda regnat post eum: annis 17.

Theuda

9	5	12	7	35	6	1	3	526

Lotharius rex cũ fratre Childeberto Augustidunũ Burgũ‑ diæ vrbẽ obsidens: cunctã fugato Godemaro Burgũ diam occupat. Acephalorũ hęresis abdicatur/ qui dicũt Paulũ apostolũ in epistolis pręcepisse fœmias diaconas debere fieri: quia eas cõmemorat post dia‑ conos. et dicũtur Acephali sine capite: quia author huius erroris nescitur. Kabades rex Persarũ dolens filiũ suũ Pharsuasan in Manicheorũ sectã inductũ/ oibus Manicheis quasi a se numerãdis/ tractis i vnũ: imisso exercitu occidit multa milia eorum. Inter Thurismodũ regẽ Gepidarũ & Audohin re‑ gem Longobardorũ cõserto prelio Albuinus filius Audohin Thurisindũ filiũ Thurismodi extinguit/ & victoria Longobardis cędit. Thurismodus ꝑponens fidẽ irę & dolori: eidẽ Albuino postea ad se sub fide veniẽti dedit arma filij sui Thurisindi ab eo perẽpti. Vualtarith Lõgobardorũ rege mortuo: Audohin re‑ gnat annis 17.

Audohin

10	6	13	1	36	7	2	4	527

Bonifacius papa Rhomane ecclesiæ 53: pręsidet. Iustinus Iustiniano suo ex sorore nepote in regno substituto: morit. Hic Iustinianus iperat ãnis 38. Hic Persas ab irruptionibus i partes Rhomanoꝝ per Bilisariũ repressit. Audohin Longobardos in Pannoniã duxit: in qua habitauerũt ãnis 42.

Bonifacius papa

Iustinianus

1	7	14	2	37	8	3	5	528

Cassiodorus senator post monachus: Arator poeta. Priscia nus grãmaticus. Victor Capuan⁹ eps qui cyclos pa‑ schales scribens Victorij errores redarguit.

Rhomañ.	Persa.	Fran.	Lõgo.	Anglo.	Vuãda.	Vuisig.	Ostro.	Anni dñi.

Gregorius Lingonẽsis Nicetius Treuerẽsis/Domitianus Tũgrẽsis floret. ¶ Gilemer pimens Hildericũ regẽ ãnis quinq; regnat post eũ sup Vuãdalos: qui tãtę crudelitatis fuit/vt nec parẽtibus parceret.

Gilemer

2	8	15	3	38	1	4	6	529

¶ Corpus Antonij monachi diuina reuelatione inuentũ: & Alexandriã est delatũ. ¶ Sanctus Benedictus cũ de loco cui sublacus vocabulũ erat/ad mõtẽ Cassinũ trãsmigraret: ad omne biuiũ duo ei angeli occurrebant/viã qua ire deberet p̃monstrãtes. Huius ammirabilẽ vitã virtutibus plenã sanctus papa Gregorius scribit in libro dyalogorũ tertio: vbi etiã testatur eũ nõ aliter vixisse q̃ docuit.

3	9	16	4	39	2	5	7	530

Ioãnes papa.

¶ Ioãnes Rhomanę ecclesię 54. pręsidet.

¶ Frãci extorquẽt de manu Athalarici: quicquid Galliarũ auus eius Theodericus rex Italiæ tenuerat.

¶ In Africa quidã orthodoxi ep̃i linguis sibi excisis radicitus a Vuãdalis/postmodũ clare loquẽdo multis miraculo fuere/quod miraculũ vnus eorũ auxit qui ĩ elationẽ versus: statĩ priuat⁹ diuĩo dono obmutuit.

4	10	17	5	40	3	6	8	531

¶ Athalarico rege Italię & Ostrogothorũ mortuo: Amalsiũda mater eius Theodatũ Theoderici patris sui ex sorore nepotẽ/asciscit secũ in regnum.

¶ Clodoaldus filius Clodomiris regis fratribus suis ipse a patruo suo Lothario olim extinctis/mundanã nobilitatẽ transferẽs ad nobilitatẽ diuinę seruitutis/in clericali gradu preeminet exẽplo sanctitatis.

¶ Sanctus Vedastus primus Atrebatẽsis eps̃ ordinatur a sancto Remigio.

Theodat⁹

5	11	18	6	41	4	7	1	532

¶ Hoc ãno expletus est a Christi natiuitate magnus ãnus annorũ quingentorũ triginta duorũ. Ab hoc etiã ãno Dionysius abbas orditur cyclũ suũ cyclorũ quinq; decẽnouenaliũ. Et quia secundus ãnus operis huius cõcordare debet in ratione cõpoti primo ãno natiuita

Rhoman.	Persa.	Fran.	Lõgo.	Anglo.	Vuãd.	Vuisi.	Ostro.	Anni dñi.

tis Christi/debet tricesimusquintus cyclus Dionysij cõcordare in ratiõe cõpoti tricesimotertio ãno natiuitatis Christi scilicet vt 14 luna aprilis occurrat 9 Calẽdis aprilis in quinta feria|passio Christi octauo Calẽdis aprilis in sexta feria/resurrectio sexto Calẽdis aprilis in dñica die:sed quia non ita occurrit/ sed luna 14 aprilis occurrit eo ãno 12 Calẽdis aprilis in prima feria .Dñica vero dies paschę in quĩto Calẽdis aprilis:ideo improbatur/quia repugnat euãgelicę veritati.

¶ Iustinian⁹ ĩperator libros legũ Rhomanarũ abreuiauit in vno volumĩe quod Iustinianũ vocatur

6	12	19	7	42	5	8	2	533

¶ Agapitus Rhomanę ecclesiæ 55: pręsidet. ¶ Theodatus rex reginã Amalsiundã ĩperatorię tutelę cõmissã exiliat/eaq; nõ multo post in balneo strangulata ĩmissu Theodati solus sup Ostrogothos ãno vno regnat. Qui sciẽs pro hoc se irã ĩperatoris ĩcurrisse/Agapitũ papã Cõstãtinopolim misit pro impetranda huius facti impunitate. Agapitus inueniens ibi Anthemium Constantinopolitanũ episcopum Euticianæ esse hęresis/excõmunicato eo & exiliato/Menã fecit ibi substitui Agapitus ibi moritur :Rhomãq; refertur. ¶ Agapitus papa.

¶ Iustinianus imperator Constantinopoli ecclesiam sanctæ Sophiæ incomparabili opere ædificat.

¶ Bilisarius Patricius a Iustiniano imperatore ex iussu dei ad Africam liberandam de manu Vuandalorum missus/noctu cum plaustris rusticorum vrbem introeuntibus ingressus Charthaginem cœpit:pecunias infinitas recepit. Gilimerem ex fuga ad deditionem reductum imperatori Constãtinopolim duxit. Sic regnum Vuandalorum destructum est/ Sic tandem illa Vuandalica rabies cum ipso nomine funditus extincta est.

¶ Regnum Vuandalorum finitur.

Rhoman.	Persarũ	Franc.	Longo.	Anglorũ.	Vuisigo.	Ostro.	An. d.
						Theodatus	
7	13	20	8	43	9	1	[illegible]

Siluerius pp. ¶ Siluerius 56 Rhomanę ecclę: a Theodato substituitur. ¶ Bilisarius cõtra Theodatũ mittitur. Theodatus a Gothis extinguitur. Vuitigis in regno substituitur. Bilisarius Neapoli exterminat. Rhomã fugiẽtibus Gothis ĩtrat. Vuitigis Rhomã obsidet. Fames Italiã vrget. Vuitigis capitur: & imperatori dirigitur. ¶ Siluerius quia Anthemiũ reuocare noluit: exiliatus defecit. ¶ Eldepadus ab Ostrogothis rex ordinatus regnat ãno vno. ¶ Theodericus abbas discipłs sancti Remigij & Theodulphus abbas discipulus ipsius Theoderici in Francia clarent.

Eldepadus

Rhoman.	Persarũ	Franc.	Longo.	Anglorũ.	Vuisigo.	Ostro.	An. d.
8	14	21	9	44	10	1	[illegible]

Vigilius pp. ¶ Vigilius papa Rhomanę ecclesię 57: pręsidet. ¶ In Gallijs clarent fratres vterini/ vno & eodẽ die nati/ & pontifices cõsecrati: Medardus ad titulũ Nouiomẽsẽ. Gildardus ad Rothomagẽsẽ. & vno die absoluti a sęculo: & assumpti a Christo. ¶ Germanus quoq; Parisieñ. Porro sanctus Medardus sedẽ epalẽ quę prius erat Liermandus ꝑpter eiusdẽ submersionẽ trãstulit Nouiomũ. Ipse etiã post decessũ scti Eleutherij Tornaceñ. epi regendã suscepit Tornaceñ. ecclesiã/ & post eũ successores eius ãnis multis vsq; ad tempus Eugenij papę tertij & domui Symonis epi qui obijt ãno dñi 1 1 4 8. ¶ In Italia clarẽt epi: Sabinus Canusinus/ Cassius Narniẽsis/ Fulgẽtius Vtricolẽsis. Cerbonius Populonij. ¶ Eldepado mortuo: Erarius regnat anno vno.

Erarius

Rhoman.	Persarũ	Franc.	Longo.	Anglorũ.	Vuisigo.	Ostro.	An. d.
9	15	22	10	45	11	1	530

¶ Erario perẽpto: Totila qui & Balduilla super Ostrogothos regnat ãnis decẽ. Qui mox Italiã inuadit: & a sancto Benedicto Cassinẽsi futura sibi audit. Multa inquit mala facis/ multa mala fecisti: iam aliquando ab iniquitate cõpescere. Et quidẽ mare trãsiturus es/ Rhomã ingressurus: nouẽ ãnis regnabis/ decimo morieris. Hoc ãno quidã dicũt eũdẽ sanctũ Bñdictũ obijsse: & Maurũ discipulum eius in Galliam venisse.

Rhoman.	Persa.	Franc.	Lõgo.	Anglorum.	Vuisigo.	Ostrog.	Añ. do.
						Totila	
10	16	23	11	46	12	1	537

Theodericus rex frater Lotharij obijt: Theodebertus fili9 eius ei succedit. Hoc tẽpore in vna vrbiũ Cilicię quidã Theophilus vicedominus tam prudenter & vtiliter secundas partes ecclesiasticę dispensationis sub ep̃o agebat: vt mortuo ep̃o oĩm ore dignus epi= scopatu esse acclamaret. Qui cõtentus vicedomiatu/ aliũ ordinari maluit ep̃m: a quo a vicedominatu in= iuste admotus ad tantã ĩpatientiã est delapsus vt cõ= ducto sibi Hebręo quodã Mago per eũ opem ad di= gnitatẽ suã recuperandã expeteret a principe dęmo= niorum/ & ab eo iussus abnegare Christũ filium dei/ eiusq́ʒ matrẽ Mariã cũ omni Christianissimi ꝓposito/ & ip̃am abnegationẽ scripto firmare/ & scriptã signa= re/ & signatam sibi tradere/ eius se seruitio addixit. Qui in crastinũ recuperato vicedn̄atus honore non multo post ad se reuersus per dies 40/ omni pœnitẽdi modo se affligens: prio piã dei matrẽ Mariã sibi recõ siliauit/ eaq́ʒ sibi apparẽte abrenũciãs diabolo/ Chri= stumq́ʒ verũ dei filiũ/ verũq́ʒ deũ & hoĩem/ ex Maria virgine natũ & omne Christianissimi ꝓpositum cõfi= tens per eã etiã Christi filij eius gratiã recepit: & ad ĩditiũ indultę sibi venię rursum ei dormiẽti apparẽs Christi mater/ etiã scriptũ abrenũciationis quod si= gnatũ diabolo dederat/ reposuit sup pectus eius. Quo Theophilus recepto: in crastinũ dñica scilicet die/ co= rã ep̃o & oĩm eccl̃ia pandẽs ordinẽ rei/ oẽs ad stuporẽ & laudẽ dei & genitricis suę Marię cõmouit/ & ĩ eo= dẽ loco quo sibi pia Christi mater apparuit perstãs: ibidẽ post triduum mortuus & sepultus est.

Apud Persas regnat Cosdroe: annis 37.

	Cosdroe						
11	1	24	12	47	13	2	538

Cosdroe fines Rhomanorũ incursat. In campania Italię Benedictũ iuniorẽ sanctitate clarum rex Totila pro Christo ꝑsequens/ cum eum cũ cella sua cõburere vo luisset nec valuisset: in clibanũ ardentẽ eum ꝓiecit. Qui inde die altero illesus etiã vestibus illesis exiuit.

Rhomanorū.	Persarū	Fran.	Longobar.	Anglo.	Vuisig.	Ostro.	Mundi
[illegible]	2	25	13	48	14	[illegible]	[illegible]

Iustinianus ĩperator duos Bulgarorū reges Traciā depopulātes occidit cū multis milibus Bulgarorū.

[illegible]	3	26	14	49	15	[illegible]	[illegible]

Cosdroe Antiochiā capit. Childebertus rex cū fratruele Theodeberto in fratrē Lothariū ĩsurgit: sed matre eorū satis agēte Clotilde apud deū / ne īter fratres fieret ciuile beliū / horrēda tēpestate coerciti cū sup Lothariū ne signū quidē appuerit horroris huiusmodi: reddūt se fraternę paci.

14	4	27	15	50	16	[illegible]	[illegible]

Cosdroe iā quarto Rhomanos infestantē / Bilisarius cōpellit redire inefficacē. In diuersis Galliarū locis / diuersa signa visa sunt. Cometes apparuit die sācto paschę. Cœlū ardere visum est: verus sanguis ex nube defluxit in vestimētis hoim. Domus cuiusdā abintus sanguine resperia apparuit / & secutę varię clades & malę valitudiues cū pustulis & vesicis: populos afflixerūt.

[illegible]	5	28	16	51	17	[illegible]	[illegible]

Cōstātinopoli mortalitate magna insurgēte / statuta est solēnitas purificationis beatę marię: quę gręce ypapāti id ē obuiatio dicit / eo ꝙ die illo Symeon obuiauerit oblato in templū dño: et ita mortalitas illa cessauit. Bilisarius ad Africā remissus: Guntharith sup reliquias Vuandalorū regnantē cū suis extinguit. Lotharius & Childebertus fratres / obsessa in Hispanijs Cęsaraugusta / ciuibus deū adorātibus / & circūlata Vincētij martyris tunica / accepta ab eis pro munere ipius martyris stola / redeunt: acquisita Hispanię parte maxima. Maurus ĩ Gallia claret: sancti Benedicti discipulus.

Vsqꝫ ad hoc tēpus historia Britonū [illegible]cit narrationē suā de rege Arturo. Refert eni eū post celeberrimā illā curiam in vrbe legionū habitā / in qua omnes reges insularū occidentaliū / et duces Galliarū fuerunt: maximum duxisse exercitū in fines Burgūdiæ aduersus Luciū principē Hispaniarū / sub Leone imperatore reipublicę procuratorē: & in eundo quēdam imensum

[illegible]	Persarū	[illegible]	Lōgobar.	Anglo.	Vuiſig.	[illegible]	[illegible]

gygantē ſingulari pugna deuiciſſe. Deinde vtrarūq; partiū legiones in pago lingoneñ. ad preliandū cōueniſſe. Poſtea narrat ꝙ Arturus iuga alpiū tranſcendere & Rhomā inuadere voluerit. Sed interim audiens Modredū nepotē ſuum dyadema Britanniæ per tyrānidem corripuiſſe Britanniā remeauerit/atq; ī vltimo prelio quod cum illo habuit poſt neces fere omniū ducū ipſe letaliter vulneratus fuerit & in inſulam quandam ad ſanandū deportatus relicto regni ſucceſſore cognato ſuo Conſtantino. Ipſe vero Arturus iuxta Merlini vaticiniū: dubiū habet exitū/quia vtrū viuat an mortuus fuerit nemini certum eſſe eſtimatur. Porro hæc omnia vt ſupradiximus nullam fidei authorem videntur habere ſi cum cæteris hiſtorijs conferātur. Theuda Vuiſigothorū rege a ſuis perempto: Theudegiſillus regnat poſt eum annis duobus.

Theudegiſillus

15	6	29	17	52	1	7	543

Vigilius papa quia ſecundū ſuam promiſſionem noluit Anthemium reuocare: Conſtantinopolim mittitur ignominioſe.

Totila rex Oſtrogothorum capta Rhoma habitauit aliquādiu cum Rhomanis quaſi pater cum filijs: manſuefactus vt creditur ſancti Benedicti monitis.

Audohin mortuo/Albuinus filius eius: regnauit ſuper Longobarbos in Pannonia annis 25.

17	7	30	1	53	2	8	544

Herculanus Peruſinus eps a Totila rege ſecto capite martyrizatur: poſt mortē vero/corpori caput eius vnitū inuenitur. Totila Siciliā inuadit: Narſes vero eunuchus Rhomanorū Patricius ordinatur & cōtra Totilā deſtinatur. Theudegiſilo iter cōuiuandū a ſuis perēpto: Agilā regnat ſup Vuiſigothos ānis nouē.

18	8	31	2	54	1	9	[illegible]

Narſes Albuino regi Longobardorū confœderatur.

Obijt ſanctus Remigius Remorum epiſcopus.

Romanorū	Persa.	Franco.	Longo.	Anglorū	Vuisigo.	Ostrogo.	Anni do.
19	9	[illegible]	3	55	2	[illegible]	[illegible]

Vigilius papa exiliatur. Narses Patricius auxiliãtibus sibi Longobardis: Totilã regẽ perimit.

Ostrogothorũ gente vsq; ad internitionẽ deleta: regnũ Ostrogothorũ penitus destruitur. Ita illud regnũ Gothorũ quod vt ait Iordanis per annos circiter duo milia quadringentos durauerat: defecit in Ostrogothis, sed Vuisigothis ĩ Hispania regnãtib9: incolume remansit. Theias tamẽ regnũ Ostrogothorũ resuscitare nisus: regnat ãnis duob9.

20	10	33	4	56	3	1	[illegible]

Conserto prelio inter Chunimundũ regẽ Gepidarũ & Albuinũ regẽ Lõgobardorũ/ corruerũt vtriq; 60 milia eorũ. Vbi Albuinus Chunimundũ pemit: & ex testa capitis eius poculũ sibi ad bibendũ fecit/ filiãq; eius captiuã/ vxorem sibi accepit.

Hũnis vero terras Gepidarum inuadentibus/ destructum est regnum Gepidarum penitus.

21	11	34	5	57	4	[illegible]	[illegible]

Theodebertus rex per se & per ducẽ suũ Bucellinũ Italiã belli vario euentu inquietare nõ desistit: & ab Italia & a Sicilia/ aut spolia/ aut tributa accipit.

Theias rex a Narsete perimitur: & cum eo Gothorum reliquiæ extirpantur.

Ostrogothorum regnum finit.

22	12	35	6	58	5		[illegible]

Narses Patricius Sindual regem Britonum ex amico sibi rebellem bello victum & captum suspendit: sed de hoc rege historia Britonũ nichil refert nisi forte eadem persona diuerso nomine nuncupatur & ibi taceat quod hic habetur. Post Constantinũ quippe qui Arturo successit/ regnasse dicitur Aurelius Conanus & post eum Vuortiporius.

Agericus Virdunensis episcopus claret.

23	13	[illegible]	7	59	6		[illegible]

Theodebertus rex obijt: cui Theobaldus filius eius succedit.

Arboris que dicitur Sambucus/ flores/ grana/ &

Rhomanorum	Persarum	Francorum	Longobar.	Anglorum	Vuisi.	Anni dñi.

fructus: in flores grana & fructus vitis trãsformãtur.

[illegible]	14	[illegible]	8	60	7	[illegible]

Quinta synodus vniuersalis Cõstantinopoli celebratur: in qua epistola quę ibe dicitur erroris plena/ reprobat. & Theodorus personã mediatoris dei et hominũ in duabus substantijs separans/ad impietatis perfidiã cecidisse conuincitur.

[illegible]

[illegible]	15	[illegible]	9	61	8	[illegible]

Pelagius Rhomanę ecclesię 58: pręsidet. Hic insimulatus de morte Vigilij papæ tenẽs sancta euãgelia & crucẽ: iureiurando publice satisfecit. Hoc tẽpore in oriẽte puer quidã Iudęorũ filius/cum a coeuis suis Christianorũ filijs ad hoc adductus fuisset vt in ecclesia sanctæ matris dñi nostri IHESV Christi corpus & sanguinẽ Christi perciperet: propter hoc a patre suo proiectus in fornacẽ ardentẽ/illesus ĩde a Christianis extractus est/ asserẽs ꝙ mulier quę in illa ecclesia puerũ tenẽs depicta erat: pallio suo flãmas ignis a se euentilasset.

[illegible]

26	16	39	10	62	9	[illegible]

Agilan cum insolenter in suos ageret Athanagildus auxiliantibus sibi Rhomanis/eo perẽpto regnauit ãnis 22.

Athanagildus

27	17	40	11	63	1	554

Clotildis regina moritur. Hiems/niue & glacie ita exasperatur vt volucres & ferę indomitę manu capi possent.

[illegible]	18	[illegible]	12	64	2	[illegible]

Bucellinus & Amingus duces Francorũ: a Narsete perimũtur. Quasi species lanceę in cœlo apparuit a septẽtrione in occidentem.

[illegible]	19	[illegible]	13	65	3	[illegible]

Theodebaldus rex obijt. Lotharius rex Francorũ rebellantes cõtra se Saxones: & auxiliantes eis Thuringos graui pugna & excidio perdomuit.

Obijt sanctus Medardus Nouiomẽsis & Tornacẽsis: in cuius transitu cœlũ apertũ est & diuina ante eum micuerunt luminaria spacio duarũ horarum.

Rhomān.	Persarū	Francorū	Lōgobar.	Anglorū	Vuisigo.	An. Chri.
	Cuius corpus rex Lotharius trāſferri fecit ad vrbem Sueſſioneñ. ꝓmittens ꝙ ſuꝑ cū decētiſſimā baſilicam ædificaret/ et inibi religioſorū virorū cōuētū ſtatueret. Quod opus ipſe quidē cœpit: ſed filius eius Sigebertus adimpleuit.					
30	20	[illegible]	14	66	4	[illegible]
	Radegundis regina vxor quondā Lotharij regis: mutata veſte claret ſanctitatis nobilitate.					
31	21	[illegible]	15	67	5	[illegible]
	Gregori9 filius Gordiani ſenatoris Rhomę adoleſcit: qui ſex monaſterijs in Sicilia fundatis/ & ſeptimo Rhomę in domo ſua: ex pretore vrbano factus monachus/ ſapientia & ſciētia: doctrina & ſanctitate claruit. Terremotus terribilis nimis per decē dies factus eſt.					
32	22	45	16	68	6	[illegible]
	Childeberto rege mortuo/ monarchia regni Francorū cedit fratri eius Lothario.					
33	23	49	17	69	7	560
	Hoc tēpore iudęus quidam imaginē ſaluatoris de eccleſia furtim deponēs: eā telo tranſfixit. & eā clā ad domū ſuā deferens cū eam volet flāmis exurere: ſe ſanguie imaginis cruentatū videns/ prę ſtupore eā abſcondit. quā Chriſtiani requirētes/ & per veſtigia ſanguinis inueniētes eam ſanguinolentā: receperūt. Iudęum vero lapidauerūt. Miſerabilis in Italia mortalitatis peſtilētia.					
34	24	[illegible]	18	70	8	[illegible]
	Hoc tempore in Scotia Brendanus claruit. Qui fortunatas inſulas ſeptēnali nauigatione ꝑquirēs: multa miraculo digna vidit. A quo Machutes qui & Maclou9 regulariter educatus/ & ipſius nauigationis ſocius: in Britānia ſanctitate & miraculis claruit: qui a Britānis exacerbatus eis maledictis trāſiuit ad Gallias: & ſub Leūtio Saxonū epō ml't o tpē virtutib9 claruit. Britānos vero ꝓpter ſuā maledictionē varijs cladib9 addictos: data rurſum bn̄dictione abſoluit & ſanauit. Anglorum in Britannia Edilbertus tertius: regnat annis quinquagintaquinq;.					

Rhomanorū	Persarū	Francorū	Lōgobar.	Anglorū	Vuisig.	Añ. dñi.

Sup Britones aūt post Vuortiporiū regnauit ī Algo: qui iuxta historiā eorū sex insularū cōprouincialiū monarchiā bellando cōquisiuit. Post quē regnauit Cathericus: in cuius tempore dispersi sunt Britones/ & regni dyadema perdiderunt multis annis.

				Edilbertus		
[illegible]	25	[illegible]	19	1	9	[illegible]

Cōstātinopoli quidā īperatorē extinguere moliti: extinguntur. cuius criminis Bilisarius quoq; accusatus: ab imperatore absoluitur. In Gallia mons sup Rhodanū fluuiū multis diebus dans mugitū/ tandē ab alio monte sibi vicino discissus: cū ecclesijs & domibus/ hoībus/ et bestijs in Rhodanū p̄cipitatus est.

36	26	49	20	2	10	563

Lotharius rex Chrānū filium suum diu cōtra se rebellantē/ & multa mala in regno suo facientē/ in Britānia ꝑsequutus: ei eiusq; auxiliario duci Britonū Chonobro bello occurrit/ & Chonobrū quidē pemit. Chrānū vero captū: igni cū vxore & filiab⁹ cōsumi fecit.

[illegible]	27	50	21	3	11	564

Ioānes Rhomanę ecclīę 59: pręsidet. Lothario rege Francorū mortuo/ Chilpericus filius eius cōpartito regno cū fratribus suis: Heriberto/ Gūtrāno & Sigeberto: regnat ānis 23. Et ipse quidē Chilpericus/ Suessionis sedē regni habuit. Heribertus Parisius: Guntrānus Aurelianis/ Sigebertus vero Metis. — Ioānes pp.

		Chilpericus				
38	28	1	22	4	12	565

Iustiniano īpatore mortuo/ Iustin⁹ iunior īperat ānis 12. Multa signa in sole & luna apparuerunt.

Iustinus						
1	29	[illegible]	23	5	13	566

Narses Patricius accusatiōe Rhomanoꝝ Patriciatu degradatus/ & quia eunuchus erat exprobrāte sibi Sophia augusta vt iret ī Geneciū/ diuidere pēsa cū puellis: respondens talē se eidem orditurū telā/ qualē ipsa dum viueret deponere non posset: inuitat Longobardos ad possidendam Italiam.

Rhomanorum.	Persarum	Francorum	Longobar.	Anglorum.	Vuisi.	An. domini

Sanctus Columbanus presbyter veniens de Scotia: clarus habetur in Britannia. Sanson Dolensis archieps/ consanguineus sancti Maclouij: & successor Sansonis Maglorius/ qui de transmarina Britannia ad cismarinam transierant Britanniam/ clarent sanctitate & doctrina.

2	30	3	24	6	14	[illegible]

Sigebertus rex Hunnos partes Francorum depopulantes: in Thuringia bello deuincit. Chilpericus frater eius interim terminos illius incursat: & Remis vrbem occupat. Hastę igneę in cœlo visę sunt/ portendentes irruptionem Longobardorum in Italiam. Basolus abbas & Sindulphus presbyter & reclusus in Francia clarent.

[illegible]	31	4	25	7	15	[illegible]

Albuinus rex Saxonibus/ alijsque gentibus sibi ascitis & Pannonia ex condicto commendata amicis Longobardorum Hunnis: ad Italiam contendit cum omnibus Longobardorum familijs: ibique regnat sex annis.

Sigebertus rex desertas Saxonum terras peruadit: easque Sueuis ad habitandum tradit. Hanc mali nouitatem noua in cœlo signa multo ante tempore portenderant.

4	32	5	1	8	16	[illegible]

Sigebertus rex fratri suo Chilperico repugnat: & Suessionis sedem regni eius occupat. Theodebertum filium eius ibi captum exiliat: ipsum Chilpericum prelio victum fugat/ & terminos suos ab eius insolentia liberat. Ipse vxorem ducit Brumam filiam Athanagildi regis Vuisigothorum: quae & Brunichildis dicta est.

[illegible]	33		2	9	17	[illegible]

Sanctus Vedastus obijt. Italia a Longobardis nullo subsistente peruasa atteritur: insuper fame & pestilentia consumitur. Armenij fidem Christi suscipiunt.

[illegible]	34	[illegible]	3	10	18	[illegible]

Sanctus Amandus nascitur. Hunni iterum Sigeberto congressi/ & magicis artibus pene victoriam adepti recedunt: Sigeberto in omni vita sua confœderati.

[illegible]	35	[illegible]	4	11	19	[illegible]

Gregorius Turonensium eps ordinatur: clarus habetur in omnibus.

Rhoman.	Persarũ	Francorũ	Lõgobar.	Anglorum	Vuisigo.	Anni dñi.

Longobardi Papia post triẽnij obsidionẽ per deditionẽ accepta:& pręter Rhomã & Rauẽnã pene tota potiti Italia dominantur, ibi cum potentia.

9	36	9	5	12	20	573

Inter Rhomanos & Persas pugna cõmissa: Rhomanis cędit victoria. Heribertus rex moritur.

Hispani & Franci de pascha celebrando dissentiũt: Hispanis 12 Calendas aprilis/ Frãcis vero 14 Calẽdas maij pascha celebrãtibus. Sed Frãcos recte celebrasse p hoc diuinitus claruit: ꝙ fontes in Hispania qui in sabbato sancto paschę ad baptizandũ sponte diuinitus repleri solent/ non in Hispanorum sed in Francorũ pascha repleti sunt.

[illegible]	37	10	6	13	21	574

Apud Persas Hormisda/ regnat annis 17 Albuinus rex Lõgobardorũ/ ab armigero suo pimitur fraude vxoris suę. Cuius patrẽ Chunimundũ Gepidarũ regẽ ipse olim in bello pemerat: & ex testa capitis eius sibi paterã ad bibendũ fecerat: quã cũ vno die ei porrigeret dicẽs/ bibe cũ patre tuo: illa fœmineo furore accẽsa/ illũ ab Armigero ipsius in lecto pimi fecit.

Cleb subrogatus regno Longobardorũ regnat ãnis 2.

10	1	11	1	14	22	575

Benedictus Rhomanę ecclię 60: pręsidet. Ab hoc Gregorius ad p̃dicandũ Anglis abire pmissus: sed populo tumultuãte retractus/ septimus leuita est ordinatus. — Benedictus papa

Athanagildo rege Vuisigothoꝝ mortuo/ Leuuigildus cũ fratre suo Leuua/ & post solus: regnat ãnis 16.

Fortunatus poeta veniẽs ab Italia: claret ĩ Gallia. — Leuuigild

11	2	12	2	15		576

Cleb mortuo/ Longobardi sub ducibus fuerũt ãnis 10: Fame Rhomã vrgẽte/ multi Rhomanorũ se Longobardis dederunt.

12	3	13	1	16	2	577

Iustino ĩperatore mortuo/ Tyberius regnat ãnis 6. Hic missa ab Aegypto frumenti copia: Rhomã liberat ab inedia.

Chilpericus rex Francorũ fratrẽ suũ Sigebertũ/ ni-

Rhomanũ.	Perſarũ	Francorũ	Longobarđ.	Anglorũ	Vuiſi.	Anni dñi.

mis & per ſe & per filiũ ſuum Theodebertũ vrget: pluſq̃ ciuili bello.

Iohannes

[illegible]	4	14	2	17	3	[illegible]

Sigebertus rex fratri ſuo Chilperico pugna cõgredit: ibiq; Theodebertus filius Chilperici pimitur. Francis vero pro Chilperico ſibi exoſo/ Sigebertũ ſup ſe regem leuare volentibus/ a duobus pueris a Fredegunde Chilperici vxore imiſſis: Sigebertus pimitur. Brunichildis vxor eius cũ filio Childeberto vel Childeberti filijs: regnũ gubernans propter inſolentiã morum adeo intolerabilis erat Francis: vt merito crederet̃ Sybilã de ea vaticinatũ eſſe. Veniet (ait) Bruma de partibus Hiſpaniæ/ ante cuius cõſpectũ: gentes vel gentiũ reges peribũt. Ipſa vero calcibus equorũ dirupta: peribit. Quę q̃uis ita eſſet inſolẽs: tamẽ dei eccleſias honorabat. Plura etiã ſanctorũ cenobia fundauit/ & ædificia admirandi operis cõſtruxit: vt miraculo fuerit tanta ab ea fieri potuiſſe.

Sanctus Germanus Pariſienſis/ obijt.

Duces Longobardorũ vrbes & eccleſias exterminantes indiſcrete: ſubiugãt ſibi quod ſuperat Italiæ.

2	5	15	3	18	4	[illegible]

Tyberius quia liberalis in pauperes fuit: liberalitatẽ eius deus iuuit/ dũ multos theſauros ei iuenire fecit.

Chilpericus rex Brunichildẽ relictã Sigeberti cũ filijs exiliat. Menas ſolitarius in Italia claret.

3	6	16	4	19	5	58[illegible]

Hormiſda rex Perſarũ incurſans ꝓuincias Rhomanorũ/ ignominioſe victus a Rhomanis: ꝓpoſuit edictum ne rex Perſarũ per ſe vltra exeat ad pręliũ.

Ignis per cœlũ diſcurrere viſus eſt.

4	7	[illegible]	5	20	6	[illegible]

Pelagius pp.

Pelagius Rhomanæ eccleſiæ 61: pręſidet. Hic obſidẽtibus Rhomã Lõgobardis/ ordinatur abſq; iuſſione principis. Hic decreuit quotidianã ſacramẽtorum prefationẽ ad miſſas/ nouẽ tantũmodo p̃fationibus ſecundũ antiquũ Rhomanorũ ordinẽ eſſe cõmutandã: ſcilicet i natali dñi/ in apparitione/ in paſcha/

Rhomanorum	Persarum	Francorum	Longobard.	Anglorum	Vuisi.	Anni dni.

in ascensione / in pentecoste / de sancta trinitate / de apostolis / de sacta cruce / de ieiunio quadragesimali. Ab hoc Gregorius Cōstantinopolim apocrisarius directus / hortatu Leandri Hispalēsis epi libros Moraliū in Iob cōposuit: & ibidē Euticiū Cōstantinopolitanū epm male de resurrectione dogmatizantē / corpus nostrū in illa resurrectionis gloria ipalpabilē vētis aereq3 subtilius esse futurū: in psentia iperatoris Tyberij confutauit / & illo non multo post mortuo: penitus extinxit. ¶ Duces Longobardorū Gallias aggrediūtur et vario bellādi genere / nunc Franci nūc Longobardi inter se collidūtur.

¶ Hospitius famulus dei: i Gallia claret / qui etiā aduentū Longobardorū prędixerat.

[illegible]	8	18	6	21	7	[illegible]

¶ Saxones in Italia a Longobardis recedētes / & terras suas in Germania repetere nitentes: a gentibus a Sigeberto illuc immissis / vsq3 ad viginti milia eorū cæsis sero destiterunt a bellis.

¶ Vuinnochus Brito veniēs de Britānia / sanctitate claret in Gallia. ¶ Lupi Burdegalē vrbē igressi: neminē metuentes / deuorauerunt canes.

6	9	19	7	22	8	583

¶ Ermiuigildus Leuuigildi regis Vuisigothorū filius / filiā Sigeberti regis i vxorē duxit. p quā ad orthodoxā fidē cōuersus / irā pris sui Leuuigildi arrhiani: icōparabiliter incurrit. ¶ Turonis / verus de fracto pane sanguis effluxit. ¶ Tyberio iperatore in Amentiā icurrente / & nō multo post mortuo: Mauricius iperat ānis 21.

Mauricius

1	10	20	8	23	9	584

¶ Persæ Armeniā prędijs / incendijs captiuitate eporum ac populorum pturbāt: ecclīā tamē 48 martyrū apud Armeniā sub Licinio passorū / nullomodo incendere potuerūt. ¶ Chaianus rex Anarorū, id est Hūnorū: pacē cum Mauricio imperatore soluit.

2	11	21	9	24	10	585

¶ Mauricius imperator per pretorem suum contra Persas

Rhomanorum.	Persarū	Francorū	Lōgobar.	Anglorum	Vuisigo.	Anni dñi.

fortiter agit.

Anthiochia diuinitus subuertit̃: hoc modo. Quidā ciuis illius adeo elemosinis & hospitalitati deditus vt nullo vnq̃ die sine paupe aut hospite comederet: cū vno die vsq; ad vesperā vrbē circuisset/ vt pauperē vel hospitē inueniret: offendit virū seniorē in veste alba cū duobus socijs stantē in medio ciuitatis/ & inuitans eum ad hospitium hoc responsum accepit ab eo. Nō poteras o homo dei cū nostro Symeone hanc vrbē saluare/ ne subuerteret̃. Et hoc dicto sudariū qđ in manu tenebat excussit sup vnā medietatē vrbis/ statimq; ipa medietas cū habitaculis & habitatorib9 subuersa est. Et volēs adhuc excutere sup aliā medietatē vrbis: vix ab illis duobus socijs suis multa pce flexus est/ vt parceret residuę vrbis medietati. Sicq; virū qui hoc aspiciebat attonitū cōsolatus: ex saluatione domus suæ discessit/ & vltra nō cōparuit.

Guntrānus Francorū rex in venādo fessus/ dum in gremio armigeri sui dormiret iuxta riuū aquę: vidit armiger de ore regis paruū aīal exire. cui volēti riuū transire nec valēti/ armiger gladio trans riuū posito: viā ei eundi & redeūdi parauit. Quo iterū in os eius intrante/ rex experrectus est: & stupefactus dicit se per sōniū per pontē ferreū transisse/ & sub quodā monte multos thesauros vidisse. Vbi cū prexisset secūdū fidē sōnij thesauros magnos inuenit: eosq; acceptos sanctæ ecclesiæ vsibus delegauit.

[illegible]	12	22	10	25	11	586

Leuuigild9 rex Vuisigothorū/ filiū suū Ermiuigildū hostili psequēs aīo: eū dānat exilio. Hoc tpe etiā Miro rex Gallicię morit̃. Longobardi Aucthari regē sibi ita tuerūt: eumq; ob dignitatem Flauiū appellauerunt. a quo oēs Lōgobardorū reges: Flauij sunt appellati.

[illegible]

4	13	[illegible]	1	26	12	[illegible]

Chilpericus rex Francorū imissu suæ vxoris Fredegūdis: pimitur. Lotharius filius eius ifans quatuor mensiū/ in regno sublimatus: regnauit ānis 44.

Rhomanū.	Perſarū	Francorū [illegible]	Longobard.	Anglorū	Vuiſi.	Añ. do
5	14	1	2	27	13	588

¶ Childebertus rex a Mauricio īperatore pro expellēdis ab Italia Lōgobardis/pecuniā accepit: ſed id fruſtra fuit. quia nunc confœderatus eis rediit/nunc eis cōgreſſus īferior eis ceſſit: nunc & ſi ſupior eis fuit/ab expulſione tamē eorū munimen ciuitatū eū ꝓhibuit.

6	15	2	3	28	14	589

¶ Leuuigildus rex Vuiſigothorū Ermiuigildū filiū ſuū quia Arrhianę cōmunioni participare noluit: nocte ſācta paſchę in carcere ſecuri occidit. ¶ Childebertus Lotharii exercitui cōgreſſus: victus euaſit.

7	16	3	4	29	15	590

¶ Rex Lōgobardorū Aucthari vxorē ducit Theudelindā filiā Garibaldi regis Baioriorū ¶ Nimiæ pluuiæ inūdāt: vt oēs dicerēt quia aq̄ diluuii ſupinūdarēt. et tāta clades fuit: vt nullus grauiorē a ſęculo fuiſſe meminerit. Magnus etiā draco in modū validę trabis/cum innumerabili ſerpentiū multitudine: per Tyberim in mare deſcendit. a quibus ſuffocatæ beſtiæ maris/ & ad littus proiectæ: putredine aerem corruperunt.

8	17	4	5	30	16	591

¶ Hormiſdā regē Perſarū a Perſis excęcatū/filius eius Coſdroe occidit: & ad Mauriciū īperatorē cōfugit/eiuſq; virtute Perſas debellans: regnū Perſarum accepit. & ānis 38 regnauit. ¶ Leuuigildo rege Vuiſigothorū mortuo/Recharedus filius eius regnat annis 15. In Italia facto vltra fidē pene diluuio oīm/poſt multā cōfuſionē rerū ſubſecuta eſt per cladē īguinariā imedicabilis mortalitas hoīm/quę primū pcuſſit papā Pelagiū. Poſt quē Gregorius ad papatū electus: interim dū īperatoris aſſenſus expectatur inſtituit p ſeptiformē lætaniā placare irā dei: & in procedēdo octogita hoībus hac plaga percuſſis/tandē ira quieuit.

	Coſdroe				Rechared9	
9	1	5	6	31	1	592

¶ Gregorius Rhomanę eccl'ię 62: p̄ſidet. Hic īter cętera pietatis opera/aīam Traiani Rhomanorū quondā īpera [illegible]

Rhomañ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.

toris/quis pagani: a pœnis inferni liberari miserãdo & plorando a deo obtinuit. Hic inter multa quæ vtilia ecclesiæ fecit & instituit: antiphonariũ regulariter centonizauit & vtiliter cõpilauit. Kyrieleyson a clero ad missas cãtari p̄cepit: alleluya ad missas extra quadragesimã dici fecit. In canone hostiæ tria verba supaddidit: diesq; nostros in tua pace dispônas/atq; ab æterna dãnatione nos eripi: & in electorum tuorũ iubeas grege numerari. Orationẽ quoq; dñicã post canonẽ sup hostiã censuit recitari.

Aucthari rege Longobardorũ mortuo/Lõgobardi pmissa Theudelindę reginę optione sibi virum & Italię regẽ eligẽdi: p̄fecerũt sibi regẽ Agilulfum/qui regnauit annis vigintiquinq;.

			Agilulfus			
10	2	6	1	32	2	593

In Gallia quidã in silua cedẽs ligna/adeo a muscis infestatus est: vt per biẽniũ amens fieret. Deinde sub religiõis habitu exhibebat se pseudo ,pphetã: deinde magũ/deinde etiã sanitates desup infirmos faciẽs/Christũ se esse dicebat/& pro Christo se adorari iubebat. nolentes se adorare cũ populo qui ei multus adhęrebat: ĩpetebat hostiliter. Qui postea a quodã fideli occisus est: & ita sequaces eius dispsi sunt.

Recharedus rex Vuisigothorũ terminos Rhomanorum inquietat. Hoc tẽpore regnabat in Hibernia insula Philtanus & in Scotia regnabat Brendinus cui frater erat nomine Adelphius/de cuius Adelphij filia quę vocata est Gelgehes genuit rex Hibernię Philtanus sanctũ Furseũ & fratres eius Foillanum & Vltanum.

Hucusq; Gregorius Turonensis [illegible] Francorum [illegible]

[illegible]	3	[illegible]	2	33	3	594

Tunica dñi nostri IHESV Christi in ciuitatẽ Zaphat nõ longe a Iherosolyma cõfessione Symeonis iudęi inuenta: & ab epis Gregorio Anthiocheno & Thoma Iherosolymitano & Ioanne Cõstantinopolitano Iherusalẽ in loco vbi crux Christi venerat est posita. Gaugericus Cameracẽsis eps claruit.

[illegible]	4	8	3	34	4	595

Recharedus rex Vuisigothorũ synodo 62 epõrũ apud Toletũ cõ-

Rhomanorum	Persarum	Francorum	Longobard.	Anglorum	Vuisi.	Anni dni.

gregata/ibiq; Arrhiana heresi abdicata & anathematizata: se cum tota Vuisigothorũ gente cõfirmat in fide catholica. ¶ Thassilo a Childeberto ordiatus rex Baioariorũ/deuictis Sclauis obtinuit triũphũ. ¶ Cõstãtinopoli puer nascit̃ quadrupes:& alter duos vertices habẽs.quę ꝓdigia/portendũt aduersa locis in quibus nascũtur.

13	5	[illegible]	4	35	5	[illegible]

¶ Agilulphus rex Longobardorũ in Rhomanos insurgit: sed agẽte Theudelinda regina nõ multo post cũ eis fœdus inijt. Huic reginæ Gregorius papa libros dyalogi sui misit. ¶ His diebus irruẽtes Longobardi in Cassinũ montẽ:diripuerũt oĩa quę in monasterio sancti Benedicti inuenire potuerũt.neminẽ vero tenere valuerũt/sicut idẽ famulo suo dñs ꝓmiserat:vt si res gẽtibus traderet/ aĩas seruaret. Monachi aũt fugiẽtes Rhomã petierũt codicẽ regulę a beato Bñdicto æditum & pondus panis atq; mensurã vini secũ deferẽtes. ¶ Sol a mane vsq; ad meridiẽ minoratus est: vsq; ad tertiam sui partem.

14	6	10	5	36	6	597

¶ Gregorius papa quod ipse olim facere intenderat: Augustinũ cũ alijs ad prędicãdũ destinat in angliã. ¶ Gũtrãnus rex sanctitate clarus dormit in Christo: regnũ eius cessit fratrueli eius Childeberto.

15	7	11	6	37	7	598

¶ RechIaredus rex Vuisigothorũ regibus Francorũ cõfœderatur: eiq; soror Childeberti regis vxor datur. ¶ Sanctus Colũbanus abbas & p̃sbyter doctor Scotorũ & Pictorũ obijt. qui posteris suis multa sanctitatis monumẽta reliquit. p̃terq̃ ꝙ rustica simplicitate/pascha dñico die debere celebrari/neq; didicit neq; docuit. ¶ Marculfus abbas Baiocẽsis: sanctitate claret in Gallia.

16	8	[illegible]	7	38	8	599

¶ Edilbertus rex Anglorũ qui Cãtuarij vocãtur: p̃dicãte Augustino cũ gẽte sua baptizat̃. Porro gẽs Anglorũ qui Mercij dicũt̃ & gẽs Nordanibrorũ qui quod ad aquilonalẽ partẽ Hũbri fluminis habitent: ita vocantur / sub regibus Edilfrido & Elle nondũ audierant verbum vitæ.

Rhomanū.	Perſarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuiſi.	Annī d.
17	9	13	8	39	9	600

Sanctus Goar veniens ex Aquitania: claret in Gallia. Auguſtinus ab Etherio Arelatēſi ep̄o/ cōſecrat̄ Anglorū epiſcopus. Childebertus rex Francorū moritur: cui Theodebertus & Theodericus filij eius ſubrogantur.

[illegible]	10	14	9	40	10	[illegible]

Contentio inter Rhomanā ecclīam & arrogantiā Ioānis ep̄i Cōſtantinopolitani vniuerſalis patriarchę nomē ſibi vſurpātis/ſub Pelagio papa cōcepta: & a Gregorio iam inde nō leniter exagitata/nō antea quieſcere potuit q̄ Ioānes ipſe ſubita morte obijt. Hūni cum Francis fortiter bellāt in Thuringia. Fredegūdis regina moritur/ Agilulfus Theoderico cōfœderat̄. In Nilo Aegypti flumīe viſa ſunt aīalia humanę formę/ vir ſcilicet & mulier vſq; ad lūbos ſup aquā extantes qui ab hoībus p deū adiurati/a mane vſq; ad nonā ſe videndos prębuerunt.

19	11	15	10	41	11	602

Auguſtin9 ep̄s Anglorū habita ſynodo cū Britonū & Scotorū ep̄is: quia ſacerdotes & monachos īuenit aduerſarios ęquitatis/quos voluit habere ſocios p̄dicationis/terruit eos vaticinio futurę ſup eos calamitatis. Sanctus Colūbanus ex Hibernia in Burgūdiā venit: ibiq; pmiſſu Theoderici regis/cenobiū Luxouiū ędificare cępit.

20	12	16	11	42	12	60[illegible]

Maurici9 īpator ſe cū ſuis a Foca īterficiēdū/diuinit9 p̄dixit: & malorū penitēs ea ſibi retaliari p ſe & p ſeruos dei iſtā ter expoſcit. Theodericus rex auiā ſuā Brunichildem ab Auſtraſijs eiectam recepit.

21	13	17	12	43	13	[illegible]

Maurici9 īpator cū vxore & filijs a Foca pimit̄: & īpat Focas ānis 8.

Oriētales Angli cū rege ſuo Sigeberto/p Mellitū ep̄m conuertūtur ad Chriſtū. Per Auguſtinū archiep̄m trāſlata eſt dignitas archiep̄atus quę prius Lōdonijs erat: ad Cātuarienſem eccleſiam.

Focas.

1	14	18	13	44	14	[illegible]

Gregorius dyalogus obijt. Cognita morte Mauricij/graſſant̄ p Rhomanorū ꝓuincias/hinc Perſę & Inde Hunni.

Rhomanorum.	Persarum	Francorum	Longobard.	Anglorum	Vuisi.	Anni dni.

Lotharius & Theodericus prelio inter se colliduntur: in quo plusque 30 milia cesa referuntur/Theodericus tamen victoria potitur. In hoc prelio angelus domini euaginatum gladium super populum tenens: visus est.

2	15	19	14	45	15	606

Sabinianus Rhomanę ecclesiæ 63: presidet. Hoc tēpore pauper quidā cū a nautis elemosinā peteret/nec acciperet: dicente nauclero/ desiste elemosinā petere a nobis: qui nichil hic preter lapides habem9. Cū subiecisset paup: omnia ergo vertantur in lapides. quicquid manducabile in naui erat/in lapides cōuersum est: colore & forma rerū earūdem permanente. Fame Rhomā aggrauāte/Rhomāi Gregorio papæ iam defuncto derogantes/ꝙ thesauros ecclesiæ sua nimia liberalitate dissipasset: cum non adesset persona in quā exardescerent/memoriā nominis illius in libris eius delere volebāt. ac per hoc libros Gregorij papę Rhomanis exurere volētibus: obstitit Petrus dyaconus/ prodens se spiritū sanctum in columbę specie sup caput Gregorij tractantis sedentē vidisse sepius. idq; cōfirmans iusiurandi sacramento/mox moriens ex cōdicto fidem fecit suo testimonio. Post Recharedum apud Vuisigothos/regnauit Bethericus annis 7. — Sabinianus papa. — Bethericus

3	16	20	15	46	1	607

Sabinianus papa cum & ipse liberalitati Gregorij predecessoris sui derogaret/ & sub hoc obtentu manū egenis subtraheret/Gregorius eum per visum ter pro culpa tenaciæ & huius derogationis increpatū: ꝙ nō resipisceret etiā quarto horribiliter increpans/ & cōminans in capite percussit. quo ille dolore vexatus/ nō multo post mortē obijt. Post quē Bonifacius Rhomanæ eccl̃ię 64: p̄sidet. Hic obtinuit apud Focā iperatorē/vt eccl̃ia Rhomana caput esset oīm ecclesiarū: quia ecclesia Constantinopolitana scribebat se esse primā omniū ecclesiarū. Hic in cōsilio 62 eporū: decreuit sub anathemate/vt nullus viuente episcopo ciuitatis suæ de altero eligendo audeat lo- — Bonifacius papa.

Rhomañ.	Persarũ	[illegible]	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	[illegible]

qui/aut partes sibi facere. Sed tertio die depositionis eius fiat licẽter a clero & populo/electio sacerdotis. Theodericus & Theodebertus fratres & reges Vuascones sibi subiugant.

4	17	21	16	47	2	608

Corpus sancti Victoris Thebei apud Solodorũ cũ sancto Vrso passi: inuenitur. Secũdus famulus dei in Italia claret. Desiderius Viennẽsis eps a Theoderico exiliat.

5	18	22	17	48	3	[illegible]

Augustinus Anglorum primus eps moritur: ciq; Laurentius substituitur.

Bonifacius papa. Bonifacius Rhomanæ ecclesiæ 65: pręsidet. Hic Pentheon Rhomæ a Foca imperatore imperratũ vertit in ecclesiã sanctæ Marię et omniũ martyrũ/et in calendis nouembris ibi instituit solẽnitatẽ omniũ martyrũ. quæ postea crescente religione Christiana: decreta est fieri in honore omniũ sanctorũ.

6	19	23	18	49	4	610

Persæ Rhomanorũ prouincijs grauiter incubant.

Agilulphus Lõgobardorũ rex/Mantuã/Cremonã & aliqua Italiæ castella capit.

7	20	24	19	50	5	611

Alexandriæ Ioãnes eps claruit: qui ob eximiã in Christũ liberalitatẽ/nomen elemosinarij habere meruit.

Post Cathericũ regẽ quẽ rex Africanorũ Guermũdus expugnauit/ & in Vuallias fugere compulit: postq̃ Britones diuina desolatione dispersi. alij quidẽ in minorẽ Britanniã/ alij in occidẽtales insulæ partes id est in Gallias cum ecclesiasticis personis & sanctorũ reliquijs secessissẽt: tãdem resumptis viribus leuauerũt super se regẽ Caduanũ. Qui cum in terram regis Edelfridi pugnaturus intraret: & ille ei ad bellum occurreret/vtriusq; exercitus consilio/ pax inter eos facta est.

[illegible]	21	[illegible]	20	51	6	[illegible]

Heraclius ad imperatorẽ electus Foca perempto & cremato ignibus: regnauit annis triginta.

Desiderius Viẽnensis epus: consilio Brunichildis

Rhomanorū	Persarū	Francorū	Lōgobard.	Anglorū	Vuisi.	Anni dñi.

a Theoderico rege lapidibus obrutus/martyrizatur.

Heraclius 1	22	26	21	52	7	613

Virtus & nomen sancti Ioānis baptistę miraculis declaratur apud vrbem Galliæ Mauriēnā/ de reliquijs corporis ipsius diuinitus illustrata: hoc modo in ea olim mulier sancto Baptistæ nimis deuota expetebat ab eo donari sibi aliquid de mēbris eius:& in hac orādi instantia per triēniū pſistens/cū alter quiuis iā posset desperare:ipsa spem in deo ponens/iurauit se nō mānducaturā donec quod petebat acciperet. & sic septē diebus ieiunās/septima tandē die desup altari pollicē miri cādoris apparere videns:lęta donū dei accepit Ad quod adorandū tres epi veniētes:cū de hoc sancto pignore partē elicere vellēt/tres sanguinis guttas ex eo stillare in lintheo supposito stupuerūt:& singuli singulas se meruisse lętati sunt.

Persæ a Rhomanorū insecutione non desistunt.

Betherico Vuisigothorū rege mortuo: Sisebodus regnat annis vigintinouem. [illegible]

[illegible]	23	[illegible]	22	53	1	614

Deusdedit Rhomanę ecclię 66:pſidet. Hic cōstituit scdam missam in clero. hic etiā secundū istituta maiorū suorū decreuit: vt si qui viri vel mulieres suos ipsi filios quocūq; modo de sancto lauachro susciperēt/separētur ab inuicē. vel si quis vir cōmatrē suā/ vel si qua mulier cōpatrem suum a primo dono spiritussancti quod est pabulū salis sacrati vsq; ad septimū donum spiritussancti in coniugiū duxerit : separētur. mulier tamen maritalē dotem recipiat/& post expletū annū alteri si vult nubat. Sanctus Colūbanus a Theoderico rege instinctu Brunichildis auię: expellitur Frācia. qui post relicto Gallo discipulo suo in Alemānia: cenobium Bobium construxit in Italia. — Deusdedit papa.

Sanctus Amandus Elnonensis per Gallias miraculorū & pdicationis gratia:clarescebat.

Allouuinus etiā qui & Bauo per eū ex prędone cōuersus & Gādaui solitarie reclusus sctītatis exēplū erat oib9

Rhomanorū.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Añ.d
3	24	28	23	54	2	615

Edilfredus rex Nordanibrorū/regē Scotorū Ean: cū oībus pene suis in bello extinguit. Hæc calamitas Scotis cōtigit: scđm vaticiniū Augustini ep̄i. qui intermiatus Scotos ab Anglis fore perimēdos/ qui Anglos ad vitam æternā cōuerti egre ferebant: in monachos quoq; Scotorū ira dei seuiente qui cum rege suo ad bellū hoc/ ex more exeūtes vt rege armis pugnāte ipsi orando pro eo pugnarēt: pempti sunt ab Anglis mile ducēti/ tantū quīquaginta p̄ fugā elapsis.

Clodesindis Metensis claret: quæ sponsum fugiens velamine capitis misso sibi a deo p̄ angelū/ se & sua deo delegauit.

4	25	29	24	55	3	616

Persę Syriam incursantes Damascū capiūt.

Edilbertus rex Cantuariorū obijt. Post quē Cabaldus filius eius: regnat ānis 22. Radualdus autē rex orietaliū Anglorū Edilberto mortuo illā sup Anglos regnādi potētiā q̄rtus accepit. vt sub nutu ei⁹ alij Anglorū reges regnarent. Edilfrido quoq; Nordanibrorū rege a Radualdo rege pempto/ Eduinus Nordanibrorū regnū suscepit. Refert autē historia Britonū q̄ Eduinus fuerit filius Edilfridi regis & coetaneus Caduallonis filij Caduā regis Britonū: & cū eo nutritus in minori Britānia apud regē Salomonē. Deinde mortuis parētibus vterq; iā adultus redierint/ pacēq; inter se aliquandiu habuerint. Postmodū pro regno discordia inter eos exorta pugnā inierint/ & Eduin⁹ quidē victor Caduallo autē in minorē Britāniā fugere cōpulsus fuerit. Hunni Longobardos in Italia debellāt: & forū Iulij proditione captū dissipāt. Sanctus Lupus Senonēsis ep̄s claret. cui aliquādo eucharistiā cōsecrāti: gēma a deo in calice descendit.

				Ealdbaldus		
[illegible]	26	30	25	1	4	617

A Persis Palestina bello pimit̄. Sācta quoq; ciuitas capit̄: in ea vsq; nonagita milia virorū pimūtur. Zacharias patriarcha captiuatur: crux ipsa dñica sancta asportatur. Inter fratres Theodericū & Theodebertū re-

Rhomañ.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Anni dñi.

ges īstinctu auiæ eorū Brunichildis: plusq̄ ciuile bellū oritur. pugnaq3 cōmissa: post inestimabilē stragē Theodebertus capitur.
¶ Per Ealdbaldum & filios Siberti ad ydolatriam Angli reuoluūtur. ¶ Agilulfo Longobardorū rege mortuo/ Adaloaldus filius eius regnauit annis 13.

Adaloaldus

Rhomañ.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Anni dñi.
6	27	31	1	2	5	618

Bonifacius pp.

¶ Bonifacius Rhomanę ecclesiæ 67: pręsidet. Hic decreuit vt nullus trahatur violenter de ecclesia. Hic cōstituit vt monachi in officio sacerdotalis gradus: vtantur potestate ligandi atq3 soluendi. ¶ Theodericus rex Francorū moritur. ¶ Ealdbaldus rex Anglorū: ydolatrię renūciat. ¶ Lotharius rex filius Theoderici regis in Bello captos occidit/ Brunichildē quoq3 reginā vno pede & brachio multatā ad caudā equæ indomitę religatā: mēbratim discerpi fecit. imputās ei q decē reges per eā fuissent extincti: & sic monarchia regni Francorū ad eum rediit.
¶ Ioannes elemosinarius obiit. ¶ Eleutherius patricius affectans Rhomanorū iperiū: Rhomę pimitur.
¶ Persæ Aegyptū incursantes: Alexandriā capiūt.
¶ Hoc tēpore terręmotus maior mense Augusto fuit: & sequuta est clades in populo. percussio scilicet scabierum/ ita vt nullus posset agnoscere mortuū suū.

Rhomañ.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Anni dñi.
[illegible]	28	[illegible]	2	3	6	619

¶ Persæ Libiā incursantes: Carthaginē capiūt. ¶ Lotharius rex tributū 12 miliū solidorū qđ Longobardi Francis soluerāt relaxat Longobardis ꝑpetuo sibi cōfœderatis. ¶ Laurentius secundus Anglorū eps obit.

Rhomañ.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Anni dñi.
8	29	33	3	4	7	620

¶ Cosdroe rex Persarū pacē cū Rhomanis facere nullo modo admittit. ¶ Anastasius Persa ex mago Christianus & monachus: a Persis captus post verbera/ vincula & carceres post diutinā appēsionē per vnā manū/ tandē abscisso capite: cū aliis 70 martyrizatur.
¶ Virgo Christi Fara: claret in Francia. cuius sanctitatē imitatus frater eius Faro: ex comite clericus/ & ex clerico factus Meldensiū eps: claret.

Rhomañ.	Persarū	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Añ. d.
9	30	34	4	5	8	621
	Sigebodus rex Vuisigothorū cōtra Rhōanos fortiter agit: prouinciā aliasq; ciuitates a Frācis extortas/ad Vuisigothorum ius redigit.					
10	31	35	5	6	9	622
Honorius pp.	Honorius Rhomanę ecclesię 68: pręsidet.					
	Sanctus Columbanus obit: discipulus eius Gallus in Alemānia claret.					
11	32	36	6	7	10	623
	Cosdroe successu elatus/in effusione hūani sanguis & maxime Christianorū: vltra modū grassatur.					
	Heraclius imperator Hunnis confœderatur.					
12	33	37	7	8	11	624
	Heraclius ad Persas debellādos proficiscens/ virilē dei figurā in manibus accipiēs /quā manus nō depinxerat: sed in yconia verbū quod oīa format atq; cōponit sine pictura formā velut sine semie partū eduxit: Persidē aggreditur/eāq; per sex cōtinuos ānos potēter depopulatur. Eustasius abbas Luxouiensis/ & Attila Bobiensis post Colūbanū clarent.					
	Mellitus tertius Anglorū epus: obijt					
13	34	38	8	9	12	625
	Pipinus filius Caroli magni maior dom⁹ regis Lotharij: principabatur. Pipino vero in disponēda re publica cōparabatur sanctus Arnulphus: filius Arnoldi filij Amberti ex Blitilde filia primi Lotharij regis.					
14	35	39	9	10	13	626
	Heraclius īperator: Persas leuib⁹ pręlijs frequēter fundit.					
15	36	40	10	11	14	627
	Florebāt ī Gallijs Austregisillus Bituricēsis eps/& sub eo Sulpicius/Chunibertus Coloniēsis/ & Ioānes Tungrensis. In Hispanijs Ysidorus Hispalēsis/tum sanctitate/tum doctrina clarebat.					
16	37	41	11	12	15	628
	Heraclius Persas graui bello cōtriuit. In quo ꝑtorē Persarū/oēsq; pene principes pemit: & Persidē ꝑuagatus/ mirāda Persarū palacia cōbussit & deiecit.					
	Lotharius rex filiū suū Dagobertū ī regno ascitū:					

Rhomanũ.	Perſarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuiſi.	Anni dñi.

Pipino & Arnulpho cõmittit ad regnandũ Auſtraſijs.

¶ Eduinus rex Nordanimbrorũ/a Paulino epõ baptizať:& poſt Radoaldũ potẽtius cęteris ſup Anglos principatur.

17	38	42	12	13	16	629

¶ Dagobertus irã pr̃is ſui Lotharij regis meritus/quia cõſiliariũ eius cęſum & detonſum dehoneſtauerat: Pariſius ad eccl̃iam ſancti Dionyſij cõfugit/& quia inde nullomõ extrahi potuit/locũ illũ ſemp cordi habuit.

¶ Syrohis cũ Perſarũ pricipibus cõtra patrẽ ſuũ Coſdroen inſurrexit:& pace cũ Heraclio ĩperatore cõfirmata/patrẽ ſuũ cũ filijs ipſius pemit & ãno vno regnauit.

18	1 Syrohis	43	13	14	17	630

¶ Heracli⁹ Perſide deuicta/& pace inter Rhomanos & Perſas cõfirmata: redit cũ gl̃ia. ¶ Syrohi rege mortuo: Adeſir regnauit ãno vno. ¶ Adaloaldo Lõgobardorũ rege mortuo: Rotharith regnauit poſt eũ ãnis 16.

¶ Erpualdus rex qui cum patre ſuo Rodoaldo a fide Chriſti apoſtatauerat, ſuaſu Eduini regis/ cũ gẽte ſua ydolatrię abrenũciat. ¶ Dagobert⁹ rex Saxonib⁹ bello cõcurrit/ cui pater Lothari⁹ rex accurrẽs auxilio/ iterfecto Berthoaldo duce Saxonũ: victoriã obtinuit. e t puagans oẽm Saxoniã/ nullũ oĩno Saxonũ menſurã gladij ſui excedentẽ dimiſit viuentẽ.

¶ Hoc tpe Arabũ ſiue Sarracenorũ priceps erat Muhãmad: qui pſeudo ppheta ex orphano & inope p hęreſis ſuę pſtigia ad regnũ pue ctus eſt. Hic de pgenie Hiſmaelis ortus: cũ eſſet paup & orphanus: ad quandã cognatã ſuã pdiuitẽ noie Chadigã/ primo vt mercẽnarius/ deinde vt ſponſus ſe cõiungens: per eã ditatus eſt. Quæ cũ egre ferret epilético/ id eſt caduco illũ morbo vexari: ille dicebat hoc non eſſe morbũ ſed viſionẽ archangeli Gabrielis ſe interim videre. & quia aſpectum eius ferre nõ poſſet; mente defecta cadere. Hic communicabat Chriſtianis & Iudæis: ex eorum ſcripturis ſuam pſeudo prophetiam in aliquibus confirmans. Hic dicebat quia hi qui inimicum occidunt / vel qui ab inimico occiduntur: paradiſum ingrediantur.

Rhomanorũ	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi

paradisum vero esse carnalis cibi & potus/ ibiqꝫ esse fluuiũ vini/ lactis & mellis & mixturã: fœminarũ nõ presentiũ sed aliarũ multo tẽpore futurã & affluentẽ voluptatẽ: & multa huiusmodi. Hic est Muhãmad: cui gentiles adhuc cultũ deitatis exhibent. Hic in regno Sarracenorũ quatuor ꝑtores statuit: qui Amirei vocabãtur. Ipe vero Ammiras dicebatur/ vel Prothosimbolus. ¶ Obijt sanctus Bauo.

	Sueiir		Rotharith.			
19	1	44	1	15	18	631

¶ Heraclius imperator deuicta Perside Zachariam patriarchã cũ captiuorũ populo Hierusalẽ reducit: & sanctã crucẽ dñi reportãs/ cũ regio scemate ornatus portã vellet intrare / per quã IHESVS ad crucẽ subeundã exiuit: porta diuinitus clausa est. eiqꝫ rursũ admonitu angeli humiliato & discalciato: porta vltro apta est. & ita cruce relata/ celebritatẽ exaltatiõis eius ãnuatim dedicauit. ¶ Apud Persas Hormisda regnat anno vno/ sub Sarracenis.

¶ Lothario mediano Francorũ rege mortuo: Dagobertus filius eius regnat annis quatuordecim.

	Hormisda	Dagobertus				
20	1	1	2	16	19	632

¶ Sarraceni qui hactenus fuerãt sub Persarũ regno: eos bello victos versauice sub suo redigũt dñio.

¶ Ab hinc pro rege Persarũ/ titulãdũ est regnũ Sarracenoꝝ.

¶ Terręmotus factus est per triginta dies: apparuit in cœlo signum in modũ gladij/ portendẽs iminentẽ Sarracenorũ pricipatũ.

¶ Adunallo rex Britonũ reuersus de miori Britãnia cũ multitudine militũ: cõmisit pręliũ cum Peanda rege Merciorũ. eumqꝫ deuictum cœpit & suæ ditioni subdidit/ subditũqꝫ duxit ad bellandũ cõtra Eduinum regẽ Nordanibrorũ. Quẽ etiã cũ supasset atqꝫ occidisset/ occupauit prouincias & depopulatus est: & multã cedẽ fecit in terra. ¶ Tunc etiã fides Christi in Anglia cõcussa est adeo vt multi Christianitatem suam desererent & ydolatriã repeterent.

¶ Rhomañ.	Sarracenorũ	Franc.	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.

¶ Muhammad Sarracenorũ Ammiras moritur: post
quē Ebubeher principatur annis tribus.

	Ebubeher					
21	1	2	3	17	20	633

¶ Seuerinus Rhomanæ ecclesiæ 69: pręsidet. Seuerin9. pp.
¶ Heraclius īperator incidēs in hęresim Monothe-
litarũ/id est vnā opationē ī Christo credētiũ: cōfũdit
ecclesiā & īperium. cōtra maliciam eius pugnante
pturbatione oīm rerũ. ¶ Inter Rhomanos & Sarra-
cenos bellũ īplacabile oritur: hac de causa. quia cũ
quidā spado īperatoris Heraclij distribueret rogas
militibus: cũ inter alios etiā Sarraceni sub īperatore
militātes ad accipiendā venirēt/ Spadone indignā-
ter eis dicēte: vix sufficit īperator dare militibus ro-
gas/ quāto magis canibus istis. Illi dolore & pudore
incitati/ totā Sarracenorũ gentē ab rebellandũ inci-
tant. Ammirei autē Sarracenorũ Rhomanos aggre
diũtur: & cũ multis tres Ammirei a Rhomanis pimũtur.
¶ Sigebertus infans filius Dagoberti/ a sancto Amā
do baptisatur: vbi tacētibus cunctis: ipse infans 40
dierũ amē respōdit. & Amādus Traiectēsis eps ordinatur.

22	2	3	4	18	21	634

¶ Rhomani & Sarraceni vario euētu cōfligunt.
¶ Successores Eduini regis ad ydolatriā reuoluti: mox
sunt a Ceduala rege pēpti. ¶ Dagobert9 rex: Sclauos bello deuicit.

23	3	4	5	19	22	635

¶ Ioānes Rhomanę ecclię 70. p̄sidet. ¶ Ebubeher Ammiras morit: Ioānes papa
postq̄ Haumar ānis 12 principat. ¶ Sarracenis Scyriā infe-
stātibus/ Heracli9 crucē sanctā dñi ab Hierusalē Cōstantino-
polim trāstulit. Hic dicit Beda in historia Anglorũ: q̄ Osu-
ualdus filius Edilfridi regis regno Nordanibrorũ post Edui
nũ suscepto/ Ceduallā siue Caduuallonē regē Britonũ peme
rit. & quia fidē Christi tenebat sup oēs Britānię reges emi-
nuerit: & quatuor linguarũ gētes/ scilicet Pictos/ Scotos/
Britōes & Anglos sub ditiōe accepit. Sed aliter se habet hi-
storia Britonũ. Refert enī q̄ Caduualdo iste rex Britonũ Osu
ualdũ regē & p̄liādo supatũ fugauerit: & post occisionē ipi9
Osuualdi diu regnauerit. sicq; cōpletis 48 ānis in pace oble-

Rhomanorum	Sarracen.	Francorum	Longobard.	Anglorum	Vuisi.	Anni domini

rit/ & a Britonibus in ymagie ænea ad mensurā corporis illius fusa/ positus fuerit. & eadē ymago super equū æneū erecta fuerit: atq; sup portā Lundoniarū ad deterrēdos Saxones/ cōstituta eccl'ia quoq; subtus ædificata. ¶ Aidam eps/ sancti Colūbani discipulus: a Scotia veniēs apud Anglos clarebat sanctitate & doctrina. ¶ Dagobert⁹ rex: Vuascones bello deuicit.

Haumar

24	1	5	6	20	23	636

¶ Heraclius [illegible] ¶ Theodorus Rhōanę eccl'ię 71: p̄sidet. ¶ Sarraceni capta Damasco: Phenicē & Aegyptum occupant.

25	2	6	7	21	24	637

¶ Florebāt in Frācia hoc tēpore tres fratres: Ado/ Rado/ Dado/ qui & Audoenus dictus est/ qui suā erga deum deuotionē ostenderunt: singuli singula cenobia fundando. ex quibus Dado fuit referēdarius Dagoberti regis. Referendarius autem dicebatur: ad quē publicę cōscriptiōes referebātur/ vt per eū anulo seu sigillo regis cōfirmarētur. ¶ Hos ad hoc aīarat Eligius aurifex: iādudū ī aula regis Lotharij clarus. qui etiā ex dono Dagoberti regis: Sollēniacū monasteriū cōstruxit. vbi sanctus Remaclus ex Aquitania veniēs: se in Christi tyrocinio sub eo exercendū dedit. Sanctus vero Dado qui et Audoenus/ intra Briegensem saltū cenobiū cōstruxit: quod Resbacis dicitur. in quo sanctū Agillū primū abbatē p̄fecit. ¶ Sancta aurea claruit: quā Eligius monasterio virginū a se Parisius cōstructo prefecit.

26	3	7	8	22	25	638

¶ Sarraceni Hierusalē biēnio obsessam: capiūt. ¶ Sanctus Amandus Tungrēsis epātu post habito/ verbi instat officio. sub hoc sanctus Laudoaldus floruit: qui filiū Apri viri illustris Lābertū/ post epm & martyrē futurū/ a puero imbuēs in viā dei induxit. ¶ Remaricus abbas & Goericus Metensiū eps/ clarent.

27	4	8	9	23	26	639

¶ Sarraceni Syriam occupant. ¶ Iudęi in Hispania Christiani efficiūtur. Sisebodus eni Gothorū rex gloriosissimus plurimas in Hispania prouincias Rhomanę militię sibi bellādo subiecit: & Iudęos in suo regno ad fidem Christi conuertit.

Rhomañ.	Sarraceñ.	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Añ. do
28	5	9	10	24	27	640

¶ Sarraceni Anthiochiam capiunt.

¶ Dagobertus rex Sigebertũ filiũ suũ Austrasijs regem mittit: sub tutela Pipini & Cuniberti epi.

¶ Sanctus Arnulfus ex maiore domus Metensiũ episcopus/ & ex episcopo solitarius: dormit in Christo. Clodulfus filius eius post Metensis episcopus: sanctitatem patris imitatur.

¶ Doda mater ipsius Clodulfi/ Treueris inclusa: Christo ancillatur. & Albado Anglorũ rege mortuo Carcombertus filius eius post eũ regnauit ãnis 25.

¶ Hic in Anglia primus ydola deorũ destruxit: & fidem Christi dilatauit/ & ieiuniũ quadragesimale in Anglia legaliter obseruari edixit.

29	6	10	11	1	28	641

¶ Sarraceni Persis iterum bello victis/ fugato rege eorum Hormisda totam Persidem sibi subiugant.

30	7	11	12	2	29	642

¶ Heraclius imperator moritur: Constantinus filius eius substituitur/ & quarto mẽse imperij sui a nouerca sua Martiana & Pirro patriarcha veneno extiguit. & Martiana cũ filio suo Heraclona ĩperiũ arripuit.

¶ Sisebodo Vuisigothorũ rege mortuo: Suitilan succedens regnauit annis duobus.

¶ Dagobertus Saxonibus contra Vuinidos sibi auxiliantibus/ annuũ quingentarum vaccarum tributum eis indulget.

Constans					Suitilan	
1	8	12	13	3	1	6[illegible]

¶ Heraclonas abscisso sibi naso/ & Martiana mater eius abscisa sibi lingua/ exiliantur. Et Constans qui & Constantinus dicitur/ filius Constantini: regnauit annis vigintiquinq;.

¶ Osuualdus rex Nordanibrorũ a Peanda Merciorũ rege pimit: cuius filius Osuuij regnat post eũ ãnis 27.

¶ Dagobertus Vuascones subigit.

¶ Iudacail rex Britonũ gratiã Dagoberti sibi redimit.

¶ Virgo Christi Reginulfa sanctitate claret ĩ Gallia

Rhoman.	Sarraceñ.	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	An. d.
Constas						
1	9	13	14	4	2	644

Haumar Ammiras tēplū sibi Hierusalē ædificat. Et quia nullomodo structura cōsistere poterat suggestiōe Iudęorū crucem desup montē oliueti tolli iperat: & sic structura tēpli stare potuit. In Hispanijs Suitilane ob crudelitatem suā a Vuisigothis reprobato: Sisenandus p auxiliū Dagoberti sublimatus in regnū/ regnat ānis 20.

					Sisenandus	
2	10	14	15	5	1	645

Dagobertus rex Francorū moritur: de quo p visionē cuidā reuelatū est ꝙ aīa eius ad iudiciū rapta sit/ & multis sanctis cōtra eā pro expoliatiōe suarū ecclesiarū reclamātibus: cū eā iam mali angeli vellēt ad pœnas inferni rapere interuentu sancti martyris Parisiēsis Dionysij: cui ipe maxime deuotus fuerat/ a pœnis liberata est. Clodoueus filius Dagoberti/ regnauit post eū ānis 17. Sigeberto fratre eius iam regnāte in Austria: huius Clodouci maior domus fuit Erchanoaldus.

		Clodoueus				
3	11	1	16	6	2	646

Sanctus Remaclus ordinatur Traiectensis episcopus.

Rodoaldus frater Ittę & auūculus sanctę Gertrudis archiepatū Treuerensem/ doctrina & sanctitate sua illustrat: soror quoqȝ ei9 Seuera abbatissa/ in vrbe eadē a fratris sanctitate nō degenerat.

Rotharith Longobardorū rege mortuo: Rodoaldus filius eius regnat ānis quinqȝ.

			Rodoaldus			
4	12	2	1	7	3	647

Pipinus maior domus morit̄: Grimoaldus filius eius in aula Sigeberti regis potēter principatur.

Persa quidā simulās se velle adorare Haumar Ammirā Sarracenorū: infixo in ventrē eius gladio/ peremit eū. cui Hothmen substitutus/ ānis decē pricipat̄.

	Hothmen					
5	1	3	2	8	4	648

Martinus pp. — Martinus Rhomanę ecclesię 72: pręsidet.

Rhomañ.	Sarrace.	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Añ.do

Sarraceni Africã occupant. Sigebertus rex Radulpho Turingorũ duci: bello concurrit.

Sanctus Furseus in Hibernia claruit: qui pegrinationẽ pro Christo aggressus/ ad Gallias vsq; puenit. & a Clodoueo rege honorifice susceptus: Latiniacũ cenobiũ fundauit. Quem nõ multo post fratres sui/ Foillanus/ & Vltanus pari pegrinãdi voto secuti: per Gallias claruerũt. ex quibus Foillan9 dono Gertrudis virginis/ Fossense monasteriũ postea fundauit. vbi etiã martyrio coronatus quiescit.

6	2	4	3	9	5	649

Eligius Nouiomi/ Audoenus qui & Dado Rothomagi/ clarẽt epi. & Philibertus de Herio insula / & Richarius Pontinẽsis/ & Geremarus Flauiacẽsis abbates: Angadrisma quoq; sacra virgo: secus Beluacũ/ Ansegisus etiã filius sancti Arnulphi/ clarebat: cui Begga soror Grimoaldi/ nupserat.

7	3	5	4	10	6	650

Itta relicta Pipini/ instinctu amandi se & sua deo deuouẽs: monasteriũ Niualẽse fũdauit/ eiq; filiã suã Gertrudẽ deo dignã virginẽ/ pręfecit.

Aubertus Cameracẽsis eps claret.

8	4	6	5	11	7	651

Rex Sigebertus de posteritate prolis desperãs/ duodecim monasteria hinc inde cõstruxit deo. In quibus Stabulaus & Malmudariũ eminebãt: coopante sibi ĩ his maiore domus Grimoaldo & Traiectẽsiũ epo Remaclo. Qui Remaclus nõ multo post ptesus sęculariũ tumultuũ ĩ ipo Stabulaus monachicę vitę assumpsit habitũ.

His diebus multi vtriusq; sexus in Gallijs claruerũt: qui ad testimoniũ sanctitatis suæ in ædificandis deo monasterijs operã suã ĩpenderũt. Ex his in nostra vicinia tunc florebat sanctus Landelinus confessor Christi/ qui & Morosus ab Auberto Cameracensi epo ex prędone ad Christũ retractus/ & a beato papa Martino ad prędicandũ ordinatus/ fundator cenobiorũ Lobiẽsis Alnei/ Vuaslaris/ atq; Crispiniẽsis/ vbi corpore requiescit cũ discipl'is suis Adoleno

Rhomanõ.	Sarrace.	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vulsi.	Anni

& Domitiano. Gislenus Cellensis/ Madelgarius dux qui & Vicentius Altimontẽsis & Sonegẽsis/ eiusq; cõiũx Vualdetrudis Castrilocẽsis/ sororq; Vualdetrudis Aldegũdis Melbodiẽsis: & Trudo etiã Hasbaniensis in tironẽ Christi adolescebat. Preter hos & alij multi de Anglia vel Scotia in Gallijs pegrinãtes: verbũ dei seminabãt/ multũq; fructũ deo faciebant/ scilicet Etto/ Bertuinus/ Eloquius. Cenobiũ Floriacense a Leodeboldo abbate fũdat̃: & nõ multo post corpus sã̃cti Bñdicti abbatis ab Agilulfo monacho a castro Cassino delatũ/ illuc trãsportatur. Corpus vero sororis eius sanctæ Scolasticæ: Cynoniãnis transfertur. Rodoaldo Longobardorũ rege pempto: Ariperth regnat annis nouem.

			Ariperth			
	5	7	1	12	8	652

Constantinus iperator a Paulo Cõstantinopolitano deceptus: exposuit typũ cõtra fidẽ catholicã. nec vnã nec duas volũtates aut opationes in Christo diffiniẽs esse cõfitendas: quasi nichil velle vel opari credẽdus sit Christus. Ob hoc Martinus papa cõgregata Rhomę 105 epõrũ synodo/ anathematizauit hęreticos epõs Cyrũ/ Sergiũ/ Pirrhũ/ Paulũ quoq; p̃sentis psecutionis incentorẽ eccl̃iam opta & occulta infestatiõe vexantẽ. Sigebertus rex Hildebertũ filiũ Grimoaldi maioris domus/ adoptat in filiũ & in regnum.

10	6	8	2	13	9	653

Constantinus iperator misso Exarcho ad Italiã: ipugnat dei ecclesiã. Iudocus regis Britonũ fili9 spreto regno & mũdo pegrinus & hęremita in pago Pontiuo requieuit in Christo.

11	7	9	3	14	10	654

Ignis de celo cecidit: & timor magnus sup hoies venit/ pestilẽtiaq; grauissima trib9 æstiuis mẽsibus grassata est: cũctis visibiliter apparente bonũ & malũ angelũ noctu ciuitatẽ circuire. & quotiẽs iussu boni angeli malus angelus venabulo quod manu ferre videbatur: ostium cuiusq; domus pcussisset/ tot ex eadem domo sequenti die interibant.

Rhomañ.	Sarrace.	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vulsi.	Añ. do

Hoc tēpore sanctus Foillanus Fossensis martyrizatur.

[illegible]	8	[illegible]	4	15	11	655

Sarraceni capta Rhodo famosum eius Colossū euerterūt: ex cuius ęre nōgenti cameli onerati sunt.

13	9	11	5	16	12	656

Cōstātin⁹ iperator Sarracenis nauali pugna cōgressus: ignominiose vicitur. Sigebertus rex Austrasiorū moritur: Dagoberto filio suo admodū paruulo fidei Grimoaldi cōmendato/ vt in regnū eius auxilio promoueatur.

Osuuij rex Nordanibrorum facto deo cœli voto: Pēdę Merciorū regi cōcurrit/ cū exercitu nō multo. & iter nimiā Merciorū stragē/ ipm regē Pēdā pimit: gentēq; Merciorū ad Christū cōuerti fecit/ Pictosq; regno Anglorū subdidit.

14	10	12	6	17	13	[illegible]

Olimpius Exarchus ad regendā Italiā ab iperatore Cōstātino missus: & Martinū papā occidere iussus/ cū aliter nō posset/ tractauit vt iter missarū solēnia cū sibi ipse papa sanctā cōmunionē porrigeret: illum spatarius suus pimeret. sed spatarius hora sanctæ cōmuniōis papā nullo modo videre potuit. Exarchus vero paulopost in Sicilia a Sarracenis turpiter victus: turpi⁹ periit. Grimoaldus maior domus/ dño suo Dagoberto Sigeberti filio attonso per Didonē Pictauēsem epm in Scotiā directo: Hildebertū filiū suū facit Austrasiorū regē.

Hothmen Ammira Sarracenorū pempto: Muhamas ex Ammireo Ammiras factus principatur annis 25.

[illegible]	1	13	7	18	14	6[illegible]

Franci dolētes sup infidelitate Grimoaldi cōtra filiū Sigeberti/ captū eū p̄sentāt Parisi⁹ iudicio Clodouei: quē Clodoueus viculatū amara in carcere fecit morte cōsumi: filiūq; suū iuniorē Hildericū regē fecit Austrasiorū.

Obiit Itta mater sanctæ Gertrudis. Theodardo epo martyrizato: sctūs Lābertus filius Apri comitis/ epatū Traiectēsē illustrat glia nobilitatis & gra sctitatis.

Atrebatis dū corpus sancti Vedasti transfertur ab Auberto epo: psentibus Lamberto Tūgrensi/ & Au-

Rhomañ.	Sarrace.	Francorū	Longobard.	Anglorū	Vuisi.	Añ. d.

domaro Teruanēsi/aliisq; sanctis epis & abbatibus: Audomarus qui prę senio cęcus erat/dū p̄cib⁹ p̄sentiū eporū & meritis sancti Vedasti illuminatus esset: egre ferēs se liberatū esse a cęcitate quam pro salute sua sibi a deo imissā esse gaudebat/rursus ad votū suū excęcat⁹ est.

16	2	14	8	16	15	659

¶ Martino papa pro cōfessione fidei iussu Cōstantini exiliato ibiq; defuncto: Eugeni⁹ 73/Rhomanę eccl'ię p̄sidet. — Eugeni⁹.pp.

¶ Constantinus Sclauiam sibi subigit.

17	3	15	9	20	16	660

¶ Muhamas Sarracenorū Ammiras cū Cōstātino iperatore firmat pactū: vt Sarraceni Rhomanis soluāt tributū scilicet per singulos dies nūmismata mille/& seruū & equū. ¶ Clodoueus rex/corpus sācti Dionysii Parisiēsis discooperiēs/minus religiose licet cupide: os brachii eius fregit/et rapuit: moxq; in amētiā ppetuā incidit. ¶ Ariperth Longobardorū rege defuncto/Godebert⁹ & Bertarith filii eius ānū agūt: nō tā in regno cōponēdo q̄ de regno cōtendēdo.

Godebertus et Bertarith

18	4	16	1	21	17	661

¶ Vitalianus 74: Rhomanę ecclesiæ pręsidet. — Vitalian⁹.pp.

¶ Obiit sanctus Amandus Elnonensis. ¶ Cōstantinus iperator/Theodosiū fratrē suū occidit. ¶ Grimoaldus dux Taurinaciū Godebertū filiū Ariperth regis Lōgobardorum dolo perimit & eius regnū arripit / sororēq; Godeberti vxorē ducit: regnauitq; nouē ānis. ¶ Sanctus Niuardus Remēsis archiep̄us/& Reolus successor eius/Berchariꝰ quoq; martyr qui fuit abbas primus Autiuillarēsiū. Sancta etiā Bertha martyr & abbatissa/sanctitate clarent in Gallia.

19	5	17	2	22	18	662

¶ Cōstantinus iperator Italiā petit: multasq; Longobardoꝝ vrbes capit. Beneuētū obsidet: ibiq; Grimoaldus rex exercitum eius grauiter atterit. ¶ Clodoueus rex Francorū obit: & Lotharius filius eius succedit/& quatuor annis regnat. Huius maior domus post Erchanoaldū/fuit Ebroinus.

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.

Abhinc Francorũ regibus a solita fortitudine & scientia degenerantibus: regni potentia disponebatur per maiores domus/regibus solo noie regnantibus. quibus moris erat principari quidẽ secundũ genus/& nil agere vel disponere q̃ irrationabiliter edere & bibere: domiq; morari/ & calẽdis Maij p̄sidere corã tota gẽte: & salutare/& salutari. obsequia & dona accipere/& rependere: & sic secum vsq; ad alium Maiũ pmanere. Baltildis regina mater Lotharij: Corbeiæ & Calæ monasteria deo cõstruxit.

Lotharius

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.
20	6	1	3	23	19	663

Constantinus iperator imperiũ in vrbẽ Rhomã transferre nititur: sed a Constantinopolitanis ei resistitur.

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.
21	7	2	4	24	20	664

Constantinus iperator Rhomã venit: de qua oibus pene quæ ad ornatũ vrbis erãt ablatis/ad Siciliã vadit.

In Anglia inter Anglos & Scotos magna de obseruatione pasche fit disceptatio: mediãte Osuuij rege glorioso/qui etiã assensit anglis pascha celebrantibus more Rhomano.

Obijt sancta Gertrudis Niuellensis.

Sisenando Vuisigothorum rege mortuo: regnat Chuitilan annis sedecim.

Chuitilan

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.
22	8	3	5	25	1	665

Obijt sanctus Eligius Nouiomensis epus.

Carcõbertus rex Anglorũ obit: & filius ei9 Egbertus regnat post eũ ãnis octo.

Egbertus

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.
23	9	4	6	1	2	666

Lotharius rex Frãcorum moritur: & Theodericus frater eius ab Ebroino maiore domus in regnũ sublimat.

Theodericus

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Anni dñi.
24	10	1	7	2	3	667

Theodericus rex ,ppter insolentiã Ebroini a Francis repudiatur & Frater eius Hildericus qui ĩ Austria regnabat a cunctis ad regnandũ euocatur. Porro Theodericus & Ebroinus tonsorãtur & Theodericus Parisi9 in cenobio sancti Dionisij/Ebroinus in Luxouio re=

Rhomanõ. | Persarũ | Francorũ | Longobard. | Anglorũ | Vuisi. | Anni

legantur/ Hilderici maior domus erat Vulfradus.
Hic in prochia Virdunẽsi sup Mosam cenobiũ sancti
Michaelis archangeli fundauit.

Hildericus

25 | 11 | 1 | 8 | 3 | 4 | 668

Theodorus Archieps & Adrianus abbas/a Vitaliano pa=
pa:in Angliam dirigũtur.

26 | 12 | 2 | 9 | 4 | 5 | 669

Constantinus iperator qui & Cõstans oibus suis exosus:
Syracusis a suis in balneo est occisus.
Cõstantis filius Cõstantinus/ post patrẽ iperat ãnis 17.
Constantinus | Mirius quidã i Sicilia tyrãnidẽ meditatus: mox extiguit.

1 | 13 | 3 | 10 | 5 | 6 | 670

Adeodatus pp. | Adeodatus 75:Romanę ecclesię pręsidet.
Osuui Nordanĩbrorũ rege defuncto: Egfridus filius
eius regnat ãnis 15. Grimoaldus rex Longobar=
dorũ cũ nono die post flebotomũ accepto arcu colũbã pcu=
tere nisus esset: vena brachij eius dirupta est/et supponẽti=
bus ei medicis venenata medicamina : defunctus est. At
Pertharith filius Ariperth regis/ diuinitus a pegrinatiõe re=
uocatus & a Lõgobardis in regno relocatus: regnat annis
decem & septem. Hoc tempore claruit sanctus Preiectus
Auernẽsis ciuis & eps:qui etiã martyrizatus est ab ipius vr=
bis primoribus in vltionẽ Hectoris Massiliensiũ patricij ab
Hilderico Frãcorũ rege perẽpti/ ppter iniustitias Auernẽsi ec=
clesiæ ab eo illatas. In territorio Cameracensi virgo dei
Maxelendis pro voto virginitatis Harduinũ amatorẽ suũ
fugiens:ab eo martyrizatur. Qui mox excęcatus:post trien=
nium ab ea illuminatur.

Pertarith

2 | 14 | 4 | 1 | 6 | 7 | 671

Cõstantinus iperator fratres suos habẽs suspectos/ne cõre
gnarent:nasos eorũ abscidit. Hoc tẽpore quidã in Britã=
nia a morte resurgens/multa quæ vidit de locis pœnarũ &
purgatorij ignis loco:enarrauit.

3 | 15 | 5 | 2 | 7 | 8 | 672

Sarraceni Siciliã inuadũt:& oibus direptis Alexãdriam
redeũt. Amatus eps Senonẽsis a rege Theoderico graui &
irreuocabili diu exilio:tribulatur.

Rhomanõ.	Persarũ	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vuisi.	Añ. do
4	16	6	3	8	9	673

Egberth rex Anglorũ obijt. Cui Lothere frater eius succedẽs: regnauit ãnis 12. Yris apparuit in cœlo mense Martio: & tremuit oĩs caro: ita vt oẽs dicerẽt/ ꝙ cõsumatio esset.

5	17	7	4	1	10	674

Theodorus in Anglia synodo habita/ cõstituit multa ecclię vtilia. Hic Theodorus scripsit pœnitẽtialẽ librũ mirabili & cauta discretiõe: distinguẽs modũ singularũ culparũ.

6	18	8	5	2	11	675

Stolus Sarracenorũ cõtra Cõstãtinopolim applicuit. Qui dũ ꝑ aliquot ãnos Christianis ianiter cõcurrissent: in redeũdo ex multa ꝑte dimersi interierũt.
Caduuallõe Britonũ rege mortuo/ successit Cadualadrus: qui cũ 12 ãnis regnasset/ infirmatus est. Et regibus Anglorũ resistere nõ sufficiẽs: secessit in minorẽ Britãniã. Sed & cęteri Britones inter se discordantes: cũ etiã mortalitas eorũ gentẽ cõsumeret/ necessitate cõpulsi: i diuersas terrarũ ꝑtes migrauerũt.

7	19	9	6	3	12	676

Sarracenis & Arabibus cũ Rhomanorũ exercitu cõgressis occidũtur Sarracenorum 30 milia. Hildericus rex leuitate morũ suorũ: accẽdit in se odia Francorũ. Sanctus Leodegarius Augustudunẽsis eꝑus/ ab eo in Luxouio retruditur.
In Italia tantę pluuię & tonitrua fuerũt: quales nulla ętas hoim mẽorat. vt etiã hoies & peculia fulgure ĩterirẽt. Et nisi ꝑ lętanias quas quotidie faciebãt/ dñs esset ꝓpiciatus: nõ potuissent hoies triturare/ vel in horreis frumẽta retũdere. intãtũ vt ex ipsis pluuijs denuo legumina renascerẽtur & ad maturitatem deuenirent.

8	20	10	7	4	13	677

Donus Rhomanę ecclię 76: ꝑsidet. Ab Augusto ꝑ tres mẽses stella radijs cœlos penetrãs/ a ꝑte oriẽtis a gallicãtu vsq; in mane apparebat: & maxima mortalitas a parte oriẽtis subsequuta est. Donus pp.

9	21	11	8	5	14	678

Balinicus architectus ab Heliopoli Syrię ad Rhomanos cõfugit: ignemq; marinum adinuenit. quo vsi Rhomani naues Sarracenorum exusserunt: & vna cũ animabus

Rhomañ.	Sarrace.	Francorũ	Lngobard.	Anglorũ	Vuisi.	Ãn.do.

prorsus incenderũt & ita victoria potiti sunt.

10	22	12	9	6	15	679

Agato.pp. ¶ Agato Rhomanę ecclesię 77: pręsidet.

¶ Inter Rhomanos & Sarracenos in 30 ãnos pax est confirmata Vt Sarraceni Rhomanis auri libras tria milia/ & viros captiuos quinquaginta/ & equos nobiles quinquaginta annuatim soluerent.

¶ Bodilo Francus quẽ Hildericus ligatum ad stipitẽ cedi p̄ceperat Hildericũ in venatiõe exceptũ cũ Blitilde vxore eius pregnãte interficit & Theodericus regno restituitur. ¶ Leudesius fili⁹ Erchonoaldi cõsilio Leodegari ep̄i a Luxouio reuocati/ aliorumq; principũ maior domus cõstituitur.

Theodericus

11	23	1	10	7	16	680

¶ Ebroinus a Luxouio egressus vires resumit/ insidiatores suos p̄mit/ sup Theodericũ regẽ irruit/ Thesauros eius & ecc̄lae diripit Leudesiũ maiorẽ domus pemit. Clodoueũ quẽdã fingẽs esse filiũ Lotharij regis/ regẽ sibi facit ad eius sacramentũ quos potest pœnis/ minis & blandimentis impellit.

¶ Agato papa suscepit diuallẽ iussionẽ principũ vt suggessit per quã releuata est q̃titas quæ erat solita dari pro ordiatiõe pontificis faciẽda: sic tamẽ vt si cõtigerit post eius transitum electionẽ fieri nõ debeat ordinari qui electus fuerit nisi pri⁹ decretũ gñale introducatur in regiã vrbẽ secundũ antiquã cõsuetudinẽ vt cũ eorũ scientia & iussione debeat ordinatio p̄uenire. ¶ Chintilano rege defũcto Tolgan filius eius adhuc puer in regno Vuisigothorũ succedẽs: regnauit ãnis 4.

¶ Gens Bulgarorũ quę & ipsa a Scithia egrediẽs passim debachabatur p Trachiã Bathaia duce grassatur: quibus Cõstantini ĩperatoris occurrẽs exercitus ab eis turpiter fugatus grauiter est attritus & adeo per Rhomanã rẽpublicã eorũ inualuit excursus vt ĩpator facta pace ãnua pacta eis p̄bere sit coactus. ¶ Ab hinc igitur regnũ Bulgarorũ ãnotandũ est: quorũ rex Bathaias erat.

¶ Regnum Burgarorum.

Rhõa.	Sarra.	Francorũ	Lõgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulgarorũ	Ãn. do
12	24	2	11	8	1	1	681

¶ Sexta synodus vniuersalis Cõstãtinopoli cõgregat in qua Georgius Cõstãtinopolitanus eps ab errore Monothelitarũ reuocat. ¶ Macharius vero Anthiochen9 & cũcti duas volũtates & opationes in vnã Christi psonã negãtes anathematizãtur. ¶ In hac synodo fuerũt epi 289.

13	25	3	12	9	2	2	682

¶ Sanctus Leodegarius Augustudunẽsis eps ab Ebroino capitur et cum fratre suo Gerino grauiter affligitur: Gerinus non multo post lapidibus obruitur. ¶ In Italia tribus estatis mẽsibus grauissima hominũ mortalitas facta est.

¶ Muhamas Sarracenorũ Ammiras moritur post quẽ Girith filius eius tribus annis principatur.

14	1	4	13	10	3	3	683

¶ In Anglia claret Ediltrudis regina quæ tribus nupta viris virgo pmansit/cui9 mortuę corpus post vndeci sepulturę suę ãnos incorruptũ inuentum est.

15	2	5	14	11	4	4	684

¶ Leo Iunior 78: Rhomanæ ecclesię pręsidet. ¶ Leo papa.

¶ Rauẽnas ecclesia censura iperatoris sub ordinatiõe sedis apostolicę restituta est/scilicet vt qui in ea electus fuerit eps in vrbẽ Rhomanã veniat ordinãdus. ¶ Egfridus rex innoxiam Hiberniæ gentem grauiter depopulatur.

¶ Tolgane a Vuisigothis ,pter pueritię leuitatẽ reprobato & in clericũ tonsorato Thintasindus regnat post eũ ãnis 20.

16	3	6	15	12	1	5	685

¶ Benedictus Rhomanę ecclesię 79: pręsidet. ¶ Benedictus pp.

¶ Girith mortuo: Marhuã principatur Sarracenis ãno vno.

¶ Theodericus rex Ebroinũ in gratiã recipit/eiusq; consilio synodũ epõrũ cogit & in hac multos eorũ ex sentẽtia Ebroini epatu priuat aliquos etiã eorũ irreuocabili exilio dãnat sub tam procelloso domesticæ persecutionis tumultu.

¶ Sanctus etiã Lãbertus a Traiectẽsi amotus epatu in cenobio stabulaus monachice quietis expetit portũ: ibiq; per septem annos habitauit secum.

Rhoman.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	Añ. d.

Sanctus Leodegarius diu ab Ebroino tormētatus: post famem & carceris squalorē/ post oculorū euulsionē/ post plantarū cōcisionē/ & post linguę & labiorū excisionē/ tandē cōsumauit martyriū per capitis abscisionem. Ansegisus pater Pipini a Gūduino pimitur: quē inuētum & nutritū de sacro fonte susceperat/ & ad maximos militię honores pueexerat. Lothere rex Anglorū moritur: & Egfridus rex Nordanimbrorū a Pictis pimitur. Picti/ Scoti/ & Britones: Anglos nimis perimunt/ & libertate quā olim p Anglos pdiderant recepta: multā Anglię partē inuadūt. Post Lothere regnauit Edrich ānis duobus. Egfrido vero succedēs frater eius Alfridus: regnauit ānis 19. Sanctus Amatus a Theodorico rege cōsilio Ebroini/ exiliatur. Sanctus Quilianus Scotus Vuitiburgēsis ep̄us claret.

	Marhuan			Alfridus			
17	1	7	16	1	2	6	686

Ioānes pp. — Ioānes Rhōanę eccl'ię 80: pręsidet. Begga relicta Ansegisi se & sua deo mācipat & monasteriū Andēnense fundat. Constantino imperatore mortuo: Iustinianus filius eius īperat ānis 10. Sarracenis principat Habdalan āno vno.

Iustinianus	habdalan						
1	1	8	17	2	3	7	687

Conon pp. — Conon Rhomanę eccl'ię 81: p̄sidet. Sanctus Cuthbertus Anglorū ep̄us obijt. Habdimelech Ammiras principatur Sarracenis ānis 22. Inter Iustinianū & Habdimelech pax cōuenit vt soluāt Sarraceni Rhomanis mille nūmismata & seruū & equum singulis diebus. Vulfrado maiore domus mortuo Pipinus filius Ansegisi principatur in Austria cum duce Martino. Quibus cōgressus Ebroinus victoria potitur: Martinus fugiens ab Ebroino pimitur. Pertharith Longobardorū rege mortuo: Cuniperth filius eius regnat annis 12. Edrich Anglorū rege mortuo/ externi reges gētiū regnū Anglię dispdūt & discindūt ānis 4.

	Habdimelech		Cunperth				
2	1	9	1	1	4	8	688

Sergius pp. — Sergius Rhomanę eccl'ię 82: p̄sidet. Hic in sacrario sancti Petri portionē magnā dn̄icæ crucis īuenit. Cōsequētia missam celebrandi iam ad integrum cōposita ab

Rhomañ. | Sarraceñ. | Franc. | Lõgobar. | Anglo. | Vuiſi. | Bulg. | Auaro

apoſtolis & apoſtolicis viris. Epiſtolas quippe & euã= gelia recitabat eccleſia ex antiquorũ traditione: quæ digeſta ſunt in libro qui appellatur comes: quẽ ad Cõ= ſtantinum Hieronymus ſcripſiſſe dicitur.

Alexander autẽ ſextus papa qui inſtituit aquam benedici & aſpergi: qui & inſtituit oleum ſingulis annis benedici ab ẽpo & vetus ꝓpter nouitatẽ ſacra= menti incendi. Hic iſeruit memoriã dñicæ paſſionis ad cõſecrationẽ euchariſtiæ. Et ſicut de latere cruci= fixi Chriſti IHESV effluxit ſãguis & aqua: ita aquã vino miſceri in ipſa conſecratione inſtituit, nec vinũ ſine aqua: nec aquã ſine vino/ offerri debere decernẽs.

Sixtus primus/ papa 7: hymnum ſanctus ſanctus ſanctus dominus deus ſabaoth. Theleſphorus octa= uus papa/ qui quadrageſimæ ieiuniũ ſeptẽ ebdoma= dib⁹ ante paſcha iſtituit: hymnũ angelicũ Gloria in excelſis addidit. Damaſus 15 papa/ Credo in vnũ deũ ſolẽnibus diebus cãtari inſtituit: ex decreto ſan= ctæ ſecũdæ vniuerſalis ſynodi a centũ quinquagita ẽpis Cõſtantinopoli celebratę.

Celeſtinus 41 papa/ introitus/ gradalia/ offertoria et cõmuniones/ ex pſalmis modulari antiphonatim inſtituit.

Gelaſius 47 papa/ collectas & pręfationes com= poſuit.

Gregorius 42 papa/ Kyrieleyſon/ & alleluya ex= tra quinquageſimã: & orationẽ dominicã per quam ſolam apoſtoli conſecrabant poſt canonem cõſecra= tionis addidit.

Ad hæc omnia hic Sergius hoc vltimũ addidit: vt inter cõmunicandũ Agnus dei a clero cantetur. Cõ= ſtituit etiam vt in annũciatione domini/ in feſtiui= tate quæ dicitur ypapanthi domini/ in natiuitate/ & aſſumptione ſanctæ Mariæ: exeant letaniæ. Hic corpus primi Leonis papæ: diuina reuelatione tranſpoſuit.

Innocẽtia & meritũ ſãcti Leodegarij multis miraculis de=

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lõgobar.	Anglo.	Vuisſ.	Bulg.	Anni dñi.

claratur. Imperator pacẽ cũ Sarracenis factã ſoluẽs mala eis intulit & peiora ab eis ptulit. Ebroinũ maiorẽ domus Neuſtriæ Francos inſolenter opprimẽtẽ Ermẽfridus pemit & ad Pipinũ cõfugit. Vuaratho pro Ebroino maior domus ſtatuitur.

3	2	10	2	2	5	9	689

Iuſtinian9 pacẽ cũ Bulgarib9 pactã ſoluit/ eiſq; cõcurrẽs prio vicit poſt ab eis exceptus vix euaſit. Cadualadrus rex Britonũ diuino inſtinctu & ſuorũ conſilio reuocatus ab eo propoſito quo Angliã repetere diſponebat Rhomã adijt ibiq; non multo poſt vitã finiuit. Cuius ſucceſſores poſtmodũ regibus Anglorũ multis ãnis multa ꝑlia intulerũt: ſed tamẽ monarchiã Anglię recuperare ſibi non potuerũt.

Inter Pipinũ & Giſlemarũ filiũ Vuarathonis apud Naulnucũ caſtrũ pugna cõmittitur. Nec multo poſt Giſlemaro diuinitus punito Vuarathone quoq; mortuo Bertharius gener Vuarathonis fit maior domus regię.

4	3	11	3	3	6	10	690

Franci Berthario auerſi affectãt per obſides amicitiã Pipini/ eumq; inſtigant contra principatũ Berharij.

Sanctus Audoenus Rothomagẽſis eps: ſanctus Amatus/ Theodorus archiepus Anglorum/ obierunt.

5	4	12	4	4	7	11	691

Theodericus rex cũ Berthario & Pipino cõgreſſus vincitur/ Bertharius a ſuis pimitur. Theodericus rex a Pipino capitur.

Pipinus ſibi Neuſtriam ſubiugat & ſub Theoderico ſolus toti regno principãdo ſtatum rerum meliorat. Sanctũ quoq; Lambertũ in Traiectenſi pręſulatu relocat.

Vuicred filius Egberti regis/ religione & induſtria cõfortatus gentẽ Anglorũ ab oppreſſione exterorũ liberat & 36 annis regnat. Sanctus Remaclus obijt.

				Vuitred			
6	5	13	5	1	8	12	692

Alahis dux fatigato Cuniperth regnum Longobardorũ arripit: cui Cuniperth bello cõgreſſus eum pimit regnũq; recipit.

Vuilebrodus cũ ſocijs duodecim veniens ab Anglia: ſanctitate claret in Gallia. Sanctus Vuandregiſillus qui & Vuando Anſegiſi maioris domus ex Vualchiſo fratre nepos

¶ Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	Añ.do
hoc tēpore claruit: qui cenobia Fiscānū & Fontinellam deo construxit.							
7	6	14	6	2	9	13	693
¶ Theodericus rex francorū obijt. ¶ Clodoueus filius eius regnat post eū ānis 4. ¶ Sarraceni Rhomanos grauissimo bello atterūt. ¶ Eualdus albus & Eualdus niger p̄sbyteri/ veniētes ab Anglia: martyrizātur ī Gallia. et iussu Pipini sepeliūtur in Agripinēsi Colonia.							
8	7	Clodoueus 1	7	3	10	14	694
¶ Pipinus Radbodū ducē Frisonū bello vicit: & Vuilebrodū genti illi ad p̄dicādū dirigit. ¶ Quilliani Vultiburgēsis ep̄i/ discipulus Arnual/ Adananus abbas/ Adelinus/ & Vuilfridus ep̄i: clarent in Gallia.							
9	8		8	4	11	15	695
¶ Iustinianus īperator sanctā sextā synodū infirmare nititur: & Sergiū papā in hoc sibi resistentē/ ecclesia deturbare frustra molitur. ¶ Defectio solis facta est hora diei tertia: ita vt quędā stellæ clare parerent.							
10	9	[illegible]	9	5	12	16	696
¶ Leo Patricius Iustinianū regno priuat: cūq; naso & lingua truncatū exilio relegat. ¶ Beda venerabilis p̄sbyter & monachus clarēs in Anglia: tricesimū ætatis ānū agit. & reliquū tēpus vitæ legendo/ tractando/ & exponendo sanctā scripturā vtiliter exigit.							
Leo 1	10	4	10	6	13	17	697
¶ Mortuo Clodoueo/ Hildebertus frater eius regnat post eū annis 18. ¶ Vuilebrodus a Sergio papa Clemens agnoīatus/ & ad p̄dicandū genti Frisonū ep̄s cōsecratus: ex dono Pipini principis sedē ep̄alē statuit/ in loco Vultabuch dicto/ qui nūc Vultraiectū dicit̄ a noīe gētis Vultarū & traiecto cōpositū quasi Vultarū opidū. Nā traiectū lingua Gallica opidum dicitur. ¶ Apud Vuirzibuch castrū Ostrofrācię sāctus Quillianus cū discipulis suis Dolomāno & Tholmāno clam martyrizatur/ a Geilana vxore Gothberti principis Vuirziburgensium/ quę timebat separari a viro							

Rhoman.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	Anno

suo: arguēte eū Quilliano ꝙ eā vxorē quondā fratris eius/ etiā ipse vxorē haberet. Quorū mors cū diu oēs lateret: Geillana & pcussoribus martyrū a demonio arreptis/ eorum cōfessione diuulgata est.

[illegible]

2	11	1	11	7	14	18	698

¶ Sanctus Vrsinarius p interuentū Hildulfi pricipis: Lobiēse cenobiū a Pipino principe ad regendū suscepit.

¶ Synodus Aquileiæ facta/ quintā vniuersalē synodū a Iustiniano iperatore & Vigilio papa Cōstantinopoli celebratā suscipe diffidit: quā Sergius papa salubriter redarguit/ & ad cōcordiā reducit.

¶ Sanctus Lābertus Pipinū principē increpare ausus: ꝙ pelicem alpiadē Plectrudi legitime vxori suæ supduxerit: a Dodone fratre ipius Alpiadis Leodij martyrizať/ & Traiecti tumulať. eiqꝫ sanctus Hucbertus eps subrogatur. ¶ Sācta Berga mater Pipini ad dn̄m trāsit. ¶ Absimarus qui & Tyberius Leone ab iperio pulso/ eiqꝫ naso abscisso & in custodia retruso: imperat annis septem.

Absimarus

1	12	2	12	8	15	19	699

¶ Drogo filius Pipini dux Campaniensiū moritur.

¶ Grimoaldus frater eius a patre Pipino in aula Hildeberti regis maior domus statuitur: eiqꝫ filia Rhatodi Frisonū ducis in vxorem despondetur.

¶ Mortuo Cuniperth Longobardorū rege: Linthperth filius eius puer in regnū succedit Ansprandū habens tutorē. ¶ Dodo interfector sancti Lamberti pessimo languore cruciatur/ a vermibus cōsumiť: & ob intolerantiā fetoris in Mosam fluuiū dimergitur: oēsq; huius culpæ cōplices/ infra annū diuinitus puniūtur. Percussor vero sancti martyris fratri suo cōgressus/ alter ab altero perimitur.

[illegible]

2	13	3	1	9	16	20	7[illegible]

¶ Rhomani puagātes Syriā/ perimūt ducēta milia Sarracenorū. ¶ Regūbertus dux Taurinensiū Ansprandū tutorē regis Linthperthi bello supat: & āno vno regnat.

Rhomanorum	Sarrace.	Franc.	Longobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	An. do.
Terbellis Bulgaribus dominatur.							
3	14	4	1	10	17	1	701
Mortuo Regũberto / Ariperth filius eius Anſprãdo in congreſſu victo Linthperthũ regẽ capit & pimit. Anſprãdũ in Baioariã fugere cõpellit: filiũq; eius iuniorem Linthprãdũ ad patrẽ fugere pmittit / & ãnis nouẽ regnat. Chinthaſindus ſenio cõfectus regnũ Vuiſigothorum dimittit: regnatq; poſt eũ filius eius Flauius Recinſundus.							
4	15	5	1	11	1	2	702
Ioãnes Rhomanę eccleſię 83: præſidet. Iuſtinianus de exilio fugiẽs / ad Caianũ regẽ Anarorũ ſe cõtulit.							Ioãnes pp.
5	16	6	2	12	2	3	703
Sanctus Bñdictus abbas Anglorũ obijt. Caianus pecunia correptus a Leone iperatore: cũ vellet Iuſtinianũ ei pdere / Iuſtinianus ab eo ad Therbellẽ regem Bulgarorũ fugit.							
6	17	7	3	13	3	4	704
Ioãnes Rhomanę eccleſię 84: pſidet. Alfrido Nordanibrorũ rege mortuo / Oſredus regnat ãnis 12.							Ioãnes pp.
7	18	8	4	14	4	5	705
Iuſtinianus auxilio Therbellis Bulgarorũ regis iperiũ recipit / Leoneq; & Tyberiũ vſurpatores iperij in medio circi iugulat. Callinicũ patriarchã excęcatũ exiliat & in aduerſarios tãtã vltionẽ exercet vt quotiẽs a naſo ſibi abſciſo defluentẽ reumatis guttã detergeret: pene totiẽs aliquẽ ex his qui cõtra eũ cõſpirauerãt / iugulari pcipere. Impauit ergo ſcđo ãnis 7.							
1	19	9	5	15	5	6	706
Siſinnius Rhõanę eccľię 85: pſidet. Sclaui Italiã infeſtãt. Conſtãtinus Rhomanæ eccleſiæ 86: pręſidet.							Siſinnius pp. Conſtantinus pp.
2	20	10	6	16	6	7	707
Choreth & Opha reges Anglorũ Rhomam veniũt: ibiq; in monachis attonſi / regi regũ militauerũt.							
3	21	11	7	17	7	8	708
Iuſtinianus iperator pacẽ cũ Bulgaribus factã ſoluit: eiſq; congreſſus vix euaſit.							

Rhomanorum.	Sarrace.	Franc.	Lõgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	Añ.do
4	22	12	8	18	8	9	709

Picti & Scoti catholicũ paschalis obseruãtię ritũ suscipiũt.

Habdimelech Ammiras Sarracenorũ morit: post quem Vlid annis septẽ principatur.

Childeberto monarchiã regni Francorũ tenente: archãgelus Michael apparens Autberto Abrincatẽsi epo/monuit semel & iterũ vt in loco maris qui ꝓpter eminentiã sui tumba vocatur/fundaret ecc͞liam in memoriã sui. volẽtis talẽ venerationẽ exhiberi sibi in pelago: qualis exibetur sibi in mõte Gargano. Interim taurus a Leone furtim raptus: in illo loco religatur. Vnde epus tertio admonitus vt illo in loco fundamentũ iaceret: vbi taurũ religatũ iueniret: et sicut eũ terrã pedibus ꝓtriuisse videret/sic ecclesię ambitũ duceret. Ecclesiã in honore sancti Michaelis cõstituit. & ex illo tẽpore sicut in mõte Gargano: ita etiã illo in loco quod modo dicit in periculo maris veneratio archangeli frequentari cœpit.

Adrianus abbas Anglorum obijt.

Vlid

5	1	13	9	19	9	10	710

Iustinianus ĩperator fidẽ orthodoxã ãplexus: Cõstantinũ papã ad se Cõstantinopoli inuitat/eũq; vententẽ & redeuntẽ gloria apostolico digna honorat.

Sanctus Hucbertus cœlitus ãmonitus corpus sancti Lamberti a Traiecto Leodiũ cũ magna miraculorum gloria refert/ sedẽq; epalem in eandẽ vrbem transfert. Ansprãdus cum Baioarijs Italiã repetit cum Ariperth cõfligit/eoq; fugiente & in fluuiũ dimerso regnũ Longobardorũ recipit.

Ansprando post tres menses mortuo Lintprandus filius eius regnat annis 32.

Lintprandus

6	2	14	1	20	10	11	711

Sancta Oda vxor Boggis ducis Aquitanorũ: sanctitate claret in Gallia/quæ ecclesias dei sua ditauit munificentia & moriens in Leodiceñ. quieuit parrochia.

7	3	15	2	21	11	12	712

Philippicus qui & Bardanius Iustinianũ ĩperatorẽ fugu=

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vuisi.	Bulg.	Añ. do

lat & post eū ānis duobus regnat.

¶ Cōstantin⁹ papa/populusq; Rhoman⁹ nomē/litteras & figurā Philippici hæretici iperatoris suscipere respuit.

Philippicus

1	4	16	3	22	12	13	713

¶ Grimoaldus maior domus Leodiij āte altare sancti Lāberti orās a Rangario satellite Rabodi ducis Frisonū pimitur: & Theodoaldus filius Drogonis ab auo suo Pipino maior domus statuitur.

¶ Sanctus Vrsinarus eps & abbas Lobiēsis cenobij obijt: eiq; sanctus Erminus succedit.

2	5	17	4	23	13	14	714

¶ Gregorius Rhomanę ecclesiæ 87: pręsidet. Hic constituit vt tēpore quadragesimę/quinta feria/ieiuniū & celebritas missarū fieret in ecclesia: qđ nō fiebat ātea. — Gregori⁹ pp.

¶ Arthemius qui & Anastasius/Philippicum priuās iperio & oculis: iperat ānis duobus.

¶ Petronax ciuis Brixianus diuino instinctu & Gregorij papę animatus hortatu: cenobiū sancti Benedicti apud castrū Cassinū nobiliter reędificat. & sub regimine suo multos ad regulariter seruiendū deo aggregat: expletis plus centū decē ānis/ex quo a Lōgobardis desolatum fuerat.

¶ Pipinus priceps obiit: et filiū suū ex Alpiade Carolū/Tutidem siue Martellū cognomento: pricipatus sui hęredem reliquit. ¶ Plectrudis relicta Pipini/Carolū priuignū suū captū in Colonia mācipat: & cum nepote suo Theodealdo maiore domus principatū regni vsurpat.

Anastasius

1	6	18	5	24	14	15	715

¶ Mortuo Hildeberto Francorū rege/Clodoueus filius eius regnat ānis 4. ¶ Frāci cōtra Theodoaldū dānoso bello vtriq; cōfligūt: eoq; victo Ragīfredū maiorē dom⁹ Chilpericū regē statuūt. ¶ Carolus de custodia nouercæ diuino nutu eripitur: moxq; pricipatū suū de manu Raginfredi extorquere nititur. primoq; Rathodū ducem Frisonū Raginfredo solatiantē aggressus: multū exercitus dānū cōsequitur. ¶ Sanctus Egidius ve-

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vulsi.	Bulg.	Anni

niens a Gręcia/sanctitate claret in prouincia.

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vulsi.	Bulg.	Anni
2	7	1	6	25	15	16	716

Theodosius Anastasiū de iperio deponēs/ eūq; p̄sbyterū ordinās: iperat āno vno. Qui cū fuisset iers & ydiota/& publicorū negociorū exactor vi cōpulsus est ab exercitu iperiū assumere. Vlid Ammiras morit. Post quē Zuleymē ānis trib⁹ Sarracenis principat. Osred Nordanibrorū rege mortuo: Cōred regnat ānis tribus. Egbert veniēs ab Hibernia/sanctitate & doctrina claret in Gallia. Sanctus Germanus a Cirico transfertur ad ep̄atum Constātinopolitanū

Theodosi⁹ Zuleymen

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vulsi.	Bulg.	Anni
1	1	2	7	26	16	17	717

Theodosius iperiū deponit. Post quē Leo 24. ānis ipauit. Gregorius papa Bonifaciū a Britānia veniētē ip̄m cōsecrat: & per ip̄m in Germania verbū dei p̄dicat. Rhomę inūdatio aquarū nimia: nimis calamitosa facta est. Sed Gregorio papa crebris lętanijs deum deprecante: post nouē dies repressa est.

Leo

Rhomañ.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vulsi.	Bulg.	Anni
1	2	3	8	27	17	18	718

Zuleymen Ammiras cū Ammireis suis & stolo nauiū pene triū miliū Cōstantinopolim triēnio obsidet. Bulgares Sarracenoꝝ 32 milia pimūt. Carolus i pago Cameracēsi apud Vinciacū dñico ante pascha quod erat tertio calēdis aprilis Chilperico & Raginfredo cōgreditur: Raginfredus victus in fugā couertitur/Carolus eos vsq; Parisius persequitur. Ratholdus dux Frisonū p̄dicatiōe Vulfrāni ep̄i ad hoc adductus vt baptisari deberet: cū vnū pedē i lauachro intrauisset/alterū pedē retrahēs/interrogauit vbinam plures suorum maiorū essent: in iferno an in paradiso. & audiēs plures esse in iferno/intinctū pedē extrahēs satius est (inquit) vt plures q̄ pauciores sequar. Et ita ludificatus a dęmone promittēte ꝙ ei tertia die ab hinc incōparabilia ei bona daret: ipsa tertia die subita & ęterna morte perijt.

Rhoman.	Sarrace.	Franc.	Lōgobar.	Anglo.	Vuisig.	Bulg.	Añ. do
[illegible]	3	4	9	28	18	19	719

¶ Zulcymen Ammiras moritur. Post quem Haumar principatur Sarracenis annis duobus.

¶ Constantinopolitani instantia orandi & cōstantia prgliandi fortiter resistunt Sarracenis.

¶ Sarraceni fame/frigore/bello/pestilentia/sine numero pereũt.

¶ Mortuo rege Clodoueo / Lotharius regnat annis duobus. Post Conred regnat Nordanimbris Osrith annis vndecim. ¶ Constantinus filius Leonis īperatoris dũ baptizatur a patriarcha Germano/cacās in sancto lauachro magnũ dat prgsagiũ ꝙ futurus esset ecclesiæ dei in scandalum.

[illegible]	Haumar [illegible] 1	Lotharius [illegible]	10	29	19	20	720

¶ Sarraceni obsidione Cōstātinopolis confusi: desistunt. ipsis cũ nauibus suis partim marino igne cōsumptis/ partim dimersis/partim igneę grandinis tempestate vastatis/& ex tanta copia nauiũ vix quinq; residuis potentia dei cunctis innotuit populis. Infra ciuitatem vero trecenta hominum milia perierunt pestilentia.

¶ Haumar Christianos persequens: multos eorum Christi martyres fecit.

¶ Chilpericus & Raginfredus Eudonem ducem Aquitaniæ auxilio sibi ascisscunt. Q ui in congressu a Carolo victi/vix fuga euadunt. Eudo rediens: Chilpericũ secum abducit.

¶ Sarraceni ex Africa duce Habdirama filio Muhamæ Ammire i in Hispaniam transfretant: eamq; sibi vendicant. Ita regnum Vuisigothorum & Sueuorum destructum est/ & redactũ sub Sarracenis: annis plus minus trecentis quadraginta sex euolutis. ex quo a Scythia expulsi ab Hunnis. ex quo vero cędentibus Vuandalis & deuictis Sueuis: cœperunt regnare in Hispanijs annis circiter ducētis quīquagīta sex euolutis. Regnũ vero tertię partis Hispāiarũ quod dicit Gallicīēsiũ quod nec tũc Vuisi

Rhoman.	Sarrace.	Francorũ	Longobard.	Anglorũ	Vulsi.	An.

gothi/ nec postea Sarraceni potuerũt subigere: adhuc viget icolume/et dei ꝓtegente fide manet inexpugnabile.

Regnũ Vulsigothorũ finitũ est.

4	2	[illegible]	11	30	21	[illegible]

Haumar Ammiras moritur. Post quem Gizid Sarracenis pricipatur ãnis 3. Mortuo Lothario rege/Carolus Chilpericũ ab Eudone ꝑ legatos recipit: eũq; sibi regẽ facit. Ossa sancti Augustini Ipponiẽsis epi olim trãslata ad Sardiniã: vastata modo a Sarracenis Sardinia/ Linthprandus rex Longobardorũ/ dato magno precio transfert Papiam.

Gizid		Chilpericus				
5	1	1	12	31	22	[illegible]

Leo iperator sępe & multũ laborauit: vt Gregorius papa ꝑimeretur/sed frustra Italis & Longobardis pro defendendo papa instãter iperatori resistentibus.

In cãpania Italię frumentũ cõbustũ/& ordeũ/& legumina quasi pluuia de cœlo ceciderũt.

Carolus Raginfredũ ꝑsequẽs Andegauis obsidet: eãq; captã victo Raginfredo ad habitandũ cõcedit & totius regni pricipatũ recipit. Linthprãdus rex Rauẽnã obsidet: classe Rauẽnatiũ captã ciuitatẽ destruit.

[illegible]	2	[illegible]	13	32	23	[illegible]

Carolus Saxones debellat. Rigobertus eps Remẽsis a Carolo suo in baptismate filio ab epatu deponitur: pro eo ꝙ illi cõtra Raginfredũ eũti/ vrbẽ Remensem prę timore Raginfredi aperire noluit. Eucherius quoq; Aurelianẽsis eps pro simili causa epatu priuatus/& apud Sarciniũ vicũ Hispanię epulatus: in cenobio sancti Trudonis in sctitate cõsumatus est.

7	3	[illegible]	14	33	24	[illegible]

Carolus Baioarios armis subiugat. Iudęus quidã maleficus ꝓmittens Gizid eũ 40 ãnis pricipaturũ: suadet vt in toto regno suo dei sanctorũq; ymagines deponi edicat. Qui spe diu regnãdi seductus/ edictum quidẽ proponit: ipse tamẽ mox obiit. Post quẽ Eluelid principatur Sarracenis: annis viginti.

Rhomanorum	Sarrace.	Francorum	Longobard.	Anglorum	Bulg.	Anno domini
8	1 (Elueid)	4	15	34	25	725
Leo imperator a quodam Beser refuga fidei seductus / contra ymagines Christi & sanctorum eius / bellum indicit: easque vbique deponi & incendi edicit. Pro quo errore eum Gregorius papa scriptis multum quidem / sed in vanum redarguit. Carolus contra Lanfridum Alemanorum ducem dimicat: eoque victo Alemaniam sibi subiugat.						
9	2	5	16	35	26	726
Mortuo Chilperico / Carolus Theodericum sibi regem facit: qui regnat annis 15						
10	3	1 (Theodericus)	17	36	27	727
Carolus Saxones debellat. Constantinopolitani contra Leonem imperatorem pro depositione ymaginum dei tumultuantur: aliqui etiam pro hoc martyrizantur. Carolus Sueuos & Baioarios debellat. Vuirech rex Anglorum obiit: filiumque suum Hildebertum heredem regni relinquit. Cormesius Bulgaribus dominatur.						
11	4	2	18	1 (Hildebertus)	1 (Cormesius)	728
Carolus Ligeri transito Eudonem ducem Aquitaniæ bello victum fugat: & Aquitaniam grauiter deuastat. Gregorius papa quia Leonem imperatorem incorrigibilem vidit: Rhomam & Italiam & Hesperiem totam / ab eius iure descire facit: & vectigalia interdicit.						
12	5	3	19	2	2	729
Eudo dux Carolo per omnia inferior: Sarracenos contra eum inuitat ab Hispania. Sanctus Germanus Leoni imperatori pro impietate sua auersus: a sede episcopali est deiectus. Coctus Theberth Anglorum presbyter obijt: qui mira sanctitate claruit.						
13	6	4	20	3	3	730
Sarraceni cum omnibus famulis suis quasi in Gallijs habitaturi Garunam transeunt: omnia deuastant / ecclesias dei cremant. Quibus Carolus dei auxilio fretus bello concurrit: & ex eis trecenta octogintaque milia cum rege suo Abdirama pemit / & mille quingentos suorum amisit. Eudo quoque Carolo reconsiliatus / castra Sar						

Rhomanorū.	Sarrace.	Francorū	Longobard.	Anglorū	Bulg.	Anno
	racenorū irrupit: & reliquias eorū cōtriuit.					
	Mortuo Ostrich rege Nordanibrorū Cednulfus ei succedit.					
14.	7	5	21	4	4	731
Gregorius.pp.	Gregorius Rhomanæ ecclīæ 89: presidet. Qui & ipē Leonē iperatorē erroris redarguit: & populū Rhomanū & vectigalia Hesperiæ/ ab eo auertit. Hic cōstituit post primā cōmemorationē sanctorū i canone missę a sacerdote ita dicēdū. Et eorū quorū solēnitas hodie i cōspectu tuę maiestatis celebrat: dn̄e deus noster toto orbe terrarū. Quā institutionē in oratorio Rhomę tabulis lapideis: cōscribi fecit. Raginfredus rex moritur in Anglia. Beda venerabilis p̄sbyter & monachus sctitate & sciētia clarus: obijt. Carolus Lugduno/ alijsq; ciuitatibus captis: Burgūdiā sibi totā subiugat.					
15	8	6			5	732
	Cōstātin⁹ filius Leonis iperatoris / Hyrenā filiā Caiā Auarorū ducis vxorē ducit. Quę baptizata viro suo apostatāte rectā fidē tenuit. Carolus in Vuasconia cū Eudone pugnat: eūq; principatu & vita priuat.					
	Linthprandus rex de iure Rhomani pōtificis: multas vrbes & castella tulit. Cednulfus Nordanibrorū rex capit: & in clericū tondetur/ & post hoc in regnū remittitur.					
16	9	[illegible]	23	6	6	733
	Gregorius papa synodū nōgētorū triū epōrū Rhomę cōgregat: & venerationē sanctarū ymaginū cōfirmat/ earūq; violatores gn̄ali sentētia anathematizat. Carolus Vuaifero & Huualdo filijs Eudonis dimicando victis/ Aquitaniā sibi subiugat.					
17	10	8	24	7	7	734
	Carolus Frisiam aggressus/ Poponē ducē Frisonū cū multis peremit: & Frisiam sibi subiugat.					
18	11	9	25	8	8	735
	Carolus Auennionē Gallię vrbē a Sarracenis dolo & cōsensu Maruntij ꝓuicię ducis/ captā: obsidet. eaq; fortiter recepta/ Sarracenos vsq; ad internitionē delet. Obijt sanctus Hubertus ep̄us.					
	Ab hinc regum Anglorū annotare supersedeo: quia historias maiorum quas sequar non habeo.					

Rhomanorum	Sarrace.	Francorum	Longobard.	Bulgarorum	Anni domini
19	12	10	26	9	736

Sarracenorũ rege Athima obſeſſo/intra Galliæ vrbem Narbonã a Carolo: Sarraceni ex Hiſpãia cũ alio rege Amorei occurrũt ſubſidio. Qui cõgreſſi Carolo ambobus regibus pemptis/& ciuitate recepta ab eo/vltimo pene attriti ſunt exterminio/ eũq; inſequentẽ fugiẽtes reſidui: dimerſi ſunt in ꝓfundo.

20	13	11	27	10	737

Carolus Nemauſũ Agathem/aliaſq; Gothicę regiõis vrbes a Sarracenis iuaſas capit: & ſolo tenus deſtruit. Sãctus Ermin⁹ eps & abbas Lobiẽſis cenobij obijt.

21	14	12	28	11	738

Arelato vrbe Galliarũ capta a Sarracenis/& oĩbus circũquaq; demolitis/Carolus aſcito ſibi ad auxiliũ Linthprãdo rege Lõgobardorũ eis occurrit: eoſq; terrore nõis ſui in fugã vertit. Sic Sarracenis qui totã penẽ Aſiã: totã Libiã/multãq; partẽ Europę iuaſerãt: Carolus dei auxilio ſua induſtria/ Francorũq; fortitudine: oẽm ſpem inuadẽdi Gallias abſtulit. Traſamũdus dux Spoleti cõtra Linthprandũ rebellans: ad Rhomanos cõfugit.

22	15	13	29	12	739

Carolus Mauritiũ prouinciæ ducẽ qui iuitauerat Sarracenos/debellat: & ꝓuinciã ſibi ſubiugat. Linthprãdus rex ꝓ refugio Traſamũdi Rhomã grauiter vexat.

23	16	14	30	13	740

Carol⁹ Saxones tributarios ſibi facit. Signa ĩ ſole & luna & ſtellꝭ appẽt.

24	17	15	31	14	741

Poſt Theodericũ regẽ Francorũ/regnat Hildericus ãnis nouẽ. Leone ĩpatore mortuo/Cõſtãtin⁹ filius ei⁹ ĩperat ãnis 35. Pacato & dilatato regno Frãcorũ Carolus bellicoſus princeps obijt: & filios ſuos Carlomãnũ/& Pipinũ/ pricipat⁹ ſui ſucceſſores reliquit. Cõſtantinopolis terrẽmotu per integrũ annũ nimis grauatur.

Constantinus 1	18	Hildericus 1	32	15	742

Zacharias Rhõanę ecclĩę 89: pſidet. Hic quia rẽpublicã a Lõgobardis pturbatã iuenit: ſtati beniuolẽtia ſua bñ oĩa cõpoſuit/ et cũ Lõgobardis in 20 ãnos pacẽ firmauit. Hic libros dialogorũ Gregorij de Latino in Græcũ vertit. Linthprandus rex Longobardorũ moritur: Hildebrando quẽ ipſæ regem deſignauerat a Longobardis

Zacharias papa

¶ Rhomano. | Sarrace. | Francorũ. | Longobard. | Bulgarorum. | Anni dñi

reprobato/Rachis regnat post eum annis septem.
¶ Pipinus princeps Hunaldo duci Aquitaniæ sibi rebellãti obuiat: Carlomãnus vero Alemãniã deuastat.
¶ Artabasdus cõtra Cõstantinũ imperiũ arripuit.
¶ Sanctus Bonifacius Archieps̃ Magũtiæ cenobiũ Fundẽse: in Bachonia silua fundat.

Rachis

| 2 | 19 | 2 | 1 | 16 | [illegible] |

¶ Carlomãnus Saxoniã petit castrũ Hoscoburch capit/ Theodericũ Saxonẽ pacis obsidẽ accipit. ¶ Ogdilo dux Baioarię rapta sorore Pipini cõtra eũ rebellat/ quẽ Pipinus pugna q̃uis dãnosa superat.

| 3 | 20 | 3 | 2 | 17 | [illegible] |

¶ Constantinus Artabasdũ capit & ei multisq; amicorũ eius oculos eruit. ¶ Eluelid Ammiras moritur: Girid Sarracenis anno vno principatur. ¶ Cinis de cœlo cecidit.

Girid

| 4 | 1 | 4 | 3 | 18 | 745 |

¶ Pipinus Theodoaldũ filiũ Godefridi ducis debellat.
¶ Girid pempto: Hiscens principatur Sarracenis ãno vno.
¶ Petrus Damascenus epũs & Petrus Mauimenus in Syria martyrizantur a Sarracenis: ¶ Persecutione post lapidationẽ Stephani prothomartyris mota/ Maximinꝰ vnus de 70. Christi discipulis ad Gallias transiẽs Mariã Magdalenam secũ adduxit/ & eã apud Aquensem vrbẽ cui pręsidebat sepeliuit defunctã. Aquensi vero vrbe a Sarracenis desolata corpus ipsius Marię a Girando comite Burgũdię ad cenobiũ Viceliacũ a se cõstructũ transfertur. Q̃uis aliqui scribant ꝙ hoc apud Ephesum quiescat/ nullũ sup se tegimẽ habẽs.

Hiscens

| [illegible] | 1 | [illegible] | 4 | 19 | 746 |

¶ Carlomãnus frater Pipini regis/ Rhomę a Zacharia papa in monachũ attonsus: primo in Sarapti monte in cenobio quod ipse fundauit. deinde apud castrũ Cassinũ laudabili vita enituit.
¶ Athalõgus p̃sbyter per illatã sibi cęcitatẽ ãmonitus q̃rere corpora sanctorũ Quilliani sociorũq; eiꝰ: iuẽtis sanctorũ corporibus/ visum recepit. eaq; re sanctus Bonifacius Maguntię eps̃ ab Athalongo ad se relata: castrũ Vuisiburch ad honorẽ Quilliani martyris/ qui ad p̃dicãdũ ibi a papa Conone eps̃ ordinatus fuerat/ ibiq; mortis & quietis locũ accepe

Rhomanū.	Sarrace.	Francorū	Longobardorū.	Bulgarorum	Añ. do

rat epalis sedis priuilegio insigniri decreuit: primūq;
ibi epm sanctū Burchardū ordinauit.
Muruhan principatur Sarracenis: annis sex.

Muruhan

6	1	6	5	20		747

Pipinus Grifonē fratrē suū cōtra se rebellantē: psequitur.
Sarraceni intestino bello collidūtur.

7	2		6	21		748

Pipinus Grifonē i Saxonia & eius cōplices Thassi lonē / Lanfridū & Sidiger / bello victos capit: & Thassilonē quidē Baioariæ ducē facit. Grifoni vero i Neustriā 12 comitatus cōcedit. quod illi nō sufficit: sed ad Vuaiferū in Aquitaniā fugit. In Calabria & Sicilia fit pestilētia & mortalitas hoīm nimia.
In vestibus hoim & i velis ecclesiarū / apparēt cruciculæ quasi oleo designatæ.

8	3	8	7	22		749

Rachis Lōgobardorū rex / dū rupto fœdere Rhomam inquietare nititur: a Zacharia papa nō solū a malo reprimit / sed etiā eius instinctu cū vxore & filijs Rhomā veniēs monachus efficitur: cui Aistulfus frater eius substitutus regnauit ānis 7.

Aistulfus

9	4	9	1	23		750

Hildericus rex Francorū in monachū tonsoratur: Pipinus vero priceps auctoritate apostolica / & Francorū electione / a sancto Bonifacio Magūtiæ Archiepo in regē vngitur & cōsecratur. et regnat ānis 18: post annos circiter octoginta octo / postq̄ maiores domus cœperunt principari super reges Francorū.

Pipinus

10	5	1	2	24		751

Pipinus rex cōtra Saxones pugnat. Idē Pipinus rex Galliarū: ecclesias cantibus Rhomanę auctoritatis suo studio meliorauit. Grifo frater Pipini pimitur / & Remigius eiusdem Pipini regis frater Rodomensis archiepiscopus: in Gallia claret.

11	6	2	3	25		752

Stephanus Rhomanæ ecclesiæ 90: presidet. Stephan⁹. pp.

Rhomanorũ	Sarracenorũ	Francorũ	Longobard.	Bulgarorum	Anni

Muruha Ammira perempto: Muhamad principatur Sarracenis annis quinq;.

Aistulfo Longobardorũ rege contra Rhomanos adeo exardescẽte vt tributũ exigeret ab vniuscuiusq; capite: Stephanus papa ad expetendũ Pipini regis auxiliũ cogitur in Franciã venire. Cui in veniẽdo/ in vna noctiũ apparuit magnũ signũ in cœlo. globus scilicet igneus a parte Australi declinãs a Gallię finibus in partes Longobardorũ. Mittitur etiã Carlomãnus monachus ab Aistulfo ad fratrẽ suũ Pipinũ regẽ ad perturbandã apostolicã petitionẽ. Pipinus a Stephano papa cũ filijs suis Carlomãno & Carolo i regem vngitur: & per eos generatio eorũ in hęreditatem regalis successionis in perpetuũ benedicitur: & omnis alienigena ab eius inuasione apostolico anathemate interdicitur.

Anselmus vir illustris cuius soror erat vxor Aistulfi regis: transfert corpus sancti Siluestri papę ad cenobium Monantulam a se fundatum.

	Muhamad				
12	1	2	4	26	

Pipinus rex Italiã aggreditur: exercitus Aistulfi a Frãcis vincitur. Aistulfus pacẽ facere cũ Rhomanis ad nutum Francorũ cõpellitur.

Carlomãnus monachus/ ossa sancti Bñdicti abbatis ab ecclesia Floriacẽsi vbi olim translata fuerant/ tollere nititur vt ea ad castrũ Cassinũ referret: sed miraculis a deo ostensis/ & Francis obsistentibus: ab incepto prohibetur

Hoc tempore terręmotus terribilis factus est: quo vrbes/ aliæ quidẽ ex toto/ aliæ ex parte subuersę sunt: aliæ autẽ a montanis ad subiecta campestria cũ muris & habitationibus suis integræ & saluæ: plusq̃ sex miliaria transmigrauerunt.

In Mesopotamia etiam terra dirupta vsq; ad duo miliaria: aliaq; terra minus alba & harenosa de profundo ascendit: & ex ea aial mulinũ ascendit incõtaminatũ humana voce loquẽs: pronũcians incursio-

Rhoman.	Sarracen.	Francorum	Longobard.	Bulgarorum	Anni do.

nem gentis ab æremo aduersus Arabes.

13	2	4	5	27	754

Carlomãnus monachus Viennę moritur. Sanctus Bonifacius Maguntiæ archiepiscopus/ cum socis suis in Frisia ab inimicis fidei martyrizatur:& in Fulda cenobio quod ipse in Thoringia fundauerat/ honorifice tumulatur.

14	3	5	6	28	755

Constantinus ĩperator Constantinopoli synodũ trecentorũ trigita episcoporũ congregat:in qua ædicto promulgato de ymaginibus dei & sanctorũ eius deponendis:ecclesiam dei nimis scandalizat:& contra orthodoxos tyrannizat.

Aistulfus rex rupto pacis fœdere/Rhomã obsidet. Pipin⁹ rex Italiã repetẽs/eum Papiæ inclusum obsidet:& inuitum ad fœdus pacis repetendũ cõpellit.et sancto Petro quęcũq; sui iuris erant:restitui integre fecit.

Fulradus abbas sancti Dionysij Parisiensis corpus sancti Viti martyris:a Rhoma Parisius transtulit.

15	4	6	7	29	756

Thassilo dux/auũculo suo Pipino regi reconsiliatur.

Aistulfus rex Longobardorũ/iudicio dei percussus:moritur.cui Desiderius substituitur:& regnat ãnis 18.

Desiderius

16	5	7	1	30	757

Paulus Rhomanę ecclię 91:p̄sidet. Habdalas pricipat̃ Sarracenis ãnis 19. Pipinus fortiter Saxonũ munitiones irrũpit:& post multã stragẽ/eos sub tributo redigit. Paulus papa.

17	1	8	2	31	758

Vuaiferus filius Eudonis dux Aquitanię/res Francorũ iniuste vexando irã Pipini incurrit: eoq; Aquitaniã aggresso/fœdus fictæ pacis init. Vualpertus abbas in Italia/Crodogãdus Metensium episcopus/Pipini regis ex Landrada sorore nepos:clarent in Gallia.qui Gorziam cenobium fundauit in Metensi parrochia.

Corpus sãctæ Petronilæ Petri apostoli filiæ:a Paulo papa trãsponitur.in cui⁹ marmoreo sarcofago ip̄ius ap̄li Petri manu sculptũ legebat̃. Aureę Petronilę dilectissimę filiæ.

18	2	9	3	32	759

Habdala persequente/ecclesia dei grauiter perturbatur.

Rhomañ.	Sarrace.	Francorũ	Longobard.	Bulgarorum	Añ. d.

Vuaifero a pacis fœdere auerſo: Pipinꝰ rex Aruernicũ pagũ depopulãdo premit/ & multa caſtella/ ipſamq; vrbẽ Aruernis capit & Blandinũ vrbis comitẽ cũ multis abducit. Sanctus Gendulfus claret in Burgũdia: qui etiã martyrij claruit gloria.

19	3	10	4	33	760

Pipinus Bituricas vrbẽ capit: & captã munit.

Thelesis Bulgaribus dominatur. Thelesis

20	4	11	5	1	761

Chilpingus Aruernẽsis & Amingus Pictauensis comites cõgreſſi militibus Pipini pimũtur cũ multis.

Caput Ioãnis Baptiſtę in Ediſſea ciuitate trãſfert.

21	5	12	6	2	762

A Conſtantino imperatore multi martyrizantur.

Thelesis Cõſtantino ĩperatori cõgreſſus cũ multo Bulgarorũ dãno & opprobrio/ vincitur. & ob hoc a Bulgaribus reprobatus: cũ principibus gẽtis ab eis pimitur. Sabinus poſt eũ Bulgaribus dominat̃.

Thaſſilo dux a rege Pipino omnino auertitur.

Turci a Caſpijs portis erũpentes/ Armeniã infeſtant. In quorũ patria/ cũ antiquo tẽpore peſtilentia fuiſſet: ſuaſu Chriſtianorũ in modũ crucis ſe totonderũt. & quia per hoc ſignũ ſalus patrię reddita eſt: hunc tondendi ritum tenuerunt.

Vuaiſerus diffidens ſuis rebus: muros vrbiũ Aquitaniæ ſubuertit ſolo tenus. quos reſtaurans Pipinus: ad ſuorũ tutelã/ fidis cõmiſit pricipibus. Sabinus

22	6	13	7	1	763

Pipinus rex/ Lemouicinã regionẽ cęde & incendio depopulatur. Sabinus Bulgar cum Rhomanis fœdus inijt pro quo a ſuis repudiatus/ ad ĩperatorẽ fugit.

Paganus Bulgaribus dominatur.

Gelu magnũ a calẽdis Octobris/ vſq; ad Februariũ.

Stellæ ſubito viſæ de cœlo cecidiſſe: ita vt omnes exterruerũt vt putarent finẽ mundi ĩminere.

Paganus

[illegible]	7	14	8	1	764

Chrodogandus epũs corpora martyrũ: Gorgonij/ Nabo-

Rhomanorũ	Sarraceñ.	Francorũ	Longobard.	Bulgarorum	An.do

ris/Nazarij/Rhoma ad Gallias transtulit. & Gorgo-
nium quidē in Gorzia/Naborē in Hilliriaco/Nazariũ autē
reposuit in cenobio Lorishā: quod Canthur comes illustris
a se fundatũ/Metensi ecclesię priori āno tradiderat.

24	8	15	9	2	765

Pipin⁹ rex Agēnũ/Petragorā & Engolismā vrbes Aquitanię de-
uastat: multāq; Aquitaniæ partē sibi subiugat.

Chrodogandus Metensiũ episcopus obijt.

Tempore Cōstantini īperatoris/ & Hyrenę vxoris eius/
in Syria ciuitate Beritho quæ subiacet Anthiochiæ: Iudæi
ymaginē saluatoris dñi nostri IHESV Christi inueniētes in
domo cuiusdā Iudęi/ibi relictā a quodā Christiano: eā iniu-
riose deposuerũt. & oīa opprobria q̄ Iudęi Christo IHESV
intulerũt: eius ymagini īferebāt. Illudētes ei/in faciē cōspuē
tes/criminose cōuitiātes/eāq; ꝑcutiētes/man⁹ & pedes eius
clauis cōfigētes/acetũ & fel ei porrigētes/tādē latere ei⁹ ap-
to exiuit de eo sanguis & aqua. Qđ illi supposita ampula su-
scipientes ad experimentũ/vtrũ fuerint vera miracula quæ
IHESVM fecisse audierāt: oēs īfirmos ī synagoga sua colle
ctos/h oc sanguie aspgebāt: & a quocũq; lāguore detinebā-
tur oēs sanabātur. Vnde tandē Iudęi cōpũcti / ad Adeoda-
tũ ciuitatis epm oēs cucurrerũt: eiq; re enarrata/ymaginē
cũ sanguine ei dederũt. Quibus baptisatis/ eps sanguinem
per āpulas diuisum longe lateq; dirigēs: p̄dicabat magnalia
dei. obtestatus oēs vt singulis ānis quīto Idus Nouēbris/ ce-
lebretur passio dominicæ ymaginis.

25	9	16	10	3	766

Constantinus īperator & Habdalas Ammiras pari vesania in or-
thodoxos deseuiũt: multosq; eorũ pro Christo perimũt.

Cōstātinus insup egre ferēs gloriā sanctorũ miraculis cho
ruscantiũ: etiā lipsana eorũ vbiq; iubet effodi/& iactari ī ꝓfundũ.

In p̄sentia Pipini regis/inter Gręcos & Rhomanos cele-
bratur synodus de sancta trinitate & sanctorũ ymaginibus.

Pipinus rex Remistaniũ fratrē Eudonis / patruũ scilicet
Vuaiferi: quia Vuaifero ad se & a se ad Vuaiferũ trāsfugerat
captũ a suis ī bello suspendit in patibulo. Rex Sarraceno-
rũ Amirmonon ab Hispania missis legatis & munerib⁹ da-
tis & acceptis: affectat gratiā & amicitiā Pipini regis.

Rhomañ.	Sarraceñ.	Francorū	Longobard.	Bulgarorum	Añi
26	10	17	11	4	[illegible]

Pipinus vltimo exterminio Aquitaniā atterit: Santonas capit. Ibiq; Vuaiferi matrē sorores & neptes captas secum abducit. Rhomæ Paulo papa mortuo/Cōstantinus quidē subito ordinatur sacerdos ex laico: & tyrannica ambitione papatu inuaso ecclesiæ dei magno fuit scandalo. Contra hunc Philippus a quibusdā Rhomanorū papa constituitur: & nō multo post deponitur.

27	11	18	12	5	[illegible]

Longa cōtentio inter Pipinum & Vuaiferū finitur: quia Vuaiferus a suis malorū pertesis/ in gratiā Pipini perimitur: & nō multo post Pipinus moritur. Carolus filius eius/ pro fœlicitatis magnitudie agnominatus est magnus: cōpartito cū fratre suo Carlomāno regno/ regnat post eū ānis 47. Et Carolus quidem Nouiomi regiā accepit coronā: Carlomannus vero in vrbe Suessonica.

Stephanꝰ. pp. — Constantino pseudo papa per zelū fideliū ab ecclesia deturbato/ oculisq; priuato: Stephanus Rhōanæ ecclesiæ 92: p̄sidet. Hic tā a Gallia q̄ ab Italia epōrū synodū Rhomæ cōgregat: in qua oīa a Cōstantino ordiata reordinat/ preter baptismū & crisma. Decernente synodo vt epī ab illo cōsecrati / ad gradū quē ante hanc cōsecrationē habebāt redirēt: & si digni iudicarētur/ iterū electi/ iterū cōsecrarētur. Presbyteri vero ac dyaconi ab illo cōsecrati: similiter ad priorē gradū redirēt. Et ipsi si digni essent: iterū quidē cōsecrarentur sed ad altiorē gradū vel ordinē nūq̄ ascēderent. Laici vero ab illo in dyaconos vel presbyteros ordiati: oīno degradarētur & in religioso habitu perseuerarēt. Veneratione etiā sanctarū ymaginū cōfirmat: earūq; prophanatores anathematizat. Cōstituit etiā vt in omni die dñico ad missam Gloria in excelsis deo cantetur.

Carolus magnus

[illegible]	12	1	13	6	[illegible]

Hunaldo in Aquitania rebellionē meditante / Carolus

¶Rhomanorum | Sarracen. | Francorum | Longobard. | Bulgarorum | Año do

Aquitaniam petit: omnesq; Aquitanos & Vuascones in deditionem accipit. Hunaldũ qui ad Lupum Vuasconum ducem fugerat/ a Lupo sibi cum vxore remissum abducit: & sic Aquitanicum bellum finit.

¶ Desiderius rex Longobardorũ sub obtentu orandi Rhomam ingressus: aliquos nobilium Rhomanorum captos excæcauit.

29	13	2	14	7	770

¶ Constantinus imperator omnino a deo auersus / virum sanctum Stephanum per quadraginta annos inclusum etiam gentilibus reuerēdũ: amara morte martyrizauit. omnes sibi subiectos iurare coegit super sanctę crucis lignum: ne aliquem dei sanctorumq; eius ymaginem venerarentur. eos qui vigilias deo agebant/ eos qui ecclesijs assueti religiose viuebant / eos qui dei genitricem inuocabant/ eos qui a iuramentis & immundicijs abstinebant/ eos qui reliquias sanctorum penes se habebant: hos & huiusmodi damnans patrimonijs priuabat: & omnibus modis cruciabat. qui reuerentiores erant eorum/ barbis cera & pice illitis eos amburebat: monachos/ & vxores monachas vt viros ducerent/ cogebat. Quod multi vitantes: martyrium meruerunt. nec sub alicuius gentilis persecutione/ plures q̃ sub hoc martyrizati sunt. ¶ Thelerigus Bulgaribus dominatur.

Thelerigus

30	14	3	15	1	771

¶ Carlomãnus rex/ regis Caroli frater obit. Pars regni eius partib9 Caroli se vnit: vxor eius cũ filijs & Anthario Frãco ad Desiderium regem Italiæ confugit.

¶ Hunaldus dux Aquitaniæ Rhomã quasi ibi perseueraturus: venit. qui ad Longobardos fugiens: apostatauit. ibiq; nõ multo post lapidibus obrutus: male perijt.

¶ Constantinus imperator contra Bulgares nauali prelio pugnaturus: nauibus suis fere duobus milibus impetu Aquilonis contritis/ totum pene amisit exercitum.

31	15	4	16	2	772

¶ Adrianus papa Rhomanę eccl'ię 93: p̃sidet. Hic ad reprimendã rabiem hereticorũ/ ymagines dei sanctorũq; — ¶ Adrianus papa.

Rhomanorum	Sarraceno.	Francorum	Longobard.	Bulgarorum	Anni domini

execrantiū : nimis laborauit. & libro aduersus eos ædito /multis scripturarū inductionibus roborato: eorū errores infirmauit/fideq̄ʒ rectā solidauit. Hic in offertorijs & offertoriorū versibus/quod geminatū est geminauit.

¶ Carolus rex ad Saxonicū bellū animū intendit: Heresbuch castrū Saxonū capit. Hormēsul fanū destruit: ibiqʒ siti laborāte exercitu/subito in torrēte largissimæ aquæ effusæ sunt diuino nutu/votiqʒ cōpos Carolus/obsides pacis accepit a Saxonibus.

Rhomanorum	Sarraceno.	Francorum	Longobard.	Bulgarorum	Anni domini
32	16	5	17	3	773

¶ Adrianus papa ad tuēdas res ecclesię Carolū Rhomā accersit. Quo pergēs/Papiā obsidet: ibiqʒ relicto exercitu/Rhomā puenit. sanctā resurrectionē ibi pegit: postea redīēs Papiā cœpit. Iterūqʒ Rhomā redijt: synodū cōstituit cū Adriano papa/alijsqʒ 153 religiosis epīs & abbatibus. In qua Adrianus papa cū vniuersali synodo dedit ei ius eligēdi pontificē/ & ordinandi apostolicā sedē/dignitatē quoqʒ pricipatus. Insup archiepos & epos p singulas puincias ab eo inuestiturā accipere definiuit: & vt nisi a rege laudet̄ & inuestiatur epūs/a nemine cōsecret̄. Omnesqʒ huic decreto rebelles anathematizauit: & nisi resipiscerēt bona eorum publicari.

Rhomanorum	Sarraceno.	Francorum	Longobard.	Bulgarorum	Anni domini
[illegible]	17	[illegible]	18	4	[illegible]

¶ Saxones rupto pacis fœdere: Francorū fines p̄mūt igne & cede: sed tamē ecclesiā in Fritislar nō queūt incēdere/quā sanctus Bonifacius bn̄dixit: eāqʒ nūq̄ cremandā p̄dixit. ¶ Carolus Saxoniā repetēs/ triptito exercitu cōcurrit Saxonibus: eiqʒ victoria puenit in oībus. ¶ Carolus rex offensus dissonātia eccl̄iastici cantus inter Rhomanos & Gallos: & iudicās iustius esse de puro fonte q̄ de turbato riuo bibere/ duos clericos Rhomā misit: vt autenticū cantū a Rhomanis discerēt: & Gallos docerēt. Et primo p hos Metensis ecclesia/ & p illā oīs Gallia ad auctoritatē Rhomani cantus reuocata est. ¶ Inter obsidendū rex Carolus diuiso exercitu/multas vrbes vltra Padū cōp̄hēdit:

¶Rhomanorum	Sarracenorũ	Francorum	Bulgarorum	Añ. do.

inter quas Veronã capit. in qua Antharius Frãcus cũ vxore Carlomãni & filijs ei9 latẽs: se cũ eis regi dedit. Adelgisus vero Desiderij regis filius/ qui illuc fugerat/ inde elapsus: Cõstantinopolim fugit. ¶Obsidionẽ Papiensiũ pestilẽtia mortalitatis aggrauante/ ciuitas regi Carolo aperit. ¶ Desyderius rex cum vxore/ & filia/ & cunctis principibus capitur: & ꝑpetuo exilio ad Gallias a Gilfredo Laodicensium epo dirigit. Quicquid ꝑ multa tẽpora Longobardi Rhomanis abstulerant: Carolus eis restituit. regno vero Longobardorũ destructo: totã Italiam sub iure regni Francorũ redigit. Taliter Longobardi victi regnare destiterunt. post ãnos ducẽtos quatuor: ex quo in Italia regnare cœperunt.

¶ Regnum Longobardorum finitur.

[illegible]	18	[illegible]	5	775

¶Constantinus iperator cõtra Bulgares vadit: sed pax inter eos cõuenit. Nõ multo post aũt rupto a Bulgaribus pacto: iperator eos ex iprouiso aggressus/ nobiliter de eis triũphauit. ¶ Carolus rex Segeburch castrũ Saxonũ capit: ter cũ eis confligit/ & victor obsides pacis ab eis accipit.

[illegible]	19	[illegible]	6	776

¶ Constantinus iperator plaga pessimi incẽdij diuinitus pcutit/ & clamans adhuc/ viuus igni sum inextinguibili traditus miserabiliter moritur. Post quem filius eius Leo: imperat ãnis quinq;.

¶ Habdalas etiã Ammiras moritur: post quẽ Mady Sarracenis iperat ãnis nouẽ. In Italia quibusdã rebellionẽ meditãtibus: Italiã repetit. Potens rex Carolus vrbẽ Forũ Iulij capit: et ducẽ eius Rotgãdũ rebellionis icentorẽ/ decolari ꝑcipit. captaq; Tarnisio vrbe/ cęteris maiestate sui nominis terrorẽ incutit. Saxonibus Heresburch castrũ obsidẽtibus: glĩa dei sup eccl̃iam apparuit oĩbus. duobus scilicet scutis sanguineo colore flãmãtib9: quosdã motus vt ĩ bello ꝑ aera dantibus. ¶ Carolus Saxoniã velut tempestas proterit/ munitiones irrũpit/ & ad hoc eos ipellit: &

Rhomanorum	Sarraceñ.	Francorum	Bulgarorum	An. D.

se & patriã ei dedãt / & datis obsidibus se Christianos futuros spondeant.

Leo	Mady			
1	1	9	7	777

Vuinthichindus dux Saxonũ in Normãniã fugit. Saxones baptizati paciscũtur: vt igenuitatẽ suã / & oĩa sua perdãt / si vnq̃ a fidelitate Christi & regis desistãt.

2	2	10	8	778

Carolus in Hispania Cęsaraugustã vastãdo delet Pampilanã obsidet / eiusq; captæ muris destructis Vuascones duosq; Sarracenorũ regulos sibi subijcit: aliasq; vrbes in deditionẽ accipit. Saxones suasu Vuinthichindi Franciã atterũt: sed a Carolo victi fuga sibi cõsulũt. Thelericus Bulgar ad Leonẽ iperatorẽ fugit: quẽ baptizatũ / iperator patriciũ facit. Tardamus Bulgaribus dominatur. Tardamus

3	3	11	1	779

Leo imperator Syriã incursat. Carolus rex in Saxonia Vuestphalos sibi subiugat. Hilterandus dux Spoleti Carolo regi se subdit: eiusq; gratiã multis muneribus redimit.

4	4	12	2	780

Carolus rex Albiã fluuiũ transgredit / ibiq; in eius gratiã Bardogauẽses & Norduitę baptizantur. Thassilo dux Baioarię cõtra Carolũ regẽ rebellat / hortatu vxoris suę: quæ filia erat Desyderij regis / & exiliũ patris sui / per maritũ suũ vindicare tẽtabat. Obijt sanctus Sturmi primus abbas Fuldensis.

5	5	13	3	781

Leo iperator cũ insaniret cupiditate circa p̃ciosos lapides adamauit magnã ecclesię coronam: & accipiẽs / portauit eã. & exierũt carbũculi ĩ capite eius: & captus a febre mortuus est. Post quẽ vxor eius Hyrene cũ filio eius Cõstantino: imperat ãnis decem. Mady Ammiras / multos vtriusq; sexus p̃ Christo martyrizat. Carolus rex orõnis causa Rhomã vadit: ibiq; filij eius vngũtur in reges. Pipinus super Italiã: & Ludouicus sup Aquitaniã.

Thassilo dux Baioarię / ab Adriano papa Carolo regi recõsiliat.

¶ Rhomanorum Hyrene	Sarrace.	Francorum	Bulgarorum	Añ. do.
1	6	14	4	782
¶ Cõstantinopoli quidã laminã aureã inuenit:& in ea virũ iacentẽ cũ hac scriptura. Christus nascetur ex virgie Maria & credo in eũ. Sub Cõstantino & Hyrene iperatorib9/o sol iterũ me videbis. ¶ Saxones rebellant/& a Carolo bello victi: seditiosos vsq; ad q̃tuor milia quingẽtos ei tradũt & obsides ei tribuũt.				
2	7	15	5	783
¶ Itẽ Saxones rebellãt/& a Carolo rege victi:pene vsq; ad iternitionem delentur.				
3	8	16	6	784
¶ Saxones & Frisones rebellãt & vincũtur. ¶ Vuestphali a Carolo Caroli regis filio debellantur.				
4	9	17	7	785
¶ Mady Ammiras morit̃/post quẽ Moyses Sarracenis ãnis 2 pricipat̃. ¶ Carolus Saxoniã depopulat̃. ¶ Vuinthichindus & Albion duces Saxonũ Carolo recõsiliati baptizãtur:& motus Saxonũ reprimũtur.				
5	Moyses 1	18	8	786
¶ Carolus rex Adulfũ senescalcũ suũ cõtra Britones mittit:& per eũ multa Britonũ castra & principes eorũ capit. ¶ Signũ crucis in vestibus hoĩm apparebat.				
6	2	19	9	787
¶ Moyses Ammiras morit̃. Post quẽ Aaron frater eius/Sarracenis ãnis 21 pricipat̃. ¶ Carolus rex/Rhomã vẽit:& cõtra Heregisum Beneuẽti ducẽ vadit. Heregisus muneribus & obsidibus datis/gratiã eius redimit. ¶ Bellũ inter Francos & Auares oritur. ¶ Sanguis de cœlo & terra profluxit.				
7	Aaron 1	20	10	788
¶ Thassilo dux Baioariæ cõtra Carolũ regẽ reus maiestatis adiudicatur. vnde a Carolo attonsus/cum filio eius Theodone in monasterio relegatur. ¶ In Italia inter Gręcos & Rhomanos pugnatur. ¶ Secũdo ĩ Italia ĩter Frãcos & Auares pugnatur.				

Rhomanorū	Sarracenorū	Francorū	Bulgarorū	An. d.

Tertio: inter Auares & Baioarios pugnatur.

Quarto: inter Auares & Francos pugnatur. & in omnibus/ Carolus suis prouenisse victoriā lętatur.

Instātia Tharasij patriarchę Cōstātinopolitani & Adriani papæ: secundo apud Nicheā vniuersalis synodus 350 epōrū cōgregatur/ in qua fides catholica in presentia Hyrenes/ & filij eius Cōstantini/ cūctorū subscriptione roboratur: et heresis execrantiū ymagies dei in ꝑpetuū abdicatur. Cōiuratio valida facta est ab Austrasijs cōtra Carolū regē: auctore Harderico. Qua detecta: multi aut mēbris truncātur/ aut exiliātur.

8	2	21	11	789

Carolus Coloniæ sup Rhenū pontes duos cōstruit & munit: & Sclauiā ingressus/ eā sibi subigit.

Adelgisus filius Desiderij regis/ qui victo p̄re suo ad Grecos cōfugerat: aīatus auxilio Grecorū/ ad Italiā venit/ aut ad repetendū regnū/ aut ad inferendā vltionē. qui inito bello cū Frācis: tentus ab eis/ amara morte peremptus est.

9	3	22	12	790

Carolus rex honestati ecclesiasticæ omnino intētus: legēdi & psallendi disciplinā diligēter correxit. Perpendēs eni iterū Gallos a Rhomanis in cantādo discrepare: Metenses vero sola naturæ leuitate paululū qd dissonare/ per cantores rursus sibi ab Adriano papa a Rhoma directos: dissonantiā cantus correxit. Circa paupes etiā sollicitus: nō solū in regno suo/ verūetiā Transmaria. In Aegypto/ in Syria/ in Africa/ p̄cipue in Hierosolymis liberalitate elemosinarū: Christianis paupibus solatiabatur. transmarinorū regū amicitias ob hoc expetēs: maxime vt Christianis sub eis degentibus esset releuatio. Alchuinus de Britānia oriūdus/ magister deliciosus regis Caroli sciētia litterarū prępolet in Gallia: cuius precipue magisterio/ ipse rex omnes artes liberales didicit. Hic multa scripsit: inter quæ eminent libri de sancta trinitate scripti ad ipm regem. Hic etiā iussu ipsius regis: diuinā correxit historiam.

Rhomeorum	Sarracen.	Francorum	Bulgarorum	An. do.
10	4	23	13	791

Constantinus matrē suā Hyrenē īperio priuat: solusq; ānis 7 īpat.
Carolus rex regnū Auarorū terra/ mariq; impetit: eisq; in sola fuga spem euadendi relinquit.

Constantinus

1	5	24	14	792

Hoc tēpore in Flandria pricipabatur Lidericus Harledecensis pater Ingerrāni qui genuit Andracū patrem Balduini ferrei qui duxit Indithā filiā Caroli calui.
Cōstantinus iperator cōgressus Chardamo Bulgari: turpiter victus dehonestatur. Chardamus sublato regio omni apparatu: ditatur.
Pipin9 Caroli regis ex cōcubina fili9 gibbo deformis: a quibusdā Frācorū primorib9 ꝓmissiōe regni illectus/ cōtra patrem coniurauit. Vnde conuictus tonsoratur/ & in Prumia cenobio retrusus: vsq; ad finem vitæ deo militauit.
Cōplices vero cōiurationis/ alij exiliātur: pauci pimūtur.

2	6	25	15	793

Feliciana heresis cōdēnatur: & ī psentia Adriani papę ab ipso Felice auctore abdicatur. Hæc heresis asserebat filiū dei in diuina natura verū deū esse: in humana vero natura nūcupatiuū. Itē in diuina natura verū esse filiū dei: in humana vero adoptiuū. vnā psonā dei & hoīs diuidēs in duas psonas: scilicet veri filij/ et adoptiui. Saxones ī fide dei & fidelitate regis vacillāt.

3	7	26	16	794

Constātinus īperator multos principū sibi suspectos: oclis priuat. Carolus rex nō solū patria lingua/ sed etiā peregrinis linguis eruditus: barbara & antiquissima carmina quibus veterū regū bella & actus canebātur scripsit/ & memorię mādauit. Inchoauit etiā Grāmaticā patrio sermone. Mensibus anni iuxta ꝓpriā idest Theutonicā linguā vocabula īposuit. ventos etiā duodeci ꝓpriis noībus appellauit: cū ātea quatuor tantū cardinales venti noīarentur.

4	8	27	17	

Saxōes virtute Caroli cōterriti: reddūt se Christi & regis fidelitati

Rhomanorum	Sarracenorũ	[illegible]	Bulgarorum	Anni

Carolus rex Christianã religionẽ sancte ac pie colens: ecclesias dei oĩmodis honorabat / & ornabat sacris vasis ac vestibus. edicens / vt ne ianitoribus quidẽ liceret cõmuni habitu in ecc'ia ministrare. Extruxit etiã Aquisgrani Basilicã plurimę pulchritudinis: ad cui9 structurã a Rhoma & Rauẽna colũnas & marmora deuehi fecit.

	9		18	

Leo papa. Leo Rhõanę ecclesię 94: p̃sidet. Qui mox clauũ cõfessionis sancti Petri cũ vexillo Rhomanę vrbis: Carolo regi misit.

Vulthan rex Abroditorũ / a Saxonibus p̄imitur.

	10		19	

Hẽricus dux Foroiulianorũ expoliato ĩ Pãnonia Auarorũ principe Yringo: inestimabilẽ thesaurũ eius misit regi Carolo. Thudin princeps Auarorũ se & patriã suã Carolo regi dedit: & gratiã baptismi p̄cepit.

	11		20	

Hyrenę iperatrix suo crepto sibi iperio femineo dolore abusa / Cõstãtinũ filiũ suũ oculis & iperio priuat: & sola ãnis quatuor iperat. Thatin Hispan9 Barcinone prefectus / se Carolo regi dedit. & Barcinonã quæ ab illo desciuerat / reddit. Adelphon rex Galliciæ / regi Carolo multa munera mittit.

Carolus rex Saxones graui prelio vincit.

Hyrene. Sol obtenebratus est per dies 17.

1	12	31	21	

Cõstantinus iperator moritur. In Hispania Barcinona Sarracenis reddita: a Caroli militibus est obsessa.

Leonẽ papã celebritatẽ letanię maioris agentẽ / Rhomani capiũt: liguã ei oculosq; euellũt. Cui voce & visu reddito diuinit9: iterũ oculos & linguã eruũt radicitus. Qui de manu eorũ erutus: ad Carolũ fugit q̃totius.

Henricus dux Forũiulianorũ a suis p̄imitur.

2	13	32	22	800

Gens Auarorũ a fide deficit. Carolus rex Leonẽ papã ĩ sede Rhomana relocat: ipse quoq; Rhomã p̄perat / causas examinat / reos legaliter dãnat / sicq; omnes

¶ Rhomanorū | Sarracenorū | Francorum. | Bulgarorum | Añ. do.

Rhomanorū motus sedat. ¶ Baleares insulæ/ auxilio Francorū a Sarracenis defensantur.

¶ Per Vuidonem Caroli ducē Britones vincūtur: & in deditionē recipiūtur. ¶ Gerardus dux Baioarie/ in Pānonia Auaribus cōgressus: pimitur. de quo in visione Vuethini legit: q̄ iter martyres ānumeratus sit. ¶ In mense Iulio/ cōtra naturā aspsa & gelu cōcreta bis fuit pruina: sed nichil fructib9 nocuit.

3 | 14 | 33 | 23 | 801

¶ Rhomani qui ab īperatore Constātinopolitano iā diu aīo desciuerāt: nūc accepta occasiōis oportunitate/ quia mulier excęcato īperatore Constātino filio suo eis īpabat: vno oīm cōsensu Carolo regi īperatorias laudes acclamant/ eūq₃ per manū Leonis papæ coronāt: Cęsarem & Augustum appellant/ Pipinū vero filiū eius/ regē Italiæ ordinatū collaudant.

¶ Barcinona capitur.

¶ Amymurlim rex Persarum/ Carolo īperatori elefantum & munera multa mittit.

¶ In Italia quoq₃ Theate ciuitas a Francis capitur.

¶ Sanctus Saluus ep̄us veniēs ab Aquitania ad Fiscum volūtianas: a Vuinigardo/ filio Genardi ꝓcuratoris ipsius Fisci martyrizatur. et super eius corpore requirendo/ Carolus magnus imperator diuinitus tertio āmonitus: corpus quidem inuentū honorifice sepeliuit. Interfectores autē eius/ graui pœna multauit: nec tamen per hoc in eos vltio diuina cessauit.

¶ Immutato ordine regnorum/ immutādus est etiā ordo titulorum: quia ab hinc sub vno comprehendendum est regnum Francorum & regnum Rhomanorum. Et Constantinopolitanum regnum/ distinguendum est a regno Rhomanorum.

Rhomanoꝝ & Francorũ	Constan.	Sarracenorũ	Bulgarorum	An. d.

EX quo Bizantiũ Traciæ ciuitas/ a primo Constantino in nouã ampliata est: & in regiam vrbem exaltata/ & transla ta in illã õni Rhomanę dignitatis gloria/ ĩ sedẽ Rhomani imperij dedicata. & noua Roma est appellata / euolutis ãnis circiter 468: diuiso a Constãtinopoli Rhomano ĩperio. Carolus prim9 Frãcorũ ĩperauit Rhomanis ãnis 13.

Carolus

1	34	4	15	24	802

Carolus ĩperator/ per omne ĩperiũ suũ legatos ad faciendum iudiciũ & iustitiã cũctis dirigit: & legis capitula 23 ĩstituit. Legati ĩperatoris Caroli ab Aaron Ammira venientes/ inter cętera munera/ corpora etiam Cypriani Carthaginensis epĩ & martyris/ & Sperati primi Scillitanorũ martyrũ/ & caput Panthaleonis martyris: in Franciã afferunt.

Nicephorus Hirenẽ imperio depositã exilio relegat: & ipse Cõstantinopoli ãnis 8 imperat.

Nicephorus

2	35	1	16	25	803

Hyrene imperatrix in exilio moritur. Carolus ĩperator omnes Saxones trans Albiã morantes/ in Franciam transtulit: pagosq; eorũ Abroditis dedit.

In Italia ciuitates Ostona & Luceria cõtra Carolũ sentiẽtes: in deditionẽ accipiũtur. Carolus per omne imperiũ suũ iustitias facit: & legis capitula 29 instituit. Aaron Ammiras cũ trecẽtis milibus contra Nicephorũ imperatorẽ ascendit: quẽ nõ ferens Nichephorus turpe fœdus inijt. pactus se ei daturũ ãnuatim tricena milia nũmismatũ/ & tria nũmismata ĩ tributum capitis ĩperatoris/ & tria pro capite filij sui.

3	36	2	17	26	804

Leo papa ad Carolũ ĩperatorẽ in Franciã venit.

Nicephorus imperator fœdere cũ Sarracenis soluto: multa incõmoda cõtulit imperio suo.

Godefredus rex Danorũ multa cõtra vicinas gẽtes abutens insolentia: pacẽ ab ĩperatore Carolo expetit. Auares qui et Hunni longo contra Francos bello perdomiti: adeo a fortitudine sua/ & potentia sunt diminuti. vt qui alios vltro solebant la-

Rhomanorū & Frācorū	Constan.	Sarracenorū	Bulgarorum	Ān. dñi

cessere: iam nec se ab alijs valeāt tueri. quia in hoc bello oīs corū gloria & nobilitas perijt: & quicquid pecunię & thesauri per tot sęcula orbem terrarū vincendo sibi congesserant/ totum modo victoriæ Francorū cessit. & nullo vnq̄ bello tā multa spoliorū quātitate ditata fuit.

4	37	3	18	27	805

Carolus īperator indignātibus cōtra se īperatoribus Constantinopolitanis/ propter inuidiā imperatorij noīs a Rhomanis sibi depositi/ magna patiētia & magnanimitate eos tulit. Et quia suspectā habebāt suā potētiā: crebris legatiōib⁹ sibi eos firmissio fœdere cōciliabat. Auares non sufferentes infestationē Sclauorū: a Carolo imperatore inter Sabariā & Charātanū īpetrauerūt habitādi locū. ibiq́ȝ sine regni noīe/ relederūt sub ditione Francorū. Carolus filius īperatoris Caroli/ Bethemanos rebellātes deuicit: & Lethonem eorum ducem peremit.

5	38	4	19	28	806

Carolus in filios suos partitionē regni facit: & inde testamentum factū sua & Leonis papę auctoritate roborauit.

Bethemani Sclauis auxiliantibus vbiq́ȝ grassantur Sed a Carolo īperatoris filio/ fortiter debellantur.

6	39	5	20	29	807

Chumeid Ammireus missus ab Aaron ad excidendā Lichiā/ cum venisset Mirreā: nisus sancti Nicolai conterere arcā/ pro ea cōtriuit aliā. & pro temeritate incurrens dei vindictā: subsequente ineuitabili tempestate/ classem amisit totam.

Rex Persarum/ Carolum imperatorem preciosis muneribus per legatos honorat.

Carolus īperator/ per manū Pauli dyaconi sui decerpens optima queq́ȝ de scriptis catholicorū: patrū lectiōes vnicuiq́ȝ festiuitati cōueniētes per circulū āni in ecclīa legēdas cōpilari fecit. Sarraceni Sardiniam depopulantur: sed a Pipino rege Italiæ superantur.

Chrunnus Bulgaribus dominatur.

7	40	6	21	Chrūnus 1	808

In Britānia Eardulphus rex Nordanibrorū patria & regno pellitur. Sed ad Carolū imperatorē veniens: per eū regno & pa-

Rhomanorū & Fräcorū	Sarracenorum	Cōstan.	Bulgarorum.	Ān.

triæ restituitur. Aaron Ammiras morit. Post quē Muhāmad annis quinq; principatur.

Muhāmad

8	41	1	7	2	809

Pipinus rex Italiæ Venetiā bello sibi subigit/ & nō multo post Mediolani obit: & Carolus imperator Venetiā Nicephoro reddit. Qui Nicephorus nouis & iniustis legibꝰ oēs suos exacerbat: & dei irā se exagerat.

Godefrido Danorū rege mortuo: Hemingus filiꝰ eius/ pacē expetit ab īperatore Carolo.

Vuachandus epatū Leodicēsem suscipit: qui ī Ardāna Andagiū cenobiū cōstruxit.

9	42	2	8	3	810

Carolus in tres partes regni sui/ tres exercitus misit. vnū trans Albiā/ qui Hilliones debellauit. vnū in Pānoniā/ qui reliquias Hūnorū & Sclauos cōpressit. vnū cōtra Britones/ qui eorū pfidiā cōtudit: & vbiq; sibi victoria puenit. Carolus filiꝰ eiꝰ maior natu obijt.

Carolus īperator/ rerū suarū hęredē Christū testamento facit: & quicquid in re mancipi habebat / in tres partes diuiso: tertiā eorū partē paupibꝰ & famulātibus palatio delegauit. duas vero partes/ in ptes viginti vnā subdiuisit: & Metropolitanis epis qui totidē sibi suberāt distribuit. vt Metropolis ecclia tertiā assignatæ sibi partis haberet: & duas inter suffragantes episcopos diuideret.

Nomina archiepiscopaliū ciuitatū quæ erāt sub Carolo.

Rhoma/ Rauenna/ Mediolanum/ Forūiulij qui & Aquileia/ Gradus/ Colonia/ Magūtia/ Iuuanū quę & Salzburch/ Treueris/ Senonis/ Vesontio/ Lugdunꝰ/ Viēna/ Rothomagus/ Remis/ Arelas/ Tharentesia/ Ebredunū/ Burdegala/ Turonis/ Bituricas.

Nicephorus īperator Bulgariā ingreditur: & quia victorię tēperare nesciuit/ a Bulgaribus cū multo senatorij ordinis nūero pimitur. Stauratius filiꝰ eius/ post eū āno vno īperat.

Stauratiꝰ

10	[illegible]	3	1	4	[illegible]

Hemingus rex Danorū moritur. Post quē duo in-

¶ Rhomanorū & Frācorū	Constan.	Sarracenorū	Bulgarorum	[illegible]

ter se de regno cōtendētes: bello collidūtur/ in quo pene vndecim milia Danorū perimūtur.

¶ Maguntię pons quingentorū passuū longitudinis trans Rhenū/ quē Carolus īperator per decē ānos ingenti labore & mirabili opere de lignis construxerat: ita vt ꝑpetuo durare posse videret. ita tribus horis cōflagrauit: vt ne vna quidē astula sup aquā remanet.

¶ Stauratio deposito/ Michael īperat post eū ānis 2.

Michael

11	44	1	4	5	812

¶ Carolus īperator Ludouico filio suo coronā īperialē imponit: & Bernardū filiū Pipini regis/ Italiæ regem facit. ¶ In Frācia apud cenobiū Elnonēse sanctus Amandus a Lanthario eleuatur: a depositione eius āno circiter 152. cuius corpe adhuc integro iu ento/ cū eius capilli & vngues qui excreuisse videbātur/ ꝑciderētur: & de ore ei9 dētes adhibita forcipe extraherētur: sanguis inde ꝓfluxit. qui ad memoriā posterorum adhuc seruatur.

[illegible]	[illegible]	2	5	6	[illegible]

¶ Carolus imperator per totas Gallias cōcilia super statu eccl'iarū ab epis celebrari edicit: vnū fuit Maguntiæ/ alterū Remis/ tertiū Turonis/ quartū Cabilonis/ quintū Arelati.

¶ Muhāmad Ammiras fratri suo Habdalæ cōgredit: a quo supatus eū sibi cōregnare iuitus patit. & hoc bello regnū Sarracenorū per aliquot ānos discinditur. ¶ Michael īperator Chrūno Bulgari cōgressus: de bello victus fugit & ex desperatiōe rerū monachus factus/ īperiū deponit. Post quē Leo ānis 8 īperauit.

Leo Ludouicus

13	46	1	1	7	814

¶ Carolus īperator gl'iosus/ regno & īperio suo pacato & dilatato/ statu quoq₃ eccl'iæ sancte & religiose ordinato/ morit & sepelit Aquis: āno ætatis suæ 72. qui pro magnitudīe operū/ agnominatus est magn9. cui9 vitā/ Emardus descripsit. Post quē

Ludouicus | Ludouicus filius eius īperauit ānis 26.

1		2	2	8	815

¶ Inter Ludouicū & Leonē īperatorē pax firmatur

¶ Hariolus rex Danorū/ patria & regno pulsus a filijs Godefridi/ ad ipatorē Ludouicū veniēs īplorat opē recupandi.

Rhomanorũ & Francorum	Constan.	Sarracenorũ	Bulgarorum	Anni
Chrũnus successu lętatus/ Constantinopolitanos incursat insolẽtius: & vsq; ad portas vrbis vagatur crebris ĩcursib9.				
2	3	3	9	816
Stephanus.pp. Stephanus Rhomanę eclesiæ 95: p̃sidet. Hic mox in Franciã venit: & Ludouicũ ĩperatorẽ Remis coronauit. Ludouicus ĩperator exercitũ cõtra Danos mittit: & per eum obsides accipit.				
3	4	4	10	817
Paschalis.pp. Paschalis Rhomanę ecclesiæ 96: pręsidet. Vuascones ab ĩperatore Ludouico desistũt: sed ab eius exercitu edomiti cito resipiscunt.				
4	5	5	11	818
Cloamir rex Abroditarũ/ ab ĩperatore Ludouico deficit: & ad Danos transit.				
5	6	6	12	819
Ludouicus ĩperator Britones sibi subigit. Murman9 vero dux eorũ qui nomẽ sibi regis vsurpauerat ab eis peri mitur. Bernardus rex Italiæ/ cõspiratiõis cõtra ĩpe ratorẽ factę accusatur: & reus maiestatis adiudicat9/ primo oculis & regno/ dehic vita priuatur. Hariol= dus in regnũ Danorũ a Ludouico remittitur.				
6	7	7	13	820
Cloamir rex Abroditarũ & Lupus rex Vuasconũ dãnati capitis ab ĩperatore Ludouico exiliãtur. Aquisgrani generali cõuentu habito: p dispositio= nem ĩperatoris Ludouici episcoporũq; & abbatum aliqua capitula ad vs9 regulariũ monachorũ addita sunt: & multa sanctarũ scripturarũ cõpilatiõe facta/ clericorũ & clericaliũ sanctimonialiũ / regulæ cõsti= tutæ sunt.				
Deficiente Hystoriarũ narratione: cessat etiam narratio de regno Bulgarorum et Sarracenorum.				

Rho. & Francorũ	Cõstantinopolitanorũ	Anni
7 Paschalis papa corpus sanctæ Ceciliæ vir= ginis ipsa reuelante inuenit aureis velatũ in= dumẽtis sanguine ĩpius adhuc infusis & ip= sam & corpora sanctorũ Valeriani sponsi eius	8	821

Rho. & Francorum — Cõſtan. — An. do.

et Tyburcij & Maximi / Vrbani quoq; papę / ĩ eccl'iam
a ſe eis ædificatã tranſpoſuit. Ludouicus ĩperator
ptitionẽ regni ĩter filios ſuos factã cõfirmat: ſacramẽ
tis optimatũ ſuorũ. Leo ĩpator Gręcorũ / pimitur
in palatio ſuo: cõſpiratiõe optimatũ ſuorũ / & pcipue
Michaelis domeſticorũ comitis / & ipſe Michael im-
perauit ãnis nouem. Michael
8 In Turingia ceſpis longitudine pedũ quĩquagĩta / — 1 — 822
latitudine quatuordenũ / altitudine ſexquipedali / ſi-
ne manibus de terra pciſus & ſubleuatus eſt: & vltra
pedes vigintiquĩq; tranſlatus eſt.
In Saxonia tellus in modũ aggeris limite vnius leugę intumuit.
9 Eleuatio ſancti Vrſinari cõfeſſoris / Lobiẽſis cele- — 2 — 823
brat. Drogo frater Ludouici ĩperatoris: fit Metẽ
ſiũ eps. Lotharius filius ĩperatoris a patre ĩ Ita-
liã dirigit: qui a Paſchale papa cõſecratus / coronã
regni & ĩperatoris atq; Auguſti nomẽ accepit.
Rhomę quidã nobiliũ pimũtur / pro eo quod pniores eſſe iuſto vi-
derẽtur: ad fidelitatẽ Lotharij ĩpatoris. Quod crimẽ cũ etiã ĩ
ĩpm papã Paſchalẽ intorquerẽt / papa ſe apud ĩpatores excu
ſat & de hoc crimine corã populo & legatis ĩperatoris Rho-
mę cũ magno epõrũ numero ſe iureiurando expurgat.
Terręmotus factus eſt: multæ villę & domus / cœleſti igne
cremãtur. hoĩes & aĩalia ictu fulminũ examinantur / fruges
grãdine vaſtãtur: cũ ipſa grandine veri lapides ĩmenſi pon
deris cadũt. & hęc pdigia grãdinis / hoĩm mortalitas ſubſe-
quitur. In territorio Tullẽſi / villa cõmerciaco puella duo-
dẽnis poſt ſacrã cõione ĩ paſcha a ſacerdote ſuſceptã: primũ
p decẽ menſes pane / deinde õni cibo & potu per triẽniũ ab-
ſtinuit. & poſt: ad cõmunẽ hoĩm vitã redijt. Eugeniũ. pp.
10 Eugenius Rhomanæ eccleſiæ 97: pręſidet. — 3 — 824
Corpora ſanctorũ Seueri Rauẽnatis epĩ / & vxoris
eius Vincentiæ / & filiæ Innocentiæ: ab Ortigario
epõ Magũtiã trãſlata ſunt. In Gallia ante ſolſti-
tiũ eſtiuale aere in tẽpeſtatẽ repente cõuerſo: ingens
fragmentũ glaciei cũ grandine cecidit. cuius longi-
tudo pedes quindecim / latitudo ſex / groſſitudo duos

An. do | Rho. Francorũ | | Constantino.

pedes habebat. ¶ Legati Michaelis iperatoris inter
cetera munera detulerũt Ludouico iperatori libros
Dionysij Ariopagitę ab ipso cõscriptos de Hierar-
chia/id est sacro principatu/petẽte ipo Ludouico de
Gręco in Latinũ translatos. Qui libri Parisius i ipo
sacri martyris festo missi cũ gaudio suscepti sunt. Q đ
gaudium virtus sancti martyris auxit decẽ & nouẽ
egrotis in ipa nocte ibi sanatis. ¶ Vualchãdus Leo-
diẽsis eps̃/ corpus sancti Hucberti trãsfert a Leodio
ad Andagiũ monasteriũ. ¶ Rabban9 sophista/& sui
tẽporis poetarũ nulli secũdus: fit abbas Fuldensis.
Qui multa de scripturis sctis disseruit: qui etiã librũ
de laude sanctæ Crucis figurarũ varietate distinctũ
difficili & mirãdo poemate cõposuit. & Sergio papę
sancto Petro offerendũ misit.
825 11 ¶ Harioldus rex Danorũ cũ vxore & filijs & sua Da 4
norũ parte Magũtiæ baptizaẗ: & ab iperatore mune-
ribus & pte Frisię in beneficiũ sibi data honoratur.
¶ Hilduinus abbas sancti Dionysij sacriq; palatij archica-
pellanus Rhomã mittens: a papa Eugenio sancti Sebastiani
corpus accepit/& Suessionis in basilica sancti Medardi col-
locauit. vbi dũ adhuc inhumatũ in loco in quo allatũ est ia-
ceret tanta signorũ & virtutũ gratia in noie eiusdẽ martyris
enituit/vt a nullo mortaliũ vel enumerari vel enarrari pos-
sint. Quorũ quędã tanti stuporis esse dicũtur: vt hu-
manã fidẽ excedãt nisi certũ esset deũ pro quo idem
martyr passus est: omnia facere posse.
826 12 ¶ Corpa Marcellini & Petri martyrũ de Rhõa subla 5
ta: & Franciã trãslata/multis signis clarificata sunt.
¶ Corpus etiã sancti Gregorij papę ad vrbẽ Suessio
nis translatũ esse dicitur. ¶ Valentinus papa
827 13 ¶ Valẽtinus Rhomanę ecclesiæ 98: p̃sidet. quo post 6
Gregorius. pp. quadragita dies põtificij defuncto: Gregorius Rho-
manę ecclesiæ 99: pręsidet. qui etiã quartus Leo di-
ctus est. ¶ Rabbanus abbas/tractatus i libro Sapiẽ-
tiæ & Ecclesiastico: ad Otgariũ archiepm̃ edit.
¶ Amalarius librũ de officijs ecclesiasticis ad ipera-
torẽ Ludouicũ scribit. ¶ Angelonius etiã ad eundẽ i

Ludo. & Francorum		Constan.	Añ. do
	peratorẽ tractatus in libros regũ edit.		
	¶ Anſegiſus abbas Lobiẽſis edicta ĩperatoris Caroli		
	magni & Ludouici filij eius ad eccleſiaſticã legẽ p-		
	tinẽtia: in duobus libris digeſſit. Idẽ edicta eorũdẽ ad		
	mũdanã legẽ ptinẽtia: in duobꝰ æque libellis digeſſit.		
14	¶ Italicus Ludouici imperatoris exercitus claſſe in	7	828
	Africã trãſuectus: cõſerto prelio magnã Afrorũ ſtra-		
	gem fecit. ¶ In Vaſconia annona de cœlo pluit fru-		
	mẽto ſimilis: ſed grana breuiora habẽs.		
	¶ Corpora ſanctorũ Valentini & Geneſij: in Angiã		
	monaſteriũ tranſlata ſunt.		
15	¶ Cõtra Ludouicũ ĩperatorẽ/ cõmotio & ſimultas fi-	8	829
	liorũ eius & optimatum exoritur.		
	¶ Hoc ãno qui eſt ãnus ab initio mundi/ quadrimil		
	leſimus ſextingẽteſimus octuageſimus octauus: fini-		
	tur nouꝰ ãnus magnus ab initio mundi qui eſt ãno-		
	rũ quingentorum trigintaduorum.		
16	¶ Apud Cõſtãtinopolim Theophilus ĩperat ãnis 15.	9	830
	¶ Gregorius papa dolens crebris Sarracenorũ ĩcur-		
	ſionibus vexari/ & vaſtari ſuburbiũ Rhomanę vrbis		
	circa eccl'iam Petri apoſtolorũ principis. Intẽdit illic		
	vrbẽ nouã ædificare: ad quod cõſilio & auxilio ĩpe-		
	ratorũ animatꝰ: nouam fabricã cœpit.	Theophilus	
17	¶ Sarraceni Siciliã incurſãtes/ etiã Lypparim inſulã	1	831
	deuaſtãt: vbi corpus Bartholomei apl'i quieſcebat.		
	quod olim loculo plũbeo inlectũ & in mare merſũ a		
	paganis nõ ferẽtibus illud ꝑpter nimiã ſignorũ cla-		
	ritatẽ/ ab oĩbus venerari: ab India vſq; ad hãc inſulã		
	vltra delatũ fuerat. Cuius oſſa modo a Sarracenis		
	huc illucq; diſperſa/ & a quodã monacho ipſo reue-		
	lante collecta: Beneuentũ transferuntur.		
	¶ Ludouicus ĩperator aduerſantes ſibi quoſdam ex-		
	auctorauit/ alios exiliauit/ alios bonis priuauit: ac p		
	hoc filios & optĩates ſuos magis cõtra ſe exacerbauit.		
18	¶ Gregorius papa in Galliam veniens/ contra im-	2	832
	peratorem cum filijs agebat.		
	¶ Imperator vxorem ſuam Iudich/ quaſi cauſam		
	malorum abdicauit.		

Añ. do	Rho. & Francorum		Constātino.
833	19	¶ Ludouicus īperator a ſuis deſertus ac ꝑditus & in	3
		poteſtatē filiorū redactus: epōrū iudicio arma depo-	
		ſuit/ & ad agendā pœnitentiā incluſus eſt.	
		¶ Sol & luna per ecclypſim deficiunt.	
834	20	¶ Ludouicus īperator relaxatur/ arma & imperiū &	4
		vxorē accipit ac filiū Lothariū ī Italiā redire coegit.	
835	21	¶ Monēte Gregorio papa & oībus epīs aſſentiētib⁹	5
	Ludouicus īperator ſtatuit vt in Gallia & Germania feſtiui-		
	tas oīm ſanctorū in calēdis Nouēbris celebraretur quā Rho		
	mani ex inſtituto Bonifacij papę celebrāt. ¶ Hoc tp̄e reli-		
	quię Viti martyris a Pariſius ad Corbeiā Saxonię tranſferū		
	tur. vnde ipſi Frāci teſtati ſunt: ꝙ ab illo tp̄e gloria Frācorū		
		ad Saxones tranſlata ſit.	
		¶ Ebdo Remorū archiep̄us deponitur/ aliȷq̃ multi	
		qui cū eo in deiectionē Ludouici īperatoris cōſpira-	
		uerāt: damnātur & exiliantur.	
836	22	¶ Gregorius papa cōſumatā nouę vrbis fabricā ſol-	6
		lēniter dedicauit: eamq; vrbē Leonianā appellauit.	
		vel a Leone tertio huius noīs papa/ qui huius opis	
		fundamenta olim geſſerat: vel a ſeipſo/ quia & ipſe	
		Leo quartus dictus eſt.	
837	23	¶ Normāni Gallias grauiter infeſtant/ Doreſtatum	7
		vaſtant/ Andouerpū opidū & Vuitlā emporiū ſitum	
		iuxta oſtiū Moſæ īcēdūt: a Friſonib⁹ tributū accipiūt.	
		¶ Sarracenis ad dep̄dandū vſq; ad portū Rhōanū	
		veniētibus: Rhōani īſtātia Leonis papę auxiliātib⁹ ſibi etiā	
		Neapolitanis eos bello excipiūt/ & coopante diuinitus ſibi	
		graui turbine vētorū vſq; ad īternitionē pene victos delent.	
838	24	¶ Cometes in ſigno Librę apparet.	8
	¶ Normāni Vualchaum inſulā vaſtant: & tributū exigunt.		
839	25	¶ Ludouic⁹ īperator filio ſuo Lothario ſub fide ad	9
		ſe veniēti recōſiliatur: eiq; dignitatē īperij & regni	
		tribuit coronā. ¶ Cometes in ſigno Arietis apparet:	
		& per aliquot dies plurimi inſtar ſtellarū igniculi per	
		cœlum diſcurrere videntur.	
840	26	¶ Ludouicus īperator moritur: & Lotharius ſolus ī-	10
	[illegible]	periū vſurpās/ imperat ānis 15.	
841	1	¶ Carolus & Ludouicus filij īperatoris/ dolentes ſe	11

[illegible] & Francorũ		Constantino.	Añ.do
	a fratre suo Lothario debita regni parte priuari: cō-		
	tra eum insurgere parant.		
2	¶ Cometes in signo Aquarij apparuit.	12	842
	¶ Tribus fratribus de regni ptitiōe discordātibus/cō		
	feritur inter eos pugna in pago Antissiodorēsi apud		
	villā Fontanedū:& tanta cędes vtriq; facta est/vt		
	nulla ętas meminerit tantā stragē ho.m fuisse factā		
	in gēte Francoꝝ,& ita eorū vires ibi attenuatę sunt:		
	vt iā nec suos termios ab externis tueri possent. vi-		
	ctoria tamē Carolo & Ludouico prouenit.		
3	¶ Fratribus nondū de bello desistētibus/cōsilio op-	13	843
	timatū tādē de pace agitur:& de parte singulorū +o		
	primorū accipiūtur.qui in vnū cōuenietes regnum		
	æqualiter diuiderēt:& ita pax ī ānū sequētē induciat.		
	¶ Ludouicus interim pgens in Saxoniā/validissimā		
	libertorū cōspiratione dños suos opprimere volētiū		
	fortiter cōpescuit:actoribus factionis capitali sentē-		
	tia dānatis.		
	¶ His temporibus floruit Theodulphus abbas Flo-		
	riacensis/postmodum episcopus Aurelianensis/de		
	quo refertur ꝙ illos versus quos in die palmarū sin-		
	gulis ānis ecclīæ Galliarū decātare in vsu habēt:ipe		
	cōposuerit.id est Gloria laus & honor. Quos cū ipse		
	Ludouico iperatore secus domū in qua exul detine-		
	batur apud Andegauū transeunte/decantaret:audi-		
	ens imperator & misertus illius/iussit eū absolui.		
		¶ Sergius papa.	
4	¶ Sergius Rhomanæ ecclesiæ centesimus:pręsidet.	14	[illegible]
	Ad cuius electionē cōfirmandā/ Ludouicus filius ipe		
	ratoris Lotharij a patre missus:ab eodē papa in regē		
	Longobardorū vnctus est.		
	¶ Mauri Beneuentum occupant.		
	¶ Descripto in tres ptes regno fratres ad vrbē Gal-		
	liæ Virdunū cōueniūt & inter se pacificātur. Et da-		
	tis & acceptis inuicē sacramētis/quisq; ad descriptas		
	sibi partes regni tuendas reuertuntur. Carolus ac-		
	cepit occidentalia regna a Britannico occeano		

Rhõa.	Francorum		Constantino.	Añ.do
		vſq; ad Moſam fluuiũ: in qua parte ex tunc		
		& modo nomen Franciæ remanſit. Ludoui=		
		co orientalia regna ceſſerunt: omnis ſcilicet		
		Germania vſq; ad Rheni fluenta & aliquæ		
		trans Rhenũ ciuitates/ cum adiacẽtibus pa=		
		gis propter vini copiã. Lotharius qui maior		
		natu erat & imperator appellabatur/ omnia		
		Italiæ regna tenuit cum ipſa Rhoma: necnõ		
		& prouinciã & mediam partem Franciæ in=		
		ter Scaldum & Rhenũ/ quæ mutato nomine		
		ab eo denominatur Lotharingia. Poſt factã		
		ergo diuiſionem/ Carolus regnat in Francia		
		annis 34. Ludouicus frater eius: in Germa=		
	Carolus	nia annis 33.		
5	1	Ludouicus rex Germaniæ Abroditos a ſe	15	[illegible]
		deficere molientes/ bello perdomuit: occi=		
		ſo rege eorum/ eorumq; terram & populum		
		ſibi diuinitus ſubiugatũ/ per duces ordinauit.		
		Apud Conſtantinopolim Michael & Theo=		
		dora imperant annis vndecim.	Michael & Theodora.	
6	2	¶ Normãni regnum Caroli grauiter infeſtãt:	1	[illegible]
		& vſq; Pariſius nauigio veniũt: cum Friſoni=		
		bus tribus prelijs confligunt: in primo victi/		
		in duobus victores exiſtunt.		
		¶ Ludouicus quatuordecim duces Boema=		
		norũ cum ſuis baptizari fecit.		
		¶ Carolus cũ Britonibus infœliciter pugnat.		
¶ Leo papa.				
7	3	¶ Leo quĩtus Rhomanę eccleſię centeſimuſ=	2	[illegible]
		prim⁹: prę ſidet. Hic decreuit vt dum miſſarũ		
		ſacra ſollemnia celebrantur: nullus ex laicis		
		in preſbyterio ſtare vel ſedere vel ingredi pre=		
		ſumat/ niſi tantum ſacra plebs quæ ad mini=		
		ſtrationẽ ſacri officij conſtituta eſt. Decreuit		
		etiam vt octauę aſſumptionis ſanctę marię:		
		in eccleſia Rhomana celebrarẽtur quod ante nõ fiebat.		

Rhõa.	Francorum		Constantino.	An.do
8	4	¶ Rabbanus abbas Fuldensis ordinatus Magũtiæ archiepiscopus: celebrata synodo Maguntiæ iussu Ludouici regis/ multa ecclesiæ vtilia decreuit.	3	848
		¶ Quedã pseudo ꝓphetissa dicẽs instare diẽ iudicij: Maguntiã sollicitabat. Ita vt etiã aliquos sacri ordinis ad se inclinaret: quæ ab archiepo correpta: cõfessa est se per suggestionẽ cuiusdã ꝑsbyteri questus causa hoc fecisse.		
9	5	¶ Godescalcus hereticus a Rabbano archiepo rationabiliter vt multis visum est cõuincitur: sed tamen in suo perseuerat errore.	4	849
		¶ Sancta Helena imperatrix a suo filio Cõstãtino magno/ primo hui9 nois iperatore Rhomæ i eccl'ia sanctorũ Marcellini & Petri martyrũ/ in Mausoleo purpureo sepulta/ ad Franciã a Theogiso monacho transfert. & in dyocesi Remẽsi magna Frãcorũ veneratiõe excolit.		
10	6	¶ Frãci a Boemanis graui ꝑlio vincũtur: cui bello spũs malignus se ꝑfuisse p os Arrepticij publice ꝓtestatus est. & per se & per suos socios/ spũs scilicet supbiæ & discordiæ egisse: vt Franci terga verterent.	5	850
11	7	¶ Reliquiæ scti Hermetis martyris p Lotharĩũ ipatorẽ in Gallias mittũtur: & apud Indã monasteriũ honorifice condũtur.	6	851
		¶ Fames valida Germaniã attriuit: vt etiã pater filiũ suũ deuorare voluerit. quo tẽpore Rabbanus archieps multã beniuolẽtiã paupib9 exhibuit.		
12	8	¶ Carolus rex Francorũ/ filios fratris sui Pipini regis: Pipinũ & Carolũ regnũ inquietantes capit. & in monachũ attonsos/ in monasteriũ trudit.	7	852
13	9	¶ Normãni p mare Britãnicũ ostia Ligeris ingressi: vrbẽ Nãnetũ inuadũt. epm sabbato sancto pasche baptismũ celebrantẽ trucidãt: clerũ & populũ perimunt. inde Andegauis/ deinde Turonis aucupant: & vt tempestas	8	853

Rhōa.	Francorū		Constan.	An.do
		omnia diruunt: templum etiā sancti Marti=		
		ni incendunt.		
		¶ Ioānes papa Anglicus.		
14	10	¶ Fama est hunc Ioannē fœminam fuisse:&	9	854
		vni soli familiari tantum cognitam: qui eā		
		complexus est/ et grauis facta peperit/ papa		
		existens. quare eam inter pontifices non nu		
		merant quidam: ideo nomini numerum nō		
		facit.		
		¶ Hincimarus Remorum archiepiscopus in		
		Francia claret : qui vitam sancti Remigij		
		scripsit.		
		¶ Benedictus papa.		
		¶ Benedictus Rhomanæ ecclesiæ centesi=		
		mus secundus: præsidet. Hoc conspiratione		
		malignorum deposito: Anastasius pręsula=		
		tum inuadit. Sed Anastasio a legatis impe=		
		ratoris Lotharij deiecto/& in carcerem tru		
		so: Benedictus honorifice relocatur.		
		¶ Normāni qui per viginti annos Franciam		
		nimis attriuerant: in patriam suam reuersi		
		intestino inter se bello vsq; ad internitionem		
		delentur. vt de regia stirpe eorum/ nullus nisi		
		puer vnus remaneret.		
15	11	¶ Terremotus / acris insolita commotio /	10	[illegible]
		turbines/tempestates/ grandines / fulmina		
		multa / multis modis incommoda homi=		
		nibus inferunt: quidam etiam homo igne		
		cœlesti consumptus est / veste illesa ma=		
		nente.		
		¶ Lotharius imperator/ partito inter filios		
		regno : abrenunciat sæculo. & in Prumia		
		monasterio/habitu monachi suscepto: non		
		multo post dormiuit in domino.		

Rhõa.	Francorum		Cõſtan.	Añ. do
		¶ Ludouicus filius eius olim a Sergio papa		
		in regẽ vnctus: ĩperat ãnis 21. Lothari9 ve=		
Ludouic9		ro frater eius/ Lotharingiã tenet.		
1	12	¶ Maginradus ęremita martyrizatur.	11	856
		¶ Rabban9 egregiæ vitæ & ſciẽtiæ archieps		
		obiit. ¶ Apud Cõſtãtinopolim Michael ſolus		
Nicolaus. pp.		imperat ãnis 13.	Michael	
2	13	¶ Nicolaus Rhomanæ eccleſiæ 105: p̃ſidet.	1	857
		Cuius ordinationẽ Ludouicus ĩperator ſua		
		præſẽtia roborauit. ¶ Colonię orta tẽpeſtate populo		
		in baſilicã ſancti Petri cõfugiẽte/ ſubito fulmen iſtar		
		ignei draconis baſilicã ſcidit ac penetrauit/ & tres ho		
		mines diuerſis quidẽ locis: ſed vno ictu in mortẽ deiecit.		
		Alios etiã ſex/ eodẽ ĩpetu ſemiuiuos reliquit.		
3	14	¶ Frãci ſup crudelitate Caroli regis ſui apud	2	858
		Ludouicũ fratrẽ eius expoſtulãt: & eũ ad re=		
		gnandũ ſup ſe cõtra Carolũ inuitãt. Quod		
		ille incõſulte aggreſſus: turpit̃ alienis exceſſit finib9.		
		¶ In prochia Magũtina/ malignus ſp̃us euidẽs nequitię ſuę		
		dedit inditiũ. Nã primo lapides iaciẽdo/ & pietes domorũ		
		quaſi malleis pulſando/ inde manifeſte loquẽdo/ furta etiã		
		pdendo/ diſcordias inter vicinos ſeminãdo/ hoĩes inquieta=		
		bat. Deniq3 animos oĩm cõtra vnũ hoĩem cõmouit: quaſi		
		ppter eius peccata/ cęt'i talia paterẽtur. cui9 fruges ĩ vnũ co=		
		aceruatas/ ĩcendit. qui vbicũq3 ĩtraſſet: ſtatim domus illa ex=		
		urebatur. vt iam eis niſi in agris locus manẽdi nullus eſſet.		
		Propter hoc p̃ſbyteris lętanias agentibus/ & bñdictã aquã		
		ſpargẽtibus/ ĩimicus lapides iaciẽdo/ multis cruẽtatis tandẽ		
		aliq̃diu quieuit. Preſbyteris recedẽtibus inimicus flebiliter		
		vlulãs: tandẽ preſbyterũ quendã noĩatim exprimẽs ſe quãdo		
		aqua bñdicta ſpargebat ſub capa illius: quaſi familiaris ſui		
		latuiſſe pfeſſus eſt: accuſãs eũ cũ filia pcura=		
		toris cõcubuiſſe. Sic p triẽniũ ĩſtitit: donec ibi=		
		dem cuncta ædificia incendio cõſumeret.		
4	15	¶ Ludouicus rex Germanię plurima pręlia	3	859
		cõtra Sclauos ſtrẽnue geſſit: & capto pricipe		
		eorum/ Raſtrix nomine propter violatã fidẽ		
		oculos ei eruere iuſſit.		

Rhōa	Francorum		Constantino.	Anno
		¶ Principibus Caroli regis inter se discordantibus/Britones destitutā auxilio terrā inuadētes: vsq; Pictauis oīa vastādo veniūt. quos redeūtes rex Carolus ꝓsequut⁹/ Britāniā itrat: et pugna cōserta/Franci vincūtur/Britones in sede eorum grassantur.		
5	16	¶ Numeneus rex Britonū/dū instaret regnū Frācorū depopulari: visum est ei assistere sibi sanctū Maurilianū Andegauēsis vrbis olim epm. a quo in capite baculo pcussus: iram dei morte ꝑsensit. ¶ Hoc tēpore Leuculfus dux Saxonū pater Ottonis ducis/auus autē Henrici regis: corpus sācti Innocētij papę a Rhoma in Saxoniam transtulit.	4	860
6	17	¶ Herispous filius Numenei rex Britonū/Carolo regi cōfœderatur: & muneratus/ eius se dominationi subdit.	5	861
7	18	¶ Lotharius rex Lotharingiæ/Vualdradam pelicē supducēs cōiugi suę Tetbergę: cōsētiētibus sibi archiepis Gunthario Coloniensi & Tetgaudo Treuerēsi magnā sibi calamitatē parauit.	6	862
8	19	¶ Hucbertus abbas & dux frater Tetbergę reginę/pro repudio sororis suæ cōtra Lotharīū insurgit. ¶ Gūtharius & Thetgaudus archiepi Rhomę a papa Nicolao ꝓ adulterio Lotharij regis examinati: cū & suis synodalib⁹ gestis q̄ pferebāt/& suoꝝ ore etiā cōuicti fuissēt: epatu & sacris gradibus exordinati/anathematizati sunt. eisq; tamē laicalis cōmunio cōcessa est.	7	863
9	20	¶ Excōmunicata pelice Vualdrada a legato apostolico/vidēs Lotharius rex etiā sibi excōmunicationē intētari: Tetbergā vxorē suā recipit/sed nō multū id ꝓfuit. quia nō multo post repudiata vxore pelicē recepit: nec vltra vllo correptionis modo ab ea separari potuit.	8	864
10	21	¶ Corpora sanctorū Eusebij & Potētiani martyrū: dono Nicolai papę ad Gallias translata in monasterijs voto religiosorū sancto Petro collatis honorifice tumulantur.	9	865

Rhōa.	Francorū		Cōstan.	Añ. do
		¶ Rex Bulgarorū ad Christianissimū cū sua gente cōuersus missis ad eū a sede apostolica sacri ordinis ministris acceptis etiā a rege Ludouico subsidijs/ adeo in fide solidatur: vt nō multo post filio maiore in regnū ordinato/ ipe abrenūcians seculo monachus factus sit. Sed cū filius eius iuuenilit agēs ad gētilitatis cultū vellet redire: militiæ cingulo & cultu regio resūpto filiū psecutus cœpit/ & oculis eius effossis/ eū in carcerē trusit. & filio iuniore in regnū locato/ sacrū habitū recepit: & in eo vsq; ad finē vitę pseuerauit.		
11	22	¶ Herispoo a suis pempto/ Salomon filius ei⁹ sup Britones regnat: & Carolo cōtra se venienti cōfœderaē. ¶ Normāni Galliā repetētes Nānetis/ Andegauis/ Pictauis// & Turonis termios depopulāē. Quib⁹ occursātes dux Aquitanię Ranulfus/ & Robertus fortis Marchio/ dū ipi incaute pliātes pimūtur: ceti a Normānis vt oues a lupis/ aceruatim sternūtur.	10	866
12	23	¶ Sarracenis Beneuentanā regionē icursantib⁹/ Ludouicus iperator viriliter occurrit. Ad cuius auxiliū Lotharius frater eius pperans/ multa qdē plia cū eo strēnue gessit. Sed exercitu suo propter intemperiē aeris morbis & morsibus aranearum nimis grauato/ cum multo suorū dispendio redijt.	11	867
				Adrian⁹. pp.
13	24	¶ Adrianus Rhomanæ ecclesiæ 104: psidet. ¶ Cometes manifeste apparet. ¶ Michael Gręcorū iperator/ sensu diminutus adeo mente excedebat: vt familiares suos iuberet occidi. quos tamen ad se rediens/ sibi pręsentari exigebat.	12	868
14	25	¶ Basilius quē Michael iperator pauperē ex familia vnius abbatis sibi asciuerat/ & cubiculariū factū ad tātos honores puexerat vt alter ab iperatore appellaretur: sępe ab iperatore per insaniā occidi iussus: timens ne tali occasione occideretur: elegit magis ipse imperatorem interficere q̄ ab eo interfici. & iperauit annis decem & septem.	13	869

Rhẽg. Francorum			Cõſtan.	Añ. do
		Corpus ſancti Mauri qui fuit diſcipulus ſancti Benedicti		
		aſportatũ a Glãtifolio in Burgũdiã ꝓpter timorẽ Normãno		
		rũ trãſfertur ad Foſſatẽſe cenobiũ: quod cõſtruxit ſãctus Ba=		
		bolenus ſancti Colũbani diſcipulus.	Baſilius	
15	26	Lothari⁹ rex Rhomã ad Adrianũ papã ſe	1	870
		excuſatũ vadit. A quo dũ ꝑ cõprobatione ino		
		cẽtie ſuæ ad examinationẽ corpis & ſanguis		
		dñi/tam ipſe q̃ optimates regni iuſtati fuiſſet:		
		& ipſe & oẽs qui corpus dñi nri cũ eo temere accipe		
		pſumpſerũt/infra ipm annũ perierũt. ipſo ſtatim in		
		redeundo Placentiæ defuncto.		
16	27	Coloniæ celebrata ſynodo ad dedicationẽ	2	871
		eccleſię a tribus Lotharingiæ Metropolitis:		
		Liutperto Maguntino/Bertulfo Treuerenſi/Vuille		
		berto Coloniẽſi cũ ab eis maior eccl'ia quę eſt ſancti		
		Petri deberet dedicari: p̃cedẽte nocte auditę ſunt vo		
		ces malignorũ ſpirituũ/inter ſe dolentiũ & cõquerẽ		
		tiũ ſe a poſſeſſis diu ſedibus debere expelli.		
		Carolus rex Francorũ/defuncto fratruele ſuo Lothario/		
		dũ Lotharingiã ſolus vſurpare nititur: per moderãtiã & in=		
		duſtriã Ludouici fratris ſui Germanorũ regis/ad hoc attra=		
		ctus eſt: vt ęqualiter inter ſe regnũ fratruelis diuiderent.		
		Ab exercitu Ludouici Germanici/vario e=		
		uentu varia bella cõtra Sclauos geruntur.		
17	28	Carolũ regẽ Francorũ domeſtica calami=	3	872
		tas ĩ filijs ſuis afflixit. Siquidẽ Carlomãnũ		
		in clericatu vſq; ad dyaconatus officiũ ꝓue=		
		ctũ/ipſe pater cœpit & excęcauit. ꝑ eo ꝙ ad apoſtaſiã con=		
		uerſus/& oĩ genere nocendi regnũ pturbans: alter quidam		
		Iulianus effectus erat. Porro alter filius eius Carolus dũ		
		icõſulte voluiſſet experiri/exptã cuiuſdã Albuini militis for		
		titudinẽ/& ſolus ſoli cõgreſſus fuiſſet: ab eodẽ Albuino igno		
		rante quis eſſet peremptus eſt. Baſilius iperator Gręcorũ		
		inter cetera munera mittit Ludouico regi Ger=		
		manorũ/criſtallũ mirę magnitudinis/ mire		
Ioãnes papa.		auro gẽmiſq; ornatũ: cũ pte nõ modica ſanctę crucis.		
18	29	Ioãnes Rhomanæ eccleſiæ 105: pręſidet.	4	873
		Ad hunc Ioãnes Rhomanę eccleſiæ dyacon⁹		

Rhōa.	Francorum		Costan.	Añ. do
		vitā primi Gregorij papę scribit in quatuor libellis laudabili ter ęditā. Adalgisus dux Beneuētanorū a Gręcis seductus/ contra Ludouicū īperatorē rebellat: & multas Italiæ vrbes ab eo desciscere facit. Cui īperator viriliter repugnās: Beneuentū & Capuā capit. Sed dolis Adalgisi ꝑsuasus/ exercitū dimittere/ ita ab eo est circūuentus: vt nō posset euadere nisi turpi fœdere facto cōpulsus: iurasset Adalgiso se nūq̄ in vita sua Bñuēti fines intraturū. Ob hoc Adalgisus a senatu Rhōano reus maiestatis & hostis publicus adiudicatus: & bello contra se decreto in Corsicā fugit. Carolus iunior Ludouici Germanorū regis filius/ a dęmonio grauiter in p̄sentia patris & optimatū eius vexatur: & in ip̄a vexatione/ cōfitetur hoc sibi ideo contigisse: quia contra patrem suū cōspirationē facere moliebatur		
19	30	In Italia/ Brixæ tribus diebus & tribus noctibus sanguis de cœlo pluisse narratur. Normāni a regno Ludouici Germanorū regis tributū exigētes/ ab exercitu eius grauiter cęsi vincūtur. Locustæ Galliā depopulantur īnumerabiles: cęteris locustis maiores. sena alarū regimina/ sex pedes/ duos dentes lapide duriores habētes/ vt castrorū acies turmatī volantes/ duces cū paucis itinere vnius diei mittētes ad metenda loca venturę multitudini: circa horā nonā ad locū pręuisum veniētes/ ibiq; solis ortū expectantes/ per spaciū vnius diei aerē velabāt: ip̄m solis radiū obnubilātes. ore lato/ extenso intestino/ oia viridia in herbis & arboribus vastabāt. spaciū diurni itineris quatuor aut quiq; milibus extendentes. Hoc miserabili spectaculo vsq; ad mare Britānicū ꝑueniētes tandē flatu vētorū in ꝓfūdū maris dimersæ sunt sed estu occeani ad littus reiectæ ex putredie sua aere corrupto multos perire fecerūt. Secuta fames valida/ multos cōsūpsit inedia: vt pene tertia pars hoim cōsūpta sit.	5	874
20	31	Hiems solito asperior & ꝓlixior: nix & gelu a calēdis Nouēbris vsq; ad vernale eqnoctiū. Ludouico regi Germanorū appuit ī sōnis genitor su9 olim īperator/ adiurās eū p nomē sanctæ trinitatis vt eum eriperet a tormentis	6	875

quibus detinebatur : vt tandē æternā requiē
habere mereretur. Ob hoc ad diuersa mona-
steria elemosinis destinatis obnixe filius suc-
currebat patri. vnde daē intelligi q̄ licet idē
iperator multa deo & hoībus placita fecisset: plura
tamē cōtraria in regno suo fieri cōsensit. In quibus grauiora
videbātur q̄ hęresi Nicolaitarū nō restitit: & monita Ga-
brielis archangeli duodeci capl'is cōphensa quę Ematchus
ei legenda & obseruāda obtulit/seruare nō studuit.
Normāni vrbē Andegauis quasi in ea habitaturi/cū suis
oībus occupāt. Ad quā oppugnandā/Carolus ascito Salo-
mone Britonū rege multis diebus eā obsedit. Sed cū Nor-
māni ad desperationē adducti fuissent: rex multo exercitu/
pecunia ab eis accepta/egressum eis ānuit:
eisq; hoc pacto peiora faciendi locū dedit.
31 32 Cometes solito rutilantior appuit. Subi- 7
ta & nimia aquarū inūdatio facta est ī Iunio:
ita vt ī Saxonia villa quędā longe a torren-
tibus & fluminib9 remota ī momēto cū hoi-
bus/& bestijs/& arboribus/& ædificijs/cū ec-
clesia & altari/penitus absorpta sit. vt nullū habitationis re-
manserit vestigiū. Ludouicus iperator in Italia moritur:
& patruus suus Carolus rex Frācorū Rhomā pgit. & Ioan-
ne papa & Rhomanis per munera sibi consiliatis iperator
creatur: et iperat annis duobus. Sed ei statim a Ludouico
fratre suo bellū paratur: q̄ se incōsulto solus iperiū fratruelis
vsurpauerit. Britones rege suo Salomone mortuo pro cō-
tentiōe regnādi intestino iter se bello collidūtur: sicq; inuiti
cessant a Gallię exterminio. Carolus iperator post adeptū
iperiū vltra se elatus/cōsuetudines Frācorū vilipēdēs Græ-
cas glīas & isolitos habit9 affectabat. & talari Dalmatica i-
dutus & desup balteo accictus pēdēte vsq; ad pedes/capite
vero inuoluto velamine serico & dyademate supimposito
pcedebat. Et cū esset lepore timidior & hostes fugere quā
fugare paratior: fratrē suum Ludouicū lacessebat/minatus
tantas copias se conducturū. vt ab equis flu-
mine exhausto ipe per aridum alueum Ger-
maniæ regnum intraret.

Rhõa.	Francorũ		Constan.	Añ.do
Carolus caluus				
1	33	¶ Hẽricus monachus vitã Germani Antissiodorensis heroico metro in sex libellis luculẽter exaratã / Carolo ĩperatori obtulit.	8	877
		¶ Ludouicus regnãs in Germania moritur: relinques tres filios suos hęredes / Ludouicũ iuniorẽ / & Carolũ. qui nõ multo post ĩpauit / Carlomãnũ patrẽ Arnulfi ĩperatoris.		
		¶ Carolus ĩperator de morte fratris sui gauisus / iiustitiã quã cõtra fratrẽ cõceperat / contra filios fratris ꝑficere paratus / cũ quinquaginta & eo amplius hoĩm milib⁹ regnũ eorũ aggressus Coloniã vsq; venit: filijs Ludouici alias occupatis. Ludouicus iunior legatione ad patruũ missa: rogabat ea quę pacis sunt. Quod cũ ĩpetrare non posset eũ viriliter bello excepit: eũq; victũ cũ nimio exercitus damno & multo dedecore fugere compulit.		
		¶ Ingruẽte in Germania pecorũ pestilentia: dũ canes vndiq; collecti cadaueribus incũberent / ita disparuerũt: vt nec viui nec mortui reperirentur.		
2	34	¶ Carolus ĩperator Rhomã secundo ꝓfectus: Bosoni Germano vxoris suę neptẽ suã filiam Ludouici imperatoris vxorẽ dedit / & data ei prouincia in regẽ eũ coronauit vt etiã regibus ĩperare videret. Qui audiẽs fratrueles suos Carlomãnũ & Carolũ cõtra se exercitũ adducere: pauore solutus reditũ parat. & inter redeundũ a quodã Sedechia iudęo male potionatus Mantuæ moritur. Filius ei⁹ Ludouicus cognomẽto Balbus secũdus post diuisionẽ regnat ĩ Frãcia ãnis duob⁹. Iunior vero Carolus fili⁹ Ludouici Germanorũ regis / imperiũ adeptus est ãnitẽtibus sibi quibusdã nobiliũ Rhomanorũ: Ioãne autẽ papa satagẽte ĩperiũ transferre ad Ludouicum balbum filium recens defuncti Caroli imperatoris.	9	878
Carolus	Ludouicus balbus			
1	1	¶ Ioãnes papa iniuriatus a Rhomanis: ita vt etiam in custodia teneretur pro eo ꝙ Carolo nõ fauebat in Franciã veniens cum rege Ludouico balbo pene annũ moratus est.	10	879

Rhoã. | Francorũ | Constantino. | Ae.

¶ Normãnorũ plusq̃ quinq; milia a Frãcis in Gallia cęsasũt.
¶ Hoc tẽpore clarebat Milo monachus sancti Amandi: qui vitã sancti Amandi metrice cõposuit/ & librũ de sobrietate ad Carolũ Caluũ scripsit. Sub hoc Milone adolescebat etiã nepos eius Hubaldus: qui in septẽ liberaliũ artiũ peritia clarus/ egregie p̃ter cæta in Musica claruit: & de multis sctis cãtus dulci & regulari modulatiõe cõposuit.

2 | 2 | ¶ Sol hora diei nona ita obscurat⁹ est/ vt stellę in cœlo apperẽt. ¶ Rex Frãcorũ Ludouic⁹ Balbus moritur: vxorẽ suã ex se grauidã relinquens. | 11 | 880

De regno eius Frãcis varie sentiẽtibus: aliįs illud filiį Ludouici Balbi ex cõcubina deberi iudicãtibus/ aliįs Bosoni prouinciæ regulo ad illud iniuste inuadendũ assentiẽtibus/ aliįs vero illud regno Germaniæ resociare volentibus / nascitur interim ex legitima vxore Ludouici Balbi filius: qui ex nomine aui Carolus noiatus est. Filiį tamẽ Ludouici Balbi ex cõcubina/ Ludouicus & Carlomãnus dicti: interim regnũ Frãcorũ inter se diuidẽtes/ regnãt ãnis quinq;: & Bosonẽ semper persecuti sunt.
¶ In silua Franciæ Carbonaria/ plusq̃ nouẽ milia Normãnorũ a Francis cędũtur.

Ludouicus et Carlomanus

3 | 1 | ¶ Carolus iperator fratre suo Carlomãno defuncto/ & nõ multo post Ludouico altero fratre suo imatura morte p̃uento: post claras de iimicis victorias/ regnũ Germanię obtinuit. | 12 | 881

4 | 2 | ¶ Carolus Rhomæ a papa Ioãne ĩ iperatorẽ benedicitur. ¶ Normãni adiũctis sibi Danis Franciã & Lotharingiã p̃uagãtes/ Ambianis/ Attrebatis/ Corbeiã/ Cameracũ/ Taruẽnã/ fines Morinorũ/ Menapiorum/ Brachatensiũ/ oẽmq; circa Scaldum fluuium terrã. monasteria sctõrũ Vualarici & Richariį ferro & igni deuastãt. Inde Vual fluuiũ igressi: totã Batuã/ palatiũ etiã Neomagi icendũt. ¶ Eodẽ ãno Godefridus & Sigefridus reges Normãnorũ/ cũ inestimabili multitudie iuxta Mosam ĩ loco Hassõ cõsedentes: Leodiũ/ Traiectũ/ Tungris/ Coloniã/ Agripinã Hũnam/ cũ adiacẽtibus castellis cõburũt. Aquis in palatio equos stabulãtes: opidũ & palatiũ incendũt. p̃terea monaste | 13 | 882

Rhõa.	Francorũ		Cõſtantino.	Ãn.do
		riũ Stabulaus/Malmũdariũ/Indã/Prumiã. ſacri ordinis in vtroq; ſexu miniſtri vbi poterant oportunius latebant:& ſanctorũ corpora & pignora locis tutioribus abſcõdebãt. Ad hęc mala Hug fili9 Lotharij ex Vualdrada pelice in Lotharingia & Boſo ſupraſcriptis:in Burgũdia tyrãnizabant.		
5	3	¶ Normãni vrbẽ Treuerim incẽdũt & Metis vſq; pueniũt:ibiq; cõſerto prelio Chriſtianos vincunt. In hoc prelio Gnalo Metenſiũ epiſcopus cęſus eſt.	14	883
6	4	¶ Carolus ĩperator & Gallis & Germanis ad auxiliãdũ regno euocatis/Normãnos obſidẽt. Cũ quo Godefridus rex facto fœdere vt ſibi Friſia prouincia & Giſla filia Lotharij regis vxor daretur:baptizatus eſt & ab ĩperatore de ſacro fonte ſuſceptus. Sigefrido quoq; rege nimis munerato/eos a regno ſuo recedere fecit. Qui mox Frãciã repetẽtes/poſt multas incurſiones a Carlomãno rege Francorũ duodecĩ milia argẽti probati pro tributo exigunt:& ſic in duodecĩ ãnis pacẽ promittẽtes mare repetunt.	15	884
		¶ Hoc tẽpore Radulphus quidã corpus ſancti Calixti papę & martyris a Rhomana vrbe in Franciã trãſſert:qui Calixtus ieiuniũ quatuor tẽporum celebrari inſtituit.		
7	5	¶ Carlomãno rege Francorũ mortuo/cuius frater Ludouicus iam priori anno obierat. Normãni Franciã repetũt:dicẽtes ſe cũ rege Frãcorũ tantũ nõ cũ Francis pacis pepigiſſe pactũ. Hinc cõpulſi Franci Carolũ ĩperatorẽ ad auxiliandũ ſibi inuitantes:Franciã ei ſubijciũt. Qui cõtra Normãnos apud Louaniũ caſtra metatos/ſemel & bis exercitũ miſit:ſed nichil dignũ fecit. Regnauit ergo Carolus etiam in Francia annis quinq;.	16	885

Rhōa. | Francorū | Constantino. | An.

¶ Hyncimarus Remorū archiepus obijt.

Carolus ¶ Marinus papa.

8 | 1 | ¶ Marinus Rhomanæ ecclesiæ 106 presidet. | 17 | 886

¶ Hug filius Lotharij regis/ex Vualdrada pelice paternū Lotharingiæ regnū rebellādo assequi iperās/Godefrido Normānorū cuiso= ror sua Gila nupserat medietate affectati regni pmissa psua= det vt ab iperatore imperiales fiscos ad libitū suū sibi addi peteret. per hoc vtriq; iperatorē circūuenire putās/si daret: Normāni hostes regni in visceribꝰ regni imitterētur. Si ne= garet: iustā rebellādi causā habere videref. Ad hoc tractā= dum iussu iperatoris Henrico duce & Godefrido in Batuā ex cōdicto cōueniētibus inter agendū Godefridus cum suis pimitur. Nec multo post etiā Hug ab Henrico excęcatur: & nouissime in monachū Prumię attondef. Apud Cōstātino= polim Basilio iperatore mortuo/ Leo filius eius iperat ānis 18. Leo

9 | 2 | ¶ Normāni a Louanio exeūtes/Parisius ob= sident. Cōtra quos Hēricus dux exercitū du= cēs dū incaute equitat: in foueā quā Normā ni factā quisquilijs operuerāt lapsus trucidaf. | 1 | 887

¶ Hug dux & abbas mirę potestatis & prudētię morif.

¶ Agapitus papa.

10 | 3 | ¶ Agapitus Rhomanę ecclię 107: presidet. Hic in aliquibus libris nō ānumeratur. | 2 | 888

¶ Carolus iperator cū Normānos nequiret expellere: tādē facto fœdere cōcessit eis regio nes quę erāt vltra Sequanā/quarū incolę cō= tra se rebellabāt. quę pars Francię/a Normā= nis Normānia appellata est.

Adrianus. pp.

11 | 4 | ¶ Adrianus Rhomanę ecclię 108: presidet. | 3 | 889

¶ Carolus imperator zelatus vxorē suā p eo ꝙ plus iusto familiariter ageret cū Luituual= do Vercellēsi epo: ptestaf in cōcione se nunq̄ cū ea coisse. illa vero se virginē esse gloriata: accepto repudio monasteriū petijt.

12 | 5 | ¶ Carolus iperator corpe & animo deficiēs/ | 4 | 890

Rhõa.	Francorum		Constantino.	Añ.do
		ab optimatibus regni repudiaṫ: & Arnulphus		
		filius Carlomãni regis fratruelis ei9/in regnũ		
		ſublimatur: & regnat ãnis 12. Hic Arnulfus		
		patruo ſuo ex iperatore etiã neceſſarijs egẽti:		
		fiſcos in Alemannia delegauit. qui ſequenti		
		anno obijt.		
		¶ Rhomanũ iperiũ & regnũ Francorũ miſe=		
		re diſcerpiṫ. in Italia nẽpe Berẽgarius & Vui=		
		do de regno cõtendũt.		
		¶ Frãci vero neglecto Carolo Ludouici bal=		
		bi puero vix decẽni/ regẽ ſibi ꝑficiũt Odonẽ		
		filiũ Roberti ducis: quẽ a Normãnis occiſũ ſupra dixim9.		
		¶ Radulphus autẽ corona ſibi impoſita/ rex		
		Burgũdionũ ſtatuiṫ quod regnũ multo tp̃e durauit		
		¶ Regnum Burgundionum incipit.		
Arnulphus	Oddo		¶ Baſilius. pp.	
1	1	¶ Baſilius Rhomanę eccl'ię 109: prę́ſidet.	5	891
		Hic in aliquibus libris nõ inuenitur.		
		¶ Normãni Pariſius expugnare non valẽtes/		
		Burgundiã aggrediũtur: & Senonis vrbem		
		oppugnãt/ ſed nõ expugnant.		
		¶ In Italia Sarraceni caſtrũ quoddã Fraxi=		
		netũ occupãtes: magno exitio Italię eſſe cœperũt.		
2	2	¶ Normãni a Senonis Pariſius repetunt: &	6	892
		inde repulſi p Macronẽ fluuiũ Trecas vrbẽ i=		
		cendũt. & vſq; Virdunũ & Tullũ vrbes/ cun=		
		cta depopulãtur. ¶ Vuido Berengariũ bis vi		
		ctũ ex prę́lio fugat. ¶ Odo rex Danos ſuper		
		Auxonã fluuium bello vincit.		
3	3	¶ Arnulfus rex/ Zuendebaldo duci Maharẽ=	7	893
		ſiũ ducatũ Boemanorũ addens: & Boema=		
		nos p hoc ſibi infeſtos fecit & Zuendebaldo		
		p adiectionẽ potẽtię/ materiã cõtra ſe rebellã		
		di dedit. Ad quẽ debellandũ/ cũ nõ ſufficeret:		
		gentem Hungarorum deo inimicam regno		
		imiſit:/ eorũq; auxilio Zuendebaldũ deuin=		
		cit & tributarium fecit.		

Rhōa.	Francorū		Constantino.	Anni
		¶ Sanctus Vualdricus in Baioaria nascitur.		
4	4	¶ Normānī iterū a Parisius repulsi/ fines Britonū īcessunt:& primo victores/postea a Britonibus vincūtur/in duobus prelijs duodecī milibus suorū peremptis.	8	894
		¶ Odone rege per cōsiliū Frācorū in Aquitania demorante/Franci puerū Carolū duodenē Ludouici balbi filiū/ ī regnū paternū reuocant:& Remis a Fulcone archiepō in regē benedici faciūt.& oritur longa cōcertatio inter eum & Odonem.		
¶ Stephanus papa.				
5	5	¶ Stephanus Rhōanæ ecclesiæ 110:p̄sidet.	9	895
		¶ Normanni Lotharingiā repetentes/circa Leodiū cū Christianis pugnant & vincūt.		
		¶ Sunderoldus Maguntiæ archiep̄us: a Normānis Vuarmaciæ martyrizatur. ¶ Arnulphus rex audita cęde suorū a Baioaria cōtra Normānos pugnaturꝰ: ꝑpat cū valido exercitu.quos supra fluuiū qui Tilia dicitur pedestri prelio adorsus:tantā ex eis stragem fecit/vt ex innumerabili multitudīe vix supesset qui ad classem aduersum nunciū ferret.		
		¶ Normannorū residui transuadata Mosa Ribuariā & Arduēnam vastādo puagātes trās mare recedūt.		
		¶ Claruit hoc tēpore Remigius Antissiodorensis: in exponēdis scripturis diuinis/& humanis studiosus.		
		¶ Hoc tēpore claruit in Burgūdia Berno ex comite abbas Gigniacensis cenobij a se fundati:qui etiā ex dono auę comitissæ/cōstruxit Cluniacū cenobium in cellā Gigniacensem.		
6	6	¶ Arnulphus rex Zuendebaldū filiū suū ex cōcubina/facit regem Lothariensium.	10	896
		¶ Carolus rex opem Arnulphi regis contra Odonē implorat:ad cuius auxiliū rex Arnulphus exercitū misit/sed parū cōmodi cōtulit.		
		¶ Carolus rex Hundeum regem Normānorū baptizari fecit:eūqȝ de sacro fōte suscepit.		

Rhõa.	Francorum		Constantino.	Añ.do
7	7	Arnulphus rex a Berẽgario Italico ĩterpella	11	897
		tus ad auxiliũ sui cõtra Vuidonẽ & Zuende=		
		baldũ filiũ suũ cũ exercitu misit in Italiã. Sed		
		Vuido viriliter agens & primores exercitus		
		donis corrũpens: eos inefficaces redire fecit.		
8	8	¶ Arnulphus rex/Lõgobardiã potẽter ĩgres=	12	898
		sus/Pergamenũ vrbẽ armis capit: cuius co=		
		mitẽ Ambrosiũ ãte portã vrbis laqueo suspẽ=		
		dens: cęteris vrbibus terrore incusso ad obse		
		quelã suã oẽs adduxit ¶ Odo musicus ex cle=		
		rico Turonẽsi monachũ ꝓfiteł sub Bernone abbate.		
9	9	¶ Odo rex Frãcorũ moritur: obtestãs prima=	13	899
		tes vt Carolũ in regno reciperẽt.		
		¶ Carolus regno Francorũ toto recepto: re=		
		gnauit ãnis 27. ¶ Apud Triburias celebrata		
		synodo cõtra laicos qui auctoritatẽ epalẽ mi=		
		nuere tẽtabãt: plura sup statu sanctæ ecclesię		
	Carolus	decreta sunt. ¶ Formosus papa.		
10	1	¶ Formosus Portuẽsis eps Rhomanę eccl'iæ	14	900
		101: p̃sidet. Cõtra volũtatẽ quorũdã Rhoma		
		norũ/qui Sergiũ dyaconũ Rhomanę eccl'iæ		
		facere voluerãt: sed nõ p̃ualuerãt.		
		¶ Hic Formosus cũ aliquando in sinistrã suspitionẽ		
		venisset Ioãni 8 papę: timore eius fugiẽs/ epatũ Por=		
		tuẽsem reliquit/& quia reuocatus a papa redire no=		
		luit: anathematizatus est. & tandẽ ad satisfaciendũ		
		papæ in Gallias veniens/vsq; ad laicalẽ habitũ de=		
		gradatus est/iurans se nõ amplius Rhomã intratu=		
		rũ/nec epatũ suę vrbis repetiturũ: cõfirmãs etiã pro=		
		prię manus scripto se in laicali cõmunione pseuera=		
		turũ. Post a Marino successore Ioãnis in epatu con=		
		tra datũ sacramẽtũ restitutus: nõ solũ Rhomã ĩtrauit		
		sed etiã Rhomanę eccl'iæ papatũ suscepit. Propť qđ		
		cũ multo scãdalo multa per multos ãnos q̃stio & cõ		
		trouersia agitata est in eccl'ia: aliis eius & ab eo ordi		
		natorũ cõsecrationẽ irritã esse debere p̃iudicãtibus/		
		aliis ecõtra qualiscunq; fuerit Formosus/tamẽ ꝓpter		
		sacerdotalis officii dignitatẽ & fidẽ eorũ qui ordia=		

Rhoma.	Francorū		Constan.	Anni
		ti fuerāt: oēs cōsecrationes eius ratas esse debere sa=		
		niori cōsilio iudicātibus/p̄sertim cū ipse Formosus		
		a Marino papa absolutus fuerit a periurio. Ab hoc		
		Formoso Arnulphus rex inuitatus/ Rhomā venit:		
		sed nō admissus/Rhomā Leonianā obsedit. Lepus=		
		culo forte versus vrbē fugiente/ & exercitu cū clamo		
		re nimio sequēte/ Rhomani timētes se de muro p̄ij=		
		ciūt: & hostibus p factos aceruos murū ascendendi		
		locū faciūt. Sic capta Rhoma/ illos qui papā iiuria		
		uerāt decollari fecit: & a papa in iperatorē bn̄dicitur.		
		¶ Fulco Remorū archieps / pimitur a Vuinemaro		
		satellite Balduini Flādrensiū comitis: pro eo q̄ ab=		
		batiā sancti Vedasti Attrebatis a Carolo in bn̄ficiū		
		acceperat. quā Balduinus iam per aliquot		
		annos q̄uis nullo cōcedente inuaserat.		
11	2	¶ Vuido rex/ Arnulphū iperatorē se vsq̄q̄	15	[illegible]
		persequentē nō ferens: quippe cui nec vrbes		
		nec castra munita natura resistere poterant.		
		dū se fugiendo tutaretur: iperator vxorē ei9 obsedit.		
		quę iam rebus suis diffidens/ p vnū familiarē ipera=		
		toris multa pecunia correptū/ ei poculū mortiferum		
		dedit. quo hausto/ p triduū excitari nō potuit aptis		
		oculis nil loqui aut sentire valēs: que res eū repeda=		
		re coegit. Quē recedentē Vuido persecutus:		
Bonifaci9 pp.		a deo percussus obijt.		
12	3	¶ Bonifacius Rhomanę ecclię 112: pręsidet.	16	902
		¶ Arnulphus iperator longa egritudine dis=		
		solut9: vel (vt quidā ferūt) afflictus a minutis		
		vermibus quos pediculos vocāt adeo in cor=		
		pore eius scaturientibus vt a nullo medicorū minui		
		possent: moritur. & Ludouicus fili9 eius/ post eū re=		
Stephan9 pp.		gnat ānis decem. ¶ Stephanus Rhomanę ecclesię		
		113 p̄sidet: mensibus quatuor. Hic primū a Formoso		
		papa eps Anaguinę ecclesiæ ordinatus: ipm For=		
		mosum p̄sequitur: & ordinationes eius ōnes irritas		
		esse debere decernit: & alia horribilia dictu in eū fe=		
		cit. Legitur eni quia ipse & nō Sergius corpus For=		
		mosi a sepulchro in consilio p̄tractū/ & papali veste		

Rhõa. | Francorum | Constan. | Añ.do

exutũ: laicali induit: & abscisis duobus digitis dex=
terę manus eius in Tyberim pręcipitari fecit.

¶ Rhomanus Rhomanę ecc^li^æ 114: pręsidet. Rhomanus pp.

¶ In Italia pro Vuidone filius eius Lãbertus con=
tra Berengariũ regnat.

Ludouicus ¶ Theodorus pp.

1 ✠ ¶ Theodorus Rhomanę ecclię 115: p̃sidet. 17 905

Hic cõtra Stephanũ papã sentiẽs, recõsilia=
uit ordinatos a Formoso. quos Stephanus p
vim Rhomæ intus & nõ foris exordiauerat:
nec tamẽ pręsumpserat eos iterũ cõsecrare.
His recõsiliatis, Theodorus papa libros ab=
renũciatiõis reddidit, & igni cremari p̃cepit.

¶ Ioãnes Rhomanę ecclesię 116: p̃sidet. Hic etiã ad ¶ Ioãnes. pp.
confirmandã Formosi ordinationẽ quã Stephanus
deposuerat: synodũ 74 ep̃orum p̃sentibus Franco=
rum archiepiscopis, & rege apud Rauennã statuit.
& corã eis combusta est synodus quã Stephanus in
damnationem Formosi fecerat.

¶ Lamberto filio Vuidonis mortuo, Beren=
garius regno potitur.

¶ Hũgarorũ gens Barbara quę quibusdã clu
sis remota, nec ad meridianã plagã, nec ad
occidentalẽ exeundi antea habuerat faculta
tem, per Arnulphum ruptis clusis emissa. quę
Arnulpho veniẽte aliquantulũ temperaue=
rat rabiei suæ. modo eo mortuo per totam
Galliã, Germaniã, Italiamq; vt fera tempe=
stas diffunditur.

¶ Zuendebaldus rex, a Lothariẽsibus in bel=
lo perimitur. in qua conspiratione & bello
quicunq; vulneratus est: aut mortẽ non eua
sit, aut nunq̃ sanari potuit.

¶ Francone Leodicensiũ episcopo mortuo,
Stephan⁹ ep̃s subrogat̃: vir sanctitate & sciẽ=
tia clarus, qui vitã & passionẽ sancti Lãberti
martyris ad Hermãnũ archiep̃m vrbanius ędidit:
cantũ quoq; nocturnũ de eodem martyre, cantum

Rhõa.	Francorũ		Constantino.	Añ. d.
		quoq; de sancta trinitate:& de iuẽtione Stephani p=		
		thomartyris/dulci & regulari modulatiõe cõposuit.		
		¶ Conradus comes pater Cõradi/qui post Ludouicũ		
Bñdictus.pp.		regnauit:pimit in bello a comite Alberto.		
2	5	¶ Bñdictus Rhomanę ecclesię 117:pręsidet.	18	[illegible]
		¶ Ludouicus rex/conserto cũ Hũgaris p̃lio:		
		miserabiliter vincitur. ¶ Apud Cõstãtinopoli Leo=		
		ne iperatore mortuo/Cõstãtinus filius eius & Alexã		
		der frater ipsius Leonis:iperant anno vno.		
¶ Leo papa.			Costantin9 & Alexãder.	
3	6	¶ Leo Rhomanę eccl'ię 118:pręsidet. Hunc	1	[illegible]
		post triginta dies ordinatiõis suę Christofo=		
Christoforus		rus presbyter suus capiẽs/& i carcerẽ trudẽs:		
papa		per iuasionẽ Rhomanę eccl'ię 119:pręsidet.		
		¶ Hũgari supioris ãni victoria elati regnũ Ludoui=		
		ci sub tributo redigũt. ¶ Apud Cõstantinopoli Ale=		
		xãdro iperatore mortuo:Cõstãtinus iperat ãnis 39.		
			Cõstantinus	
4	7	¶ Hũgari victos Gręcos sub tributo redigũt.	1	906
		¶ Apud Gręcos Rhoman9 humilis quidẽ ge		
		nere/sed quia Leonẽ ferocẽ occiderat:expertę forti=		
		tudinis habitus/& p hoc a Leone iperatore dux na=		
		ualis exercitus cõstitutus:volẽs fieri tutor Cõstanti=		
		ni iperatoris qui admodũ puer erat/tutorẽ a pr̃e illi		
		deputatũ & oẽs principes palatij ad se extra vrbẽ ar=		
		te euocatos capit & palatio eliminat/& fauentes sibi		
		officijs curialibus honorat. Focas autẽ qui terrestrẽ		
		exercitũ cõtra Symeonẽ Bulgarorũ regẽ duxerat/		
		hoc nũcio pterritus:fugit a bello/& oẽs fugere fecit.		
		Sic q̃ aĩos & vires Bulgaribus addidit:Gręcos acri9		
¶ Sergius.pp.		debellãdi. Et ip̃e a Rhomano captus:ocl'is priuat.		
5	8	¶ Sergi9 Rhomanę eccl'ię 120:p̃sidet. Iste est	2	[illegible]
		Sergius dyaconus ,ppter Formosum a papa=		
		tu reprobatus:qui ab eodẽ Formoso eps fa=		
		ctus/ad Frãcos tamẽ se cõtulit/& eorũ auxilio Chri=		
		stoforũ iuasorẽ capiẽs & i carcerẽ trudẽs:latẽter Rho		
		mã igressus/papatũ iuasit/& Rhõanos minis & ter=		
		roribus ppulit:vt oẽs ordinationes Formosi irritas		

Rhom.	Francorũ		Constantino.	An. do
		haberet: & in vltionẽ suę repulsæ (quod dictu nephas est) Formosũ sepulchro extractũ i sede põtificatus sacerdotaliter indutũ decollari pręcepit. Et insup tribus digitis abscisis/in Tyberim iactari fecit. & oẽs quos ille ordinauerat: iniuste exordinauit. Q uẽ a piscatorib9 inuentũ/ et in basilica apostolorũ principis loculo deportatũ: quędã sanctorũ imagines adorasse & venerabiliter salutasse palã oĩbus visæ sunt. ¶ Apud Gręcos Rhomanus pater Basileos factus: vt securius ageret/matrẽ Cõstãtini ĩperatoris vxorẽ duxit. suã vero filiã/ ipsi Cõstantino despondit.		
		¶ Hũgari Bulgares victos tributarios sibi faciũt.		
6	9	¶ Rhomanus ĩpetrato a principibus vt etiã indumenta ĩperialia & dyadema ĩperij acciperet: nõ iam tutor ĩperatoris: sed sup ĩperatorẽ ĩperator videbat̃ esse. & etiã Christoforũ filiũ suũ in ĩperio ascitũ/Cõstãtino ĩperatori ĩ procedẽdo p̃ferebat: sed Christoforus nõ multo post obijt.	3	908
7	10	¶ Hũgaris etiã Italiã depopulãtib9: rex Berengarius bello cõgressus/miserabiliter vincitur. Rhomanus ĩperator Gręcorũ/ Bulgares Gręcos fortiter debellãtes/facto fœdere mitigauit.	4	909
8	11	¶ Sarraceni ex Africa a rege suo missi ĩ Italiã vt Apuliã & Calabriã cõtra Rhomanũ ĩperatorẽ rebellãtes/sub ditione illius redigerẽt: pugnãdo Apulis & Calabris fortiter debellatis/Rhomani versus gyrantes: Garelianũ occupant montẽ. Ibiq; munitiõe sibi facta multas Italię vrbes debellauerũt.	5	910
		¶ Adelbertus quidã ex primorib9 Austrasioꝝ p septẽniũ Ludouico regi rebellis/dono Hatonis Magũtini archiepĩ ad regẽ deduct9 decollat̃. ¶ Regino abbas Prumiensis/ Chronicam suam a natiuitate dñi inchoatã vsq; ad hunc annum perduxit.		
9	12	¶ Hungari Germaniã vastant.	6	911

Rhõa.	Francorum		Constantino.	Anni do.
		¶ Ludouicū filiū Bosonis ex filia Ludouici		
		iperatoris ab Italiēsibus a Burgūdia inuita=		
		tū in regno Berengari9 excipiēs bello: iura=		
		re eū cōpulit vt si redire pmitteretur nō vltra		
		in Italiā rediret.		
10	13	¶ Ludouicus rex Germaniæ / moritur: qui	7	912
		ꝓpter tyrānorū in Italia insolentiā / & multā		
		malorū ingruentiā / nō meruit iperialē bn̄di=		
		ctionē. Cui succedēs Cōradus / regnauit ānis 7: qui		
		& ipse caruit bn̄dictione iperiali.		
		¶ Ordo Cluniacensis incipit.		
		¶ Berno abbas moriturus Odonē olim musicū cōsti		
		tuit abbatē Cluniacēsis cenobij / ea cōditione vt ec=		
		clesia Cluniacēsis solueret annuatim ecclesię		
Conradus.		Gigniacensi censū duodeci denariorū.		
1	14	¶ Ludouicus ab Italiēsibus ad regnandū re=	8	913
		uitatus: tā cito oblitus iuramēti / in Italiā cō=		
		tra Berengariū vadit: & eo expulso regnū vsurpat.		
2	15	¶ Cōtra Cōradū regē potētiores regni prin=	9	914
		cipes rebellionē meditati: scilicet Arnoldus		
		de Baioaria / Buchardus de Sueuia / Eucrar=		
		dus de Francia / Gislebertus de Lotharigia / & hoꝶ		
		oim p̄cellētior Hēricus dux de Saxonia & Thurin		
		gia / tā sapiētia q̄ fortitudine regis ad gratiā eius re=		
		ducūtur. ¶ Solus Arnoldus ad Hūgaros cū vxore &		
		filijs fugiens vsq; ad mortē regis ibi māsit.		
3	16	¶ Ludouicus Veronæ captus & Berēgario a	10	915
		custodibus vrbis auro corruptis in vrbē imisso / oc̄lis priuat.		
		¶ Hūgari Berēgario cōfœderati / Alemāniā		
		vastāt: & a Baioarijs & Alemānis grauit cędūtur.		
4	17	¶ Carolus rex Francorū regnū Lotharingiæ	11	916
		recepit. ¶ Sarraceni a Fraxineto & Garelia=		
		no mōte exeūtes / Calabriā / & Apuliā / Bene=		
		uentū / Rhomanorū quoq; vrbes ita occupāt:		
		vt vnāquāq; mediā Rhomani / mediā Sarra=		
Anastasi9. pp.		ceni tenerent / & grauissime Italiā p̄mebāt.		
5	18	¶ Anastasius Rhomanæ ecclesię 121: p̄sidet.	12	917
¶ Dando. pp.		¶ Dando Rhomanæ ecclesię 122: presidet.		

Rhom.	Francorū		Constan.	Añ. do
		¶ Hungari Alemāniā totā deuastantes/ vsq; Fuldā peruenerūt.		
6	19	¶ Rhomanus Græcorū īperator filios suos Stephanū & Cōstantinū cū dño suo Cōstantino imperare instituit: ipso Constantino imperatore ope manuū suarū/ picturā scilicet pulchre exercendo sibi victū quęrente.	13	918
		¶ Hatonē Magūtinū epm / cuius dolo olim Adelbertus perierat/rex Cōradus sollicitat: etiā contra Henricū Saxonū ducē ꝓpter potentiā ipsius sibi suspectū. Ad quod cū iā torquē aureā eps fabricasset/ quę collo ducis secū cōuiuantis mitteretur: dolo ꝓditus frustratꝰ est/ & post triduū morbo & angore vel (vt alij dicūt)fluminis ictu interijt. cōplices etiā cōsilij a duce/patria eliminati sunt. Misso autē exercitu a rege cōtra Henricū/tanta cęde Saxones debacchati sunt in eos: vt a mimis declamaretur vbi nā esset tātus ille infernus qu tantā cęsorum multitudinē capere posset. ¶ Hūgari per Alemāniā in Alsatiā & vsq; ad Lotharingiā peruenīūt.	¶ Ioānes.pp.	
7	20	¶ Ioannes Rauēnas eps/Rhomanæ ecclesiæ 123: pręsidet. Conradus rex moriens/ coram principibus regni/regē designat Henricum filiū Ottonis Saxonū ducis. Hic ergo regnat annis decē & octo.	14	919
Hēricꝰ				
1	21	¶ Henricus rex cōtra Arnoldū ab Hungaris regressum cū exercitu in Baioariā profectus cum virtute & sapientia sua ad gratiā suam inflexit.	15	920
		¶ Robertus dux frater Odonis regis/ appetēs regnū Francorū cōtra Carolum: inquietabat Franciā/eiusq; instinctu omnes pene primores Franciæ/aduersabantur Carolo.		
2	22	¶ Stephano Leodicensi episcopo defuncto/ Richarius vir catholicus a Carolo per auctoritatem papæ Rhomæ ordinatur epus: repudiato Hilduino/qui pecunia data duci Gilleberto: ambiebat ab eo sibi dari episcopatum.	16	921

Rhõa. Francorũ — Constan. — Anni

Hoc tẽpore clarebat inter nobiles Lotharingiæ ſanctus Vuicbertus: qui Gẽmelacẽſe cenobiũ fundauit/qui diuitijs / nobilitate & potẽtia clarus cingulũ mundanẹ militiẹ depones/cĩgulo ſanctæ religionis ĩ monachico habitu ſe accinxit. Ziptineus dux Boemiẹ ad Chriſti fidẽ conuerſus/iuſte &religioſe in Boemia pricipatur:& poſt eũ Vuatizlaus filius eiꝰ/iuſtitia & ſanctitate p̃clarus. cui frater ſuus Bolizlaus nimis aduerſabatur.

3 | 23 | Hungaris Franciã/Alſatiã/Alemãniã/Sa | 17 | 921
xoniãq; depopulantibus: Henricus rex iuxta vrbẽ Mereſburch cõgreſſus/ vouẽs deo pro adipiſcẽda victoria ſe hẹreſim ſymoniacã de regno ſuo eradicaturũ: ineſtimabili cẹde eos vſq; ad internitionẽ pene deleuit.

Rex Hẽricus quoſcũq; fures/aut latrones/aut ſicarios manu fortes & bellis aptos eſſe videbat: indulta eis venia agros & arma dabat/& legionẽ ex eis faciens ad debellãdos Barbaros exponebat/edicens omnino vt ciuibus parcerent tantũmodo.

Carolus rex Francorũ cum auxilio Lotharienſiũ iuxta vrbẽ Sueſſionũ pugnãs cõtra Robertũ fratrẽ Odonis regis: qui cõtra ſe regnũ Francorũ inuadebat. eũ cũ multis pemit/& ſe & Franciã Henrico regi ſubmittit: eiq; in pignus ppetui fœderis & amoris/mittit manũ p̃cioſi martyris Dionyſij Pariſienſis/auro gemmiſq; incluſam.

4 | 24 | Reges Henricus & Carolus apud Hũnã | 18 | 922
cõfœderãtur: Caroluſq; reddit Henrico regi regnũ Lotharingiæ/epĩs & comitibꝰ vtriq; iurando rem cõfirmantibus.

Sanguis dñi crucifixi venit in Angliã: forte ille ſanguis qui de imagine dñi fluxit/cũ ſecũdo dñs in imagine ſua a Iudẹis priora patereṫ.

Africani qui per munitionẽ Gareliani mõtis totã Italiã laniabant p militiã Ioãnis papæ: & per auxiliũ Rhomani Grẹcorũ ĩperato-

Rhom.	Francorum		Constantino.	An. do
		ris: cōserta cum eis pugna ita atterūtur/ vt ne		
		vnus quidē supfuerit: qui nō aut trucidaret/		
		aut caperetur/ multis testātib⁹ apostolos dei		
		Petrū & Paulū in illo bello visos fuisse ad au		
		xiliū Christianorū.		
5	25	¶ Rex Henricus pacē cū Hūgaris: in nouem	19	924
		annis firmat. ¶ Carolus rex Francorū a co=		
		mite Heriberto captus/ in custodiā Parone truditur:		
		ob necē Roberti ducis ab eo perēpti.		
		¶ Rodulphus rex Burgūdionū ab Italiēsibus ad re=		
		gnandū cōtra Berengariū inuitatus/ cōserta cū Berē		
		gario pugna/ eoq; victor expulso/ regnū Ita=		
		lię trib⁹ annis tenuit.		
6	26	¶ Rex Henricus vrbē Sclauorū Brēnaburch	20	925
		capit: & victis Sclauis tributū īponit.		
		¶ Rex Henricus Agrarios milites recēsens/		
		vt octo eorū in agris/ nonus vero in vrbe mo		
		raretur. Vt octo in agris & sibi & nono labo=		
		rarēt: nonus vero in vrbe/ tertiā partē oīm fru		
		gū illorū reseruaret in edibus a se ad hoc ex=		
		tructis. vt in bello nichil alicui eorū deesset:		
		vrbesq; rebus & viris plenę essent.		
		¶ Berēgarius rex ab Italiēsib⁹ ipse pimitur.		
		¶ Hungari Salardo duce Italiā peruagātes:		
		Papiam obsident & incendunt.		
7	27	¶ Carolus rex Frācorū/ sub custodia Heriber	21	926
		ti exul & martyr morit. ¶ Radulphus regnat		
		in Francia ānis duobus. ¶ Symeon Bulgar		
		qui ex philosopho monachus/ ex monacho		
		miles factus/ dñabatur Bulgaribus: Gręcos		
		grauiter atterit/ sed Rhomanus Gręcorū īpe		
Radulphus		rator eius insaniā facto fœdere mitigauit.		
8	1	¶ Post mortē Caroli regis/ nolētibus Lothari	22	927
		gis Henrico regi subesse: quidā Lotharigus		
		noīe Christianus simulata infirmitate Gisle=		
		bertū ducē ad se dolo euocatū cœpit. regiq;		
		misit vt per eū Lotharingiā sibi subiugaret.		
		At vero inspecta industria & potentia Gisle=		

Rhō.	Francorū		Constantino.	Añi
		berti/filiā ſuā Gerbergā ei deſpondit & eum		
		iterū Lotharingiæ prȩfecit.		
		¶Ludouicus filius Caroli regis/ inſidiātes		
		ſibi fugiens/ per mare tranſit in Angliā:ma=		
		ter eni eius filia fuerat regis Anglorū.		
		¶Rodulphus rex ab Italiēſibus repudiatur:		
		& Hugo comes Arelatēſiū ī regnū ſubrogat.		
9	2	¶Rex Hugo quoſdā Italienſiū ſuſpectos ſibi	23	
		cōſilio & virtute Sanſonis comitis circūuen=		928
		tos ſibi ſubſtrauit. ¶Raherius Lobiēſis monachus		
		vir nimiæ ſimplicitatis/ſed experientia liberaliū ar=		
		tiū noiatus:cū Hilduino qui in Lotharingia epatū		
		Leodicenſē olim ambierat/ in Italiā ad Hugonē re=		
		gem ꝓfectus Veronæ epus ab Hugone cōſtituitur:		
		Hilduino Mediolani archiepo ordinato.		
		¶Rex Henricus Gana vrbem Dalmaciæ capit:&		
		Dalmacis tributū iponit.		
		¶Ludouicus in Franciā reuerſus/& licet erū		
	Ludouic.	noſe tamē in regno reſtitutus:regnat ānis 27.		
10	1	¶Lanceā mirandi operis & clauis IHESV	24	
		Chriſti crucifixi ſanctificatā q̄ dicitur primi		929
		& magni Cōſtantini īperatoris fuiſſe: donatā		
		Rodulpho regi Burgūdionū & Italię a San=		
		ſone comite rex Henricus precibus/ minis/ muneri=		
		bus/addita etiā parte ꝓuinciæ Sueuorū /a Rodul=		
		pho comite extorquet. & hanc ad inſigne &		
		tutamē īperij poſteris reliquit.		
11	2	¶Ioānes papa a militib⁹ Vuidōis Marchiōis	25	
		captus/& in cuſtodiā truſus: ceruicali ſup os		930
		eius poſito peſſime ſtrangulatus eſt. In cuius		
¶ Ioānes.pp.		loco alter Ioānes 124 ſubrogatus eſt: frater		
		Alberici Rhomā expulſo Hugone regentis.		
		Alibi legitur hoc in loco Leo papa reſidiſſe.		
		¶Vuencezlaus princeps Boemiæ a rege Hē		
		rico ī Praga vrbe obſeſſus:ſe & vrbē regi de=		
		dit/ & īpoſitā Boemiæ multā tributi pecuniā ſoluit.		
12	3	¶Henricus rex reges Normānorū & Abro=	26	
		ditorū Chriſtianos facit.		931
	¶Redarij vſq; ad ducēta milia hoīm cōſpirātes/ cō=			
	tra Henricū regē rebellāt & regnū eius grauiter in=			

Rhom	Francorũ		Cõſtãtino.	Anno
		feſtãt, & vicinas gẽtes ad rebellãdũ animãt: ſed a du		
		cibus regis Bernardo & Thietmaro graui bello victi		
		oẽs pene moriũtur/ aut fugiẽtes in mare vicinũ de=		
		mergũtur: & hoc facto vicinę gentes a rebel=		
		lione deterrentur.		
13	4	¶ Arnoldus dux Baioariorũ/ in Italiã contra	27	932
		Hugonẽ regẽ veniẽs: a Veronẽſibus ſuſcipit		
		& cum Hugone confligens vincitur.		
		¶ Raherius ep̃us a rege Hugone ep̃atu pulſus/ quia		
		Baioariis fauerat/ Papiæ exiliat: vbi & librũ de ſuis		
		erũnis luculenter ędidit. Scripſit & alia mul=		
		ta legentibus vtilia.	¶ Stephanus papa.	
14	5	¶ Stephanus Rhomanę ecc̃lię 125: pręſidet.	28	933
		¶ Bñuẽtani cõtra Gręcos bellũ agẽtes: quot=		
		quot Gręcorũ capiebãt eunuchizabant.		
15	6	¶ Hũgari tributũ a Saxonibus repetẽtes ab	29	934
		exercitu regis Hẽrici occidũtur/ aut capiũtur: eiſq;		
		vſq; ad internitionẽ deletis/ tributũ quod repete=		
		batur deo pro grãrũ actiõe in eccleſijs & pau=		
		perib9 exoluit. ¶ Otto filius regis Hẽrici vxo		
		rem duxit filiã Eadmundi regis Anglorũ.	¶ Ioannes pp.	
16	7	¶ Ioãnes Rhomanę eccleſię 126: pręſidet.	30	935
		¶ Rex Hẽricus Danos qui ꝑ pyraticã Friſo=		
		nes incurſabant vincit: & tributarios facit/ &		
		Chuipiam regẽ eorũ baptizari fecit.		
		¶ In Genuẽſi vrbe fons ſanguis largiſſime effluxit:		
		portẽdẽs forte vrbis ipſius iminentẽ ruinã/ qui ab eodẽ ãno		
		ab Africanis cũ claſſe illuc veniẽtib9 capta/ cũctis ciuib9 ex=		
		ceptis puulis & mulieribus captis & occiſis/		
		etiã theſauris ſuis eſt vacuata.	¶ Leo papa.	
17	8	¶ Leo Rhomanę eccleſię 127: pręſidet.	31	[illegible]
		¶ Rodulphus rex Burgũdię morit. ¶ Inger		
		rex Ruſſorũ ſciẽs exercit9 Gręcorũ eſſe ductos cõtra Sarrace		
		nos/ & ad iſularũ cuſtodias diſpſos ad expugnãdã Cõſtãtino		
		poli cũ mille & eo ãplius nauib9 venit: adeo de victoria iã		
		ſecurus/ qui vt Gręcos nõ occidi ſed capi p̃ciperet. Quibus		
		iperator Rhoman9 cũ paucis viriliter occurrẽs circũcirca		
		Gręco igni iniecto pene oẽs cũ nauibus exuſſit: paucis eua=		
		dẽtib9/ omneſq; captiuos decollari iuſſit.		

Rhoma.	Francorum		Constan.	An̄.do
18	9	¶ Hoc ān̄o ꝓdigia appuere: ſol ſereno cœlo	32	[illegible]
		obſcuratur. ꝑ feneſtras vero domorū radios		
		quaſi ſanguineos emittebat.		
		¶ Hominis cuiuſdā ſiniſtra manus ferro am=		
		putata / poſt ān̄ū pene adintegrū ei dormiēti		
		reſtituta eſt: cui pro ſigno miraculi quaſi ſan		
		guinea linea loco cōiūctionis notabatur.		
		¶ Henricus rex moritur / qui licet in vincen=		
		dis inimicis glorioſus fuerit: quia tamē pacifi		
		cus erat nullā operā dedit / vt effugatis ab Ita=		
		lia tyrānis qui quaſi cōductiui mercēnarij al		
		ter alteri ſuccedētes iperiū dilaniabāt / bn̄di=		
		ctionē iperialē accepiſſet. Poſt quē Otto fili⁾ ei⁹ ex		
		Matilda filia Theodorici regis Saxonū / iperauit an=		
		nis 36. Mons vero vbi rex Hēricus ſepultus eſt: poſt=		
		ea flāmas in multis locis euomebat.		
		¶ Obijt dominus Odo primus abbas Clunia		
Otto primus		cenſis: ſuccedit ei Ademarus.		
1	10	¶ Cōtra Ottonē iperatorē rebellauit Euerar=	33	
		dus comes palatij & Giſlebertus dux Lotha		
		rigiæ: qui Gerbergā ſororē ipſius iperatoris		
		vxorē habebat. ¶ Hūgari ꝑ Auſtraſiā & Ale		
		māniā multis ciuitatib⁹ igne & gladio cōſū=		
		ptis: Vuarmaciæ regno tranſito vſq; ad oc=		
		ceanū Gallias vaſtant & ꝑ Italiā redeūt.		
		¶ Princeps Boemiæ Vuencezlaus vir ſan=		
		ctus a fratre ſuo Boizlao occiditur: ambi=		
		tione ꝑcipiēdi principatus ſeducto. in cuius		
		vltionē rex Otto bellū Biozlano indixit: &		
Stephan⁹ pp.		longa iter eos cōcertatio ꝑ 14 ān̄os ꝓtracta eſt.		
2	11	¶ Stephanus Rhomanę eccleſię 128: ꝑſidet.	34	[illegible]
		¶ Euerardus & Giſlebertus Henricū fratrē		
		impatoris obſeſſum capiūt: eūq; fallacia ſua		
		ab ipatoris fidelitate ſeiunctū factioni ſuæ		
		applicāt / ſuggerētes ei regnū magis cōpete=		
		re illi in patris regno nato q̄ Ottoni ante re=		
		gnum nato: ¶ Hungari a Saxonibus grauit		
		cedunt. ¶ Otto impator interim a Baioariis		

Rhom.	Francorũ		Constantino.	An. do
		ſibi reſiſtentibus rediens/ Euerardũ exiliat:		
		iterũq; Baioarios aggreſſus/ oẽs ſibi ſubdi=		
		dit p̃ter vnũ filiũ Arnoldi.		
		¶ Rex Otto cõſtruit vrbẽ Magathaburch quę & Par=		
		thenopolis/id eſt virginũ ciuitas dicit̃. ¶ Italiã ve=		
		xat hęreſis Antropomorfitarũ/ id eſt corporeã formã		
		deũ habere dicẽtiũ: cõtra quã Raherius Veronẽſius		
		ep̃us & verbis & ſcriptis reclamabat.		
3	12	¶ Otto iperator in Lotharingiã vſq; ad Ca=	35	940
		premontẽ venit. ¶ Berẽgarius iunior Berẽ=		
		garij ſenioris ex filia nepos/timẽs regẽ Hugo		
		nẽ ſe pſequentẽ pro eo ꝙ cõtra eũ regnũ Ita=		
		liæ affectaret: ad Hermãnũ Sueuorũ ducẽ & p eũ ad		
		Ottonẽ regẽ fugit. ¶ Rex Otto Boizlaũ bello ſupat:		
		at Boizlaus pro victoria ſecuros circũueniens/prin=		
		cipẽ militię regis cũ multis trucidat: rex vero		
		Boemiã deuaſtat.		
4	13	¶ Ludouicus rex Francorũ Lotharingiã in=	36	941
		uadẽs vſq; ad Alſatiã venit: ductu Euerardi		
		Giſleberti. ¶ Rex Hugo miſſo ſibi Gręco igne ab i=		
		peratore Gręcorũ Fraxinetũ oppugnat/& nauibus Sarrace		
		norũ exuſtis illud expugnat: & inde eos fugat. ¶ Tagma=		
		rus frater Ottonis regis ab eo ad hoſtes eius tranſit: & iter		
		cętera mala Hereſburch caſtrũ regis capit/ibiq; a rege con=		
		cluſus telis intra eccleſiã cõfoſſus interijt.	¶ Marin9. pp.	
5	14	¶ Marinus Rhomanę eccleſiæ 129: p̃ſidet.	37	942
		¶ Ad hũc ſanctus Vualdricus Rhomã veniẽs/		
		ab eo cognouit ſe futurũ ep̃m Auguſtę Vui=		
		delicorũ: quod poſt ãnos quindecĩ factũ eſt.		
		¶ Giſlebertus & Euerardus cũ Herico fratre iperatoris iuxta		
		Rhenũ cõtra iperatorẽ bellũ parãtes milites iperatoris offen		
		dũt: & multi cũ paucis cõgreſſione facta interĩ in alio Rhe=		
		ni littore ante clauos dñi lanceę ſuæ infixos in orone pſtra=		
		to/victi terga dederũt Herico in Brachio inſanabiliter vul=		
		nerato. ¶ Orta diſſentione inter principes de varietate legis		
		vtrũ deberẽt auis ſupſtitibus filij filiorũ poſt parẽtes defun=		
		ctos hęreditare/an exhęredatis fratruelibus deberet hęre=		
		ditas ad patruos redire ex regis Ottonis/ oĩmq; principum		

Rhōa.	Francorū		Constantino.	Añ.do
		ſententia cognitio veritatis cōmiſſa eſt gladiatorio		
		iudicio/ceſſitq; victoria his qui cenſebant fratrū fi=		
		lios debere cum patribus hereditare.		
6	15	¶ Rex Otto obſedit Briſagā oppidū Alſatiæ:	38	941
		quod Ludouicus rex per milites Euerardi &		
		Giſleberti tenebat. In qua obſidione ſuaſu Frederi=		
		ci Magūtini epi qui aio iā ab ipatore defecerat/mul		
		ti ab ipatore defecerūt/eaq; re aliis territis/ſolus rex		
		interritus manet. interi fideles regis/ Vdo videlicet		
		& Conradus frater Hermāni Sueuorū ducis Euerar		
		dum & Giſlebertū predando regno ſecure intentos		
		iuxta Rhenū iopinate aggreſſi acerrime debellāt.		
		¶ Euerardo gladiis perēpto Giſleberto autē Rheni		
		vndis ſubmerſo: ceterorū vix aliquis fugit qui non		
		aut trucidaret/aut caperetur.		
		¶ Hoc nūcio infideles regis corde frangūtur:& Lu=		
		douicus Alſatia diſcedit/& rex & fideles eius cū ipo		
		gratulātur. ¶ Vxorē Giſleberti Gerbergā ſororē ſcili		
		cet Ottonis iperatoris/ Ludouicus rex duxit vxorē		
		filiā vero Giſleberti neptē ſuā iperator Bertaldo du		
		ci Baioariorū deſpondet:& ducatus eius Ot		
		toni datur. ¶ Ademarus Cluniacēſiū abbas		
		ſubſtituit ſibi abbatem Maiolum.		
7	16	¶ Otto dux Lotharienſium obiit. Conradus		
		gener regis Ottoni ſuccedit.	39	942
		¶ Stephanus & Cōſtantinus iperatores filii		
		Rhomani iperatoris egre ferētes ſe iuſta pa=		
		tris ſui ſeueritate a iuuenili leuitate coerce=		
		ri: depoſitis in palatio inſidiis/ignorāte alte=		
		ro Cōſtantino Leonis iperatoris filio/patrē		
		de palatii ſolio deponunt:& tonſo ei vt mo=		
		ris eſt capite ad vicinā inſulā in qua cenobi=		
		tæ philoſophantur tranſmittunt.		
		¶ Sol horribilē ecclipſim paſſus eſt feria ſexta		
		hora diei tertia: quo die in Hiſpania Addarā		
		rex Sarracenorū a Radamiro Chriſtianiſſi=		
		mo rege Gallitiæ in bello ſupatus eſt.		
		¶ In Italia cometa miræ magnitudinis ap=		

Rhõa.	Francorũ		Constantino.	Año do.
		paruit: portendens famē quæ sequuta est.		
		¶ Rex Otto corpus Innocētij martyris in vrbem Magataburch transfert.		
			Stephanus & Cōstantinus	
8	17	¶ Otto īperator Lotharingiā sibi subiugauit resistente sibi solo Metensiū epo Adelberone fratre ducis Frederici.	1	945
		¶ Stephanus & Cōstantinus vidētes post patris sui depulsionē Cōstantinū filium Leonis īperatoris ab omnibus sibi preferri/ & se iam vix in sæculis haberi: cum deliberarent hoc quod de patre fecerant/ etiā de Constantino facere publicato eorum cōsilio per dyabolū incentorē huius cōsilij cum ad cōuiuiū ex cōdicto cōsedissent & de prioratu sedendi inter se cōsulto decertarēt/ dato signo a viris Cōstantini ambo fratres solio deturbātur: & trusis capitib9 ad idē monasteriū ad quod patrē transmiserāt/ & ipi ad philosophandū cū monachis transmittūtur. Ita euacuato palatio abusiuis īperatoribus: ipse Constantinus & Rhomanus filius eius ex filia Rhomani imperatoris imperant annis 16.		
		¶ Rex Otto/ Burgundiā sibi subiugat.		
		¶ Barbaros occasione intestini belli vndiq; irruētes Gero comes fortiter ac frequenter debellat.		
		¶ Regi Francorū Ludouico/ Hugo comes Parisiensis nimis aduersať. Hic Hugo filius fuit Roberti tyrāni ī bello Suessonico perēpti a Carolo rege.	Agapit9. pp.	
9	18	¶ Agapitus Rhomanæ ecclesiæ 130: p̄sidet.	2	946
		¶ Hēricus īpator ī vrbe Meresburch a fratre obsessus/ proiectis armis ad pedes eius procidens & misericordiam eius implorans/ in custodiam includitur. Fredericus autem archiepiscopus Maguntiæ a ciuibus excluditur.		
		¶ Rex Otto multos contra se rebellare molientes/ capit aut occidit.		
		¶ Mortuo Bertaldo duce/ rex Otto fratri suo Honorico dat ducatū Baioariæ: & sic eum reprimit a rebellione.		

Rhom.	Francorū		Constantino.	Añ.C[illegible]
10	19	Berēgariū a Sueuia in Italiā reuersum vi=dens rex Hugo ab Italiēsibus se deserto reci=pi: Lothariū filiū suū vt saltē Berēgario cōre=gnet/ Italiensiū fidei cōmendat/ ipse Arelatū vnde venerat repetit.	3	[illegible]
11	20	Rege Hugone mortuo / Lotharius filius eius in Italiā solo noīe regnat. Berengarius actu & potestate rex/ & cūctis acceptus p Italiā tyrānizat.	4	[illegible]
		Dux Baioariæ Hēricus Aquileā ī Italia capit/ Hūgaros bis supat/ Ticinū trāsit: & cū multis manubijs redit. Ludouicus rex Francorū a ducibus suis cir=cūuētus a Normānis capit: & cōsilio Hugonis Lug=dunū missus/ publicæ custodiæ traditur.		
		Carlomānus vero maior filius eius a Normānis abductus: Rothomagi moritur.		
12	21	Tapis rex Hūgarorū in Italiā veniēs decē modios nūmorū a Berēgario p reditu acce=pit. Rex Otto cū 32 legionib9 Franciā ad liberandū Ludouicū aggreditur. Ludoui=cus metu a custodia relaxatur. Rex Otto Lugdu=nū capit: Hugonē intra Parisius cōcludit. Remis ca=pit: Hugonis nepote qui epātū vsurpauerat expulso legitimū epm restituit. vsq3 Rothomagū potēter ac=cedit & castellis ac vrbib9 quas cœperat Lu=douico redditis/ in Saxoniā redit.	5	[illegible]
13	22	Per loca Galliæ & Germaniæ / plurimi & magni terręmotus facti sunt.	6	[illegible]
		Rex Otto in Boemiā cōtra Boizlaū pficisci=tur: Boizlaus vero regi recōsiliatur/ eiq3 tandē fœli=citer subijcitur. Rege Ottone secundā expeditionē in Franciā parāte: Hugo virtutē eius nō ferēs/ ei iu=xta fluuiū Charū occurrit/ & pacto pacis secundum nutum regis facto: manus ei dedit.		
14	23	Maguntia ab Ottone īperatore obsessa est/ Fredericus archieps captus & ī custodiā tru=sus: nō multo post p indulgētiā regis relaxa=tus est. Rex Otto filiū suū Lidulfū natū ex filia regis Anglorū testamēto post se regē designat.	7	[illegible]

Rhom	Francorum		Constantino.	An. do
15	24	¶ Lidulphus filius īperatoris Ottonis instinctu Conradi ducis cū eo cōtra patrē suū rebellauit/Remesburch cœpit & multas alias vrbes & principes a patre ad se auertit: rex illū intra Maguntiā cōclusum obsedit.	8	952
16	25	¶ Bellū fuit sup Mosam inter Cōradū & Ragineriū Baginoensium comitē.	9	953
		¶ Mortuo Vuigfrido Coloniensiū archiepatū suscepit vir gl'iosus Bruno frater Ottonis īperatoris: qui quātus qualisue fuerit apud deū & hoies lector ediscat ī vita ipius/quā Rogerus luculēter scripsit. Huius studio trāslata sunt a Rhoma Coloniā corpa sanctorū Elisij/Patrocli/Priuati/Gregorij/cū baculo scti Petri.		
17	26	¶ Rex Otto vxorē secūdā ducit relictā Ludouici Italorū regis & per eā Papiā accipit.	10	954
		¶ Raherius bis episcopatu Veronēsi depulsus: Leodicensis epus per Brunonē archiepiscopū ordinatur post Farabertum.		
18	27	¶ Lidulfo ad gratiā patris sui reducto/Conradus dux dei & īperatoris transfuga ad Hūgaros se transferēs eos in Lotharingiā vsq; ad Carbonariā siluā pduxit: & virtute dei apud Lobias cōtra eos ostēsa/vltra pdire phibiti īpune redeūt.	11	955
		¶ Berēgari9 rex Italiæ in Germania ad regē Ottonē venit: eiq; suis suiq; filijs manibus datis/se ei cōmittit. ¶ Ludouico Francorū rege mortuo/Lotharius filius ei9 ex Gerberga sorore imperatoris: regnauit ānis 31. ¶ A Baioarijs cōtra Sclauos pspere pugnatū		
	Lotharius		¶ Ioānes pp.	
19	1	¶ Ioānes Rhomanæ ecclesiæ 131: præsidet.	12	956
		¶ In Italia lapis mirę magnitudinis tonitru & tēpestate turbulēta/de cœlo iactus: ingens miraculū vidētibus pbuit.		
		¶ Templa plerisq; in locis valida tempestate cōcussa sunt: vtriusq; ordinis sacerdotes ictu fulminis interierunt: & plura horrenda dictu portenta monstrata sunt.		
		¶ Frederico Maguntiæ archiepo mortuo/		

Rhōa	Francorū		Constantino.	Anño do
		Guillelmus fili9 Ottonis īperatoris substituit		
		¶ Raberio ab epatu Leodicensiū electo/ Baldricus ānitēte auūculo suo Raginerio comite Montense epus substituitur.		
20	2	¶ Lidulphus filius īperatoris Ottonis in Italia moritur. ¶ Hūgaris iterū regnū Ottonis īperatoris ductu Cōradi ducis depopulātib9 īperator eos bello excœpit: Cōrado ab Hungaris ad eū pœnitēdo refugiēte & orāte deū vt pro pœna pfidiæ suæ in ipso bello ab Hūgaris pimeret. Quo bello intātū sunt Hūgari victi & attenuati/ vt vltra iā nec mutire ausi fuerint: intantū quippe cōtriti sunt/ vt nullus aut rarus eorū euaderet.		957
		¶ Cōradus tamē secundū votū suū ibi occubuit.		
		¶ Tres reguli Hūgarorū in bello capti: suspēdio pierūt ¶ Bruno archieps ducatū Lothariensiū post Cōradū adeptus/ cenobiū sancti Panthaleonis Coloniæ cōstruxit.		
		¶ Henricus dux Baioariæ frater regis Ottonis moritur: Hēricus filius eius ei succedit.		
21	3	¶ Bruno archieps plures Normānorū cū pricipibus eorū baptizari fecit.	14	958
		¶ Vuigmānus a facie regis Ottonis trans Albiā fugiens/ Sclauos in regnū eius cōduxit: quos rex fortiter debellauit occiso regulo eorū cū multis & septingentis captiuis capite cęsis.		
		¶ Obijt sāctus Gerardus fūdator Bromēsis cenobij.		
22	4	¶ Bruno archieps & archidux Lotharingię scđas ptes in regno fratris sui potēter & idustrie administrās Ragineriū Montēsem comitē qui Longicollus cognoīabat/ apud Vualētianas euocatū cœpit: & irreuocabili auxilio dānauit. pro eo ꝙ regnū bellis īquietabat/ vel qđ verius fuisse dicitur pro eo ꝙ mortuo Gilleberto duce cōsanguineo suo ea q̄ Gillebertus vxori suæ Gerbergæ sororis īperatoris in dotē cōtulerat violenter ei auferre p̄sumebat. Bonis Raginerij ad fiscū publicatis: filij ei9 Raginerus & Lābertus ad Lothariū Frācorū regē cōfugerūt.	15	959

Rhōa.	Francorum		Constantino.	An. do
		Prodigiosa res multos terret & a vitiis coercet: notis crucis in veste plurimorū apparētibus/ quorūdā aūt vestib9 quasi lepra sordētibus.		
23	5	Hoc tpe p idustriā Ottonis iperatoris meliorato iperii & eccl'ie statu/ multa monasteria & cenobia ad laudē dei & honorē sanctorū/ aut restaurātur/ aut ampliātur/ aut ædificātur.	16	960
24	6	Gallia & Germania iā bene pacatis/ intendēs iperator Otto etiā Italiā pacare: p̄sertim ad hoc eū anxie euocātibus Ioāne papa/ cæterisq; Italię epis: vt eos liberaret de manibus tyrannorū Berēgarii Adelberti filiū suū Ottonē puerū suū septēnē Aquisgrani die sancto penthecostes in regē inūgi fecit: eoq; cōmendato archiepis fratri Brunoni & filio Guillelmo ad Italiā tendit. Apud Cōstātinopolim Rhomano iperatore defuncto: Nichephorus imperat ānis decem.	17	961
			Nichephorus	
25	7	Sanctus Vulcbertus fūdator Gēmelacēsis cenobii/ apud Gorziā vbi deo militabat ꝓpter amorē feruentis ibi sanctæ religionis in Christo dormiuit: corpus eius relatū est ad cenobium Gēmelacense.	1	962
26	8	Otto iperator Italia peruagata/ & tyrānis Italiæ maiestate nominis sui ita exterritis vt in locis natura munitis laterent/ aut Sarracenorū patrocinia quęrerēt/ Rhomę a Ioanne papa in iperatorē bñdicit: tyrāni ab Ioāne papa & a Rhomanis abiurātur Eo repatriāte Adelbertus a papa Ioāne a Fraxineto Rhomā reuocatur: sed iperatore redeūte refugiunt. Collecto a tota Italia epōrū consilio/ Ioānes papa de nephariis causis infamat: qui tertio euocatus/ dū se excusatū venire cunctatur/ post multa tandē eo a cūctis p̄iudicato: Leo adhuc laicus electiōe oīm & cōsensu iperatoris/ papa substituit. Sic Leo p̄sidens apostolicæ sedi fecit ordinationes & ea quę erant apostolica. Nec longum Rhomani alterata fide apud imperatorem/ papam recipiunt Ioannem: ille	2	963

Rhoa. | Francorū | Constantino. | An.co.

synodo collecta Leonem deposuit & eius
gesta cassauit. Statutū quoq; est publico oīm iudicio
synodū a Leone habitā/nec noiandā synodū sed ꝓ-
stibulū fauens adulteris. Quicūq; ergo eo ordināte
erāt dānati iussi sunt suā ipsorū ꝓscriptionē p̄sentare
in carta hęc cōtinēte verba. Pater meus nichil sibi
habuit/nichil michi dedit. Et sic depositi remāserūt i
illis gradib⁹ sī quos habuerāt nō a Leone ordinati.
Si qui autē digni iudicātur vt nō accepta prius cōse-
cratione ordinētur: indicto illis eodē decreto quod &
dānatis a Cōstantino Neophito. Rhomani igitur a
papa Ioāne pecunia illecti/iperatorē cū paucis Rho
mæ morantē subito aggressi: ita ab exercitu ipera-
toris sunt attriti/vt nisi ab iperatore & a papa Leo-
ne milites iperatoris a cęde reuocarētur/vsq; ad iter
nitionē Rhomani delerētur. Quibus ꝑ Leonē ipe-
ratori recōciliatis/post abscessū iperatoris Leo pa-
pa insidias sibi parari sentiēs: ad iperatorē fugit.
¶ Ioānes autē papa se cū vxore cuiusdā oblectans/
a dyabolo in tēpore ꝑcutitur: ac sine viatico dñico
moritur. ¶ Rhomani vero contra iuramentū quod
iperatori fecerāt: se nunq̄ electuros papā sine eius &
filij eius Ottonis cōsensu/ Bñdictū sibi papā statuūt.

Bñdictus.pp. ¶ Bñdictus Rhomane ecclesiæ 132: pręsidet.
¶ Imperator autē Rhoma obsessa: Rhomanos cęde
& fame adeo afflixit/vt Leonē papā se recepturos
ꝓmitterēt. Sic Bñdictus reiectus nō solū papatu/sed
etiā sacerdotio: a Leone exordinatur.

¶ Leo papa. ¶ Leo vero Rhomanæ ecclesiæ 133: pręsidet.

27 | 9 | ¶ Hoc tpe eccl'ia sācti Quītini martyris/q̄ est | 3 | 964
in insula sup fluuiū Somene sita: cenobiū mo-
nachorū paucorū facta est. ꝓcedēte vero tpe/
crescēte nūero fratrū/& aucta possessiōe redi-
tuum: etiam abbatia esse cœpit. In quo loco
adhuc extant duo putei/ in vno quorum ca-
put ipsius martyris / in altero corpus an-
gelo reuelante: inuentum fuerat a ve-
nerabili matrona Rhomana / nomine

Rhoa.	Francorū		Constantino.	Añ.do
		Eusebia. quæ pro munere eiusdē officii lumē oculorū quo antea priuata fuerat per eundē martyrē recepit. Et hęc inuentio āno a passione ipsius martyris 55 euenit: qui passus est martyriū āno domini 332. Sed postq̄ p̄fata mulier religiosa sancti martyris corpus inuenit/atq; in supiori loco p̄minentis oppidi quod antiquitus Augusta viromādorū vocabatur collocauit labentibus multis ānorū curriculis/sepulchrū eiusdem martyris vbi nam haberetur cunctis erat incertū. Deniq; sancto Eligio Nouiomensi ecclesiæ pontificante: facta inquisitione de eiusdē martyris corpore sub pręsentia ipsius episcopi inuentus est loculus in p̄fundo terræ deffossus: in quo preciosus ille thesaurus seruabatur. Et hæc secunda inuētio sub sancto Eligio facta est āno ab incarnatione dñi 657: nō absq; diuinæ virtutis magno miraculo. Nā cū beatus episcopus nocturno tempore multis luminaribus accēsis quęsitum loculū iueniret/& fossorio quod manu tenebat perforaret: tanta subito odoris suauissimi fragrantia/tantaq; supernæ lucis claritas circūquaq; emanauit/vt & pręsentes odore mirifico replerētur/et absentes ortū diei aduenisse suspicarētur. ¶ Adelberone Metēsiū ep̄o mortuo/Deodericus cōsobrinus Ottonis iperatoris ep̄us subrogatur. Hic vt legitur inspiciens primas litteras nomīnū omniū Metensiū ep̄orum/quas angelus dñi dicitur dedisse sancto Clemēti primo Metensiū ep̄o: & notans alias auro/alias argento/ alias viliori metallo/ pro meritorū qualitate esse annotatas: cū videret etiā litterā sui nominis argento esse p̄notatā/dixisse fertur se in ep̄atu tanta bona fore factur ū vt ipsa nominis sui littera merito deberet auro annotari. Cuius bonę intentionis initiū ostenditur in cenobio sancti martyris & leuitæ Vincentii/fundato in ip̄ius vrbis isula.		
		¶ Arnulpho sene Flandrensiū comite mortuo/Lotharius rex Francorū grauiter Flandrias infestat & vastat.	¶ Ioannes. pp.	
28	10	¶ Ioānes Rhomanę ecclesiæ 134: p̄sidet.	4	965

Rhoa. | Francorū | Constantino. | An.do

¶ Otto īperator penthecostē Aquisgrani celebrauit: cōcurrentibus ibi a Francia sororibus suis, regina videlicet Frācorū Gerberga/matre Lotharij regis & Caroli ducis: & Hauuide vxorę Hugonis Parisiorū comitis: quorū filius fuit Hugo qui postea regnauit in Francia: vbi oīs illa regalis ꝓsapia tanto adinuicē cōgratulationis iubilo est affecta: vt i ōni vita eorū vix aliquid gaudij huic letitię potuerit ęquiparari. ¶ Bruno dux & archieps̄ in Franciā pgens/ad pacificādos nepotes suos Lothariū regē/& filios Hugonis: vbi Cōpendiū venit febre correptus Remis redit/ ibiq; quicquid in re mancipi habuit p testamentū ecclesijs sanctorū delegato mortuus est & corpus eius a Deoderico Metensiū episcopo Coloniā refertur.

¶ Otto Italiam repetit.

29 | 11 | ¶ Guillelmus archieps̄ filius īperatoris Maguntiæ moritur. ¶ Hoc tpe Danis qui Christū IHESVM & idola simul colebant cū Popone clerico in cōuiuio altercātibus/sup cultura dei & deorū: Danis asserentibus Christū IHESVM esse quidē deū/deos vero maiores & antiquiores esse: illo Popone ecōtra affirmante IHESVM Christum solū verū deū esse vnū in substantia trinū in psonis. Rex Danorū Araldus cōdixit clerico: vt fidē ꝓpositā a se probaret testimonio veritatis. Quod ānitente clerico/ingētis ponderis ferrū valde ignitū manibus illius ferēdū iponitur. Quod cū clericus vsq; ad placitū oīm tulisset absq; vlla lesione: rex penitus abiecta idolatria/ se suosq; ad colendum verū solum deū cōuertit: clericus vero ad episcopatum promotus est. | 5 | 966

30 | 12 | ¶ Vuichmān9 diu cōtra Ottonē imperatorē rebellis a Misacha Sclauorū regulo īperatoris amico & milite perimitur. ¶ Hoc tempore Bulgaribus dominabātur filij Symeonis Petrus & Baianus/quorū Baianus in arte magica adeo valebat: vt quotiens vellet lupus vel quęlibet fera fieri videbatur. | 6 | 967

Rhōa.	Francorum		Constantino.	An.do
31	13	¶ Otto iunior a patre euocatus Rhomam/a	7	968
		Ioanne papa in iperatorē benedicitur.		
		¶ Otto imperator Beneuentanos duces/po=		
		tentia sua ad subiectionē sui inflexit.		
		¶ Otto iperator in terra Saxonica venas au=		
		ri & argenti primus idustria sua apuit.		
32	14	¶ Quidā comes Ottonis imperatoris ei fami	8	969
		liaris Rhomæ ante oculos omniū a dyabolo		
		arreptus: ita vt seipsum dētibus discerperet.		
		iussu imperatoris ad papam Ioannem addu		
		ctus/vt cathena sancti Petri collo eius circū=		
		daretur: dum a fallacibus clericis semel & bis		
		alia cathena furenti adhiberetur/nec quicq̄		
		remedij prouenires vbi nil virtutis inerat:		
		tandem vera sancti Petri cathena allata &		
		collo furentis circūdata/dyabolus spumans		
		& multum clamans abcessit. Qua cathena		
		Deodericus Metēsis episcopus arrepta/cum		
		diceret se eam nisi manu eius abscissa non di		
		missurum: tandem imperator sedato litigio a		
		papa Ioanne obtinuit/vt anulum huius ca=		
		thenæ exsectum episcopus mereretur.		
		¶ Imperator Otto dum partem exercitus ad		
		Gręcos misisset/vt vxorē filio suo Ottoni ac=		
		ciperent: Gręci super eos irruunt/castra diripiunt/		
		plures occidūt/plures capiūt/& Cōstātinopolim mit		
		tunt. Ad hoc dedecus vindicandū imperator Otto		
		eminentiores ex suis in Calabriā mittit: qui Gręcos		
		aggressi plures occidūt/plures truncatis naribus de=		
		honestant/ & per Apuliā & Calabriā a Gręcis tribu		
		tū exigūt. Cōstātinopolitani audiētes a suis male pu		
		gnatū esse in Calabria contra iperatorē suū Niche=		
		phorum insurgunt.		
33	15	¶ Theodericus Metensiū ep̄s iperatori san=	9	970
		guine dilectiōe ac familiaritate cętis deuīctior: dū ī		
		Italica expeditiōe p triēniū sub eo militaret multa		
		corpora & pignera sanctorum de diuersis Italiæ lo=		
		cis quocunq; modo potuit collegit. Primum a		

Rhõa. | Francorũ | Constantino. | Añ.do

Marſia ſanctum Elpidium cõfeſſorem/ cuius ſocium
Euticiũ epm: ipe iperator iã tuſtulerat. ab Amiter=
nis: Euticetẽ martyrẽ/ cũ reliquijs Maronis & Victo=
rini/ ſociorũ eius. a Sulginis Felicianũ epm & mar=
tyrẽ. a Peruſio: Aſclepiotatũ martyrẽ. a Spoleto: Sere
nã martyrẽ cũ Gregorio Spolitano martyre. a Cor=
duno: pignera Vincentij martyris & leuitæ. ab Hi=
ſpania olim a duobus monachis Capuã: a Capua
vero illuc deportata. a Meuania: alterũ Vincentium
epm & martyrẽ. a Vincentia: Leontiũ epm & marty
rem. a Florentia: Mineatẽ martyrẽ. ab vrbe Tuder=
tina: Fortunatũ epm & cõfeſſorẽ. a Corfinio: Luciã
Syracuſanã virginẽ & martyrem. a Foroaldo duce
Spoletanorũ: olim a Syracuſis illuc tranſlatã. a Sa=
binis: partes corporũ Prothi & Iaciti martyrũ. Hęc
oĩa cũ parte cathenæ ſancti Petri apoſtoli/ cũ capil=
lis eiuſdẽ: & ſanguine ſancti Stephani pthomar=
tyris/ & parte craticulæ ſancti Laurentij martyris/ a
papa Ioãne ſibi donata cũ alijs multis ſanctorũ pi=
gneribus pręſul Deodericus in Galliã hoc ãno trãſ=
tulit: & in eccleſia ſancti Vincẽtij martyris a ſe in in=
ſula vrbis conſtructa locauit.

34 | 16 | ¶ Apud Cõſtantinopolim Nichephorus ipe
rator timens a filijs ſuis iperio expelli: quia
ſenex erat/ volebat eos eunuchizare. Quo=
rũ mater regina quia nullo alio modo pote=
rat eos liberare: ſuaſit Ioãni Nichephorũ oc=
cidere/ & imperare. Ioannes itaq; occulte cũ
funibus intrauit palatiũ/ & occiſo Nichepho
ro imperauit annis 6. | 10 | 971

¶ Benedictus papa. | Ioãnes

35 | 17 | ¶ Bñdictus Rhomanę eccleſię 135: pręſidet. | 1 | 972
¶ Otto iperator Rhomę Ottoni cõparatori
ſuo: neptẽ Ioãnis Cõſtantinopolitani ipera=
toris Theophaniã noĩe/ a Ioãne papa coro=
natam/ in legitimo matrimonio ſociauit.
¶ Rogerus ordinatur eps Leodicenſiũ. Hic
vrbẽ muro circũcinxit/ ędificijs honeſtauit/

Rhõa.	Francorum		Constãtino.	Añ do
		maiorē ecclesiā corpore sancti Lamberti insi		
		gnitā/a fundamentis renouauit: cenobium		
❡Nonus.pp.		sancti Ioãnis euãgelistę in insula fundauit.		
36	18	❡ Nonus Rhomanę ecclię 136: pręsidet.	2	973
		❡ Otto senior ĩpator obit: cui⁹ vitā Vuidichil		
		dus monachus descripsit. qui etiā hystoriā		
		Saxonū vsq; ad hunc annū cōscripsit.		
		❡ Otto secundus iperat ānis decē. ❡ Raginerius &		
		Lambertus filij Raginerij lōgi colli paulatim resū-		
		ptis viribus a Francia redeūt/& cū Garnero & Rā-		
		noldo qui comitatū patris eorū occupauerāt bello/		
		apud Peronā cōfligūt/eosq; cū multis pimūt:& sup		
		Hānā fluuiū castello Buxide munito Lotharigiam		
		infestant. ❡ Vuencezlaus princeps Boemiæ a fratre		
		suo Boizlao/ppter pripiendū principatū in-		
		terfectus vrbē Pragā vbi requiescit/multis		
Otto 2.		miraculis illustrat.	❡Bonifacius.pp.	
1	19	❡ Bonifacius Rhomanæ ecclīæ 137: psidet.	3	974
		❡ Raherius de quo dictū est hoc monostichū:		
		Verone pręsul/sed ter Raherius exul/apud		
		Lobias morit. ❡ Cōtra Ottonē iperatorē re-		
		bellat patruelis eius/Hēricus dux Baioariæ.		
		❡ Otto iperator castellum Buxidis obsidet:		
		captū diruit/captos i eo exiliat/nec tamē Ra		
		ginerius a rebellione desistit.	❡Bñdict⁹.pp.	
2	20	❡ Bñdictus Rhomanæ ecclesię 138: psidet.	4	975
		❡ Otto iperator Henricū ducē sibi subiugat		
		❡ Maiolus abbas Cluniacensis: sanctitate &		
		religione claret. ❡ Gelu magnū a calēdis No		
		uembris vsq; ad equinoctiū vernale.		
3	21	❡ Otto iperator cōtra Sclauos pficiscitur.	5	976
		❡ Filij Raginerii Longi colli auxilio Fran-		
		corū & maxime Caroli postea ducis fulti/la-		
		cessunt bello Godefridū & Arnulphū comi-		
		tes: qui post Vuarnerū comitatū Montēsem		
		inuaserant/montē Castrilocū obsident/mul-		
		tis vtrīq; in cōflictu fusis/obsidio remota est		
		victoria anceps: datur tamē palma comitib⁹.		

Rhoã.	Francorũ		Constantino.	Ã.d.
		¶ Obijt sanctus Vualdricus Ausburgẽsis ep̃s: cuius vita qualis fuerit mox miraculorũ gloria patefecit.		
4	22	¶ Gens Leuticiorũ ad idolatriã reuoluitur.	6	977
		¶ Sanctus Vuictech Pragensis episcopus/cognomento Adelbertus: sanctitate & doctrina apud Vuinidos claret. qui apud Brutios martyrizatus: multis miraculis glorificatur.		
		¶ Filij Raginerij vt pro se viriliter agerẽt animati Francorũ auxilio & affinitate/Raginerius quippe Hauuidã Hugonis filiã/Postea regis. Lambertus vero Gerbergã filiã Caroli ducis duxere vxores: in terrã patrũ suorũ relocati sunt.		
		¶ Ducatus Lotharingiæ datur Carolo fratri Lotharij regis Francorũ: multis insup cõducto beneficijs/ vt & ipse ab insolentijs desistat: & fratris sui Lotharij motibus obsistat.		
	¶ Ab hinc de Constantinopolitano imperio taceatur.			
5	23	¶ Pacato vndiq; regno/cũ Otto ĩperator Aquisgrani moraret̃: Lotharius rex Francorũ subito ad ĩuadendã Lotharingiã cõtendit/& cedente ĩperatore quia ad pugnã ĩparatus erat rex post multã vastationẽ repatriauit. Quẽ cũ inestimabili exercitu ĩperator ꝓsecutus/cõdicto die scilicet calendis Octobris Franciã intrauit/quam vsq; ad calendas Decẽbres ꝑuagatus/fines Remensiũ/Laudunẽsiũ/Suessionũ & Parisiensiũ/diuersa cęde vastauit. Ecclesijs tantũ dei omniũ imunitate cõcessa: in redeũdo tamẽ circa Asonã fluuiũ partẽ ĩpedimentorũ amisit. De his quidã reclusus prędixit: ꝙ oẽs huius mali incentores ante septẽniũ morerẽtur.		978
6	24	¶ Igneæ acies visæ sunt in cœlo per totã noctẽ quinto calendas Nouembris.		979
		¶ Hoc anno cõplentur mile anni a natiuitate Christi secundũ veritatẽ euãgelij: qui secundũ ciclũ Dionysij ãno ab hinc 21 finiũtur/sicq; in ãno dñicę passionis veritati euangelicę contra itur.		
7	25	¶ Otto ĩperator Lotharius & rex cõuenientes sup		980

Rhomanorū		Francorum	An. do
	Carū fluuiū pacificantur: datis inuicē sacramentis/ & rex Lotharius Lotharingiā abiurat.		
	¶ Otto iperator Italiam petit.		
	¶ Corpora sanctorum Laudoaldi/ Adriani/ Amantij/ & aliorū/ a Vuātreshouo Hasbaniæ vico transferūtur Gandauū cū miraculorū gloria.		
8	¶ Otto iperator Apuliā & Calabriā Italiæ ꝓuincias ad ius regni Grecorū appendētes transferre ad iperiū Rhomanū conatur: maxime ꝓpter affinitatem quā per vxorē suā Theophaniā cū imperatore Grecorum habebat.	26	981
9	¶ Greci infensi ꝙ imperator Otto prouincias Græcorū inuaderet: cōducto sibi Sarracenorū auxilio/ iperatori in Calabria bello cōgrediūtur. in quo bello omnes Rhomanorū copiæ vsq; ad internitionē pene deletæ sunt: imperator natando nitens euadere a nautis ignorantibus eum capitur: & a quodā eorū qui negociator Sclauorū erat agnitus/ nec proditus per illum re delata ad imperatricē & Deodericū Metensiū episcopū qui in ciuitate Rhosan rei euentū prestolabantur: difficulter per Sclauū & episcopum liberatur. Nautis quippe ad pecunias pro eo redimendo allatas inhiantibus imperator ascenso equo vix euasit. Omnibus pro infortunio reipublicæ animo consternatis/ sola imperatrix fœminea & Greca leuitate insultabat eis: ꝙ ab exercitu suæ nationis victi essent Rhomani/ ac per hoc cœpit primatibus exosa haberi.	27	982
10	¶ Otto imperator tedio & angore animi deficiens/ Rhomę moritur: & de imperatore substituendo inter primates dissentitur / alijs filio ipsius Ottoni imperium deberi certantibus/ alijs odio imperatricis a filio eius imperium transferre volentibus ad Henricum ducem filium Henrici / qui fuit frater primi Ottonis. Hic Henricus ipsum Ottonē puerū factiose raptum in custodiam tenet : sed principes	28	983

Othon.	Francorū		Anni dñi.
		puerum de manu Henrici extorquentes in regno	
Otto. 3.		sublimant: & regnauit ānis 19.	¶Ioānes.pp.
1	29	¶ Ioānes Rhomanæ ecclesiæ 139: pręsidet.	984
		¶ Lotharius rex Francorū ad inuadendā Lotharin=	
		giā rursum laborans: vrbem Virdunū & Godefridū	
		ipsius vrbis comitem capit.	
Ioānes papa.		¶ Ioānes Rhomanæ ecclesiæ 140: præsidet.	
		¶ Deodericus Metensiū eps obiit: & secūdū ꝓphetiā	
		viri dei / vix aliquis principū qui in bello Calabrico	
		euasit diu supuixit. epatū Metensem suscepit Adel=	
		bero vir sanctus & nobilis filius Frederici ducis.	
2	30	¶ Lotharius rex vidēs Ottonē īperatorē virtute mi=	985
¶Ioānes.pp.		litū suorū ꝓficere: vrbē Virdunū & Godefridū comitē reddit	
3	31	¶ Ioānes Rhomane ecclesiæ 141: pręsidet.	986
		¶ Lothario rege francorū mortuo: Ludouicus filius	
Ludouic⁹		eius regnat in Francia āno vno.	
4	1	¶ Ludouico Francorū rege mortuo / Francis regnū	987
		transferre volētibus ad Carolū ducē fratrē Lotharij	
		regis dū ille rem ad consiliū defert: regnū Francorū	
		vsurpat Hugo filius Hugonis Parisiensis ex Ha=	
		uuide sorore primi Ottonis imperatoris: & regna=	
		uit ānis nouem.	
	Hugo	¶ Herluinus primus abbas Gēmelacēsis moritur.	
5	1	¶ Carolus dux regnū Francorū ex paterna & auita	988
		successione sibi debitū cōtra Hugonē regē nepotem	
		suū repetit: eūq; bello purgēs / Laudunū vrbē capit.	
		Hugo autē rex Carolū in Lauduno obsidet: sed se=	
		cundo obsidionis mense obsessi ꝓsiliētes castra ob=	
		sidentiū incenderūt / & ipse rex Hugo plurimis suo=	
		rū perēptis turpiter fugiēs / vix euasit.	
6	2	¶ Inundatio aquarū frequēs / ac diutina vltra solitū	989
		æstas postea feruentissima / pluribusq; pnticiosa / vnde	
		& fruges minoratę sunt.	
		¶ Carolus dux / montē acutū expugnat: Suessionis	
		vsq; vastando pccedit: inde Rhenū aggreditur / &	
		Laudunū cū multa preda reuertitur.	
		¶ Siccitas magna vernalis: vnde & satio primitiua	
		ipedita / et fames ingens secuta est.	

Rhomanorum		Francorum	An. do
	Nix nimia decidit: ymber postea cõtinuus/qui autũnalem sationẽ oĩmodo denegaret.		
	Fertur annonam pluisse de cœlo in Asbanio/alij etiam pisciculos paruos de cœlo pluisse ferebãt.		
7	Carolus dux Remin occupat archiep̃m quẽ Hugo rex prefecerat: & quosdã primates capit/& Lauduno relegat.	3	990
8	Carolus dux moritur: Otto filius eius succedit ei in ducatu Lothariensium.	4	991
9	Remis synodo totius Franciæ cõgregata/Arnulphus nepos Caroli ducis quẽ ipse Carolus episcopũ Remis substituerat: oĩm iudicio exordinatus dãnatur/& Adelgarius p̃sbyter qui vrbẽ ꝑdidit/& portas Carolo aperuit: insolubiliter excõmunicatur.	5	992
	Gerbertus vero substituitur ep̃us: sed quibusdam causam ventilantibus nõ potuisse degradari Arnulphũ absq; scientia & auctoritate papæ Rhomani.		
	Gerbertus depositus ad Ottonẽ iperatorẽ se cõtulit: quẽ iperator receptũ/primo eũ Rauẽnæ archiepiscopũ/& postea cõstituit papã Rhomanũ: vnde est eius illud monosticũ.		
	Transit ab R Gerbertus: ad R fit papa vigens R.		
10	In Burgũdia Odilo Aruerne oriundus ex clerico Bruiatensi monachũ ꝓfessus in Cluniacensi cenobio post Maiolũ p̃ficit ipsi cenobio: qđ ꝑ ãnos 56 miro religionis feruore rexit & ꝓuexit. Qui egregiæ p̃ter cætera pietatis isignia/nõ solũ vitæ exẽplis: sed etiã miraculis in vita sua claruit. Qui cũ reprehẽderetur ꝙ i peccãtes misericordior iusto esse videretur: si dãnandus sum (inquit) malo dãnari de misericordia q̃ de duritia. Otto in imperatorẽ benedicitur.	6	993
11	Florebant hoc tẽpore in sciẽtia litterarũ in Lotharingia. Herigerus abbas Lobiensis/Adelbodus ep̃s Vltraiectẽsis/in Francia: Fulbertus ep̃s Carnotẽsis/Abbo abbas Floriacensis/qui sup calculũ Victorij cõmentatus est.	7	994
12		8	995
	Gregorius papa.		
13	Gregorius Rhomane ecclesie 142: presidet.	9	995

Rhōa.	Francorum		Anni Christi
		¶ Hugone Francorū rege mortuo/Robertus filius	
		eius in Francia regnat ānis 34.	
Robertus			
14	1	¶ Heribertus ordinatus Coloniēsiū epus: multa san	[illegible]
		ctitate claret. ¶ Clarebat etiā hoc tpe inter Gallos	
		Auffridus/qui cū fuisset comes Bratuspātiū/nō min9	
		iustitia q̄ potētia sęculari famosus/deposito militiæ	
		cingulo tonsoratus in clericū/eo prouectus est vt or	
		dinaretur epus Vltraiectensis ecclesiæ.	
¶ Ioānes.pp.			
15	2	¶ Ioānes Rhomanę ecclesię 143: p̄sidet mēsibus 10.	[illegible]
		Post quē Gerbertus qui & Siluester 144: qui & ipe	
		inter claros/sciētia litterarū egregie claruit. Quidā	
		tamē trāsito Siluestro isto/Agapitū papā hoc in lo=	
		co ponūt: quod nō ociose factū esse dicit. quia is Sil=	
		uester nō per hostiū intrasse credit/quippe qui a qui=	
		busdā etiā Nigromantiæ arguitur/de morte quoq;	
		ei9 nō recte tractat: a dyabolo eni pcussus dicit obis	
		se. Quā rem nos in medio reliquim9: a numero eni	
		paparū videtur exclusus. Vnde lector queso vt hic	
		& alibi si qua dissonātia te offenderit de noibus vel	
		ānis vel tēporibus paparū nō michi iputes quia nō	
		visa sed audita vel lecta scribo. ¶ Hoc tpe quidā reli	
		giosus ab Hierosolimis veniēs/in Sicilia reclusi cu=	
		iusdā humanitate aliquādiu recreatus: didicit ab eo	
		inter cętera q̄ in illa vicinia essent loca eructātia flā=	
		marū incendia: quę loca vocātur ab incolis ollę vul	
		cani/in quibus animę defunctorū luāt diuersa pro	
		meritorū qualitate supplicia. ad ea exequēda depu=	
		tatis ibi dęmonibus/quorum se crebro voces iras &	
		terrores/sępe etiā eiulatus audisse dicebat plangētiū	
		q̄ animę de manibus eorū eriperētur per elemosi=	
		nas & preces fideliū: & hoc tēpore magis per oratio	
		nes Cluniacensiū orantiū indefesse pro requie defū=	
		ctorū. hoc per illū abbas Odillo cōperto/constituit	
		per oia monasteria sibi subiecta: vt sicut primo die	
		Nouembris solēnitas omniū sanctorū agitur/Ita se=	
		quenti die memoria omniū in Christo quiescētium	

Rhomanorum		Francorum.	Anni dñi.
	celebretur. Qui ritus ad multas ecclesias transiens/ fideliũ defunctorũ memoriã solẽnizari fecit.		
16	¶ In Italia Crescẽs patriciatu Rhomanorũ arrepto/ cõtra Ottonẽ imperatorẽ rebellat.	3	999
17	¶ Anno IHESV Christi millesimo secundũ cõputationẽ Dionysij/ multa ꝑdigia sunt visa.	4	1000
	¶ Terręmotus factus est permaximus/ cometes apparuit 19 calẽdis Ianuarij circa horã nonã/ aperto cœlo q̃si facula ardẽs cũ longo tractu fulguris instar illabitur terris: tãto splẽdore/ vt nõ modo qui ĩ agris erant: sed etiam in tectis irrupto lumine ferirentur. Qua cœli scissura sensim euanescẽte: interim visa est figura quasi serpentis capite quidem crescente cum ceruleis pedibus.		
18	¶ Otto imperator Rhomæ Crescentẽ/ patriciũ bello aggreditur: sed victus Crescens & ex fuga retractus capitur/ viliq; iumento auerse impositus/ circunducitur. & paulatim mẽbris truncatus/ ad vltimũ ante vrbem suspenditur.	5	1001
19	¶ Otto imperator degens Rhomæ dum cum Rhomanis se remissius agit/ tractans qualiter iura regni & ecclesiæ ad antiquũ statum reformaret: Rhomani per hoc ad contemptũ eius adducti/ subito cõtra eum conspirant: & aliquot militum eius peremptis/ eum in palatio obsident. Vnde per industriam Henrici ducis Baioariæ & Hugonis marchionis Italiæ simulato pacto vix extractus/ Rhoma decedit cum Siluestro papa. Et quia vxor Crescentis imperatorem spe regnandi ad amorem sui pellexerat/ dolens pro eius decessu/ venenum ei misit: quo ille consumptus inter remeandum in Italia moritur.	6	1002
	¶ Milites transalpini corpus imperatoris defuncti cum insignibus imperij ad Galliam referentes: crebris Italorum incursibus lacessiti/ armis sibi viam parant. Sed cum		

Rhõa.	Francorum		Anni dñi.
		iam res in tuto esse putaretur: dux Baloariæ Hen-	
		ricus iniuriato Heriberto Coloniensiũ archiepisco-	
		po/ a cuius ore omnes pendebãt: insignia regni ab	
		eo violẽter extorsit/quasi iure hęreditario sibi cõpe-	
		tentia/ erat quippe filius Henrici ducis/qui fuit ge-	
		nitus de Henrico fratre primi Ottonis ĩperatoris.	
		¶ Henricus ergo dux cõsiliatis sibi animis quorũdã	
		principũ regni vngitur in regẽ a Vuilligiso Magũ-	
		tino archiepõ: & ĩperauit ãnis 22.	
Henricus			¶ Ioannes papa.
1	7	¶ Ioãnes Rhomanę ecclĩæ 145: pręsidet.	1003
		¶ Abbo Floriacẽsis abbas/ĩ Vuasconia martyrizat.	
¶ Ioãnes.pp.		¶ Ioãnes Rhomanę ecclĩę 146: pręsidet.	
		¶ Henricus imperator/potentiores regni viros bel-	
		lo sibi cõcitare volẽtes/ celeriter deuicit: & reges gẽ-	
		tiliũ in interiori Germania cõmorãtes qui dicũtur	
		Vuinidi/ tributarios sibi facit.	
2	8	¶ Gerardus Cameracẽsis eps/& Adelbodus Vltra-	1004
		iectẽsis epus/ magni in ecclesia & in palatio habẽ-	
		tur. ¶ Henricus ĩperator Habenbergẽsem ecclĩam	
		epalis sedis honore sublimat/& quia liberis carebat	
		eã oĩm rerũ suarũ hęredẽ facit. Vnde Deodericus	
		Metensiũ epus/dolens dotem & patrimoniũ sororis	
		suæ Chunigũdis ĩperatricis delegari ab imperatore	
		Habenbergensi ecclesiæ rebellat.	
3	9	¶ Cometes horribili specie huc illucq; iactans ĩ Au-	1005
		strali parte visus est.	
		¶ Mortuo Ottone duce/ ducatus Lotharingiæ daẽ	
		comiti Godefrido filio Godefridi Ardẽnensis.	
	¶ Hil-	pericus librũ de ratione compoti hoc ãno scripsit: vt	
		apparet ex argumẽto ad iueniẽdos ãnos dñi per in-	
		dictiones. Si vis (ĩquit) scire quot sunt anni ĩcarnati	
		Christi/sexaginta sex ordines indictionũ qui fluxe-	
		rũt ab eius incarnatione multiplica per quindecim	
		fiũt nõgenti nonaginta. His adde duodecim/ quia	
		tertia indictione natus est Christus: adde etiã indi-	
		ctionẽ pręsentis anni/ id est tertiã & ecce habes hoc	
		anno/ annos Christi 1005.	

Rhomanorũ		Francorũ.	Anni dñi.
4	¶ Fames & mortalitas tã grauiter per totũ pene orbẽ inualuit: vt sepelientiũ tedio viui adhuc spiritũ trahentes obruerẽtur cũ mortuis.	10	1006
	¶ Castrũ Valẽtianas situm in Marchia Franciæ & Lotharingiæ/ quod Balduinus comes Flandrensiũ/ inuaserat: iperator Henricus obsidet/ cõcurrẽtibus ad auxiliũ eius Roberto rege Francorũ/ & Richardo comite Normãnorũ.		
5	¶ Henricus iperator quia de obsidione Valẽtianẽsi inefficax redierat/ cõtra Balduinũ ꝑfectus castrum Gandauũ iuadit. & depopulata terra/ aliquot primores Flandrẽsiũ capit. Vnde Balduinus pterritus iperatori satisfacit/ Valẽtianas redit/ datisq; obsidibus cũ sacramẽto fidelitatis manus ei dedit. Postea iperator seditione suorũ coactus/ Valẽtianas Balduino comiti bñficiauit: vt sibi cõtra motus suorũ auxilio esset/ postea ei etiã Vualachras addidit.	11	1007
6	¶ Baldricus Leodicẽsiũ epus ordinat: Burchardus quoq; fit Vuarmacẽsis eps. qui i scripturis studiosus/ magnũ illud canonũ volumẽ ędidit scripturarũ sententijs vndiq; cõpilatis defloratũ. collaborãte sibi in hoc magistro suo Olberto abbate viro vndecũq; doctissimo.	12	1008
		¶ Sergi9. pp.	
7	¶ Sergius Rhomanę ecclesiæ 147: pręsidet.	13	1009
	¶ Ecclipsis solis facta est hora diei secunda.		
	¶ Normãni Frisiam infestantes/ Tilę oppidũ incendũt. ¶ Hẽricus iperator Metis vrbẽ obsidet: propter Deodericũ fratrẽ vxoris suæ cõtra se rebellantẽ qui epatũ ipius vrbis vsurpauerat. Dux eni Moselanorũ Deodericus/ post fratrẽ suũ Alberonẽ dato epatu Metensiũ filio suo adhuc puero tutorẽ ei substituit ipm Deodericũ: qui puero vrbe excluso/ & epatu vsurpato/ ipm etiã Deodericũ ducẽ bello capit. Vrbe ergo p obsidionẽ pene desolata: tandẽ pax cõuenit.		
8	¶ Bruno eps martyrizat. ¶ Normãni Frisiã repetũt: & multis cęsis Vltraiectũ oppidũ incẽdũt.	14	1010
	¶ Gẽs Hungarorũ hactenus idolatriæ dedita: hoc tẽpore ad fidẽ Christi cõuertitur p Gilã sororẽ ipe=		

Rhōa.	Francorum		Anni D.
		ratoris/quę nupta Hūgarorū regi ad hoc sua istātia	
		regē adduxit: vt se et totā Hūgarorū gentē baptiza	
		ri expeteret/qui in baptismo Stephanus est vocat9.	
		Cuius merita per Hūgariā multa miraculorū glo=	
		ria cōmendat.	
9	15	¶ In Lotharigia iuxta montē Castrilocū fonticulus	1011
		aquę multis saluberrimus: in sanguinē cōuersus est.	
		quod probauit mulier quæ faciē suā ex huius noctis	
		aqua lotam ostēdit multis sanguinolentā. ¶ Bñdictus ppa.	
10	16	¶ Bñdictus Rhomanæ ecclesiæ 148: pręsidet.	1012
		¶ Albertus Gēmelacēsis ecclesiæ ordinať abbas: vir	
		moribus/religione/sciētia/bonis/doctisq; viris aut	
		cōferendus/aut præferendus.	
		¶ Henricus iperator Godefridū ducē cū exercitu in	
		fines Bratuspantiū mittit ad obsidendū castrū Lo=	
		uaniū: sed inefficax redijt.	
11	17	¶ Henricus iperator Italiā petēs vt subuenìret suis	1013
		quos Græci pmebant: circa Bñuentū Salernū & Ca	
		puā debacchātes/ Troiā ciuitatē capit.	
		¶ Baldricus eps cū in villa Hugardis dicta castellū	
		muniret: Lābertus comes Louaniēsis eū aggrediť/	
		& eps Lāberto vincēte multis suorū captis/& occi=	
		sis/ graui atteritur infortunio.	
		¶ Terręmotus factus est maximus circa meridiē 14	
		calendas Decēbris.	
12	18	¶ Henricus rex in iperatorē benedicitur.	1014
		¶ Baldricus eps in insula Leodicensi cenobiū sancti	
		Iacobi apostoli fundauit.	
		¶ Dux Godefridus Gerardū comitē multis modis re	
		gnū inquietantē bello vicit: in quo filio eius cū mul	
		tis occiso/cōplices eius deterruit.	
13	19	¶ Hoc tpe sanctus Guicteth qui & Adelbertus Pra=	1015
		gensis eps apud Bruchuos martyrizatur.	
		¶ Comitatus Beluacensis: datur Rogero epo	
		¶ Dux Godefridus comitatū Montensem depopula	
		tur: quē Raginerius cū patruo suo Lāberto Loua=	
		niensi insecutus apud Florinas pugnā conseruit. vbi	
		plusq̄ quadringēti viri occisi sunt/& ipe Lambertus	

Rhomanorũ		Francorũ.	Añ.dñi.
	occubuit: vbi res mira cõtigit. Cũ Lãbertus ſpem vi		
	ctoriæ iã haberet / habebat quippe filacteriũ a collo		
	vſq; ad pectus pendẽs / ſanctorũ reliquiſs refertũ: quo		
	rũ patrocinio ſe in periculis tutũ fore credebat: inſtã		
	te ei termino vitæ filacteriũ illud a collo eius exiliẽs		
	ſup tumulũ cãpi exiliuit: & mox comes antea ĩuictus		
	perimit. Quidã militũ filacteriũ accipiẽs ĩ caliga ab=		
	ſcõdit: ſed coxa eius & crure intumeſcẽte rẽ ꝑdidit		
	& filacteriũ dño ſuo Ethelonĩ fratri ducis dedit.		
14	❡ Symeon Syracuſis Siciliæ oriũdus / & poſtea mo=	20	1016
	nachus in monte Syna hoc tpe clarebat. qui Ihero=		
	ſolymã veniẽs / longã pro Chriſto ꝑegrinationẽ ſu=		
	ſcepit: & cũ Popone Treuerorũ archiepõ ad Gallias		
	veniẽs / Treueris in altitudie turris ĩcluſus eſt. Ibiq;		
	poſt multas hoim ꝑſecutiones / poſt multas dęmonũ		
	tẽtationes / beato fine quieuit: cuius merita frequẽs		
	miraculorũ gloria declarauit.		
15	❡ Cometes ſolito mirabilior / in modũ trabis maxi=	21	1017
	mæ per quatuor menſes apparuit.		
	❡ Golbodus in ep̃atu Leodicenſi Baldrico ſuccedit.		
16	❡ In Friſonia Deoderico comite filio Arnulphi Gan	22	1018
	dauẽſis debellãte / Friſões in vĩdicta patris ſui ab eis		
	occiſi: Godefridus dux ad eũ debellãdũ ab ĩperatore		
	mittit / & cõſerto ꝑlio repẽte voce neſcit vnde emiſſa /		
	fugite fugite cũctis fugiẽtibus multi a paucis Friſo=		
	nibus ꝑimũtur: dux vero capitur.		
17	❡ Dux Godefridus ĩpetrata Friſonib⁹ totius iniuſti=	23	1019
	tiæ ĩpunitate / a captiuitate ſoluit: & nõ multo poſt		
	morit. Frater vero ei⁹ Gothelo / ĩ ducatu ſubſtituit.		
18	❡ Rodulphus rex Burgũdiæ inſolentiſs Burgũdio=	24	1020
	nũ irritatus / regnũ Burgundiæ Henrico imperatori		
	dare tractat: ſed eum ab hac intentione reuocat ſi=		
	mulata Burgundionũ ſatiſfactio.		
	❡ Benedictus papa in Galliam ad Henricum impe=		
	ratorem venit.		
19	❡ Henricus ĩperator Colonię natale dñi celebrans	25	1021
	Heribertũ archiepm olim a ſe iniurioſe tractatũ hu		
	mili ſatiſfactione placat: cui reconſiliatus archiepi=		

Rhõa.	Francorũ		Anni dñi
		ſcopus prędixit ſe prope diem moriturũ/& nõ multo poſt mortuus: magnis cœpit clarere virtutibus.	
		¶ Pilegrinus ei in epiſcopatu ſuccedit.	
		¶ Durandus fit Leodicenſiũ eps: ꝙ quaſi fabula in theatro mundi fuit/ꝙ vir ex humillimo & pauprimo ſeruilis cõditionis genere/ dominis ſuis carnalibus dominabatur.	
20	26	¶ Aquiſgrani cõuẽtu generali & ſynodali ꝑ aliquot dies celebrato/tãta ſiccitas & intẽperies aeris excãduit: vt multi prę nimio ardore deficerẽt. multa etiã animalia ſubito interirẽt/pauimẽto & marmoreis colũnis tanto ſudore madẽtibus: vt aqua eſſe reſpſa crederetur a neſcientibus.	1022
21	27	¶ Henricus iperator & Robertus rex Francorũ ſup Carũ fluuiũ apud Euaſiũ cõuenitũt/de ſtatu eccleſię regni et iperij tractaturi:& cõdicto vt ſup his cõfirmãdis etiã papã Rhomanũ ſimul ambo Papię oportune cõuenirẽt iperator & regẽ/ & ſuos/multos etiã qui tantũ ad demirandã iperatoriã maieſtatẽ cõuenerãt tanta liberalitate donauit/vt opibus regũ Perſarũ aut Arabũ poſſet cõpari ipatoris munificẽtia.	1023
		¶ In paſcha ecclipſis ſolis facta eſt.	
¶ Ioannes papa.			
22	28	¶ Ioãnes Portuẽſis eps frater Stephani papę nup defuncti Rhomanę eccl'ę 149: pręſidet:	1024
		¶ Hoc tẽpore in Gallia Beluacẽſi vrbe/inclitus Rogerus deceſſit eps: qui inter alia bñficia dedit eccl'ę ſancti Petri cui pſidebat/ Alliacũ in Normannia/& Montiacũ in Vermandenſi patria. Comitatũ quoqꝫ eiuſdẽ vrbis ab Oddone Cãpaniẽſi comite ipetrauit dato ei ꝑ cõmertio caſtro Syncerrio in Bituricẽſi territorio ſito: quod ſibi patrimonij iure cõpetebat.	
		¶ Henricus imperator conſulentibus ſibi principibus ſuper ſubſtitutione regni deſignans Conradum virum egregij generis & egregiæ libertatis: quippe qui nunq̃ ſe ſubmiſerat alicuius ſeruituti: moritur Huius vitam Adelbodus epiſcopus Vltraiectenſis ſcribit.	

Rhomanorū		Francorū.	Añ. dñi
	¶ Cono dux prępotēs cū ad iperiū aspirare vellet/repudiatur instinctu Abbonis Magūtini archiepi / & aliquorū regni primatū: & Cōradus ad iperiū sublimatus: imperauit ānis quindecim.		
Conradus			
1	¶ Ioāni papę Stephanus frater suus apparēs: dixit se infernalibus pœnis cruciari: sed sperare se interuētu Odilōis abbatis Cluniacēsis veniā posse cōsequi. Pro quo Odilo tandiu orando laborauit: donec sibi reuelarēt se ꝑ illo esse exauditū.	29	1025
	¶ Raginardus Leodicēsiū ordinatur eps: qui Leodij in monte publico cenobiū sancti Laurētij instituit/ eiq; Stephanū virū sanctę memoriæ abbatē primū prefecit.		
2	¶ Robertus rex Francorū ad inuadendā Lotharingiā animū intendit: sed cito ab hoc conatu desistit.	30	1026
	¶ Gothelone duce qui ꝓpter priuatū odiū grauabat regnū Cōradi/ & alijs principibus ad pacis vnitatē adductis: regi ꝓsperitas & regno accreuit trāquillitas.		
3	¶ Cōradus rex filiū suū adhuc puerū Henricū/in regnū sublimat Aquis. Ipse autē Rhomę in pascha in iperatorē cōsecratus: quorūdā Italorū cōtra se seuiētiū motus cōpescit.	31	1027
	¶ Florebat hoc tēpore ecclesiastica religio per abbates nomiabiles in Francia quidē & in Burgūdia: per Odilonē Cluniacensem pietate insignē/ per Guillelmū Diuionēsem seueritate reuerendū. In Lotharigia: per Richardū Virdunēsem pia grauitate & graui pietate discretū/per Poponē Stabulensem/ p Heliā Coloniensem/ p Osbertū & Stephanū Leodicēses /per Bernonē Angiensem.		
4	¶ Claruit hoc tpe in Italia Guido Aretinus/multi iter musicos nois/ si hoc eni phis pferēdus: q, ignotos cātus etiā pueri facilius discunt p eius regulā/quā p vocē magistri/aut p vsum alicuius instrumēti dū sex litteris vel sillabis modulati appositis ad sex voces quas solas regulariter musica recipit. Hisq; vocibus p flexuras digitorū leuę man⁹ distīctis p integrū dia	32	1028

Rhōa.	Francorum		Añ. dñi.
		pason se oculis & auribus ingerūt intentę & remissę	
		eleuatiões vel dispositiões earūdē sex vocū.	
5	33	¶ Conradus īperator rebellantibus Sclauis/ad eos	1029
		debellādos ꝓficiscitur. ¶ Hoc etiā āno idē Cōradus	
		īperator/rebellātibus Hungaris ad eos debellandos	
		proficiscitur.	
6	34	¶ Roberto rege Francorū mortuo/Henricus filius	1030
		eius regnat in Francia ānis 30.	
		¶ Hoc tpe iussu Cōradi īperatoris regali & synodali	
		cōuentu apud Triburias: inter cętera epī hoc capi=	
		tulū decernere voluerūt/ vt siquando ieiuniū primi	
		mēsis eueniret infra ebdomadā qua caput ieiunij in	
		quarta feria cōstat: āborū ieiuniorū celebritas/vni9	
		officij expletione cōpleretur. Sed Gerardus Came=	
		racēsis & pauci cū eo huic multorū decreto cōtradi=	
		cētes obtinuerūt vt ieiuniū primi mēsis in altera eb=	
		domada ī qua habetur officiū/celebretur scdm anti=	
	Henricus	quam consuetudinē.	
7	1	¶ Sanctus Bardo ordinatur Magūtiæ archiepūs.	1031
		¶ Robertus & Richardus minuēdę domo multitu=	
		dinis causa/hoc tēpore a Normānia Frācię digres=	
		si Apuliā expetūt: & Italis inter se dissidentibus dū	
		alteri cōtra alterū auxiliū pstant hac oportunitate	
		Italos callide & fortiter debellāt. & successus vrgēdo	
		suos nomē suū dilatāt: & futurę ꝓsperitatis sibi viā	
		parant.	
8	2	¶ Ecclipsis solis facta est circa meridiē: 3 calēdas Iulij.	1032
		¶ Huiusmodi decretū a Francię epis datū est seruari	
		subiectis sibi populis. Vnus eorū dicit cęlitus sibi de	
		latas esse litteras: quę pacē monerent renouandā in	
		terra. Quā rē mandauit cęteris: & hęc tradēda dedit	
		populis. Arma quisq; nō ferret/direpta nō repeteret	
		sui sanguinis vel cuiuslibet ꝓximi vltor minime exi	
		stens/pcussoribus cogeret indulgere. Ieiuniū in pa=	
		ne & aqua omni sexta feria seruarent: & in sabbato	
		a carne & liquamine abstinerent. soloq; hoc cōtenti	
		ieiunio/in omniū peccatorū remissionē: nullā sibi sci	
		rent aliam adijciendā pœnitentiā. & hęc seruare sa=	

cramēto firmarent: quod qui nollet/ christianitate
priuaretur. & exeuntē de ſeculo nullus viſitaret: nec
ſepulturę traderet/ alia quoq; ĩportabilia q̃plura de=
dere mandata: quę oneri viſa ſunt replicare. Hanc
mandatorũ nouitatē/ cũ multi cupidi nouarũ rerũ
libētius iuſto amplecterētur: Gerardus Cameracēſis
epũs/ qui ſolus Lothariensiũ appēdebat ad parro=
chiã Francorũ/ nulli9 hortatu potuit adduci ad hęc
ſuſcipiēda/ ſed ſingula capitula refellebat: dicēs ge=
nus humanũ ab initio trifariã eſſe diuiſum/ in orãti=
bus/ pugnatoribus/ agricultoribus/ & vnũ duorũ: &
duos vnius egere auxilio: ideo debere arma ferre/ &
rapinas reddi pro auctoritate legis & gratię: vltorē
pcuſſi vel occiſi nõ exacerbari cogēdo/ ſed ſcđm euã
geliũ ei recõſiliari. Ieiuniũ in ſexta vel ſeptĩa feria/
nec oĩbus vnũ eſſe ĩponendũ; quia nõ eſt vna oĩbus
poſſibilitas. nec oẽs hoc vno ieiunio contentos eſſe:
quia non eſt vna oĩm pœnitēdi q̃litas. hęc ſacramē=
to firmare/ vel ſacramenti violationē piurio augere:
nõ eſt vtile. His cõtradicētes excõmunicari: ĩfirmis
viſitationē/ vel mortuis ſepulturã negari eſſe deteſta
bile. ſufficere autētica patrũ decreta & ſup his negle
ctis ĩpoſitum cõgruenter pœnitentiæ modum.

¶ Benedictus papa.

9 ¶ Benedictus Rhomanę ecclĩę 150: pręſidet. 3 1033

¶ Frederico Moſellanorũ duce mortuo/ quia mares
filios non habebat quibus ducatus competeret: Go
thelo dux impetrato ab imperatore/ etiam Moſella=
norum ducatu/ in Lotharingia potentius princi=
patur.

10 ¶ Burgũdionibus nõ deſiſtentibus a conſueta con= 4 1034
tra regem ſuũ inſolentia/ rex Rodulphus regnum
Burgundiæ Conrado imperatori tradidit: quod a
tempore Arnulphi imperatoris per annos pluſq̃ cen=
tum triginta gentis ſuæ reges tenuerant/ ſicq; Bur=
gundia iterum redacta eſt in prouinciam.

11 ¶ Odo Cãpaniẽſis regnũ Rodulphi regis auunculi 5 1035
ſui a Conrado ĩperatore nepote ſuo repetẽs/ vt ſub

Rhoa Francorum | Anni do.

eo regat Burgundiã / efflagitat.
¶ Henricus rex filius Conradi/ vxorē ducit filiã re-
gis Anglorum.
¶ Odo cōtra iperatorē rebellãs/ Lotharingiã incur-
sat/ castella oppugnat/ vrbē Leucorũ quę Tullus di-
citur/ obsidet: & in nullo tēperat furori suo.
13 7 ¶ Hermãnus Coloniæ ordinatur archieps. 1037
¶ Odo Barũ castrũ obsidet & capit.
¶ Gothelo dux egre ferēs insolentiã Frãcorũ cũ Lo
tharingis/ occurrit Odoni: & cōserto prẹlio apud Ba
rũ/ Odo perimitur: & Francorũ exercitus graui cę-
de attritus/ a Lotharingia fugere cōpellitur.
14 8 ¶ Normãni in Apulia copijs suis a Normãnia pau- 1038
latim ad.ctis/ ad inuadendã Apuliã fortitudīe sua &
Italorũ ībecillitate animati: castellis & vrbibus aut
dolo aut virtute captis/ in Apulia potēter agunt vi-
cinisq; gētibus terrorē sui nois incutiũt.
¶ Henricus Louaniēsis comes domi suæ pimitur a
captiuo Hermãno: cuiq; succedit filius eius Otto/ cui
immatura morte pręuēto successit patruus eius Bal-
dricus qui & Lambertus.
¶ In Apulia erat q̄dã statua marmorea / circa caput
suũ ereũ habēs circulũ in quo erat scriptũ: calendis
Maij oriēte sole habebo caput aureũ. Quod quidã
Sarracenus a Roberto Vuiscardo duce Normãnorũ
captus quid portenderet intelligēs in calēdis Maij
oriente sole diligēter notato termīo vmbrę illius sta
tuę infinitũ thesaurũ effossa ibidē humo reperit/ quē
pro sua redēptione eidē duci obtulit.
15 9 ¶ In mense Aprili octauo idus visa est in cœlo inter 1039
Australē & Orientalē plagã ignea trabes mirę ma-
gnitudinis: quę currēs per solē ad occasum vergen-
tē visa est in terrã cadere/ cuius vestigia diu videri
potuerunt.
¶ Conradus imperator Italiam adit vt rebellionem
meditantes debellaret. Et quia oēs Lōgobardi cō-
iurauerãt vt nō paterētur quēlibet dñm qui aliud q̄
ipsi vellēt cōtra se ageret/ quosdã eps in vincula cō-

Romanorum | Francorũ. | An. do.

iecit: & quia ep̄us Mediolanẽsis fuga lapsus est, ipe-
rator suburbia Mediolani incendit. Die vero penthe
costes cũ iperator in parua ecclesia secus vrbẽ coro-
naretur ad missam, tã grauia fuerũt tonitrua & ful-
gura vt aliqui mente excederẽt aliqui exalarẽt. Bru-
no vero ep̄s qui missam canebat, & secretarius ipera
toris cũ alijs tribus dixerũt se iter missarũ solẽnia vi-
disse sanctũ Ambrosiũ iperatori indignãdo cõminã
tem. Tunc imperator Italia discessit.
¶ Pridie idus Maij ecclipsis solis fuit: & pridie no-
nas Iunij iperator obijt. Post quẽ Hẽricus filius eius
imperauit annis 17.

Henricus

1 ¶ Henricus iperator vadit ad debellandũ Odelricũ 10 1040
Boemanorũ ducẽ: sed Boemanis viriliter resistẽtibus
inefficax redit.
2 ¶ Henricus iperator per orõnes sanctorũ virorũ au- 11 1041
xilio dei sibi procurato, superioris ãni infortuniũ vltus:
Odelricum ducem Boemiæ superat.
3 ¶ Inter Hũgaros bello intestino moto, Petrus rex 12 1042
ab eis depulsus regno auxilium Hẽrici imperatoris
interpellat: qui potenter ei patrocinãs Hũgariã de-
uastat. ¶ Vuato ex clero sancti Lamberti, vir spiritu
sapiẽtiæ & sciẽtiæ & feruore religiõis insignitus, or-
dinatur Leodicensium episcopus.
4 ¶ Apud Constãtinopolim, Constantinus monachus 13 1043
iperat. ¶ Henricus iperator iterũ Hũgariã igressus
cũ paucis Abbonẽ regẽ de bello fugauit: & lanceã
insignẽ regis recepit. Petrũ vero quẽ Abbo expulerat
Hũgarorũ regno restituit & Hungariã sibi tributa-
riã facit.
5 ¶ Fames valida Galliã & Germaniã profligat. Gothe 14 1044
lo dux obijt, cuius filius Godefridus dũ ei ducatus
Mosellanorũ denegatur altero ducatu repudiato cõ-
tra iperatorem rebellat.
6 ¶ Godefridus hortatu quorũdã dei fideliũ ad recu- 15 1045
perandã imperatoris grãm adductus, ab iperatore ca-
pitur: & custodiæ mancipatur. sed filiũ suũ obsidem

Rhõa.	Francorũ		Anni dñi
		dans relaxatur:quo defuncto/in obsidatu ad rebel=	
		landũ grassatur.	
		¶Benedictus qui symoniace papatũ Rhomanũ in=	
		uaserat:cũ esset rudis litterarũ/alterũ ad vices eccle=	
Siluester.pp.		siastici officij exequẽdas secũ papã Siluestrũ 151 cõ=	
		secrari fecit. Quod cũ multis nõ placeret:tertius su=	
Gregori9.pp.		pducitur Gregorius 152/ qui solus vices duorũ im=	
		pleret.	
7	16	¶Instinctu Godefridi comes Flandrensis Balduin9	1046
		contra iperatorẽ rebellat.	
		¶Rhomę vno cõtra duos & duob9 cõtra vnũ de pa	
		patu cõtendẽtibus:rex Hẽricus cõtra eos Rhomã va	
		dit & eis canonica & iperiali censura depositis/Sui=	
Clemẽs papa.		digerus Habẽbergẽsis epũs qui & Clemens Rhoma	
		nę eccl'ię 153:pręsidet:& ab eo rex Henricus in ipe=	
		ratorẽ bñdicitur. iurãtibus Rhomanis/se sine eius	
		cõsensu nunq̃ papã electuros.	
		¶Theoderico Metẽsiũ epo defuncto succedit Adel=	
		bero fratruelis eius:vir magnę prudentię & sancti=	
		tatis.	
		¶Ecclesia sanctę Gertrudis Mingelẽsis quę ante ali=	
		quot ãnos post negligentiã & incuriã effusi sanguis	
		dñi cõcremata/in nouã reędificata benedicitur:prę=	
Damasus.pp.		sente Henrico imperatore.	
8	17	¶Damasus Rhomanæ ecclesiæ 154:pręsidet.	1047
		¶Nix tanta in occidẽte cecidit:vt siluas frangeret.	
		¶Godefridus palatiũ Neomagi incendit & irrepa=	
		rabiliter destruit.	
		¶Vrbẽ quoq; Claborũ quę Virdunus dicitur cũ ma=	
		iori sanctę Mariæ ecclesia incendit.	
		¶Franco scolasticus Leodicẽsiũ/& scientia litterarũ	
		& morũ pbitate claret.qui ad Hermãnũ archiepm	
		scripsit librũ de quadratura circuli:de qua re Aristo=	
		teles ait.Circuli quadratura si est scibile sciẽtia qui=	
¶Leo papa.		dẽ nondũ est/illud vero scibile est.	
9	18	¶Bruno Leucorũ epus qui vocatur Leo Rhomanę	1048
		ecclesiæ 155::pręsidet.Hic cũ ad capessendã sedem	
		apostolicã Rhomã tenderet:audiuit voces angelo=	

rũ canentiũ dicit dñs ego cogito cogitatiões pacis & nõ afflictionis. Hic de multis sanctis cantus cõposuit: & multa fecit & scripsit ecclĩæ vtilia. Hic cũ in papatu pauperẽ leprosum ante fores offendisset, eũ fotũ diligẽter ĩ lecto suo collocauit: quẽ cũ reserato hostio nõ inuenisset, in pauperẽ se Christũ suscepisse obstupuit.

¶ Viri religiosi & illustres sanctitate in Christo dormiũt. Odilo abbas Cluniacẽsis, cui Hugo succedit. Popo Stabulẽsis, Guatho eps̃ Legiẽsis, Olbertus sanctę memoriæ abbas Gẽmelacẽsis.

¶ Guathoni Deoduinus in ep̃atu succedit.

¶ Albertus qui ducatũ Mosellanorũ Godefrido negatũ susceperat: a Godefrido p̃imitur. ducatũ eius Gerardus de Alsatia, alterũ vero ducatũ Fredericus obtinet.

10 ¶ Leo papa ĩ Gallias veniẽs vt motus ĩperij a Balduino & Godefrido cõcitatos sedaret: Godefridum quidem ĩperatori recõsiliauit. Balduino pertinacius agente, cõtra eũ ĩperator exercitũ duxit: sed tandem Balduinꝰ flexus cõdicto die Aquis imperatori satisfecit. 19 1049

¶ Leo papa in Germania & Gallia synodis habitis statum ecclesiæ meliorauit.

11 ¶ Leo papa dum Normãnos a Rhomanorũ terminis deturbare satagit, multam calamitatem ĩcurrit: quia cum multis etiam ipse capitur. Sed tamen relaxari noluit: nisi etiam suis relaxatis. 20 1050

¶ Sanctus Theobaldus iter nobiles Frãcorũ nõ infimus, hoc tẽpore clarebat: qui mundo & semetipso abnegato, secutus Christum in Vincentia vrbe Venetiæ reclusus, duodecimo conuersionis suæ ãno beato fine quieuit. qui q̃ accepte seruierit deo post mortem eius miraculorum prodidit magnitudo. Ossa eius in Gallias translata: multam multis in locis venerationem meruerunt.

¶ Bardo Maguntiæ episcopus obijt: cuius sanctitas, per multam miraculorum gratiam patuit.

Rhõa. Francorum Anni d.

12 21 ¶ Balduinus Flandrensis inuaso Hagionẽsi comita- 1051
tu: cõtra imperatorẽ rebellat.
¶ Francia turbatur per Berengariũ Turonẽsem qui
asserebat eucharistiã quã sumimus in altari nõ esse
reuera corpus & sanguinẽ Christi sed figurã corpo-
ris & sanguinis Christi. Vnde cõtra eũ multũ a mul
tis & verbis & scriptis disputatũ est: inter quos dñs
abbas de cruce sancti Leufredi cõtra eũ de corpore
& sanguine Christi/ elegantẽ ędidit librum.
¶ Laufrancus etiã vir sanctitate & scientia eximius
prior monasterij Beccẽsis: postmodũ vero ex abba-
te Cadomensi archiẽps Cantuariensis cõtra errorẽ
illius per dyalogũ disputauit.

13 22 ¶ Rex Hungarorũ ab ĩperatore Henrico dissentit: 1052
pro quo recõsiliando Leo papa ad ĩperatorẽ venit/
sed amicis discordiæ interturbãtibus id frustra fuit.
¶ Leo papa/ Gerardũ Leucoꝝ supra se quintũ ẽpm
sanctitate vitæ mirabilẽ/ synodo habita per auctori-
tatẽ apostolicã decreuit in numero sanctorũ cõfesso-
rũ in ecclesia solẽniter habendum.

14 23 ¶ Balduinus comes termios Lotharigiæ incursans 1053
Honũ oppidũ incendit.
¶ Godefridus iterũ rebellat/ quia ducta vxore Boni-
facij marchionis iussu ĩperatoris a Lõgobardia ex-
pellitur. ¶ Gręcis in hęresim multiformẽ declinãti-
bus/ auctore Michaele patriarcha Cõstantinopolita
no & Leone Achridano Bulgarorũ ẽpo/ Leo papa
errores eorũ redarguẽs/ scripsit contra eos librũ fir-
mis scripturarũ testimonijs roboratũ.
¶ Nichetas autẽ monachus Constantinopolitanus
qui agnoiabatur Pictoratus/ scripsit cõtra Rhoma-
nos librũ plenum erroris et stultitię ꝑtitulatũ de azi-
mo de sabbato/ de nuptijs sacerdotũ.

15 24 ¶ Leo papa per epl'am ad ĩperatorẽ Cõstantinũ scri 1054
ptã aim eius sibi cõsiliãs apocrisarios suos Hũbertũ
videlicet cardinalẽ ẽpm siluę cãdidę/ Petrũ Amalfi-
tanorũ archiẽpm/ Fredericũ quoq; septimũ leuitã &
cãcellariũ dirigit Cõstantinopoli ad cõfutãdas Grę-

Rhōa. | Francorum | Anni dñi.

corū hęreses: qui vt Symoniaci donū dei vendebāt/
vt Valesij hospites suos castratos etiā ad epatū ꝓmo
uebāt/vt Arriani rebaptizabāt Latinos baptizatos
in noie sanctę trinitatis/ vt Donatistę in sola Gręcia
orthodoxā esse ecclesiā iactabāt/vt Nicolaitæ nuptias sa=
cerdotibꝰ cōcedebāt /vt Seueriāi maledictā dicebāt
legē Moysi/vt Pneumatomagi ꝓfessionē spiritussan
cti a symbolo abscidebāt/vt Nazareni iudaismū ob
seruabāt paruulos moriētes ante octauū a natiuita=
te diē baptizari mulieres in partu vel mēstruo piclitā
tes cōmunicari/vel si paganę essent baptizari ꝓhibe=
bāt Latinos vocabāt azimitas & eos nimis ꝑsequētes
eorū ecclias claudebāt de fermētato sacrificabāt in fi
lijs suis Rhomanā eccliam anathematizabant/ eiq;
ecclesiā Cōstātinopolitanā ꝑponebāt. Ab iperatore
ergo benigne habiti Nicetā monachū ante eū vi=
cerūt: adeo vt librum quē cōtra Rhomanos scrip=
serat anathematizaret & incēderet. Michaele patri=
archa nolente eis colloqui carta excōicationis corā
clero & populo sup altare sanctę Sophiæ posita rece
dunt. Michael cartā ipam corrumpens populoq; le=
gens illos ab iperatore reuocatos ad synodū absen=
te iperatore cōuocauit vt a populo lapidarēt. Quod
iperatore ꝓhibēte Michael cōmouit populū contra
eū: sed cōuinctus cartā excōicatiōis falsasse Micha=
el/omnesq; sui a gratia iperatoris remoti sunt. Hū=
bertus vero eps siluę candidę hęc descripsit & scri=
pta Nicetę monachi & Leonis Alchridani Bulga=
rorū archiepi cōfutauit quę de Latino i Gręcū trās=
lata iussu iperatoris Cōstātini a Gręcis recepta sunt.
Hēricus iperator filio suo Hērico puero quiquēni
in regē sublimato Aquis cōtra Balduinū ꝓficiscitur
qui Scaldū fluuiū Balduino fugiēte transiēs oia de=
populatur: & insup aptis sibi clausulæ portis multā
cędem iimicorū facit & vltra ꝓgressus Lambertum
comitē Balduini satellitē cū multis pimit multos etiā
Flandrensiū primates exercitū suū ꝑsequētes cōclu=
dit intra vrbē Tornacū & obsessos capit.

Rhōa.	Francorū		Añ.do.
		¶ Leo papa morit̃ qui cuius meriti apud deū fuerit	
		cūctis patuit: cū multis ad sepulchrū eius Rhomę	
		miraculis ostensis deus eū clarificauit.	
		¶ Bellū apud mortuū mare.. ¶ Gebahardus Eistedē	
Victor papa.		sis eps qui & Victor Rhomanę ecclię 156: pręsidet.	
16	25	¶ Anno ordinat̃ Colonię archieps: iperatore in Ita-	1055
		lia cōstituto milites eius Sclauis & Luticianis bello	
		cōgressi: multi capiūtur aut perimuntur.	
		¶ Balduinus Flandrēsis cū Godefrido auūculū suū	
		Fredericū ducē itra Androuerpū obsidet: sed cōcur-	
		rētibus Lotharingis/ab oppugnatiōe desistit.	
17	26	¶ Victor papa in Gallias veniēs/gloriose ab ipera-	1056
		tore suscipit̃ & eo p̄nte nō multo post iperator Hen-	
Hēricus		ricus morit̃ & post eū fili9 ei9 Hēricus/ipat ānis 50.	
1	27	¶ Colonię gn̄ali cōuētu habito/Balduinus & Gode	1057
		fridus mediāte papa Victore ad gr̄am regis & pacē	
		reducūtur: & oēs bellorū motus sedantur.	
2	28	¶ In Frisonia captis ab iperatore Hērico aliquibus	1058
		castellis Frisones a Rebellione refrenantur.	
		¶ Fredericus filius Gothelonis ducis ex clerico san	
		cti Lāberti septimus leuita Rhomanæ ecclesiæ: quia	
		exosus erat iperatori Hērico pro odio fratris sui Go	
		defridi ducis post legationē Cōstātinopolitanā apđ	
		Cassinēses monachus & postea abbas fact9/altera-	
Stephan9.pp.		tus noie Stephani Rhomanę ecclesię 157: p̄sidet.	
		¶ Paderbrūna Germanię ciuitas cōbusta est cū ma	
		iori ecclīa. In monasterio autē monachorū Scotus	
		quidā monachus Paternus noie multo tpe reclusus	
		qui etiā hoc incēdiū sępe prædixerat ꝑpter ꝑpositū	
B̄ndictus.pp.		reclusionis exire nolens/se coburi passus est.	
3	29	¶ Benedictus Rhomanę ecclię 158: præsidet.	1059
		¶ In pago Bracatēsi iuxta Tornacū multitudies co	
		lubrorū altrinsecus cōgregatę ꝓdigioso p̄lio iter se	
		cōcurrūt: & multis vtriq; occisis/victa pars fugiens	
		in cauo arboris se abscōdit/altera pars vincētiū mo-	
		re insequēs cū sibilo circūstrepebat donec circūiecto	
Nicolaus.pp.		ab hoibus igne oēs crematæ sunt.	
4	30	¶ Gerardus Florētię episcopus qui & Nicolaus Rho	1060

Rhomanorum Francorũ. Añ. dñi.

manę eccl'ię 159: p̃sidet. ¶ Hẽricus rex Frãcorũ obijt.

¶ Philippus filius eius post eũ regnat ãnis 49.

Philippus

5 ¶ Marianus cronographus claret: qui a Scotia ĩ Gal- 1 1061
lias veniẽs/ Coloniæ factus monachus primo apud
Fuldã/ postea apud Magũtiã reclusus est.

6 ¶ Anno ep̃us Coloniẽsis cõsilio primorũ regni indi- 2 1062
gne ferentiũ p Agnetẽ matrẽ ĩperatoris Hẽrici nõ vi
riliter gubernari/ puerũ violenter & industrie captũ
sub tutela sua accepit: & ĩperij regimẽ a matre eius
ãmouit: & de hac re corã cũctis ratiõe reddita/ grãm
dñi sui ĩperatoris recepit: & per ip̃m filiũ ad gratiã
matris eius redijt. At ĩperatrix necessitatem vertẽs
in volũtatẽ/ vt obstrueret os loquẽtiũ de se iiqua: nõ
solũ honore regni sed etiã honore sęculi reiecto Rho
mæ ad limina apostolorũ se cõtulit/ ibiq; vsq; ad finẽ
vitę oĩbus bonis exẽplo & miraculo fuit.

¶ Hoc tp̃e claruit Lãfrancus prior monasterij Bec-
cẽsis: ad cui9 eximiã doctrinã de Burgũdia cõuola-
uit Anselm9 vir postmodũ multa virtute & sapiẽtia
adornatus: & ei ĩ prioratu successit sub viro egregio
Herluino abbate primo qui ip̃m monasteriũ Beccẽ
se de proprio fundauit suo.

¶ Alexãder. pp.

7 ¶ Alexãder Lucẽsis ep̃us Rhomanę ecclesiæ 160: 3 1063
p̃sidet. Cõtra quẽ Cadelo Parmẽsis ep̃s papatũ ãbiẽs
magno scãdalo eccl'ię fuit: quia lõga iter eos cõcerta
tio/ etiã vsq; ad homicidia prorupit.

¶ Hoc ãno finit̃ magn9 ciclus ãnorũ 532 cõtinẽs ci-
clos decẽnouenales 28: qui ad oẽm rõnẽ paschalis
cõpoti oĩno vtilis ab euo in euũ in semetip̃m sine
errore reuoluitur: sed hoc in eo rep̃hensibile videtur
q̃ ãnis dñicæ incarnationis ei incõsiderate p̃scriptis
discordat a veritate euãgelij in ãno dñicę passionis
p̃ferẽs 14 lunã Aprilis eo ãno in prima feria fuisse
quod omnino falsum est: quia secundũ fidem euan-
gelij eo anno luna 14 Aprilis fuit in quinta feria/
& in sexta feria luna 15 octauo calendas Aprilis do-
minus passus est.

Rhōa.	Francorū		Anglorū.	Anni dñi
		¶ Exercitus multus a Gallijs in Hispanias ad debellādos Sarracenos proficiscit̄: sed ōni regiōe a Sarracenis vastata/vrgente fame inefficax reuertitur.		
8	4	¶ Ciclus magnus ānorū 532 bis a natiuitate Christi exactus: tertio incipit. ¶ Godefridus rex Anglorū obit: eiq3 Araldus succedit.		1064
9	5	¶ Frederico duce mortuo/Gerardus ducatū recepit.		1065
		¶ Multi vsq3 ad septē milia orandi voto Iherosolymā petētes ab Arabitis in parasceue in quodā castello obsessi sunt/& tot occisi aut vulnerati vt de septē et eo amplius milibus vix duo milia reuersi sunt.		
10	6	¶ Cometes apparuit in tota paschali ebdomada.		1066
		¶ Haruuich rex Nordanibrorū/cū mille pene nauibus venit ī Angliā regnaturus:& in vrbe Eboraca plusq̄ mille laicos centū p̄sbyteros de Anglis occidit: Cui Araldus rex Anglorū cū septē legionibus supueniēs eū cū multis occidit. Interī Guillelmus comes Normānorū cū Francis in Angliā intrat:& cōserto cū Anglis prelio Araldū cū multis millibus pimit/& regnat in Anglia ānis viginti sex.		
			Guillelmus	
11	7	¶ Obit sanctus Theobaldus in Vincētia vrbe Venetiæ inclusus. ¶ Cono qui & Conradus primicerius Coloniēsis ab īperatore Hērico ad suscipiendū archiepātū Treuerorū missus capit̄ a comite Treuerorū Deoderico:& a satellitibus eius in siluā ductus/ de rupe tertio principatur:& adhuc illesus gladio trāsuerberatur/ corpusq3 eius follijs silue obtegitur:quod a rustico inuentū/ad villā defertur & sepelitur inde a Deoderico Virdunēsi epo transportatū ad Tollegiū monasteriū multis statim miraculis a deo glorificatur.	1	1067
		¶ His temporibus Beluacensi ciuitate suo destituta antistite/Guido decanus custosq3 ecclesię sancti Quintini Virdunēsis/& archidiaconus Laudunēsis cōstituitur Beluacēsis eps:& a Geruasio Remensi metropolitano cōsecratur. Qui grauiter ferens carere se pręsentia Quintini martyris/in eius honore & mēo=		

Rhōa.	Francorum		Anglorum	Añ. dñi.
		ria ędificauit eccl'iam/haud lōge a mœnib⁹ Belloacę vrbis.		
		¶ Rhomæ duobus de papatu cōtendētibus/Mātuæ synodus colligitur:& mediāte Annone Coloniēse archiepo/Alexāder se iureiurādo de symonia expurgans/in sede apostolica subrogatur. Cadelo vt symoniachus repudiatur.		
12	8	¶ Deodericus comes Treuerorū de martyrisato Conone apud deū & hoies reus:exiliať ab ipatore/& suscepta pegrinatiōe hierosolymā eundi/quid de eo & de oībus qui in comitatu eius pergebāt actū sit adhuc nescitur.	2	1068
		¶ Hinc Francis hinc Scotis Angliā icursantibus/Angli fame cōsumūtur:multi eorū humanis carnibus vescuntur.		
13	9	¶ Guido eps Beluacēsis duobus ānis pfectā dedicauit eccl'iam i honore aduocati sui Quītini martyris:quarto nonas Octobris.	3	1069
		¶ Fluminibus glaciali rigore cōstrictis ipera tor Henricus terrā Luticinianorū igressus: eos nimia cęde prostrauit/terrā eorū nimiū depopulatus.		
14	10	¶ Gerardus dux Mosellanorū moriť: moriť etiā dux Godefridus:Gerardo filius ei⁹ Dedericus/Godefrido succedit fili⁹ ei⁹ Godefrid⁹ Gibosus:& si corpore exiguus/ tamē animo exími⁹. ¶ Hūgari cōtra Salomonē regē suū rebellionē meditanť:sed terrore Henrici iperatoris cui⁹ soror nupserat Salomoni refrenāť.	4	1070
15	11	¶ Godefridus dux vlteriores Frisones bello aggressus/eos pene ad internitionē delet.	5	1071
		¶ Treueris in ecclesia sancti Paulini cōfessoris/in cripta subterranea iueniť corpus eiusdē sancti Paulini:quod olim a Frisia vbi exulauerat reportatū:ibi a Fœlice epo cathenis ferreis fuerat suspensū/& iuxta eū multa corpa sanctorū.ad dexterā scilicet eius Palmatius cōsul/& Patricius Treuerorū: ad sinistrā Tyrsus vnus de pricipibus Thebeę legionis cū multis Thebeorū i hac		

Rhõa.	Francorũ		Anglorũ.	Ãn. dñi.
		vrbe a Rictiouaro martyrizatus: ad caput septẽ sena		
		tores vrbis/ Maxentius/ Cõstantius/ Crescentius/ Iu-		
		stinus/ & tres fratres/ Leander/ Alexãder/ Sother/ ad		
		pedes Hormilda/ Papirius/ Cõstans/ Iouianus. Et		
		cũ multi alij ibi iacerẽt: horũ tãtũmodo noia/ & tp̃s		
		& dies passiõis aureę litterę in pariete scriptę signa-		
		bant/ eosq; oẽs sub Rictiouaro passos fuisse docebãt.		
16	12	¶ Balduino Iuniore Flandrensiũ comite de-	6.	1072
		functo/ Robertus frater eius cõsensu Flãdrẽ-		
		siũ cõtra Arnulphũ fratruelẽ suũ Flãdrias occupat.		
		¶ Arnulphus aũt cũ Philippo Frãcorũ rege occurrit		
		patruo suo Roberto & pugna cõserta Arnulphus pi		
		mitur/ Philippus rex fuga liberatur: & multis occisis		
		hinc Richildis Arnulphi mater/ illinc Robertus ca-		
		pitur: & altero pro altero relaxato bellũ inter		
		eos vario euentu protrahitur.		
17	13	¶ In hoc ãno duobus magnis ãnis a 15 ãno	7	1073
		Tyberij Cęsaris reuolutis/ oĩa scd̃m cursũ so-		
		lis & lunę cõcordãt illi ãno quo baptizatus est Chri		
		stus IHESVS: id est octauo idus Ianuarij die dñico		
		Epiphanię. Initiũ ieiunij eius in secũda feria/ tẽtatio		
		eius 15 calẽdas Martij in sexta feria.		
		¶ Duobus fratribus Russorũ regibus de regno cõtẽ-		
		dentibus/ alter eorũ a cõsortio regni pulsus interpel		
		lat Henricũ iperatorẽ se & regnũ Russorũ ei submit		
		tens: si eius auxilio restitueretur. Sed id frustra fuit		
		quia grauissima in iperio Rhomano orta dissentio:		
		monebat magis sua tueri q̃ aliena acquirere. Saxo-		
		nes eni multis & magnis iiurijs & iiustitijs ab ipera		
		tore affecti/ cõtra eũ rebellãt: ad quos debellãdos ipe		
		rator instãter intẽdit. ¶ Hildebrãnus archidiacon9		
Gregori9 pp.		Rhõanorũ q & Gregori9 Rhõanę eccl'ię 161: p̃sidet.		
18	14	¶ Gregori9 papa celebrata synodo Symonia	8	1074
		cos anathematizauit: vxoratos sacerdotes a		
		diuino officio remouit/ & laicis missã eorũ audire in-		
		terdixit/ nouo exẽplo & vt multis visum est incõside		
		rato p̃iudicio cõtra sanctorũ patrũ sentẽtiã qui scrip-		
		serũt q̃ sacramẽta que ĩ eccl'ia fiũt/ baptismus scil;		
		crisma/ corpus & sanguis Christi spiritu sancto la-		

Rhõa. | Francorum | Anglorũ. | Añ. dñi.

tenter operãte eorũdẽ sacramẽtorũ effectũ seu p bo-
nos seu p malos intra dei ecclesiã dispẽsentur. tamẽ
quia spũs sanctus mistice illa viuificat: nec bonorũ
meritis dispensatorũ amplificãtur/nec peccatis ma
lorũ attenuãtur. vnde est hic qui baptizat. Ex qua re
tã graue oritur scandalũ/vt nullius hęresis tpe sãcta
ecclesia grauiori scismate scissa sit: his ꝓ iustitia/illis
cõtra iustitiã agẽtibus: alijs a symonia nõ declinãti
bus/alijs notã auariciæ honesto noie ptexẽtibus: dũ
hoc quod se gratis dare iactãt sub charitatis noie vẽ
dunt. vt de Montanis dicit Eusebius/sub noie obla-
tionis artificiosius munera accipiũt. Porro cõtinẽtiã
paucis tenentibus: aliquib9 eã modo causa q̃stus ac
iactãtię simultãtibus/multis incõtinentiã plurio aut
multipliciori adulť io cumulãtib9: ad hoc hac opor-
tunitate laicis insurgẽtibus cõtra sacros ordines/&
se ab omni ecclesiastica subiectione excutientibus.
Laici sacra mysteria temerãt: & de his disputãt. infã
tes baptizãt sordido humore auriũ pro sacro oleo &
crismate vtẽtes: in extremo vitę viaticũ dñicũ & vsi-
tatũ ecclesię obsequiũ sepulturę a p̃sbyteris cõiuga-
tis accipe paruipẽdũt. decimas p̃sbyteris deputatas
igni cremãt: & vt in vno cetera ppendas laici corpus
dñi a p̃sbyteris cõiugatis cõsecratũ/sępe pedibus cõ
culcauerũt/& sanguinẽ dñi voluntarie effuderunt &
multa alia cõtra ius & fas gesta i ecclesia sunt. & hac
occasione multi pseudo magistri exurgẽtes in eccle-
sia: ꝓphanis nouitatib9 plebẽ ab ecclesiastica
disciplina auertunt.

19 | 15 | ¶ Hẽricus iperator Saxones grauissimo p̃lio | 19 | 1075
vicit: eosq; iterata expeditiõe purgẽs/cũctos
eoꝝ pricipes/epos/duces/comites/ceterosq;
potentes: ad deditionẽ coegit.

¶ Hũgari cõtra iperatorẽ rebellãt/regẽq; suũ Salo-
monẽ regno deturbatũ/sub diutina custodia excru-
ciant. ¶ Anno archiepus Coloniẽsis obit: qui parro-
chiã suã rebus & monasterijs a se fundatis amplia-
uit. inter quæ p̃eminet cenobiũ Segebergense.

Rhõa.	Francorũ		Anglorũ.	Añ. dñi.
20	16	¶Gregorius papa totus in Henricũ imperatorẽ inuehitur: & quoſcũq; poteſt ab eo verbis & ſcriptis auertit/aimũ etiã Agnetis matris ipſius ab eo alienat. ¶Hoc ãno qui eſt decimuſtertius ãn9 primi decẽnouenalis cycli i repetito magno ãno Dionyſij duobus magnis ãnis a paſſione dñi reuolutis/oĩa q̃ ad curſum ſolis & lunę ſpectant ãno dñicę paſſionis cõcordãt. vnde appet ꝙ Dionyſius nõ recte ãnos dñi cyclo ſuo ãnexuit. Quia eñi ab ãno dñi 532 cyclũ ſuũ orditus eſt/nimirũ intẽdit Chriſtũ fuiſſe natũ ãno 2 prioris magni ãni ac p hoc hic ãnus ãno dñicę paſſiõis cõcordãs/debuiſſet eſſe magni cycli ãn9: nõ t'tiuſdecim9 ſed triceſimuſterti9. quia is fuit ãnus paſſionis dñi: & per hãc cõſequentiã ſolaris & lunaris curſus cõcordantẽ euangelicæ veritati Dionyſius poſuit natiuitatẽ Chriſti 21 ãnis tardius q̃ debuit. ¶Richarius in Friſonia Godefridũ ducẽ pimit. ¶Balduinus puer frater Arnulphi occiſi ad Donengiũ bellauit contra exercitũ patrui ſui Roberti: quẽ pugnãdo deuicit.	10	1076
		¶Gelu magnũ & glacies validiſſima a calẽdis Nouẽbris vſq; in medio Aprilis.		
21	17	¶Henricus iperator coacto Vuarmaciæ cõcilio 24 epõrũ & multorũ primatũ regni/decerni iubet oĩa decreta & facta Hildebranni papę irrita eſſe debere. Ibiq; oẽs p̃ter paucos Hildebrãnũ abiurãt/eũq; papatu abdicandũ eſſe iudicãt. Hildebrannus contra iperatorẽ excõmunicat: ſub hoc obtentu vt primates regni quaſi iuſta ex cauſa excõmunicato regi contradicant.	11	1077
		¶Dominica palmarũ circa horã ſextã ſereno cœlo ſtella apparuit.		
		¶Principibus Saxonũ qui in deditionẽ imperatoris erant relaxatis/per eos quibus cõmiſſi fuerant Saxones rebellant inſtinctu Hildebranni papæ: ipſe papa occurrens imperatori in Longobardia ſub falſa eum pace abſoluit. Omnes enim qui prius Hildebrannũ abiurauerant		

Rhoa.	Francorū		Anglorū.	An. dñi.
		periuriū piurio cumulātes/īperatorē abiurant & Ro=		
		dulphū ducē Burgūdionū super se regē statuūt: co=		
		rona ei a papa missa cui erat īscriptū. Petra dedit Pe		
		tro/Petrus dyadema Rodulpho.		
		¶ Hunc Sigefridus archiep̄us Magūtiæ in regē bñ=		
		dixit: & facta a Magūtinis seditiōe/cōtra eos Rodul		
		phus cū archiep̄o noctu aufugit. Hildebrānus papa		
		oēs aduersantes īperatori absoluit ab infidelitate &		
		piurio. ¶ Imperator alpiū a ditibus cōtra se munitis		
		vbiq; oēs eorū insidias frustratus/ p Aquileiā venit		
		Radisponā & Rodulphū adorsus eū fugere cōpulit/		
		& iterata expeditione Sueuiā depopulatur.		
22	18	¶ Hērícus iperator Sueuiā puagat⁹ castella	12	1078
		frāgit/oīa depopulādo īimicis suis formidinē/amicis addit		
		fortitudinē/& multos qui ex desp̄atiōe rerū a se defe		
		cerāt: ad se trahit. ¶ Germānus ep̄s Hildebrāno pa		
		pę ad aīam cōfœderatur: ac p hoc iperatori rebellis		
		Metensi vrbe pellitur. Ab hoc tpe cœpit reflorere in		
		ecclesia beati Quintini Beluacēsi canonicus ordo:		
		primū ab ap̄lis/postea a beato Augustino ep̄o regu		
		lariter institutus/ sub magistro Iuone vene=		
		nerabili eiusdē ecclesię prępoſito: postea Car		
		notensium episcopo.		
23	19	¶ Hoc āno inceptū est cenobiū sancti Salua	13	1079
		toris/in insula quę dicitur Aquincinctus a vi=		
		ris illustribus Sichero videlicet atq; Gualte=		
		ro. Qui Anselmum de Ribodimōte nobilissimū vi=		
		rū adeūt/ & ab eo insulā quia sui erat iuris depoſcūt.		
		At Anselmus sine dilatione gratis quod petebatur		
		cōcessit. ¶ Hoc tpe in oriēte Turci super Arabes &		
		Sarracenos iualuerūt: & Armeniā & Syriā incursan		
		tes/multas vrbes & ipam Anthiochiā capiunt.		
		¶ Henricus iperator in Penthecostē cōuētu habito		
		Magūtiæ decreuit Hildebrānū a papatu esse depo=		
		nendū & Longobardiā petens Guibertū Rauennæ		
		ep̄m pro Hildebrāno papā designat.		
24	20	¶ Hildebrānus papa quasi diuinitus reuela=	14	1080
		tū sibi p̄dixit hoc āno falsum regē esse mori=		

riturũ: & verũ quidẽ p̃dixit/sed fefellit eũ de falso re
ge cõiectura scd̃m suũ velle sup Hẽrico rege ĩterp̃tata.
Rex eñi Hẽricus saxonib⁹ graui prçlio cõgreditur:
& in cõgressu falsus rex Rodulphus cũ multis saxo=
niç pricipibus extinguit. ¶ Magũtia magnũ terrç=
motũ p̃sensit calẽdis Decẽbris:

¶ Claret in Anglia Laufrancus doctrina & p̃bitate
cõspicuus ex abbate Cadomẽsi ordinatus Cantua=
riæ archiep̃us. Eo tẽpore florebat in Normãnia An=
selmus Beccẽsis monasterij abbas eximius & p sua
sanctitate & sapiẽtia plurimũ nominatus.

¶ Hoc etiam tẽpore in cenobio sancti Medardi pol=
lebat signis & virtutibus vir beatissimus Arnul=
phus qui pro miro sanctitatis feruore p̃positũ reclu
sionis eligẽs & arcta nimis abstinẽtia seip̃m affligẽs
p̃phetiç gratiam diuinitus accepit & ex recluso ab=
bas huius monasterij factus ad ip̃am reclusionem
pro cõtẽptu mũdi a desiderio ĩternç quietis postmo
dũ rediit. Suessonico aũt pontifice defuncto electus
est ad ep̃atũ & iussu papç Gregorij a sedis apostoli=
cæ legato Hugone Lugdunẽsi archiep̃o in
præsulem est consecratus.

25 21 ¶ Regis Dagoberti tp̃e/sanctus p̃sul Vrsina 15 1081
rus in Flandrensi p̃uincia p̃dicãs/sub hono
re sancti Petri ap̃li ip̃o sibi reuelante eccl̃iam
Maldenburgensem oppido ædificauit & cõsecrauit:
quã deus multis miraculis vsq3q3 gl̃ificauit. Inter q̃
illud tã mirabile q̃ ĩnauditũ antea extitit: q hoc an
no dñici nocte natalis cõtigit. ¶ Cãpanariũ p̃fate ec
clesiæ vehemẽti vẽto flante/a suis locis euulsũ & ad
terrã penitus fuit ĩuersatũ: Ita in aere pẽdens & rui=
nã sui minitans/ vt semp casurũ & cũcta vicinia cõ=
fracturũ cernerẽt. Sed cũ p sex noctes & dies id tra=
ctaretur a populo/qualiter hic inde extractis machi
nis sursum erigeretur/& vtrũq3 loco suo relocaretur:
pridie calẽdas Ianuarij circa noctis mediũ aduenies
virtus diuina/totã ecclesiã intus & foris ĩpleuit luce
ignea: & cãpanariũ ad terrã reclinatũ/totũ insimul

Rhõa.	Francorum		Anglorũ.	Añ. dñi.
		erexit/ac firmissime locis suis relocauit:& cãpanas ibi dependẽtes mox sonare cõpulit.		
		¶ Eadẽ die surdi & claudi/ ceci & paralitici celerrimã in loco illo adepti sunt medelã. Nec solũ illo die sed prolixiori tpe diuinę virtutis tanta pmãsit copia:vt de longe & de ꝓpe cõfluẽtibus egrotis/parata cęlit⁹ pręstaretur medicina.		
		¶ Magnus terrę motus cũ graui terrę mugitu factus est sexto calẽdas Aprilis prima hora noctis/ portẽdens fore iminens malũ quod in toto orbe insonuit: & vnde terra dolet & doluit. Hẽric⁹ eni ĩperator ad debellandũ papã Hildebrãnũ Italiã petit. Cõtra quẽ papa vrbib⁹ & castellis munitis se ad rebellandũ accingit: eũq; Rhomã hostiliter adeũtẽ nõ recipit.		
		¶ Henricus autẽ ĩperator expugnatis vrbibus & castellis quę cõtra se pro Hildebranno erant/ Rhomã Leonianã obsident.		
26	22	¶ In Gallia Hermãnus miles Hermãni epi corona sibi ĩposita/post Rodulphũ in Saxonia tyrannidẽ exercet.	16	1082
		¶ Marianus Scotus chronicã suam a Christi natiuitate inchoatã/vsq; ad hũc annũ perduxit:qui erat ætatis suæ ãnus 56/multũ laborans errorẽ corrigere de ãnis dñi qui inuenitur in cyclo Dionysij/altrinsecus autem secundum veritatem euangelij.		
27	23	¶ Hoc anno Henricus imperator Rhoma Leoniana capta/Rhomã obsidet. Condicto inter ĩperatorẽ & papã die ad causam inter eos discernẽdã/cũ pax dissimulãte papa iter eos non cõueniret: Rhomani & multi Italiæ episcopi a papa desciscunt. Qui fugiens/ad Normannos se contulit.	17	1083
28	24	¶ Rhomani imperatorẽ Henricum recipiũt in vrbe:& eorũ iudicio Hildebrãnus papatu abdicatur/& Guibertus Rauennæ archiepiscopus in sedem apostolicam intronizatus/ Clemens nominatur.	18	1084

Rhõa. | Francorũ | | Anglorũ. | Añ. chri.

¶ Bruno natione Theutonicus ex vrbe Colonia litteris apprime eruditus/ Remẽsis ecclesię canonicus & scolarũ magister relicto sęculo eremũ Cartusię fundat: ꝓpositũq; monasticæ cõuersatiõis satis arduũ instituit. Huius sancti ꝓpositi coopator & emulator epũs beatæ memoriæ Hugo Gratianopolitanus epũs/ab eodẽ Brunone habitũ monachicũ sumpsit: cunctisq; ibi habitantibus insigne exẽplũ prębuit.

¶ Henricus rex patricius Rhomanorũ cõstituitur: & a Clemẽte papa in ĩperatorẽ bñdicit.

¶ Comes Mõtẽsis Balduin9 vxorẽ ducit Idã.

29 | 25 | ¶ Henricus ĩperator Magũtiæ regali & synodali cõuẽtu coacto/ exigit ab oĩbus: vt Hildebrãni depositionẽ/ & Gulberti ordinationẽ sub scripto approbẽt. Cui aliqui manu & ore fauẽtes: corde tamẽ Hildebrãno adhęrebãt | 19 | 1085

¶ Hermãnus Metensis sibi absenti abiudicato epatu iterũ vrbe pellitur. ĩperator in epatu Metẽsiũ alterũ mercenariũ supposuit. Sed oues Christi nõ audierũt voces alienorũ.

¶ Imperator Saxones aggredit/ illi pacẽ petũt & ĩpetrant: pacti ꝙ omnibus pro hac rebellione ꝓscriptis sua restituãtur. Q đ quia factũ nõ est: iterũ rebellãt/ ĩcentore prę cũctis Egberto comite ĩperatoris cõsanguineo. ¶ Gualcherus ex clero sancti Lamberti in Anglia epũs Anglorũ odijs ĩnocẽs ĩpetitur: & in celebrando missam ab eis quasi alter Stephanus papa martyrizat. ¶ Hildebrãnus papa qui & Gregorius septimus/ apud Salernũ exulans: morit. De hoc ita scriptũ repperi. Volumus vos scire qui eccl'iasticæ curæ soliciti estis: ꝙ dominus apostolicus Hildebrannus qui & Gregorius nũc in extremis positus ad se vocauit vnũ de duodeci cardinalibus/ quẽ multũ diligebat prę cæteris. & cõfessus est deo/ & sancto Petro/ & toti eccl'iæ se valde peccasse in pastorali cura quæ ei ad regendũ cõmissa erat: & suadente dyabolo cõtra hũanũ gen9 odiũ & irã cõcitasse. Postea vero sententiã q̃ in orbe terrarũ effusa est/ pro augmẽto

Rhoã. | Francorum | Anglorũ | Añ. dñi.

Christianitatis cepisse dicebat. Tũc demũ misit p̄di-
ctũ cõfessorẽ ad iperatorẽ & ad totã ecclesiã: vt opta
ret illi indulgentiã. quia finẽ vitæ suæ aspiciebat: &
tã cito induebat se angelicã vestẽ/ & dimisit ac dissol
uit vincula oĩm bãnorũ suorũ iperatori/ & omni po-
pulo Christiano/ viuis & defunctis/ clericis & laicis/
& iussit suos abire de domo Deoderici: &
amicos iperatoris ascendere.

30 26 ¶ Saxões vrbẽ Vuizburch obsidẽtes/ vt ep̄m 20 1086
ipsius Alberonẽ expulsum a ciuibus sedi suę
restituãt: Henricus iperator aggreditur. Sed
exercitus eius diuinitus exterritus/ cessit: &
ceciderũt ex eis plusq̃ quatuor milia/ a parte
Saxonũ quatuordecĩ tantũ occisis.

¶ Hoc anno nimia aquarũ inundatio multis in locis
dãno & periculo fuit. Nã & in Italia diluuies tanta
fuit: vt rupes liq̃factę plures villas ruina sua destrue-
rent. ¶ Cassinensiũ abbas Desiderius qui & Victor ¶ Victor. pp.
162 cõtra Clementẽ fit papa. Sed dissinteria dissolu-
tus nõ multo post moritur.

¶ Anselm⁹ Lucẽsis ep̄s Hildebrãni papę coopator ĩ
defessus apud Mantuã exulãs morit̃/ qui ĩ Hieremiã
& in psalmos tractat⁹ ędidit & doctrinã Hildebrãni
libro luculẽto cõfirmauit cuius sanctitas miraculis
declarata est. ¶ Domesticæ aues/ pauones/ gallinę
& anseres se a domib⁹ extrahẽtes: oẽs fiũt siluaticę.

31 27 ¶ Inter iperatorẽ & Saxones vario euẽtu sę- 21 1087
pe pugnatur. ¶ Venetianis meditãtibus au-
ferre corpus sancti Nicolai a mirrea Liciæ a Turcis
desolata pręoccupauerũt eos Barẽses ciues numero
47 ab Anthiochia Mirreã veniẽtes. quia quattuor
tantũ monachis ibi inuentis/ extorserũt ostendi sibi
tumbam sancti/ qua effracta ossa sancti Nicolai in
olei liquore natantia/ integro numero extraxerũt:
& Barũ cũ gloria detulerũt. Facta est aũt hęc trãsla-
tio ãno 745: a depositione sancti Nicolai.

¶ Sanctus Arnulphus ex Abbate sancti Medardi/
postmodũ etiã ad pontificatũ ciuitatis Suessonicæ

Rhōa.	Francorū		Anglorū.	An. dñi.
		promotus:pro pacis reintegratione inter Flandren=		
		ses Flādriā venit.atq; in vico noīe Aldēburch eccle		
		siā sancti Petri iā diuinis miraculis illustratā:ceno=		
		biū monachorū fecit/ordinē regularis vitę instituit.		
		tandēq; in eodē monasterio & finē vitę & sepulturā		
		secundū quod ipse p̄dixerat/accepit.		
		¶Pisces in aquis moriūtur.		
32	28	¶In Hispania rex Gallicię Ausul Sarracenos	22	1088
		fortiter debellat:& Tolletū maximā eorū vr		
		bem per aliquot ānos obsessam/tandē expu=		
		gn[illegible]t:& cultū Christianitatis in ea dilatat.		
		¶Odo ex monacho Cluniacensi ep̄us Hostiensis:		
Vrbanus.pp.		cōtra īperatorē & Guibertū 163 fit papa/& Vrban9		
		noīatur.Hinc in ecclesia scandala & in regno auge		
		scunt dissidia:dū alter ab altero dissidet/dū regnū		
		& sacerdotiū dissentit/dū alter alterū excōicat/alter		
		alterius excōmunicationē aut ex causę aut ex p̄sonæ		
		p̄iudicio cōtēnit/dūq; alter in alterū excōicandi au=		
		ctoritate magis ex suo libitu q̄ ex iustitiæ respectu		
		abutitur/auctoritas illius qui dedit potestatē ligan=		
		di ac soluēdi/oīno despicitur.Nimirū vt pace oīm		
		bonorū dixerī/hęc sola nouitas nō dicā hęresis nec		
		dū in mundo emerserat:vt sacerdotes illius qui di=		
		xit regi apostata & q regnare facit hypocritā/p̄p̄t		
		peccata populi doceāt populū q; malis regibus nul=		
		lā debeāt subiectionē/& licet ei sacramentū fidelita		
		tis fecerit:nullā tamē debeāt fidelitatē/nec piuri di=		
		cātur:qui cōtra regē senserint imo qui regi paruerit		
		pro excōmunicato habeat:qui cōtra regē fe=		
		cerit a noxa iniustitiæ & periurij absoluat.		
33	29	¶Godefrido Godefridi Gibosi ex sorore ne=	23	1089
		poti tandē datur ducatus Lotharingiæ.		
		¶Annus pestilens maxime in Occidētali par		
		te Lotharingiæ:vbi multi sacro igne interio		
		ra cōsumente cōputrescētes/exesis mēbris instar car		
		bonū nigrescētibus/aut miserabiliter moriūtur/aut		
		manibus ac pedibus putrefactis trūcati miserabilio=		
		ri vitę reseruātur.multi vero neruorū cōtractione di		

Rhõm.	Francorũ		Anglorũ.	Añ. dñi
		storti/tormentantur.		
34	30	¶ Henricus ĩperator ad debellandos aduer-	24	1090
		santes sibi Italiã petit.		
		¶ Hermãnus tyrã9 a Saxonia Lotharĩgiã		
		repetẽs/ad cõcitandos regni motus laborat/		
		qui dũ muro castelli cuiusdã incaute appro=		
		ximat: iacto de turri saxo in capite ꝑcutitur		
		& morit. ¶ Metis corpus sancti Clemẽtis primi epĩ		
		ab apl'is illic ordinati inuentũ leuatur.		
		¶ In saxonia Egbertus comes dũ fideles ĩperatoris		
		bello ĩsequitur & ipse ꝑimitur. ¶ Sterilitas		
		frugũ terrę augescit: & fames paulatĩ irrepit.		
35	31	¶ Henricus ĩperator in Italia castella & mu=	25	1091
		nitiones aduersantiũ sibi expugnat: Mãtuã		
		quoqꝫ obsidet & capit.		
36	32	¶ Incẽtorib9 Saxonici belli oĩb9 pene ꝑẽptis	26	1092
		Saxones ptesi maloꝝ/cõposita inter se pace		
		quiescũt ab omni motu bellorũ.		
		¶ Dñs Iuo sancti Quĩtini Beluacẽsis ꝑpositus a pa=		
		pa Vrbano cõsecratus/ fit Carnotẽsis eps.		
		¶ Guillelmus Anglorũ rex vir singularis censurę &		
		seueritatis obit: Guillelmus filius eius ei succedit.	Guillelm9	
37	33	¶ Cõradus filius ĩperatoris Henrici in Italia	1	1093
		se ad patris sui aduersarios cõtulit: & multis		
		se a patre ad filiũ vertẽtibus hęc res priores		
		pris victorias multũ obfuscat/& vires ei9 attenuat.		
		¶ Iaculũ ignitũ a meridie ad Aquilonẽ ꝑ cœlũ ferri		
		visum est calẽdis Augusti pria hora noctis.		
38	34	¶ Dñs Girard9 Cameracẽsis ecclię eps obiit:	2	1094
		cui Gualcherus succedit. Sed ipso postea ab		
		epatu expulso/Manasses ordinatur epus.		
		¶ In Gallia & Germania grauis hoĩm mortalitas fa		
		cta est. ¶ In Italia qui ad ĩperatorẽ ab hostib9 eius se		
		transtulerãt/eo ad Galliã reuerso oẽs pene ad hostes		
		eius rursũ trãseũt: & munitiões ab eo expugnatas cõ		
		tra eũ muniũt. ¶ Põtificãte ĩ vrbe Laudunẽsi Eluiã		
		do/mulier qdã in ꝓximo manẽs/habebat generũ iu		
		uenili spe decorũ: quẽ multa diligẽtia ꝓ amore filię		

suæ accurabat. Vnde & orta turpis suspicio de mu-
liere & genero suo inter vicinos hoies: valde eã tur-
bauit. Q uę ĩpatiẽter ferẽs famã suã hmõi opprobrio
turpari iniuriæ suę causam in eũ retorsit: & clãdesti-
na machinatiõe vt occideretur a duobus pueris ꝓ-
curauit. Postmodũ vero ad pœnitentiã facti homici
dij cõuersa: cuidã p̃sbytero per cõfessionẽ peccatum
suũ reuelauit. Sed elapso aliquãti tp̃is spacio: p̃sbyter
idẽ cũ ea litigãs: malũ quod fecerat ei in faciẽ expro-
brauit. Quo audito parẽtes hois occisi ꝓperãtes nũ-
ciauerunt vicedño Laudunẽsi iubẽte vicedño voca-
ta mulier venit & qualiter hoiem occidisset nequaq̃
celauit. Iudicatũ est igitur eã ignibus debere cõcre-
mari. Sed prius ducta ad eccl'iam beatæ dei genitri-
cis Mariæ peccatum suum corã deo & hoibus ex or-
dine narrauit: & sic meritis & p̃cibus sãctissimę vir-
ginis mariæ / seip̃am fideliter cõmendauit. Deinde
missa in ignẽ / incẽdium nullatenus sensit. Sed diui-
na ꝓtegẽte gratia / cõsumpto igne ip̃a p̃mãsit illesa.
Quod factũ cognati hoĩs occisi nõ diuię virtuti ascri
bẽtes: sed fragilẽ potius lignorũ materiã causantes /
iterum succẽdunt ignẽ circa eam fortioribus lignis /
sed nichil ꝓfecerũt. Iterato enĩ miraculo / seruauit
eã deus incolumẽ ab exustione ignis ad laudẽ sui no
minis suęꝗ genitricis gloriã & honorẽ. Egressa igit̃
ex incẽdio nõ solũ carne sed etiã veste & carne ille-
sa / ad ecclesiã sanctæ dei genitricis omni populo ap-
plaudente ducta est: & post laudes deo redditas vo-
lente deo paucis diebus trãsactis / transijt ab
hoc sęculo.

39 | 35 | ¶ Elimandus bonę memoriæ Laudunensis | 3 | 1095
epus obijt: Iugelrãnus succedit Elimando.
¶ Fames diu cõcepta grauissime ingrauatur
& fit ãnus calamitosus multis fame laborã-
tibus / paup̃ibus p furta & incendia ditiores
grauiter vexãtibus.
¶ Cũ valido ventorũ turbine / etiã terrẽmo-
tus factus est media nocte quarto idus Septẽbris.

¶ Rex Anglorum a fratribus suis belle sollicitatur in Normannia & Anglia.

¶ In multa terrarū pte pridie nonas Aprilis circa diluculū stellę cōplures simul de cœlo i terrā cecidisse visę sunt: inter quas vnā maximā labi in terrā cum quidā in Francia stuperet/ & notato loco vbi labi visa est cū aquā vbi fudisset fumū cum feruoris sono inde exire magis stupuit.

¶ Henricus comes Louaniensis perimitur.

¶ In comitatu Namucūsi /panem subcineritiū quasi sanguine itectū vidimus. ¶ Rex Hūgarorū morit.

¶ Vrbanꝰ per Burgūdiā & Franciā habitis cōcilijs Hildebrāni decreta renouat & cōfirmat: Philippū regē Francorū qui viuente vxore sua supduxerat alterius viuētis vxorē/ excōmunicat.

¶ Hoc āno sacro igne multi accendūtur: mēbris instar carbonū nigrescentibus.

40 | 36 | ¶ Ecclipsis lunę facta est tertio idus Februarij: rursum/ septimo idus Augusti ecclipsis lunę facta est. | 4 | 1096

¶ Occidētales populi dolētes loca sancta hierosolymorū a gentibus ꝓphanari: Turcos etiam terminos Christianorū iā multa ex parte inuasisse / innumerabiles vna inspiratione moti/ & multis signis sibi ostēsis alij ab alijs animati: duces/ comites/ potentes/ nobiles & ignobiles/ diuites/ paupes/ liberi & serui/ epi/ clerici/ monachi/ senes & iuuenes/ pueri & puelle/ oēs vno aio nullū vllo angariante vndiq; cōcurrūt. ab Hispania/ a Prouincia/ ab Aquitania/ a Britānia/ a Scotia/ ab Anglia/ a Normānia/ a Francia/ a Lotharigia/ a Burgūdia/ a Germania/ a Longobardia/ ab Apulia/ & ab alijs regnis virtute & signo sanctæ crucis signati & armati: vltū ire parāt iniurias dei i hostes Christiani nois/ & quāto quisq; hactenus ad exercendā mūdi maliciā erat ꝓnior: tāto nūc ad exercēdā vltro dei militiā fit ꝓmptior firmissima pace iterim vbiq; cōposita/ & primo Iudęos in vrbibus in quibus erāt aggressi: eos ad credendū in Christū cōpellunt credere nolentes bonis priuant/ trucidant/

vrbibus eliminant. Aliqui Iudeorũ zelo tenendę patriæ legis ducti: se mutuo trucidant. alij ad tẽpus se credere simulãtes/ post ad Iudaismũ reuoluũtur.

¶ Eminebãt in hoc dei hostico dux Lotharingię Godefridus: & fratres eius Eustachius & Balduin9/ Anselmus de Ribodimõte/ Balduinus comes Montẽsis Robertus comes Flandrẽsis/ Stephan9 comes Blesensis/Hugo magnus frater Philippi regis Francorũ/Robertus comes Normãnorũ/Raymũdus comes sancti Egidij/ Baiamũdus dux Apulıæ & Tãcredus nepos eius. Horũ oĩm curã apostolica auctoritate suscepit vir eximi9 Hamarus Podiensis ep̃us/eisq; cõsilio & doctrina vsq; ad captã Anthiochiã plurimũ proficuus fuit. Huius etiã viæ ĩcitator Petrus quidã eremita fuit: q vsq; ad captã Hierusalẽ ĩ multis vtilis cũ exercitu dei perseuerauit.

41 | 37 | ¶ Cometes in occidẽte apparuit/ tota prima ebdomada Octobris. | 5 | 1097

¶ Nimia aquarũ ĩnũdatione Autũnalis satio ĩpedit: & sterilitas frugũ terræ sequitur.

¶ Exercitus dei aggressus terminos Paganorũ viriliter agit: primũq; eis fuit bellũ ad pontẽ Pharphar fluminis nono calendas Martij: vbi multi Turcorũ occisi sunt. Secundũ eis bellũ fuit apud Niceã tertio nonas Martij: in quo etiã Pagani victi sunt. Capta ergo Nichea/ capta Laoditia/ cũ essent plusq̃ trecẽta milia armatorũ in exercitu Christianorũ: tanta ei omniũ rerũ suppetebat copia/ vt aries vno nummo/ bos vix duodecim nũmis venderetur.

¶ Laufranco Cantuariensi archiep̃o defuncto/ Anselm9 abbas Beccẽsis pro sua sanctitate & doctrina nõ solũ in Normãnia sed etiã in Anglia iã celeberrimus succedit in p̃sulatu. Qui licet a rege Guillelmo & principibus terrę/totiusq; eccl'ię cõuentu susceptus honorifice fuisset: multas tamẽ molestias & tribulationes postmodũ sub ĩpo rege passus est pro statu ecclesię corrigẽdo. Nã reges Anglię hanc iniustã legẽ iam diu tenuerant vt electos eccl'ię p̃esules ĩpi per

Rhōa. | Francorū | Anglorum | Añ. dñi.

virgā paſtoralē eccleſijs inueſtirent.
42 | 38 | ¶ Obſeſſa Anthiochia intantū attenuati ſunt | 6 | 1098
Chriſtiani ꝓpter oīm rerū penuriā: vt ī tāto
exercitu vix centū boni equi īuenirētur/ & tamē ꝗuis
ex deſpatiōe rerū multi ſe ſubſtraxerit/ multi etiā re=
patriauerit: nono obſidionis mēſe capta Anthiochia
Chriſtiani a Paganis verſa vice obſeſſi tāta fame af=
flicti ſunt: vt vix aliqui ab hūanis carnib⁹ abſtinerēt
Sed cōfortati a deo p īuentā ei⁹ lanceā a tp̄e apl'oꝝ
nō viſā/ ipa lācea eos p̄cedēte obſeſſi ab obſeſſorib⁹
cōcurrerūt 4 calēdas Iulij & hoc tertio bello victo=
riā adepti ſunt. Quartū bellū eis fuit in Rhomania
calēdis Iulij: & ibi Turci victi ſūt. ¶ Cōmiſſa Anthio
chia duci Baiamūdo Chriſtiani ꝓpt vitādū tediū
& famē & maxīe ꝓpter diſcordias principū ꝓficiſcūt
in Syriā: & expugnatis Marra & Barra vrbib⁹ Sar=
racenorū & multis regionū caſtellis/ tanta ibi rurſū
fame affecti ſunt: vt corpa Sarracenorū iā fetētia co=
medere cōpulſi ſunt. ¶ Cōradus Vltraiectēſis ep̄s fe=
ria quarta paſchę poſt miſſā a ſe celebratā a quodā
ſuorū in domo ſua pimitur. ¶ Ciſtercienſis ordo incipit.
¶ In ep̄atu Lingonēſi ſitū noſcit eſſe cœnobiū noīe
Moliſm⁹/ fama celeberrimū: religione cōſpicuū. hoc
a ſui exordio magnis ſub breui tp̄e diuīa clementia
ſuę grę mūeribus illuſtrauit/ viris illuſtribus nobili=
tauit: nec min⁹ amplū poſſeſſionib⁹ ꝗ clarū virtutib⁹
reddidit. Cęterū poſſeſſionib⁹/ virtutibuſq; diuturna
nō ſolet eſſe ſocietas. Hoc quidā ex illa ſancta cōgre
gatiōe viri nimirū ſapiētes/ alti⁹ itelligētes/ elegerūt
potius ſtudijs cœleſtib⁹ occupari: ꝗ terrenis īplicari
negocijs. Vnde & mox virtutū amatores de paupta
te fecūda virorū ceperūt cogitare: ſimulq; aduertētes
ibidē & ſi ſancte honeſteq; viueretur/ minus tamen
pro ſui deſiderio atq; propoſito ipſam quam pro=
feſſi fuerant regulā obſeruari. loquuntur alterutrum
ꝙ ſingulos monet/ pariterq; inter ſe tractant
qualiter illum verſiculū adimpleant/ reddam
tibi vota mea: quę diſtinxerunt labia mea.

Rhõa.	Francorũ		Anglorũ.	Ãn.dñi
		Quid plura? vnus & Viginti monachi vne cũ patre		
		ipsius monasterij beatæ scilicet memoriæ Roberto		
		egressi cõmuni cõsilio cõmuni pficere nitũtur assensu		
		quod vno spiritu cõceperũt. Igitur post multos labo		
		res ac nimias difficultates quas oẽs ĩ Christo pie vi		
		uere volẽtes pati necesse est: tãdẽ desiderio potiti Ci=		
		stertiũ deuenerũt locũ/tũc scilicet horroris & vastæ		
		solitudinis. Sed milites Christi loci aspitatẽ ab arcto		
		ꝑposito quod iã animo conceperãt nõ diffidere iudi		
		cãtes: vt vere sibi diuinit⁹ ꝑparatũ tã gratũ habue=		
		re locũ q̃ carũ ꝑpositũ. ¶ Hoc igitur ãno ab incar=		
		natiõe scilicet dñi 1098 venerabilis Hugonis Lug		
		dunẽsis ecclesiæ archiepĩ sedis ap^licæ tunc legati &		
		religiosi viri Vualterij Cabilonẽsis epĩ necnõ & cla		
		rissimi principis Odonis Burgũdię ducis freti cõsi=		
		lio/auctoritate roborati/ inuentã cremũ in abbatiã		
		cõstruere ceperũt: pręfato abbate Roberto ab illius		
		dyocesis epo videlicet Cabilonẽsis suscipiente curã		
		virgãq; pastoralẽ cęteris sub ipso ĩ eodẽ loco firmã=		
		tibus stabilitatẽ. At vero post nõ multũ tẽporis fa=		
		ctũ est vt idẽ abbas Robertus requirẽtibus eũ mona		
		chis Molismẽsibus papę Vrbani scđi iussu Vualterij		
		Cabilonẽsis epĩ licẽtia & assensu Molismũ reduceret.		
		& Albericus vir religiosus & sanctus in ipsi⁹ loco su=		
		stitueret. Hoc sane inter vtrãq; eccl'iam seq̃stro pacis		
		gratia retẽto et ap^lica auctoritate confirmato: vt ex		
		eo iam tẽpore neutra earũ vtriuslibet monachũ ad		
		habitandũ sine cõmendatione regulari susciperent.		
		Quo facto nouũ monasteriũ noui patris sollicitudie		
		& industria in breui & nõ mediocriter deo cooperã=		
		te in sancta cõuersatione ꝑfecit/opiniõe claruit: re=		
		bus necessarijs creuit. ¶ Multis in locis quito calen		
		das Octobris cœlũ quasi ardere visũ est nocturno tẽ		
		pore: & sequuta est aĩaliũ pestilẽtia/& segetes nimio		
		ymbre & aurigine corruptæ sunt.		
43	33	¶ Christianis Turcos fortiter debellantibus	7	1099
		eorũq; vrbes & castella sibi bellando vendicãtibus/		
		cõtigit apđ quoddã munitissimũ castrũ noie Archas		

eis Hierusalē octo māsionibus sitū: multos eorū perire. cū quibus & Anselm⁹ de Ribodimōte lapide pcussus in capite occubuit. hoc solūmodo post acceptū vulnus ter verbū repetēs: deus adiuua me. Erat autem vir prudētissim⁹/& exercitui satis vtilis/atq; erga beatum martyrē Quitinū adeo deuotus: vt singulis ānis solēnitatē eiusdē martyris die suo clericis vndecūq; cōgregatis corā se celebrari faceret/eisq; post pactū officiū copiosam refectiōis mēsam pararet. Exercit⁹ autē dei diuino monitu in iteriora pfectus: larga dei manu refocillatus est. quia ciues & castellani illi⁹ regionis legatos cū multis donariis ad eos pmittebāt parati etiam oppida vel vrbes eis tradere/ a quibus Christiani securitate accepta/& indicto vrbibus tributo: interim etiā multis eorū qui se subtraxerant ad eos apud Tirū recurrētib⁹/tandē puenerūt Hierusalē. eaq; obsessa cum laborarēt pro victus & maxime pro aquę penuria/oēs ex cōmuni decreto nudis pedibus quotidie orando circuibāt vrbē. Octauo ergo talis humiliationis die obsidionis autē tricesimo nono capta est Hierusalē idibus Iulij. in sexta feria & in tēplo Salomonis & ī porticu eius Christiani cū Paganis quito bello conserto tanta in eis cęde debacchati sunt: vt in sanguine occisorū equitarent vsq; ad genua equorū. Cūq; ordinatū esset qui Hierusalē deberēt retinere: iam principibus de repatriando agentibus/ecce rex Saccacenorū ad debellādos eos venit Ascaloniā cū centū milibus equitū/& quadringentis milibus peditū. Quibus cū occurrisset exercitus dñi in quo nō plus q̄ quinq; milia equitū/& quindeci milia peditū erāt: deo pro seruis suis ad se reclamātibus pugnāte & nube eos ab estu solis defendēte: Sarraceni solo Christianorū impetu territi/oēs piectis armis fugerunt. & in hoc sexto bello quarto calendas Augusti facto: cęsa sunt centū milia Sarracenorum. In porta vero Ascaloniæ suffocati sunt ad duo milia at eorū qui in mari perierūt: & qui inter spineta siluarū cōsumpti sunt/numerus nescitur. Duce autem

Rhoman.	Franco.	Anglorum		Hierosolymorũ	An. D.
		Godefrido electo ad pricipandũ remanẽtibus			
		in Hierusalẽ cęteri principes repatriant.			
		¶ Capta est Hierusalẽ post ãnos circiter qua			
		dringẽtos sexaginta/ex quo sub Heracliano			
		ĩperatore scđa vice capta possessa est a Sarracenis.			
				Godefridus	
44	40	8	¶ Guibertus & Vrbanus qui de pa=	1	1100
			patu Rhomano cõtendebant moriẽ=		
			do finẽ faciunt suæ cõtentionis		
Paschalis.pp.	¶ Ragínerus qui et Paschalis Rhõanę ecclię 164 : p̃sidet.				
		¶ Godefridus dux Lothariẽsiũ & princeps Hieroso=			
		lymitanorũ moritur: Balduinus frater eius in regno			
		ei succedit. ¶ Guillelm9 rex Anglorũ morit. eiq; suc			
		cedit in regno frater eius Henricus. ¶ Robertus co=			
		mes Flandrẽsis ab Hierosolimis repatriãs detulit se=			
		cũ brachiũ sancti Georgij martyris quod ecclesiæ			
		Aquicinensi transmisit.			
		Guillelm9		Balduinus	
45	41	1	¶ Cõradus filius Henrici ĩperatoris	1	1101
		adhuc patri rebellis/in Italia moritur.			
		¶ Henricus ĩperator Henricũ Lẽburgensem aduer=			
		santẽ sibi debellat: & expugnatis eius castellis eũ ad			
		deditionẽ cogit. Sed ĩperator ei multa sũma gratiam			
		suã redimẽti/etiã ducatũ Lotharigię donat.			
46	[illegible]	2	¶ Roberto Flandrẽsiũ comite ĩquie=	2	1102
		tãte vrbẽ Cameracũ/Hẽricus ĩperator cõtra			
		eũ ꝓficiscit: & aliquib9 ei9 castellis expugna			
		tis/ asp̃itate ĩstãtis hyemis redire cõpellitur.			
47	43	3	¶ Henricus ĩperator sedatis Saxonũ	3	1103
		motibus/pacẽ in quadrienniũ cõstituit.			
		¶ Legię generali cõuentu habito/Robertus			
		comes Flandrensiũ in gratiã ĩperatorũ recipitur.			
48	44	4	¶ Hierosolimitę Accarõ vrbẽ capiũt	4	1104
49	45	5	¶ Vigilia natalis dñi/terręmot9 ma=	5	1105
			gnus factus est in Hierosolymis.		
		¶ Hierosolymitę ĩnumerabilẽ paganorũ multitudi=			
		nẽ gloriosa victoria conterunt. ¶ Filius ĩperatoris			
		Henrici a patre auersus quoscũq; potest ab eo auer=			

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Hierosolymorū	Añ. dñi
			tit:& sub obtentu meliorandę reipublicę & restaurā=		
			dę ecclesiæ in eū īsurgit. ¶ Duo orbes ī modū solis		
			forma & lumie quotidiano soli similes apparuerūt:		
			oīm colorū specie radiātes: ad instar arcus cœlestis.		
50	46	6	¶ Quarto nonas Februarij stella per	6	1106
			diē visa est ī cœlo ab hora tertia vsq;		
			ad horā nonā: quasi cubito distans a sole.		
			¶ Henricus īperatoris filius cōtra ius naturę & fas		
			legū in patrē insurgens q̄ indigne eū tractauerit: de=		
			clarat epistola ex ore ipius patris scripta ad Philip=		
			pū regē Francorū ¶ Pridie idus Februarij apud Ba		
			rū Italiæ stellæ visę sunt in cœlo p diē: nūc q̄si iter se		
			cōcurrētes/ nūc quasi in terrā cadētes. ¶ Toto pene		
			mense Februario cometes apparuit. īperatore Hen=		
			rico moriente Leodij: filius eius Aquisgrani venit/		
			& volens venire Leodiū cōtra patrē suū quita feria		
			dñicę cenę p̄misit suos p̄occupare pōtē apđ vinsatū		
			ne quis veniēti sibi obstaret. Sed militibus patris cō=		
			currētib9 ad exoccupandū pontē/ milites filij a pōte		
			repellūtur: alijs eorū captis/ alijs ī Mosam dimersis		
			alijs occisis. Inter quos etiā Bruno comes occis9 est:		
			sicq; filius cōtra patrē veniēs/ rediit inglorius.		
			¶ Coloniensibus fidem imperatori seruātibus/ & eo=		
			rum archiepiscopo filium imperatoris contra patrē		
			suū animante/ Colonia obsessa oppugnatur: sed nō		
			expugnatur. Interim Henricus īperator Leodij mo		
			ritur: eiq; succedit filius ęquiuocus eius.		
			¶ Dux Henricus qui ab imperatore ad filiū		
			eius animo transiens eum contra patrē suū		
			cōsilio suo armauit: & a filio ad patrē rediēs		
			partes filij debellauit. mortuo īperatore se		
			vt reum maiestatis filio regis dedit: & ab eo		
			captus custodiæ traditur/ de qua ipse per in=		
			dustriā suā euasit: ducatus eius datur Gode=		
			frido Louaniensi comiti.		
Henricus 5.					
1	47	7	¶ Henricus exdux affectans repetere	7	1107
			ducatū occupat oppidū Aqſgrani cōtra Godefridū		

ducẽ. Sed hoc nõ ferẽs Godefridus/oppidũ Aquense violenter irrupit/ oppidanos a facie Henrici exter= ruit/ aliquos potentes comites & multos nobiles cœ pit. Ipse Henricus cum filijs suis vix fuga euasit: vxorẽ eius capere dux idignũ duxit. comites & ho= noratiores eorũ quos cęperat per cõditionẽ sub se mi litandi sibi cõsiliatos/ad fidelitatẽ suã adduxit.

¶ Bellũ apud Tenechebray inter Henricũ regẽ An glorũ & fratrẽ ei9 Robertũ comitẽ Normãnorũ. vbi rex Henricus victoriã adeptus: pene oẽs principes Normãniæ/aut occidit aut cœpit:& sic Normanniã obtinuit. ¶ Albericus abbas Cistercij supnæ voca= tionis brauiũ ad quod ibidẽ per nouẽ ãnos nõ in va cuũ cucurrit decimo apprehendit. Cui successit dñs Stephanus homo natione Anglicus/religionis/pau pertatis/disciplineq; regularis ardentissim9 amator fidelissimus emulator/in huius vere diebus verũ esse patuit quod scriptũ est. Oculi dñi sup iustos:& aures eius ad preces eorũ. Nã pusillus grex hoc solũ plan= geret quod pusillus esset hoc solũ inq̃ metuerẽt & me= tuerẽt vsq; ad desperationẽ pene Christi paupes sue se non posse relinquere paupertatis hęredes. vicini= quippe hoibus vitæ quidẽ in eis honorantibus san= ctitatẽ/sed abhorrẽtibus austeritatẽ & ita resiliẽtibus ab eorũ imitatione quibus appropinquabãt deuo= tione deus cui facile est de exiguis magna de pau cis facere multa multorũ p̃ter spem ad ipsorũ imi= tationẽ excitauit corda: ita vt in cella ꝓbandi noui= tiorũ tã clerici q̃ laici & ipsi secundũ sęculũ nobiles atq; potẽtes 30 pariter cohabitarẽt. Ex qua cœlica vi sitatione tã subita tam lęta/ lętari nõ imerito iã tandẽ cœpit sterilis quæ nõ pariebat: quoniã multi facti sunt filij desertę. Nec cessauit ei deus in dies multiplicare gentẽ magnificare lęticiã: donec tam suis q̃ de filijs filiorũ suorũ viginti infra annos circiter duodecim de solis patribus monasteriorũ tanq̃ nouella oliua= rũ i circuitu mẽsę suę lata mat̃ cõspiceret. Nõ eni ar= bitrata est icõgruũ si scti pris Bñdicti cui9 ãplectebat̃

instituta: imitaretur & exēpla. Porro a principio cū nouos in ramos nouella cepisset pullulare plantatio: venerabilis pater Stephan9 sagacitate peruigili mirę prouiderat discretiōis scriptū tanq̄ putationis ferramentū ad p̄cidendos videlicet scismatū surculos quicūq; succrescētes mutuæ pacis exorturū p̄focare poterāt fructū. Vnde & scriptū illud cartā charitatis cōpetēt voluit noīari: q2 ea tātū q̄ sūt charitatis tota eius series redoleat. Ita vt pene nil aliud vbiq; sui p̄sequi videatur q̄ nemini quicq̄ debeatis nisi inuicē diligatis. Quę quidē carta sicut ab eodē patre digesta/ & a p̄fatis 20 abbatibus cōfirmata/sigilli quoq; apostolici auctoritate munita est/largius cōtinet ea q̄ diximus: sed nos sūmā tantū eorū hic breuiter perstrigemus. Abbas Cistercij & fratres eius nō imemores sponsionis suæ regulā beati Benedicti in loco illo ordinare & vnanimiter statuerūt tenere/reiicientes a se quicquid regulę refragabatur foricos videlicet & pelliceas estamina caputia quoq; & femoralia pectinia & cooptoria stramina lectorū ac diuersa ciborū in refectorio fercula sagimē etiā & cętera oīa quę puritati regulę aduersabātur. Sicq; rectitudinē regulę supra cunctū vitæ suæ tenorē ducētes: tā in ecclesiasticis q̄ in cęteris obseruationibus regulæ vestigijs sunt adęquati seu cōformati. Exuti ergo veterē hominē: nouū se induisse gaudebāt. Et quia nec ī regula nec in vita sancti Benedicti eundē doctorē legebāt possedisse ecclesias/vel altaria/seu oblationes & sepulturas/vel decimas aliorū hoīm/seu furnos/molendina/aut villas/vel ruticos/nec etiā feminas monasteriū eius intrasse/nec mortuos ibidē excepta sorore sua sepelisse. Ideo hęc oīa abdicauerunt dicentes. Vbi beatus pater Bn̄dictus docet: vt monachus a sęcularibus actibus se faciat alienū ibi liquido testatur: hoc nō debere versari in actibus vel cordibus monachorū/qui noīs sui ethimologiā hęc fugiēdo sectari debent. Decimas quoq; aiebant a sanctis patribus qui organa erant sp̄us sancti: quorūq; statuta

Rhōa.	Frāc.	Anglorū		Hierosolymorū	Anni

transgredi sacrilegiū est) cōmitiere in quatuor partitiones distributas: vnā scilicet epō/ alterā p̄sbytero/ tertiā hospitibus/ ad illā eccl'iam veniētibus/ seu viduis & orphanis/ siue paupibus aliūde victū nō habētibus/ quartā restaurationē eccl'iæ. Et quia in hoc cōpoto psonā monachi qui terras suas possidet vnde & per se & p pecora sua laborādo viuat/ nō reperiebant: idcirco hęc veluti aliorū ius iiuste sibi vsurpare detrectabāt. Ecce huius sęculi diuitijs spretis ceperūt noui milites Christi cū paupere Christo pauperes inter se tractare: quo ingenio quoue artificio seu quo exercitio in hac vita se hospites & paupes supueniētes quos vt Christū suscipere p̄cipit regula sustentarēt. Tuncq; definierūt se cōuersos laicos barbatos licētia epi sui suscepturos: eosq; in vita & morte excepto monachatu, vt semetipos tracturos & homines etiā mercennarios quia sine aminiculo istorū nō intelligebāt se plenarie/ die nocteq; p̄cepta regulę posse seruare: suscepturos quoq; terras ab habitatione hoīm remotas & vineas & prata & siluas aquasq; ad faciendos molēdinos ad pprios tamē vsus & ad piscationē & equos pecoraq; diuersa necessitati hominū vtilia ad exercēdas agriculturas instituissent/ decreuerūt vt p̄dicti cōuersi domos illas regerēt: nō monachi/ quia habitatio monachorū scd̄m regulā debet esse in claustro ipsorū. Quia etiā beatū Benedictū nō in ciuitatibus nec in castellis aut in villis: sed in locis a frequētia populi semotis/ cœnobia cōstruxisse sancti viri illi sciebāt: idē se emulari pmittebāt. Et sicut ille per duodenos monachos/ monasteria cōstructa adiuncto patre disponebat: sic se facturos cōfirmabant

Rhōa.	Frāc.	Anglorū		Hierosolymorū	Anni
2	43	8	¶ Henricus īperator cōtra Robertū Flandrēsiū comitē vadit: & pacto pacis magis vtrinq; simulato q̄ cōposito pene inefficax redit. ¶ Baiamūdus dux Apuliæ cōtracto vndecūq; exercitu accingitur ad inuadendum Constantinopolitanum imperium.	8	1108

Rhom. | Fráco. | Anglorū | Hierosolymorū. | Añ. dñi

3 | 49 | 9 | ¶ In parrochia Legiēsi porca enixa | 9 | 1109
est porcellū habentē faciē hominis.
¶ Natus est etiā pullus gallinę quadrupes.
¶ Impator Hēricus cōtra Hūgaros vadit: sed facto pacto redit.
¶ Philippus rex Frācorū obit: Ludouicus filius eius
post eū regnat ānis 28. ¶ Obit etiā Anselmus archi
eps Cātuarię qui nōnulla opuscl'a scripsit vtilia: sicut
descriptio vitę eius cōmemorat. ¶ Obit etiā Hugo
vir sanctus abbas Cluniacēsis: cui succedit Pontius.
¶ Hoc āno sacro igne multi accēdūtur: mēbris istar
Ludouic⁹ carbonū nigrescentibus.

4 | 1 | 10 | ¶ In mēse Iulio cometes appuit/ra= | 10 | 1110
dios dirigēs ad austrū: multis cōiicié
tibus hoc signo portēdi futurā regis Hērici quiti ex
peditionē Italiā versus. ¶ Sanctus Guibert⁹ funda=
tor Gemelacēsis cęnobij quē deus multis miraculis
per ānos duodeci clarificauerat: assensu generalis sy
nodi ab Oberto Legiēsi epo eleuatur cū mirabili cō
cursu & gaudio populorum. Balduin⁹

5 | 2 | 11 | ¶ Henricus rex Rhomā vadit ꝑpter | 1 | 1111
sedandā discordiā q̄ erat iter regnū
& sacerdotiū: q̄ cepta a papa Gregorio septimo qui & Hil=
debrān⁹ noiat⁹ est/& exagitata a successorib⁹ eius: Victore
& Vrbano & prę oibus a Paschali magno scādalo erat toti
mūdo. Rex autē vti nolēs auctoritate & cōsuetudine & au=
ctoralibus priuilegijs ipatorū: quia Carolo magno qui post
de regib⁹ Frācorū ipauit Rhoānis/iāq꜄ p trecētos & eo am
plius ānos ipauerāt sub 63 apl'icis dabat licite epatus & ab=
batias/& p anulū & p virgā. Cōtra hāc maiorū auctoritatē censebāt
papę synodali iudicio nō posse nec debere dari p virgā/vel p anulū
epatū aut aliquā eccl'iasticā iuestiturā a laicali manu : & quicūq꜄ ita
epatū aut aliā eccl'iastici iuris iuestiturā accipiebāt/excōicabāt. ppt
hāc ꝑcipue causā rex Rhomā tēdebat: & si qui Lōgobardorū quo=
quo modo ei resistere volebāt/potēter eos ꝑterebat. ¶ In recōsilia=
tiōe aūt q̄ facta est iter iperatorē & papā/nā ipm papā cū epis & car
dinalibus cepat die paschę Hērico in iperatorē coro=
nato post lectū euangeliū tradidit ei papa ante alta
re apostolorum Petri & Pauli in oculis omniū prin=

Rhōa. | Frāco. | Anglorũ | Hierosolymorũ. | Ãni dñi.

cipũ priuilegiũ de inuestitura ep̄atuũ vel abbatiarũ tam p anulũ q̃ p virgã: scilicet vt regni eius ep̄is vel abbatibus libere p̄ter violentiã & symoniã electis i=uestiturã virgę & anuli cõferat post iuestitionē vero canonicę cõsecrationē accipiat ab ep̄o ad quē ptinuerit.

Cõfirmatio pacis inter apostolicum & iperatorem dum in celebratione missæ traderet ei corpus & sanguinem dñi nostri IHESV Christi / dñe iperator hoc corpus dñi natũ ex Maria virgine / passum in cruce pro no=bis: sicut sancta & apostolica tenet ecclesia / damus tibi in cõfirmationē verę pacis inter me & te. Datũ est idibus Aprilis indictione quarta.

6 | 3 | 12 | Deo peccatis hoim offenso | multa | 2 | 1112

eueniũt hoc anno. In monte Castriloco ecc̄lia sanctæ Vualdetrudis cũ toto pene oppido arsit.

Ecclesia sancti Michaelis de periculo maris fulgurata: diuinitus arsit cũ ædificijs appēdētibus sibi.

Vualdricus ep̄us Laudunēsis ciues ipsius vrbis a sacramēto perperã iurante cõitatis reuocare nisus a seditiosis ad arma cõcurrentibus quod dictu nephas est gladio cõfossus interijt: feria quĩta ebdomadę pascalis septimo calendas Maij in letania maiore. Tu=multuãte etiã impetu cõfusę multitudinis domus ep̄i succenditur. Vnde etiã ip̄a mater ecclesia sanctę Mariæ & ecclesia sancti Ioãnis baptistæ in abbatia mo=nialiũ cũ alijs ecclesijs oibus ex vicino appendētib9 cõcremãtur. in auctores seditionis a rege Francorũ tam seuere est vindicatũ: vt tam pręsentes q̃ futuros a simili scelere deterrere possit exēplũ. Sed & anteq̃ ista gererētur violata fuerat eadē ecclesia sanctę dei genitricis ꝓditione & homicidio cuiusdē nobilissimi militis noie Gerardi qui erat dñs castri quod vocat̃ Charisiacus quē in oratione positũ ante sacrã Chri=sti imaginē hoies ipsius ep̄i facta cõiuratione occi=derũt. Ante hos dies natus ibidē fuerat puer geminus a clune duo superius scilicet habens capita: duo vsq; ad renes cũ suis brachijs habēs corpa. Qui baptizatus: triduo quoq; vixit.

Rhom.	Franc.	Anglorū		Hierosolymorū	An. dñi
7	4	13	¶ Sigebertus Gemblacēsis monachus descriptor pręcedentiu in hoc libro temporū obijt cui nos ista q̄ sequū- tur fideli narratione subiecimus.	3	1113
			¶ Vualdrico Laudunēsi a suæ vrbis ciuib9 nequiter perēpto/ Hugo Aurelianēsis ecclesię decanus substi- tuit. Quo post 7 mēses mortuo/ vir illustris Bartho- lomeus ad epatū Laudūciæ ciuitatis ꝓuehitur. Cu- ius industria & epalis ecclesia q̄ incēsa fuerat in bre- ui reparata/ iterū cōsecratur: & ciuitatis ac ꝓuincię desolatione subleuata/ in multis locis in quib9 antea nunq̄ fuerat religionis feruor & dei cultus fundatur & inde in multas ac remotas etiā transmarinas re- giones propagatur. ¶ Incipit ordo Cisterciensis.		
			¶ Bernardus iuuenis egregius/ scientia moribus & genere clarus vir/ postmodū magne virtutis exēplar futurus/ Castellione castro Burgūdię oriūdus/ cū ger manis fratribus/ & alijs comitibus multis Cistercij habitu religionis induit: & miro religiositatis feruo- re cōuersat. ¶ In pago Bracatēsi circa Tornacū nix tanta cecidit nono calēdas Maij: vt etiā siluas fregerit.		
			¶ Balduinus rex Hierusalē cū Rogero comite Anthiochię cōtra Turcos vadit: sed Rogero cū exercitu suo iuxta quēdā fluuiū residēte/ rex cū suis ꝓcessit vt aduētū Turcorū explo- raret. Turci vero montē quēdā occupātes/ isidias p quatuor loca collocauerāt: singulis insidijs quatuor milibus equitū deputatis. A quib9 rex ex inspato vndiq; interceptus/ mille quingentis suorū interfectis miserabili fuga est liberatus. Ascalonitę cognoscētes abesse regē Balduinū cū graui mul titudie Hierusalē assiliūt: sed nō pualētes/ iefficaces redeūt.		
			¶ Turci cęnobiū in monte Thabor situm funditus euertūt: monachos interficiūt/ & oīa sibi diripiūt. ¶ Rex Hierusa- lem Balduinus vxorē duxit relictā Rogeri ducis Siciliæ.		
			¶ Apud Rauēnā & Parmā ciuitates Italię/ in agris & intra mœnia sanguis pluit Iunio mense.		
8	5	14	¶ In ciuitate Beluacēsi a canonicę se- dis apostolicę legato/ cōsiliū celebra- tur. hic est Cono vn9 ex illis religio-	4	1114

Rhõa.	Frãco.	Anglorum		Hierosolymorũ	Añ. dñi
			sis qui eremiticã vitã apud trũcũ Berenger/ primo		
			duxerũt:& Arroasiã ordinis auctores extiterũt/ qui		
			ordo vsq; hodie floret & crescit. ¶ Hẽricus ĩperator		
			cũ magna optimatũ suorũ & toti9 regni gloria/ na-		
			tale dñi celebrat Magũtię: ibiq; vxorẽ ducit Matildã		
			filiã regis Anglorũ. ¶ Post Iuonẽ qui vita atq; do-		
			ctrina sua Carnotensẽ ecclĩam illustrauit: quiq; inter		
			cętera opa sua illud volumẽ qđ decreta Iuonis dicũt		
			vtiliter cõpilauit/ Gaufridus vitę merito ac prudẽtia		
			venerabilis/ Carnotẽsem ecclĩam rexit. ¶ In Remẽsi		
			quoq; metropoli post Manassẽ illustrẽ virũ/ exturba-		
			to iuasore Geruasio/ Radulphus successit: qui Viridis		
			cognomen habuit.		
9	6	15	¶ Lãbertus bonę memorię Atrebatẽ-	5	1115
			sis eps obijt: A tpe scti Vedasti vsq;		
			ad istũ/ Atrebatensis ecclĩa pprio viduata psule/ Ca-		
			meracẽsi epo erat subiecta. ¶ Robert9 succedit i epa		
			tu Lãberto. ¶ Clareuallis fũdat. ¶ Idibus Nouẽbris		
			in suburbio Anthiochiæ/ noctu terra dehiscens/ tres		
			multas & adiacẽtes domos cũ habitatoribus absor		
			buit.		
10	7	16	¶ Hoc tpe Nobertus loci & ordinis	6	1116
			Premonstratẽsis fundator/ de ptibus		
			Lotharigię oriũdus/ genere diuitijs atq; fœcundia		
			ipsis etiã sũmis principib9 familiaris atq; notissimus		
			diuino feruore succẽsus/ postposita sęculi põpa repẽ-		
			tes ad votũ suũ diaconus & psbyter simul ordiatus		
			pauptatis Christi tunicã induit/ & verbo pdicatiõis		
			feruentissime instãs/ baiulans sibi crucẽ nudũ nudus		
			Christũ sequitur. Quorũdã etiã religiosorũ moribus		
			exploratis/ arctioris vię ppositũ & tũc tpis inauditã		
			districtionẽ arripit: & p aliquãtũ tpis nudis ĩcedẽs pe		
			dibus etiã brumali rigore/ verbũ dei spargẽs multos		
			ab errore conuertit.		
11	8	17	¶ Anselmus Laudunicę ciuitatis ma	7	1117
			gister noiatissim9/ litterarũ sciẽtia cla		
			rus/ vir morũ honestate & cõsilij maturitate venera		
			bilis/ obijt: qui vtili studio inter cętera opa in psalte-		

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Hierosolymorū.	Añ. dñi
			ria glosas margiales atq̧ īterliniares ordiauit.		
12	9	18	¶ Mense Ianuario tertio nonas ipius feria quarta in aliquib9 locis sed nō vsq̧q̄q̧ terręmotus accidit: alias clementior/ alias validior/ adeo vt quarūdā vrbiū ptes cū ecclijs subruisse dicātur. ¶ Mosa etiā fluui9 iuxta abbatiā q̄ dicit Sustula/ q̄si pendēs in aere fundū suū visus est deseruisse. ¶ Hoc ergo āno Leodiū ciuitas multis plagis attrita est: mense eni Maio quīto nonas eiusdē/ dū ī maiori ecclesia vespos celebrāt: subito tonitrus cū terręmotu oēs ad terrā strauit/ & fulmē a leua tēpli igressū nō modicas crustas de muro hac illac disiecit: deīde turri ingrediēs/ multas trabiū ptes diffidit. Subsecutus fœtor itolerabilis: adeo vt multo aromatū odore vix potuerit expelli. ¶ Itē Iunio mēse 7 idus ipi9 mensis circa horā nonā/ nubes pluuię subito rupta a mōte q̄ dicit Roberti subiectā sibi ptē ciuitatis penit9 oppressā pessūdedit: adeo vt multas domos dirueret/ & imensā annonā pderet/ & matrē duos ifantes altrisecus in brachijs āplexā necaret/ & alios octo homines diuersis in locis opprimeret. ¶ Pulsantib9 vesperis sabbato quidē dū caput lauat puero man9 rubent sanguie fluido. ¶ A calēdis etiā Iulij circa horā sextā turbo nimis vehemēs & obscur9 ciuitatē opuit & nubes ex abrupto scissa/ ita oē tectū maioris ecclesię deuicit: vt & ibribus pateret/ & totū pauimentū pfunderet. Illico a pte Aquilonis fulmē ingrediens/ quēdā clericū retro altare sanctorū Cosme & Damiani i pulpito legētē/ & alterū ante crucifixū orātē tertiū de scriptorio ecclesię pximo egredientē in ipo ecclesiæ ingressu extixit/ ante fores quoq̧ ecclesię quēdam laicum extinxit sexto idus Iulij ab hora tertia vsq̧ nonā 4. turbies a 4. plagis cœli vrbē circulauerunt/ ventus etiā magna vi intonuit in vrbē multo imbre alluit. ¶ Tertio nonas Augusti prio noctis cōticinio quaq̧ terrarū cū tonitrus audiret/ & fulgura sępius micarēt: i vrbē Leodiū āpli9 ipe turbo descuit. ita vt hoīes e stratis exiliētes ecclias tristi cętu cōplerēt:	8	1118

& tota nocte supplicatiõibus intenderet. Sũmo vero auroręque diluculo a parte orientis/ignis cũ ingenti flãma circulauit tantus: vt oẽs diuinitus cremari extimuerũt. Post hoc magnus turbo erũpens ab occidẽte ipm ignẽ visus est aliquantulũ obscurasse: iterum autẽ quasi victor ignis cũ flãma recaluit/& iterum turbine reuertente paululũ delituit. Tertio etiã ipse ignis recaluit: & tertio nichilominus turbine victus cecidit. hoc spectaculũ a summo mane vsq; ad horã tertiã vehementer terruit.

¶ Monstrũ quoddã Nãmuti natũ est: cui par nunq̃ vel raro visum est videlicet biceps infantulus. Qui hoc vidit testis est populus: hic tã sexu duplex q̃ cęteris simplex erat cõpage corporis. Tertio idus Decẽbris ad mediã noctẽ lucentibus stellis/cœlo sereno 14 luna eclipsim passa est: & contracto orbe multis coloribus sed maxime sanguineo pene ĩtegra hora suffusa est.

¶ Tertiodecimo calẽdas Ianuarij prima hora noctis/igneę acies a Septẽtrione in orientẽ in cœlo apparuerũt: deinde per totũ cœlũ sparsę plurima noctis parte videntibus miraculo & stupori fuerunt.

¶ Paschalis papa moritur: Succedit Ioãnes Rhomanę ecclesię cancellarius/& appellatur Gelasius. At ĩperator quia electioni nõ interfuerat/ Hispanũ quendã nomine Burdinũ ei superordinauit.

¶ Balduinus secũdus rex Hierusalẽ moritur: frater Godefridi ducis Lotharingorũ/& primi regis Hierosolymitarũ/qui Godefridus prĩceps nobilissimus/ cũ in regem cõstitutus fuisset: nunq̃ tamen in ea ciuitate in qua dñs spinis coronatus est diadema portare cõsensit. Fuerunt autẽ filij Eustachij comitis de Bolonia ex Ida sorore Godefridi Gibbosi ducis Lotharĩgorũ. Quibus de medio factis / tertius regnat Balduinus filius Hugonis comitis de Reitesta.

¶ Ventus vehementissimus in vigilia natalis dñi per totam diem & noctem durans.

¶ Gelasius papa indicto Remis cõsilio transgrediens alpes/ in Gallias venit: & per Burgundiam & Gothiam

Ro.im. Franco. Anglorum Hierosolymorū. Añ.dñi

que prouincia sancti Egidij dicitur/ agit synodales
causas. Ad quem vir dei Nobertus nudis vt erat in=
cedēs pedibus accessit: eiq; animi sui ꝓpositū pādēs
licentiā & auctoritatē seminādi vbiq; verbū dei ab
eo accepit. ¶ Henricus īperator ab Italia in Lotha=
ringiā repatriat & secundū illud qui a multis timet
necesse est vt multos timeat cōiuratos in se regni pri
cipes/ modo minis/modo blanditijs/modo vi/mo=
do satisfactione ad pacē inuitat.

13 | 10 | 19 | ¶ Gelasius papa Cluniaci morit̄ & se | 9 | 1119
pelitur. ¶ Guido Viēnēsis archieps/
Stephani Burgūdionū comitis germanus / in papā
eligitur: & Calixtus vocari designat⁹ Cluniaci bñdi=
citur. Cōsiliū quoq; a p̄decessore suo indictū Remis
ab eo mediāte Octobrio mense celebratur.
¶ Balduinus Flandriarū comes Calixti papę de soro
re Clemētia nepos/ Guillelmū filiū Roberti Normā=
norū comitis a fratre suo Henrico Anglorū rege ca=
ptiuati/ Normānię potēter restituere volēs: post oc=
cupatā magnā eiusdē Normānię partē in capite vul
neratus obijt. Sicq; deficiēte naturali prole/ Carolus
Roberti ex sorore nepos cōsobrinus Balduini defun
cti/& Canuti Danorū regis filius/ comes substituit.

14 | 11 | 20 | ¶ Dū pro recōsiliatiōe regni & sacer= | 10 | 1120
dotij legatione nunc a rege ad papā
vadit: nūc a papa ad regē redit. lux pacis inter eos
turbatur: & īperator cū sibi fauentibus excōicatur.
¶ Vir dei Nobert⁹ a papa Calixto Bartholomeo Lau
dunensi ep̄o specialiter cōmēdatus/cū ei eccl'ia beati
Martini a p̄dicto ep̄o offerret: tū ꝓpter vrbis viciniā
tū quia eiusdē ecclesię clerici ꝓpositi & vitę eius au=
steritatē horrebāt eā reliq̄t & ab ep̄o diuersis eiusdē
prouinciæ locis religioni cōgruētibus sibi ostensis/
tandē diuinitus in loco p̄monstrati resedit. Ibiq; soli
tarius religiosam vitā agere cœpit. & tēpore quadra
gesimę ad colligēdos socios solus egressus/ante pa=
scha cū tredeci socijs redijt. & cū his in p̄monstrato
loco secundū canonicæ īstitutiōis normā ad tenorē

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Hieroſolymorū	An.
			regulę beati Auguſtini deo militare cœpit.		
			¶ Ordo Premonſtratenſis incipit.		
15	12	21	¶ Papa Calixtus Rhomā ꝓficiſcēs/ ab ōni ſenatu & populari turba gl'io ſe ſuſcipit: & in ſede apoſtolica cōfirmatur.	11	1121
			¶ Burdin⁹ pſeudo papa Sutrij poſitus/ dū pegrinos Rhomā eūtes vel redeūtes depredatur: tandē vt villiſſimus apoſtata capitur/ & in monachū tondetur.		
			¶ Maior eccleſia epī Monaſterienſis eo ꝙ ipm repudiaſſet ab ipſo epo & duce Saxoniæ cū tota ciuitate exuritur. ¶ Mortuo Lamberto Nouiomēſi epo/ Symon Ludouici regis Francorū patruelis ſucceſſit in eius loco. ¶ In Premonſtratenſi eccleſia cuidā fratri altius de ineffabili trinitate (quæ deus eſt) cogitāti in matutinis dęmon aſtitit: & ei tria geſtans capita apparuit/ trinitatē ſe eſſe conteſtans. & ob fidei ſuæ meritū trinitatis viſione eū dignū eſſe affirmās: ſed frater inimici dolū agnoſcens/ cōuitiādo ei recedere a ſe compulit.		
16	13	22	¶ Terręmotus in ſecunda ebdomada aduēt⁹ dñi ſabbato hora tertia/ alias clementior/ alias inclemētior accidit.	12	1122
			¶ Noberto apud Ningellā verbū dei prędicante/ & puellā dęmoniacā corā ſe adductā exorcizāte dęmō irridens cantica canticorū a principio vſq; ad finem per os puellę ædidit: & ad verbū in Rhomana/ deinde in Teutonica lingua iterp̄tatus eſt. Sed dei ſeruo arctius inſiſtente/ tandē egreſſus eſt.		
17	14	23	¶ Optimates regni cū epis Henricū iperatorē cōuenietes deo ſibi ꝓpitio id elegerūt ſaluberrimo cōſultu: vt inter ipm & apoſtolicū cōtrouerſia de iueſtituris eccleſiarū tandē finiret. Legātur inde Rhomā ex parte iperatoris Bruno Spirenſis eps & Arnulphus abbas Fuldēſis. Interim Hēricus iperator paſcha dñi Aquiſgrani celebrat: deinde Leodiū cōtendit. Hic q̄rela apud eū facta de inſolentia cuiuſdē Gothuini/ caſtrū eius quod mons Falconis dicitur/ annitēte ſibi Godefrido du-	13	1123

ce obsidet/capit incendit/& destruit.

¶ Ecclesia Haunoniēsis cū oībus appēditijs suis seditiōe aduocati sui cū tota villa arsit: saluo tamē thesauro & bibliotecha. ¶ Turonis etiā seditiōe orta inter clericos & laicos/ecclesia sancti Martini penitus arsit.

¶ Donnus papa visa & recepta legatione imperatoris/pertesus & ipē valde dissonātię inter eos diutinæ libenter assentit: & tā cōsultu totius Rhomani senatus q̄ etiā epōrū Italicorū mittūtur. ex latere apostolici vnus eps/& duo cardinales ad ordinandā rē tāti negocij mēse Septēbris ī natiuitate beatę Marię Henricus īperator cū epīs & optimatibus regni venit Vuarmatiā: vbi occurrerūt ei legati sedis apostolicę diu vt fit in tantorū negociorū cōsessu cuentilata ratiōe/tandē gratia antiquę charitatis reintegrat inter īperatorē & apostolicū dei ordinatione.

¶ Consiliū Rhomæ celebratur pax inter regnū & sacerdotiū reformatur: & ius inuestiturarū epaliū ab īpatore exfestucat. ¶ Noberto ad quęrēdas sanctorū reliquias Coloniā veniēte/& suis ī dicto ieiunio orationibus instāte/ vna de nūero vndecī miliū virginū nomē suū & locū vbi iacebat specialiter designās: in crastino solēniter leuata/& cū alijs sanctorū reliquijs ad locū Premōstratū est ab eo translata. Sequenti vero die apud sanctum Gereonem in oratione pernoctans/mane facto in medio ecclesię vbi nullū apparebat sepulturę vestigiū effodi pręcepit: & corpus sancti Gereonis integrum absq; cerebro honorifice & diligenter collocatum inuenit. sicut & de ipso legebatur: ꝙ pars capitis & non totum caput abscisū fuit. Quod cum honore & reuerentia a clero & populo eleuatum est. & inde pars viro dei donata est/ inde Premonstratum rediens / & quadraginta iam clericos cum multis laicis secum habens/ professionē eos facere secūdū apostolicā īstitutionē & canonicā regulā btī Augustini docuit: & ad volūtariā paupertatē & promptam obedientiam/cęteraq; militiæ

Rhōa. | Frāco. | Anglorum | Hierosolymorū | An.

spiritualis instrumēta/eosdē diligēter istituit. Cui nō
multo post quidā comes de Vuestphalia Godefrid9
cū vxore sua cōuersionis gratia se cōtulit: & tria loca
in alodio suo castrū videlicet & Capēbergēsem locū
Clostatēsem/Vuarlarensem/diuino cultui per eū mā-
cipauit. Cuius exēplo cōpūctus comes Theobaldus
homini dei se familiarissimū fecit: & ei9 monitis atq;
cōsilio/multa postmodū erga paupes vel quoslibet
religiosos liberalitate atq; munificētia vti cępit.

13 | 15 | 24 ¶ Obit bonę mēoriæ papa Calixtus: | 14 | 1124

cui succedit Lambertus qui & Hono
rius Hostiēsis eps. Ad quē pficiscēs pater No
bertus/& ab eo honorifice susceptus/& q̄ flagitabat
digne cōsecutus/Parthenopolis se futurū epm diui-
nitus agnouit. & rediēs cū i die paschę apud Herbi-
polim in populi frequentia missam celebraret: cęca
mulier ipso post sumpta mysteria i oculis eius sufflā-
te/visum recepit. Vnde quidā diuites cōpuncti/se &
sua deo reddiderūt. & ecclesiā ibidē ædificātes/diuio
cultui per manū p̄dicti patris eā mācipauerūt. Inde
Premonstratū rediens/in ecclesia beati Martini quæ
sita est i suburbio Lauduni/quendā de suis dn̄m vi-
delicet Gualterū abbatē primū cōsecrari fecit. Cuius
industria deo coopante eadē ecclesia tam i tēporali-
bus q̄ in spūalibus intantū est in breui multiplicata:
vt famā bonę opinionis & ppagines sanctę planta-
tionis i exteras ac longinquas iam extenderit regio
nes/videlicet in Neruiā/ in Flandriā/ in Angliā/ in
Vuasconiā/in Gothiā/in Hispaniā/in Burgundiā/
quas oēs prouincias per eandē domū bono iam vi-
demus odore respsas. ¶ In Viuariēsi etiā ecclesia de
fratribus suis abbatē tunc ordinari fecit: vbi cū ad in
troitū fratrū malignus spiritus hoiem quendā inua-
sisset & eū p biduū vexasset: per virū dei expulso dę-
mone/curatus est. ¶ In castro nichilominus Anuer-
pien ecclesiam ordinandam hac de causa suscepit.
Oppidāi castri illius a quodā hęretico tandemo sedu
cti/paulatim a fide & bonis morib9 desciuerāt: quia

R.hōa.	Frāco.	Anglorum	Hierosolymorū	Añ. dñi

idē hęreticus nimiæ subtilitatis cū tamē esset laicus. Sed multis etiā disertis clericis in sermone acutior/ sacri ordinis ministros & episcopalē ac sacerdotalem gradū nichil esse dicebat: corpis & sanguinis Christi pceptionē sumētibus ad salutē pdesse negabat. & in pcioso apparatu & vestibus deauratis incedēs/ triplici funiculo crinibus intortis/ verbis psuasibilib9 & cōuiuiorū apparatibus/ suos qui eū circiter tria milia armati sequebātur alliciebat: et per eos resistētes sibi cędibus seuiebat. Credebant ei & reuerebātur eū: intātum vt aqua in qua corpus lauisset biberēt/ & pro reliquijs asportarēt: cū tamē tantę incōtinentię & ipuritatis esset: vt filias in matrū pręsentia/ sponsasq; mariris intuētibus corrūperet/ & hoc opus spirituale esse asserebat. Qui tandē post multos errores & multas cędes dū nauigaret/ a quodā p̄sbytero pcussus in cerebro: occubuit. Sed nec post eius mortē/ error ipsius tā facile extirpari potuit. Propter quod a clericis loci illius ecclesia cum aliquātis redditibus per manū epi Norberto ordinanda datur: sperātibus q̄ per eius salutarē doctrinā heresis illa de medio tolleret. Quod & factū est. Siquidē ipo predicante/ cōpuncti viri & mulieres corpus dñicū quod in cistis & foraminibus per decē ānos & amplius reposuerāt/ attulerūt: & p eius doctrinā paulatim ad sanctā fidē resipuerūt.

¶ Radulpho Remorū archiepō obeūte Ramaldus succedit in p̄sulatu Remēsi ecclesiæ.

¶ Venetiāi nauali exercitu Ascalonē obsidētes/ accepta ab Ascalonitis pecunię taxatione recedūt: & Tyrū aliq̄diu obsessam in deditionē accipiūt.

¶ Henricus imperator congregata exercitus infinita multitudine/ fines regni Francorū irrūpere disponit: sed Ludouico Francorū rege cū infinito nichilominus exercitu in occursum eius properante consilio principū & episcoporū ab inutili proposito desistit. Et hoc factū est mense Augusto.

¶ Henricus imperator/ Montionē castrū capit: & Ramaldū eius comitē secū captū adducit.

Rhōa.	Fraco.	Anglorū	Hierosolymorū	An. dñi.

¶ Balduinus rex Hierosolymorū a Sarracenis p̄uentus capitur. Qua de re mēte excedētes vndiq3 versū euocati ad 40 milia cōglomerātur: vt Christianos a finibus suis exterminēt/ & apud Ascalon ipedimēta sua cōmendāt. Christiani vero in arcto positi nichil spei nisi in deū habētes/ exēplo Niniuitarū vtriq3 sexui ieiuniū idicūt: pueris etiā lactētibus/ ifantib9/ vniuerso quoq3 pecori pabula negātur/ dies pugnę idicit. Procedūt Christiāi cū militib9 & peditib9 vix ad tria milia estimati. Pricipes gradiūtur in fronte scil3 patriarcha pro vexillo offerens crucem Christi/ abbas olim Cluniaceñ. Pontius p̄ferens lanceā trāffixā in latere Christi / ep̄s Beetleemites ferēs ī pixide lac sanctę Mariæ virginis. Sarracenis vero quaquauersum effusi ex ōni latere in orbē circūcingūt Christianos: ne quis possit euadere. Dū ita in prōptu hęrent Christiani vidēt deo sibi auspice splendorē scisso aere sup paganos subito cecidisse. Sed nō p̄sperū / sed satis nociuū: q̄uis hūc ip̄i Sarraceni nō viderit. Illico eni ōni viriū robore eneruati/ passim fugiētes cędūt. nō solū a viris sed etiā a pueris & a fœminis. Perierūt in bello septē milia/ submersi sunt in aquis quiq3 milia. Oēs vero Christiani icolumes reuersi/ sūmū & dulce epinichiū reboāt deo ī excelsis.

19	16	25	15	1125

¶ Hiēs solito acerbior/ & a gestu niuis sępi9 decidētis nimis horrida/ & iportuna. Multi eni pauperū infantes & mulieres nimietate frigoris defecerūt: ī multis viuariis pisces absorp̄ti sub glacie perierūt. Glacies eni adeo spissa erat & valida/ vt vehicula onusta sup eā ducerētur: & quasi sup solū equitaret. In Brachbāto āguillę inūerabiles p̄pter glaciē a paludib9 exeūtes: qđ dictu mirū est ī fenilib9 fugiētes latuerūt. Sed ibi etiā p̄ nimietate frigoris deficiētes cōputruerūt ¶ Mortalitas quoq3 aīaliū maxima fuit. ¶ Hiemi successit intēperies aeris: nūc niue/ nūc pluuia/ nūc gelu/ alternati satis noxia vsq3 in medio Martio. Postea diutino frigore & pluuia aeris incōstantia vix tandē arbores floruerūt Maio mense: vix

Rhõa. | Frãco | Anglorum. | | Hierosolymorũ | Añ. dñi

tãdẽ gr͞a herbarũ & graminũ reuiguit virore. Imber vero singulis mẽsib9 assidue decidu9 / sata agrorũ pene absorpsit: nã siligo & auenę ꝓuentũ suũ satis sunt emẽtitę. ¶ Multi quoq; sacro igne adurũtur.

¶ Tyr9 Hebręa ligua Sordicta vrbs fenicis maxima / & antiq / in corde maris sita / Sidoniorũ Colonia / negociatio maris / emporiũ toti9 orbis / vaticinatio prophetarũ celebrata / & carmibus poetarũ inclita / olim quidẽ isula sed a Nabuchodonosor vel ab Alexãdro ꝓpter expugnationẽ multis ĩ breui freto aggerib9 cõportatis: terra cõtinẽs facta / pridẽ a Nabuchodonosor expugnata / & ptim captiuata / & postea ab Alexãdro penitus destructa / vsq; ad solũ & dirupta / sed iuxta ꝓphetas post 70 ãnos reędificata / & in antiquũ statũ restituta / nostris modo tẽporib9 in fine mũdi a Christianis terra mariq; obsessa capit: & Christi ĩpio subiugat. ¶ Fames pmaxima grassat ĩ Gallia: ĩ qua Caroli incliti marchionis Flandrię liberalis enituit munificẽtia. qui inumerabilib9 diuersis ĩ locis pauperib9 quotidiana ministrabat victus stipendia.

20 | 17 | 26 | ¶ Hiẽs asperrima sex ebdomadib9 cõtinua & valde noxia. ¶ Fames valida vbiq; magna multitudine vtriusq; sexus pereũte. | 16 | 1126

¶ In Hasbania ignobilis muliercula mõstrũ bis gemini corpis est enixa: auersis vultib9 & corpib9 sibi coherẽs. añ quidẽ effigies hois integro corporis mẽbrorũq; ordine distincta: retro vetro facies canis similiter corporis & mẽbrorũ ꝓprietate integra.

¶ In Brachbãtho villa Nerisca alia mulier enixa est quatuor masculos vno partu.

¶ In Gẽblacẽsi parrochia dũ paterfamilias dñica die mixturã segetũ prę penuria famis moleret in vsus familię: subito iusta dei indignatione arsit farina cum putoris nigredine ad exemplũ posteris ne quis presumat simile.

¶ Ecclesia sancti Dionysij sita in Brochorẽsi silua 7 calẽdas Maij primo noctis crepusculo cũ oibus appenditijs & tota villa penitus arsit: saluo tamen the-

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Hierosolymorū	An. dñi

sauro & armario. ¶ Hēricus īperator Leodij pascha dñi celebrat: inde Aquis cōtendēs/ morbo dracūculi qui sibi erat natiuus molestari cœpit: ꝓpter quod & ibi aliquot dies remoratus est. Deinde quasi pentecostem celebraturus Vltraiectū venit: & tandē feria quinta in pentecoste vitā cū regno amisit. Corpus eius eiectis intestinis sale respersum Spiræ relatum est. ¶ De hoc autē īperatore quędā dicūtur: quę fabulosa esse didiscim⁹. Fertur nāq; ꝙ se quasi mortuū finxerit/ & occulte suorū ꝑsentiā fugiēs/ pegrinationē aggressus fuerit: & ad vltimū monachus factus/ Cluniaci fuerit. Reuera autē vt dicitur quidā erat valde similis eidē īperatori & viribus corporis plurimū valens: qui monachatū Cluniaci suscipiēs/ Henricū īperatorē se esse firmissime asserebat.

¶ Rex Hierusalē Balduinus data redēptione a Saracenis dimittit. ¶ Mense Augusto legati apostolicę sedis & archiepi cū epis & optimatibus īperij/ ex cōdicto cōuenietes Magūtiæ cōsultāt sibi & toti Rhomano īperio de substituēdo rege. ¶ Lotharius dux Saxonū vir sapiēs & īdustrius & ecclīastico iuri deuotus ꝑpotēs diuitijs & victorijs oīm assensu eligit. Hic mense Septēbris cū eisdē legatis & duobus archiepis & octo epis & multis abbatib⁹/ & cū eminētioribus aulę regalis primatib⁹/ Aquisgrani veniēs dñica die idus Septēbris a Frederico archiēpsule Coloniēsi in regē bñdicit & vngit: ōni clero & populo festiuū Epinichiū acclamātibus.

Lothar⁹					
1	13	27	¶ Hiēs acerrima vermis etiā ꝑiculo	17	1127

sus. ¶ Rex Lotharius cū Behemones vadēs/ quorūdā suorū pricipū traditiōe magnā stragē militū passus est quīgētis videlicet & quadragita occisis.

¶ In Syria hoc āno exercit⁹ dei bis cōgress⁹ est Saracenis: in prio ꝑlio de Paganis ceciderūt duo milia quīgēti/ de Christianis solūmodo 15. In scdo aūt/ incruētā victoriā habuerūt Christiani. Sed ꝗuis plurima pars eorū oppetierit: tamen auxilio dei reuigorati absq; numero hostes cōtriuerūt & vicerūt.

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Hierosolymorū	An. dñi
			¶ Carolus comes Flandrēsis ꝓditione quorūdā optimatū suorū quibus pro zelo iustitię exosus erat: Brugis in ecclesia sancti Donatiani martyris orans/ interfectus est. Sed horrēda aiaduersione vindicatus est. ¶ Proditores enī cū capti fuissēt/ aut extermīati exilio/ aut ꝑcussi gladio/ aut patibulo affixi/ aut ꝑcipitio elisi/ aut duello cōuicti & rotis alligati: vix aliquo euadente oēs perierūt. Post mortē Lisiardi epī Suessorū fit eṗs Iollen⁹ vir magni cōsilij. Cameraci quoq; post Burcardū Hermānus epatū tenuit. Quo post triēniū extruso/ Liethard⁹ ei successit: qui & ipe post quatuor ānos repudiat⁹/ Nicolaū successorē habuit. ¶ Partenopolitanę ciuitatis archiepo defuncto/ cū clerici & ciues eiusdē vrbis corā iperatore Luithero ad eligendū archiepm apud Spirā cōuenissent: nutu dñi Gerardi Rhomanæ sedis legati qui postea fact⁹ est papa/ Lucius & Alberonis Metēsis primicerij qui postea factus est Treuerorū archieṗs/ Norbertum Premōstratæ ecclesiæ patrē qui pro quibusdā causis eo forte aduenerat/ in pastorē eligunt: & regali ꝓsequēte cōueniētia ad sacerdotiū p̄fatę vrbis ꝓuehūt.		
2	19	28	¶ Hoc āno multi de pago Suessonico sacro igne accēsi/ ad eccl'iam beatæ dei genitricis Mariæ in ciuitate Suessorū sitā cōuenerūt: ibiq; diebus paucis misericordiā dei & beatæ virgīs succursum p̄stolantes (sicut plenī⁹ refert libellus eorūdē miraculorū) salutē ipius meritis & ꝑcibus consecuti sunt. ita vt intra quindecim dies cētum & tres nominati ab hoc igne restinguerētur: & tres puellæ distortę sanitati redderētur. Facta sunt ibi deinceps & alia multa miracula: inter quæ duo fuerunt eminētiora. vnū scilicet de naso mulieris & labio diuinitus reformato: aliud de puero in visione ante deū rapto. vbi dominā nostrā virginē Mariā se vidisse asseruit pro populi salute supplicantē: & hoc responsum benigne a filio accepisse. Mater tu es maris stella: fiat sicut vis. Sed dū quęritur beata virgo super domo sua quæ vilis & abiecta erat prę cęteris: iterum	18	1128

R. Roã.	Frãco	Anglorum	Hierosolymorũ	[illegible]

a filio suo audiuit/ ꝙ de transmare & de trãsrhenũ faceret pecuniã afferri. vnde domus eius ædificaretur: & in oculis oĩm respicientiũ illustris appareret. Cui9 visionis tã in claritate opis ꝙ̃ in copia oblationũ tot sunt testes hodie/ quot videre volũt. Predixit etiã idẽ puer paulo post se moriturũ: & vix vnũ mensem supuixit. Sed mirũ valde de hoc puero erat: ꝙ oẽm hystoriã veterẽ rithmice depromebat. Textũ vero euãgelij & actus dñi ita recensebat: ac si in libro legeret & acta ab alijs pronũciaret: qui etiã cum hoc clausis oculis diceret laicis & illiteratis vix loqui dignabat̃: quasi eorũ ignorantiã ptesus/ qui tam ꝓfunda intus audierat. ¶ Mortuo Balduino rege Hierosolymorũ successit Fulco. ¶ Lauduni in ecclesia sancti Ioannis cõsilio regis & pricipũ monialib9 que male infames erãt eiectis: & monachis i earũ locũ substitutis/ Drogo religione & facundia venerabilis a Bartholomeo episcopo primus abbas ordinatur: qui postmodũ a papa Innocẽtio Rhomę Hostiensis ep̃us cardinalis consecratur. | Fulco

3	20	29	¶ Philippus puer Ludouici Francorũ regis filius/ Remis in regẽ vngitur: die paschę 18 calendas Maij/ patre pręsente.	1	1129

¶ In Premonstratensi ecclesia Norbertus archiepiscopus successorẽ sibi dominũ Hugonẽ qui ab initio paupertatis suę socius fuerat/ ordinari fecit abbatẽ: sed ad Anuerpiensem atq; Floressiensem ecclesiam ad regimen fratrũ nominatos patres destinauit.

¶ In eccl'ia quoq; sanctæ Mariæ apud Magedeburh expositis clericis sęcularibus sui ordinis fratres collocauit.

¶ Cœnobium Vrsicampi fundatũ est a nobilissimo pręsule Nouiomensi domino Symone: qui Hugonis magni filius fuit. Frater autem Radulphi comitis/ & regis Ludouici fratruelis/ adducto cõuẽtu monachorũ a Clareualle & domio Valerãno primo abbate ordinato: qui primus ex nobilioribus personis Clareuallem sua cõuersatione illustrauit.

Rhõa.	Frãco.	Anglorũ		Hierosolymorũ	Añ. dñi
4	21	30	¶ Honorio papa defuncto/factis ptibus Gregori9 & Petrus de Leone ad papatum eliguntur:& Gregorius Innocentij Petrus Anagleti nomine alterantur. Sed Petro ob parentelę suę fortitudinẽ apud sanctũ Petrũ cõmorante/ Innocentius Rhoma egressus in Gallias proficiscitur:& Gallicana sibi adherente ecclesia/ cõcilijs celebratis primo Remis/secundo Pisis in papatu cõfirmatur. & Petrus ab omnibus Galliæ & Germanię epis anathematizatur. ¶ Ioannes piæ memoriæ Morinorũ epus obit: eiq; Millo abbas sancti Iudoci ex ordine Premonstratensi succedit. ¶ Roberto quoq; Attrebatensi epo defuncto/ Aluisus abbas ordinatur epus in eius loco. ¶ Thomas de Marla in suo proprio conductu negociatores dolo capiens a rege Ludouico cũ exercitu ĩpetitur:& a Rodulpho Viromandorũ comite in vltionẽ Henrici fratris sui vulneratus & captus/ Lauduni moritur.	2	1130
5	22	31	¶ Philippus puer nuper in regem vnctus/dum in ciuitate Parisius equo vehitur: porcus equi pedibus se forte submittens/equũ super ipm precipitem dedit/& de eius subita & miseranda morte Francis luctum induxit tertio idus Octobris. ¶ Ecclesia sancti Medardi Suessionis ab Innocentio papa cõsecratur. ¶ Consilio Remis habito/pręsente Francorũ rege Ludouico/ filius eius Ludouicus in regem cõsecratur a papa Innocentio octauo calendas Nouẽbris. ¶ Sub his tẽporibus ordo canonicus Premonstratensis/& monasticus Cisterciensis quasi duæ oliuę in cõspectu dñi/ pietatis lumẽ & deuotionis piguedinẽ mũdo ministrabãt:& quasi vites fructiferę religionis palmites circũquaq; ꝓpagabãt.& per omnes fere Christiani orbis termios bonę opinionis paulatim odore diffuso nouas abbatias vbi antea dei cultus nõ fuerat/cõstruebant. Vnde etiã in Syriã & Palestinã de Premonstrato fratres missi:nõnullas abbatias ædificauerunt.	3	1131

Rhoa.	Fraco.	Anglorū	Hierosolymorū.	Añ. dñi.

¶ Eratq́ circa hęc tēpora pulchra ac decora facies ecclesię diuersorū ordinū ac ꝓfessionū circundata varietate: dū hinc Premonstratenses/ hinc Cistercienses/ inde Cluniacēses monachi/ tū & diuersi habitus & ꝓfessiōis sanctimoniales/ & mulieres deo deuotę/ in cōtinētia atq́ pauptate sub obediētię iugo regulariter viuentes/ feruore religionis inuicē ꝓuocarēt: & noua certati diuersis in locis monasteria fundarent. Cum his etiā monachi Carturienses & ipī paulatim pullulabāt qui prę cęteris cōtinētes pesti auaritiæ qua plurimos sub religiōis habitu/ laborare videmus terminos posuerūt: dum certū numerū hoim animaliū/ possessionū/ quā eis ꝑtergredi nullomodo liceat statuerūt. & ipsi singulas singulis cellulas habentes/ ac raro vel ob dei cultū vel ob mutuū in charitate solatium cōuenientes perfectius mori mundo & cęteris tanto diligentius q̄to secretius viuere deo elegerūt. Ad hæc etiā milites tēpli Hierosolymitani.

¶ Fratres quoq́ de hospitali sub religioso habitu cōtinēter viuētes/ vbiq́ se multiplicando diffundebāt: & quæ poterant vel de laboribus proprijs vel de fidelium elemosinis ad opus deo militātiū in infirmorū quorūq́ ac pauperū Hierosolymā petebāt. Sed presules ecclesiarū ac principes sęculi prōptissime ānuebant vel etiā sponte offerebāt terras/ prata/ nemora/ & cętera quę monasterijs ædificandis necessaria erant.

¶ Ecclesia pene sanctę Marię in epio totaq́ pene ciuitas Nouiomēsis incendio cōflagrauit iusto (vt ferť) infortunio: quia summū pontificē Innocētiū verbis irrisorijs multi illorū exhonorauerūt.

¶ Clareuallis duo cęnobia vna die producit: scilicet Longipontum & Rieuallem & post paucos menses Vacellas.

6	23	32	¶ Fara castrū a Ludouico Francorū rege obsidione cingitur a nonis Maij	+	1132

vsq́ ad 7 idus Iulij: nec tamē capiť. Tandē affinitatis cōfœderatiōe pacē iniecerūt. Iulgelrānus quippe eiusdē castri dn̄s/ nepotē Radulphi comitis ex sorore

Rhõa.	Frãco.	Anglorũ		Hierosolymorũ	Añ. dñi
			accepit in cõiugiũ. ¶ Obit vir sanctus Hugo Gratia		
			nopolitanus epus/cuius religiosam admodũ vitam		
			conscripsit Gigo prior Cartusiæ.		
7	24	33	¶ Ecclipsis solis facta est quarto no=	5	1133
			nas Augusti feria sexta hora sexta.		
			¶ Luitheri9 iperator expeditionẽ i Italiã parat & cũ		
			epis & archiepis ac noiatissimo abbate Clareuallis		
			Bernardo/papã Innocentiũ Rhomã deducẽs cõtra		
			Petrũ Leonis qui monasteriũ sancti Petri munierat/		
			eũ in epo Lateranensi a sede pontificali potẽter col		
			locat: ipm vero Luithertũ Innocẽtius papa ibidem		
			in imperatorem consecrat.		
8	25	34	¶ Norbertus archieps vir potens in	6	1134
			opere & sermone/multorũ monaste=		
			rioꝝ fundator/& sanctæ religiõis eximius ꝓpagator		
			Innocẽtij papę catholici ęquissimus fautor/ Petri ve=		
			ro scismatici iustissimus execrator/ cũ iperatore Lui=		
			therio ab expeditione Italica regressus in ciuitatem		
			suã nõ multo post ifirmitate corripit: & in ea per spa		
			ciũ quatuor mensiũ laborãs/epatu sapiẽter ac fide=		
			liter ministrato per annos octo/astantibus fratribus		
			data benedictione moritur. ¶ Cũ de sepultura inter		
			clericos maioris ecclię & fratres sanctæ Marię cõten		
			tio fieret: res ad iperatorẽ delata est. & eius pcepto i		
			ecclesia sanctæ mariæ cũ filijs ac fratribus quos in		
			Christo genuerat/ & Christo ędificauerat: sepult9 est.		
			Cuius extitit in Christo dormitio octauo idus Iulij.		
9	26	35	¶ Monasteriũ de prato fundatum est	7	1135
			sub primo abbate Petro: prima plantatio quã ꝓtulit		
			pater Vualerãnus ex propria domo.		
			¶ Henricus obit rex Angliæ vir in regni sui ãmini=		
			stratione singularis seueritatis atq; cẽsuræ. Cui Ste		
			phanus de sorore nepos in regnũ succedit. Sed ma=		
			gna pte regni mutilatus/nõ multo post totã Normã		
			niã amisit. Filia eni regis Henrici Matildis quę prio		
			nupserat Henrico iperatori postmodũ Giffrido co=		
			miti Andegauẽsi ope regis Francorũ Ludouici/ Nor		
			mãniæ ducatũ occupat/ & in ipa Anglia magnas ei		

Rhõa.	Frãco.	Anglorum		Hieroſolymorũ	Anni dñi
			moleſtias atq; calamitates ſuſcitat. Quē etiam bello		
			poſtmodũ cepit: ſed pro comite Roberto fratre ſuo a		
			regina Angliæ capto eum relaxauit.		
			¶ Ventus nimius quinto calēdas Nouēbris fuit: qui		
		Stephan9	turres & ædificia multa diruit.		
10	27	1	¶ Mare termios ſuos egreſſum inopi	8	1136
			nate ſubmerſit cũ habitatorib9 ſuis		
			partem Flandriarum.		
11	28	2	¶ Siccitas tãta fuit in Francia q̄tam	9	1137
			nemo qui tunc viueret ſe vidiſſe vel		
			ab anteceſſoribus ſuis audiſſe teſtaret̃: ita vt fontes &		
			putei quidã etiã fluuij ſiccarētur.		
			¶ Imperator Luitherus ſecundã facit expeditionē in		
			Italiã. ¶ Comes Pictauenſis Vuillelm9 ad ſanctum		
			Iacobũ in Gallicia orõnis cauſa ꝓficiſcit̃: & in ſexta		
			feria paraſceue in eccl̃ia beati Iacobi morit̃ & ãte al=		
			tare ſepelit̃. Qui moriturus ꝓceres ſuos quos ſecum		
			habebat cõteſtatur: vt filia ſua maior Alienordis Lu		
			douico iuniori Francorũ regi cũ Aquitaniæ ducatu		
			vxor traderet̃. Quã p̄dictus Ludouicus apud Burde=		
			galam optimatibus regni p̄ñtibus iũgit ſibi nuptijs		
			q̄ ſolēnibus. Cuius pater Ludouicus intra eundē fe=		
			re menſem apud Pariſius defunctus: in eccleſia ſan=		
			cti Dionyſij ante corpus ipſius eſt ſepultus calendis		
			Auguſti 28 anno regni ſui. ¶ Luitherius iperator		
			poſt ſubactã Rhomanę eccl̃e infidelitatē Apuliã re=		
			diens in patriã ſuã morit̃: & Cõradus qui ante ip̄m ĩ=		
			periũ affectauerat/Henrici iperatoris de ſorore ne=		
Cõrad9	Ludouic9		pos/ad regnũ ꝓuehitur.		
1	1	3	¶ Obit Drogo bonę memoriæ Ho=	10	1138
			ſtienſis ep̄s vir religione ac ſapiētia clarus.		
			¶ Petrus Leonis qui ꝑ ſciſma p̄ſulatũ Rhomanę ſe=		
			dis cõtra Innocētiũ inuaſerat: & eccleſię dei magno		
			ſcandalo iam ꝑ octo ãnos fuerat/dei iudicio ꝑcuſſus		
			obit & ab eo degradatos ordiari: nec vltra ad ſacros		
			ordines promoueri Innocētius papa decreuit.		
			¶ Hoc tĩpore venerabilis vitę Alexander prim9 ab=		
			bas mortui maris/ſe & domũ ſuã tradidit abbati Vrſicãpi.		

Rhom.	Fräco.	Anglorum		Hieroſolymorũ	An. dñi
			¶ His tẽporibus quidã pſeudo iperator i ptibus Alemãniæ ſurrexit: qui per aliquot ãnos apud Solodoꝝ in recluſione viuens/ egreſſus inde iperatorẽ Henricũ ſe eſſe mẽtiendo dixit. Et cũ multos ſeducẽdo ſibi alexiſſet intrantiũ vt pro eo etiã graues pugnę & homicidia fierent: alijs eũ recipiẽtibus/ alijs ſeductorẽ palã ꝓfitẽtibus/ tandẽ declarata eius falſitate Cluniaci in monachũ attonſus eſt.		
2	2	4	¶ Ramaldo Remorũ archiepo defuncto/ eccl'ia Remẽſis per biẽniũ fere põtifice caruit: & tandẽ hoc ãno Sanſon de clero eccleſię Carnotẽſis Remẽſem p̃ſulatũ ſuſcepit. ¶ Habitaculũ ſeruorũ dei in loco qui dicit̃ ad Montẽ dei cõſtruitur. ¶ Florebat hoc tpe Gallicana eccleſia per viros religione ac ſapientia illuſtres: Milonẽ Morinẽſem epm humilitatis virtute p̃cipuũ/ Aluiſum Attrebatenſem liberalitate atq; cõſilio & facundia clarũ/ Godefridũ Lingonenſem/ Hugonẽ Antiſſiodorẽſem/ Ioſlenum Sueſſionenſẽ/ Giffridũ Carnotenſẽ/ Albericũ Bituricenſem archiepm/ ſcientia litterarũ atq; cõſilij prudẽtia clariſſimũ. ¶ Inter hos etiã alios multos tũc claros ſciẽtia viros Bernardus abbas Clareuallẽſis vir opinatiſſimę religionis eminentiſſime clarebat. qui multorum miraculorũ patrator/ & verbi dei feruentiſſimus p̃dicator/ atq; plurimorũ monaſteriorũ fundator: aĩarũ lucra maxima deo adhibebat. adeo vt magiſtri ſcolarũ cũ magno clericorũ comitatu etiã de longinquis regionibus ad eius optabile magiſteriũ cõfluẽtes/ centenario vel ampliori nouitiorũ numero domũ ꝓbatiõis iplerent: & vno die quadrageſimę monachi fierent.	11	1139
3	3	5	¶ Senonis p̃nte rege Ludouico epoꝝ & abbatũ religioſorũ fit cõuentus cõtra Petrũ Abaelardum: qui quadã ꝓphana verborũ vel ſenſuũ nouitate eccleſiam ſcandalizabat. Qui ab eis interpellatus/ cum eſſet reſponſurus/ de iuſtitia veritus/ audientiã apoſtolicæ ſedis appellauit: & ſic euadens nõ multo poſt Cabilloni ad ſanctũ Marcellum obit.	12	1140

Rhoā. | Franco. | Anglorū | Hierosolymorū | Ān. dñi.

Inter regē Ludouicū & comitē Theodebaldū si-
multatis germen pullulat: pro eo ꝙ comes cū rege
in Aquitanicā expeditionē ꝓficisci detractat.

Cœnobiū sanctę mariæ de Frigido monte a piæ
memoriæ Valerāno primo abbate Vrsicāpi fundatū
est sub electo patre Manasse.

Hugo Parisiensis sancti Victoris canonicus reli-
gione & litterarū sciētia clarus/ & in septē liberaliū
artiū peritia nulli sui tēporis secūdus: obit. qui inter
multa quę vtiliter scripsit: etiā librū de sacramentis
valde necessariū duobus voluminibus cōpręhēsū ædi-
dit. In cuiꝰ libri volumie scđo quiddā mirabile inte-
xuit: de quodā pegrino quē diabolus in specie san-
cti Iacobi apparēs/ ad hoc seduxit: vt ꝓpria manu se
interficeret. Cūqꝫ eū diabolus secū traheret/ sanctus
Iacobus supueniēs eripuit eū de manu illius: & mul-
ta ei ostendēs/ ante iudiciū dei statuit atqꝫ vt denuo
vitæ redderetur obtinuit. Petente etiā rege Ludoui-
co/ explanauit hierarchiam sancti Dionysij martyris
multis obscuritatibus plenam.

4 | 4 | 6 | 13 | 1141

Rogerus de Sicilia post occupatū
Calabriæ & Apuliæ principatū papā
Innocentiū bello capit: & facta cū eo qualicūqꝫ pace/
vt ab eo in regē coronaret/ obtinuit. Sicqꝫ primus de
Normannorū genere regis sibi nomen vsurpauit: &
postmodū etiā in Africa nōnullas ciuitates siue ꝓ-
uincias occupauit. Castrū Bulloniū quod Ramal
dus comes iniuste tenuerat/ capitur ab ep̄o Leodij.

Imperator Cōstantinopolitanus Anthiochia aliq̄-
diu obsessa pacē tandē cū principe fecit: & ciuitatem
intrauit. Sed venationi insistens/ dū arcū vehemētiꝰ
intendit: toxicata sagitta a semetip̄o vulneratus in
sinistra manu obijt. captis ante nōnullis Turcorum
p̄sidijs & post eū filius Emanuel īperiū sumpsit.

Orta dissentione inter papā Rhomanū & Franco-
rum regem Ludouicū/ ecclesia Gallicana turbatur.
Defuncto enī Alberico Bituricensi archiep̄o/ missus
est Petrus a papa Innocentio eidem ecclesiæ pastor

Rhōa.	Frāco.	Anglorum	Sicilor.	Hiero	Ān. dñi.
		cōsecratus. Sed a rege Ludouico repudiatus / eo ꝙ sine eius assensu fuerit ordinatus: in ciuitatē minime recipitur. Cuius partes quia ꝓpter reuerentiā seu voluntatē papæ comes Theobaldus fouere videbatur: simultasq; sopita putabatur inter regē & ipm cœpit repullulare.	Rogerus		
5	5	7 ¶ Radulphus Viromandorū comes vxorē suā dimittit: & sororē reginæ Petronillā ducit. Propter quod instantia comitis Theobaldi mittitur Rhomanę sedis Iuo legatus / qui & Radulphū comitē excōicauit / & epos Laudunēses Bartholomeū Nouiomensem / Simonē & Petrū Siluanectēn. qui diuortiū illud fecerāt suspēdit. ¶ Obit pater Valerānus abbas Vrsicāpi fundator duarū abbatiarū: excepta tertia quā sibi adoptauit in filiā.	1	14	1142
6	6	8 ¶ Ludouicus rex Vitriacū castrū comitis Theobaldi capit: vbi igne admoto ecclia incēsa & ī ea mille trecētę aię diuersi sexus & ætatis sunt igne cōsūptę. Sup quo rex Ludouicus misericordia motus plorasse dicit: & hac de causa pegrinationē Hierosolymitanā aggressus a quibusdā estimatur. Castrū vero Odoni Campaniēsi cōtulit nepoti comitis Theobaldi: qui pcinitū ab ipo sibi ereptū / per regē Ludouicū hac occasione recupare voluit. ¶ Obijt papa Innocētius: cui succedit Vuido castellanus Celestini noīe alteratus. ¶ Obijt etiā Fulco rex Hierosolymorū. Qui dū venatiōi isistēs / leporē isequitur ex iprouiso sibi apparētē equus cui sedebat se sup eū pcipitē dedit: ipmq; vita & regno priuauit. Post quē filius eius Balduinus cū matre regnat. ¶ Pax reformatur inter papā & regē Ludouicū. ¶ Ventus vehemens 14. calēdas Februarij horribili impetu monasteria domosq; subruit: arbores anno sas terræ coęquans.	2	15 Balduin⁹	1143
7	7	9 ¶ Celestinus papa quiq; mēsibus & dimidio papatus functus officio decedit: eiq; Luci⁹ ex Gerardo cācellario papa factus / succedit. ¶ Mediāte abbate Clareuallis simultas quę inter re=	3	1	1144

Rhõa.	Frãco	Anglorũ		Siciliorũ	Hiero.	Añ.do

gem Ludouicũ & comitẽ Theobaldũ incanduerat/ sopiť. Inter regẽ Anglię & fautores Matildis Henrici regis filię varia sorte cõfligitur: & regnũ illud qđ prę cęteris aliq̃diu quietũ manserat & opulẽtũ ferro/ flãma/ fame/ misere decerpitur.

Rhõa.	Frãco	Anglorũ		Siciliorũ	Hiero.	Añ.do
8	8	10	Edissa Mesopotamiæ ciui-	4	2	1145

tas in qua erãt corpa apostolorũ Thomę & Thadei & quæ idolatrię sordib⁹ nũq̃ fuerat polluta: ex quo ad Christianissimum primitus est cõuersa a Turcis obsessa capiť: vbi epõ ciuitatis decollato/ & sanctis locis ꝓphanatis/ & in eis multis nec dicẽdis abominationibus ꝑpetratis / multa milia diuersi sexus & ætatis trucidãtur/ diuersis modis cruciãtur/ captiui abducũtur/ et seruituti adducũť. Vnde Christianis metus & tristitia/ Christi nois inimicis fastus creuit & audacia: & hęc quidẽ malorũ initia.

Lucius papa senatores Rhomanorũ cõtra eccl'iam erectos in capitolio obsidet. Sed inde ꝑ Iordanẽ Petri Leonis ꝑturbat⁹/ infirmitate correptus/ infra annũ põtificij sui moriť: cui succedit abbas sancti Anastasij Bernardus Clareuallẽsis patris Bernardi in cõuersione fili⁹/ & papa vocatur Eugeni⁹. Cõtra quẽ Rhomani Iordanẽ Patriciũ & senatores erigẽtes/ eũ ab vrbe deturbãt: qui trãsalpinãdo in Gallias venit.

Rhõa.	Frãco	Anglorũ		Siciliorũ	Hiero.	Añ.do
9	9	11	Rex Francorũ Ludouicus	5	3	1146

captę a Turcis Mesopotamię zelo accensus/ litteris etiã Eugenij papę aiatus atq; vt alij putãt Vitriacẽsis incẽdij cõsciẽtia cõpũctus/ apud Viceliacũ affixo sibi crucis signo cũ principib⁹ regni & multitudie inumerabili trãsmarinã pegrinationẽ aggredi ꝓponit. Interĩ abbas Clareuallis a papa Eugenio per Gallias missus sua p̃dicatiõe aios fideliũ ad aggrediẽdã viam dñi cõmonebat: cui etiã dei gratia ad signa facienda comes efficax erat.

Ecclesia Tornacẽsis quæ ꝑ ãnos circiter 600 a tẽpore beati Medardi sub epõ Nouiomẽsi sine proprio fuerat sacerdote: hoc ãno ꝓpriũ epm cœpit habere.

Anselmo abbate sancti Vincẽtij Laudunẽsis a papa

Eugenio Rhomę cõsecrato & eidẽ ciuitati ĩ epm de-
stinato.

¶ Fames permaxima grassatur in Gallia: in qua ec-
clesiarum Christi enituit liberalis munificẽtia: q̃ in
sustentationẽ pauperũ multa expenderũt modiorũ
milia. Quo tẽpore in Ligonẽsi parrochia apud Mo-
rinãdũ vbi paupes ĩnumeri quotidiana stipe alebã-
tur: quidã hoies occidisse & eorũ carnes coctas vendi
disse dephensus a paupibus patibulo est appensus.

¶ Apud Nornicũ Angliæ ciuitatẽ Iudęi crucifixerũt
puerũ quẽdã Christianũ noie Vuillelmũ: quẽ etiã fo-
ras ciuitatẽ ab eis sepultũ diuia lux (vt ferũt) sup eũ
emicãs declarauit. Sicq; a fidelibus inuẽtus honora-
biliter est in ecclesia positus.

10 | 10 | 12 | ¶ Cõrado rege in purificatio | 6 | | 1147

ne sanctæ Mariæ Frankenefort cõstituto / abbas Cla-
reuallẽsis tam regi q̃ cũctis fere regni prĩcipibus cru
cis affixit signũ: & socij pegrinationis multiplicãtur
super numerũ. ¶ Naualis dei exercitus ex Anglia /
Flandria / atq; Lotharingia collectus scđo idus Apri
lis de Tredemũde portu Anglię cũ ducẽtis fere naui
bus pfectus / 4 calẽdas Iulij in vigilia aplorũ vlixis
bonã applicuit: & eã post 4 mensiũ obsidionẽ p mul
tas cędes & multã macerationẽ dei virtute & sua in-
dustria capiũt / & cũ de ipis tantũ essent tredeci milia
hostiũ / ducẽta milia & quingenti superãtes ingressi:
cũ hymnis ecclesiã dedicãtes / epm ibi & clericos or-
dinauerũt. Ad corpa ibi occisorũ / tres muti recupera
uerũt loquendi vsum. ¶ Conradus rex mense Maio
cũ multitudine innumerabili & virtute incõparabili
peregrinationẽ aggressus / transito prospere Bospho-
ro dum ad expugnandũ Iconiũ inconsulte diuertit:
consumptis terræ germinibus & deficientibus vi-
ctualibus / suis fame afflictis redit / & prosequentibus
eos Turcis / multa milia suorum amittit.

¶ Rex Francorũ Ludouicus 3 calẽdas Iunij in pen-
tecostẽ pegrinationẽ aggressus / cũ ĩfinitis & expedi-
tis suorũ milibꝰ p Hũgariã pfectꝰ / trãsito Bosphoro

Rhōa. | Frāco | Anglorū | Siciorū. | Hiero | Añ. dñi

occursu Conradi regis excipitur: qui multis suorū ob inopiā repatriātibus paucis comitātibus a Francis benigne susceptus & cū eis aliquādiu est ꝓfectus. Sed ab iperatore Gręcorū a Tiathyra reuocat⁹/ nauibus eius Hierosolymā est euectus.

¶ Ecclipsis solis fuit octauo calendas Nouēbris: die dñica ab hora secunda vsq; ad horā quintā.

11 | 11 | 13 | ¶ Frāci per deserta Syriæ dolo & astu Gręcorū & crebro assultu Turcorū detrimēta maxima patiūtur: & fame nimia cruciati/ quidam equorū & asinorū carnibus vescuntur. Sic cū multo labore & dāno multis fame peŭtibus/ vix tandē Seleutiā venerūt: & inde Anthiochiā & Palestinā nauibus petierūt. | 7 | 5 | 1148

¶ Manuel rex Gręcorū nūcios regis Sicilię quos ad eū ꝓ exequēdo pacis fœdere miserat detinuit mancipatos carcere. Vnde iratus Rogerus misso nauali exercitu Corinthū spoliauit cū quibusdā aliȷs ciuitatib⁹ & castellis ī Gręcia. & infinitā fumens diuersi generis paludamētorū & vestis p̄ciosæ substantiā cum auri & argenti copia captiuauit & de Gręcis nōnulla milia. Cœpit etiā insulā Cursoliū & in eius portu ædificauit forte presidiū.

¶ Citeriores Hispani capiūt Almariā & sequenti āno Tortosam insignes ciuitates Sarracenorū

¶ Aluisus Attrebatēsis eps vir honestæ vitæ & sciētia clarus/ apud Philippolim obit.

¶ Simō quoq; gloriosus Nouiomēsis pontifex/ apud Seleuciā diē claudit. Cui succedit Balduin⁹ Bolonēsis abbas Castellionis. ¶ A papa Eugenio Remis 11 calēdas Aprilis cōsiliū celebratur: in quo hęreticus quidā de Britānia adductus dānatur. Qui nō ꝓphetā vel magnū quēlibet sed noī suo alludēs (Eon enī dicebatur) eū qui vēturus est iudicare viuos & mortuos & sc̄m per ignē se esse dicebat: & de suis quosdā quidē angelos/ alios autē ap̄los faciebat: & ꝓpriȷs angelorū seu apostolorū noībus appellabat. Qui in cōsilio dānatus sub custodia Remensis archiepi non multo post defūctus: vita pariter caruit & memoria.

Rhoa. | Fraco. | Anglorū ... Sicꝛorū | Hiero | Añ. dñi

¶ Cōtra Gillebertū quoqꝫ Pictauorū epm/qui cū esset scolarū magister noiatissimus multa quidē vtilia scripserat: sed quodāmodo noua subtilitate verborū in ipis suis scriptis scādalizabat ecclesiā/multa sunt dicta & disputata. vnde & quędā quę defendere non psumpsit vel nō potuit: ab ipso sunt damnata.

¶ Lauduni 4 nonas Iulij factis tonitruis in monasterio sancti Vincentij monachis diurni officij cursū cōplentibus/duo ex eis subito fulmis ictu corruētes: expirauerūt/ alij quidē tacti vel territi cōualuerunt. Fulmie etiā altaris lintheū adurēte/& sacrariū penetrāte/& de magna cruce partē quoqꝫ claustralis hostij asportāte/tota domus repletur horrore.

¶ In alijs etiā locis homibus seu hoim ædificijs vel aialibus fulmine peūtibus/mala quę solito grauiora Christianis cōtigere sūt signata. Dicūt etiā Hierosolymis in tēplo dñi siue in monte oliueti fulminasse/& eius infortunij hoc presagium fuisse. ¶ In territorio Gebēnensi lupus quidam corporis magnitudine & aimi ferocitate alijs dissimilis/hoies deuorauit: & plusq̄ 30 aias diuersi sexus & ætatis vita priuauit. In alijs etiā locis hoc āno lupi similiter noscūtur opati.

¶ Hildefons⁹ comes sancti Egidij cū nauali exercitu Palestinā applicuit: & cū magnū quid facturus sperarer reginæ (vt aiunt) dolo male potionatus apud Cęsaream Palestinæ moritur. filius eius adolescens quoddā castrū comitis tripolitani patruelis sui igreditur: sed dolo eiusdē cū sorore a Turcis captiuatur.

¶ Obsessa per triduū Damasco a Francis/Germanis Hierosolymitanis/ captis iā muris exterioribus qui ortos ambiebāt cū in breui ciuitas capiēda putaret: dolo (vt aiūt) principū Palestinoꝝ obsidio remouet. factaqꝫ discessione rex Francorū & imperator iterū cōdicto die ad obsidendā Ascalonē cū suis Ioppe cōueniunt. Sed Hierosolymitis minime iuxta cōdictū occurrētibus/imperator Cōstātinopolim nauibus euehitur. rex suis repatriantibus cū paucis Hierosolymis per annū moratur.

Rhoa.	Fraco	Anglorũ		Siculorũ	Hiero	Anni

¶ Rogerus rex Siciliæ exercitũ naualē direxit ad fines Africæ: captaq; insigni ciuitate quę dicit̃ Africa Suilia/Affax/Clipea/alijsq; castris pluribus archiepm Africę qui sub seruitute Rhomã venerat consecrandus/ad sedem suã remittit liberũ.

¶ Sanctæ memoriæ Malachias Hibernorũ epus & apostolicæ sedis legatus/ volũtate dei finē vitæ sortitus/ apud Clareuallē sicut ip̄e p̄elegerat & p̄dixerat locũ sepulturæ accepit. Cui successit Christianus abbas Mellifontis vir plurima sanctitate preditus/ qui eiusdē sancti viri archidiaconus extiterat: & primus abbas de ordine Cisterciensi in Hiberniã ab abbate Clareuallis sacræ memoriæ Bernardo fuerat destinatus.

12	12	14	¶ Papa Eugenius ĩ Italiã regressus/ cũ Rhomanis vario euentu confligit.	5	6	1149

¶ Conradus & Manuel imperatores cõuenientes in Gręcia/expeditionē parãt contra Rogerũ de Sicilia sed exercitibus ꝓfligatis ob famem & aurarũ intemperantiã/ Conradus tanq̃ redditurus repatriauit in Alemanniam.

¶ Henricus Ludouici Francorum regis germanus: contempto mundi scemate pro Christo in Clareualle indutus monachili scemate/prouehitur ad episcopatum ciuitatis Beluagicę.

¶ Ecclipsis lunę fuit vndecimo calēdas Aprilis circa horã nonã noctis/ sabbato ante ramos palmarũ: & ventorũ intēperies secuta est per quatuor cõtinuos dies. ¶ In quarta autē feria ventus maximus & nimia fuit pluuiarũ inũdatio. Qua die ĩ territorio Neomorũ iuxta Gandauũ sacerdos missa celebrata fulmine ictus occubuit: & ĩ territorio Remēsi quidã clericus tēpestate perijt. Tonitrua/fulgura/ grandines/ & tēpestates diuersa hoc ãno hoibus intulerũt incõmoda. ¶ Ludouicus rex Francorũ a Palestina nauigans vt in patriam rediret: Gręcorũ naues incurrit. Cũq; ab eis iperatori Curfoliũ obsidenti pręsentãdus

Rhoa.	Franco	Anglorū		Siculorū	Hiero.	An. dñi

deducitur: Georgius dux nauiū regis Siciliæ eos aggreditur. Siquidē vastatis & spoliatis Grecorū prouincijs/ vsq; ad ipam vrbē regiā Cōstantinopoli accedēs sagittas aureas in palatiū imperatoris iecerat. & incensis suburbanis de fructu ortorū regis violēter tulerat. Vnde rediens naues Grecorū incurrit / captis Ludouicū regē eripuit: sed captos regis obtentu dimittit.

Interim Manuel recepto in deditionem Cursolio Siculorum naues per suos insequitur: & captis nōnullis nauibus rex fuga liberatur & a rege Rogero necnon & papa Eugenio honorifice suscipitur atq; deducitur.

Raymundus princeps Antiochiæ vir cunctis Christiani noīs iimicis terribilis/ calēdis Augusti cōtra Turcos egressus/ multis suorū captis & occisis/ in insidijs eorū & ipe miserabiliter est interfectus. Turci caput ei9 circūferētes/ oia fere castra vel ciuitates q̄ sui iuris erāt in deditionē recipiūt p̄ter Antiochiā. Qui cū & ipam nimis infestarent: rex Hierosolymorū Balduinus contra eos egreditur in Syriam: eisq; perturbatis in redeundo Sarracenorū munitionem circa Damascū capit: & Damascenos in trienniū tributarios facit.

Milites templi Gazam antiquā Palestinę ciuitatē reędificant: & turribus eam munientes/ Ascalonitas grauiter infestant.

13	13	15	Bartholomeus Laudunensis epus 38 āno sui episcopat9	9	7	1150

contēpto mundi scemate Fusinaci induitur monachili scemate. Qui cū sederet aliquando cum ceteris monachis ad collationē/ aspexit quendā monachum tardius atq; lentius alijs aduenientē: nigrūq; paruulum iuxta eum gradientē/ atq; per cuculā eum tenētem. Quod cū abbati retulisset: didicit ab eo q̄ monachus ille valde negligens esset.

Habitis p Franciā conuentibus annuente etiā papa Eugenio vt abbas Clareuallis Hierosolymā ad alios

Rhōa.	Frāco.	Anglorū		Sidorū	Hiero	An. dñi
			ꝓuocandos mitteretur: grandis iterū sermo de ꝓfe-			
			ctiōe transmarina celebrať. Sed p Cisterciēses mona-			
			chos totū cassatur.			
14	14	16	¶ Lauduni fit eps Vualterus	10	8	1151
			abbas sancti Martini/ & Godescalcus abbas			
			de monte sancti Martini Attrebati illustres religiōe			
			& prudētia viri obeūt. Sugerius abbas sancti Diony			
			sij/ Ramaldus Cistercij/ Odo sancti Remigij.			
			¶ Epi obeūt moribus & sciētia clari: Hugo Antissio-			
			dorēsis/ & Iossenus Suessionēsis.			
			¶ Gifridus comes Andegauorū post simultates ha-			
			bitas cū rege Ludouico/ facta pace infra vni9 mēsis			
			spaciū obit. ¶ Obit etiā nobilis & religiosus prīceps			
			& pauperū pater comes Theobaldus. Multi quoq;			
			nobiles hoc āno moriūtur. ¶ Hanc optimorū viroꝝ			
			migrationē forte significauit quod in pago Suesso-			
			nico eodē āno accidit. Cū enī hiemali gelu terra ve-			
			hemēter induruisset: cespis plurimę lōgitudinis & la			
			titudinis de terra subito auulsus/ longe ad aliū locū			
			est translatus.			
15	15	17	¶ Conradus Teutonicorum	11	9	1152
			rex obit: qui cū 15 ānis regna			
			uerit/ bndictionē tamē īperialē nō habuit. Cui Frete-			
			ricus dux nepos eius succedit.			
			¶ Adalbero Treuerorū archieps vir magnanim9 &			
			singularis cēsuræ obit. ¶ Terręmotus fuit in ptibus			
			Italię. ¶ Rex Francorū Ludouicus zelotipię spiritu			
			inflāmatus/ iurata cōsanguitate vxorē suā repudiat.			
			Quā quia cōtra eius volūtatē Hēricus dux Normā-			
			niæ ducit: magna inter eos simultas excandescit.			
			Hac quippe occasiōe ducatū Aquitaniæ amisit rex/			
			emulus autē illius eū obtinuit.			
			¶ Regina Hierosolymorū iusto familiaris ad inimi-			
			cos dei se habēte/ filius eius Balduin9 rex cōtra eā in-			
			surgit/ & obsessis captisq; eius munitionibus in vrbē			
			sanctā intrare ab ipa scdo ꝓhibitus: tandē violēter			
			ingreditur/ eāq; in arce obsidens facta pace Neapo-			
			lim ei dimittit: reliquā regni partē sibi retinet.			

Rhoã.	Frãco.	Anglorũ		Sicilor.	Hiero	Añ. dñi

¶ Massamuti (quos quidã Moabitas dicũt) post vsurpatũ Mauritaniæ regnũ/regẽq̃ patibulo affixũ/etiã regẽ Bulgiæ occidẽtes/regnũ ei⁹ iuadũt: ipamq̃ Siciliã/Apuliã/Rhomã quoq̃ se inuadere minantur.

¶ Illustris vir Radulphus comes Viromãdorũ/obit.

¶ Eugenius papa cũ Rhomanis pace facta/vrbẽ ingredit̃: ibiq̃ cũ eis hoc ãno primitus cõmorat̃.

Rhoã.	Frãco.	Anglorũ		Sicilor.	Hiero	Añ. dñi
Fretericus						
1	16	18	¶ Rex Fretericus expeditionem parat in Italiam.	12	10	1153

¶ Obijt papa Eugenius cui succedit Anastasius.

¶ Rex Francorũ Ludouicus cũ nimio exercitu Normãniæ fines aggressus castrũ Vernũ in deditionẽ recipit.

¶ Interi dux Normãnię i Anglia cõtra regẽ Stephanũ fortiter agẽs/tandẽ cũ eo pacẽ facit: ita vt viuẽte rege post eũ scđs in Anglia mortuo succedat.

¶ Rex Hierosolymorũ regni itegritate potitus/Alcalonẽ Palestinę caput post longam obsidionẽ nõ sine graui dãno & multa suorũ ꝓfligatione tandẽ cępit. Fertur aũt quia cõplures ex militibus tẽpli qui ciuitatẽ se posse capere putabãt ingressi & mox trucidati a paganis fuissent: cęteri obsessores ante crucẽ dñi se ꝓstrauerũt/& diuinũ adiutoriũ cũ multis supplicationibus iplorauerũt: & mox exaudiri meruerũt. Nã Ciuitatẽses diuia virtute exterriti/cũ se nõ posse vltra resistere sensissent vrbẽ Christianis tradiderũt cũ suis abire ꝑmissi. ¶ Venerãdę mẽorię Bernardus abbas Clareuallis/post claros actus & multarũ aĩarũ lucra/post multa fundata monasteria & plurima miraculorum signa exhibita/beato fine quieuit. Ex cuius discipulis cũ plures ad archiepatũ vel etiã papatum ꝓmoti fuerit: ipse tñ nunq̃ eṗus siue archieṗs esse voluit licet electus atq̃ inuitatus & multotiẽs & multis in locis. ¶ Vrbẽ Cameracũ post multorũ ciuiũ captionẽ Theodericus Flandrię comes recepit.

¶ Vir religiosus Vualterus Laudunẽsis eṗs multarũ fundator abbatiarũ migrat ad dñm/& Premonstrati sepelitur: vbi quondã pro Christo pauptatis sum-

Rhõa.	Frãco	Anglorum	Sicorũ	Hiero.	An.dñi
		psit habitũ. cui succedit Galterus Lauduneñ. decanus.			
2	17	19 ¶ Princeps vtilis & strẽnuus	13	11	1154

& actibus clarus Rogerus rex Siciliæ
post isignes de Sarraceis victorias & terras eorũ oc=
cupatas obit: nec inferiorẽ se filiũ Guillelmũ regem
& victoriarũ successorẽ derelinquit.
¶ Regẽ Babiloniorũ quidã de suis principibus inter=
ficit: & inde cũ infinita thesaurorũ copia fugiens/a
militibus tẽpli occidit. & capto filio eius/oĩs illa opu
lẽta & incõparabilis suppellex eorũ cędit vsibus.
¶ Guillelmus rex Sicilię misso nauali exercitu vrbẽ
Taneos in Aegypto vastat & spoliat: vnde magnę
opes auri & argẽti ac ꝓciosę vestis copia multa de=
ducitur. Sed inde reuertẽtes stolum iperatoris Gręco
rũ offendũt: & cũ esset de Gręcis circiter 140 naues
Siculi nũero pauciores eos vincũt/spoliãt & capiũt:
& ĩfinitę opũ diuersarũ copiæ Siculis inde ꝑueniũt.
¶ Massamuti in Italia Puteolis castrũ spoliant/quos
rex Siciliæ ꝑ suos nauibꝰ ꝑsequẽs capit & extermiat.
¶ Rex Fretericus trãsalpinãdo ĩ Italia fortiter agit:
aduersantiũ sibi castra deijcit. ¶ Rex Francorũ Lu=
douicus Henricũ ducẽ Normãnię ad pacẽ recipit.
Qui in breui mortuo rege Stephano/Angliã intrat
& regni integritate potitus/pacẽ antiquã reformat.
¶ Robertus de Botua vir omni plenus nequitia ne=
potũ suorũ castra ingressus/dolose tyrannidẽ exer=
cet ĩ terra. Qui spiritu etiã zelotipiæ succẽsus/ quẽdã
hoĩem suũ satis fidelẽ cũ alio viro & vna muliere ĩ=
tra domũculã cõburẽdos iubet includi. Illi vero ĩstar
antiquorũ triũ puerorũ domo ardente & flãma sup
capita eorũ in modũ lucidę nubis volitante/illesi ꝑ=
manserũt. Quos foras egressos cũ ꝑsequerẽtur: int=
quus ille minister cui dñs suus hoc facinus iniũxerat
& euaginato gladio vnũ ex eis ferire voluisset: repẽ=
te quędam inuisibilis persona retro eũ per comã ca=
pitis apprehendit/ & cũ equo cui sedebat in terram
precipitẽ dedit. Vnde & mox ad sanctũ Iacobũ se itu
rũ esse spopondit: sed & illi quos propria cõseruauit

Rhōa. | Frāco. | Anglorū | Sic'orū | Hiero | Añ. dñi

innocentia/gratiā dei non inuacuū accipientes/vitā suam in melius mutauerūt.

¶ Obit papa Anastasius & eps Albanensis Nicolaus papa fit Adrianus.

¶ Luna passa est ecclipsim 11 calēdas Iunij in posterioribus partibus geminorum

3 | 18 | 20 | ¶ In partibus Burgūdiæ 15 | 14 | 12 | 1155

calēdas Februarij tertia feria ter ī vna nocte fuit terręmotus: quo etiam diuersa ædificia dicūtur fuisse subuersa.

¶ Moritur etiam Gislebertus episcopus Pictauensis/vir religiosus & multiplicis doctrinę: qui psalmos & epistolas Pauli luculenter exposuit.

¶ Ludouicus rex Francorū gratia orationis prexit ad sanctū Iacobū de Gallicia: & ab īperatore Hispanarū socero suo fauorabiliter in Hispaniā susceptus est. ¶ Henricus dux Normānorū 7 idus Decēbris in Angliā transfretans cū magno tripudio clericorū & laicorū exceptus/& 13 calēdas Ianuarij die dñica āte natiuitatē dñi apud Vuestmōasteriū ab oibus electus & in regē vnctus a Theobaldo archiepō Cantuariēsi. ¶ Affuerūt & episcopi omnes Anglici regni/Rogerius archiepiscopus Eboracēsis. Richardus episcopus Lundoneñ. Henricus Vuintoniensis. Robertus Lincoliensis. Galterus Cestreñ. Gislebertus Herefordensis. Robertus Batensis. Ioannes Vuingorniēsis. Robertus Exouiensis. Hylarius Cestrensis. Goscelinus Salesberiensis. Galterus Roffensis. Nigellus Heliensis. Vuillelmus Noruuincensis. Adalulphus Carlinensis.

¶ Affuerunt & de Normānia vir religiosus ac timēs deum Hugo archiepiscopus Rothomagensis. Philippus Baiocensis. Arnulphus Lexouiensis. Herbertus Abrincacensis episcopi.

¶ Affuerunt comites regni illius & regni Francorū.

¶ Theodericus comes Flandrensis: & alij plures.

¶ Facta est ecclipsis lunæ dominica ante natalem domini.

Rhõa.	Frãcorum	Anglorum		Añ. dñi
		Henricus 2		
4	19	¶ Rex Henricus cœpit reuocare in sus proprĩu vrbes castella villas quæ ad coronã regni pertinebant: castella nouiter facta destruẽdo & expellẽdo de regno maxie Flandrẽsi & deponẽdo quosdã imaginarios & pseudo comites. quib⁹ rex Stephan⁹ oĩa pene ad fiscũ ptinẽtia minus caute distribuerat. ¶ Factus est terremotus 15 calẽdas Martij: maxime ĩ Burgũdia. adeo vt ter ĩ nocte festiuitatis sanctę Priscæ virginis sentiret apud Cluniacũ & quoddã castellũ quod erat desertũ / haud ꝓcul a Cluniaco sitũ absorptũ iret in abissũ: & spaciũ in quo castellũ fuerat repleret aqua inestimabilis ꝓfunditatis. ¶ Natus est Lugdoniæ pridie calẽdas Martij feria secũda tertius filius Henrico regi Anglorũ ex vxore sua regina Alience & vocatus est Henricus. ¶ Heric⁹ rex Anglorũ exhereditauit Vuillelmũ Peurel de Notinguenã causa beneficij quod fuerat ꝓpinatũ Ramulpho comiti cestrie in cõsortio hui⁹ pestis plures ꝑcipes & cõscij extitisse dicũtur. ¶ Hoc ãno frequẽter terręmotus per totã quadragesimã accidit in Burgũdia. ¶ Octauodecimo calẽdas Maij feria quĩta / etiã apud montẽ sancti Michaelis terręmotũ sensimus ante solis ortũ. ¶ Mortuo Roberto Exouiensi epõ / successit Robertus decanus Salesberiæ. ¶ Mortuus est Balduin⁹ de Rediuers: & succedit Ricardus filius eius. ¶ Dñica post octauas paschæ / videlicet 4 idus Aprilis Henricus apud Vuarengefort fecit optimates Anglici regni iurare fidelitatẽ / Vuillelmo primogenito suo de regno Anglię: & si idẽ puer imatura morte occũberet Henrico fratri suo. ¶ Sopita discordia quæ erat ĩter regẽ Anglorũ Henricũ & Rogeriũ filiũ Milonis de Gloecestria / ꝓpter turrẽ Gloecestriæ Hugo de Mortuo mari vir arrogãtissimus & de se p̃sumẽs muniuit castella sua cõtra regẽ. Illico rex Henricus obsidet oĩa castella ipsius: id est Bruge / Vuigemore / Clerberi. Quorũ vltimũ post aliq̃tulũ tpis cępit & destruxit.	1	1156

Rhōa. | Francorum | Anglorum | An. dñi

¶ Quintodecimo calēdas Iulij prima hora noctis eclipsis lunæ accidit. ¶ Mense Iulio nonis eiusdē Hugo de Mortuo mari pacificatus est cū rege Henrico redditis castellis Bruge & Vuigemore.

¶ Garnerius abbas maioris monasterij morit: & succedit Robertus natione Brito.

¶ Mortuo Rogerio filio Milōis de Gloecestria, successit ei Vualteri9 frater ei9 in paternā hęreditatē tantū. Nā comitatū Herefort, & ciuitatē Gloecestrię rex Henricus retinuit in manu sua.

¶ Fredericus rex Alemānorū Rhomā perrexit: & ab Adriano papa cōtra Rhomanorū volūtatē receptus & in ecc'ia beati Petri in iperatorē ab eo est cōstitut9.

¶ Volēs aūt vltra ꝑgredi scilꝫ in Apuliā: cōdixerāt eni sibi p legatos suos ipe & Emmanuel iperator Cōstantinopolitan9: qui duxerat vxorē eius vt veniētes ex diuersis partibus pessundarēt regnū Apulię & regē eius Vuillermū mutata eius voluntate in patriā suā se recepit. Nec tamē Vuillermo regi Apuliæ bellū defuit. ¶ Nā Robertus de Baleuilla comes q erat cognatus eius & Richardus de Ling. comes Andrię putātes regē mortuū cū nō esset (egrotauerat eni sed tamē postea cōualuit) per regnū Apulię grauiter debacchati sunt. ¶ Circa festū sancti Michaelis Henricus rex Anglorū habito concilio apud Vuincestrū de cōquirēdo regno Hibernię & Guillelmo fratri suo dando cū optimatib9 suis tractauit. Quod quia mr̄i eius iperatrici non placuit: itermissa est ad tēpus illa expeditio. ¶ Henricus epus Vuintoniēsis clā p̄misso thesauro suo p abbatē cluniacū absq; licētia regis & quasi latēter recessit ab Anglia: illico rex Hēric9 oīa castella eius pessundedit.

5 | 20 | ¶ Henricus rex transfretaturus apud Donrā mare intrauit & apulit apud Vuisant. | 2 | 1157

¶ In purificatione sanctæ Mariæ fuit Rothomagi & in sequenti ebdomada locutus est cū rege Francorū Ludouico in cōfinio Normāniæ & Franciæ: Inde rediens Rothomagū venerūt ad eū Terric9 Flandrēsis

comes & vxor eius amitta ipsius regis & Gaufridus frater eius. Sed Gaufrido nõ suscipiente ea quę illi a rege offerebãtur recessit in Andegauensem pagũ: & rex Henricus e vestigio illũ subsequutus est.

¶ Circa hoc tps inũdatiõe Tyberis facta nõ modica Rhomę in quadã insula eiusdẽ flumis in eccl'iola antiqua inuentũ est in quodã sarcofago corpus beati Bartholomei apostoli totũ integrũ excepto corio qđ remansit Beneuenti quando Otto imperator capta eadẽ ciuitate corpus p̃dicti apostoli trãstulit Rhomã sicut tabulę ercę demonstrant/scriptæ litteris Gręcis & Latinis. quę repertę fuerunt in corpore apostoli.

¶ Repertũ est etiã in eadẽ eccl'ia corpus Paulini Nolani epi. ¶ Gaufridus frater Henrici regis Anglorũ expulso Hoello comite Britãniæ cœpit Nãneticam ciuitatẽ cõsentientibus ciuibus.

¶ Guillelmus rex Siciliæ ciuitatẽ Barũ funditus euertit/pręter ecclesiam sancti Nicolai: quia ciues illius Græcis fauẽtes nequissime cõtra ip̃m cõspirauerãt.

¶ Gręcos etiã terra & mari idẽ rex supauit: & de spoliis eorũ locupletatus est. & ea quę p̃diderat castella & ciuitates in ius p̃priũ reuocauit. Exheredauit etiã comitẽ de Baseuilla cognatũ suũ: quia ab ip̃o desciuerat. Nichilomin9 cũ papa Adriano pacẽ fecit: cõcedendo ei cõsecrationes ep̃orũ regni sui/& ducat9 sicut antiquitus eas habuit eccl'ia Rhomana: vnde discordia fuerat inter patrẽ suũ regẽ Rogeriũ & Innocentiũ & Eugeniũ Rhomanos põtifices. Idem vero apostolicus cõcessit ei regnũ Sicilię/& ducatũ Apulię & principatũ Capuę.

¶ In octauis pentecostes Hugo Rothomagensis archieps/& Rotrocus Ebroicẽsis & Richardus Cõstãciẽsis/& Herbertus Abrincẽsis ep̃i/apud Moretoniũ leuauerũt corpus beati Firmati.

¶ In pago Parisiẽsi cappa saluatoris nostri monasterio Argentoilo reuelatiõe diuia repta est icõsutilis & subrufi coloris. Quã sicut litterę quę in ea reptę indicabãt: gl'iosa mater illi9 fecit eã dũ adhuc puer esset.

Rhōa. | Frācorum | Anglorum. | Añ. dñi

¶ Tertio calēdas Iunij feria 4. vigilia aſcenſionis domini circa meridiē/ꝑ er dimidiā fere horā circulꝰ maximę latitudinis apparuit in circuitu ſolis ignei & cerulei coloris. ¶ Obijt Vuillelmꝰ primogenitus filiꝰ Henrici regis Anglorum & ſepultus eſt Radingis ad pedes Henrici regis proaui ſui.

¶ Obijt nichilominꝰ Adalulphus primꝰ ep̄s decarlol

¶ Obijt etiā Giſlebertus degant:& Simon iuuenis filius comitis Simonis cū careret terra/dono regis Hērici accepit filiā eius vnicā cū honore eius.

¶ Henricus rex Anglorū cœpit caſtrū Mirebellū & Chuionē longa obſidione: Lobdinū vero eſt redditū/quādo pacificatus eſt cū eo Gaufridus frater eius. hac cōditione interpoſita/ ꝙ rex daret ei ſingulis annis mille libras Anglicę monetę:& duo milia librarū Andegauenſiū. Et ita deo fauente diſcordia q̄ diu durauerat inter eos:menſe Iulio ſopita eſt.

¶ Mortuo Alano ep̄o Redonēſi ſucceſſit ei Stephanꝰ abbas ſancti Florentij vir litteratus & eloquens.

¶ Obijt etiā Iugelbādus archiep̄s Turonēſis:& ſucceſſit ei Gotho Brito ep̄s ſancti Briocci.

¶ Cōradus comes de Richemont veniens de Anglia in minorē Britāniā/obſedit vrbē Redonenſē & cępit fugato Eudone vicecomite vitrico ſuo.

¶ Hoc āno fulgura & tēpeſtates mēſe Iulio frequēter in Normānia acciderūt:vnde in pluribꝰ locis meſſis perijt & hoīes fulgurati īterierūt. Subſequuta eſt abūdātia pluuię q̄ cępit medio mēſe Auguſti:q̄ īpediuit & collectionē meſſiū & ſubſequētē ſeminū ſparſionē. Ex qua iugi īundatiōe pluuiarū quę diu durauit: multę turres & eccl'ię & antiq̄ macerię ī Normānia & Anglia corruerūt. ¶ Radulphꝰ de Fulgerijs cępit in quodā cōflictu Eudonē vicecomitē de porrehoit: & hac de cauſa maior pars Britānorū recepūt comitē Conauū in ducē Britāniæ/excepto Ioāne Dolēſi/qui adhuc ꝑ viribus Conauo & coadiutoribꝰ eiꝰ reſiſtit.

¶ Fredericus īperator Alemānorū ducit filiā Vill'mi comitis Maſcoueñ. & cępit cū ea ciuitatē Veſontionē & alias multas:quas pater eiꝰ tenuerat de duce Burgūdię.

Rhoa.	Fracorum		Anglorum	Anni
		¶ Pars tamē honoris illius quędā remāsit Ramaldo comiti patruo eiusdem puellæ		
6	21	¶ Venerabilis Petrus Cluniacensis abbas 8 calēdas Ianuarij ingressus est viā vniuersæ carnis.	3	1157
		¶ Guillelmus rex Sicilię nauali expeditione per admiralios suos cœpit Sibillā ciuitatē metropolim/sitā inter Africā & Babilonē. Est aūt eadē ciuitas caput regni/insulę gerx: in qua idē rex habitatores imisit Christianos/& eis archiepm pfecit.		
		¶ Sabbato infra octauas pasche i Abrincatio villa quę vocat Landa aronis circa meridiē quasi de terra emergens turbo maximus quęcꝫ pxima iuoluit & rapuit. Ad vltimū quasi quędā colūna rubei & cerulei coloris sub turbine ascendēte in sublime stetit: & videbātur & audiebātur quasi sagittę & lāceę in ipa colūna defigi: licet nō appareret intuētibus quis eā agitaret & in turbine qui stabat: sup colūnā apparebant quasi diuersæ species volucrū in eodē volitantiū. ¶ Subsequuta est illico in eadē villa mortalitas hoim inter quos & dn̄s villę occubuit. Nec solū in illa villa sed etiā in multis locis Normānię & finitimarū regionū mortalitas hoc āno grassata est.		
		¶ Monachi claustrales Cluniaci tumultuaria electiōe imo itrusiōe quēdā semilaicū Robertū Grossū cognatū comitis Flandriæ/pro parentela sua elegerūt: reclamantibus maturioribus viris & honestis psonis quę de eodē monasterio ad pastoralē curā assumptæ fuerāt. ¶ Obijt Girardus epus Sagiensis.		
		¶ Henricus rex Anglorū post octauas pasche apud Barbe fluuiū transiuit in Angliā. Et malchonius rex Scotorū reddidit ei qcqd habebat de dn̄io suo: id est ciuitatē Carluith castrū Baembure nouū castrū sup Tynā & comitatū Lodoeñ. & rex reddidit ei comitatū Hūtedome. ¶ Similiter Vuillelm⁹ fili⁹ Stephani regis qui erat comes ciuitatis Cōstantiarū id est Moritonij & in Anglia comes Furreiæ/ id est de Vuarēna ppter filiā tercij Guillelmus de Vuarēna quam duxerat reddidit ei Peneitesel & Noruuich & quic-		

Rhōa. | Francorum | Anglorū | Añ.dñi

quid tenebat de corona sua & omnes munitiones
ꝓprias tam in Normānia q̄ in Anglia.& rex fecit eū
habere quidqd Stephanus pater eius habuit in āno
& die quo rex Henricus auus eius fuit viuus & mor
tuus. ¶ Hugo Bigotus castella sua regi reddidit.
¶ Terricus comes Flandrēsis & vxor ei⁹ amitta Hē-
rici regis Anglorū/prexerūt Hierusalē:& dimiserūt
Philippū filiū suū & totā terrā suā in manu Henrici
regis Anglorū. ¶ Circa festiuitatē sancti Ioānis ba-
ptistę/rex Henricus p̄parauit maximā expeditionē:
ita vt duo milites de tota Anglia/tertiū pararent ad
opprimendū Galleñ.terra & mari.
¶ Agareni ciuitatē Almariā ī Hispania sup Christia-
nos quā amiserāt obsidione cū nōnullis castellis ite-
rū ceperūt:fugato Auforsio imperatore Hispaniarū.
Mors ip̄ius īpatoris subsequuta est prę dolore & pu-
dore eiusdem fugæ:& discordia inter filios suos facta
est. ¶ Deposito Roberto abbate Cluniacēsi & mor-
tuo/& socijs suis ī redditu a Rhōa/Hugo prior clau-
strensis factus est abbas Cluniacēsis.
¶ Ruptis inducijs q̄ erāt inter Balduinū & regē Hie
rosolymitarū/& Loradini filiū Sangū regē Alaxrie
ꝓpter predā Sarracenorū quā rex Balduin⁹ incōsul
te ceperat/Pagani obsederūt ciuitatē Abilinā q̄ anti-
quitus dicta fuit Cęsarea Philippi & oēs vicos destru
xerūt p̄ter pricipalē munitionē.sed tamē aduentu vi-
uificę crucis & exercitu Christianorū recedētib⁹ pfi-
dis ad tēp⁹ iterū venerūt & regē Balduinū qui iā co-
pias sui exercitus dimiserat: nichil minus q̄ insidias
spe rātē imperatū īuenerūt & trucidatis multis ex mi
litibus templi qui soli cū eo remanserant/ idē rex vix
cogi potuit vt recederet. Hunc casum Christianorū
terræmotus subsecutus est maxime in transmarinis
partib⁹.Stolus etiā amiralij Babiloniæ per mensem
vnū obsedit Accaron cū āno p̄terito: & de Babilone
& de Damasco rex Hierusalē habuisset tributū.
¶ Amalricus comes Ioppe frater regis Balduini du-
xit filiā Goscelini de Tornaissel:qui quondam fuerat

Rhoa. | Fracorum | | Anglorū | Añ. dñi

anteq̄ eam Agareni cępiſſent/ comes Rages quā mo
derni nunc Rohais vocāt. ¶ Henricus rex Angliæ
ſubiectis ad libitū Vuallēſib9 & reſtitutis terris & mu
nitionib9 baronib9 ſuis quas tēpore Stephani regis
Vuallenſis ſuper eos ceperāt: extirpatis nemorib9 &
vijs patefactis caſtrū Ronelent firmauit: & dedit il-
lud Hugoni de Bello cāpo/ & aliud caſtrū ſc; Becſū-
gemerce fecit: & inter hæc duo caſtra vnā domū mi-
litib9 tēpli. ¶ Menſe Septēbri natus eſt Henrico regi
Angliæ filius & vocatus eſt Richardus.

7 | 22 | ¶ Fredericus imperator Alemānorū poſt pa | 4 | 1158
ſcha trāſiēs alpes obſedit vrbē nobiliſſimā Mediola-
nū & poſt lōgā obſidionē reddita vrbe & obſidib9 da
tis ꝓceſſit vlterius ad oppreſſionē ſi poſſet Vuillelmi
regis Siciliæ. ¶ Mortuo Seuche rege maiore Hiſpa
niarū /ſucceſſit ei fili9 ſuus natus ex filia Garſiæ re-
gis Nauarrorū. ¶ Moritur etiā Gaufridus archiep̄s
Burdegalēſis vir religioſus & verbi dei ſeminator
egregi9. ¶ Deceſſit nichilomin9 Theobaldus ep̄us
Pariſiēſis. ¶ In feſtiuitate ſancti Ioānis baptiſte Hen
ricus rex Anglorū militarib9 armis accixit apud Car
luid Vuillelmū filiū regis Stephani comitē Morito-
nij & de Vuarēna: quē comitatū habet ꝓpria filia co
mitis de Vuarēna quā duxerat. Qui Vuillelm9 mor-
tuus fuerat in expeditione Hieroſolymitana.
¶ Anno ab incarnatione dñi 1157. 15 calēdas Iulij
proceſſit cōuentus cū abbate ſuo Richardo de Bloſe-
uilla a Mortuo mari miſſus a dño Stephano tūc ab-
bate Mortui maris: & venit in hūc locū qui dicit̄ Bo-
tū ſitū ī territorio Rothomagēſi. Multis nāq; p̄cibus
Matildis īperatrix filia magni Henrici regis Anglię
& mater illuſtris Hērici regis Anglię/ a p̄dicto Ste-
phano abbate Mortui maris obtinuit: vt conuentus
inde mitteret̄ ad cōſtruēdā abbatiā Ciſterciēſis ordis
ad laudē & honorē dei & beatę Marię oīm q; ſanctorū
¶ Mortuo Gaufrido comite Nānetenſi fratre Henri-
ci regis Anglorū menſe Iulio/ Henricus rex menſe
Auguſto tranſfretauit in Normāniā: & locutus cū

rege Francorū Ludouico sup Ettam fluuiū de pace
& de matrimonio cōtrahēdo inter filiū suū Henricū
& filiā regis Francorū Margaritā/& pstitis hic inde
sacramētis/rex Anglorū venit in Argētomagū & in
festo natiuitatis Marię virginis ibidē iussit submoue-
ri exercitū totius Normāniæ vt essent apud Abricas
in festiuitate sancti Michaelis ituri sup Conanū du-
cē Britāniæ/nisi redderet regi ciuitatē Nāneticā quā
iuaserat. ¶ Exinde rex euocatus a rege Francorū/cū
paucis venit Parisius & inestimabili honore a rege
Ludouico & Cōstantia regina/& a pceribꝰ regni ex
ceptus est: gaudētibus Frācis & de pace duorū regū
& de aduētu tanti hospitis tripudiātibꝰ. Ipe aūt ma-
gnifice & dapsiliter se agēs circa oēs & maxime cir-
ca ecclesias & pauperes Christi: nusq̄ in aliqua eccl'ia
cū pcessione voluit suscipi/licet a rege Frācorū imo
pene ab oibus & pcibus & obsecratiōibus vt id age-
ret cogeret. Inde rediens filiā regis Francorū secum
adduxit: & eā ad custodiendū & nutriendū Roberto
de Nouoburgo fideli suo tradidit. ¶ Mēse Septēbri
nono calēdas Octobris natus est filius Henrico regi
Anglorū: & vocatus est Gaufridus. ¶ In festiuitate
sancti Michaelis venit Conanus comes Redonēsis/
& sui Britāni cū eo Abrincas: & reddidit regi vrbē
Nānetis cū toto comitatu Mediæ valēte (vt fertur)
60 milia solidorū Andegauēsis monetę. Inde venit
rex ad montē sancti Michaelis/& audita missa ad ma
ius altare cōcessit eccl'as Pontisursonis sancto Mi-
chaeli & abbati & monachis eiusdē loci pséte Rober
to abbate & Radulpho priore & pluribꝰ aliis. ipa die
prexit ad Pontēursonis/& diuisit ibi ministris suis &
ordiauit quomodo castrū illud reędificaret: inde di-
scedēs cū manu armata prexit ad recipiēdū vrbē Nā-
netis. Qua accepta & disposita ad libitū paucis inter-
positis diebꝰ cū inumerabili exercitu tertia feria ob-
sedit castrū Toarci: & 6 feria eiusdē septimanę cępit.
¶ Post aliq̄tulū tēporis prexit obuiā Ludouico regi
Frācorū veniēti gr̄a orōis ad mōtē scti Michaelis de

Rhōa, | Frācorum | Anglorum | Añ.dñi

periculo maris. Quē ex quo intrauit in ducatū Normāniç deduxit: & suis īpensis decētissime ꝓcurauit.

¶ In festiuitate vero beati Clemētis die dñica venerit vterq; rex ad montē beati archangeli/ & cū magno tripudio tā clerici q̄ populi itū est regi Francorū obuiā. In ipa aūt ꝓcessiōe excepto cōuētu monachorū & clericorū & plebe inumera/fuerūt duo sūmi pontifices/vnus archieps & alter eps & quinq; abbates. Audita missa redierūt Abrincas. Deducēte illū rege & inumeris regiis muneribꝰ tam illū q̄ suos vsq; ad fines sui ducatus ꝓsequēte. ¶ Mense Decēbri cōcordati sunt rex Henricus & comes Blesensis Theobaldus cognatus eiꝰ hoc modo. Comes Theobaldus cognatꝰ regis reddidit regi duo castra Ambaziū & Fractā vallē. Et Rotrocus comes Moritorie sororius eiꝰ: siquidē vnā sororū eius Odo dux Burgūdię. Aliam p̄dictus comes Rotrocus qui vsitatius dicit comes Particēsis/tertius Vuillelmꝰ goiet. Hic inq̄ Rotrocus reddidit Hērico duci castra regi molinas & bonū molinū q̄ erāt dñia ducis Normāniæ: sed post mortē regis Henrici Rotrocus comes pater huiꝰ Rotroci occupauerat ea. Rex aūt Hēricus cōcessit eidē Rotroco Bellismū castrū: & ille fecit regi ꝓpt hoc homagiū.

¶ Eodē āno inuēta sunt trium Magorū corpora/qui saluatorē nostrū infantē adorauerūt in Bethleem in quadā veteri capella iuxta vrbē Mediolanū: & pro timore Frederici īperatoris Alemānorū qui eandē vrbē veniebat obsidere leuata & in ciuitate posita.

¶ Balduinus rex Hierosolymitanus cępit super Paganos Cęsareā magnā Palestinæ haud ꝓcul sitā ab Anthiochia: cępit etiā castrū Harene quod cōmēdauit Remaldo de sancto Vualerico.

8 | 23 | ¶ Rex Henricus egit solēnitatē natalis dñi | 5 | 1160
cū regina Alienora apud Cęsaris burgū: quę paulo ante transfretauerat in Normāniā.

¶ Henricus rex Anglorū & Raymūdus comes Barcinonū apud castrū Blauiā amicitiæ fœdus datis sacramētis hoc pacto inierūt: q Richardus filius regis

filiã comitis tpe oportuno esset ducturus. Et rex du-
catũ Aquitanię illis exactis nuptijs cõcessur⁹. Siqui-
dẽ hic Raymũdus est vir ꝑpotẽs & diues vtpote qui
regnũ Arragonũ habebat ex hęreditate cõiugis suę:
ex paterna autẽ hęreditate comitatũ ciuitatis Barci-
none. Vt enĩ aliquãtulũ ad transacta redeamus/ San-
ctio rex Arragonũ genuit tres filios qui sibi vicissim
successerũt Sanctionẽ/ Aufortiũ/ Remeliũ. Duob⁹ ve
ro primogenitis sibi īuicẽ succedẽtibus & absq; filijs
decedẽtibus/ ne regnũ illud ab extraneis occuparet
Remeliũ monachũ etiã iã senẽ licẽtia Rhomani pon
tificis a monasterio abstractũ regẽ fecerũt: & vt hęre
dẽ haberet Matildẽ matrẽ Vuillẽmi vicecomitis To-
arci illi associauerũt. ex qua genuit vnã filiã quã Ray
mũdus ꝑdictus comes duxit: de qua nata est ista puel
la quã filio regis dixim⁹ copulandã. Et filius eius pri
mogenit⁹ Arragonũ rex futurus. Siquidẽ ipe comes
q̄uis hẽret regnũ Arragonũ & posset rex fieri si vel-
let: oĩno recusauit regnũ/ reseruãs filio suo quod acci
debat ei ex materna genealogia.

¶ Hoc etiã ãno sicut & ꝑcedẽti Fredericus īperator Alemãnorũ vrbẽ Mediolanẽsem obsedit: quia rebel-
lauerãt aduersus eũ ijdẽ Mediolanẽses. Papię & Pla-
cẽtię turres deiecit: & fere oẽm Longobardiã ad libi
tũ sibi subiecit. ¶ Mediãte aũt q̄dragesima/ rex fecit
submoueri exercitus totius Normannie/ Angliæ &
Aquitaniæ ac cęterarũ ꝓuinciarũ q̄ sibi subditę sunt:
quia Raymũdus comes Egroij nollet ei reddere ciui
tatem Tholosę quã rex requirebat sicut hęreditatem
vxoris suę Alienore reginę. siquidẽ Robertus comes
Moritonij vterinus frater Vuillelmi regis qui regnũ
Anglię subiugauit: habuit vnũ filiũ noĩe Vuillelmũ
qui ei successit/ & apud Tenerchebray a rege Anglo
rũ primo Henrico in bello captus est / & tres filias
quarũ vnã duxit Andreas de Vitreio/ aliã Guido de
Laual/ tertiã comes Tholosanus frater Raymundi
comitis sancti Egroij qui ī expeditiõe Hierosolymita
na viriliter se habuit. Genuit aũt ex ea comes Tho-

Rhoa.	Fraco rum	Anglorũ	Añ.dñi

losan9 vnã solũmodo filiã/quã Vuillelmus comes Pictaueñ. & dux Aqtanorũ mortuo pr̃e p̃dictę puellę cũ hęreditate ꝓpria sc3 vrbe Tholosa & comitatu Tholosano duxit vxorẽ: ex qua genuit idẽ Vuillelmus filiũ Vuillm̃ũ noie/qui ei succedit. qui pater fuit Alienore reginę Anglorũ. Si quis autẽ requirit quomõ postea comes sancti Egroij habuit ciuitatẽ Tholosam: nouerit ꝙ p̃dictus Vuillelmus comes Pictaueñ. iuadiauit eandẽ ciuitatẽ Raymũdo comiti sancti Egidij patruo vxoris suę/ꝓpter pecuniã quã idẽ Guillelm9 in expeditiõe Hierosolymitana exponit. vnde idẽ Raymũdus in libro eiusdẽ expeditionis nũc comes sancti Egidij nũc comes Tholosanus vocat̃. Quo mortuo habuit eandẽ vrbẽ Auforsius filius eius qui apud Hierusalẽ mortu9 est eodẽ tẽpore quo Ludouicus rex Frãcorũ gr̃a orõnis illuc prexerat. Similiter etiã Raymũdus filius eius qui ei successit: qui habuit in cõiugio Constantiã sororẽ Ludouici p̃dicti regis Francorũ relictã scil3 Eustachij comitis filij Stephani regis Anglorũ Rex igit̃ Hẽricus iturus in expeditionẽ p̃dictã & cõsiderans longitudinẽ & difficultatẽ vię/ nollẽs vexare agrarios milites nec Burgẽsẽ/nec rusticorũ multitudinẽ sumptis 60 solidis Andegauẽsib9/i Normãnia de feudo vniuscuiusq3 loricę. & de reliquis oibus tã i Normãnia q̃ in Anglia siue etiã alijs terris suis secũdũ hoc ꝙ ei visum fuit. Capitales barones suos cum paucis secũ duxit: solidarios vero milites inumeros. Ad illã vero expeditionẽ cũ reliquis trãsinarinis vẽit Malconius rex Scotię: & a rege Hẽrico cingulo militię ibidẽ accict9 est. Durauit aũt expeditio illa fere per tres mẽses. Et q̃uis rex Henricus cępisset vrbẽ Cadurcũ/ & maior pars ducat9 Tholosani sibi esset subdita vi vel timore: vrbẽ tamẽ Tholosam obsidere deferens honorẽ Ludouico regi Francorũ qui eandem vrbẽ cõtra Henricũ rege Anglię muniuerat & die ac nocte volẽs ferre auxiliũ Raymũdo sororio suo custodiebat. Vnde graues inimicitię inter ip̃m & regẽ Anglorũ ortę sunt: cũ videret sibi regẽ Francorũ nocere

de cuius auxilio plurimū confidebat. Remittit itaq; rex Hēricus comitē Theobaldū qui ei fauebat vt īquietaret regnū Frāciæ. Sed Hēricus eps̄ Beluaceñ. & comes Robert9 dn̄s Dorcasini castri fratres regis Francorū ei restiterunt: & in margine ducatus Normāniȩ aliquos flāma & rapina vexauerit/ Normānis sibi talionē reddētibus. ❡ Mense Iulio Robertus de Nouoburgo dapifer & iustitia totius Normāniæ aduersa valitudie tactus/ gibbū cameli deposuit: videlȝ inumeras diuitias ecclesijs & monasterijs & pauperibus diuidēs/ & ad vltimū i monasterio Becci qđ prȩ oibus diligebat habitū monachi sumēs per vnū mēsem ibi pœnitentiā fructuosam egit & tertio calēdas Septēbris hoiem exuit sepultus in capitulo Becci qđ ip̄e proprijs sumptibus mirifice ædificauerat.

❡ Mortuo venerabili Milone ep̄o Taruanēsi electus est Milo archidiaconus eiusdē ecclesiȩ canonicus regularis: sicut decessor eius fuerat. quē cū Sanson archiep̄s Remeñ. vellet sacrare clerici ciuitatis Boloniȩ qui diu sub ep̄o Taruanēsi fuerāt nolētes amodo suū ꝓpriū ep̄m habere sicut antiquit9 habuerāt/ ꝓhibuerūt archiep̄m sub appellatiōe apostolica ne eū sacraret nisi tantūmō ad titulū Taruanēsis eccl'iȩ. Quod ꝑdictus electus refutās isacratos cōtra illos clericos Rhomā perrexit & ibi sacratus est.

❡ Magister Bernardus Brito cācellarius ecclesiȩ Carnotēsis factus est ep̄s Cornubiæ in minori Britānia.

❡ Magister etiā Petrus Lombardus Parisiēsem ep̄atum adeptus est: cōniuente Philippo eiusdē ecclesiæ decano fratre regis Francorū. qui vt dicūt electionē suam concessit eidem Petro.

❡ Calendis Septēbris mortuo Adriano papa/ electi sunt duo & cōsecrati Rollandus cancellarius presbyter cardinalis tituli sancti Marci vir religiosus vocatus Alexander tertius papa/ videlicet 174: & Octouianus presbyter cardinalis tituli sanctȩ Mariȩ in cosmidum/ dictus Victor tertius. Hic per potentatū & parentes suos nobiles papatum inuasit. ❡ Roge=

Rhoa. | Fracorum | Anglorū | Añ. dñi

rius regis elemosinarius/factus est epus Sagiensis.
¶ Galterus eps Cistrēsis obit. ¶ Obit etiā Robertus
eps Exoniē. vir religiosus & timēs deū. ¶ Terric⁹
comes Flādrēsis rediit de Hierusalē & vxor eius Ma
biria remāsit cū abbatissa sancti Lazari de Bethania
inuito coniuge suo. ¶ Mense Octobri Henricus rex
Anglorū munita ciuitate Cadurcorū & cōmendata
Thomę cancellario suo & dispositis custodib⁹ ac au
xiliariis i locis oportunis cōfidēs de auxilio Raymū
di Berēgarii comitis Barcinonę & Trecheuel comi-
tis Neumansi & Vuillelmo de Mōtepessulano & alio
rū suorū fideliū rediit in Normāniā. Inde prexit cū
valida manu in pagū Beluacēsem & destruxit muni
tissimū castellū Guerberei excepta quadā firmitate
quā ne caperēt hoib⁹ regiis ignis & fum⁹ ꝓhibuit/
villas multas cōbussit & destruxit. ¶ Simon comes
Ebroicē. tradidit Hērico regi Anglorū firmitates
suas quas habebat in Frācia: scilꝫ Rupēfortē/ Montē
fortē/ Esparlonē & reliquas. Quod magno detrimēto
fuit regi Francorū cū nō posset libere ꝓcedere de Pa-
risius Aurelianis vel Stāpis ꝓpter Normānos: quos
rex Henricus posuerat in castellis comitis Ebroicē-
sis. Hac de causa treuię captę sūt iter duos reges a
mense Decēbri vsqꝫ ad octauas Pētecostes.
¶ In reditu expeditiōis Tholosæ mēse Octobri obiit
Vuillelmus comes Moritonii: discessit autē absqꝫ li-
beris & retinuit Henricus rex comitatū in manu sua

9 | 24 | ¶ Rex Hēricus egit natiuitatē dñi apd Falei | 6 | 1161
siā. Exinde eadē regina trāsfretauit i Angliā.
¶ Calēdis Ianuarii terręmot⁹ accidit i pago Cōstan-
tino castro sancti Laudi circa horā primā. ¶ Hardoi
nus decanus Cenomānēsis factus est archieps Bur-
degalēsis cū ꝑdecessor ei⁹ vix āno et dimidio vixisset
¶ Matilde iperatrice aduersa valitudie ꝑcussa/ dap-
siliter pereūte cōsilio filii sui Henrici regis Anglici
diuitias suas ecclesiis/ monasteriis & paupibus distri
buit. ¶ Ecclesia Baiocensi igne cōbusta/ Philippus
epus in eius restauratione iterū viriliter laborat.

Rhoa.	Frãcorum Anglorũ	Añ.dñi
	¶ Maio mense pax facta est inter reges Henricũ Anglię & Ludouicũ Francię renouatis prioribus pactis et cõfirmatis & pacificatis: qui ptes vtrorũq; adiuuerũt. ¶ Mattheus filius comitis Flãdrię inaudito exemplo duxit abbatissã Rũmesię quę fuerat filia Stephani regis: & cępit cũ ea comitatũ Boloniẽsem. ¶ Mense Iulio Hẽricus rex Anglorũ cõgregauit oẽs epõs Normãnię et abbates et barones apud Nouũ mercatũ: & Ludouicus rex Francorũ adunauit suos Beluaci/et ibi tractatũ est de receptiõe papę Alexandri & refutatione Victoris: & cõsenserũt Alexandro/reprobato Victore. ¶ Mense Septẽbri obijt Herbertus epũs Abrincẽsis: & sepultus est in eccl'ia beatę Mariæ Becci sicut pdecessor eius Richardus de Bellisago. ¶ Prędicto mẽse regina Alienora Anglorũ trãsfretauit in Normãniã iussu regis: adducẽs secũ Henricũ filiũ suũ et filiã Matildẽ. ¶ Mortu9 est Philipp9 frater Ludouici regis Francorũ decan9 sancti Martini Turonis. ¶ Mortua est Cõstancia regina Francię labore partus supstite filia/cui9 causa mors sibi acciderat. ¶ Mẽse Octobri rex Anglorũ et rex Francorũ collocuti pactũ pacis mutuę cõfirmauerũt: et Hẽric9 filius Hẽrici regis Anglorũ fecit homagiũ regi Frãcorũ de ducatu Normãnię qui est de regno Frãcię. Paucis interpositis diebus/Ludouicus rex Francorũ duxit filiã comitis Theobaldi senioris. Nec mora Hẽrico filio regis Henrici Anglię desponsata est apud Nouũ burgũ Margarita filia regis Francię/et Henricus rex Anglorũ cępit tria castella munitissima: scil3 Gisorz/Neafliã/Nouũ castellũ sita sup flumẽ Eptę in cõfinio Nõrmãnię & Francię: quia pepigerãt inter se ipse & rex Francorũ quatin9 inito matrimonio filiorũ suorũ rex Hẽricus haberet illas munitiones quę ad ducatũ Normannię pertinent. Quo audito rex Francię grauiter tulit: ipse et sororij sui sc3 Henricus Theobaldus/Stephanus. Exinde hi tres comites coadunatis virib9 suis cęperũt firmare munitionẽ Caluimontis quę erat de feudo Castriblesensis/ vt exiñ	

Rhōa.	Frācorum		Anglorū	An. dñi
		pagũ Turonicũ infestarẽt. Rex vero Henricus quia		
		illud castrũ erat de casamẽto Hugõis filij Supplicij		
		de Ambasia quod tenebat de comite Theobaldo ca=		
		put aũt sui honoris sc3 Ambasiã tenebat de rege Hẽ		
		rico: rex inq̃ Henricus pcepto exinde nũcio nõ expe		
		ctatis socijs suis illuc ꝓperauit: volẽs ĩpedire opus il		
		lius castri p quod licẽtius si perfectũ esset discurrerẽt		
		per terrã suã. Audito autẽ aduẽtu regis Anglorũ co		
		mes Theobaldus discessit a Caluomõte munita fir=		
		mitate & custodib9 dispositis. Rex vero Hẽricus ob		
		sedit p̃dictũ castrũ & illico cœpit in quo erãt 35 mili=		
		tes & quaterviginti seruiẽtes: & reddidit eandẽ muni		
		tionẽ Hugoni de Ambasia/qui aduersabaẽ pro posse		
		suo comiti Theobaldo: quia ĩ carcere p̃dicti comitis		
		Sulpicius ipsius Hugonis pater nequiter extinctus		
		fuerat. Exinde rex Hẽricus munitis turribus Amba=		
		siȩ & Fractȩ vallis & dispositis custodibus/egit festũ		
		natalis dñi cũ Alienora regina Cenomanensi.		
10	25	¶ Henricus rex munitiões comitis Mellẽti &	7	1162
		aliorũ baronũ suorũ in Normannia in manu		
		sua cȩpit: & fidelib9 suis cõmẽdauit. In margine etiã		
		ducatus Normãniæ/fere oĩa sua castella & maxime		
		Gisorz meliorauit vel renouauit. Parcũ & mansionẽ		
		regiam fecit: fecit circa fustes plantatos apud Chiuil		
		leiũ iuxta Rothomagũ domũ leprosorũ. Iuxta Cado		
		mũ mirabilẽ ædificauit aulam & cameras ante turrẽ		
		Rothomagi nichilomin9 renouauit/ & nõ solũ ĩ Nor		
		mãnia sed etiã in regno Angliæ/ ducatu Aquitaniæ		
		comitatu Andegauiæ/ Cenomãniæ/ Turonẽse/castel		
		la/mansiones regias/vel noua ædificauit vel vetera		
		emendauit. Castellum etiã in villa quȩ Amandiuilla		
		sup Vire fluuiũ ædificauit.		
		¶ Achardus abbas sancti Victoris Parisiensis factus		
		episcopus Abrincensis.		
		¶ In capite ieiunij apud Cenomãnis/Hugo archie=		
		piscopus Dolensis cȩcitate debilitatus p̃sentibus Hẽ		
		rico regi Anglorũ & duobus legatis Rhomanæ ec=		
		clesiȩ Henrico de Pisis & Vuillelmo de Papia reddi=		

dit archiepiscopatũ quẽ fere per sex annos tenuerat/ & in cuius reparatione plurimũ laborauerat.

¶ Theobaldus archiepiscopus Cantuariȩ secunda feria pascheȩ obit.

¶ Post pascha rex Anglorũ Henricus & Ludouicus Francoꝝ: primo in Vilcasmo/postea in Duneñ. pago instigãte eos ad discordiã comite Theobaldo cõgregatis exercitibꝰ suis alterutrũ terras suas defendẽdo fere incominꝰ venerunt: Inde datis inducijs post festum sancti Ioannis Henricus rex Anglorũ perrexit in Aquitaniã. & inter alia queȩ strẽnue gessit/ Castellionẽ supra vrbem Agennũ castrũ scilicet natura & artificio munitũ obsedit: & infra vnam septimanam in festiuitate sancti Laurentij admirantibus & perterritis Vuasconibus cœpit.

¶ Regina Alienora apud Donnum Frontem filiam peperit/ quam Henricus presbyter cardinalis & legatus Rhõaneȩ ecclesiæ baptisauit: & Achardus episcopus Abrincensis/ & Robertus abbas de monte sancti Michaelis de periculo maris cum multis alijs de fonte susceperũt/ & vocata est Alienora de nomine matris suæ.

11 | 26 | ¶ Rex Henricus egit natiuitatẽ apud Baiocas. | 8 | [illegible]

¶ Mortuo Sanctione archiepiscopo Remensi Henricus frater regis Francorum episcopus Beluacensis successit.

¶ Prima dominica quadragesime rex Henricus cõgregauit episcopos/ abbates/ barones totius Normãniæ apud Rothomagũ: & querimoniam faciens de episcopis & eorum ministris & vicecomitibus suis iussit vt concilium Iuliæ boneȩ teneretur. Iulia bona in Caleteñ. pago iuxta Secanam est sedes regia a dominis Normãnorũ multum amata & frequentata. Hanc Iulius Cȩsar ex cuius nomine Iulia vocatur/ condidit: destructa vrbe Caleto ex cuius veteri vocabulo tota regio sita inter Secanam & mare adhuc vocatur.

Rhōa.	Francorum	Anglorū	Añ. dñi

¶ Primus Richardus dux Normānorū & secundus Richardus filius eius apud Fiscānū leuati de tumulis suis in quibus separati iacebāt post altare sanctæ trinitatis honestius ponūtur. Huic translationi Henricus rex Anglorū iterfuit: & epi Normānię & dedit illi ecclię siluā de Hogis. ¶ Comes Robert⁹ de Baseuilla aduersus Vuillelmū cognatū suū regē Siciliæ rebellat in Apulia: & multis coadiutoribus secū adunatis/ maiorē partē maritimarū ciuitatū sibi cōciliat.

¶ Fredericus īperator Alemānorū vrbē Mediolanū quā per tres ānos obsederat/ necessitate famis afflictā capit & destruit: reseruatis tātūmodo matrice ecclesia & quibusdā alijs. ¶ Discordia inter regnū & sacerdotiū adhuc pdurāte/ ppter scisma Octouiani quē rex Rhomanorū Fredericus secū in Italia habebat: Alexander papa Rhoman⁹ cōfidens de regibus Frācorū Ludouico & Anglorū Henrico qui deuote sup Rhomanā ecclīam fauent & venerātur/ ad cismōtanos marina expeditiōe circa pascha venit apud mōtē Pessulanū & in prouincia debita honorificētia susceptus est. ¶ Mortuo Harduino archiepo Burdegalēsi apud montē Pessulanū/ dū ibidē iiuria dñi papę moraretur: eps Lactorēsis ei successit.

¶ Fame mortalitate cismontani maxime in Aquitania laborāt. ¶ Ramaldus de Castelliōe priceps Antiochię dū incaute in terrā Agarenorū intrat: multis suorū occisis vel captis ipsemet capitur.

¶ Mense Iunio in Britānia minori scilicet in Recello sanguis pluit: & de ripis cuiusdā fontis ibidē effluxit/ necnō etiā de pane. ¶ Guillm⁹ rex Sicilię trāsiēs de Sicilia in Apuliā cū magno exercitu/ Roberto de Baseuilla fugato cū cōplicib⁹ suis/ ciuitates & castella q̄ a se defecerant recuperat. ¶ Leupus rex Valētiæ & Musciæ licet gentilis & Agarenus munera ingentia in auro & serico & in alijs spēb⁹/ & ī equis & camelis mittit Henrico regi Anglorū: grādia & ipse ab eodē recepturus. ¶ Raymundus Berēgerius comes Barcinonēsis vir oībus bonis plangēdus morit̄: relicto fi-

Rhoa.	Fracorum		Anglorū	Añ. dñi
		lio Auforſio qui factꝰ eſt rex Arragonū/quod regnū ei acciderat ex materno genere. ¶ Fredericus ĩperator Alemãnorū & Ludouicus rex Francorū cum ſup fluuiū Sagonnã qui antiquitus Arar vocabaṫ de pace tractaturi cõuenire debuiſſent: repẽte mutato aío ꝑpter ſciſma Octouiani cuiꝰ partes ĩperator adiuuabat/ infecto negocio ad ꝑpria redierũt. Exiñ paruo ſpatio tẽporis interiecto/ Ludouicus rex Francorū & Henricus rex Anglorū ſup Ligerim apud Tociacū cõueniẽtes Alexandrū papã Rhomanū honore congruo ſuſceperũt: & vſi officio ſtratoris pedites dextra leuaq; frenū equi ipſius tenẽtes/ eū vſq; ad preparatū papilionẽ pduxerũt. Quo mediãte deo fauẽte pax inter eos firma reſtituta eſt. ¶ Henricus rex ordinatꝰ & cõpoſitis rebus & caſtellis ſuis ĩ Normãnia/ Aquitania/ Andegauis & etiã in Vuaſconia: ĩ aduẽtu dñi venit Barbe fluuium volẽs ſi poſſet trãſfretare ante natalẽ dñi. Sed vento ꝓhibẽte egit natalẽ dñi cū regina Alienora apud Ceſaris Burgū. ¶ Fanuel imperator Conſtantinopolitanus duxit Conſtantiã Boamũdi vxorẽ: & Boamũdus tertius frater ꝑdictę puellæ factus eſt princeps vitrico ſuo ĩ captiuitate remanente Rayualdo.		
12	27	¶ Menſe Ianuario rex Henricus tranſiuit in Angliã ipe & regina & cū magno gaudio ſuſceptus eſt ab oĩbus fere ꝓceribus patriæ qui eū in littore expectabant. Iam enĩ Henricus filius eius ꝓceſſerat: & ſicut in Normãnia fecerat ſic in Anglia homagia & fidelitates baronū & militū ſuſcepit. ¶ Rotrocus eps Ebroicẽſis & Rayualdꝰ de ſctõ Valerico ĩ Normãniã recognoſcere miſſi ſunt iuſſu regis p epatus regales redditus & cõſuetudĩes ad regẽ & ad barones ptinẽtes. ¶ Philippus etiã Baiocẽſis moriṫ: qui fuit vir prudẽs & aſtutus in augmentãdis & renouandis rebus eccł'iæ & multū ibi ꝓfecit. Sed ſapiẽtia huius mũdi/ ſtultitia eſt apud deū. Bellū Roberti de Monte forti cū Henrico de Eſſeſſa ꝓ fuga ꝑlij cõtra Valeñ. in quo idẽ Henricus defecit: & hereditatus	9	1164

Rhõa. | Fr̃acorum | Anglorũ | Añ. dñi

factus est monachus Radingis Valẽses subditi sunt regi Henrico ab libitũ. ¶ Falconius rex Scotię fecit homagiũ Hẽrico filio regis Angloꝝ/& dedit regi obsides sc3 David fratrẽ suũ iuniorẽ & quosdã de filijs baronũ suorũ de pace tenẽda & ꝓ castellis suis q̃ rex volebat habere. ¶ Mẽse Martio obijt tertius Balduinus rex Hierusalẽ vir per oĩa plangẽdus/ & successit ei Amalricus frater eius. Huic Balduino a supna clemẽtia cõcessum est vt Ascalonẽ caperet & Agarenos expelleret/ et seruitio diuino mãciparet. q̄ nec David ꝓpter sanctitatẽ suã nec Salomon ꝓpter sapientiã & diuitias suas/ nec Ezechiel ꝓpt̃ iustitiã suã/ nec alicui antea regũ permissum fuerat. ¶ In octauis Pentecostes Alexander papa tenuit cõciliũ Turonis/ in quo excõicauit Octouianũ cũ alijs scismaticis et cõplicib9 suis.

13 | 13 | ¶ Apud Rothomagũ tertio calẽdas Februarij | 10 | 1165

obijt Vuillm9 frater Hẽrici regis/& sepelit̃ in ecclia sanctæ marię. ¶ Circa octauas paschę rex Hẽricus fecit dedicari ecclĩam beatæ Marię Radingis/ & per tres dies regaliter ꝓcurauit cõuẽtũ monachorũ & hospites: data etiã dote nõ minima eidẽ ecclię. ¶ Hamelinus naturalis frater regis Henrici duxit comitissam de Varẽna relictã Vuillmi comitis Moritonij filij Stephani regis. Hęc fuit filia tertij comitis Guillelmi de Varẽna/ qui cũ Ludouico rege Francię prexit Hierusalẽ: & ibi obijt supstite sola p̃dicta comitissa. ¶ Valenses Henrico regi fidẽ nõ seruãtes terras ꝓmissas latrocinãdo infestant: agẽte quodã regulo eorũ vocato Riz & alio eiusdẽ puersitatis homine nomine Oeno p̃dicti Riz auũculo.

¶ Richardus de Hũmer conestalus Henrici regis cõuocatis baronibus Normãniæ & Britãniæ mẽse Augusto/ cœpit castrũ Cõbore ĩ Britãnia in manu regis quod Radulphus de Fulgerijs habuerat post mortẽ Ioãnis de Dol. ¶ Eodẽ mẽse sanguis pluit in Rethel in epatu Dolensi. ¶ Obijt Hugo venerabilis archieps Rothomagẽsis 4 idus Octobris. Hic vir magnę litteraturę iocũde multa ædidit: viduis & orphanis

Rhõa.	Frãcorum		Anglorũ	Añ.dñi
		& alijs paupibus largus extitit rexit aũt eccl'iam Ro=		
		thomageñ. honeste & viriliter ãnis fere 30.		
		¶ Obijt illustris comes Galerãnus Melléti qui multa		
		bona cõtulit ecclesię beate Marię de Voto q̃ sita est ĩ		
		territorio Caletẽsi/in terris/in siluis/in vineis & red=		
		ditib9. ¶ Amalricus rex Hierusalẽ cõductus ab ami=		
		ralio Babilonico cũ exercitu prexit ĩ adiutoriũ illius		
		liberare quandã ciuitatẽ ipius noĩe Barbastã quã Sa		
		legon senescallus Noradin fraude occupatã cõtra ip		
		sum tenebat. Obsessa igĩ p aliq̃tulũ temporis tãdẽ		
		capta est: & amiralio restituta ciuitas firmatis aũt ĩ=		
		ter eos amicitijs & redditis multis captiuis/duplica=		
		to etiã tributo/nã antea dabat amiralius regi singu=		
		lis ãnis trigita milia aureorũ rex ad ,ppria redijt. Nã		
		capto castro eorũ noĩe Hareuc/capto etiã Boamũdo		
		iuniore principe Antiochię & multis ĩterfectis/Beli=		
		nas Habilina postmodũ a Sarracenis peruersa est.		
14	29	¶ Henricus rex Anglorum in q̃dragesima in	11	1166
		Normãniã trãsiẽs ĩ octauis paschę apud Gilorz cũ re		
		ge Frãcorũ locutus est: inde Rothomagũ Philippũ		
		comitẽ Flandrẽsem cõsobrinũ suũ regaliter excepit.		
		¶ Venerũt ad eũ sil'iter legati Frederici ĩpatoris Ale=		
		mãnorũ Ramaldus sc3 archieps̃ Colonieñ. cãcellari9		
		ipius & multi alij magni potẽtat9 viri reqrẽtes eũ ex		
		pte ĩpatoris vt daret vnã filiarũ suarũ Henrico duci		
		Baioarię filio Corradi qui ãte Fredericũ ĩpauerat &		
		aliã filio suo licet adhuc puerulo. Exactis itaq3 sacra=		
		mẽtis & datis rex postea misit suos in Alemãniam		
		qui ab ĩpatore & satrapis suis eadẽ sacramẽta de cõ=		
		uẽtiõib9 q̃ iter eos cõuenerãt acciperẽt. ¶ Rotrocus		
		eps̃ Ebroiceñ. fit archieps̃ Rothomageñ. ¶ Regina		
		Anglorũ Alienora euocata a rege venit ĩ Normãniã		
		adducẽs secũ filiũ suũ Richardũ & filiã Matildẽ. Redeũte ve		
		ro rege ĩ Angliã & cũ ml'to appatu bellico sup Valẽses eũte/		
		regina remãsit ĩ ptib9 cismarinis ¶ Alexãder papa Rhõan9		
		reliquẽs Senonẽ ĩ qua fere duos ãnos morat9 fuerat veniẽs		
		ad mõtẽ Pessulanũ nauali subuectiõe prexit ad terrã Vuill'mi regis		
		Sicilię: licet ĩsidię piratarũ ĩpatoris Alemãnię ei ĩ mari nõ deesset..		

Rhoa. | Enricorum | Anglorũ | Añ. d.

¶Mense Augusto Ludouico regi Francorũ ex vxo=
re sua nascitur filius:& vocatus est Philippus.
¶Regina Alienora mense Octobri Andegauis pepe
rit filiã:et vocata est in baptismate Ioãna.
¶Falconius rex Scotiæ religiosus iuuenis obit: &
successit ei Vuillelmus frater eius

15 | 30 | ¶Henricus rex munitis cõfinijs iter Anglos | 12 | 1167
et Valẽses et castellis et militib9 dispositis in quadra=
gesima transfretauit in Normanniã. Deinde locutus
cũ rege Frãcorũ ea quę ad pacẽ sunt. Audito etiã ꝙ
rex Francorũ statuisset de thesauris et redditib9 suis
similiter et oĩm hoĩm tam clericorũ q̃ laicorũ qui in
sua ditione erãt singulis ãnis vsq; ad quadriẽniũ de
singulis vigiti solidis singulos denarios mittere Hie
rusalẽ ad defensionẽ Christianitatis/idẽ rex fecit du=
plicari in omni potestate sua redditũ primi ãni reli=
quis ãnis pmanẽtibus ad solutionẽ vnius denarij p
singulos viginti solidos. ¶Obijt etiã Vuillelm9 rex
Siciliæ:& successit ei Vuillelmus filius eius.
¶Vuillelmus Talauacius comes Sagiensis & filius
eius Ioannes. & item Ioãnes nepos eius filius Gui=
donis primogeniti sui comitis põtini cõcesserũt regi
Henrico castrũ Alenceiũ & Rocã Mabirit cũ eis q̃
ad ipa castella ptinent. Et forsitan ideo p̃dictas mu=
nitiones pdiderũt:quia malas cõsuetudies ipi & eo=
rũ intercessores diu ibi tenuerãt/ quas rex Henricus
stati meliorari p̃cepit. ¶Quia vero optimates Ce=
nomãnici comitatus & Britannię regionis anteq̃ rex
trãsfretaret min9 obtẽperauerãt p̃ceptis reginæ/& vt
dicit sacramẽto se obligauerãt:vt se cõiter defende=
rẽt si aliquis eorũ grauaret. ¶Rex ad libitũ suũ eos
& castella eorũ tractauit:& congregatis exercitibus
suis fere de õni potestate sua circa mare castrũ Fel=
gerariũ obsedit/cępit/funditus deleuit. Inde prelo=
quuto quodã imaginario cõnubio de Gaufrido filio
suo & Cõstancia Conã comitis Britãniæ & de Riche
mont comes Conanus cõcessit regi quasi ad id opus
filij sui totũ ducatũ Britanniæ excepto comitatu de

Rhō. | Francorum | Anglorū | Añ. dñi.

Gigunix qui ei acciderat per auū suum comitē Stephanū. Rex vero accepit hominiū fere ab oībus baronibus Britāniȩ apud Theas. Inde venit Rhedonis & per ciuitatē illā quȩ caput est Britāniȩ/totū illū ducatū Saisant. Et quia nūq̄ viderat Cōbort neq; Dol: postq̄ in manus eius venerant in transitu illa vidit. Causa vero orōnis ad mōtē sancti Michaelis veniēs apud Genetrū illa nocte hospitatus est. ¶ Illuc venerūt ad eū Vuillelm⁹ rex Scotiæ & ip̄e insularū Ninā & aliarū triginta vnius quæ fuit inter Scotiā & Hiberniā & Angliā: illas 32 insulas tenet rex insularum tali tributo de rege Northuuegiæ: q̄ quādo rex innouatur/rex insularū dat ei decē marcas auri nec aliqd facit ei in tota vita sua nisi iterū alius rex ordinetur in Northuuegia. Hui⁹ regis īsularū venit legatus ad regē Anglorū p̄dictus ep̄s. Est eni p̄dictus rex cōsanguineus regis Anglorū ex parte Matildis īperatricis matris suæ

16 31 ¶ In natali dñi fuit rex Henricus Pictauis & venit ad eū Henricus filius ei⁹ de Anglia. In quadragesima locutus fuit rex Anglorū cū comite sācti Egidii apud Magnū montē. ¶ Post pascha duxit exercitū militū in Auernicū pagū: & vastauit terrā Vuillelmi comitis/qua data fide pepigerat stare iustitiæ ī p̄sentia dñi regis nepoti suo quē exheredauerat iuniori videlicet comiti Aruernensi. Sed inueteratus ille dierū malorū rupta fide transtulit se ad regē Frācorū: & seminauit discordias inter eos. Sed & de collectiōe pecuniȩ deferēdȩ Hierusalē q̄ adunata fuerat Turonis quā rex Anglorū volebat mittere p suos nūcios: vtpote sumptā in suo comitatu. Rex autē p suos quia ecclesia Turonensis sua est suggestiōe Iocii archiepi Turonēsis magna discordia inter Henricū regē Anglorū & Ludouicū regē Francorū mota est. ¶ Cōbusta est ciuitas Turonensis cū prīcipali ecclesia ¶ Almaricus rex Hierusalē euocatus ab amiralio Babiloniȩ cui cōfœderatus erat: obsedit Alexādriā quȩ caput est Aegipti. & cœpit & reddidit eam amiralio: 13 1168

qui pepigit ei singulis ãnis tributũ de eadẽ ciuitate
quiquaginta milia Bizantiorũ/exceptis quiquagita
septẽ milib9 quos habet de Babilone. Idẽ etiã rex du
xit vxorẽ neptẽ Manuel iperatoris Cõstantinopoli=
tani cũ infinitis thesauris.

¶ In octauis Pẽtecostes rex Anglorũ & rex Frãcorũ in Vilcasmo locuturi de pace conuenerant: sed pri= moribus regis francorũ exacerbãtibus leuitatẽ regis Ludouici nichil ꝓfuerũt. Cõgregauerũt itaqꝫ vterqꝫ infinitũ exercitũ de omni potestate sua: & alterutrũ castella sua muniuerũt. Cũ autẽ rex Frãcorũ aliquã= tas villulas in Marcia iter Medantẽ & Paceiũ cõbus= sisset: rex Henricus irritatus licet multũ deferret Lu= douico/Caluũmontẽ castrũ munitissimũ in quo rex Frãcorũ cõgregauerat expẽsas & victualia ad opus belli & plurimas villas in circuitu illius cõbussit. quo audito rex Francorũ grauiter tulit & collectis viribus suis latos fundos quos sanctus Audoenus habebat in Vilcasmo scilꝫ Vadũ Nigasij & alias villas cõbussit.

¶ Andeliciũ etiã Burgũ optimũ qui erat ꝓpius bea= tę marię & archiepĩ Rothomageñ. Nõnulla etiã quę ptinebant ad ecclesiam sanctæ trinitatis Rothoma= gensis vastauit sed nõ defuit festinata vindicta.

¶ Eadẽ nãqꝫ die multi de exercitu eius cũ redirẽt ad castra siti/solis feruore/puluere/formidine deficiẽtes expirauerũt. Sic etiã patri pridẽ ipsius acciderat. Nã initurus certamẽ cũ Henrico seniore rege Anglorũ i quo inferior fuit pcedẽti nocte: in eodẽ loco hospita= tus fuerat & Franci qui a ferocitate teste Valentinia= no Rhomanorũ iperatore vocati sunt ecclesiã beatę Mariæ Andeliaci stabulũ equorũ suorũ fecerãt. Vn= alij eorũ capti/alij vero vix fugã elapsi sunt.

¶ Mense Augusto treuię sumptę & iuratę iter reges Henricũ & Ludouicũ vsqꝫ ad pascha.

¶ Inde perrexit rex Henricus in Britãniã: & subdi= dit sibi omnes Britãnos etiam Leonenses.

¶ Nam Guihuminarius filius Henrici vicecomitis Leonẽsis cui9 filiã comes Eudo habebat: i cõiugiũ

Rhōa. | Francorum | Anglorū | Añ. dñi

datis obſidibus ſubmiſit ſe regi. terrore exanimatus cum videret caſtrum ſuum munitiſſimū combuſtū & captū & alia nōnulla vel capta vel reddita. ¶ Cū adhuc moraretur rex in Britãnia/ audiuit nuncium de morte matris ſuæ Matildis imperatricis. Deceſſit autem quarto idus Septembris Rothomagi: & ſepulta eſt Becci.

¶ Theſauros īfinitos pi⁹ filius diſtribuit eccl'ijs/ monaſterijs/ leproſis & alijs pauperibus pro anima illius: fecit autem prędicta imperatrix monaſterium de Voto in Caletenſi pago iuxta Iuliā bonam: & poſuit ibi monachos Ciſtercienſes. fecit & monaſteria canonicorū: vnum iuxta Cęſariſburgum/ & aliud in ſilua de Gonfer. ad pontem etiam lapideum ſuper Secanam Rothomagenſem faciendum a ſe multam ſummā pecuniæ dimiſit.

¶ Ioci⁹ archiepiſcopus Turonorum recordatus eſt cum rege Anglorū.

¶ Regina Alienora tranſfretauit in Angliā/ ducens ſecum filiam ſuam Matildem.

¶ In vigilia natalis domini duæ ſtellæ ignei coloris: quarum vna erat magna/ altera parua apparuerūt in occidente. & erant quaſi cōiunctæ poſtea diſiunctæ ſunt: longo ſpacio apparere deſiuerunt.

¶ Natus eſt Ioannes filius regis Anglorum.

17 | 32 | ¶ Ad natalē domini fuit rex Henricus Argenthomagi: & tenuit ibi magnā curiam in noua aula ſua. | 14 | 1169

¶ Matildis filia regis Henrici cum infinita pecunia & apparatu maximo / ducta eſt in Alemāniam ad ſponſum ſuum Henricum ducem Saxoniæ & Baioarię: quorū ducatum vnum habebat ex patre ſuo/ & alterū ex matre. Pater ipſius fuit Henricus qui fuit natus ex filia Lotharij īperatoris: qui ante Conradū imperauerat. Hic Hēricus ſcil; iunior qui filiā regis Anglorū duxit: ſuper Paganos ſcil; Sclauos & Vidėlicos tātū acqſiuit q̄ fecit ibi tres epatus.

¶ Obijt Terricus comes Flandrẽsis/ cui successit Philippus filius eius: qui iã diu comitatũ illũ rexerat/ cũ pater illius iter Hierusalẽ frequentabat.

¶ Pictaui & Aquitani ex maiori pte/ id est comes de Marcha/ comes Engolimensiũ. Hannericus de Lizẽnio/ Robertus & Hugo frater eius de Silleio/ & alij multi voluerũt rebellare cõtra regẽ: & incẽdijs & rapinis pauperũ incũbentes/ circũquaq; grassabãtur. Quod rex audiẽs ĩpiger aduolat: & eorũ ĩsaniæ obsistens Lizen nouũ castrũ munitissimũ cœpit/ captũ muniuit/ & villas & municipia eorũ destruit.

¶ Munitis castellis & militibus & victui necessarijs/ relicta ibi regina cum comite Patricio Salesberniẽsi auũculo Rotroci comitis Particicẽsis.

¶ In octauis Paschę inter Paceium & Medantiũ in Normãnia locutur9 cũ rege Francorũ/ & iiurias suas ab eo expostulaturus/ accessit. Siquidẽ Pictaui ad regem Francorũ venerãt: & obsides suos cõtra regem Anglorũ cuius ꝓprij erãt ei dederant. Vnde cũ hinc ĩde grãdis altercatio fieret/ nec rex Frãcorũ obsides quos cõtra iustitiã cepat reddere vellet: ĩducię datę vsq; ad octa. bti Ioãnis. ¶ Circa vero octauas paschę dolo Pictauẽsiũ occisus est comes Patrici9: & sepult9 est apud sanctũ Hylariũ. Successit ei fili9 natus Guillelmi comitis pontini matre comitissa de Vuarẽna.

¶ Anteq̃ treuiæ date essent/ rex Anglorũ submouerat Eudonẽ vicecomitẽ de porrehoit: qui quatenus vmbratico noĩe comes vocabať/ & cui tanta bona cõtulerat: vt ad seruitiũ & adiutoriũ suũ veniret: quod ĩpe renuit/ & quidã alij de Britãnis & cõfœderati: scil; Oliuerus filius Oliueri de Dinan & Rollandus cõsobrinus eius. ¶ Rex itaq; nõ ĩmerito aduersus eos iratus/ a capite scilicet ab Eudone incipiẽs vastauit & cõbussit eius terram: destructo ĩprimis castello Locellini quod habebat p̃cipuũ. comitatũ etiã de Boerech abstulit ei: cui9 caput est ciuitas Vanecẽsis quã rex in manu sua cœpit. eius portũ Cęsar mirificę ex tollẽdo collaudat ĩ libro quẽ scripsit de bello gallico.

Dimidiũ etiã Cornubiæ ei abstulit. Obsedit etiã & castellũ Abrai/captũ muniuit. ¶ Vastata igit Eudõis terra/ & ad libitũ suũ redacta: ad terrã Dinanẽsẽ appropiquãs castrũ Hedde a Gaufrido de Monte forti sibi redditũ muniuit/ & Tintiniacũ euertit. Inde Becherel munitionẽ Rollandi de Dinã firmissimã p aliquot dies obsidẽs/adhibitis machinis cępit & muniuit. ¶ Cũ vero castrũ in quo Rollãdus maxime cõfidebat/quia natura & arte munitissimũ/obsedisset: nisi breuitas termini eũdi ad colloquiũ regis Francorũ eũ vrgeret. ¶ Terra itaq3 Rollandi tradita rapinis & incendijs citra Recẽ flumẽ eadẽ regit in vlterioribus. Nã transito amne per Lehũ descẽdẽs/ & aliqua pdũdans: monachis Leũnẽsibus pepcit. Dinã vero circuiẽs q̃dã destruxit/q̃dã intacta reliquit: in pago Aletersi eadẽ gessit. ¶ In octauis sancti Ioãnis ventũ est ad feritatem Bernardi vbi de pace inter reges decractũ est: & infecto negocio discessũ est. Nã Britones sicut & Pictaui obsides regi Frãcorũ dederãt: & fide interposita pactionẽ acceperãt/ q rex Francorũ sine ipis regi Anglorũ non cõcordaret. Vnde & ipi Britãni couẽtibus quibusdã Cenomaneñ. p quorũ terrã latẽter trãsierũt colloquio interfuerũt.

¶ Munitis autẽ marchis ex vtraq3 pte cõtinuata est decertatio vsq3 ad aduentũ dñi. ¶ Rex vero Hẽricus caute agens/ cognatũ suũ Matheũ comitẽ Boloniæ sibi pacificauit: spondẽs ei se daturũ p annũ maximã partẽ pecuniæ pro calũnia relaxãda comitatus Moritonij. Habebat enim filiã regis Stephani qui fuerat comes Moritonij. ¶ Cũ autẽ idẽ Mattheus ad auxiliũ regis Anglorũ veniret: Ioãnes comes Pontini nõ pmisit eũ transire per terrã suã. vnde necessitate cogente/ nauali subuectione ad regẽ multis expeditis militibus accessit. Quod rex audiens rogatu eiusdem Matthei cũ bellico apparatu in terrã Ioannis perrexit: & Iuniacensẽ pagũ vulcano tradẽs/ quadraginta & eo amplius cõburẽs villas/voluntati suę satisfecit. ¶ Rex Frãcorũ veniẽs latẽter ad quoddã municipiũ

Rhôa. Francorũ Anglorũ Añ. dñi

Normãniæ cognominatũ Chesuebrut/illud cõbussit & quatuor milites in eo cœpit. Quo cõperto/rex Angliæ illũ insequutus est: multos cœpit milites / inter quos etiã senescallũ Philippi Flandrensiũ comitis aduncatus est. Tradidit etiam castellũ Hugonis de Nouocastello flammis & incẽdijs vocatũ Brudroles vt cõbustũ nomẽ ex re haberet. hoc etiã fecit Nouocastello per milites suos/ipso tamẽ absente.

¶ Vastata est similiter terra comitis Particeñ. ex maiore parte ipso agente. ¶ Venit ad curiã regis Hẽrici Anglorũ/Saxonũ & Baiocorũ dux Henricus gener eius: & magnis ab eo honoratus muneribus/in sua rediit.

18 | 33 | ¶ Henricus egit natale dñi Argentomagũ. | 15 | 1170

¶ In Epiphania dñi cõcordati sunt rex Francorũ & rex Anglorũ.

¶ Henricus filius regis Anglorũ fecit homagiũ regi Francorũ socero suo de Andegauẽsi comitatu & de Cenomanẽsi/& de ducatu Britãniæ quẽ rex cõcessit eidẽ genero suo. Nam de Normãnia ei fecerat ante homagium: & cõcessit ei rex Francorũ vt esset senescallus Franciæ quod pertinet ad feudum Andegauensem.

¶ Richardus filius Henrici regis Anglorũ fecit homagiũ regi Francorũ de ducatu Aquitanię.

¶ In purificatione beate Mariæ fuit filius regis Anglorũ Parisius: & seruiuit regi Francorũ ad mensam vt senescallus Franciæ. Hanc senescalciã vel (vt antiquitus dicebatur) maioratũ domus regiæ/ Robertus rex Francorũ dedit Gaufrido Grisogonella comiti Andegauensi propter adiutorium quod ei impendit contra Ottonẽ imperatorẽ Alemanniæ. dedit etiã ei quicquid habebat in ẽpatu Andegauensi.

¶ Postea vero cum Gaufridus comes Particensis & Dauid comes Cenomanensis essent rebelles ei Roberto regi Francorũ/prędictus rex Gaufrido Grisogonella ferente sibi auxiliũ obsedit munitionẽ Moritoniæ & cępit: & quia Dauid comes Cenomanensis

Rhoa.	Francorum	Anglorũ	Añ.dñi
	euocatus a rege ad eum venire contempsit: dedit rex Gaufrido Grisogonella homagium illius & ipam ciuitatem & quicquid habebat in episcopatu Cenomanensi.		
	❡ Henricus filius regis Angliæ fecit homagium Philippo filio regis Francorũ.		
	❡ Henricus rex Anglorum locutus est cum Ludouico rege Francorum apud sanctũ Germanũ in Leia.		
	❡ Gaufridus filius regis Anglorum fecit homagium Henrico fratri suo de ducatu Britanniæ iubente patre eorum.		
	❡ Rex Henricus perrexit in quadragesima Vuasconiam: & destructis multis castellis quæ contra eum erant vel munitis/comites Engolismensiũ & de Marcha sibi pacificauit: & multos alios qui non erant tanti nominis.		
	❡ Gaufridus filius regis Anglorum mense Maio venit Rhedonis & Stephan9 Rhedoñ. & Ausbertus Aletensis episcopi/& Robertus abbas sancti Michaelis de Monte/& aliæ religiosæ personę/receperũt eum cum summa veneratione in ecclesia sancti Petri. Ibi accepit hominia baronum Britanniæ.		
	❡ Rex Henricus fecit fossata alta & lata inter Franciam & Normanniã ad predones arcendos.		
	❡ Mense Augusto pacificatis fere omnibus in Pictauensi pago/ Vuasconia Henricus rex venit in Normanniam: & euocati Britanni properauerunt ad eum.		
	❡ Calina ciuitas Siciliæ terręmotu concussa & prostituta est: & multi in ea perierunt.		
	❡ Combusta est Fiscanensis ecclesia quarto calendas Iulij: quarta feria post octauas pentecostes.		
	❡ Rex henricus fecit castrum munitissimum/& Burgum pergrande iuxta Gahiam de Malafre: quod vocatum est Bellueceteiz. ❡ Cum Rogerius Malabranchia dolo cœpisset: vrbem Bitriensem quam ciues ipsius contra eum tenebant omnes tam viros quã		

Rhōz. | Francorum. | Anglorū | Añ.dñi

mulieres / vel suspendio vel alio tormento morti tradidit: & nouis habitationibus illam inhabitandam tradidit. Siquidem prędicti ciues dominum Vuillelmū trencheuel patrem Rogeri malebranche, in quadam ecclesia cum filio suo paruo crudeliter occiderant.

¶ Rex Henricus fecit molendina & piscatorias Andegauis in flumine Meduane. Cū Vuillelmus goeth obijsset in itinere Hierusalem: & comes Theobaldus vellet habere in manu sua montē mirabilē & alias firmitates quę fuerāt Vuillelmi goeth: de quibus saisitus erat Herue9 de Vieñ. qui habebat in coniugio primogenitā filiā Vuillelmi goeth / natā ex vna sororū comitis Theobaldi / videns prędictus Herueus se nō posse resistere comiti Theobaldo / cū rex etiā Francorū adiuuaret: partē comitis Theobaldi vtpote sororij eius idē Herueus intercurrēte magna pecunia & quibusdā pactionibus / tradidit Henrico regi Anglorū montē mirabilē & aliud castrū sc3 sanctū Anianū in Biturico. Vnde discordia redintegrata est iter regē & comitem.

19 | 34 | 16 | 1171

¶ Ad natale dñi fuit rex Hēricus in Britānia apud Nānetū: Robertus archidiacon9 Nānēti cōsensu regis factus est eps Nāneti post Bernardū auūculū suū. In quadragesima excessit mare limites suos: vnde messes q̄ ꝓpe illud seminatę erāt in multis locis pierūt a fluctibus absorptę.

¶ Ossa cuiusdā gigātis in Anglia p Alluuionē detecta sunt: cui9 corpis lōgitudo (vt ferūt) 50 pedū erat.

¶ In eadē quadragesima trāsfretauit rex Hēricus in Angliā nō tamē sine discrimie. Submerso i mari Gisleberto Abrinceñ. Fulcopaienel qui habebat primogenitā sororē eius successit ei. ¶ Viccomites p Angliā qui exactionibus & rapinis populū afflixerāt: a rege correcti sunt. ¶ Post Pentecostem rex Henricus euocato filio suo Henrico in Angliam fecit eum coronari in regem cum magna cleri populiq3 lętitia Lūdoñ. apud Vuestimost3. Hūc inūxit Roger9 archi-

eps Eboracēsis Nam Thomas Cantuariē. circa mare per cōtinuū fere sexenniū in Gallijs morabat. Huic cōsecrationi iterfuerūt Gislebert9 Lundonēsis/Gocelin9 salesberū Valterus Rosen. Ricardus Cistren. Bartholomeus exonen. Hugo dunclinen. epi/Rogerus Vingornien. ¶ In Normānia morabat Hēricus Vingornien. & Guillelmus Noruincen: in ifirmitate prepediti nō affuerūt. Nam Ardelulfus Carlinen. & Robertus herefordeñ. & Robertus baten. & Robert9 licolen. et Hil. cicestren. et Nigellus Elien. epi dormierant in dño: & adhuc cathedrę eorū vacabant: interfuerūt vero de Normānia Hēricus Baioccn. et Rogerius Sagien epi: qui cū eo venerant in angliā. Quidā moleste ferunt q̄ archieps eboracen. vnxerit in Regem Hēricum iuniorē: sed nouerit q̄ primus Vuilem9 qui Angliā armis subegit/ab Aluer edo religiosissimo viro eboracēsi archiepo inunctus et sacratus est. Cantuarien. archiepsitra insulā Britānie manēte stigando scilz a papa excommunicato.

¶ Margarita filia regis Frācorum vxor Henrici iunioris regis i Angliā transiit: nec tūc tn̄ fuit coronata quia rex iam coronatus erat: et epi discesse rant.

¶ Ioannes comes Aucen. moritur: & successit ei fili9 ei9 Henricus quā genuerat ex filia Vuillemi de albinero quē vocāt comitez de Arundel Hic duxit Elixā Reginā relictā Henrici senioris regis Anglię: ex qua genuit Vuillemū primo genitū suum ex godefrū: et istā comitissam vxorē Ioannis comitis aucen. de quo sermo est. ¶ In die apostolorū petri et pauli terremotus horribilis factus est i transmarinis partibus: quo corruit ciuitas tripolis pars Damasci Antiochie plurimū Agareni etiā nō fuerūt expertes hui9 tribulationis. Nam halapre que est caput regni Loradin et q̄dā alię ciuitates Sarracenoꝝ nō euaserūt hāc pestē.

¶ Mortuo Vuillemo comite Niuernēsi vltra mare/ Mathei fratrū Philippi comitis Flādren. comes Bolonię duxit vxorē eius sororē Scilicet comitissę Flādrē. Hij itaq3 duo fratres duas duxerunt sorores filias

Rhoa. Francorũ | Anglorũ. | Añ. dñi

Rodulphi comitis Viromãdorũ neptes Alienoræ reginæ Anglorũ ex sorore calide agentes: in retinẽdo terrã Radulphi de Parrona per quẽlibet fratrũ. Hic Mattheus prius habuerat filiã regis Stephani/ & susceptis ab ea duabus filiab⁹ rediit ad religionẽ vnde in vita recesserat. ¶Circa Augustũ rex Henricus rediit in Normãniã/ relicto Henrico iuniore ĩ Anglia. Rex Henricus fecit pacẽ inter comitẽ Theobaldũ & Herueũ de Vieñ. ¶Mense Septẽbris rex Henricus ĩfirmatus est pene ad mortẽ apud Morã de Ger: sed miseratione diuina & supplicatione seruorũ dei quibus se humiliter cõmendabat/ sopita aduersa valitudie sanitatẽ refouit. ¶Egidi⁹ Rothomageñ. archidiaconus electus est ad ẽpatũ Ebroicensem: Richardus archidiaconus Cõstanciẽsis ad Abricatensem.

¶Alienora filia regis Anglorũ Henrici ad Hispaniã ducta est: & ab Anifruso ĩperatore solẽniter despõsata. Huius ĩperatoris illa pars Hispaniæ (quę castella vocat̃) regnũ est. Huius ĩperij caput ciuitas Tolletũ est. Prędicto regi ꝑpter infirmã ætatẽ (nondũ enĩ adimpleuerat quidecĩ ãnos) aduersantur duo reges: Feruãdus Gallíciæ patru⁹ eius & Anifrusus Nauarrię auũculus eius. ¶Mortuo Roberto filio Roberti comitis Cloecestrie/ dederat etiã ante idẽ rex Hugoni comiti Cestriæ cognato suo filiã comitis Ebroicensis cognatã suã ex parte patris sui.

¶Vrbs Cenomaneñ. flagrauit ĩcẽdio. Cella sancti Victurij cõbusta est: sed deo adiuuãte in melius restaurata est. ¶Hẽricus rex Anglorũ prexit causa orõnis ad Rocã Amatoris: qui locus ĩ Cadulceñ. pago mõtaneis & horribili solitudine circũdat̃. ¶Dicũt quidã ꝙ beatus Amator famulus beatę Mariæ & aliquãdo baiulus & nutricius dñi fuit & assumpta pijssima matre domini ad ethereas mansiões ĩpe Amator ꝑmonitus ab ea/ ad Gallias trãsfretauit: & in prędicto loco vitã eremiticã transegit. Quo trãseũte/ & in introitu oratorij beatę Marię sepulto/ locus ille diu ignobilis fuit excepto quod vulgo dicebat̃: ibi beati Ama

Rhōa. | Frācorum | Anglorū | Añ.dñi.

toris corpus requiescere: licet ignoraret vbi esset.

¶ Anno ab incarnatōe domini 1166/quidā idigena huius regiōis ad extrema veniēs/p̄cepit familię suę diuina forsitā inspiratiōe vt in introitu corporis sui glebā sepelirēt. Effossa itaq; terra corpus beati Amatoris integrū reperit: & in ecclesia iuxta altare positū integrū/illud pegrinis ostendūt & ibi fiunt miracula multa/& antea inaudita per beatā Mariā. Ad hunc ergo locū (vt diximus) rex Henricus cā orōnis veniens quia appropinquabat terre inimicorū suorū cōgregata multitudine armatorū tam equitū q̄ peditū ad orōnem prexit munitus sicut ad pręliū: nulli malū inferens/oībus & maxime paupibus in elemosinis largiter puidens. ¶ Thomas Cantuarieñ. archieps transfretauit in Angliā. ¶ Stephanus comes de Sanceorre frater comitis Theobaldi prexit Hierusalē: ferens secū pecuniā quā rex Frācorū Ludouic9 fecerat colligere in adiutoriū Hierosolymitanę ecclesiæ.

¶ Odo dux Burgūdiæ nepos eius perrexit cū eo.

20 | 35 | ¶ Ad natale fuit rex Henricus ad Bur iuxta Baione. | 17 | [illegible]

¶ Annus millenus cētenus septuagenus/primus erat primas quo ruit ense Thomas.

¶ Quita dies natalis erat/flos orbis ab orbe Pellitur: & fructus incipit esse poli.

¶ Agareni cum multis milibus armatorū venerūt ab Africa in Hispaniā.

¶ Hamo eps Leonēsis crudeliter p consiliū vt dicunt Guihomari fratris sui vicecomitis Leonēsis & iunioris Guihomari nepotis sui occisus est.

¶ Conanus dux Britāniæ moritur: & tota Britānia & comitatus de Gippeuuis & honor Richemūdię p filiā comitis Conani quæ desponsata erat Gaufrido filio regis in dominio regis Henrici transierūt.

¶ Hannercius abbas sancti Audoeni moritur.

¶ Henricus rex venit in quadragesima ad Pontē vrsoñ. & ibi p quindeci fere dies demoratus est: hoc etiā fecit in rogationibus & in Pentecoste cum Guihomarus venit ad eum/& reddidit se ei & sua castella

Rhōa.	Francorum	Anglorū	Añ. dñi
		perterritus multitudine militū et aliorū armatorum quos rex illo direxerat ad eū cōprimēdū nisi regis voluntati obediret. ¶ Sequenti āno canonizatus est sāctus Thomas a papa Alexandro. & pręceptum fuit vt natalis eius/dies festiuus ab oībus celebraretur maxime ab Anglis. ¶ Castrū Pōtisvrsoñ. combustū est ¶ Vrbs Noruuici9 similiter cōbusta est cū episcopali ecclesia & officinis monachorū. ¶ Hūbertus comes Morieunt misit abbatē sancti Michaelis de dusa ad Hēricū regē Anglie pro ponendo matrimonio inter Ioānem filiū regis et filiā suam: offerens ei totā terrā suam. Fuit enī idem comes filius Amati comitis/et ditissimus in possessione vrbiū et castellorum: nec aliquis potest adire Italiā nisi per terrā ipsius. ¶ Theobaldus comes Carnoteñ. plures Iudeorū qui Blesis habitabant igni tradidit. Siquidē cū infantē quendā in solēnitate pascali crucifixissent ad opprobrium Cristianorū: postea in sacco positū in fluuium Ligerim proiecerūt. Quo inuento/eos conuictos de scelere vt supra diximus igni tradidit exceptis illis qui fidē Christianā receperunt Hoc etiā fecerunt de sancto Vuillelmo in Anglia apud Norethuiz tēpore Stephani regis/ quo sępulto in ecclesia episcopali multa miracula fiunt ad sepulchrū eius. Similiter factum est de alio apud Glouescestrū tēpore Hērici regis secundi. Sed et in Francia castello quod dicit Pōtizare de sācto Ricardo impij iudei similiter fecerūt: qui delatus Parisius in ecclesia sepultus multis miraculis coruscat & frequēter vt dicitur faciunt hoc in tempore pascali: si oportunitatem inuenerit. ¶ Obiit Vuillelmus Talauacius comes pontini: et successit ei Ioānes nepos suus in comitatu Pontini ex guidone primogenito suo. In terra vero quā tenebat de rege Anglię in Normānia et i Cenomaneñ. pago successit ei Ioānes comes filius eius. Itē duxit filiam comitis Helye fratris comitis Gauffridi Andegaueñ. et ducis Normānorū. ¶ Rex Henricus senior fecit inuestigari per Normāniā terras quas rex Hēricus	

Rhōa. | Francorum | | Anglorū | Añ. dñi

auus eius possidebat die qua obijt. fecit etiam inquiri quas terras & quas siluas et q̄ alia dominia barones et alij hoïes occupauerant post mortē regis Henrici aui sui: & hoc modo fere duplicauit reddit⁹ ducatus Normānie. ¶ Ri; rex Vualēsiū pacificatus est cū rege Anglorū Henrico. ¶ Rex Oenus auūculus eius prę- terito āno obierat: et filij eius regi Henrico subditi sunt. ¶ Margarita vxor iunioris regis Hērici trans- fretauit in Normanniā. ¶ Mense Iulio rex cōgrega- uit barones suos apud Argētoniū: & cū ibi tractare- tur de profectione sua in Hiberniā legati comitis ve nerūt ad eū dicentes ex parte comitis ꝙ traderet ei ciuitatē Dunelinā & Vualtrefordiā & alias firmitates quas habebat causa vxoris suę. quę fuerat filia regis Dunelinę qui iā obierat. rex itaq; audito hoc nūcio mandauit comiti ꝗ traderet ei terrā suā in Anglia et Normānia: et planā terram in Hibernia: quā acce- perat cum vxore sua. Et concessit ei vt esset conesta- bilis vel senescallus totius Hibernię.

¶ Venerabilis Henricus eps̄ Vuintonieñ. et abbas glastroñ. decessit in fata: iste scilicet eps̄ multa bona- fecit ecclesie Vuintonieñ. in ornamentis auri & ar- genti & sericarū vestiū. Diuitias etiā suas ecclesiis & pauperibus larga manu distribuit.

¶ Ad augmentū etiā virtutū suarum per aliquātulū tp̄is ante mortē suam lumīe corporali priuat⁹ fuerat

¶ Mense Augusto: rex transiuit in Angliā & aggre- gatis tam militib⁹ quā sumptibus quę ad tantā ex- peditionē necessarie erāt: vigilia beati Lucę euāge- listæ transiuit in Hiberniā q̄ autē prospere transfre- tauit/ applicuit/ receptus sit/ litterę quas ad regē Hē- ricum filium suum misit indicant.

21 | 36 | ¶ Henricus rex iunior ad natale fuit ad Bur iuxta Baioc: & quia tūc primū tenebat curiā in normānia: voluit vt magnifice festiuitas celebraretur. Interfuerūt epī/ abbates/ comites/ barones/ & multa multis largitus est. | 18 | 1173

¶ Et vt appareat multitudo eorū qui iterfuerunt: cū

Vuillelmus de sancto Ioāne Normāniæ ꝓcurator/ & Vuillelmus filius Hamonis senescallus Britāniæ qui venerat cū Gaufrido duce Britāniȩ dño suo/ comederent in quadā camera/ ꝓhibuerūt ne quis miles comederet in eadē camera qui nō vocaretur Vuillelm⁹: & eiectis aliis de camera remanserūt centū & decē milites qui omnes vocabātur Vuillelmi exceptis plurimis aliis eiusdē nomīs qui comederūt ī aula cū rege

¶ Henricus dux Saxonū & Baiaorū gener Henrici regis Anglorū prexit Hierusalē cū magno comitatu militū: & magna ibi īcepisset & pfecisset forsitā incepta/ nisi rex & tēplarii obstitissent. Thesauros tamē quos secū portauerat larga manu distribuit paupib⁹ & ecclesiis sanctȩ terrȩ. ¶ Post pascha rex audiēs duos legatos Albertū & Theodericū ex parte dñi pape A. ad se missos ꝓ causa piȩ memoriȩ Thome quondā Cātuariēsis archiepi cū esset in Hibernia/ citissime venit de Hibernia in Angliā/ de Anglia in Normāniā: & pmissis ab eo honorabilibus psonis/ locutus est cū eis. Primo Saniguei/ postea Abricēses/ tertio Cadomi: vbi causa illa finita est: sicut litterȩ publicȩ testāt̄ q̄ inde factȩ sunt & a multis psonis q̄ illuc cōuenerāt retinētur. ¶ Rex Henricus locutus est cū rege Francorū & misit filiū suū regē iuniorē in Angliā vt Margarita filia regis Franciȩ vxor eius cōsecraret̄ in reginā. Hanc inunxerūt ex cōsilio regis Frāciȩ/ Rotrodus archieps Rothomagēsis/ & Egidius eps Ebroicēsis: & coronauerūt regē & vxorē eius.

¶ Circa festū sancti Michaelis cōgregauit rex epos Normāniȩ & Britāniȩ/ & venit ipe & legati Abrinceñ. tractaturi de eccl'iasticis negociis: sed obsistēte regis īfirmitate parū ꝓfecerūt. Huius cōuentus causa venerūt vsq3 ad montē ad nos honorabiles psonȩ multȩ: iter quas fuerūt religiosissimi viri dñs Stephan⁹ Cluniacēsis/ & dñs Benedict⁹ Clusinus abbates mutua vice societatē suā nobis & sibi nostrā īpendim⁹: sicut litterȩ eorū q̄ a nobis habētur/ & nostrȩ q̄ ab ipis asportatȩ sunt testificātur. Hoc etiā fecerat nobis piȩ mēoriȩ

Rhōa. Francorum Anglorū An. dn̄i

Vuillelm9 Vizeliacēſis abbas in capitulo Vizeliaceñ.
& cū his tribus eccl'ijs ſcil3 Cluniaceñ. Duſenſi Vize-
liaceñ. habem9 ſpiritualē ſocietatē & multū nobis &
illis placentē. ¶ Circa feſtū ſcti Martini venit iunior
rex cū vxore ſua de Anglia: & locuti ſunt cū rege Frā
corū ip̄e apud Giſorz/ ipſa vero apud Caluū montē/
quos res lętiſſime ſuſcepit ſicut filios ſuos.
22 37 ¶ Rex Henricus cū regina Alienora egit na- 19 1174
tale domini apud Chinonū regaliter: iunior
vero rex cū vxore ſua Margarita eādē feſtiuitatē apđ
Bonāuillā celebrauit. Exinde ſequutus eſt patrem
ſuū in Andegaueñ. pagum moraturū in illis ptibus
vſq; ad purificationē beatę Marię quando rex debe
bat loqui cū rege Arragoñ. & cū comite de Moriēna
& cū comite de ſancto Egidio pro cauſa Tholoſæ.
¶ Vuillelm9 abbas Radingis/ factus eſt ep̄s Burdegalēſis.
¶ Comes de ſctō Egidio pacificat cū rege Angliæ de
Tholoſa facto ibi homagio & Richardo filio ſuo du
ci Aquitanorū. Promiſit ei ſe daturū equos magni
p̄cij quotānis q̄drageſimę. Et ſi neceſſe habuerit in-
ueniet ei vnoquoq; āno ad ſeruitiū ſuū p 40 dies cē-
tū milites. ¶ In q̄drageſima quia rex Hēricus ſenior
remouerat a cōſilio & famulatu filij ſui Aſculfum de
sctō Hylario & alios eqtes iuniores: ideo ille iratus receſſit a
p̄re & venit Argētoniū & receſſit īde noctu pgēs ad regē Frā
corū neſciētib9 miſtris ſuis quos pater ſu9 ſeruitio ſuo depu-
tauerat. Quē ſequutus eſt comes Roberti bellēti reli-
quēs caſtella ſua ſine cuſtodib9: q̄ rex Hēricus occu-
pauit. Comes etiā Ceſtrię Hugo a sctō Iacobo Galli-
cieñ. rediēs ſequutus eſt eū & Vuillelm9 Patric ſenior
& tres filij ei9 & multi alij minoris nōis. Quorū oīm
domos & virgulta & ſiluas rex euertit. Siſiter regina
Alienora & filij eius Richardus comes Pictaueñ. &
Gaufridus comes Britāniæ alienati ſunt ab eo.
¶ Feria 4 āte cenā dn̄i prior Cātuarieñ. & alię pſonę
honeſtę venerūt ad ſanctā Barbarā in ep̄atu Lexo-
uieñ. ad regē Hēricū & ad legatos Rhōanos Albertū & Theo
dericū & elegerīt Rogerū abbatē Becci ad archiep̄atū Cātuariēſē.

Ille vero prętēdens infirmitatē suā/noluit aquiescere electioni eorū. Qui inde redeūtes in Angliā/ cōuocatis ep̄is & alijs religiosis personis elegerūt i archiep̄m priorē de Dituria monachū suū Richard9 etiā archidiacon9 Pictaueñ. elect9 est ad episcopatū Vintoñ. Gaufridus filius regis Henrici naturalis archidiacon9 Lincoliē. ad Lincoliē. Gaufrid9 lidel archidiacon9 Cantuariēsis: ad Eliensē. Robert9 foliot archidiaconus Lincolieñ. ad Herefordeñ. Radulfus Lōbardus archidiacon9 Salesber. ad Bateñ. Gocelmus decanus cisteñ. ad ciscrestreñ. ¶ Posita aūt die qua cōsecraret elect9 Cantuarieñ. & cōsecraret eque alios electos/ i generali cōuētu episcoporū & aliorū qui cōuenerāt: prior Cātuarieñ. pretulit literas Hērici iunioris regis in quib9 dicebat eos nō esse sacrādos. Et siquis imponeret eis manus inuitabat eū ad audientiā dñi pape. Et ita infecto negotio recesserūt vnusquisq; ad propria.

¶ Prior Vuintoñ. factus est abbas Glastonię.

¶ Post pascha Bernardus de feritate vertit se et castellum suū regi iuniori. ¶ Similiter galerandus de Ibera/Goscelinus crispinus: Gislebert9 de tegularijs Robertus de mōte forti Radulph9 de fale/Gauffridus de lezenoñ. Hugo de sācta maura/ & ep̄us fili9 et Vuillelmus camerari9 veniens de Anglia.

¶ Philippus comes Flandreñ. cepit castrum de ambunarę: & in eodē comitē Vuillelmū dominū ipsius castri & comitē Simonē inde comes anceñ. Henrico subdidit se: & castella sua regi iuniori & comiti Flandrię. ¶ Post festū sancti Ioannis rex Francorū Ludouicus coadunatis baronibus suis ex omni regno suo obsedit castrū Vernoliū fere per vnū mēsem: in quo excercitu vt dictū est a nōnullis fuerūt vii. milia militū. excepta reliqua multitudie quibus restiterūt viriliter Hugo de laci/et Hugo de bello campo conestabilis ipsius castri et milites eis subditi cum burgensib9. ¶ Iunior regis Hēricus & Philippus comes Flādrē. et Mathe9 frater ei9 comes Boloñ. obsedcrūt

Rhõa.	Francorum	Anglorũ	Añ. dñi
	nouũ castrũ quod dicit Dringurtũ cũ magno exercitu cui castro p̃erãt dñs Bardulfus & Thomas eius frater. Qui cũ vidisset se nõ posse resistere crebris assultibus eorũ & suffossioni murorũ acceptis inducijs prexerũt ad regẽ Angliæ dñm suũ nũciantes ei q̃ nõ poterãt resistere viribus inimicorũ. Quare concessit eis rex vt castrum redderent comiti Flandriæ.		
	¶ Matthe⁹ comes Boloñ. frater Philippi comitis Flãdrensis ex vulnere quod accepit in obsidione castri de Dringurto mortuus est. vnde comes Flandrię frater eius dolens/ accinxit militaribus armis Petrũ fratrẽ suũ qui electus erat ad ep̃atũ Cameraceñ.		
	¶ Tertio idus Augusti vir religiosissimus dñs Stephanus abbas Cluniaceñ. viã vniuersę carnis ĩgressus est: & successit ei Radulphus prior de Caritate cõsobrinus comitis Theobaldi. ¶ Obit etiam Rogerus comes de Clara cui successit Vuillelm⁹ filius eius qui ducit filiã sc3 ducis Gloecestriæ. ¶ Rex Henricus cõtracto magno exercitu tã equitũ q̃ peditũ venit Bristollũ: volẽs hoĩbus suis in Vernolio a rege Francorũ Ludouico obsessis ferre auxiliũ. Quod cũ rex Francorũ audisset vsus cõsilio sapientiũ a castro recessit: relicta multa parte ĩpedimentorũ & victualiũ.		
	¶ Rex Henricus cõuocatis baronibus Britãnię/ exegit ab eis sacramentũ suæ fidelitatis. Quod cum alij vtcũq3 obseruarent: Radulphus de Fulgerijs infideliter agens/ vocatus a rege: parere noluit. Sed castellũ de Fulgerijs quod ĩp̃e rex prius destruxerat. cępit reędificare. Quod audiẽs Asculfus de sancto Hylario & Vuillelm⁹ Patric/ & tres filij sui læti effecti: p̃ diuerticula venerũt ad eũ. ¶ Comes etiã Cestriæ & comes Eudo sequuti sunt eos. ¶ Cũ rex Anglię Hẽricus misisset Brebensones suos ad deuastandũ terrã Radulphi de Fulgerijs & hoc ex magna parte fecissẽt: magna pars eorũ qui victualia ad exercitũ deferebant/ cũ nõ haberẽt ducẽ neq3 ꝓtectorẽ occisa est inter sãctũ Iacobũ & Fulgeriũ a militibus Radulphi de Fulgerijs. ¶ Radulphus de Fulgerijs castrũ sãcti Iaco-		

bi tradidit incendio: similiter castrũ Tilioli.
Rex Henricus latenter veniens Fulgeriũ vt interciperet Radulphũ: audito eius aduentu fugę petijt remediũ. predã tamẽ tantã qtam aliquis in nostro vix viderat rege homines ceperũt. Siquidẽ Radulphus de Fulgerijs pręcepit hoibus de omni terra sua/ q equos & armenta & pecudes & oẽm substãtiam suã duceret in suã forestã. Sed anteq̃ intrarent nemoris latibula ab iimicis ĩtercepti sunt: & oia sua amiserũt. Radulphus de Fulgerijs delinitis custodibus p̃cio & p̃cibus qui custodire debebãt castrũ de Cimburco & ciuitatẽ Dolẽsem ad opus regis Anglię cępit illas munitiões. Quod audiẽs rex misit Brebẽsones suos & quosdã de militib9 suis ad eorũ auxiliũ si necesse haberet. Quibus obuiauerũt comes Cestrię Radulphus de Fulgerijs/ Asculfus de sancto Hilario Vuillelm9 Patric/ & vniuersi milites de terra Radulphi de Fulgerijs cũ magna multitudie peditũ. Qui quasi in momẽto dispsi milites se fugę tradiderũt: & multi de plebe occisi sunt.
Comes vero Cestriæ & Radulphus de Fulgerijs & 60 milites cũ eis cũ nõ possent effugere/ quia iimici eorũ obstruxerãt viã fugiẽdi: incluserũt se in turri excepto Asculfo de sancto Hilario & Vuillelmo Patric & quibusdã alijs. qui capti/ ducti sũt ad Pontẽvrsoñ. Itaq3 obsessa est turris Doli a Brebẽsonibus & militibus regis & plebe Abrincatina.
Comes vero Eudo cũ venisset de Francia/ noluit morari cũ Radulpho de Fulgerijs: sed abijt in Porroet & firmauit castellũ Goscelini & cępit castellũ Ploasmel. In sequẽti opere potest videri p̱bitas/ industria & agilitas regis Angliæ Henrici. Audiuit nunciũ de obsessione turris Doli cũ esset Rothomagi nocte p̃cedẽte die mercurij: Jp̃o vero die mercurij cũ iã lux esset recessit a Rothomago & venit Dolũ sequẽti die circa tertiã & obsedit turrim. Et cũ p̃parasset machinas ad turrẽ capiendã: inclusi sibi p̱uidẽtes/ reddiderũt turrim & se ad voluntatẽ regis. Inde rex misit eosdem per firmitates suas vt ibi custodirẽtur. Quosdã vero

acceptis obsidibus secũ retinuit sub libera custodia.
¶ Comes Robertus de Leecestria volẽs turbare re-
gnũ Angliç/ipe & vxor eiꝰ & Hugo de Nouocastel
lo cõsobrinus eius cũ multis militibus trãsfretauit in
Angliã. Sed interceptus ipe & vxor eius & Hugo de
Nouocastello/capti sunt a fidelibus regis iuxta san-
ctũ Edmundũ & custodię traditi. Et multi Flandreñ.
ibi occisi sunt: & multi alij capti & occisi. Et forsitan
ideo quia rapinã exercuerãt in terra sancti Edmũdi
regis & martyris. ¶ Radulphꝰ de Fulgerijs dedit ob
sides regi Angliæ pro se filios suos Viell'. & Vuillel'.
ipe vero nullatenꝰ acquieuit vt se potestati regis tra-
deret/sed fugiẽdo per nemora delitescit.
¶ Gaufridus de Poentio & bonus abbas de Rugeio
& alij exhęreditati de Media & de Andegaueñ. pa-
go/& Radulphus de Haia Normãnus de nemoribus
infestãt terrã regis carẽtes munitiõibꝰ castellorũ. Si-
quidẽ Brebẽsones regis q̃rela sicut ãtea pessundede-
rãt Fulgeriũ & cęt'as munitiões Radulphi.
¶ Robertꝰ de Vitreio obijt: & successit ei filiꝰ suꝰ An-
dreas natꝰ ex sorore Rollãdi de Dinã. Idẽ vero Rol-
landus quia carebat alio hęrede/fecit hęredẽ aliũ ne-
potẽ suũ Alanũ de oĩ terra sua in p̃sentia regis.
23 | 38 | ¶ Rex Hẽricus egit natale dñi in Baioceñ. pa | 20 | 1175
go apud Burũ. ¶ Vuillelmꝰ eps de Trigel/hũanę vi-
tę finẽ facit: cui successit Iuo brito archipr̃byter Turoneñ.
¶ In loco etiã Hamonis epi Leoneñ. electꝰ est quidẽ archi-
diaconꝰ eiusdẽ eccl'ię nõ canonice sed symoniace. Et dũ ha-
beret gr̃am tã cleri q̃ pp'li: nõ ꝓmeruit cõsecrationẽ ĩpedicte
morte Iocij archiepi Turoñ. In cuiꝰ loco elegerũt Turoneñ.
clerici decanũ ipius eccl'ię Bartholomeũ iuuenẽ strennuũ &
gñe nobilẽ. ¶ Vuillelmꝰ Patric iunior moritur Parisiꝰ: & Vuil-
lelmꝰ Patric pater eiꝰ. Cui successit Iugerrãnꝰ Patric filiꝰ eiꝰ/
qui duxit filiã Richardi filij comitis. ¶ Obijt abbas scti Flo-
rẽtij: & successit ei Radulphus Normãnꝰ. Sĩr̃ter satisfecit vi-
tę hũanę nutritꝰ reclusus vir honestꝰ & magnę religiõis: ad
cuiꝰ tumulũ (vt quidã dicũt) qui est iuxta eccl'iam sãctę Ma-
rię Ardoñ: deus magnificatur in curatione infirmorum.

Rhoa. | Fracorum | Anglorū | An. dni

¶ Obit etiā āno supiore Hamo de lanidecopio monachus Sauinieñ: qui ꝓpter religionē & bona opera in paupes charus erat deo & hoib9. ¶ Archieps Tarētasiæ qui fuerat monachus de ordine Cisterciēñ. p quē in nostris tēporibus in exhibitione miraculorum deus bñdicit cū abbate Cisterciēñ. Alexāder missus a dño papa venit ad regē Francorū pro reformāda pace inter regē Angliç Henricū & filiū eius regē Iuniorē: sed ipedietibus hoim peccatis parū profecit.

¶ Circa pascha Richardus electus Cantuarieñ. qui āno supiore prexerat Rhomā/ a papa Alexādro sacratus ē anagine Rogeriū electū Bateñ. sociū suū sacrauit archieps Carent. ¶ Due reginæ ducūtur in Angliā. ¶ Circa idē tēpus Ludouicus rex Francorū cōgregauit Parisius oēs barones regni sui qui ei parebāt: & cū eis habuit secretū ministerij sui. Iurauerūt ergo comes Flandreñ. comes Theobaldus/ comes de Claromonte & multi alij: q trāsfretarēt cū iuniore rege in Angliā circa festū sancti Ioānis/ & pro posse suo subiugarēt ei idē regnū. Alij vero qui remanebāt iurauerūt q cū exercitu p Normāniā pgerēt/ & qcunq castella possent caperēt: & patriā vastarēt/ aut vrbem Rothomageñ. obsidione cingerēt. Quod & fecerunt parū ꝓficiētes. ¶ Rex autē Henricus senior qui multos de baronibus Franciæ oberatos habebat /& magnis obsequijs & donis eos sibi familiares fecerat: hoc cognito p eos castella sua q erāt in finibus Normāniæ iuxta Franciā armis/ militibus & victualibus muniuerūt. Remouit etiā quosdā custodes castrorū ne aliquādo sibi fraudē facerēt p receptionē inimicorū suorū & longā morā. Inde locutus est cū baronibus Normāniæ: eos āmonuit/ obsecrauit/ vt viriliter & fideliṫ agerēt/& remēorarenṫ q parētes eorū multoties Frācos a finib9 suis turpiter eliminassent. Inde assumptis paucis imo fere nullis de baronib9 Normāniæ cū Brebensonibus suis transiuit in Angliā. Qua aūt hūilitate sepulchrū beati martyris Thomç visitauerit notandū est. ¶ Vt autē vidit ecclīam Cā=

tuarienſem dcſiliens equo veſte lanea & nudis pedi=
bus pedes vſq; ad illã p paludes & acuta ſaxa cũ ſũ=
ma deuotione prexit: in orõne ad ſepulchrũ glorioſi
martyris in lachrymis tã deuotus extitit/ vt vidẽtes
ad lachrías cogeret. Feria ſexta illuc venerat: & ipſã
ſus tota nocte ibi vigilauit. Mane aũt facto in capl'm
monachorũ pgens/ſubdidit ſe verberib9 eorũ: imita=
tus redẽptorẽ qui dorſum ſuũ dedit ad flagella. Sed
ille fecit ꝑpter peccata noſtra: iſte ꝑpter ꝓpria. Ea=
dẽ aũt die qua receſſit a ſãcto loco captus eſt Vuillel
mus rex Scotię a baronibus Eboraceñ. Qui rex tota
eſtate cum Rogero de Monbrai & alijs complici=
bus ſuis vaſtauerũt ſeptẽtrionales partes Anglorũ
ptingẽtes ad Scotiã. Quarta feria ſequẽti audiuit rex
nũciũ tanti gaudij. ¶ Rex Henricus exhilaratus tã=
to nũcio facta pace cũ comite Hugone Bigoth & po
ſitis in firma cuſtodia Vuillelmo rege Scotiæ & Ri=
chardo comite Loceſtriæ cũ comitibus ſuis tranſſre
tauit in Normãniã relinquẽs Angliã in pace. Quã fe
re perditã in triginta dieb9 recuperauerat. Veniens
itaq; Rothomagũ miſit machiſos ſuos Vualeñ. trans
Secanã vt victualia quę veniebãt ad exercitũ Fran=
corũ in nemoribus diriperẽt. Franci igit̃ ex vna pte
timẽtes regẽ/ex alia Vualeñ. de pace locuturi ad re=
gẽ cõueniũt. Vnde rex exhilaratus/terminũ de pace
inter eos reformanda poſuit ad natiuitatẽ ſanctę Ma
riæ apud Giſorz. Quo termino elapſo ex vtraq; pte
cõueniũt/ſed nichil ꝑfecerũt: niſi ꝙ aliũ terminũ cir
ca feſtũ ſancti Michaelis poſuerũt inter Turoneñ &
Ambaſiañ. Quo loco deo fauẽte pax ꝑuenit: & filij
regis tres ſe patri ſuo hũiliter ſubdiderũt. Et rex Frã=
corũ & comes Flãdreñ. firmitates quas ceperãt i Nor
mãnia regi Anglię reddiderũt. ¶ Ego vero pacẽ iſtã
aſcribo dñę noſtrę IHESV Chriſti genitrici: quia in
vigilia aſſumptionis eius vniuerſus exercitus ab ob=
ſidione receſſit. & ciues Rothomageñ. lętũ diẽ egerũt
in ecclia ipſius: ſicut debebãt ab obſidione liberati.
¶ Poſt feſtũ ſancti Ioãnis morit̃ Ammaricus rex Hie
roſolymitanus. ¶ Obit etiã Loradin rex Halaprie:

R.hõa.	Francorum	Anglorũ	Añ. dñi
		¶ Obijt Richardus comes Destreguel filius comitis	
		Gislebertí/reliquẽs paruulũ suũ ex filia regis Dune=	
		line. Iste acquisiuit quasdã ciuitates in Hibernia sc3	
		Dunelinã & Vuatrefeltis & alias quas Hẽricus rex	
		Anglorũ cũ in eãdẽ isulã pgeret/accepit ĩ manu sua.	
		¶ Hiberneñ. pmiserũt regi Hẽrico tributũ de oĩ in=	
		sula: scil3 de vnaquaq3 domo coriũ bouis vel duode=	
		cĩ argẽteos. ¶ In vigilia pasche circa meridiẽ factus	
		est vẽt9 vehemẽs/dissipãs domos & siluas eradicãs.	
25	40	¶ In septiana pẽtecostes Lõgobardi & maxie 22	1177
		Mediolaneñ debellauerũt exercitũ Frederici iperato	
		ris Alemãnorũ: qui tunc morabaẽ in Papiensi vrbe.	
		Ipse vero vix fugiendo euasit. ¶ Vuillelm9 frater co=	
		mitis Theobaldi archieps Senoneñ. & eps Carnotẽ=	
		sis/translatus est ad Remeñ. archiepatũ: & successit	
		ei Senone pposítus Antissiodoreñ. & archidiaconus	
		Senoñ. Guido noie. ¶ In Carnoteñ. vrbe Ioãnes Sa=	
		lesberiẽsis vir honestus & sapiẽs qui pri9 cleric9 Theo	
		baldi Cantuarieñ. archiepi fuerat & postea sãcti Tho	
		me martyris successoris eiusdẽ Theobaldi.	
		¶ Mortuo epo Beluaceñ. successit ei Philippus filius	
		Roberti comitis fratris regis Francorũ.	
		¶ Vuillelmus rex Sicilie/ducatus Apulie/principatus	
		Capue/p legatos requisiuit: & Ioãnã filiã Henrici re=	
		gis Anglorũ in vxorẽ accepit.	
		¶ Obijt Roger9 abbas Gẽmeticeñ. monachus Becci.	
		¶ Obijt etiã Radulphus Salmurieñ: cui successit Ma	
		nerius sacrista eiusdẽ loci.	
		¶ Obijt etiã Vuillelm9 de Curseio: relinques paruulũ	
		suũ ex filia Richerij de Aquila.	
		¶ Cessit etiã in fata Vuillelm9 de Albineio: quẽ voca=	
		bant comitẽ Darũdel, relinquẽs filios quatuor/scil3	
		Vuillm̃ũ de Albineio primogenitũ/& alios tres na=	
		tos ex Aeliza regina vxore primi Henrici regis An=	
		glorũ. Qui Vuillm̃us duxit relictã Rogeri comitis de	
		Clara/ filiã Iacobi de sancto Hilario cũ omni terra	
		quã idẽ Iacobus habuerat in Anglia.	
		¶ Philippus comes Flandreñ. accepta cruce dñi cũ	
		magna manu militum perrexit Hierusalem.	

Asculfus de sancto Hilario perrexit Hierusalē: & peregre mortuus est. Petrus frater Philippi comitis Flandrensis accepta comitissa Niuerneñ. quę fuerat vxor dñi Issoldunensis castri mortuus est: & ideo forsitan quia militiā spirituale id est clericatū dimiserat vtpote qui fuerat electus ad episcopatū Cameraceñ. relicta spirituali militia miles sęculi factus fuerat. Hic ex eadē comitissa genuit vnā filiā quā comitissā cū eodē comitatu accepit comes Robertus filius comitis Roberti Ludouici regis Francorū & ita facta est quadrigama. Obijt venerabilis vir Robertus abbas maioris monasterij: & successit ei Petrus monachus eiusdem loci. Deposito Radulpho abbate Cluniacensi cōsobrino comitis Theobaldi/Galterus prior sancti Martini de Cāpis successit ei: & ille exabbas factus est prior Charitatis. Cessit etiā in fata Robertus de Blangeio vir honestus & religiosus monachus Becci & abbas sancti Ebulfi. Nichilominus etiā satisfecit humanę vitæ Osbertus abbas Lire: cui successit frater ei⁹ Gauer iunior sicut & ipse successerat seniori fratri suo Vuillelmo quod vix aut nūq̄ inuenies/vt tres fratres sibiinuicem succedāt in regimine alicuius ecclesiæ. Obijt Hugo Bigoth comes: & successit ei Rogerius filius eius. Rogerius de Cripta monachus sanctæ trinitatis Cantuarteñ. factus est abbas sancti Augustini: eiecto Clereubaudo electo illius monasterij qui noluit benedictionē accipere a sancto Thoma: & ideo elongata est ab eo.

Quinta feria in cena dñi occisus est sanctus Vuilelmus a Iudęis Parisius: qui cōcremati sunt igne.

Benedictus prior Cantuarieñ. factus est abbas de Burc. In æstate & in autūno fuit maxima siccitas: vnde & fatio terrę/messis/& fenū ex maiori parte perijt/ & collectio messium & vindemiarū solito citius euenit. Nono calendas Augusti cōcordati sunt dominus papa Alexander/& Fredericus īperator Rhomanus: in ciuitate Venetiæ in domo patriarchę ipsi⁹ ciuitatis. Mense Augusto Henricus rex Anglorum

senior/& Gaufridus dux Britãnorũ filius eius/ cum maximo apparatu transfretauerũt in Normãniã: quibus obuiauerũt iunior rex Henricus / & Richardus dux Aquitanorũ filij eius cũ multis baronibus cum gaudio magno & honore. ¶ Rex Henricus assũptis filijs suis Hẽrico iuniore/ & Richardo duce Aquitanorũ: & cõgregatis baronibus suis apud vadũ sãcti Remigij cũ rege Frãcorũ loquutus est ea quę ad pacẽ sunt/ & de susceptione crucis ad seruitiũ dei. Inde dñs rex misit filiũ suũ comitẽ Britãnię cũ cęt'is Britonib⁹ ad expugnandã supbiã Guihomari de Leone.

¶ Mauricius eps̃ Parisieñ. iam diu est q multũ laborat & ꝑficit in ædificationẽ ecclesię ꝑdictę ciuitatis: cuius caput iam ꝑfectũ est/ excepto maiori tectorio. qđ opus si ꝑfectũ fuerit/ nõ erit opus citra montes: cui apte debeat cõpari. ¶ Mortuo Valeranno filio Vuillelmi Lupelli turris Iuren venit in manu dñi regis: quã multũ cupierat/ quã nec pater eius nec au⁹ habuerũt. ¶ Rex Henricus ꝑrexit in Bituriceñ. pagũ: accepit in manu sua castrũ Radulphi de Dolis quia erat de feudo eius. & filiã vnicã dñi eiusdẽ castri cũ tota hereditate ipsius quã dicũt quidã tantũ valere q̃tum valet redditus totius Normanniæ. Issolduneñ. etiã castrũ cũ oĩbus ꝑtinẽtijs suis: quia Odo dñs eiusdẽ castri nuꝑ decesserat/ & paruulũ filiũ reliq̃rat & ad comitatũ Andegaueñ pertinebat. barones qui illud custodiebãt obtulerũt ei / quod noluit recipere: quia nõ habebat heredẽ quem dux Burgundiæ quia cognatus eius erat/ furtim abstulerat.

¶ Castrũ etiã munitissimũ & arce & natura Turoniũ vicecomes eiusdẽ castri reddidit ei.

¶ Totã etiã terrã comitis de Marcha rex Hẽricus sex milibus marcis argẽti ei valẽtẽ vt idẽ rex dixit vigiti milibus marcis argenti.

¶ Episcopus Lemouiceñ. qui erat comes eiusdẽ ciuitatis/ cũ per decenniũ vixisset ĩ cęcitate mortu⁹ est.

¶ Castrũ etiã iuxta prędictã ciuitatẽ situm/ in quo requiescit sanctus Marcialis in monasterio suo/ Richar

dus dux Aquitanorum/abstulit vicecomiti eiusdem castri: & merito/quia adiuuabat partes comitis Engolismeñ. qui infestabat ipsum ducem.

¶ Obijt Ruandus Veneteñ. episcopus vir religiosus monachus Cistercieñ. ¶ Guihomarus de Leion venit ad dñm regem/promittens se de omni terra sua facere volūtatem eius. Iaruagē de Roca reddidit idē castrū domino regi & comiti Gaufrido filio eius.

¶ Sicut fuerat in æstate maxima siccitas: ita fuit in hyeme maxima īundatio aquarū. Hoc āno circa festiuitatē sancti Ioannis multi submersi sunt in fluminibus. In mari etiā multę naues perierūt: inter quas vna quę portabat Gaufridū prępositū de Reuerle nepotem Rogerij archiepiscopi Ebroiceñ. cancelarium regis iunioris & alios multos nobiles apud sanctum Vualericū/perijt. ¶ Perierūt pręterea naues multę quę afferebant vinū de Pictaueñ. pago vt quidā dicunt fere triginta vel eo amplius.

¶ In festiuitate sancti Martini canonici Dolenses elegerūt in archiepiscopū Rollandū decanū Abrinceñ. virum religiosum & litteratū. Cui electioni interfuerunt Henricus Baiocensis & Richardus Abrinceñ. episcopi/& Robertus de Mōte & multi viri religiosi.

¶ In nocte sancti Andreæ factus est ventus vehemēs & in ipsa festiuitate & in prædicta vigilia apparuit lux mane veniens ab oriente vsq; occidentem/ qua die pugnauerunt Christani cum Paganis apud sanctum Georgiū de Ramula. Putabat enim Salaadin qui duxerat vxorem Naradin iam defuncti: ꝙ posset capere vrbem Hierusalem defensoribus destitutam. quia comes Flandreñ duxerat fere omnes Christianos milites ad obsidionem Harenc. Sed tamen rex Hierusalem & patriarcha & alij religiosi viri habentes paucos milites/ & seruiētes ꝑ virtutē sāctę crucis vicerūt īnumerabilē exercitū Paganorū: cuiꝰ crucis longitudo a terra vsq; ad cęlū paganis appuit sicut ipsi dixerūt. ¶ In hac victoria Christiani auro & argento equis & armis & victualibus locupletati sunt.

Rhoñ.	Francorum		Anglorũ	Añ. dñi
26	41	¶ Rex Henricus senior tenuit curiam suam ad natale Andegauis/& ibi cum eo fuerunt iunior rex Hẽricus & Richardus dux Aquitañ. & Gaufridus dux Britanniæ filij eius: & vix in aliqua festiuitate tot milites secũ habuit: nisi in coronatiõe sua/ siue in coronatione filij sui regis iunioris.	23	1178
		¶ Obijt Stephanus vir honestus & litteratus epus Rhedonensis. Huic accidit quędam visio mirabilis quam ipse episcopus cuidam monacho familiari nostro ante mortem suam manifestauit. Quędã enim persona ei apparens lęui sibillo hos versus ei dixit. Desine ludere temere / nitere surgere ꝓpere de puluere. Ipse eni multa Rithmico carmine & prosa iocũde & ad plausus hominũ scripserat. Et quia miserator hominũ eum in proximo moriturũ sciebat: monuit eum vt a talibus abstineret & pœnitentiã ageret. Scripsit etiam vitã sancti Firmati episcopi & vitã scti Vitalis primi abbatis Saniguei. Scripsit etiã michi quiquaginta versus de senectute: in quorum vltimo prędictorũ versuũ vnam clausulam posuit. cui etiam mater misericordiæ apparuit in obitu suo cui deuote semper seruierat.		
		¶ Obijt Gaufridus episcopus Andegauensis.		
		¶ In media quadragesima dedicata est ecclesia Becci decimoquarto calendas Aprilis a Rotrodo archiepiscopo Rothomageñ. & Henrico Baioceñ. & Richardo Abrinceñ. & Egidio Ebroiceñ. episcopis. Huic dedicationi interfuerũt reges Anglorum pater & filius: & Ioannes iunior filius regis. Dedit autẽ rex senior in dotẽ ecclesię centũ libras Andegaueñ. annuatim in molendinis de Robec.		
		¶ Robertus de Argentijs cellarius Gẽmeticeñ fact9 est abbas eiusdẽ ecclesię.		
		¶ Galterius subcellarius sancti Vuandregisili factus est Abbas eiusdem monasterij.		
		¶ Radulphus de sancta Colũba factus est abbas sancti Ebrulfi monachus eiusdem loci.		
		¶ Obijt Iordanus Teisson/ & successit ei Radulphus		

filius eius qui fecit hominiũ abbati Montis apud montẽ de Castello de Roca & de Colũba.

¶ Vuillelmus rex Siciliæ fecit cartã fieri Ioãnę reginę suæ vxori de dotalicio suo: cuius partẽ hic posuim9.

¶ Vuillelmus rex Siciliæ diuina fauẽte clemẽtia ducatus Apulię/ pricipatus Capuę. Per hoc pręsens scriptum damus & in dotaliciũ cõcedimus Ioãnę reginę charissimę vxori nostrę Hẽrici magnifici regis Anglorũ filię/ ciuitatẽ mõtis scti Angeli/ ciuitatẽ Fixonti/ & ciuitatẽ Veste cũ oib9 iustis tenemẽtis suis & ptinẽtijs earũ. In seruitio autẽ cõcedimus ei de tenemẽtis comitis Gaufridi/ Alesine/ Peschizam/ Bizũ/ Caprite/ Baranũ & Silizũ/ & oia alia quę idẽ comes de honore eiusdẽ comitatus montis sancti Angeli tenere dinoscit. Cõcedimus ei etiã similiter i seruitio candelariũ sanctũ clericũ castellũ Papanũ Bisentinũ & Conauũ. Insup cõcedim9 vt fuit de tenemẽto ipius dotarij monasteriũ sancti Ioannis de Lama & monasteriũ sanctę Mariæ de Pulsano cum oibus tenemẽtis quæ ipsa monasteria tenent de honore prędicti comitatus montis sancti Angeli. Ad huius autẽ donationis & cõcessionis nostrę memoriã & iuiolabile firmamẽtum/ pręsens priui legiũ per manus Alexandri notarij nostri scribi & bulla aurea tympano ipressa roboratũ nostro sigillo iussim9 decorari. Huius cartę & testes et regis sigillũ inuenies in pricipio libri Origenis super numerũ. ¶ Ludouicus rex Franciæ et Henricus rex Anglię cõuenerũt ad colloquiũ haud ꝓcul a Nouãtiscurte: et ibi tractauerũt de pace et firma cõcordia inter eos/ et de susceptiõe crucis et de itinere eorũ in Hierusalẽ/ et si aliquis regũ illorũ cedat in fata: in ipso itinere (quod deus auertat) supstes omnem thesaurũ et oẽs hoies suos et oia mobilia sua habebit sicut propria: et iter pficiet pro se et pro defuncto.

¶ Hęretici quos Ageneñ. vocãt et alij multi cõuenerũt circa Tholosam male sentiẽtes de sacramẽto altaris et de cõiugio et de alijs sacramẽtis: ad quorũ cõfutationẽ Petrus legatus Rhomanus et multæ aliæ

Rhom. | Francorum | Anglorū | An. dni

religiosę personę cū prędictis regibus couenerūt/ et
parū profecerūt. ¶ Obijt Robertus de Monteforti &
successit ei Hugo filius eius natus ex sorore Radul-
phi de Fulgerijs. ¶ Ciuitas Carnotū cōbusta est/&
monasteriū beati Petri de Valle. Remansit tamē dei
misericordia ecclesia sanctæ Mariæ & clau-
strum clericorum.

27 | 42 | ¶ Philippus comes Flandreñ. redijt a Hie- | 24 | 1179
rusalem. ¶ Manuel iperator Constantinopo-
litanus misit ad regem Francorū honorabi-
les legatos: vt daret filiā suam filio eius quod
rex concessit.

¶ Alexander papa misit Octouianum subdiaconum
Rhomanæ ecclesiæ ad Rothomageñ. prouinciā: vt
conuocaret archiep̄m & suffraganeos eius & abba-
tes illius prouinciæ. Et misit similiter alios subdia-
conos ad orientem / & occidentem/& meridiem/ &
septētrionem : vt cōuenirent ad consilium generale
quod erat futurū proxima quadragesima in ciuitate
Rhomæ. ¶ Episcopus de Trigel cū pergeret Rho-
mā ablatis rebus oībus suis & equis verberatus est:
ita vt deficeret infra octo dies/in loco eius electus
est Gaufridus Loiz filiꝰ cuiusdā Burgeñ. eiusdē nōis
de Gingamp. ¶ Henricus rex Anglorū senior circa
nūdinas montis Martini transfretauit in Angliā.

¶ Radulphus frater vicecomitis de Bellomonte co-
gnatus germanus Henrici regis Anglorum/electus
est ad ep̄m Andegaueñ. ¶ Ecclipsis solis facta est
idibus Septēbris. ¶ Abbas Grestem mortuus est:
cui successit Vuillelmꝰ de Exonia monachus Becci.

¶ Obijt Richardus Constantieñ. episcopus.

¶ Eodē āno obijt Robertus abbas maioris monaste
rij: & successit ei Petrus monachus eiusdem loci. qui
mortuus est cū vixisset in regimine abbatiæ fere per
vnū annū: cui successit Herueus de Villapirosa mo-
nachus eiusdem loci. ¶ Hiems facta est maxima: &
durauit nix fere vsq; ad purificationē beatæ Mariæ/
quæ incępit infra octo dies post natale domini.

¶ Inundatio aquarũ maxima fuit/ & maxime apud vrbem Cenomaneñ. pontes & domos & molendina subuertens/ & homines multos perimens. hoc etiam accidit Andegauis & in multis alijs locis.

¶ Gaufridus filius regis Henrici dux Britannię viriliter egit: nã Guihomaꝝ vicecomitẽ Leoneñ. qui nec deum timebat nec hominem verebatur & filios eius ita subegit/ ꝙ omnia castella eorum & terram in manu sua cœpit. & duas tantũmodo parrochias Guihomaro seniori permisit vsq; ad proximũ natale domini quo erant Hierusalem ituri ipse & vxor sua & forsitã non redituri. Guihomaro iuniori vndecim parrochias de terra patris sui concessit: retento secum de familia sua Herueo fratre eiꝰ. Similiter fecit Richardus dux Aquitaniæ frater ipsius Gaufridi de Gaufrido de Raucim: nam castrũ Tallebourc quod videbatur inexpugnabile munitum arte & natura obsedit/ cœpit/ diruit & similiter quatuor alia castella ipsius. Similiter fecit domino de Ponz destruẽdo scilicet castellum suũ Ponz qui erat confœderatus ipsi Gaufrido. ¶ Comes Richardus filius regis Henrici post destructionẽ Tallebourc cum perrexisset in Angliã ad sanctũ Thomã & ad videndum patrem suũ: quidam Bascli & Nauarenses & Brebensones venerũt ad vrbem Burdegaleñ. & ipam vrbẽ vastauerũt in suburbijs flãmis & rapina. ¶ Vuillelmus comes de Magneuill᷑. ducta filia Vuillelmi comitis Albemarle factus est comes Albemarle. ¶ Richardus de Luce renũciauit sc̄lo & regijs negocijs: & successit ei Richardus nepos eius ex Gaufrido filio suo. ¶ Cũ filia regis Francorũ ducereť ad cõiugiũ filij iperatoris Cõstantinopolitani: hospitata est apud sanctũ Bñdictũ sup Ligeri. Cũq; quidã ex famulis eius vellet accelerare ignẽ: iniecto oleo flãma exiuit per foramina camini & cecidit super tectum camini: & hoc casu tota abbatia combusta est.

¶ Cũ rex Frãcorũ vellet coronare filiũ suũ Philippũ: posuit locũ Remis/ terminũ assũptionẽ beatę Mariæ

& congregatis quæ ad tantum negociū necessaria erant/ & conuocatis omnibus baronibus totius regni Francię vt ad eundē locum cōuenirent: iuuenis coronād9 obiter cū suis sil'ib9 i siluā venatū diuertit. et amissis omnib9 socijs per vnā noctē in silua vagabūdus pmansit. Tandē inuento quodā homine qui ad opus fabrorū carbones parabat per eū ad socios suos reductus est. Ex solitudine tamē & pauore tantā infirmitatē incurrit: q coronatio eius tūc remāsit.

Pater aūt eius iratus & pro se & pro filio rogaturus ad memoriā beati Thomę in Angliā prexit. Cui multā humanitatē exhibuit cū in Gallijs exularet: dedit autē idē rex ob amorē & honorē dei & beati Thomę monachi in Cātuariēn ecclesia iugiter deo famulātibus centū modios vini singulis ānis pręfatis monachis accipiēdos. Quo autē honore/ quo gaudio/ & q̄ multiplici donorū largitate rex Henricus eū suscepe rit: nō est nostrū ędicere. ¶ Manuel iperator Cōstantinopolitanus vindicauit se hoc anno de Solimano Iconij qui āno supiori illum fugauerat: & multos de militib9 suis cepat/ isup & crucē dñicā ei abstulerat. Manuel eni ipator fugauit eū & multos de militib9 suis cœpit: et ipe Soliman9 vrbē Iconij vacuā reliqt.

¶ Sententia cuiusdam astrologi de plagis futuris.

¶ Ab āno pręsente incarnationis dñi nostri IHESV Christi 1179 i septē ānis mēse Septēbri 12 indictiōe sole existente in libra erit (si dñs voluerit) cōiūctio oīm planetarū i libra & cauda Scorpiōis. Ibi est admirabilis rerū mutabiliū mutationis significantia. Sequetur eni terręmotus mirabilis & destruentur loca cōsueta perditioni p Saturnū & Martē manētes in signis aerijs: & erit mortalitas & infirmitas. Ostēdit eni eadē coniunctio ventū validū denigrantem aerem/ & obscurū reddentem/ & venenis infectum & in vento vox terribilis audietur: & terrebit corda hominū. & a regionibus harenosis sabulonem accipiet harenis ciuitates pximas in planitie coopiet: & primo ciuitates oriētales Merā/ Baldas & Babiloniā

Rhõa.	Francorũ		Anglorũ	An. dñi

& omnes ciuitates ꝓximas arenosis locis. Nulla quidem euadet quæ arenis & terra nõ operiatur. Signa aũt huius rei sunt hęc & p̃cedẽt. Erit eodẽ ãno anteq̃ planetę cõueniãt in libra ecclipsis solis qua totũ corpus eius obscurabiť: & oppositione p̃cedẽte luna tota patieť ecclipsim. Et erit ecclipsis solis ignei coloris & deformis/ ostendẽs maiorũ bellũ futurũ cũ effusione sanguis ꝓpe fluuiũ ĩ terra oriẽtis siľiter & occidẽtis. Tũc cadet dubietas inter Iudęos & Sarracenos: donec derelinquãt penitus synagogas & mahumerias suas. Et eorũ secta iussu dei annichilabũť: vnde vobis notũ sit vt cum ecclipsim videritis a terra exeatis cũ omnibus vestris.

28	41	¶ De cõsilio qđ Alexãder pp. 3ᵘˢ tenuit Rhõę.	25	1180

¶ Alexãder papa tertius tenuit generale cõsiliũ Rhomę media quadragesima. Cuius decreta quę ab eo & ab alijs coep̃is eius ibi cõstituta sunt apud nos habẽtur. ¶ Manuel ĩperator cõstãtinopolitanus dedit Rainerio filio Vuillelmi prĩcipis Montisferrati filiã suã natã ex priore vxore sua. Quæ cũ diceret se nũq̃ alicui nupturã nisi esset rex/ĩperator exhilaratus fecit se coronari & vxorẽ suã & Alexium filiũ suũ iuniorẽ ĩperatorẽ cũ vxore sua filia regis Frãcorũ. Siľiter fecit coronari Minoum filiũ Marchisi Montisferrati cum filia sua quã ei dederat: & dedit ei honorem Thessaloniceñ. qui est maxĩa potestas regni sui post ciuitatẽ Cõstãtinopolitanã. ¶ Cõradus frater eiusdẽ Rainerij cœpit & incarcerauit Christianũ ep̃m Maguntieñ. & cãcellariũ imperatoris Alemãnorũ.

¶ Rex Maroc in cuius potestate est tota Africa & etiã Sarraceni qui sunt in Hispania/ mittebat filiã suã vt quidã rex Sarracenoꝝ duceret eã in vxorẽ. quã stolus & galee regis Sicilię inuenerũt: & adduxerũt ad dñm suũ. Vnde rex lętus pacificatus est cũ patre eiꝰ illa reddita & pater eius reddidit regi Sicilię duas ciuitates scꝫ Africã & Sibiliã: quas Sarraceni abstulerãt Vuillelmo regi Siciliæ patri istius regis.

¶ Rex Hierusalẽ princeps sanctus & honestus a deo

flagellat9 (quia flagellat deus oēm filiū quē recipit) adiutus a Christianitate transmarina fecit castrū munitissimū & arte et natura sup fluuiū Iordanē quod vocaẗ Vadū Iacob. vbi luctatus est Iacob cū angelo locū iocundū amenitate nemorū et pratorū et pisciū et molēdinorū/ et ꝓximū ciuitatibus Belinas et Damas. Et quia Agarenis ꝑ hoc vadū trāsitus est i terram Christianorū: illud ꝗplurimū odio habent.

¶ Obijt Rogerus Vingornieñ. eṗs Turonis/ vir gñe & morib9 honestus. Siquidē pater eius Robertus comes Gloecestrieñ. fuit filius primi Henrici regis Anglorū. Mater eius filia Roberti Belismeñ/ et Robert9 filius Hāmonis dñs de Torigneio fuit auus eius.

¶ Obijt Egidius Ebroiceñ. eṗus.

¶ Obijt Rogerius abbas Becci vir religiosus et honestus et litteratus et timens deum. Nullus praedecessorum suorum excepto sancto Herluino primo abbate tanta fecit in Becco monasterio quanta ipse.

¶ Ecclesia siquidem fere tota ædificata est tempore suo et dedicata: cuius pulchritudini nulla æquatur ī tota Normānia/ fecit cameras cū caminis vnā sup alterā ad susceptionē hospitū et personarū. Fecit etiā domū infirmorū ingentis pulchritudinis et magnitudinis. Meliorauit dormitoriū in marcerijs/ in vitreis et coopertura. Fecit et aquę ductū per quem adduxit fontem pulcherrimū de longinquo: qui diuiditur per officinas monasterij. Fecit et concham pulcherrimam ad recipiendam aquam et tectum desuper ædificauit. Maximam summam pecuniæ dedit Roberto comiti Mellenti pro mercato quod fecit in villa Becci.

¶ Tempore ipsius assumpti sunt de Becceñ. ecclesia duodecim abbates ad regimen ecclesiarū: quorum ego qui hæc scribo secundus fui. Rexit autem monasterium Becceñ. triginta vno anno & decem diebus minus. Cui successit Osbernus prior Bellimontis

monachus eiusdem loci. Isti tres supradicti scilicet episcopus Vingorñ. & episcopus Ebroiceñ. & abbas Becci / cartatico impediente in fata cesserunt.

¶ Philippus filius Ludouici regis Francorū fuit coronatus in regem Remis a Vuillelmo Remeñ. archiepiscopo auunculo suo & suffraganeis eius in festiuitate omnium sanctorū. Et rex Anglorū senior misit ei magna xenia in auro & argento de venatione Anglicana. Huic solēnitati interfuit iunior rex Anglorum cum magno comitatu equitum: qui tanta secum ex iussu patris sui tulit / vt nullius nec in ipsa festiuitate nec in ipso itinere susciperet procuratorem.

¶ Decedente venerabili viro Guisleberto abbate Troarneñ. successit ei Durandus de Cuneruill'. monachus eiusdem loci. & Roberto Fontanetensi abbati / successit Robertus prior sancti Petri super Diuam.

¶ Obiit Vualterius Cluniacensis abbas: qui q̄uis in ecclesiæ illius regimine parum vixerit anno scilicet & dimidio / tamen ecclesiam illam maximis debitis oneratam de debito quatuor milium marcarum exonerauit. Huic successit Vuillelmus monachus loci qui fuerat abbas in Rameseñ. in Anglia. Hic fecit quoddā mirabile. Nam residuum debiti ecclesiæ Cluniacensis quod erat quatuordecim milium marcharum / ex propriis thesauris quos adunauerat / & de mille marcis quas Henricus rex Anglorum ei dederat ex maiori parte deleuit. Fecit & aliud mirabile. Priorē de Stallo deposuit qui solebat ducere in comitatu suo quadraginta equos: & iussit vt esset cōtentus tribus equitatib⁹. Fecit & aliud mirabile: quia septies viginti procurationes quas burgenses ex consuetudine habere solebant / ex donis abbatum penitus deleuit.

¶ Inito conflictu Christianorum contra Saladin ex vtraq; parte multi mortui sunt: plures tamen de Christianis / & magister

Rhoa. | Francorum | Anglorũ | An. dñi

tẽpli captus eſt. Q uẽ cũ Salaadim vellet reddere pro
nepote ſuo quã Chriſtiani captũ tenebãt: magiſter tẽ
pli noluit/dicens nõ eſſe cõſuetudinis militũ tẽpli vt
aliqua redẽptio dareť pro eis pręter cingulũ & cultel
lũ: & ita in captione mortuus eſt.

¶ Aliud infortuniũ accidit noſtris. Nã Salaadim cũ
ĩnumero exercitu obſedit caſtrũ de vado Iacob: qđ
machinis & vi cœpit. & milites tẽpli qui intus erant
per mediũ ſeras ꝑ latera ſcidit: alios qui erãt ĩferioris
ordinis decapitauit: ĩpm tamẽ caſtrũ obtulit Salaadĩ
ꝙ reficeret & munitũ Chriſtianis redderet: ſi vellent
Chriſtiani reddere ei nepotẽ ſuũ, de quo ſupra dixi-
mus: quod vtrũ factũ ſit nondũ ſcimus.

29 | 44 | ¶ Henricus rex Anglorũ tenuit curiã ſuã in | 26 | 1181
Anglia ad natale apud Notinguehan.

¶ Vuillelm⁹ abbas Cluniaceñ. in craſtino epiphanię
obijt apud Charitatẽ: vir plangendus de bonis quę
fecit in eccl'ia ſua/ſed ꝑrũ vixit duobus fere annis.

¶ Obijt Richardus abbas ſancti Audoeni: cui ſucceſ-
ſit Sanſon vir venerabilis prior ſcti Stephani Cado-
mi/Richardus de Humez conneſtabularius regis cũ
religioſe vixiſſet vno ãno & dimidio ĩ abbatia de Al
neto quã ĩpe ædificauit obijt: relinquens filios ſuos
heredes ſuę terrę ſcꝫ Vuillelmũ/Emorãnũ/Iordanũ.

¶ Anno verbi incarnati 1181 epatus Alexãdri papę
22/Rotroldi Rothomageñ. archiepi 16/tertio nonas
Martij dedicata eſt eccleſia ſanctę Marię de Voto ſi-
ta in territorio Rothomageñ. in honore eiuſdẽ geni-
tricis dei Marię a dño Henrico Baioceñ epo: aſſiſten
tibus epis Richardo Abrinceñ. & Remaldo Bacho-
nieñ. aſtãte illuſtri rege Anglorũ Henrico/Matildis
ĩperatricis filio/ãno regni ſui 27.

¶ Ludouicus rex Franciæ cum incidiſſet grauiſſimã
egritudinẽ: Philipp⁹ iunior rex fili⁹ eius (neſcio quo
cõſilio ductus) ſacramẽto ſe obligauit ꝙ duceret lo-
co & tempore filiam Balduini comitis Flandreñ. &
ipſe comes conceſſit ei/ ꝙ poſt mortẽ ſuam haberet

in hereditatē comitatū Flandreñ: quis idē comes ha
beret masculos heredes de predicta sorore comitissa
Haenaceñ. & hoc fecit idē rex sine cōsilio regię mrīs
suæ & auūculorū suorū Vuillelmi Remensis archie-
piscopi/ Henrici comitis Treceñ. Theobaldi Carno-
teñ. Stephani Sancerrieñ. & aliorū amicorū suorum
vnde illi cōmoti requisierūt auxiliū Hērici regis An-
glorū senioris cōtra nepotē suū iuniorē regē Frāco-
rū Philippū. ¶ Balduinus abbas Fordeñ. Cisterciēñ.
ordinis monachus/ magnæ religionis & litteraturæ
homo/ electus est ad epatum Vigornieñ.
¶ Obijt Robertus abbas Glastoniæ.
¶ Obijt etiā Ioānes eps Cicestreñ. cui successit Sefri-
dus canonicus eiusdē ecclesiæ. ¶ Ante pascha trāsfre-
tauit rex Henricus senior in Normāniā: & tenuit cu-
riā suā in festiuitate paschæ Cenomañ. ¶ Obijt Vuil
lelmus abbas Cadomi: & successit ei Petrus sacrista
monachus eiusdē loci. ¶ In die ascēsionis dñicæ Phi
lippus iunior rex Francorū fecit cōsecrari in reginā
vxorē suam: & coronati sunt ipse & ipsa ab archiepo
Senoneñ. vnde magis iratus est archiepus Remeñ.
qui coronauit eū in regē. ¶ Obijt Guarin9 de Girar
do archieps Bituriceñ. qui prius fuerat abbas Pon-
tiniaceñ. ¶ Obijt Ioānes eps Carnoteñ. qui descrip-
sit passionem beati Thome Cantuarieñ. archiepi &
martyris/ fuerat eni cū eo cōuersatus in exilio.
¶ Theobaldus prior Crispeij monachus Cluniaceñ.
successit Vuillelmo abbati Cluniaceñ. ¶ Obijt Iuger
rannus de Humeto filius Richardi de Humeto/ cui
successit filius ei9 Richardus natus ex filia Vuillermi
de Simileio. ¶ Obijt vir plangēdus charissimus me9
Gaufredus de Monteforti in Britānia: cui successit
filius eius natus ex filia Rualendi de Saie.
¶ Rex Hierosolymitan9 Balduinus dedit sororē suā
cuidā optimo militi fratri Gaufridi de Lizenū: quā
prius habuerat Vuillelmus filius marchisi de Monte
ferrato. ex qua suscepit filium qui seruatur: & nutri-
tur ad suscipiendum regnū Hierosolymitañ. si vixe-

rit. ¶ Obijt Ludouicus rex Fracorũ vir religiosus & times deũ/& sepult⁹ est i quodã mõasterio Cistercieñ ordinis dictũ Barbeel quod ipse ædificauerat: cui successit filius eius Philippus sicut iã supra diximus.

¶ Gaufridus filius naturalis Henrici regis Anglorũ senioris/relicta ecclia Lincolieñ. ad quã elect⁹ fuerat factus est cancellarius regis patris sui. ¶ Obijt Manuel iperator Cõstantinopolitan⁹: & successit ei Alexius filius eius natus ex sorore Raymundi principis Antiochię. Hic duxit filiã Ludouici regis Francorũ

¶ Mausamuз rex Malsamutorũ qui fere dñatur toti Africæ reędificare cœpit Carthaginẽ antiquã: adiutus ab oibus Agarenis qui terrã illã incolũt.

¶ Obijt Solimanus Iconij qui multũ Christianos diligebat/& multa bona faciebat. & successit ei frater ei⁹.

¶ De muliere quæ feria quarta morit & sabbato resurgit.

¶ Erat quidã prędiues burgensis in loco qui dicitur Roca amatoris: a quo monachi ecclię sanctę Mariæ & sancti Amatoris mutuo acceperãt pecuniã. tradẽtes illi i loco pignoris cortinas illi⁹ ecclię/iminẽte aũt festo genitricis dei & virgis Mariæ: rogauerũt pdicti monachi burgeñ. vt quas habebat apud se cortinas ad adornandã ecclíam tantæ solẽnitatis cõpleto tripudio ei restituẽdas/ei accõmodaret. Ille vero aurem cordis habẽs obturatã/nulla quidẽ prece flexus est: sed respõdit eis cũ timore animi dicẽs q essent cortinæ illæ circa lectũ cõiugis suæ quę nup ei puerũ peperat nec aliquatenus inde possent amoueri. Quid multa? Transijt festiuus dies/& ecclia pfata ornatũ suũ festiualẽ nõ habuit. Sequenti vero nocte beata Maria mat dñi nostri appuit i sõnis vxori pdicti burgeñ. & dixit ei. Vir tu⁹ peccatũ grãde cõmisit: nec poterit ipietatis excessus derelinqui ipunitus. Tertia eni die infans tuus spiritum exalabit: & vir tuus debitũ morti soluẽs/in die octaua mutabit hanc tẽporalẽ fœlicitatẽ supplicijs æternis. Tu autẽ pficisceris ad ecclíam meã q̃ est in Bethleẽ/& circũspectis ibi trib⁹ sepulchris/quorũ quidẽ duo extrema vacua nõ sunt:

mediũ tibi eliges in sepulchrũ/interim oĩ feria quarta circa horã nonã deficiet in te spũs tu9:& decurret ab ore tuo & narib9 sanguis mult9.& vsq3 ad horã nonã sabbati veluti mortua pmanebis. Sabbato hora nona spiritu redeũte/ duces vtrasq3 manus tuas p faciẽ tuã:& cõtinuo pristinus color & fortitudo in te remeabũt. Hęc loquuta est beata Maria/& abcessit. Mulier vero prę timore turbata euigilauit:& ruminans somnũ suũ cũ magna solicitudine illud mẽorię cõmendauit. Crastina aũt illucescẽte die/cœpit somnũ suũ cõiugi suo p ordinẽ narrare. Miser sermonib9 eius nõ adhibuit fidẽ:nec etiã cũ videret spiritũ deficere in puero de agẽda pœnitentia cogitatũ habuit. sed morte pręuẽtus:in die octaua iuxta p̄ostensã visionẽ in suppliciũ lapsus est gehẽnale. Perturbat̃ mulier in alterutrius nece:& oĩa sicut p sõnũ monstrata fuerãt in se nichilomin9 itelligẽs accidisse/Rhomã sub festinatiõe pficiscit̃:& rẽ sũmo reuelat põtifici. Preterea constanter asseruit q̄ in 5anno ab illo maxima fames ingrueret/ q̄ ex corruptiõe aeris inumerabilis hominũ multitudo moritura esset/& q̄ clerum Rhomanũ grauis aiadversio ferret/nisi ab exercitio doli resipiscerẽt:sub quo a multis retro tẽporibus vsq3 in hodiernũ diẽ laborauerũt. At dñs papa volẽs manifestius scire si sermones mulieris veritati inniterẽtur/ cõmendat eã duodeci nobilibus matronis dãs illis p̄ceptũ vt cum illa in mortẽ obdormiret/plantis eius calẽtes subulas infigerent.& de sanguine ab illius ore manẽte vestes suas inficerent. O rem mirabilẽ. Quarta feria sicut p̄dixerat hora nona mulier expalluit & mortua est ita vt nullus ĩ ea vitalis remaneret spiritus & ab eius naribus cœpit defluere sanguis copiosus. Sed matronę preceptorũ dñi papę nõ imemores/pedibus mulieris calẽtes subulas infigunt: nec ob id illa mouetur. Insuper de sanguine eius vestimenta sua tingunt : sed omnis infectio facta per sanguinem in sabbato nunq̃ comparuit/cum spiritus vitæ in mulierem remearet.

Rhõa. | Francorum | Anglorũ | Añ. dñi

¶ Henricus senior rex Anglorũ tenuit curiã suã ĩ natali Andegauis. ¶ Radulphus de Vẽneuilla archidiaconus Rothomageñ. renũciauit cancellarię regis & rex dedit ei terras magnorũ reddituũ. ¶ Gaufrid⁹ filius regis electus Lincolieñ. factus est cancellarius regis: & renũciauit electioni Lincolieñ. Et rex dedit ei magnos redditus in Anglia & Normãnia & Andegauia. ¶ Ioãnes filius Luce clericus regis electus est in epm Ebroiceñ. ¶ Guihenoc archidiacon⁹ Redonẽsis electus est ad epatũ Vaneteñ. ¶ Abbas scti Remigij Remẽsis/nichilominus electus est ad epatũ Carnoteñ. ¶ Obijt Hẽricus comes Treceñ. & successit ei Henricus filius eius natus ex filia Ludouici regis Francorũ. ¶ Obijt Simon comes Ebroicensis & successit ei in comitatu Ebroicẽsi in Normannia Amalricus filius eius/& in comitatu de Roca/& in terra Frãciæ Simon alter filius eius. ¶ Circa pascha Alienora filia regis Anglorũ vxor Ãsulsi regis de castella pepit filiũ: & vocat⁹ est Seuchius: peperat etiã ante filiã vnã. ¶ Priorissa de Fonte sancti Martini mulier religiosa & magni generis / vtpote soror abbatis Saniguei q fuit nepos Simonis comitis Ebroicensis/ facta est abbatissa sanctæ trinitatis Cadomi. ¶ Circa finẽ mẽsis Iulij Hẽric⁹ rex senior trãsfretauit ĩ Angliã. ¶ Gaufridus dux Britãniæ filius regis Hẽrici despõsauit vxorẽ suã filiã Conani comitis Britãnię. ¶ In solẽnitate paschę apud castrũ quod dicit̃ Mons aureus/ q̃dã mulier infamis cũ acciperet corpus dñi nostri IHESV Christi in ore suo nõ glutiuit illud: imo tulit & posuit in arca sua inuolutũ pãno lineo. Cũ aũt quidã iuuenis amasius eius aperuit eandem arcã/ inuenit hostiã dñici corpis trãsmutatã in effigię carnis & sanguis. Hoc etiã accidit in quadã villa abbatis sancti Petri Carnotẽsis cuidã sacerdoti: cũ teneret corpus Christi in manibus suis ad missam.

¶ Simile miraculũ accidit iterũ ĩ Carnoteñ. epio tpe Roberti epi Britãni: ꝙ quidã rusticus posuit corpus dñi ĩ ora capę suę/ & ibi seruauit illud vsq; ad mortẽ

suã. & tunc ibi inuentũ est in specie carnis. ¶ Idẽ mi
raculũ accidit cuidã mulieri in Flãdria: ꝙ cũ posuis-
set in cista sua/postea inuenit in effigie carnis.
¶ Similiter euenit in Andegaueñ. ciuitate. Cũ quidã
sacerdos cantaret missã/puer paruulus itererat missę/
& vidit idẽ puer puerũ paruũ pulcherrimũ in manu
sacerdotis sacrãtis corpus dñi: qui ꝓtinꝰ exiuit foras
eccl'iam clamãs oĩbus quos iuenit & dicẽs/ venite &
videte mirabilia dei. Et intrãtes ecclesiã nichil vide-
rũt ꝑter speciẽ panis. ¶ Hoc etiã accidit cuidã sanctis
simo p̃sbytero iuxta Fiscãnũ/dũ cantaret missam in
die dedicatiõis eccl'iæ sanctę trinitatis Fiscanni. qui
mittẽs diaconũ suũ vocauit ep̃os qui ad dedicationẽ
couenerũt: & venerũt. Et p̃sbyter tulit i manibꝰ suis
in calice: ita vt erat reuestitus/ & posuerũt illud i al-
tari. Hęc fecit pietas dñi ad cõfirmãdã fidẽ sacramẽ
torũ suorũ in nobis: in quos fines scl'orũ deuenerũt.
¶ Mater Solidani de Iconio veniẽs ad extrema/ re-
uelauit filio suo qđ semp celauerat: scꝫ ꝙ esset Christia
na. & rogauit eũ vt crederet in Christũ qui est dñs &
rex oim scl'orũ/ & ꝙ amaret Christianos: qđ ip̃e spo-
põdit se facturũ. Sed dixit ꝙ nõ auderet ap te crede-
re in saluatorẽ ꝓpter Paganos. Dixit ei mater sua. Fi
li cũ mortua fuero fac michi excelsã sepulturã & pul-
chrã sicut pyramidẽ: & pone sup eã signũ crucis Chri
sti. Cui ille de luce se hoc facere non posse respondit.
Tu fac (inqt mater eiꝰ) de nocte. Quod & factũ est.
In crastino cũ Agareni vidissent signũ illud: idignati
sunt cõtra pricipẽ & volebãt eũ occidere. Tũc quidã
ex ip̃is subleuatꝰ: p machinas conabaŕ deponere cru
cẽ. Qui volũtate dei corruit & mortuꝰ est. Similiter
& alius iterẽptus est alia vice. Tertia die cũ cõuenis-
sent multa milia hoim ad deponendũ ędificiũ illud:
inter quos erat vnus prõptior ad deponendũ illud/
venerũt fulgura & coruscatiões/ & illo primitus pẽ-
pto multa milia pierũt igne diuio. Tũc appuit ãgelꝰ
dñi & clarissimũ signũ crucis posuit sup pyramidẽ
illã: ex quo multi crediderũt in Christũ/ & adhuc cru

cẽ illã venerant & adorant. ¶Arnulphus Lexouieñ
eṗs cũ p 40 ãnos eandẽ ecclesiã rexisset/& in ædifi=
cando eccl'iam & pulcherrimas domos laborasset:re
nũciauit eṗatui/& prexit Parisius suos dies dimidia=
turus apd̃ sanctũ Victorẽ ĩ domib9 pulcherrimis quas
ibi ad opus suũ cõstruxerat. ¶Radulphus de Vãne=
uilla archidiacon9 Rothomageñ. qui fuerat cãcella
rius regis electus est ad p̃dictũ eṗatũ. ¶Anno supio
ri 1181 obijt Alexãder papa terti9:ad cui9 litteraturã
pauci de p̃decessorib9 eius ĩfra centũ ãnos attigerũt
Fuit eni ĩ diuĩa pagina p̃ceptor maxim9:& ĩ decretis
& canonib9 & Rhomanis legib9 p̃cipuus. Nã mul=
tas q̃stiones difficillimas & graues/ ĩ decretis & legi=
bus absoluit & enucleauit. Dedit etiã ei deus hanc
grãm q cũ a beato Petro vsq ad ip̃m fuerint 174
pontifices Rhomani/tres tãtũ p̃cesserũt eũ in nũero
ãnorũ quo Rhomanę ecclesię p̃fuerũt. ¶Beatus Pe=
trus sedit 25 ãnis. Siluester prim9 23 ãnis. Adrianus
prim9 totidẽ. Iste Alexãder 22. Hic etiã tenuit cõciliũ
Turonis ãno dñicę ĩcarnatiõis 1163 in quo Octouia
nũ cũ cõplicibus suis anathematizauit. Cui cõcilio
nos ĩterfuim9. ¶Itẽ aliud cõciliũ tenuit Rhomę ãno
ĩcarnatiõis dñicę 1180: Ad hoc multę cõuenerũt tã
eccl'iasticę q̃ seculares p̃sonę. Inter quas vẽit quidã
ciuis Pisan9 noĩe Burgũdio pitus tã Gręcę q̃ Latiæ
eloquẽtię. Hic attulit euãgeliũ sancti Ioãnis trãslatũ
ab ip̃o de Gręco in latinũ:qd̃ Ioãnes Crisostom9 ser
mone omeliatico exposuerat. Hic etiã fatebat̃ magnã
partẽ libri Genesos a se iã trãslatã. Dicit etiã q Ioã=
nes Crisostom9 totũ vetus & nouũ testamẽtũ Gręce
exposuit. Papa Alexander pręfatus tres scismaticos
qui sibi in scismate ĩuicẽ successerãt fere p 20 ãnos su=
stinuit:sc3 Octouianũ/Guidonẽ & Calixtũ. Illis vero
deficiẽtibus in pace ecclesiæ vitã finiuit. Cui successit
Hubaudus Hostieñ. eṗs dictus Luci9 175 eṗs. Hic
videl3 Hostieñ. eṗs ex antiqua cõsuetudĩe ordĩat &
sacrat põtificẽ Rhomanũ. Quę cõsuetudo exinde ac=
cidit: q martyrizato beato Sixto & sancto Laurẽtio
eius diacono/btũs Iustin9 p̃sbyter cũ clero Rhoma

Rhõa.	Francorum	Anglorũ	Añ.dñi

no elegit Dionysiũ in pontificẽ Rhomanũ quẽ sacrauit Maxim9 Hostieñ eps. Ex hac cõsuetudie exinde Hostieñ.eps ordinat & sacrat Rhomanũ põtificẽ:& habet palliũ solũmodo ad ea q̃ ptinẽt i ordinatiõe & cõsecratiõe Rhomani põtificis. ¶ Eugeni9 papa cõiũxit epatui Hostieñ. Bolitrẽsem:& sic fecit de duob9 vnũ. Similiter fecit de epatu Portueñ. cui iũxit episcopatum sanctæ Rufinę faciens de duobus vnum.

¶ Obijt Rogerius episcop9 Eboraceñ. vir litteratus & idustrius ad augẽdas possessiões terrẽnas. Ecclesiã principalẽ & domos epales nõ solũ Eboraci verũ in oibus manerijs suis cũ redditib9 multũ auxit ac reędificãdo decorauit: intãtũ vt archieps Eboraceñ archiepatui Cantuarieñ fere coequaꝛ. Multas diuitias & nõ sibi pfuturas reliquit. ¶ Obijt Philippus eps Rhedoñ. q fuit prim9 abbas Claremõtis. Hic p reuelationẽ caput ecclię Rhedoneñ solo diruit:& in ea diruptiõe multas pecunias iuenit/ex quibus cœpit reædificare caput p̃fatæ ecclesiæ meliori scematc.

¶ Obijt Hunifredus de Bohim positus i exercitu cũ rege Henrico iuniore: quẽ exercitũ p̃fatus rex i Frãciã duxerat/coadiuuãdo ptes Philippi regis Frãciæ cõtra comitẽ Flãdreñ. ¶ Obierũt Hẽricus abbas Pratelli & Guills abbas sãcti Michaelis vlterioris port9 monachi Becci. ¶ Anno dñi 1181. tertio idus / hora nona diei ecclipsis Solis fuit:& erat pene tertia pars solis obscurata. & ab iitio ecclipsis vsq; ad finẽ spaciũ vnius hore æqualis/& 38 minutorũ. ¶ Eodem anno ecclipsis Lunę vndecio calẽdas Ianuarij scil; feria tertia nocte sequente hora tertia noctis:& paulominus q̃ medietas obscurata/& durauit obscuritas fere per duas horas. ¶ Anno dñi 1175/bis visa est ecclipsis in luna. Primo letania maiore hora prima noctis post diẽ ipm Marci euãgelistę. Secũdo 14 calẽdas Nouẽbris nocte seq̃ẽte feria 3 hora noctis. ¶ Anno dñi 1168/vidim9 ecclipsim i luna i nonis Martij nocte sequẽte hora pria noctis. Eodẽ ãno fuit ecclipsis i luna 4 calẽdas Septẽbris. Et eodẽ anno & mẽse in

sole/id9 Septẽbris circa meridiẽ toto fere obscurato.
A nno etiã 1179 visa est luna ecclipsari 15 calẽdas Septẽ-bris post octauã horã noctis dominicæ..
Anno 1180. fuit ecclipsis i sole quĩto calẽdas Februarij fe-ria tertia. Rex Henricus senior mense Martio trãs-fretauit in Normãniã cũ magna auri & argẽti copia paratus in adiutoriũ regis Frãcię ad cõponendã pa-cẽ inter ipm & comitẽ Flandriæ sicut & fecit.
Obijt Mabilia comitissa Flandreñ. absq; liberis.
Andronius patruus iperatoris Costantinopolitani Alexij idignatus: q ipe duxisset filiã regis Francorũ in vxorẽ/& multos Latinorũ secũ hẽret sibi familia-res: quia ipe erat grecus volebat eos ab iperio eius extermiare. Cõducens ergo Solidanũ Iconij & mul-tos Sarracenorũ frauduleter introierunt ciuitatẽ: & multos Latinos interfecit & a Latinis multi Sarra ceni interfecti sunt. deo tamẽ volẽte / pax inter eos firmata est. Ioãnes eps Pictaueñ. vir magnę litte-raturę & eloquẽtię/ electus ad archiepatũ Narboneñ cũ Rhomã prexisset ppter pdictã bñdictionẽ ãnuẽte papa Lucio clerici prime Lugduneñ. elegerũt eũ in archiepm Lugduneñ. quę sedes habet primatũ sup tres archiepatus. Prima eni Lugduneñ. id est Lug-dunũ est sup Rhodanũ. Secunda Lugduneñ. sup Secanã/id est Rothomageñ. Tertia Lugduneñ. sup Ligerim/id est Turõis. Quarta Lugduneñ. id est Se nonis sup Icãniam. In hoc ãno euenit bis vel ter terręmotus circa festum sancti Michaelis. Hoc etiam ãno magna discordia facta inter regẽ & suos filios ppter castellũ Clareuallis: quod erat de feudo Andegaueñ. & Richardus comes Pictauẽsis latẽter firmauerat illud: & adhuc discordia perseuerat inter patrem & filios propter eandem causam.
Rex Henricus senior misit exercitũ in Britãniã/& obsederũt turrẽ Rhedoneñ. & cepũt: & cõbustã reędi ficauerũt & munierũt. Propt ea comes Britãnie ma-gnã partẽ ipsius ciuitatis cõbuxit: & abbatiã sancti Georgij et Becherel castrũ Rollandi de Dinam.

Rhõa.	Francorum		Anglorũ	Añ. dñi
		¶ Audiuimꝰ a quibusdã ꝙ Ioãna vxor Vuillelmi regis Siciliæ filia regis Henrici regis Anglorũ peperit ei filiũ primogenitũ: quẽ vocauerũt Boamũdũ. qui cũ a baptismate reuerteref: pater inuestiuit eũ ducatu Apuliæ ꝑ aureũ sceptrũ quod in manu gerebat.		
		¶ Et quia de filiabus dñi mei regis Anglorũ cœpi loqui: nõ debeo ꝑtermittere regẽ de castella/quẽ vocãt Auforsum paruũ regẽ/quia adhuc Ferrãt patruꝰ eius viuit: qui si moreretur/ Auforsus prędictus esset rex vniuersarũ Hispaniarũ. Hic Auforsus gr͂a dei & virtute sua duxit charissimã dominã meã & filiolã in baptismate in vxorẽ Alienorã filiã regis Anglorũ: cuius cõsilio & auxilio multa bona ei acciderũt. Nam primũ vrbẽ Cõchas cœpit terrarũ magnarũ matricẽ: & (vt qdã dicũt) cœpit Cordubã ex ꝑte & minuit. & duas ciuitates regis Lupi/Valẽtiã & Muciã/ & multa alia bona fecit: quę ad noticiã nostrã nõ ꝑuenerũt.		
		Tertia vero filiarũ regis/id est Mathildis primogenita nupsit Hẽrico duci Saxonũ & Baioariarũ & Sueuorũ: nec est aliquis homo qui tantas habeat possessiones sicut iste/ nisi fuerit ĩperator aut rex. Nã quadraginta vrbes habet & 67 castella/exceptis pluribꝰ villis. Sed tamẽ cũ esset ꝓximus carne Frederici ĩperatoris Rhõanorũ: ortis inter eos quibusdã simultatibus/cõsilio archiepõrũ & epõrũ regni Alemãniæ qui habent fere oẽs ciuitates indictiõe sua: illius regni ĩperator exulauit eũ quare venit in Normanniã ad regẽ Hẽricũ socerũ suũ cũ vxore & liberis: & rex maximas expensas fecit pro eo quotidie scilꝫ 50 libras Andegaueñ. qui deo auxiliante adhuc terrã suã recuperabit per industriã & fortitudinẽ & diuitias regis Angliæ.		
10	1	¶ Rex Henricus tenuit curiã apud Cadomũ & prohibuit ne aliquis Baronũ teneret curiã sed venirent ad suã. prędictus saxonũ illo venit: & ibi cõuenerũt mille milites & eo amplius.	27	1182
		¶ Obijt Ioãnes Carnoteñ. epũs: & successit ei Petrus qui fuerat abbas sancti Remigij Remeñ.		

Rhoa. | Francorum | Anglorũ | An. dñi

¶ Obit Galterus eps Runifẽsis qui fuit frater Theo=
baldi archiepi Cantuarieñ : & successit Vualerãnus
Baioceñ. archidiacon9. ¶ Obijt pater noster Richar
dus Abrincẽsis eps vir magnę litteraturę tã sęcula=
ris q̃ diuię: morũ honestate virgo ab vtero laudãdus
¶ Obijt Fulco Paganellus: & successit ei Vuillelm9 filius ei9
¶ Obijt Richardus abbas Montisburgi: & successit ei
Robertus prior & monachus eiusdem loci. ¶ Ioãnes
Connũ clericus regis Anglorũ factus est archiepus
Duneline in Hibernia. ¶ Obijt Petrus Carnotensis
eps cui9 loco electus est Raiualdus de Moucon the=
saurarius sancti Martini Turoneñ. nepos comitis
Theobaldi. ¶ Galterius de Cõstantijs/ factus epus
Linconieñ. cõsecratus fuit a Richardo Cantuariensi
archiepo Andegauis in capella dñi regis & in p̃sen=
tia eius. ¶ Obijt Henricus tertius charissim9 dñs no
ster iuuenis rex filius Henrici secũdi excellẽtissimi &
illustrissimi regis Anglorũ apud castrũ Marcel tertio
idus Iunij in festiuitate beati Barnabę apostoli vir p
oĩa plangẽdus: nõ solũ q: erat fili9 charissimi dñi no
stri Hẽrici excellẽtissimi regis Anglorũ secũdi/ verũ=
etiã quia erat pulcherrim9 facie/ honestus in mori=
bus/ dapsilis in muneribus sup oẽs quos ĩ nostra ęta=
te vidim9. qui terrã nõdũ hẽret assignatã q̃uis pater
eius quindeci milia librarũ Andegaueñ. monetæ &
eo ãplius quotãnis daret: sed hoc parũ erat ad explẽ
dã latitudinẽ cordis ei9. In officio militari tãt9 erat
vt nõ haberet parẽ: sed pricipes & comites & etiã re=
ges eũ timerẽt. vẽiẽs ad extrema quia cõsilio prauo=
rũ hoim p bellũ fere p ãnũ deũ & sanctã eius eccle=
siã & patrẽ eius offenderat: pœnitentiã recepit a quo=
dã sanctissimo epo/ & multis alijs & patri suo in extre
mis p litteras mandauit: vt quod offenderat ĩ deũ &
sanctã ecclesiã pro eo emendaret/ & matris suæ regi=
næ Anglorũ & vxoris suę sororis Philippi regis Frã
corũ & militũ suorũ & seruientiũ misereretur: quibus
multa promiserat : nec eis aliquid pręuentu mor=
tis dare poterat. Disposuerat ante mortem suam

Rhõa. | Francorum | Anglorũ | Añ. dñi

vt corpus eius in ecclia beatæ marie Rothomageñ. sepeliret: vbi iacẽt primi ãtecessores sui Rollo & Vuillelmus Longa spata filius eius duces Normãnorũ. ¶ Vuillelm⁹ etiã comes patruus ei⁹ vir p oia plangẽdus. Sed cũ seduceret funus eius Richardus Cantuarieñ. archieps & multę alię eccliasticæ psonę & multi cõsulares & excellẽtissimi nois viri: venerũt Senomaneñ. & in ecclia beati Iuliani corpus eius posuerũt. ¶ In crastino Senomañ. maxime ciues sepelierũt eũ in eodẽ loco cõtra volũtatẽ & appellationẽ eorũ qui corpus ei⁹ deducebãt. Quo audito pater eius iratus nõ solũ pro eo ꝙ corpus filij sui cõtra voluntatẽ eius ibi sepelierãt: sed eo multo amplius ꝙ ab obsidione castri Lemouiceñ. recesserant sine licẽtia eius ne dicã volũtate / iussit corpus effodi & in ecclĩã Rothomageñ. deferri. vnde ab archiepis Rothomageñ & Cantuarieñ. & epis Normãnię & abbatib⁹ & alijs religiosis psonis ad sinistrã partẽ altaris beatę Marię honorifice sicut tantũ virũ decebat tumulatus est.

¶ Obijt venerabilis vir Albertus Aleteñ. eps quẽ moderni de sancto Madomo vocãt: cui⁹ epatus antiq̃tus ciuitas alita vocabat. ¶ Magister Girardus cognomẽto puella / vir magnę litteraturę & honestatis electus est i epatũ Cestreñ. quę epatus habet tres sedes / Cestreñ. Coneitẽsem / Licifellensem. ¶ Henricus frater Egidij de Folerio nepos abbatis Fiscãni / electus est ad archiepatũ Bituriceñ. ¶ Iterũ Androinus expulit nepotẽ suũ Alexiũ iuuenẽ ĩperatorẽ de vrbe Cõstantinopolitana: & captũ tandẽ demersit in mare ipm & matrẽ & sororẽ eius. quibus de medio moriẽdo sublatis Andronicus qui tyrannice arripuerat imperiũ: pcepit primogenito filio suo Manuel vt acciperet vxorem Alexij imperatoris defuncti / sororem Philippi regis Francorũ / & haberet cum eo dignitatem imperij. Quod cum vir honestus renueret: proiecit eum in vincula. & accepit illam & contraxit incestum coniugiũ (si cõiugiũ vocandũ est) & fecit coronari secũ filiũ suũ iuniorẽ calo Ioannem.

Rhōa. | Francorum | | Anglorū | Aū. dñi

¶ Cū aūt Latini occiderētur per crudelitatem istius Andronij quidam Cardinalis Rhomanę ecclesię Ioannes noīe quē Rhomanus pontifex miserat Cōstātinopolim ad petitionē Manuel īperatoris qui erat vir religiosus/& volebat p prędicationē illius cardinalis reuocare ecclesiā Gręcorū ad instituta & subiectionē Romanę ecclesiæ. Hic inq̄ Ioānes cū Latini occiderētur: erat in hospitio suo/venerūtq; ad eū quidam religiosi viri suadere ei vt discederet ne occideret. Quod cum audiret dixit. Absit hoc ne fiat. Ego hic sto pro vnitate ecclesiæ: & pręcepto papę Alexandri dñi mei. Tūc irruētes in eū Gręci pfidi occiderūt eū: & ligantes canē cū eo. ita q̄ cauda canis esset ī os eius/traxerūt p vicos ciuitatis: & facta fouea ibi cōbuxerūt eū/& postea viri religiosi de fouea tulerūt corpus ei9/& optime sepelierūt illud. vbi fiūt crebro miracula. ¶ Christian9 Magūcieñ. archieps obijt: qui se nō habebat secūdū morē clericorū sed more tyrāni exercitus ducēdo & Brebēsones & multa mala fecit ecclesiæ Rhomanæ/& hoībus sancti Petri & quibusdā ciuitatibus Longobardiæ q̄ erant cōtrariæ īperatori Alemāniæ dño suo.

¶ Obijt charissimus dñs noster Rotrodus Rothomagensis archiepus. ¶ Obijt Vuillelmus comes Gloecestriæ sine heredib9 absq; trib9 filiab9, quarū vna est comitissa Ebroiceñ: altera vxor comitis Vuillelmi de Clara. Tertia est in manu dei & dñi regis & cui voluerit dabit eā. ¶ Vuillelmus decan9 Baioceñ. electus est ī epatū Cōstācieñ. ¶ Vuills decan9 canonicorū sancti Petri de Curte q̄ est capella regis apud Cenomaneñ. vrbē electus est ad epatū Abrinceñ.

31 | 2 | ¶ Rex Hēric9 tenuit curiā suā apd Cadomū. | 28 | 1183

¶ Obijt Richardus Cantuarieñ. archiepus. ¶ Obijt etiā Girardus magnę religionis & litteraturę vir Cestreñ. eps. ¶ Anno supiori appuit dña nostra mater mię sancta Maria: cuidā fabro lignario opus faciēti in quadā silua/& obtulit ei sigillū iconiæ suæ & filij sui saluatoris nostri cuius sic cōscriptio erat.

Rhōa.	Francorū		Anglorū	Añ. dñi
		Agn9 dei qui tollis peccata mūdi dona nobis pacē: & dixit ei/ vt ferret illud sigillū ad epm Podieñ. vt pdi= caret in puīcia sua & alijs circūquaq; vt oēs qui vel= lēt pacē tenere sanctæ ecclię & filijs suis facerēt hmōi sigilla. & portarēt in signū pacis & facerēt alba pua caputia ad ostētationē pacis & īnocētiæ/ & dato sacra mēto pacē tenerēt & īimicos pacis destruerēt qđ & fa ctū est. Nā multi epi & cōsules & viri cōsulares & me= diocres/ & paupes hāc sectā tenētes/ pacē tenēt & ini micos pacis psequūtur. ¶ Obijt Vuillelm9 de vecit. ¶ Obijt Vuillelm9 de Lācastre magnę honestatis & possessionis vir.		
12	3	¶ Rex Hēricus tenuit curiā suā apud Cenoma neñ. ¶ Dñs noster Vualterus Liconieñ eps/ fact9 est archieps Rothomageñ ¶ Luci9 papa i capite ieiunij id est feria 4 cinerū ordinauit plures cardinales: iter quos magistrū meliorē psbyterū cardinalē quē etiā fecit camerariū suum. Et electū Doleñ diaconū/ & magistrū Radulphū Nigellū charissimū amicū nostrū/ magnę hone= statis & litteraturę & religionis virū. ¶ Fredericus īperator Rhomanorū fecit ordinari vnū filiorū suorū nō priogenitū sed secundū in regē Germaniæ. ¶ Rex Anglorū Hēricus sa= piētia & diuitijs suis acqsiuit sororē regis Portugaleñ Hispanię: ad hoc vt fieret vxor comitis Flandreñ co gnati sui. Venit ergo ad comitē Flandreñ in abūdā= tia auri & argēti. Hui9 pater licet grandeuus adhuc viuit: qui in iuuētute sua sup Agarenos adiutus ab Anglis & Normānis ciuitatē Vlixbonā quā vulgarit vocāt Lissebone. Ad quā trāstulit de Valētia corpus bti Vicētij leuitę & martyris vt qdā dicūt: sed Amo= ni9 monachus de trāslatiōe eiusdē corpis scti marty= ris tpe Caroli ipatoris facta/ aliter loquit. Fecit eandē ciuitatē pmissiōe papę archiepatū: cui subdidit sex ali as ciuitates quas acqsierat. ¶ Balduin9 Vuigornieñ eps cōsecratus est in archiepatū Cātuarieñ. ¶ Obijt Vualerānus Roseñ. eps & capellan9 archieps Can= tuarieñ cui successit Gislebertus archidiacon9 Lexo= uieñ. ¶ Hugo de Noñ. archidiaconus Lexouiensis electus est in episcopatū Cestrensem.	29	1184

Rhõa.	Francorum		Anglorũ	Añ. dñi
33	+	¶ Petrus Girardus factus est eps̃ Maclouieñ.	30	1185

¶ Magna discordia facta est inter Philippum
regẽ Francorũ & Philippũ comitẽ Flandreñ.
ꝓpter comitatũ Viromandeñ. Sed rex Francorũ ex
omni potẽtatu suo cõgregauit ĩfinitũ exercitũ:& co-
egit comitẽ ad faciendũ volũtatẽ suã. ¶ Obijt Roge
rius eps̃ Sagieñ. qui multũ emẽdauit matrẽ eccl̃iam
& totũ dñiũ suũ: reliquit etiã ĩmensas diuitias in au-
ro & argẽto sibi nõ ꝓfuturas. ¶ Obijt Robertus ele-
ctus Montisburgi: & successit ei Vuillelm⁹ monach⁹
eiusdẽ loci. ¶ Ioãnes iunior filius regis Anglorũ quẽ
vocãt sine zerra: q̃uis multas & latas habebat posses-
siones & multos comitatus/trãsiuit in Hiberniã grã
dei ꝑmittẽte rex futurus in illa patria. ¶ Obijt Rober
tus eps̃ Nãneteñ vir magnę honestatis & amicus no
ster cũ rediret de Hierusalẽ. ¶ Obijt Gaufridus Cor-
nubieñ eps̃. ¶ Abbas Ponteniaceñ fact⁹ est eps̃ Atrebateñ.
¶ Theobaldus abbas Cluniaceñ fact⁹ est eps̃ cardinalis Hostieñ.
cui successit filius comitis de Claromõte. ¶ Hic prius
fuit abbas cuiusdã abbatiæ ordinis Cistercieñ. Inde
trãslatus est ad abbatiã Flauiaceñ. Inde exortis qui-
busdã causis factus est abbas sãcti Luciani martyris
primi epĩ Beluaceñ ciuitatis. Exinde (vt dixim⁹) fa-
ctus est abbas Cluniaceñ. ¶ Interim facta est magna
cõmotio & cõcertatio inter Philippũ regẽ Frãcorũ
& Philippũ comitẽ Flandreñ. Comes enĩ Flandreñ.
cõfusus pudore quia fecerat volũtatẽ regis de comi-
tatu Viromandeñ. repletus ira & indignatiõe vertit
se ad regẽ Germanię filiũ Frederici Rhomani ĩpera
toris vt iuuaret eũ: & fecit ei hominiũ de Flandreñ.
comitatu. vnde magna tribulatio exorta est in toto
regno Francorũ. ¶ Anno p̃terito obijt Balduinus
rex Hierosolymitanus vir honestus & religiosus &
potẽs cõtra Sarracenos: licet elefantiosus. Nec hoc
mirũ est: quia flagellat deus omnẽ filiũ quẽ recipit.
Huic successit nepos eius Henricus natus ex sorore
sua/cuius pater fuit Vuillelmus filius comitis Mõtis-
ferrati/qui fuerat natus ex nepte Frederici ĩperatoris
Rhomanorũ: & postea come Iopeñ. duxit matrem

Rhõa.	Francorum	Anglorũ	Añ.dñi
	prędicti Henrici regis/qui seruat p̄dictũ iuuenẽ regẽ		
	& regnũ eius quousq; pueniat ad pfectã ætatẽ.		
	¶ Obijt Bartholomęus vir venerabilis eps Exoueñ.		
	¶ Obijt Iocelinus Salesberieñ eps. ¶ Obijt Lucius		
	papa Rhoman9 cui successit Imbertus Mediolaneñ		
	archieps vocatus Vrban9 terti9 papa Rhõan9 1 8 5.		
	¶ Dñs Vualterus Rhothomageñ archieps ĩpetrauit		
	a dño Hẽrico rege Anglorũ/vt abbatia sancti Elesij		
	quæ est in ĩsula Grisosii quã Guillelmus filius Hãni		
	fecerat: in eadẽ insula cõsilio & auxilio dñi regis iũ=		
	geretur abbatię de Voto quę est iuxta Cęsarisburgũ		
	quã imperatrix mater Henrici regis ædificauerat.		
	Erat aũt tripliciter ditior tam in Normãnia q̃ in An		
	glia q̃ abbatia de Voto. Erat autẽ vtraq; de ordine		
	canonicorũ regulariũ. Facta est itaq; abbatia de Vo		
	to mater & caput: habẽs & p̄niter possidẽs abbatiã		
	de insula & oĩa sibi ptinẽtia. Prędictus vero archieps		
	Rhothomageñ. fecit in eadẽ abbatia abbatẽ suũ ca=		
	pellanũ: qui erat canonicus eiusdẽ ordinis.		
	¶ Quidã enĩ cõstabularius dñi regis Henrici Osber=		
	nus de Hosa noĩe: qui castrũ Cęsarisburgi cũ patria q̃		
	ad illũ ptinet: custodiebat iussu dñi regis Henrici.		
	Aedificauit in eadẽ abbatia de Voto domũ pulcher=		
	rimã officinas idoneas in se cõtinentẽ ad opus suũ:		
	in qua post ãministrationẽ dñi regis/q̃diu vixit satis		
	honeste cõuersatus est. Ipe vero ante octo dies mor=		
	tis suę factus canonicus: pmissione dñi regis eidẽ ab=		
	batię dedit 32 marcas auri. Dedit etiã p̄dictę abbatię		
	cẽtũ libras Cenomañ ad augẽdas possessiões eiusdẽ abbatię.		
	Dedit etiã eidẽ abbatię 60 marcas argẽti ĩ plata & totidẽ ĩ va		
	sis. ¶ Prędictus archieps trãstulit magistrũ Vuillm		
	Hubaudũ qui erat abbas Grestẽ & monachus Becci		
	ad abbatiã sãcti Martini Põtisare: q̃uis abbatia Gre=		
	stem tripliciter esset ditior q̃ illa. Sed pp̄ter affinitatẽ		
	vel familiaritatẽ quã habebat erga illũ/ et quia erãt		
	compatriotæ: voluit ipm habere iuxta se. ¶ Dñs rex		
	Henricus tenuit curiã suam ad natale apud Dõnũ=		
	frontẽ. ¶ Henricus de Brachauilla supprior Toarni		
	factus est abbas Sagieñ. ¶ Apud vrbẽ Parisiorũ in		

Rhōa.	Frācorum		Anglorū	Añ.dñi
		quodā monasterio sancti Stephani ꝓthomartyris ī=		
		ueniūtur reliquię de capillis sanctę mariæ 32/brachiū		
		sancti Andreæ apostoli/caput sancti Dionysij marty		
		ris eiusdem vrbis episcopi.		
34	5		31	1186
35	6	¶ Factū est pręliū in Palestina Christianorū	32	1187
		cōtra Paganos: in quo Christianorū mortui		
		sunt mille 21 & quingenti homines.		
		¶ Crux sancta a Paganis capta/& Guido rex Hiero=		
		solymitanꝰ & tota terra Saladino est reddita: excep=		
		tis Tiro & Tripoli & Antiochia & paucis alijs.		
		¶ Eodē āno natus est Ludouicus filiꝰ Philippi regis		
		Frācorū. ¶ Obierūt Osbernus abbas Becci/& Vual=		
		terius abbas sancti Vuandregisili.		
36	7	¶ Fredericus iperator cū multis suorū/ Phi=	33	1188
		lippus rex Francorū/ Henricus rex Anglorū		
		& Richardus filius eius cruces acceperūt: vt		
		subuenirent Christianis in Palestina. Et fa=		
		ctus est numerus signatorū magnus.		
37	8	¶ Fredericus ipator egressus est de terra sua	34	1189
		cū exercitu magno vt subueniret Christianis		
		in Tyro & Tripoli & Antiochia laborantibus: & vsq;		
		ad Antiochiā viā sibi & suis cōpauit. ¶ Eodem āno		
		Obijt Hēricus secūdus rex Anglorū filius iperatricis		
		2 nonas Iulij: qui regnauit ānis 34/mēsibꝰ sex. Suc=		
		cessit ei filius eiꝰ Richardus vir magne ꝓbitatis: vn=		
		ctus in regē quarto idus Septēbris.		
1	9	¶ Obijt Robertꝰ abbas Gemet. 4 idus Iunij	35	1190
		¶ Eodē āno pridie idꝰ Iulij successit Rogeriꝰ celariꝰ.		
		¶ Eodē āno Philippus rex Frācorū & Richardꝰ rex		
		Anglorū cū multis milibus armatorū egressi sunt de		
		terris suis/vt subuenirent Christianis in Palestina		
2	10	¶ Richardꝰ rex Anglorū & Philippꝰ rex Frā=	1	1191
		coꝝ mare trāsierūt. ¶ Pręcesserat eos Iacobꝰ de Auē=		
		nis cū 7 nauibꝰ. Cuiꝰ auxilio rex Guido q a captiui=		
		tate redierat Acrā vrbē iā obsederat. ¶ Erat aūt cū		
		eis dux etiā Campanię Henricus cū multis alijs.		
		¶ Rex Philippꝰ ad obsidionē vēit. ¶ Rex aūt Richar		
		dus vir isignis ꝓbitate Cyprū insulā armis itrauit &		
		acqsiuit: dñm isulę illiꝰ qui dicebat ipator cū filia eius		

Rhōa.	Francorū		Anglorū	An. dn̄i.
		cū equo eius mirabili & cū thesauris in ius suū redegit. Deinde cū p mare veniret acrā/iuenit nauē Paganorū pmaximā quā Dromontē dicūt:& cū oib9 q̄ in ea erāt in pfundū maris eā submergi fecit. Quę si ad subsidiū Paganorū puenire potuisset: sine dubio ciuitas capi nō potuisset. ¶ Eodē āno obijt Rogerus abbas Gemet. quarto calēdas Nouēbris: cui successit eodē āno Richardus de Mara eiusdē loci monach9 decimoseptimo calendas Ianuarij.		
3	11	¶ Macra ciuitas regib9 Christianorū reddita est tertio āno ab eo quo obsessa fuerat. ¶ Philippus rex Francorū mox redijt: Richardo vero regi Anglorū remanēti redditę sūt vrbes Iannia/Cęsarea & Ascalon. Quo dū transiret cōflixit cū Sarracenis. Erat aūt ipse semp in primo cōflictu. Portitores necessariorū in medio/Iacobus de Auenis in extremis: igitur supuenietib9 Sarracenis/Iacob9 & nepotes eius i p̄lio ceciderūt. Richard9 vero rex hoc audiēs magno dolore pmotus equo currēte mox redijt:& oēs inimicos dei in fugā cōuertit.	2	1192
4	12	¶ Richardus rex Anglorū rediēs in terrā suā in terra iperatoris Alemānorū captus est a quodā duce Austrasiorū:& tandē traditus iperatori. Dū ibi captiu9 teneret/Philippus rex Francorū Gisortiū & vicina ei castella p cōsensū pditorū cœpit: Rothomagū quoq; vrbē obsedit/sed eā capere nō potuit.	3	1193
5	13	¶ Distracti sunt thesauri ecclesiarū p totā terrā regis Richardi: calices etiā fracti & venūdati & missa sunt p̄cia eorū i Alemāniā p redēptiōe regis Richardi 30 milia marcharū iperatori. Cęteris vero infinitā pecuniā. Cūq; adhuc captiu9 teneret/Philippus rex Francorū obsedit Rothomagū: sed capere nō potuit. Ciues eni viriliter se defendebāt:& cęteri Normāni eos adiuuabāt. Vernoliū quoq; obsedit sed capere nō potuit. Cūq; adhuc castrū obsideret/venit rex Anglorum.	4	1194
6	14	¶ In Hispania pugnauerūt Sarraceni contra regē Castelle:& facta est plaga magna tā Sarracenorū q̄ Paganorū duob9 dieb9. Prima die neutri	5	1195

Rñoa.	Francorum		Anglorū	Añ.dñi
		parti ceſſit victoria. Secūda die quędā pars Chriſtia=		
		norū fugauit Sarracenos: reliqua pars circūuēta eſt		
		a Sarracenis & oppreſſa. Qui euaſerūt/in Lardo ca=		
		ſtro ſe receperūt. & reddito caſtro & quibuſdā alijs ad		
		regē ſuū tandē deuenerūt: & modico tpe pax fuit re=		
		gibus Francorū & Anglorū.		
7	15	¶ Britões rebellauerūt cõtra regē Richardū	6	1196
		ſub noīe Arturi pueri: & coacti ſunt ab eo da		
		re obſides pacis. Eodē āno Philippus rex Francorū		
		obſedit caſtrū quod dicit̄ Arbamarla: & cū graui dā=		
		no ſuorū euertit. Richardus vero rex partē terrę ſuę		
		iā recupauerat: ſed eodē āno iterū amiſit Nouācourt		
8	16	¶ Archieps Magūtiæ cū multitudine Alemā	7	1197
		norū & cū rege Hūgarię & regina/ ꝓfect9 eſt		
		in Paleſtinā cõtra Sarracenos: & obtinuerūt Baruc		
		& quaſdā alias vrbes & regē Chriſtianorū creauerūt		
		Hānericū.		
9	17	¶ Aedificatū eſt caſtrū apud Andeliacū pſe	8	1198
		uerāte adhuc bello. ¶ Eodē āno obijt Richar		
		dus abbas Gemet. in feſto Fabiani & Sebaſtiani.		
		¶ Et ſequēti mēſe Februarij idib9 eiuſdē mēſis/elect9		
		eſt Alexāder abbas qui prior fuerat eiuſdē monaſte=		
		rij prima dñica quadrageſimę cõſecratus. ¶ Eodem		
		āno rex Richard9 celebratio Gemetico fuit. ¶ Eodē		
		quoq; āno ad petitionē Alexādri abbatis dedit Ri=		
		chardus rex eccleſię Gemeter mercatū apud Ducla		
		rū & cartā fieri p̄cepit ip̄e pro excābio Pontis arche		
		Touteuillā dedit ¶ Eodē āno archiepī & epī & duces		
		īperij defuncto īperatore ſuo elegerūt īperatorē Ot=		
		tonē nepotē regis Richardi fratrē Henrici ducis Sa		
		xonię: Richardus vero rex cū multis expēſis eū ad ī=		
		periū trāſmiſit. O laudabilis viri laudabile factū/ qui		
		totū mūdi īperiū nepoti ſuo cõparauit. Nōdū tamen		
		īperator noīatus eſt/ſed rex tantum.		
10	18	¶ Obijt Richard9 rex Anglorū cū dolore ſuo	9	1199
		octauo idus Aprilis: & ſepultus eſt ad pedes		
		patris ſui apud Fontenallē. Cor illius ex p̄cepto eius		
		Rothomagū delatū eſt: & honorifice ſeplt̄ū. Regna		
		uit aūt ſatis laborioſe ānis decē: ſucceſſit ei eodē āno		

Rhōa. | Frācorum | Anglorū | Añ. dñi

frater eius Ioānes: in ascēsione dñi coronatus. Hic Gemeticeñ. ecclesię reddidit Pontëarchę/& Touteuillā resūpsit. Couenerūt aūt ad eū vna die 15 comites/iter quos erāt comes de Bar/comes Flandreñ. & comes Bolonię/& oēs cōtra regē Francorū cōiurauerūt.

1 19 ¶ Ioānes rex Anglorū pacē fecit cū Philippo 1 1200
rege Francorū hocmodo. Dedit ei 30 milia marcarū argenti/tria quoq; castella in Biturico. Castellum Radulphi de Doloribꝰ/Isodunū & Crasselanul. Partē quoq; Normānię quā p̄fatus Philippus rex occupauerat ei in pace dimisit: videlicet Gisortiū/Vernonē Gailloniū/Paccetū vrbē Ebroiceñ. cū oibus ptinētijs suis Ibreiū et Nouācurtū. Neptē quoq; suā filiā regis Castelle/honestissimā corpore & moribꝰ virginē Blādā noie/Ludouico filio p̄fati regis Frācorū in cōiugē dedit ebdomada dñicę ascensionis. ¶ Eodē quoq; die Philippus rex Frācorū Ioāni regi Anglorū reddidit Arturū nepotē suū principē Britonū. Qui hominiū patruo suo Ioāni regi fecit: & Britāniæ Armoricane ducatū ab eo accepit. Deide p̄fatus rex Ioānes collecto exercitu aggressus est expugnare eos qui ei rebelles fuerāt: in pago Cenomanico Andegaueñ. et Pictaueñ. Pacificatisq; ad votū oibus Vuasconiā intrauit. ¶ Eodē āno obijt Vuillelmꝰ filius Radulphi senescallus Normāniæ: cui successit Garinus de Glapiū senescallꝰ. ¶ Dñs papa Innocētius quadragesimū nummū reddituū ad subsidiū terrę Hierosolymitanę petijt. ¶ Vrbs Rothomageñ cū ipa matre ecclesia graui incēdio corruit. ¶ Rex Ioānes repudiata vxore sua filia Vuillelmi Masouache comitis Claudiocestrie ,ppter manifestā gñis ,ppinqtatē aliā duxit filiā ducis Engolismēsis. : & pacificatis ad votū oibus/citra mare trāsijt in Angliā. ¶ Eodē anno terra Roberti pegrini de bosco Heroudi ad dñm Meticeñ. datis 40 libris Andegaueñ & 40 solidis ānui redditꝰ ¶ Eodē quoq; āno obijt Albertꝰ Damarturi comes/& sepultꝰ est apđ Gemet. āte altare sācte Marię vir apđ deū & hoies valde clarus. Obijt aūt 13 calēdas Octobris filius eius Reginaldus comes Bolonię pro remedio animæ eius de li-

Rhõa.	Francorum		Anglorũ	Añ. dñi
		Gemet. ecclię vndecĩ libras ãnui reddit9 apud Iuliã		
		bonã in ppetuã elemosinã in feudo Vaschet.		
2	30	¶ Vuillelmus de Vado miles vendidit/vel po	2	1201
		tius accepta charitate 13 librarũ & vni9 equi		
		albi in ppetuã elemosinã dedit deo & Alexãdro ab=		
		bati & monachis Gemet. tertiã partẽ terrę quã habe=		
		bat apud Duclarũ: & vniuersa q̃ ad terrę illius tertiã		
		partẽ ptinebãt in hoibus & oblatiõibus & redditib9		
		siue ptinẽtijs. ¶ Eodẽ quoq; ãno videlz 1201 Roge=		
		rius Torel miles illustris Vulcasineñ. territorij dedit		
		ecclesię Gemet. in ppetuã elemosinã apud Giseneas		
		16 & dimidiã acras terrę arabilis/& 7 acras nemoris		
		& in manu Vualteri archiepi reddidit: archieps vero		
		Alexãdro abbati & monachis dedit & cartã tam suã		
		q̃ supradicti militis fieri pcepit: nõ solũ de iã dicta do		
		natiõe: sed & de oib9 q̃ a pdecessorib9 sepę dicti Ro=		
		gerij data nobis fuerãt. vt deiceps tãq̃ pura elemosia		
		per iustitiã archiepi oia tenerẽtur. ¶ Pro hac aũt do=		
		natiõe Rogeri9 Torel accepit ab Alexãdro abbate		
		noie charitatis 30 lib[illegible]as Andegaueñ. & equũ vnum		
		album. a Vuillelmo [illegible]ro de Lunda tunc cellarario		
		duorũ militũ vesti[illegible]a de Estanfort sui vide=		
		licet & alterius militis.		
3	31	¶ Anno verbi ĩcarnati iterũ bellũ fuit inter	3	1202
		regem Francorum Philippũ & regẽ Anglo=		
		rũ Ioãnẽ: eo q; rex Ioãnes regi Philippo dare nolue=		
		rit castrũ rupis Andeliaci & castrũ Vallis Redolij. Et		
		primo quidẽ ĩpetu dissentiõis Philippus rex occupa		
		uit totã terrã Hugonis de Gornaio: q̃ Branũ dice=		
		bat. Deinde multũ laborauit in obsidione Radipon=		
		tis sed nõ pualuit. Rursumq; multo labore obsedit ca		
		strũ Arcarũ/& nõ obtinuit. Misit etiã Arturũ pricipẽ		
		cũ multo comitatu armatorũ in Andegaueñ. pagũ.		
		Qui veniẽtes illuc obsederũt ĩ castro Miribel reginã		
		Alienorã matrẽ regis Ioãnis. Quod audiẽs iã dictus		
		rex Ioãnes lõgissio itinere citissime illuc veniẽs hostes		
		suos & matris audacter inuasit/ debellauit & vicit.		
		Ipsum Arturũ & principes Pictaueñ. qui cũ eo erant		
		& multos alios armis cœpit: & diuersis carcerib9 re=		

Rhõs. | Francorũ | | Anglorũ | Añ. dñi

clusit. matrẽ suã liberauit: Andegauorũ & Turonorũ ciuitates ĩ ius suũ redegit. Deinde veniẽs Rothoma gũ honorifice a ciuibus ꝓpter iestimabilẽ victoriã suscept⁹ est.

4 | 22 | ¶ Hugo de Gornaio apte defecit a rege An- | 4 | 1203
glorũ Ioãne quod pri⁹ occulte fecisse putaba
tur. Et tradidit regi Frãcorũ castrũ Montisfortis qđ tamẽ nõ multo post debellauit & cœpit. ¶ Eodẽ ãno Petrus de Mellẽto filius Roberti comitis Mellẽtini/ transiuit ad regẽ Francorũ & tradidit ei castrũ Bellimõtis: nec multo post mortu⁹ est Et hugo de Gornaio etiã a rege Francorũ vt manifestus ꝓditor amissa tota terra sua expulsus esse dicitur. ¶ Eodem ãno dñi rex Ioãnes ĩ acquirẽda dolo vrbe & aliis quibusdã occupatus esset rex Francorũ: Philippus castrũ Radipontis obsedit & cœpit: & Andreã de Bellocãpo militẽ fidelissimũ qui custodiebat illud. Aeliza Bigeressa mulier nobilis eccl'ię Gemet'. & Alexandro abbati se reddidit: & dedit octo acras terrę & duos hospites cũ õni tenemẽto eorũ Robertũ Trauelle & Robertum Soliman.

5 | 23 | ¶ Stati post natale dñi castrũ de Rupe Ande | 5 | 1204
liaci a rege Frãcorũ Philippo obsessũ & captũ est: rege Ioãne in Anglia cõmorãte. ¶ Eodẽ ãno Philippus rex Francorũ cõmorãte in Anglia rege Ioãne/ occupauit totã Normãniã: & cõpletũ est illud vaticiniũ/ vtrãq; insulã amittet Neustria/ id est Angliã & Hiberniã monasteria Teuseriã dederũt regi Francorũ/ vnũquodq; q̃ ab eo extorqueri potuit. Et expoliata est terra honorib⁹ & diuitiis: quia munera sola data sũt Frãcis ¶ Eodẽ ãno gelu grauissimũ cœpit nonis Decẽbris: & durauit & ꝑdurauit fere cõtinuũ vsq; 12 calẽdas Aprilis. fuitq; hiems maxima & ĩpedita est ex pte satio tã hyemalis q̃ vernalis: quia in toto illo tẽpore nõ duob⁹ cõtinuis diebus arare vel semiare homines potuerũt.

¶ Balduin⁹ comes Flãdreñ & Hauieñ. qui cũ multis aliis pegrinis de terra sua egressus fuerat: vt subueniret Christianis in Palestina/ cõsilio dñi pape Innocẽtii transiuit Constantinopolim.

¶ Et expulsis siue iterfectis multis proditoribus Rhomanæ ecclesię aduersariis/ electus est ĩperator Constantinopolitanus anno sequẽti dñica qua cantatur Iubilate Millesimo ducẽtesimo quarto.

Rhõa.	Francorum		Anglorũ	Añ.dñi
6	24	¶ Litterę Cęsarieñ. archiepi venerũt Rotho	6	1205
		magũ ꝓteſtãtes deſolationẽ terrę Hieroſoly		
		morũ: eo ꝙ mortu⁹ eſt filius regis Hẽrici circa purifi		
		cationẽ beatæ Marię qui ſperabat regnũ Chriſtiano=		
		rũ bene eſſe recturus. Sed & ipẽ rex Hamericus prio		
		die Aprilis mortuus eſt: & remãſit terra ſine rectore.		
		¶ Peregrini & fere oẽs Cõſtantinopoli ad Balduinũ		
		ĩperatorẽ tranſibãt. ¶ Tẽplarij & Hoſpitalarij vix ſe		
		defendẽtes dñiũ terrę adiudicauerũt cuidã puelle/ꝗ		
		fuerat filia marchiõis de Monteferrato: & ſtatuerũt		
		eã ſub cuſtodia cuiuſdã auũculi ſui. ¶ Pictaueñ. du=		
		ces regi Frãcorũ Philippo reſiſtẽtes ĩ multis ꝑualue=		
		rũt: regis Anglorũ Ioãnis ptes defendẽtes. Hoc etiã		
		ãno Balduin⁹ Cõſtãtinopolitan⁹ ĩperator alijq́ʒ mul		
		ti occiſi ſũt a Ioãne de Blac ĩ bello. Et vir illuſtris fra		
		ter eius Hẽricus rexit ĩpiũ. ¶ Otto vero fortiſſim⁹ rex		
		Alemãnorũ pugnauit cõtra Philippũ ducẽ Suauiæ		
		qui Coloniã obſederat: & vicit hoſteſq́ʒ ſuos alios fu		
		gauit/alios in ius ſuũ captos reduxit/Coloniã libe=		
		rauit/ꝑda copioſa potitus eſt.		
7	25	¶ Rex Ioãnes ab Anglia egreſſus pagũ Picta	7	1206
		ueñ ĩtrauit/cõtra regẽ Frãcorũ rebellatur⁹: ſʒ poſtea		
		cũ milites ei⁹ varias ĩfirmitates ĩcurrerẽt/facta pace		
		ad tẽpus cũ rege Frãcorũ videlʒ vſq́ʒ ad duos ãnos		
		receſſit. ¶ Rex Otto cũ Philippo duce Suauię de pa		
		ce multa locutus pacẽ facere nõ potuit: ſed Coloniã reliq̃t.		
8	26	¶ Rex Otto venit in Angliã & quibuſdã pa=	8	1207
		ctiõibus ĩterpoſitis/cũ rege Ioãne 30 milia marcarũ		
		argẽti aſportauit: & Alemãniã redijt. ¶ Rex Frãcorũ		
		Philippus mẽſe Maio manu armata ꝗuis nemo re=		
		ſiſteret Rothomagũ primo ĩtrauit: & a ciuib⁹ eiuſdẽ		
		vrbis multã pecuniã & multa donaria ſuſcepit. Deiñ		
		ſimili modo Vernoliũ venit ſed nõ intrauit. ¶ Epus		
		Sueſſonũ cũ magna multitudĩe Cõſtãtinopoli adijt.		
		¶ Eodẽ ãno obijt Vualterus Rothomageñ. archieps		
		16 calẽdas Decẽbris: ſedit archiepiſcopus ãnis 23.		
		¶ Anno ſequẽti ſucceſſit Robertus cognomẽto Pullus		
9	27	¶ Multi in Gallia cruces ĩ pectorib⁹ accepe=	9	1208
		rũt: pugnaturi contra Albigeſeos hęreticos.		
10	28	¶ Otto rex Alemãnorũ Rhomę cõſecrat⁹ eſt	10	1209

Rhoa.	Francorum		Anglorū	Anñ dñi
		iperator Rhomanorū: q̃uis cardinales pauci		
		& pars aliqua senatorū cōtradicerēt. vnde in		
		vrbe Rhoma fuit bellū trib9 dieb9 īter ptes.		
2	29	¶ A calēdis Ianuarij gelu cœpit grauissimū:	11	1210
		& pseuerauit vsq3 p duos fere mēses. Ita q̄ sa-		
		tio hyemalis ex magna pte īpedita & piclita-		
		ta est/& quod seminatū fuerat de frumēto sic euanuit		
		in multis locis: q̄ nec tantū colligi potuit quātū se-		
		minatū fuerat. ¶ Eodē āno cóntra Albigeseos hęre-		
		ticos multi accipiētes crucē in pectorib9: pfecti sunt		
		calendis Augusti. ¶ Exercitus Philippi regis Frāco-		
		rū a Medūta exiēs cōtra quosdā Britones pfectus est.		
		¶ Chronici Sigeberti cū additionibus finis.		

¶ Errata nōnullis in locis depręhensa & ex officina recognita.

Linea	Pagina	¶ Errata ad limam castigata.	Folio.
in	1	Theodosiū Archadiū. legendū Theodosius	2
filius	1	annis 33. legendū 34 (cis.	2
Hono	2	sopit9 ī Africa hęretic9: leg. sopitis ī Africa hęreti-	7
4	1	i. i. i. supponēdū Britāni Gūdericus Athanulphus.	7
incur	1	Aniani. vetus exēplar/animans habet	11
man	1	incruentē. legendū incruentam	11
anno	1	ætatis suę 73: vetus exemplar 83	12
tionis	2	nonagita duos: vetus exēplar nonagita quinq3	13
ca	1	Anthiochia. scrbendū Antiochia.	104
Chui	1	Chuitilam. legendū Chintilan	43
4	1	Chintasiūdus 1. supponēdū Flauius	48
ratoris	2	iuxta. legendū nupta	89
Cal	1	Calduinus. legendū Balduinus	111
et	1	et quicquid. legendū quid	127

¶ Ex his autē erratis pmulta in cōplurib9 libris emēdata sunt: vbi primū cō-tingit illa īter castigationē in officina dep̄hēdi. Si qua vero alia supsūt emē-dationē efflagitātia: facile a quouis dignosci poterūt

¶ Id quoq3 nō p̄tereūdū: q̄ penultimū foliū codicis/n/ numerū suū in frōte ponēdū nō habet. Cęterū index historiarū illius folij ad numerū 103 qui in illo folio signari deberet/sumitur.

¶ Absolutū est Parisijs hoc Sigeberti Chronicon/ cum non paucis additio-nibus: per Henricū Stephanū artis litterarū excusoriæ industriū opificē/ in sua officina e regione scolę Decretorū, expēsis eiusdē & Ioānis Parui biblio-polę īsignis. Anno dñi cūcta tēpora disponētis: 1513 / Calendis Iunij.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm